

Raftul
Denisei

Anaïs Nin

Foc

Din JURNALUL DRAGOSTEI
necenzurat

HUMANITAS
fiction

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ANAÏS NIN

Foc

Din

Jurnalul dragostei

necenzurat
1934-1937

Cu o prefață de RUPERT POLE
și
note biografice de GUNTHER STUHLMANN

Traducere din engleză de
LUANA SCHIDU

HUMANITAS

Prefață

Foc este al treilea volum din seria *Jurnalul dragostei*, după *Henry și June* și *Incest*.

Din 1931, anul primei sale aventuri amoroase cu Henry Miller, Anais Nin a pornit într-o căutare a dragostei perfecte ce avea să dureze toată viața și pe care a încredințat-o jurnalului său. (Obişnuința de a scrie zilnic în jurnal începând din 1914 îi dăduse lui Anais abilitatea stranie de a-și descrie cele mai adânci emoții „la cald“, imediat după consumarea vreunui eveniment.) Și-a continuat jurnalul - întotdeauna scris de mână - până la moartea ei, în 1977. Cele 35 000 de pagini se află acum în Secția de Colecții Speciale a UCLA, unde pot fi studiate de cercetători.

În anii '20, după ce John Erskine și alții i-au spus că jurnalul era cea mai bună dintre scrierile sale, Anais a început să se gândească la posibilitatea de a-l publica fără a ofensa pe nimeni. Mai târziu, Henry Miller i-a spus să publice „toată chestia - n-are decât să se afle totul“. Anais a conceput diferite planuri pentru a-și publica jurnalul: să-l transforme în ficțiune, să-l publice sub formă de jurnal, dar folosind nume fictive, ori folosind atât nume adevărate, cât și fictive. Nici una dintre aceste variante nu satisfăcea însă nevoia ei de a-și proteja soțul și alte persoane apropiate, astfel încât a revenit la ficțiune.

În cele din urmă, pe la mijlocul anilor '50, obosită să se bucure de recunoaștere numai printre cunoscuți, a decis să-și publice jurnalul cu numele adevărate, menajându-și pe cât posibil viața personală, soțul și amanții. Primul jurnal cenzurat,

publicat în 1966, nu era numerotat: pe copertă scria simplu *Jurnalul lui Anai's Nin*, deoarece nimeni, nici măcar Anai's, nu credea că avea să existe și un al doilea volum. După succesul covârșitor de care s-a bucurat *Jurnal unu*, Anai's a cenzurat și apoi a publicat încă șase volume, până la sfârșitul vieții.

Cu multă vreme în urmă, la începuturile relației noastre, Anai's mi-a spus că nu voia să-i citesc jurnalele necenzurate. I-am respectat dorința. Dar pe la începutul anilor '70, pe când pregăteam jurnalele pentru a le trimite la UCLA, Anai's mi-a spus: „A sosit timpul să citești jurnalele. Vreau să le citești pe toate”.

Am stat cinci zile și am citit cele 35 000 de pagini.

— Mă judeci ? a întrebat Anai's.

— Nu. Ai avut curajul să-ți trăiești visurile și să scrii despre ele. Toate astea trebuie să fie publicate într-o zi.

— Foarte bine, asta e sarcina ta. Vreau să publici jurnalele exact așa cum le-am scris.

Publicarea *Jurnalului dragostei*, jurnalul necenzurat al lui Anai's Nin, a început în 1986 cu *Henry și June*. Nu a fost șters nici un amănunt important din volumele publicate. Cronologia urmează exact zilele trecute în caiete de Anai's. Gramatica și punctuația reflectă scrierea „la cald”, maniera tipică autoarei.

În volumul de față, *Foc*, decorul alternează între Europa și America. Anai's își continuă viața alături de soțul ei, Hugh, și relațiile amoroase cu Henry Miller și dr. Otto Rank. Despărțirea de Rank este însă inevitabilă, așa cum este, probabil, și căutarea „bărbatului care mă va mântui de ei toți”. Și astfel apare Gonzalo More: „Tigrul care visează. Un tigru fără gheare”. Anai's rămâne fidelă filozofiei ei despre dragoste. „M-am întors [în Franța] ca să-mi trăiesc propria viață - să-mi găsesc șinele, dar asta e o nevoie minoră în comparație cu aceea de a iubi... iubirea este pe primul loc... iubirea, pierderea, cedarea.”

Realitatea lui Altai's nu poate fi descrisă în fapte, după cum ea însăși o spune cel mai bine: „Trăiesc într-un fel de cup-tor de sentimente, iubiri, dorințe, invenții, creații, activități și reverii. Nu-mi pot descrie viața în fapte pentru că exta-zul nu rezidă în fapte, în ce se întâmplă sau în ce fac, ci în ce se stârnește în mine și ce se naște din toate astea... Vreau să spun că trăiesc o realitate foarte fizică și metafizică deopotrivă...

Este adevărat că, din cauza îndoielilor și neliniștilor mele, *eu nu cred decât în foc*. Este adevărat că atunci când am scris cuvântul *Foc* pe acest volum nu știam ce știu astăzi, că tot ce am scris despre June, care nu credea decât în foc, este valabil și pentru mine. Că asta e povestea nevrozei mele incendiare ! *Nu cred decât în foc*.

Viață. Foc. Fiind eu însămi o flacăra, îi înflăcărez pe alții. Niciodată moarte. Foc și viață. *Le jeu*“.

După cum am notat în prefața mea la *Incest*, când seria *Jurnalul dragostei* va fi încheiată, vom avea o relatare extra-ordinară, acoperind durata unei vieți întregi, a evoluției emo-ționale a unui artist creator, a unui scriitor care posedă tehnica de a-și sonda cele mai profunde emoții și curajul de a le dez-vălui lumii întregi.

RUPERT POLE
Executor, Trustul Anaïs Nin
Los Angeles
Ianuarie 1995

Notă

Textul volumului *Foc* este preluat din caietele 48-52, așa cum au fost ele numerotate de Anai's Nin. Caietul 48 nu are titlu, dar titlurile celorlalte sunt: *Revoltă*, *In derivă*, *Vive la dynamite și Nanankepchu* și *Foc*.

Toate traducerile în engleză ale pasajelor scrise în franceză sau spaniolă au fost făcute de Jean L. Sherman. Lisa Guest a dat un ajutor neprețuit la pregătirea dactilogramei.

Decembrie 1934

În drum spre New York, vasul pe care mă aflam a bătut recordul de viteză. În loc să ajung dimineața, am ajuns noaptea - cum nu se poate mai potrivit, căci noaptea este acum pentru mine începutul și rădăcina tuturor zilelor. Orchestra cânta și zgârie-norii scăpărau cu un milion de ochi pe fundalul întunecat; și un bărbat șoptea:

— Ascultă-mă, draga mea, te iubesc, ascultă-mă, draga mea, te iubesc. Draga mea, ești minunată. Nu e minunat, draga mea, să ajungem la New York în timp ce facem dragoste ? Sunt nebun după tine, dragostea mea. N-o să mă nedreptățești ? N-o să mă uiți, dragostea mea ? îmi place părul tău, dragostea mea. Ascultă-mă...

— Muzica e prea tare, am spus. Nu aud decât muzica.

Dar eu îl căutam pe Otto Rank, pe *celălalt*, priveam luminile, orașul babilonian, cheiul, oamenii, nu „dragostea mea”, ci „iubito”, și ochii strălucind ca pielea lăcuită, cu o dragoste mai înaltă decât zgârie-norii, o dragoste încrustată cu un milion de ochi și de ferestre, și de limbi.

Ochii lui.

— O, iubito!

Dar era un vis. Eram înfășurați în vată, în fire de mătase, în plase, în mușchi, în ceață, în mare - aroma distanței ce trebuia anihilată.

Camera mea. Care, spunea el, fusese „camera de așteptare”. Râsetele încep să înflorească și să scapere, ca o cutie

plină de comori. Le adunaserăm, bănuț cu bănuț, ca să le folosim astăzi. Asta avea să fie textura, parfumul și culoarea alianței noastre: umor și râsete îndelung adunate.

Foarte încet, cu mâinile, limbile și gurile, ne dezveleam și ne dezlegam, scoțând la iveală daruri. Ne dădeam naștere unul altuia din nou, corpuri separate ce se bucură de coliziune. Nu amanții Parisului, ale căror dezmierdări n-ar fi putut fi prelungite la nesfârșit în spațiu, trăind zi de zi, mișcându-se și acționând zi de zi.

L-am găsit pe cel cu care pot cânta, cânta cu adevărat, cânta femeia, cânta tot ce se află în capul sau în trupul meu, în ritmul sângelui. Nu cântecul ideilor, în care instinctul se revoltă împotriva logicii. El spune: „Am o idee“. Și inventează, creează, fantastic și magic - viața. Fiecare detaliu al vieții.

Nu improvizez singură. El sare, el conduce, el realizează. El se pricepe la asta, e mai abil în ceea ce privește detaliile; el poate fi infractorul și detectivul, Fuckleberry Finn și Tom Sawyer, Don Quijote, June, Louise sau dr. Rank, psihanalizând în felul lui ciudat, generându-și propriul eu, născut din dragostea noastră.

Proaspăt amanți. În acest New York care indică ascensiune, exultare, culminare, înălțare. New York, uriașa jucărie strălucitoare cu articulații atât de bine unse. În mâinile noastre, în mâinile lui nervoase, grăbite. Am o idee și într-un ritm nou și sacadat începem să înotăm: replici, răspunsuri, interacțiune... lumea mea, împărtășită.

Știam că simțim la fel, dar nu și că gândim la fel. Plăcerea improvizației, a complexității, în schimbul plăcerii eliberării.

Îmi citea din *Huckleberry Finn*. Eliberarea negrului, cu accent pe spiritul de aventură. Trucul literaturii. Adăugările, complicațiile, maniera ocolită. Ne-am găsit acolo „armura“, spiritul jocului, creațiile și invențiile.

Unul dintre primele lucruri pe care m-a dus să le văd a fost „ușa magică“ [la gara Pennsylvania]. Toată din metal, se des-

chide exact în momentul în care e atinsă de umbra ta. I-a plăcut să mă vadă alunecând spre ea.

N-am mai cunoscut o asemenea bucurie. Trăiesc conținut în fantezie, dar și în realitatea omenească. Instinctele mele sunt calme. Nici control, nici revoltă, dezgust sau conflict. Și imaginația mea e liberă. Sunt eu însămi. Încrederea lui în mine îmi dă aripi.

În ziua cea mai senină, cea mai însorită, m-a dus la Empire State Building.

Ca să privim New Yorkul pentru că este orașul nostru și se potrivește cu starea noastră de spirit și, de asemenea, ca să-l posedăm. Fără să fim intimidați. Aliați în mod insolent, având complicitatea New Yorkului, favorabilă plăcerilor și bucuriilor noastre. Cu o acustică bună pentru râs.

Teatrul. Îi lipsea ceva, așa că el a început să inventeze tot felul de lucruri. Eu am sugerat să-l „scrie”. Rescriam piesele. Inventam jocul. Am pomenit de admirația mea pentru Ferdinand Bruckner. Coincidență. Cineva, într-un ziar vienez, crezuse că „Bruckner” era pseudonimul lui Rank. Așa că l-am botezat pe Rank „dramaturgul”.

Stăm amândoi cu răsuflarea tăiată înainte de ridicarea cortinei. E singurul moment în care lumea magică nu se află în spatele acesteia. S-a răspândit într-o unică simfonie vastă: discuțiile noastre, ideile noastre, dragostea noastră, munca lui, la toate nivelurile deodată, așa cum mi-am dorit întotdeauna să trăiesc. Să trăiesc cu fiecare celulă. Dezvăluind o mie de noi euri.

Broadway. O baie de electricitate. Simfonia de celofan. Strălucirea transparentă deasupra tuturor obiectelor. Această textură care nu e reală.

Micul dejun în restaurantul întunecat al hotelului. Îi fac un rezumat al știrilor zilei. Adică suprapuneri amuzante de frânturi de frază, aranjate surprinzător, cu un rezultat hilar. I le strecor pe sub ușa când psihanalizează un pacient. Îndată ce pleacă pacientul, le citește. Vine în camera mea rămânând.

Cu el am ajuns în zona de umor născută din șocul călătoriei. O călătorie e ca jocul de zaruri. Zilele sunt luminoase și strălucitoare aici. Simți fiecare nouă zi. Poezia mișcării line, a împlinirii tuturor dorințelor, a ghicirii și satisfacerii tuturor nevoilor tale.

Oameni pe care nu îndrăznesc să-i privesc prea de aproape. Pare să le lipsească ceva. Și ei sunt din celofan, un fel de perpetuă dimineată de Crăciun. Nu știu. Sunt de-a dreptul îndrăgostită de El și de clădiri, de granit, electricitate, 6 400 de ferestre, *survoltage*, tensiune, străzi și mulțimi. Nu-i ascult pe americani. Mă joc cu El în orașul viitorului. O bună acustică pentru râs!

Intr-o scrisoare către Rank spusese că nu voiam să dansez; că asta însemna să dau un spectacol pentru lume. Preferam să joc toate rolurile pentru el.

Am început jocul cu „secretara”. Secretara nu a fost prea grozavă la început, din cauza blestemului severității tatălui ei și a lui: „*Tu n’apas Tesprit scientifique*” Așa că tremura și făcea greșeli născute din panică. Dar când el a văzut că fata pusese din greșeală pe o scrisoare data sosirii ei, n-a fost decât amuzat, ba chiar i-a plăcut. Mintea îmi stătea, evident, la povestea noastră. Amuzamentul, toleranța și tandrețea lui au surprins-o, au mișcat-o și au schimbat-o ca prin farmec pe secretară. Adică a devenit o secretară bună. A doua zi era stăpână pe ea și a început să pună în aplicare cu strictețe un neîndoielnic talent pentru ordine și acțiune rapidă, sub îndrumarea lui abilă.

Secretara pleca de la lucru la ora șase. O oră mai târziu eram la restaurant, schimbând între noi cele mai uluitoare replici. Ca discuțiile minunate pe care le porți cu tine însuși, regretând că nu ești niciodată la fel de scăpărător în public.

Valuri-valuri de umor și ironie.

Teatrul.

Broadway. Băuturi cremoase. Harlemul.

Să stai în lumini cețoase cu negri dezlănțuiți.

Nu mi-am imaginat niciodată că nu știe să danseze. Nu mi-am imaginat niciodată că dr. Rank ar fi putut duce o viață atât de serioasă încât să nu fi dansat niciodată. Dar el nu e dr. Rank. E un omuleț al cărui sânge poate pulsa nebunește.

„Dansează cu mine.”

Îi fac să-și uite temerile și neîndemânarea. Pur și simplu dansez. La început e țeapăn, se împiedică, e dezarticulat, pierdut. Dar la sfârșitul aceluia prim dans începe să danseze. Intr-un fel magic. Și ce mult se bucură! „O lume nouă - o, iubita mea, m-ai dus într-o lume cu totul nouă.”

Bucuria lui mi-a adus bucurie. Primul pas al dansului său, cu toată semnificația pe care o dau eu dansului. Peste tot în jurul nostru negri dezlănțuiți, dansând sălbatic. Și el mișcându-se încet, stângaci, de parcă ar fi învățat să meargă.

Nu-l învățam. Dansam, iar el dansa împreună cu mine. Era uluit de bucuria mea. Voiam în taină să dansez cu negrii, liber și sălbatic, dar era atât de ciudat să-l conduc pe el într-o libertate de mișcare ca în vis, după ce el îmi dăruise libertatea de mișcare pentru a trăi. Să-i ofer plăcere, muzică și uitare de sine, în schimbul a tot ce-mi dăruise el. Să nu mai gândesc. Să nu mai gândesc. L-am îmbătat.

Mergem acasă. În taxi, radioul. Din nou muzică. Îi râd ochii. Gardenii la butoniera lui și la gulerul hainei mele de blană. Gardenii, orhidee sălbatic, violete albe, poleială și ace cu gămălii din perle false.

O noapte orgiastică. „Dansăm în continuare”, zicea el; „dragostea ca un dans”. Abandon sălbatic.

Se trezește la cinci dimineața, extrem de conștient; e la fel de entuziasmat cum eram eu cu Elenry [Miller], incapabil să doarmă de uimire. Se trezește plin de pasiune, dând pe dinafară de idei. Eu sunt mai somnoroasă, mai relaxată. O anume ardoare supremă s-a stins. Mi se pare că-mi dăruiește marea, arzătoarea dragoste pe care i-am dăruit-o eu lui Henry, dragostea *activă*, dragostea agitată, neobosită,

extrem de trează în care eu mă odihnesc așa cum Henry se odihnea în a mea. Eu visez, dorm, primesc. El e treaz, conștient, plin de activitate, putere, inspirație.

Harlem. Nu-l putea uita. Era nerăbdător să se întoarcă. Visa la el. Abia își ducea la bun sfârșit ziua de muncă.

Lucrează în apartamentul 905 [la Hotelul Adams], unde există un salon și un dormitor. Eu am o cameră lângă a lui, care seamănă cu un living.

Curând am vorbit despre nevoia mea de a avea o altă locuință. Nu voiam alta, nu voiam să mă fragmentez din nou. Nu. Dar, practic, nu se putea altfel. Din nou, am făcut glume pe seama celor două periute de dinți. M-am opus. Dar tot timpul mă gândeam că dacă e să am altă cameră va fi la Hotelul Barbizon Piaza. Voiam să văd vechea locuință cu alți ochi, să-mi amintesc de John [Erskine] ca să mă asigur că îl uitasem. Rank m-a ajutat să mă hotărâsc, mai întâi prin firea lui hotărâtă, apoi pentru că îi plăcea ideea ca eu să fiu din când în când în alt loc, care să fie nou pentru el și de parte de cabinetul lui și de dr. Rank. Caută să scape de acest rol în aceeași măsură în care eu caut să scap de a fi doamna Hugh Guiler.

Am mers împreună și am ales camera cea mai mică, lată cât lungimea patului, cu un mic birou, totul maro roșcat, semănând foarte mult cu interiorul unei valize sau al unei casete de bijuterii. M-am mutat, parțial, departe de Rank în luna care a urmat sosirii mele. Am hotărât că el avea să mă ajute cu detaliile jocurilor mele de infidelitate, fiindcă el poate fi mai exact și mai realist și pentru că zice că femeia din mine lasă întotdeauna urme, vrea să fie descoperită, stăpânită, vrea să piardă.

În camera asta sunt acum singură, seara. El a trebuit să se ducă la un dîneu și eu n-am vrut să ies cu altcineva. Mi-am vrut jurnalul, fiindcă pentru prima dată cel mai frumos dintre jocurile mele s-a transformat într-o tragedie. I-am trimis, din greșeală, o scrisoare pentru Hugh lui Henry, și una pen-

tru Henry lui Hugh.¹ („Din dorință de a-i spune, de a evada", a spus mai târziu Rank.) La aceeași oră la care am primit telegrama lui Henry în care spunea: „Anais, fii atentă, Hugh a primit prima scrisoare cu cecul, plicurile schimbate, lasă scrisoarea de la Bremen, acum e OK“, Rank făcuse următoarea însemnare între două ședințe de psihanaliză: „Le spune tuturor, vrea să știe toți. Secretul e imposibil”.

În toate acele zile dinainte, ne petrecuserăm timpul în lumea noastră minunată. Piese de Gilbert și Sullivan, Balletul American, o zi la hotel în Hartford. Scrisorile lui, dimineața devreme (dorm în patul lui numai în zilele libere), strecurate pe sub ușă cu o broscuță.

Scrisori pline de cumplite semnificații pentru mine. Le încui într-un fel de nișă a biroului meu, care are o ușă. Acesta e cățelul. Mai târziu, el adaugă un mic pinguin și un sfeșnicel pe care l-a furat din casa de păpuși de la Institutul de îndrumare pentru copii. (Voia să-mi aducă toată casa. Le-a cerut-o directorilor rămași uluiți!)

În piesa lui Gilbert și Sullivan², soldatului care încearcă să joace rolul unui poet i se pune un cârcel. Simt acum că mie n-o să mi se întâmple niciodată așa ceva cât sunt cu el.

Am ieșit și i-am trimis o miniatură cu o grădină japoneză, cu o căsuță și un pod. Grădina noastră. Ca o avanpremieră

1 Scrisoarea către Henry Miller, datată 26 noiembrie 1934, nu era, așa cum s-a plâns el mai târziu, o „scrisoare de dragoste”, ci o relatare scurtă și oarecum neutră a activităților lui Anais Nin. Conținea două cecuri de câte o sută de franci, unul pentru Miller și unul pentru fotograful ungr Brassai, care îi făcuse lui Nin câteva fotografii la Paris înainte de plecarea ei. Întâmplător, scrisoarea a folosit pentru a-1 liniști pe soțul ei, Hugh Guiler, în privința naturii relației dintre ea și Miller. *Vezi A Literate Passion: Letters of Anais Nin and Henry Miller, 1932-1953*, editată și cu o prefață de Gunther Stuhlmann, Harcourt Brace Jovanovich, San Diego, 1987, pp. 233-246.

2 Faimoși autori de librete de operetă de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

la *Mikado*. Cu o invitație din partea „Anitei Aguilera”¹ de a veni la camera 703 de la Barbizon Piaza, la unsprezece, după curs. El îmi trimite o superbă plantă roșie, care în seara asta își răsfiră frunzele în timp ce radioul cântă blues.

A venit și a intrat în joc cu dragostea lui ciudată, plină de adulație. A venit vorbind, ca întotdeauna, despre minunile pe care le săvârșise în timpul zilei.

Seara în care am văzut spectacolul Baletului American : încă o capitulare, încă o abdicare. Nu pot ajunge pe scenă, mereu din cauza unui bărbat. Spectacole solitare, nu colective ! Priveam dansul cu încântare, neliniște și disperare. Toată arta, tot dansul, toată imaginația datorite dragostei, totul datorit dragostei, dragostei. Ea se învârtea, se învârtea ca un disc, se învârtea, în mijlocul scenei, de parcă n-ar mai fi putut să se oprească nicicând. Alte femei o atingeau, o îmbrățișau; ea continua să se învârtească. Roată și pământ, stele și cicluri, învârtindu-se, ceasuri și roțițe învârtindu-se. Un bărbat a îmbrățișat-o și ea s-a oprit. Aici m-am dizolvat într-o tristețe inexplicabilă, pe care Rank a simțit-o fără să mă privească.

A doua zi îi puneam întrebări despre copilăria lui. Imediat a început să toarcă povești nesfârșite. Apoi s-a oprit să plângă. „Nimeni nu m-a întrebat asta. Mereu trebuie să-i ascult eu pe alții...” Am auzit despre băiatul ștrengar și visător, Huckleberry Finn. Soția lui nu fusese în stare decât să aibă grijă de băiatul *bolnav*, așa cum Hugh avea grijă de copilul bolnav din mine. Dar eram singuri. Nu aveam cu cine să ne jucăm. Copilul vesel, copilul inventiv, copilul inteligent și sălbatic era singur.

În noaptea aceea, în camera de hotel din Hartford, am descoperit cu siguranță îngemănarea. Spune că gândesc la

¹ Nume de scenă pe care Anai's Nin l-a folosit în câteva spectacole de dans susținute la Paris.

fel ca el. Ghicesc ce urmează să spună. Sesizez atât de repede sentimentele, emoțiile, deopotrivă, extazul, extravaganța, viteza, introspecția, atitudinea față de dragoste, alegerile, închipuirile, rolurile create.

Cu cât mai fantastice sunt jocurile noastre, cu atât dragostea devine mai reală. Și el atinge totul cu magia semnificației. Pe el găsirea semnificației nu-l îmbătrânește, ca pe alții. Astfel, el leagă tot ce ni se întâmplă de psihanaliza sa, sintetizând, creând, înlocuind, dăruind. În tren își scrie conferințele. În camera de hotel scrie însemnări la „Viață și joc“. Pentru asta, ne deghizăm, el în chimonoul meu de catifea, eu cu pălăria și trabucul lui (pălăria am descoperit-o într-o noapte pe Broadway, o pălărie în stil Huckleberry Finn, și am cumpărat-o pe loc), ca el să poată pătrunde psihologia și trăirile feminine. Eu stăteam la mașina de scris și îmi scriam din când în când propriile idei, cu panglică roșie, printre paragrafele lui.

3 ianuarie 1935

Sensibilitate și intuiție tulburătoare. Nu-i pot ascunde nimic. Poate ghici fiecare nuanță a stărilor mele. Plânge și râde ușor. Ah, să fii atât de viu, să fii viu. Râd și plâng. E minunat.

Viața - un vârtej amețitor. Rank curtându-mă cu înțelegere; cu imaginația lui, care e infinită; cu mintea lui pătrunzătoare și sclipitoare; cu Huck, acel Huck care s-a pierdut în dr. Rank - pistruiat, lipsit de grație, zdrențăros, stângaci, din topor. Apoi Henry, revenindu-și încet după șiretlicurile mele, revelate de scrisorile încurcate, și trezindu-se la pasiunea lui pentru mine, suferind, scriind nebunește, trimițând telegrame și tratându-mă așa cum o tratase pe June. M-am transformat în June și apoi dragostea lui pentru mine s-a transformat în dragostea lui pentru June - pasiune. Și au venit scrisorile lungi, nebunești și telegramele. Și Huck,

Huck începe să sufere exact așa cum sufeream eu când am început să-l iubesc pe Henry, când era încă plin de June și eu încercam să-l menajez, așa cum Henry nu m-a menajat pe mine, să-l menajez de confidențe etc. Dar Rank nu poate fi înșelat. Vorbeam, vorbeam. El știe totul, în afară de faptul că dragostea mea pentru Henry n-a murit de tot, nu va muri. Știe totul, în afară de faptul că scrisorile de dragoste ale lui Henry mă tulbură. O viață nebună.

Se trezește devreme, la șase. Nu poate dormi de uimire, în timp ce pe mine uimirea mă face din ce în ce mai umană, mai flămândă, mai somnoroasă, mai naturală. Se trezește la șase și vine în camera mea. Îmi place momentul acela când vine în brațele mele; atunci e Huck, nu dr. Rank, un Huck natural, spontan, impulsiv, cu ochi strălucitori, cu veșnicul său „am o idee”. Cât eram de strălucitoare, de trează pentru Henry, care era somnoros. Acum eu sunt grea de somn. Râd de noile pozne ale lui Huck, de ideile lui, dar adorm la loc. El e neobosit și plin de viață. Face o baie. Se simte așa cum mă simțeam eu când așteptam să se trezească Henry. A găsit o explicație și pentru somn: „Copil al naturii. Tu aparții nopții. Trebuie să te cedezi nopții”. Un univers perpetuu adâncit și înfrumusețat. De fapt, credeam că sforăitul lui e cel care mă ține trează și că de dragul somnului trebuia să fug și să găsec alt motiv. Am spus că eram atât de conștientă de el, încât nu puteam dormi. El se temea că era iubirea lui prea mare, atenția lui obsesivă, adulația lui covârșitoare. Am avut o seară de suferință. Simțea că mă retrag pentru că el iubea prea mult. Mi se părea, ce-i drept, ciudat și chiar înspăimântător să nu fiu singură niciodată, după ce mă plânsesem de singurătate. Nici un pic de singurătate, niciodată, cu acea conștiință atentă, zelosă, tulburătoare, toată numai tentacule, toată numai prevestire.

Telegrame: „Dragoste eternă, Henry”. *Scrisori:* „Anaîs. Telegrafiază-mi imediat că ești femeia mea, că nu mă tră-

dezi, că vei trăi cu mine, că vom fi împreună... Sunt disperat. Spune-mi ceva care să mă liniștească../¹ *Telegramă către Henry*: „Sunt femeia ta pentru totdeauna, Henry. Vom fi împreună curând. Lucrez pentru libertatea noastră. Ai încredere în mine”.

Huck și cu mine începem să facem un album, unul extrem de nostim. Huck îmi face cadou o cușcă de câine. Scriu pe ușa ei: „Huck și Puck. Nu deranjați”. îi dăruiesc lui Huck papuci noi și, cu banii pe care voia să-i dea pe o mașină de scris pentru mine, îi cumpăr un radio-fonograf. Cel mai adesea ne jucăm unul altuia farse. Farse și contrafarse. Tăiem din ziare, din *New Yorker*, ilustrate de la acvariu. Inventăm, adăugăm, facem calambururi și glume. La nesfârșit. Apoi deodată devenim acut, profund serioși. Atunci el e recunoscător, se bâlbâie de recunoștință pentru viața pe care i-o ofer, viața omenească, dansul, plăcerea, materializarea, concretizarea, transformarea prin simțuri. Din spectator și psihanalist - actor, actor pe de-a-ntregul.

1ianuarie 1935

Henry pe mare. Vine cu vorbe de dragoste imensă și eternă. îi transmit prin radio: „Te-ai îmbarcat din nou pe corabia fermecată”.

Dansam pentru Huck, spontan, în costumele mele spaniole, iar el era mișcat pentru că spunea că eram creația lui, dansând, și că dansa și el în mine.

Telefoane. Flori. Trandafiri roșii. Curte. Complimente. Adulație. Garoafe. Henry suferă, dar a devenit real. Dragostea noastră a devenit reală pentru el. Cumpăr țigări, reviste, mărunțișuri, haine, pentru camera lui, 703 (la Barbizon Piaza). îi pregătesc camera. Mă pregătesc să-l învălui. în ultima scrisoare mă imploră: „Fii tandră cu mine, fii iubitoare. Am atâta nevoie de tine. M-am dăruit ție”. Această dragoste

nouă pentru mine, pentru acea Eu care a fugit, care l-a uitat, care a fost crudă: o vreau. M-am transformat în June. El folosește aceleași cuvinte, dar sună mai sincer acum. Sufărință. Suferință adevărată. Lacrimi adevărate.

Și EEugh aleargă după *feu follet*, după iluzie. Obsedat, curtându-mă, învârtindu-se în jurul meu.

Esența vieții mele este o situație tragică și profundă pe care n-o pot înfrunta. Nu pot să-l abandonez pe Elugh. Nu pot să-l rănesc pe EEenry. Nu pot să-l rănesc pe Eiuck. Le aparțin tuturor. Așa că mă gândesc la orhidee. Îi trimit lui Joaquin [fratele meu] o telegramă, pentru că în seara asta dă un concert în EEavana. Îi scriu mamei, care e în Mallorca.

Erskine mi-a telefonat la o oră după ce l-a văzut pe Joaquin și a auzit că eram acolo. Nu l-am sunat înapoi. I-am trimis un bilet spunându-i că plecăm. L-am îndepărtat.

Esența: EEenry, EEenry al meu. Nebun, ca Knut EEam-sun, fals și plin de literatură, lipsit de înțelegere. EEenry.

EEuck, EEuck, atât de sincer în sentimentele lui, atât de profund în sentimentele lui, răsând și plângând.

Nici o tragedie. Nu vrem tragedie. Numai de-aș putea continua cu minciunile, cu iluziile, o, minciunile față de EEugh, și totuși nu toate minciuni. Când am primit trandafirii roșii de la el în noaptea de Anul Nou, i-am urât, și totuși am fost atât de mișcată. Mișcată. Am ținut unul sub pernă. Legături inalterabile. Legături indisolubile. Nu pot decât să adaug, să extind. Nu pot să sparg, să dizolv, să înlătur.

Orhidee. Pacienta mea, domnișoara X, dansatoarea. Să fii mai deștept decât nevroticii. Ca un joc de șah. EEuck vine între două consultații, mereu pe fugă. Ziua noastră de cum-părături. Lenjerie neagră de tul și pantofi de dans. Discuțiile

noastre. Basmul nostru. Creațiile noastre. Prea frumoasă, prea fragilă, spune el. Prea subtilă. Gemenii. Impulsivitate, emoție. Abandon, absolutism. Dăruim, dăruim. Mi se dă înapoi tot ce am dăruit vreodată, Huck e cel care îmi dă. Tot. Dăruit, învăluit, adorat. „Te ador.” Dar suntem umani unul pentru celălalt. El e Huck și eu sunt Puck - nu niște zei.

Spune că sunt foarte cinstită în sentimentele mele. Minciunile sunt numai în cap. Sentimentele sunt în jurnal. Nici n-am spus prea multe minciuni în jurnal. Ceea ce era important pentru mine era sentimentul. Acolo nu mint niciodată. Nu mint decât pentru ceilalți.

Henry pe mare. Trebuia să-i pregătesc camera. Trebuia să-l iau din nou în brațe. Nu știu de ce.

Când am plecat cu Huck la New Haven, mi-a fost rău. La fel de rău ca atunci când l-am părăsit pe tata ca să mă întâlnesc cu Henry la Avignon.

26 ianuarie 1935

Henry sosind pe vaporul învăluit în ceață, cu întârziere, sosind încet, un om schimbat, un om tremurător, dar întreg, hotărât, treaz. Scrisese: „Teamă, ce pradă frumoasă am fost pentru teamă. Marea teamă de a te pierde. Teama că nu mă ridicasem la înălțimea imaginii tale despre mine. Asta aproape m-a distrus. Eram atât de aproape de pierzanie încât m-am temut că o să înnebunesc”.

îndată ce-l sărut știu că îl iubesc cu un instinct orb dincolo de orice rațiune, cu toate defectele lui. Pare însă nou, puternic, altfel. Da. Și Rank, psihanalistul, interpretează: „Schimbat pentru că te-a pierdut, schimbat numai și numai pentru că te-a pierdut, dar nimic nu se poate schimba în relația voastră. E prea târziu”.

Prea târziu pentru schimbări, prea târziu probabil pentru explicații și țesături ideologice, dar dragostea continuă, dragostea continuă, oarbă față de legi și avertismente, ba

chiar față de înțelepciune ori temeri. Și orice-ar fi dragostea asta, poate o iluzie a unei noi iubiri, o vreau, nu-i pot rezista, întreaga mea ființă se topește într-un singur sărut, cunoașterea mea se topește, temerile mi se topesc, sângele îmi dansează, picioarele mi se desfac. Henry. Gura lui. Mâinile lui. Felul lui de a fi întreg, conștient. E plin de mine acum, plin de mine, conștient. Il duc în cămăruța pe care am ales-o Rank și cu mine și voiam s-o folosim pentru dans. Radio-ul era deschis. Erau flori, mici daruri, cărți, reviste. Era mică, strălucitoare, caldă. Henry era amețit, amețit și totuși atât de viu, viu de durere și gelozie, punându-mi întrebări, sărutându-mă. Ne-am dus în pat. Totul la fel ca înainte, și totuși nou. Cum intră în ființa mea prin toți porii și celulele, cu vocea lui, cu ochii lui albaștri, cu pielea lui, cu totul. O invazie. Citesc scrisoarea pe care mi-a scris-o pe vapor. Vorbea plin de vervă despre cum nu voia să mai lucrez, cum voia să mă protejeze, voia să se însoare cu mine, voia să mă ducă departe de toată lumea. Am plâns de bucurie. „O, Anis, Anis, Anis¹, am nevoie de tine mai mult decât am avut vreodată nevoie de o ființă omenească. Am nevoie de tine ca de viața însăși. “

Plângeam, negând orice trădare, plângeam o viață pe care n-o puteam înțelege, căci acum, când îl rănisem pe Henry, când fugisem de el, îl torturasem, el mă iubea cu atât mai mult, mă iubea nebunește, și primeam mai mult ca June - trupul lui, sufletul lui, creația lui. Își ura acum scrisul, ura toate sacrificiile pe care le făcuse pentru el, ura faptul că permisesese să fiu târfa lui, așa cum îi permisesese lui June.

Cu toate astea, am avut curajul să plec, să spun că stăteam la familia soțului meu, ca să adorm îndoielile lui Hugh și să-l împiedic să vină. Am plecat la miezul nopții, întrebându-mă și temându-mă de cum mă voi simți când îl voi

¹ Henry Miller îi pronunța numele greșit în mod frecvent, spunându-i „Anis“.

întâlni pe Huck și dacă voi fi din nou trasă dintr-o parte într-alta și sfâșiată.

Probabil că mă obișnuisem cu sentimentele duble, iubirile duble, viețile duble, căci l-am întâlnit pe Huck fără ca sentimentele mele să se schimbe câtuși de puțin, știind că oricum dragostea mea pentru el nu era la fel de puternică; dar i-am putut primi dezmierdările, am putut dormi în patul lui, am putut plânge un pic de mila lui Henry, m-am putut purta ca și cum n-ar fi fost nimic altceva decât milă, am putut fi tandră și netulburată; cu toate astea, mă prefăceam, mă prefăceam, eu voiam să fiu cu Henry.

A doua zi l-am găsit pe Henry încă zdrobit, vorbind încet, rănit, fericit, agitat. Scrisese despre trezirea lui, plângând de dorința de a-și găsi un fâgaș, cu mine. Rănit că îl lăsasem singur noaptea. Rănit, dar știind că fusesem salvată de puterea lui de a veni, amândoi. Întinși în pat, am bătut câmpii despre mituri și legende, despre Tristan și Isolda, despre lupta lui de a ajunge la mine, lupta lui prin ceață. La Paris, trecuse prin agonii. Nu mâncase și nu dormise bine de când se încurcaseră scrisorile, își cheltuise toți banii de mâncare pe telegrame, fusese indiferent la toate, singur, disperat de gelozie, realizând brusc toate minciunile pe care i le spusese, realizând minciunile gratuite, minciunile inutile, precum că Hugh spusese că mă ia cu el pe vapor chiar dacă sunt bolnavă, și eu știusem tot timpul că aveam să călătoresc singură. Dar prin asta voiam să-i arăt lui Henry cât de greu îmi era să-l părăsesc, cum mă opuneam, îmbolnăvind-mă, să plec. Mi-a analizat fața, expresiile, aparența de profundă sinceritate. Henry a venit schimbat, hotărât să nu mai fac sacrificii pentru el, să nu mai fiu nevoită să cerșesc pentru el. Să lupte pentru mine. Camera era atât de mică și de caldă, și el adusese șalul spaniol, cuvertura de catifea oranj, ceștile de cafea oranj, simboluri ale casei de la Louveciennes și ale studioului. Lacrimile lui, sensibilitatea lui, faptul că

încă mai tremura din cauza șocului violent pe care i-l provocasem, încă tremura din cauza renașterii violente. Ii dădusem oare naștere în sfârșit lui Henry Miller ca bărbat ?

Spusesem că stăteam la familia Guiler ca să-l liniștesc pe Henry. A doua zi dimineața era din nou disperat. Ținea în mână cinci sau șase mesaje telefonice. Telefonul sunase neîncetat. Bărbați. Voci de bărbați. Sunând în repetate rânduri. Henry pusese întrebări, debordând de ură față de Rank. Vocea lui mă învăluia, curgea în mine, gura lui atât de plină, ochii lui atât de intenși, pielea lui atât de catifelată. Numai dragostea mea pentru el nu era o minciună, nu era o minciună, era atât de îndrăzneță, așa o pierdere de sine, până la a pierde fericirea pe care mi-o dăruise Huck, a pierde și a renunța la tot, și la Huck, pentru Henry, pentru dragostea oarbă...

Gelozie și dezmierdări, dezmierdări mai profunde, o dorință mai mare și mai aprinsă. Întuneric, durere, perversiune, tragedie și o dragoste din ce în ce mai omenească.

Pierderea înțelepciunii, a eroismului, a discreției. Dragoste omenească. Devin mai reală pentru el pe măsură ce devin din ce în ce mai puțin bună, mai femeie, mai imperfectă, mai rea, mai femeie, și mai multă dragoste, mai multă dorință, mai multă durere și mai multă bucurie.

Mă întorc la Huck. Huck, pe care nu pot să-l mint pentru că seamănă atât de mult cu mine încât știe. Știe tot ce se întâmplă. Știe că el va pierde pentru că e prea bun. Văd cum Huck este tot atât de nobil cum eram eu când Henry se lupta cu dragostea lui pentru June. Nobil, eroic, sincer - cu prețul fericirii sale -, plin de înțelegere și iertare.

Recurg la șiretlicuri ca să-l văd pe Henry. Mici înșelătorii. Psihanalizându-mi primul pacient, scriind scrisori pentru Huck, făcând comisioane, vizitând-o pe Lucrezia Bori cu Joaquin, văzându-l pe [Theodore] Dreiser de două ori și re-

fuzând să mă culc cu el, întinzându-mă alături de [George] Turner pentru că Huck lucrează în camera de alături și vreau să-l înșel acolo, pe canapeaua pe care ne culcăm noi, în camera pe care o păstrează pentru mine, dărâmând tot ce e sacru, profanând, despuind de valoare, numai pentru că Huck poate să intre și să vadă, pentru că e camera lui și pentru că atunci când va intra trebuie să mă prefac din nou, inocentă și enervată, că sunt sâcâită de Turner. Uitând totul pe loc ca să dau fuga la Dreiser, apoi la Henry, la miezul nopții; întorcându-mă târziu la Huck, care plânge. Inventând weekenduri la țară pentru că Huck vrea să aibă el sâmbetele și duminicile, apoi mergând de fapt în weekend la familia Perkins, apoi inventând o noapte la țară pentru Huck ca să petrec o noapte întreagă cu Henry, întorcându-mă cu o valiză în care se află cămașa de noapte dăruită de Hugh ca s-o port numai pentru el, dar pe care o purtam pentru Henry, precum și rochia rusească roșie pe care mi-a dat-o Huck pentru weekendurile cu el, pe care Henry și-a vărsat paharul de porto la o petrecere unde i-am cunoscut pe prietenii lui Emil [Schnellock], Interceptând ultimele mele scrisori către Henry, returnate de la Paris, pentru că în ele îi spun că venea Hugh, ca să explic de ce nu sunt liberă noaptea, apoi hotărându-mă să-i spun lui Huck că vine Hugh, în turneul lui prin California, și să pot să stau trei săptămâni cu Henry. Mințind că o să mă întâlnesc cu Huck la New Orleans ca să-l ajut să plece, deși știu că n-o voi face; mințind că vine Hugh; mințind, mințind. În fiecare zi Henry descoperă o nouă minciună și îndoielile îi sunt redeșteptate, dar dezmiertările noastre sunt atât de complete încât îi spun că mă mir că mai poate să se îndoiască de mine; cum își poate închipui că l-aș părăsi și m-aș duce la altcineva după asemenea ceasuri, după o asemenea contopire de sânge și răsuflare ? - și exact asta fac. Fața mea nu trădează niciodată minciuna, pentru că fața mea trădează doar ceea ce simt, și ceea ce simt este o dragoste profundă, oarbă, față de Henry.

În seara în care am ieșit cu Henry el a insistat să mă conducă acasă, lucru care nu-i stă în obicei. Mi-am arătat cât se poate de clar dorința de a nu fi condusă acasă la familia Guiler. Pentru că a insistat atât de mult, i-am dat o adresă falsă de pe East Eighty-ninth Street. Acum, în timp ce încercam să-i distrag atenția de la ideea de a mă conduce, am fost silită să recunosc că mințisem în legătură cu numărul de teamă că va veni acolo într-una din dispozițiile lui nebunești și va vorbi cu Guilerii sau îi va insulta.

— Naiba să te ia, a spus Henry, ești incurabilă.

Și apoi încrederea lui s-a năruit din nou, deși cu două ore în urmă stătusem în patul lui, mângâindu-ne delirant. În cele din urmă, după ce ne-am oprit pe Fifty-sixth Street, unde l-am convins să bea un suc, crezând că o să mă lase să mă duc singură acasă, l-am lăsat să mă conducă la stația de autobuz de pe Fifth Avenue. Văzând însă chinul și în-doiala de pe chipul lui, am zis:

— Bine, vino cu mine. Vreau să vii. Așa o să te liniștești.

Ne-am urcat în autobuz și în timp ce conversam mă gândeam în viteză că acum trebuia să găsesc o casă cu două intrări. Dar cum nu mai fusesem niciodată pe East Eighty-ninth Street, mă întrebam ce-o să găsesc la colț, poate un club sau o casă particulară, vreo reședință a familiei Vanderbilt. Da, n-am fost departe, căci acolo nu era nimic altceva decât un teren viran la dreapta și case particulare la stânga. Am mers pe trotuarul acoperit de zăpadă în noaptea înghețată, vorbind tandru despre altceva, vocea lui Henry sunând atât de vulnerabil, până am ochit un bloc la colțul dintre Eighty-ninth Street și Madison Avenue unde ar fi putut foarte bine să locuiască familia Guiler. Henry m-a sărutat de noapte bună chiar acolo, un sărut cald, apăsător, care m-a mișcat profund. Apoi am complicat în mod incredibil jocul. Am spus:

— Ca să vezi că spun adevărul, familia Guiler stă la etajul șase. Când ajung acolo, o să aprind și o să sting lumina o dată, în semn că sunt acolo. Cum aceea este camera lui Ethel

[fiica lor], s-ar putea să nu pot veni la fereastră, dar lumina îți va dovedi.

Și l-am lăsat pe Henry în fața casei. În primul rând, ușa de la intrare era încuiată și a trebuit să sun la portar, pe care nu mă așteptasem să-l văd. Apoi, când am întrebat:

— Există o ușă spre Madison Avenue, nu-i așa ? - doar ca să spun ceva, fiindcă el întrebese foarte brutal „Unde mergeți ?“, el a răspuns, tot brutal:

— Unde mergeți ? Al cui apartament îl căutați ?

Atunci am spus:

— Al nimănui. Am intrat aici numai pentru că mă urmărea și mă sâcâia un bărbat. M-am gândit că m-aș putea strecura pe cealaltă ieșire, ca să iau un taxi și să mă duc acasă.

— Ușa aceea este închisă noaptea. Nu puteți trece pe acolo.

— Ei bine, atunci o să stau un pic aici, până pleacă omul acela.

Și m-am așezat în holul întunecos, cu mochetă roșie, într-un fotoliu din pluș roșu, în timp ce portarul se plimba de colo-colo. Mă gândeam la Henry, care aștepta afară semnalul luminos, și la Huck, care mă aștepta de la miezul nopții, mă aștepta cu o neliniște crescândă, căci în noaptea trecută nu venisem acasă deloc, petrecusem noaptea cu Henry (telefonându-i lui Huck „din New Canaan“ că mașina s-a înzăpezit, ceea ce știa că nu era adevărat, așa că n-a putut dormi tot restul nopții și l-am găsit dimineața galben de suferință și mânie). Am stat acolo, cu inima bătându-mi nebunește, cu capul pocnindu-mi de durere, cu gândurile învălmășite. M-am ridicat, m-am dus cu grijă la ușă și am văzut că Henry tot mai aștepta în frig, uitându-se la fereastră. Durere și răs, o durere fizică din dragoste față de Henry, răs dintr-o sursă demonică secretă.

I-am spus portarului:

— Bărbatul acela e tot acolo. Ascultă, trebuie să ies cumva. Trebuie să mă ajuți.

L-a chemat pe liftier. Liftierul m-a dus la subsol, printr-un labirint de coridoare cenușii. A mai venit un liftier. I-am

povestit despre bărbatul care mă urmărea. Am urcat câteva trepte și ei au descuiat ușa din spate, de la ghenă. Erau lăzi de gunoi peste tot. Unul dintre băieți a ieșit să cheme un taxi. Le-am mulțumit. Au spus că era o mare plăcere și că New Yorkul era un loc îngrozitor pentru doamne. M-am urcat în taxi. M-am lăsat în jos ca să nu mă vadă Henry și am pornit-o pe Madison Avenue.

Huck scâncea. Nu mă puteam gândi decât la Henry, Henry stând afară în frig, așteptând. Sărutul lui. Gura lui. Huck scâncea. Arăta jalnic, dar eu nu-l simțeam decât pe Henry, pe Henry, înfrigurat și chinuit. Am plâns. I-am spus lui Huck tot felul de lucruri, lucruri liniștitoare, lucruri îngrozitoare, lucruri adevărate.

— Nu tu ești cel care ar trebui să plângă. La tine am venit. M-am luptat să ajung la tine. Dar sunt aici. Și Henry stă afară, așteptând în frig. De ce plângi ?

Mă gândeam, mă gândeam, în timp ce lacrimile îmi spălau rimelul, cum pot să ajung la Henry, cum pot să ajung la Henry, ce-o să creadă, a ajuns înapoi în camera lui ?

— Ascultă, Huck, mai întâi de toate nu vreau ca Henry să știe de tine. Vreau să creadă pur și simplu că e o pauză firească. Nu vreau să se chinuie. Dacă sunt presată, va fi ca atunci când am venit la tine după ajutor.

Ii stârnesc mila în câteva clipe, mai ales când mă refer la trecut, când am venit pentru că eram prinsă între tata și Henry; mai ales când ameninț să fug și de el, și de Henry.

Așa că am câștigat un scurt respiro și permisiunea de a-l suna pe Henry. M-am dus în camera mea. Henry se întorsese; așteptase douăzeci de minute. În timpul scenei cu Huck mă gândisem ce-o să-i spun lui Henry ca să-i explic de ce nu se aprinsese lumina. „M-am înșelat în privința geamurilor. Când am ajuns acasă, toate luminile erau aprinse, mama lui Hugh și Ethel nu se culcaseră. Aveau musafiri, nu puteam nici măcar să ajung la fereastră fără să atrag atenția.”

Dar pe Henry nu-l interesau motivele. Era plin de recunoștință pentru că încercasem să-l liniștesc, pentru că-i

telefonasem, pentru că *încercasem* să-i fac semn cu luminile, recunoscător și tulburat de nu-știu-ce, mai mult de dragostea pe care o simțea. În orice caz, după ce i-am auzit vocea, m-am calmat instantaneu. Nici o tragedie. Nici o descoperire. Acum m-am dus să-l consolez pe Huck. Am început să-l distrez; l-am făcut chiar să râdă spunându-i povestea cu blocul. Stăteam în picioare în mijlocul camerei mele, în cămașa de noapte din dantelă neagră, povestind și râzând, iar Huck se minuna, se entuziasma și surâdea.

Dar nu-i puteam suporta mângâierile. I-am înăbușit dorința. Eram amândoi extenuați. Absolut extenuați.

Să minți, să eviți tragedia. Nu pot fi eu însămi fără să provoc tragedie. Dar tragedia înseamnă viață. Huck a spus aseară: „N-am mai trăit niciodată atât de intens, niciodată”. Râdea, plângea; extaz, delir, pace, epuizare, pasiune, durere, bucurie, pace, iluminare, durere, viață omenească. În dimineața aceea, la șase, după noaptea pe care o petrecusem cu Henry, când Huck știa că eram cu Henry, a făcut o însemnare în care, printre altele, spunea că este omenesc să-ți urmezi doar instinctele, că e nefirească fidelitatea în dragoste, că moralitatea e ideologie fabricată de om, că negarea de sine, care este necesară pentru a fi bun, înseamnă negare a sine-lui rău natural din motive de autoprotecție, fiind astfel cel mai egoist lucru dintre toate.

Făcea parte din lupta lui de o noapte întreagă împotriva furiei și geloziei. Voia să fugă, voia să ierte, se purta și simțea exact așa cum mă purtam și mă simțeam eu din cauza slăbiciunilor lui Henry.

Pentru Huck sunt acum în același timp June și Henry. Acționez, fac, deranjez, supăr, creez tragedie. Sunt naturală, înșel, trișez, sunt leneșă, îi impun iertarea. Cu toate astea, mă iubește pentru ceea ce sunt. Acum sunt June și Henry deopotrivă. Iar Huck este ceea ce eram eu în trecut, când mă comportam cu Henry eroic, înțelept, supraomenește.

Astăzi sunt predominant umană. Plâng, râd; fac scene. Lupt. Mint. Mă apăr. Nu încerc să fiu bună. Mă abandonez dragostei mele pentru Henry. îl înșel pe Huck. îi spun că nu pot pleca în California cu el pentru că vine Hugh, știind că Hugh nu vine, și că mă pregătesc să trăiesc cu Henry până vine Hugh. împrumut inelul pe care i l-am dăruit lui Huck ca să comand unul asemănător pentru Henry, pretinzând că vreau să fac un sigiliu. Sunt mereu pe punctul de a fi descoperită printr-un mesaj telefonic, prin corespondența pe care Henry o primește la Barbizon, uitându-mi sutienul acasă la Henry, cel pe care mi l-a dat Huck și pe care îl știe și observă că lipsește, prin scăpări inconștiente, spunând ceva despre cum Huck îmi văzuse peria de păr ruptă și îmi dăruise un set din lac negru, într-o casetă superbă. Din două fraze, una e mincinoasă. Ca să-l liniștesc pe Huck când ies cu Henry, ca să-l liniștesc pe Henry.

1 februarie 1935

Cu Huck lucrurile devin atât de subtile, atât de fragile, atât de fizice încât e imposibil să scrii despre ele. E înzestrat cu o stranie intuiție, simte totul și fac eforturi mari ca să-l pot înșela. Reușesc uneori să-i eludez interpretările. Cum nu știe adevărul, se pierde în explicații. De exemplu, acum se pregătește să plece în California. Vrea să mă întâlnesc cu el la New Orleans. Am planificat o vacanță de câteva zile acolo înainte de venirea lui Henry. Acum n-o mai vreau. Huck îmi cumpără o valiză frumoasă pentru New Orleans. Are „N.O.“ gravat pe ea. Ne jucăm cu ea; pipăie casetele de lac negru cu pudră, cremă etc. în tot acest timp știu că îmi fac bagajele pentru Henry, ca să mă duc la Henry. Dar îi spun lui Huck: „Vezi, îmi fac bagajele pentru New Orleans. îmi place să mă gândesc că plec cu tine“. Asta îl face fericit. îi mai spun că până vine Hugh o să stau în camera 906 - dar chiar în ziua în care pleacă mă mut cu Henry, undeva într-o garsonieră dublă. Așa că valiza zace pe un

fotoliu, iar Huck îmi cumpără lenjerie, lucruri pe care să le port numai pentru el, dar pe care eu le voi purta pentru Henry.

Ieri ne-am făcut poze. Ale mele erau pentru Henry, pentru că la Paris îi dădusem toate fotografiile pe care le avea Henry cu mine lui Huck.

Timpul pe care l-am petrecut aici a fost imens, atât de fantastic, atât de aglomerat, încât n-o să-l recâștig niciodată. Urmărire. Sunt urmărită ca femeie cum n-am mai fost niciodată, constant, de fiecare bărbat pe care-l văd. La început mi-a plăcut. Acum mă obosește. Nici un pic de odihnă. Gelozia lui Henry. Huck atât de posesiv, intens, acaparant. Prea multă dragoste, prea multă dragoste! Mă înăbuș. Iau jurnalul pentru că sunt devorată, dezmembrată, de atâta dragoste. Iubesc și mi-e frică de asta. Nici urmă de sine, de libertate; totul, și eu întregă, afară, prinsă în capcană, dăruită.

însemnări. Vizită la Dreiser. Balansoarul din dormitorul lui. Conversație despre mâinile mele „ca tulpina de țelină”. Filozofia materialismului. Nici urmă de suflet, de credință. „Rămâi aici în noaptea asta. Ești atât de perfect plămădită. O individualitate, dar deloc agresivă/” Lumina Broadwayului pe o fereastră mare. „Oamenii vin să ia.” Simțea că eu veneam să dăruiesc, dar a înțeles greșit natura dăruirii.

După scena cu George Turner am simțit teama de a fi urmărită. Turner și apoi Dreiser. Obosită să fiu femeie. Poate că o teamă obscură de ceea ce se întâmplă când ești o femeie atrăgătoare este tocmai lucrul care te împiedică să devii astfel. În ziua aceea m-am simțit vânată.

Minunată, dragostea lui Henry. „E abia zece dimineața și sunt îndrăgostit nebunește.” June e anulată. Îmi dăruiește același fel de dragoste dementă. Sălbatică și nebună

de gelozie. O lună de chin la Paris, fără să dorm, fără să mănânc. Telegramă de la Hugh trimisă la Barbizon, după ce am spus că Hugh mă obligase să stau la familia lui. Greu de explicat. Henry spune: „Am nevoie de tine mai mult decât de orice ființă din lume. Ca de viața însăși. Spune-mi, spune-mi ce s-a întâmplat”. îmi cerșește adevărul. Exact acel Henry care era cu June. Dragostea înțeleaptă devenită pasiune din cauza durerii. Și simțeam pericolul, perversitatea acestui fapt. Aștept vaporul care sosește în ceață. Simt că indiferent de cum îi iubesc pe alții, când vine Henry mă cuprind o dorință și o agitație în pântec ca pentru nimeni altul. A trecut cu greu peste obstacole ca să vină la mine. Știind cât e de pasiv și neajutorat, efortul lui de a veni ca să nu mă piardă e un mare semn de iubire. Camera de la Barbizon pregătită, cu radioul deschis. Luxul unei noi experiențe pentru Henry. Care-i arată haina lui ruptă valetului. Nu știe să se poarte. Cum se legau acestea, prin contrast, cu seara în care ne-am dus să vedem „strada tristeților timpurii”, unde s-a jucat pe când era copil. Seara în Brooklyn. Zăpadă. Casa de cărămidă roșie. Satul olandez. Căsuțe și ulicioare. Școala lui. Fereastra lui. Prietenii lui. Fabrica de conserve. Fundalul *Primăverii negre*. Totul în paginile de început scri-se la Louveciennes. Noaptea atât de vie, și totuși un vis. Strada ducând la feribot, pe care se plimba cu „mâna în manșonul maică-sii”. Când am auzit asta, am plâns și am râs isteric.

În seara aceea îl minșisem pe Huck ca să rămân toată noaptea cu Henry. Tot timpul am făcut legătura cu Louveciennes, unde copilăria prindea viață din nou la căldura entuziasmului meu și devenea poezia *Primăverii negre*.

Scrisoare către vărul Eduardo: Despre viața mea. Vrei să auzi ? *Suprarealism* nu e cuvântul potrivit. E amețitoare și mi-

nunată, deși extrem de dureroasă uneori, dar, Dumnezeuule

-
ce revărsare de daruri. Dragoste, flori, cadouri, violete albe, găuri

în cioranii mei. așendă deschisă. pacienti. telegrame. cutii

cu el, febră și extaz și probleme cu ficatul, plajă, dimineți cru-
de, muncă asiduă, scrisori, corespondență, dictare. „Da, la te-
lefon asistenta doctorului Rank; da, se întoarce la New York
la sfârșitul lui martie. E plecat într-un turneu de conferințe.
Da. Cine l-a căutat ?“ Am nevoie de un soț, un protector, un
baraj. Prea mulți oameni. Îmi place prea mult viața. Sute de oa-
meni. Steaua socială strălucește deasupra mea. Oameni la mi-
cul dejun, la prânz, la cină, în pat. Niciodată singură. Dar
fericită.
Acum trebuie să mă duc să comand niște Vichy. *Cu dragoste*.

M-am mutat pe 2 februarie în blocul 28 E, Thirty-first Street, apartamentul 1202, cu Henry, sub numele de „doamna Miller“. A telefonat Emil, cerând cu doamna Miller, și i-a scris doamnei Miller o scrisoare: „Stimată doamnă Miller, vă simțiți bine în noua casă ? Suntem la dispoziția dumneavoastră. Nu trebuie decât să ridicați receptorul și să spuneți « soț ». Bărbatul care vă adoră. Ghiciți cine e!“

Merg cu Henry pe Henry Street, Brooklyn, către sub-solul unde a locuit cu June și Jean.¹ Acum este un restaurant chinezesc ieftin. Traversăm podul Brooklyn, unde el se așază. Morbid și înspăimântător. Străbatem Chinatown. Seri cu prietenii lui Henry. Henry înnebunește imediat ce se apropie un bărbat de mine și mă izolează. Vorbește tare și bate câmpii în conversație, în timp ce mă supraveghează. E obsedat de mine.

Discuție lungă într-o noapte, după un spectacol burlesc.

¹ Povestea unui *menage à trois* al lui Henry Miller cu prietena soției sale. „Jean Kronski“, cum o numea aceasta, apare în mai multe scrieri ale lui, inclusiv în romanul abandonat *Crazy Cock*, intitulat inițial *Lovely Lesbians*.

inversează. Acum am nevoie de oameni și Henry nu-mi ajunge. Henry teribil de pasional. Eretecție în fiecare noapte. Mă epuizează. Și eu am orgasme puternice, ca niciodată, comparabile doar cu nopțile de la Clichy, unde credeam că o să mor de plăcere.

Nu mi-e deloc dor de Huck. Dar el știe și-mi scrie că e convins că n-aș fi plecat cu el nici dacă n-ar fi venit Hugh. Pretind că Hugh vine joi. Când o să vină Huck, pe 21 februarie (de ziua mea), s-ar putea să iasă scânteii, fiindcă o să afle că Hugh n-a venit.

Telefenez în East Eighty-sixth Street duminică dimineața din camera lui Henry ca să aflu dacă sunt telegrame de la Huck la care trebuie să răspund, știind că nu mă voi întoarce în camera 906 până luni dimineața. Răspunde o fată: Nu. Ii spun lui Henry: „Nu sunt telegrame (*soi disant* de afaceri). Dacă ar fi fost vreuna, aș fi rugat-o să mi-o citească și aș fi scutit un drum”.

Henry: „Să ți-o citească ? Atunci nu poate fi una amoroasă ! Sau e una dintre minciunile alea special inventate ca să mă faci să cred că nu e nimic amoros în telegramă”. (Exact!)

Discuție cu Huck pe întuneric, stârnită de opoziția mea față de ideea că „incapacitatea notorie a femeilor de a jongla cu idei, cu abstracțiuni, e doar o aparență. E doar o chestiune de planuri”. Eu susțin că principiul ideologiei noastre este același, doar că a femeii este în miniatură, o ideologie personificată îndreptată spre interiorul simbolului (bărbatului).

Huck a avut aceeași problemă ca și mine: că nu e uman; asta vrând să spună că e prea bun. Eu n-am fost umană cu Henry. Pentru creația lui m-am sacrificat pe mine însămi, așa cum Huck s-a sacrificat pentru psihanaliza lui. Când salva oameni, ei deveneau creațiile lui. Lui nu i se permitea să fie uman sau măcar să-i iubească. Să scrii despre viața tragică a unui psihanalist!

Serile în 906. Cina în cameră cu Huck. Radio. Cămașa de noapte din dantelă neagră. Dansam pentru el. Îi citeam din manuscrisul cu povestea tatălui meu.¹ El e preocupat numai de sens. Filozof, nu artist. Vorbeam despre copilăria lui. Despre dragostea pentru teatru. Cum flămânzea ca să vadă câte un spectacol la Viena. Mereu afectat pentru că îl inspir să vorbească despre copilărie. Despre el. Recunoscător. Zice că n-a întâlnit niciodată pe cineva cu atâta curiozitate față de oameni - atâta compasiune pentru ei. N-a mai găsit pe nimeni cu care să poată vorbi. Eu eliberez un torent. Resuscitez întreaga personalitate trezind atât amintiri, cât și posibilități.

După Henry au venit coșmarurile cu Huck dezmembrat. Un vis care se repetă. Eu sunt cea dezmembrată. Dualitatea deznădăjduită. Trebuie să mă obișnuiesc cu ea.

Visul lui Huck e să mă ducă departe, unde să fim singuri. Își amintește bucuros cum mergea cu mașina prin Connecticut. Dar mie mi-era rău. Nu voiam să fiu singură cu el - prizonieră din nou, așa cum îi eram lui Hugh. Dar voiam să fiu prizoniera lui Henry. Este adevărata dragoste posesivă? Îl voiam pe Henry singur la Louveciennes. Încercam să fiu totul pentru Henry. Sufeream din cauza interesului său pentru [Walter] Lowenfels și pentru atâția alți oameni. Acum fac la fel cu Huck. Acum iubesc mai puțin posesiv. Și pe unul, și pe celălalt. Ce înseamnă asta ?

13 februarie 1935

Cu cât descopăr cât de multe mi se vor ierta (puterea mea), cu atât mai independentă mă simt. Dorința mea acum

¹ Povestea tatălui lui Anaïs Nin, mult revăzută sub numeroase titluri de manuscris, inclusiv *The Double*, a devenit în cele din urmă nvela care a dat titlul volumului *Winter of Artifice* (trei povestiri), publicat de Obelisk Press la Paris în 1939.

este să fug cu Henry. Știu că și Huck, și Hugh m-ar ierta. Dar mă îngrozește tragicul acestei fapte. Asta înseamnă să fiu eu însămi: să fiu duală. Și nu poți fi dual fără tragedie. Trăiesc pe o sută de planuri odată. Am creat o lume subtilă, ciudată cu Henry, apoi cu Huck. I-am îmbogățit pe amândoi, capabilă de ambele iubiri și de a-i crea și hrăni pe amândoi. Dorindu-mi unitate, dar incapabilă de ea. Jucând un milion de roluri. Ce sunt eu pentru George Turner. Ce sunt ca secretară. Dragostea de lux, flori, tot ce e bogat, scump, liber, colorat, încântător.

Port cu mine un mic breloc cu cheia de la 703 (Barbizon Plaza, nici mai mult, nici mai puțin); cheia de la 905, camera lui Huck; cheia de la 906, camera mea de la Adams; și acum cea de la 1202, unde stau cu Henry.

Mă mut cu Henry. îl conduc pe Huck pe 2 februarie, la ora unu. Plâng. O zi ca de primăvară. îmi fac bagajele la jumătate de oră după plecarea lui Huck. Ca să plătesc chiria pentru camera lui Henry, trebuie să împrumut din banii lăsați de Huck ca să merg la el la New Orleans, știind că n-o să mă duc la New Orleans.

Camera lui Henry e veselă, în cartierul comercianților în care tatăl lui avea cândva un atelier de croitorie și unde eu am lucrat ca model în magazine evreiești cu vânzare en gros. Henry a început să cânte - pentru prima dată de când l-am părăsit, zice el. S-a trezit cântând. A fost extrem de tandru și de pasional. Prefer să-l aud cântând. „Ai o forță extraordinară în mâini, Anis.“ îl pot face să sufere la fel de mult ca June. El spune că mai mult decât June. Că la Paris a suferit mai mult decât cu June și a ajuns mai aproape de nebunie. A avut halucinații și obsesii. Febră. Delir. Așa de mult mă iubește. Dar după suferința pe care i-a provocat-o June s-a refugiat în creație. Nu mi s-a dăruit până acum. Nu a putut. Era un om distrus. Acum știu că-mi aparține cu trup și suflet. Se minunează de propria-i fixație asupra

mea. Somn profund. Pace. Doamna Miller. Nici un birou de „consiliere psihologică” (906, camera mea de la Adams) până luni. Îmi fac unghiile în liniște, fleacuri. Nici un fel de zbatere. Henry scrie povestea unei crime în *banlieu*. Mă gândesc la Huck cu tandrețe și fără dorință. Sufletul lui Huck în ochii lui adânci, în timp ce trenul se îndepărta. Absolut. Dar sentimentul meu a fost unul de libertate și de bucurie că pot să fiu cu Henry. În ultima noapte cu Huck, am văzut filmul *The Good, Fairy*. Mă vede pretutindeni și mă citește în orice. M-a rugat să mă reapuc de dansul spaniol cât e el plecat, dar nu pot.

Trei zile de crize violente de bilă, pe care Huck le-a interpretat ca pe o fugă de viață, pentru că venea Hugh și pentru că el pleca, dar eu știam că răul se datora conflictului. Greutății care mă apăsa, de a mă întoarce la Huck să fac dragoste cu el după ce fusesem cu Henry. Mi-a fost rău în camera lui Henry. Voia să aibă grijă de mine. Cum să scap ?

— Ce-ar fi să suni la familia Guiler, a zis Henry. Să le spui că ești bolnavă.

Tot ce-mi trece prin cap să spun este că Rank are singurul medicament care oprește voma. Îl implor pe Henry să mă lase să plec. El mă conduce la Adams. Pretind că Rank nu e acolo și că trebuie să-l aștept. Trebuie să fac rost de medicament.

Dar Huck știe. Spune că Henry e nevroza mea, că probabil încă îl iubesc. Întoarcerea la el înseamnă întoarcerea la nevroză, care e mai ușor de suportat decât sănătatea și fericirea. Dar în timp ce vorbește eu nu știu decât că-l iubesc pe Henry cu totul, trup și suflet, și doar anumite părți din alți oameni. Huck îmi provoacă o repulsie fizică - trebuie să închid ochii. S-a dus pasiunea oarbă de la început. Dar nevoia lui de mine mă face să uit ce vreau. Eu sunt cea care dăruiește viață și iluzii.

Henry spunea că nu-mi poate fi infidel când îl fac să sufere - nu se poate îndura s-o facă din răzbunare. În noaptea

pe care a petrecut-o cu Blaise Cendrars [la Paris] s-a gândit la mine obsesiv. Nebunia lui Henry când e îndrăgostit, ca și a mea. Și a lui Huck. Emotivi, dezechilibrați în dragoste. Nevoia de creație pentru a ne stabiliza. Gelozia, la noi trei, ca la Proust. A lui Huck este încă nemărturisită, cum era și a mea înainte. Henry spune:

— E zece dimineața și sunt îndrăgostit nebunește.

Mai târziu:

— Sunt bolnav de dragoste.

Încă o zi. Am fost la o petrecere la Sylvia Salmi - Henry beat cui. Toți beau pentru că sunt proști și goi pe dinăuntru. Am vrut să-l las acolo pe Henry și să plec, dar n-a fost chip. S-a ridicat clătînându-se și m-a urmat. Stăteam la colțul străzii și eu țipam:

— Întoarce-te acolo, rămâi acolo, bea cât vrei, fii ce vrei, dar pe mine lasă-mă în pace. Eu nu vreau asta. Nu pot să fac asta. Mă plictisește. E stupid. Pur și simplu nu vreau să fiu acolo. Nu vreau să te văd beat.

Henry era beat mort. Și nu puteam suporta - atâta urâțenie. Se clătina. Nu putea găsi gaura cheii. Spunea tot timpul că-i pare rău. Foarte rău. Nu voia să se întoarcă acolo. Nu mă voia decât pe mine. În baie, a căzut în cadă. Respirația îi mirosea îngrozitor. Eram cumplit de tristă, ca atunci când June arăta rău și mirosea urât. Henry mă implora să vorbesc cu el, să nu fiu supărată.

— Îmi pare rău, Anis, îmi pare așa de rău. E umilitor. Mă detest.

N-am vrut să-l las să mă posede. M-am întors, tulburată, neștiind ce să fac - ce să simt. Tristețe și milă, dar nu furie. Știind doar că nu pot să fac asta. Nici o plăcere. Îi urăsc pe toți. Idioții; sunt goi, atât de goi. Proastă dispoziție și singurătate. Tânjesc după Hugh și Huck, am nevoie de ei, de bunătatea lor.

19 februarie 1935

Henry s-a trezit într-o dispoziție gravă. Când m-am întors, în seara aceea, pregătise prima noastră cină acasă. De asemenea, începuse să scrie. Și ieri era iar într-una din cele mai bune dispoziții poetice, în culmea puterilor sale, revărsând febril pagini în șir din *Primăvara neagră* despre vis - turnând imagini.

Între timp, în după-amiaza de după beția lui Henry, mi-a telefonat din nou Erskine și a venit să mă vadă. Amabil, mai grav, mai profund, încă plin de acea strălucire amăgitoare și de senzualitate. O voce senzuală.

Am fost afectată în mod neașteptat de vizita lui - foarte emoționată, mi s-au înmuiat picioarele, mâinile îmi erau ca de gheață, îmi bătea inima. Eram furioasă pe mine însămi. Dar vorbeam febril. Mi-a spus că ceea ce l-a izbit foarte tare în seara în care m-a văzut la operă a fost tristețea din ochii mei. Mă credea tristă, nefericită. Insista pe tema asta. Credea că fac paradă. El vedea confuzie și haos în ceea ce eu numesc a trăi guvernat de emoții în loc să trăiești guvernat de gândire. Am ținut un discurs amețit despre curgerea mea, despre revărsare. A plecat spunând că era foarte îngrijorat în privința mea. Îmi venea să râd. Am fost răutăcioasă. L-am speriat, povestindu-i cât se poate de brutal despre aventura amoroasă cu tata, chiar l-am speriat și l-am șocat.

„Oricine se apropie de tine îți simte forța vitală și sexuală.”

Încă atât de mare. Am simțit nevoia să mă sprijin de ceva. Când am auzit că pleacă pentru câteva zile într-un turneu de concerte, m-am simțit pierdută. M-a făcut să mă simt slabă. Dar asta nu-i decât un artificiu feminin, o toană feminină.

Adevărul este că sunt în plin extaz, într-o continuă beție interioară. Violonista, care vine să-mi ceară ajutorul, mă

stârnește și îmi trezește interesul. Fierb de idei pentru povestirile *din Alraune*¹, de obsesii (trăiri incendiare), de emoții și de un simț al miracolului și al aventurii. Henry mă face pe cât de fericită, pe atât de nefericită. Când stăm închiși în casă amândoi și el scrie poezii și discutăm, trăiesc numai în prezent. Nu mă gândesc la dualitate. Le scriu minciuni minunate lui Hugh și lui Huck. Nu-mi doresc prezența fizică a lui Huck - nici pe a lui Hugh. Când sunt cu Henry sunt liniștită. Mă scaldă în dragoste. O dragoste continuă. Câștigă înțelepciune și înțelegere. Se apleacă plin de delicatețe asupra muncii mele, asupra ideilor, asupra stărilor mele. Trăiesc într-o atmosferă, o atmosferă fizică. Huck este din nou tărâmul minții. Nu știu. Nu știu. Nu-mi pasă.

După-amiaza în care l-am văzut pe John (care spune întruna: „De n-ai fi fost soția lui Hugh!“) mi-a dat din nou o stare diabolică. Nimic de-a face cu dragostea. Diabolică. Atunci când am cunoscut-o pe soția lui John, Pauline, la operă - o femeie singuratică, serioasă, căruntă, cu privire adâncă - am fost izbită de teama cu care se uita la mine. Teamă pe care o au femeile față de prostituată, de curvă, de actriță, o mare teamă de puterea sexuală. Acum, că nu-l mai vreau pe John, știu că-l pot avea. Așa că-l evit. Nu i s-a întâmplat nimic în ultimii câțiva ani - putrezește în confort și superficialitate americană. A trăit cu Helen, după Lilith, vreau să spun, și a refuzat alte femei ca să nu fie rupt în două. Recunosc lașul dintotdeauna. L-am simțit tulbu-

1 Figura lui Alraune, inspirată de un film german cu Brigitte Helm în rolul principal, *persona* creată artificial, de o sexualitate vorace, i-a servit lui Anaïs Nin drept simbol în eforturile ei de a prinde trăsăturile esențiale ale lui June Miller. Manuscrisul ei intitulat *Alraune* a apărut în cele din urmă în două variante, ca distilare „poetică” în *The House of Incest* (Paris, Siana Editions, 1936) și ca nuvelă „umană” realistă, *Djuna*, publicată o singură dată, în prima ediție a volumului *Winter of Artifice* (Paris, The Obelisk Press, 1939) și omisă din toate edițiile ulterioare revăzute. Un fragment, „Hans și Joanna”, a apărut în *Anaïs: An International Journal*, volumul 7, Becket, Massachusetts, 1989.

rat și deranjat de întâlnirea noastră, speriat și crezând că eu eram mai puternică pentru că nu-mi păsa.

Nu pot să-i spun lui Henry, pentru că ar fi gelos.

Richard Maynard îmi telefonează în fiecare zi. Violonista cântă în seara asta la Primărie. După trei discuții cu mine, a cântat cum „n-am mai cântat niciodată în viața mea, gândindu-mă la tine ca la o umbră și văzându-ți inelul verde strălucind în fața mea“.

28 februarie 1935

Bietul Huck - pierdut. A pierdut pentru că nu poate fi mințit. Trăiește în prea mare viteză din cauza minții lui. Refuză să cedeze ritmului amăgirilor și al suferinței vieții.

Când s-a întors, eram la gară, ajunseseam foarte devreme. Îndoieli. Voi putea să-l las să mă atingă? îi voi suporta săruturile? Dar vechea dragoste a făcut totul posibil. Am avut o zi foarte plină, până la miezul nopții. Încuiați împreună în cameră - conversație, dezmierdări, mese împreună, râsete. Huck *știa* că mințeam - nu știa cum. I-am spus că am fost nevoită să-l mint pentru că Henry fusese foarte bolnav, chiar fusese operat. A *trebuit* să stau cu Henry, să am grijă de el. Dar i-am spus lui Huck că n-am putut să-i scriu despre asta, căci l-aș fi îngrijorat, i-aș fi stricat călătoria. Că mila față de Henry era mai puternică decât orice dragoste sau decât fericirea. Ce contează ce i-am spus? Huck *simțea* întregul adevăr, știa că pierduse, dar n-o arăta - n-a *știut* totul până n-am plecat. Păream fericiți. Ne-am făcut planuri ca eu să petrec jumătate de săptămână la Philadelphia cu el - jumătate la New York -, ne-am făcut planuri să mergem să călărim, să avem o zi de odihnă; am făcut planuri pentru munca lui. Am stat întinși în întuneric și am discutat ca înainte, făcând calambururi, glumind. Nu recunoșteam nici față de mine ceea ce acum văd atât de limpede în jurnal - că nu-l iubesc pe Huck. Mereu Henry. Nimeni în afară de Henry. Credeam că puteam să-l fac

fericit pe Huck în continuare. Dar el, el realizase în timpul călătoriei că trebuia să-i aparțin, că nu putea suporta despărțirea de mine.

Totul se schimbase. Nu-i doream săruturile. Darurile cu care mă copleșea, nu știi cum, nu-mi făceau nici o plăcere. Dar, oh, mila, mila pe care o simt acum, în timp ce scriu, mila care este cauza trădărilor mele. Nimeni nu înțelege asta. Mila care mă face să-i trimit o scrisoare de dragoste, chiar și azi.

Am plecat de la el la miezul nopții. Știind că, dacă nu-mi accepta povestea despre boala lui Henry și nevoia lui de mine, atunci totul se sfârșea, pentru că nu l-aș părăsi niciodată pe Henry. Ce teribil de sigură eram de viața mea cu Henry - de faptul că era îndreptățită, în ciuda a ceea ce regret, cumplit, că mi-a dat Huck: înțelegere absolută, dragoste înflăcărată, forță. Am sacrificat totul, și pe bietul Huck însuși - bietul Huck - pentru un absolut. Cu toate astea, poate spune și el, ca și ceilalți, că în două luni i-am oferit mai multă dragoste și fericire decât a cunoscut în toată viața lui. Știi ce am dăruit: viață, durere, extaz. Știi ce am luat: încrederea, încrederea lui în femeie, în dragoste, în filozofia lui. Nu se pot echilibra. Niciodată nu se pot echilibra. Nu știi. Acum spune că am fost foarte crudă, că i-am rănit pe toți încercând să *nu* îi rănesc, că l-am lovit în punctul cel mai sensibil.

— Am scris o carte despre adevăr și realitate; asta ai învălmașit cel mai mult în mine. Nu mai știi acum ce e adevăr sau realitate. Ce ești ? Un haos. De ce, cum ai putut să-mi scrii atâtea amănunte despre sosirea lui Hugh ?

— Ca să poți să pleci.

Toate astea, cuvintele amare, cuvintele urâte, au venit la sfârșit, după ce a plecat, luni dimineața - a plecat din camera 906 fără o vorbă, luându-și cu el toate cadourile. Am așteptat, întrebându-mă, nevenindu-mi să cred că plecase cu adevărat, scriind în jurnal. Apoi a telegrafiat la Adams (nu mie) că avea să se întoarcă. Așa că miercuri m-am tre-

zit la cinci dimineța, o dimineță mohorâtă și friguroasă, am mers prin întuneric și zăpadă ca să ajung în camera lui la șase - oră care avea o anume însemnătate pentru noi (era șase dimineța la Louveciennes când s-a trezit și a venit la mine în pat. La șase venea la mine în pat în camera 906) -, vrând doar să-i redau încrederea cu un sărut, așa cum îmi reda mie încrederea Henry, cu un sărut și un surâs, când mă torturau îndoielile.

Dar Huck era furios, dur. A insistat să facem schimb de inele, să-mi dea valiza înapoi, să nu vorbim, să nu ne dăm explicații. A spus că fusesem, tot timpul, extrem de crudă; că era bucuros că se rupsesse de mine; că nu avea nici un regret. Când am auzit asta m-am înfuriat, bineînțeles, dar n-am înțeles ce simțea de fapt decât atunci când a spus:

— Nu pot să trăiesc așa - fără să știu, fără să știu niciodată care-i adevărul, plin de îndoieli și incertitudini, de nesiguranță.

— Doar mintea ta te face să te îndoiești. Când ești cu mine nu poți să te îndoiești, nu te îndoiești, pentru că atunci *simți* adevărul. (Mint în continuare, de ce ?)

— Așa e, a zis Huck. Dar o să fii cu mine tot timpul ? Ai văzut cât de insuportabilă mi-a fost călătoria asta.

— Nu, nu pot să trăiesc cu tine tot timpul.

A scuturat din cap deznădăjduit. Mi-a vorbit de un act de autoconservare. Simțea că înnebunește cu mine. Atunci i-am spus că înțeleg.

Eram încă distrusă și suspinam pentru că distrusese scrisorile lui către mine, poeziile, pe adevăratul, tandrul Huck, înțelegătorul Huck. Am fost gata să-l lovesc când mi-a spus, apoi am izbucnit în suspine. Când a vorbit de autoconservare i-am spus, venind spre el:

— Mă bucur că *tu* ești salvat.

Apoi, suspinând:

— Ce vreau eu să știu, ce vreau eu să știu e...

— Ce ? a zis Huck, ceva mai blând.

Dar atunci am fugit. Nici acum nu știu ce voiam să aflu. Nu știu de ce am spus asta.

Deși nu-l iubeam, depărtirea m-a durut cumplit. Mă gândeam întruna la sensibilitatea lui, la dăruirea lui absolută; îmi aminteam totul, îl regretam, încercam să-mi conștientizez cruzimea. De ce, de ce mă simt întotdeauna nevino-vată?

Bietul meu Huck. Iartă-mă.

Au fost momente când era foarte greu să-l iubești. De ce vreau întotdeauna să *răspund* iubirii ? Urâțenia lui. L-am iubit prin toată urâțenia lui, așa cum străpungi o carapace; am iubit un suflet și o minte, acest omuleț - acest unic omuleț pe care nu-l puteam păcăli.

Câteodată mă gândesc numai la singurătatea lui.

Spiritual, pe a mea o accept. Henry îmi oferă apropierea umană - căldura umană.

I-am spus lui Henry versiunea mea (pentru Henry) despre despărțire.

Dar niciodată n-o să mă mai prefac că iubesc - adevărul e însă că *mă păcălesc pe mine însămi* la fel ca pe ceilalți.

M-am străduit să înving durerea. Știu că am îngropat-o, refuzând să sufăr. N-a fost nici o furtună, numai întuneric. Era încă întuneric când m-am întors la Henry din acea strănie vizită la ora șase dimineața, prin viscol. M-am așezat în pat lângă Henry. Am încercat să dorm. Refuzând să sufăr. Nu, nu. Am plâns destul din cauza altora. La nouă m-am sculat. La zece eram afară, în frigul cumplit, căutând o cameră pentru pacienții mei care nu puteau plăti. Nu pot să vină acolo unde locuiesc sub numele de doamna Miller, fiindcă ei o știu pe doamna Guiler. În timp ce mergeam, în ciuda lui Henry, în ciuda dragostei lui, mă simțeam pierdută. Simțeam din nou același reproș pe care i-l făcusem eu lui Allendy: am venit după ajutor și nu am avut parte de nici un ajutor, de nici un pic de pace nicăieri. Singurul care *mă cunoștea*, sau putea să mă cunoască, era Huck, iar el a devenit prea confuz, pentru că mă iubește.

Nu există nici un adevăr, nici o realitate. Nu putem cunoaște decât prin sentimente. Mintea noastră ne înșală. Tot ce știu e că îl iubesc pe Henry.

În dimineața aceea nu mă puteam gândi decât la șoc, la dependența mea de înțelepciunea lui Huck și la faptul că mă dezamăgise. Cu egoism. A spus că eu l-am dezamăgit. A dat toată vina pe mine.

Henry mă privea în timp ce luam micul dejun.

— Chipul care a lansat o mie de corăbii.

— Nu, am spus, chipul care a deconcertat o mie de psih-analiști.

I-am spus lui Henry că Rank m-a gonit pentru că nu mai voia să sufere din cauza unei iubiri neîmpărtășite. Din nou un adevăr *pe jumătate*.

La douăsprezece m-am hotărât asupra unei soluții. Aveam să iau o cameră la Barbizon Piaza numai două zile pe săptămână - să-mi consult toți pacienții în aceste două zile -, să cheltuiesc doar șase dolari, căci trebuia să am în continuare grijă de Henry și problema era serioasă.

Tot timpul m-am gândit la o scrisoare pentru Huck: „Iartă-mă“.

28 februarie 1935

Astăzi, joi, m-am dus la Barbizon la nouă și jumătate. M-am întâlnit cu Richard, care mi-a spus câteva lucruri minunate de pătrunzătoare:

— N-ai putea să-l iubești pe Hugh. El nu e viu. Nu poate nici să trăiască, nici să viseze. Încearcă să te urmeze pe tine, în lumea ta de vis, prin astrologie.

— Nu cred că Hugh a eșuat în a mă urma. În astrologie, a ajuns destul de aproape...

Henry, la a cărui fotografie se uita, îi plăcea:

— Are simțul umorului.

L-am întrebat brusc:

— Mă adresez celui de-al șaselea simț al tău: e Rank bărbatul potrivit pentru mine ?

-Nu.

A adăugat:

— Rank e bărbatul pe care l-ai descris în romanul tău - nu Henry. Mă refer la aruncatul bombei și la amărăciune.

A petrecut o oră întreagă psihanalizând psihanalistul. Pe mine. Apoi au început să-mi vină pacienții, isterici, plângând, sau bucuroși grație îngrijirii mele. Ironic. Am dat putere unor oameni, trei la număr, care nici nu-și puteau imagina prin ce treceam.

Toată ziua m-am gândit la Huck, la Henry, tandru, iubitor, gânditor, și am lucrat bine.

Dar în momentul în care ajung acolo, singură la Barbizon Piaza, camera 2 107, îmi amintesc că Huck spusese: *Creatorul caută să fie singur - el creează în singurătate, pentru că e asemeni lui Dumnezeu*. Eu mi-am creat viața și am insistat asupra singurătății mele.

Astfel, accept compania altora doar intermitent. Cu tot felul de scuze: unul e nepotrivit, altul nu înțelege, altul nu mă poate urmări etc. Uneori îi nedreptățesc. Pentru că îmi plăcea răutatea lui Henry, așa cum lui Henry îi plăcea răutatea lui June, așa cum lui Huck îi plăcea a mea (fiecare exagerând răutatea celuilalt pentru a suferi sau a deveni uman!). Am exagerat-o și în romanul meu și am trecut cu vederea schimbarea petrecută cu Henry. Vreme de trei ani m-am așteptat ca Henry să mă rănească mortal, și n-a făcut-o. S-a purtat frumos, uman, blând, tandru, sacrificial, fără cusur.

Singurătate. Forță. Mândrie. Am mai pierdut un tată. O, iarăși nesațul ăsta de un tată, de Tată, de Dumnezeu, Dumnezeul pe care l-am văzut după operație și pe care apoi l-am pierdut.¹

Cred că toată ideologia masculină e conținută în parabola prin care Huck explica faptul că voiam să mă întorc

¹ Pe când se refăcea după avortul traumatizant al copilului lui Henry Miller, la sfârșitul lui august 1934, Ana'is Nin a trecut printr-o experiență mistică în care „s-a dizolvat în Dumnezeu”. Vezi *Incest: From „A Journal of Love”*; *The Unexpurgated Diary of Anaïs Nin, 1932-1934* (San Diego: Harcourt Brace Jovanovich, 1932), p. 384. [Pentru versiunea românească, vezi *Incest, Humanitas*, București, 2002, p. 399. (N. ed.)]

în noapte, de unde venisem, noaptea, când nu puteam să dorm cu el pur și simplu pentru că sforăia prea tare.

4 martie 1935

Din câte îmi dau seama, șocul plecării brutale a lui Huck - gândul că el *tremură*, atât de îndurerat (s-a dovedit după aceea că într-adevăr tremurase, nu se putuse opri din tremurat, ca un cal de curse), m-a făcut să-i scriu o scrisoare pe un ton protector (simțeam dorința de a-l proteja pe Huck de *voința* doctorului Rank). Nu știu. Tot ce știu e că în zilele acelea, între scena care a avut loc între noi și împăcarea noastră, am simțit că mă înec. Nevroze, spaime, lacrimi, obsesii, halucinații. De ce, de ce nu-mi era Henry de ajuns ? Ce mă făcea să-i scriu lui Huck-copilul, crezând că mă doare și că Rank îi distrugea fericirea ? De ce nu puteam să renunț, pur și simplu ? De ce mă gândeam la această ruptură cu ușurare: gata cu mângâierile - ca și cu neliniștea: gata cu înțelegerea ? De ce nu voiam ca el să creadă că trădasem dragostea noastră ? De ce încercam să-i redau încrederea într-o iubire care știam că s-a sfârșit ?

El a răspuns: TU: și eu simt la fel. Și eu am inima frântă pentru că m-ai forțat să mă port așa. Nu era creierul meu, nu erau ideile mele; nu, era ființa omenească, era Huck. Asta încă nu înțelegi tu.

Acum pot să-ți explic totul fiindcă mi-am pierdut și mândria și acum simt că ai înțelege din nou, așa cum înțelegeai la început, înainte de a recădea în vechile tale proaste obiceiuri!

TU nu ești rea, n-ai putea fi niciodată, obiceiurile tale sunt rele; și am sperat că dragostea mea - pe care, desigur, nu o pot ucide - te va ajuta să le înfrângi. Faptul că nu s-a întâm-

Scrisoare către Rank: Huck, dragul meu Huck, m-ai implorat să-ți spun adevărul, m-ai implorat să nu mai mint nici-

odată. În ultimele zile am dus o luptă cumplită cu mine însămi.

Ceva s-a schimbat în dragostea noastră. De aceea am plâns când am plecat de la Adams. Dragostea noastră nu mai e aceeași. Ceva a fost ucis în ziua în care te-am mințit, în ziua în care m-ai părăsit din cauza minciunii mele. Am ucis încre-

derea ta în mine, dar tu ai ucis încrederea mea în dragostea noastră sau în femeia-dragoste. Nu știi. Nu mai simt la fel. Nu mai simt nici un fel de încredere. Brutalitatea plecării tale

a fost un șoc pe care încă nu-l poți măsura pe de-a-ntregul decât în termenii celui alt șoc care mi-a blestemat întreaga via-

ță. Nu mai cred în dragostea ta absolută - sau în iertarea ta. Cred că ești prea puternic (și eu sunt prea puternică, într-un fel indirect, laș) ca să suporti ceea ce sunt - adică faptul că nu sunt întregă. Simt că de când am avut șocul am tot încer-

cat să mă retrag și am reușit. Amândoi ne-am retras din *durere* — doar că au fost multe lucruri prețioase la care nu am putut renunța. Ca bărbat - amant, soț - ai renunțat la mine când ai plecat, pentru că aveai dreptul să aștepti un răspuns la

toată dragostea ta. Eu am plecat ca femeie - amantă, soție - când m-ai rănit neiertându-mă; pentru că acum ai devenit pen-

tru mine, în mod iremediabil, tatăl sever, neiertător. Lucrul la care nu am putut renunța, dragul meu Huck, a fost înțelegerea pe care o avem unul față de altul - singura ușurare în bles-

temata noastră viață singuratică - și dorința mea de a-l ține în viață pe Huck - atât de multe lucruri în afara dragostei bărb-

at-femeie. Nu mă mai simt femeie în fața ta, Huck. De când am avut șocul, ți-am spus, a murit femeia, a murit dorința,

preună - toate astea sunt posibile, nu însă și dragostea bărbat-femeie. Spuneai în dimineața aceea, la șase, că nu mai poți trăi în nesiguranța asta. Totul la mine e înșelător, pentru că nu e întreg. Vreau să te salvezi de mine, crede-mă. Vreau să te salvezi, din cauza naturii iubirii mele pentru tine. Mă gândesc neîncetat la tine. Dacă mă urăști pentru asta - pentru că te-am dezamăgit ca femeie - atunci rănește-mă din nou, pedepsește-mă, fă orice te poate ajuta. Dacă transmutarea dragostei noastre în înțelegere te doare mai puțin, vreau să fac asta împreună cu tine. Nu am putea fi fericiți împreună, dragul meu Huck, pentru că tu ești absolut și ai o voință puternică. Ființa ta este măreață, strălucitoare, generoasă, merită să trăiești pentru ea. Tu ai, mai mult decât oricine altcineva, dreptul la o dragoste *absolută*. Eu sunt, în dragoste, incapabilă de așa ceva. Sunt infirmă. Am venit la tine ca infirmă. Tu ai încercat să trăiești o viață ideală cu o infirmă - să treci cu vederea defectul, boala. Iartă-mă că te-am dezamăgit, că nu am reușit să mă potrivească visului tău. Nu am cunoscut pe nimeni care să merite mai mult fericirea. Ești generos, ai sentimente atât de profunde, o minte atât de bogată, un umanism atât de frumos - ai tot. Vreau să fac orice îmi ceri, să te ajut să mă uiți cu totul, și acest lucru este posibil dacă îl facem fără amărăciune. Uitarea prin voință, cum ai încercat tu ultima dată, n-ar face decât

~x

5 martie 1935

Și acum, acum sunt din nou însărcinată! Noapte de tortură. Coșmaruri. Huck îmi întoarce spatele. Eu l-am izgonit. Nimeni nu vrea să mă opereze. Teroarea anesteziei. Mama spune că ar trebui să păstrez copilul. Trebuie să fac cezariană.

Huck îmi telefonează să-mi spună că înțelege și mă iartă - zice să mă duc să-l văd mâine. Nevroză. Din nou durere. Mereu tragedie. Să dau forța mea altora. Am nevoie de un tată! Am nevoie de un tată!

Sunt încă un copil, sau femeia rămâne mereu un copil ?

Ii spun lui Henry: „Mă sprijin pe tine“. Este încântător de tandru - divin de tandru -, dar nu simt nici o forță acolo.

Nici în mine nu este nici o forță. Lumea mea se prăbușește prea ușor.

Împăcarea cu Huck - bazată pe compasiune ? Discuție pe întuneric. Din partea mea, isterie, plânsete. El a spus:

— Minciuna m-a făcut să mă îndoiesc de dragoste.

— Minciuna a fost spusă din dragoste. Toate minciunile mele au fost spuse din dragoste. Eu sufăr de nebunia protecției - vreau să protejez.

— Tu nu ești rea, obiceiurile tale sunt rele.

A spus că era revolta lui Huck împotriva psihanalistului atotînțelegător, atotiertător.

Ne-am spus mai târziu, râzând, că nu regretăm.

Am zis:

— Psihanaliza este un proces artificial. Ea grăbește obținerea înțelepciunii. Nu putem trăi din înțelepciune. Biologic însă, viața continuă să evolueze în propriul ei ritm. Psihanaliza nu este decât o altă formă de idealizare. Tu m-ai psihanalizat - sau m-ai creat -, apoi ai vrut să mă potrivesc imaginii tale ideale - potențiala eu, creația *ta* - și propriei tale imagini (insistența lui asupra faptului că suntem suflete gemene).

Aseară am spus: „Psihanaliza oferă o perspectivă asupra eului potențial. Și false speranțe”.

Îi scriu lui Eduardo: Am fost victima încă unui episod psih-analitic. O astfel de relație se sparge brusc, ca un balon de săpun, când e confruntată cu încercările vieții reale. Nu mai există pasiune.

Ciudat. Când mi-am pierdut pasiunea, am început să-l văd pe Huck din *afară*. Urâtenia, vulgaritatea lui. Pe dinăuntru, un suflet și o minte atât de frumoase. Exteriorul însă e respingător.

Soarele strălucește pe ce scriu. Dar mă simt ciudat - un pic nebună și parcă slăbită. Sâni mi s-au umflat și mă dor.

Când s-a întors la mine, Huck nu mi-a înapoiat inelul dragostei, ci mi-a dat un ineluș mic din argint pe care mi l-a luat din New Mexico, cu două turcoaze mici, pe care îl numește inelul gemenilor. Mi se potrivește pe degetul mic pe degetul mic. El e totdeauna. El e totdeauna.

14 martie 1935

Vizită la Philadelphia - după ce mi-a telefonat Huck să-mi spună că înțelege totul. Un Huck spășit, purificat, cast. Eu, cu privirea fixă a zilelor mele de nevroză, hotărâtă să-i spun: „Nu te mai iubesc”. El, întrebându-mă ce vreau. Răspunzând, la toate neliniștile mele, „o să am eu grijă de mama ta și de Joaquin”. Eu însă arătându-i că nu vreau să trăiesc cu el zi de zi, că încă îl iubesc protector pe Henry și trebuie să-i fiu alături și să-mi țin promisiunea că mă voi mărita cu el. Ne-am epuizat vorbind. Huck accepta totul. I-am spus că femeia a murit. Și femeia, într-adevăr, murise.

(Umezeala dintre picioare descrisă ca o dorință care apare după plâns sau în timpul lui - o excitație sexuală, cea mai profundă apropiere de masochismul pur experimentată vreodată. După scena dintre noi, Huck m-a atins acolo și a

spus: „Ei, vezi, vezi, femeia nu e câtuși de puțin moartă!" A luat asta în mod fals drept dorință, iar eu am fost atât de surprinsă încât nu am înțeles semnificația întâmplării decât astăzi, pe când copiam această scenă din jurnal.)

Apoi, așa cum am făcut și în alte împrejurări, am adâncit problema, făcând-o să pară mai subtilă, am anulat grațiile, am estompat albul și negrul. Toate contururile definite, problemele, deciziile, alegerile topite într-un vis mai vast - în miracol. L-am încântat cu o mare de vorbe, ne-am lărgit și extins întreaga viață, el și-a slăbit strânsoarea, a redevenit cosmic, înțelegerea lui s-a lărgit, s-a extins. Am vorbit până ne-am cufundat în iluzie și miracol, până am ieșit din realitate. Am stat de vorbă în întuneric. Ceea ce nu am spus atunci, pentru că am înțeles abia mai târziu, a fost: eu nu vreau realitatea (viața cu tine) pentru că nu vreau tragedie. Eu vreau doar miracolul.

Cuvântul *sublimare* aplicat aici nu este de ajuns. Este o ieșire din comun, este o înălțare, o expansiune, o evadare din insolubil și urât. În fine, am plonjat pe un nou tărâm, ridicându-ne chiar dincolo de umorul lui evreiesc, în creație. El a recunoscut că, în calitate de creator, își dorise ca eu să fiu ceea ce el voia. Atunci când n-am plecat cu el în sud, s-ar putea să fi fost din cauza iubirii mele pentru Henry, dar s-ar putea la fel de bine să fi fost pentru că simțeam că trebuia să fug de posesivitatea lui. Nu i-aș mai fi putut suporta multă vreme intensitatea, forța cu care mă strângea în gheare. El a înțeles toate astea. Dacă ruptura m-a făcut să fiu conștientă că aveam nevoie de el, mi-a arătat și că, din nou, ca să-mi fiu fidelă mie însămi, mințisem; mințisem pentru că... nu știam de ce, dar nu aveam să plec în acea călătorie cu Huck. (Văd acum că fidelitatea față de mine însămi și fidelitatea față de dragostea mea pentru Henry erau unul și același lucru, dar că fidelitatea față de mine însămi era un lucru pe care i-l puteam spune lui Huck și avea să-l rănească mai puțin, pentru că este o nevoie cosmică mai profundă!)

Oricum, el îmi respectă integritatea. Metodele mele sunt contorsionate, strâmbe, necinstite, dar adesea pentru că

acționez pe baza unui instinct afectiv pe care nu-l pot explica în mod corect la momentul respectiv.

De atunci, am mai fost la Philadelphia. Dacă, spre a evada din rolul meu de femeie, am transpus din nou dragostea noastră pe un tărâm imaginar, stârnind creatorul din Huck și oferind artista din mine, nu am făcut decât să îmbogățesc această dragoste. Huck începuse deja să scrie o prefață la jurnalul meu din copilărie.¹ I-am dat jurnalul să-l citească - după ce a scris prefața! I-am vorbit mult despre munca mea. Lucrasem la câteva pagini din *Alraune*. I-am trezit interesul față de scrisul meu.

În prima noapte la Philadelphia nu am simțit nici un fel de pasiune, dar Huck era fericit. Mai târziu, în tren, am simțit o imensă pace. Simțeam că evadasem din nou din realitate, că adusesem relația în ambianța pe care o doream și că temperatura va fi păstrată de absențe, care lasă visul să crească proporțional cu realitatea. În timp ce suntem departe unul de celălalt ne țesem iubirea, construind în jurul ei. În prezența continuă proporțiile se pierd, Huck devine un soț obișnuit preocupat numai de fapte din viața mea și de gelozie. În orice caz, nici o tragedie, nici o victimă, nici o violență. Asta e ceea ce-mi doresc, acum știu. Huck m-a pierdut când a încercat să mă facă să mă rup de Hugh și de Henry.

Visul. M-am gândit mult la acest subiect, la cum am transformat viața lui Henry într-un vis, și cum numai asta

¹ Ana's Nin și-a început jurnalul, inițial scris în franceză, în 1914 când, la vârsta de unsprezece ani, a plecat în „exil“ la New York, după ce tatăl ei a părăsit familia. O versiune prescurtată în limba engleză - *The Early Diary of Anais Nin (Linotte) (1914-1920)*, cu o prefață de Joaquin Nin-Culmell - a apărut, pentru prima oară, în 1978 (Harcourt Brace Jovanovich, San Diego), deși Henry Miller încercase de mai multe ori, încă din anii '30, să aranjeze publicarea ei. Textul complet în limba franceză a fost publicat de Editions Stock la Paris, în 1979, în două volume. Prefața lui Otto Rank nu a fost folosită niciodată, deși a apărut, în cele din urmă, în *Anais: An International Journal*, volumul 2, Becket, Massachusetts, 1984, pp. 20-23.

inspiră creația, numai asta hrănește artistul - cum, dacă l-aș fi transformat pe Henry în soț, aș fi ucis visul.

Șocul a făcut ca totul să redevină ireal, deși ciudat e că ultima dată când l-am văzut pe Huck am simțit o excitație sexuală și am putut să-i răspund - dar acum știu că a fost o reacție la pasiunea lui intensă. Eu, una, nu am nevoie de prezența lui, nu tânjesc după trupul lui așa cum tânjesc după al lui Henry. Șocul a pornit un proces de sublimare și visul a fost reinstaurat, deviat în creație.

Una dintre discuțiile noastre în întuneric, chiar în acea sâmbătă după-amiază a întoarcerii lui din sud, a fost despre mândria creatorului - despre izolarea lui voită. Despre nevoia lui de a crea singur, așa cum Dumnezeu creează singur. Nevoia lui, așadar, de minciuni, care sunt o creație și care provoacă separarea lumii lui de lumea celorlalți oameni (eu am spus asta). Minciunile mele sunt o creație. Am scris, în *Alraune*: „Cel mai rău la minciuni este că ele generează singurătate”. Greu de supus această mândrie și autosuficiență. Acum Huck le-a supus. Spune că ce fac eu este întotdeauna bine pentru noi. În momentul în care viața noastră era pe cale să devină una de soț și soție, eu am plecat (pe când el se afla în sud) și m-am întors la propriul eu, pentru că am reînceput să creez, am reînceput să scriu.

În același timp, când eu și Henry trebuie să alegem între viața noastră ca soț și soție și scrisul nostru, o viață liberă și plină de strălucire, alegem viața de vis, și nu pe cea umană.

Acum câteva zile Henry intrase în conflict cu pragmatismul și valorile americane. Se revolta împotriva compromisurilor, se simțea înfrânt și panicat în fața eșecului încercării noastre de evadare. A trebuit să-l curăț de neliniște, pentru prima oară fără să sacrific ceea ce doream, ci vrând și eu să trăiesc ca artist, fără să creez tragedii în care mă sufoc. Și eu eram la fel de chinuită când, pentru a trăi o viață ade-vărată cu Henry, o viață de zi cu zi, eram pregătită să sacrific trei sau patru oameni și să mă scufund cu el în

monotonie! Viața în New York într-o singură cameră, noi doi luându-ne slujbe obișnuite, gătind, necălătorind. Nici un pic de libertate. Scriind înconjurați de aceste lucruri, printre oameni găunoși, într-un oraș mare, care funcționează mecanic. Mama și Joaquin răniți, Hugh rănit, Huck rănit. Cealaltă cale: iluzia, visul, fecunditatea vieții ca artiști - adică nu viața așa cum o văd ceilalți, ci o viață mai profundă. Henry și cu mine nu am fi putut trăi mai profund decât am făcut-o în toți acești ani. Vreau visul. Și Henry vrea visul.

În autobuz schimb inele în loc de stații! Ba îmi pun inelul indian de cincizeci de cenți pe care mi l-a dat Henry, ba îmi pun inelul cu două turcoaze, pentru că mă voi întâlni cu Huck la Barbizon. Sau port inelul pe care Freud i l-a dat lui Rank. Sau inelul cu blazon al tatălui meu!

Însă am înapoiat toate darurile. O parte a basmului a fost ucisă. Nu mai sunt daruri reale. Sunt ca niște costume pe care le îmbrac pentru un rol, pe care mi le pun când mă duc la Philadelphia. Faptul că Huck le-a putut lua înapoi când s-a înfuriat - asta mi-a ucis credința în ele. Au devenit ireale. M-am detașat de ele. Nu-mi mai sunt dragi. Cândva le-am iubit: rochia roșie brodată, rusească, inelul, brățara și cerceii cu turcoaze, cutia de argint cu turcoaze, port-țigaretul de jad, șalul spaniol roșu, cămașa de noapte din dantelă, neglijoul din catifea neagră, tabachera persană, caseta din piele pentru instrumente de scris, scoica, floarea de mare, acvariul în sticlă, lenjeria din tul, sandalele auriu cu argintiu.

De reținut importanța faptului că nu-mi pasă de calitatea materialelor, de valorile permanente, de nestematele veritabile, de argintul și aurul veritabile, de mahon, de lemnul solid, de calitatea rochiilor, a lucrurilor - nu sunt importante. Totul doar de efect, ca pe scenă. Mă mulțumesc cu bijuterii false, cu lemn lăcuit, cu pereți zugrăviți, cu imitații de lemn. Exact ca decorurile de scenă. Sau costumele de scenă. Totul la Louveciennes, dacă te uiți bine, este ieftin, dar frumos. Mă interesează efectul, iluzia.

Când Huck le-a luat pe toate și le-a ținut la Philadelphia, au devenit ireale, la fel ca veșmintele și bijuteriile pe care mi le pun pentru un rol.

Către o pacientă: Port batista pe care mi-ai dat-o și mă gândească la tine. Când ne întâlnim în viața reală ne e greu să comunicăm. O parte din tine pare distantă, retrasă, deși sunt sigură că tu nu vrei asta. Deconcertant este că atunci când îți citesc cartea simt că îți înțeleg emoțiile și sensibilitățile. Și apoi încerc să ajung la tine, să vorbesc cu tine, prin intermediul limbajului artei tale, care îmi este atât de familiară. Dacă ți-am înțeles emoțiile, complicațiile și subtilitățile de artist, mi se pare că ar trebui să ne înțelegem și ca ființe umane. Am vrut să ți dau să citești romanul meu din același motiv. Mi se părea că prin roman mă puteam adresa ție, puteam vorbi cu tine. Vei găsi în roman două femei care se tem să comunice una cu cealaltă ca să nu creeze o impresie greșită, ca să nu dezamăgească sau să eșueze în a se arăta așa cum sunt cu adevărat. Amândouă suntem actrițe, nu în sensul rău, acela că simulăm ceva ce nu simțim, ci în sensul că putem trece prin transformări și roluri atât de diverse încât uneori nu știm pe care să-l prezentăm lumii sau una alteia. Cea mai mică stânjenală sau nesiguranță (teama de a fi înțelese greșit sau criticate) ne aruncă într-o atitudine nefirească. Tu pari retrasă și totuși simt că nu ești. Iar eu, deunăzi, s-ar putea să fi părut de asemenea ceea ce nu

Am complotat, am mințit, am tiranizat, am luptat, până când am ajuns la adevărata mea dorință: viața cu Henry. Să-l ating, să-l sărut, să-l mângâi pe Henry, să stau culcată lângă el - Henry și ambientul nonintelectual lent, senzual din jurul lui. Henry și râsul lui, veselia lui, letargia lui. Mese cu Henry. Duminici cu Henry. Filme cu Henry. Henry scriind, în timp ce eu citesc ce scrie. Henry redactând manuscrisele mele.

Huck - departe, unde nu sunt nevoită să-l sărut, să-l ating sau să mă culc cu el. Huck, înțelegerea lui, activitatea lui mentală, ambientul lui mental. Huck, căruia îi scriu, cu care vorbesc de la distanță!

Hugh - departe, muncind cu plăcere, bucurându-se de noul său sine artistic (pictează) și gândindu-se la mine, credincios mie, dându-mi cel mai prețios dintre daruri - libertatea mea -, mereu întorcându-se la mine, dar neajungând încă.

Sunt fericită astăzi. Sunt un tiran. Huck mă vrea pentru totdeauna, sunt sigură, și e trist că nu poate primi asta, dar tot pot să-l fac mai fericit decât ar putea oricine altcineva. Henry e singurul satisfăcut.

Sunt fericită, egoist, tiranic fericită.

Stau puțin în pat la Barbizon, camera 2 107, pe o acoperitură ruginie; covor, birou și scaune ruginii. Radioul este deasupra capului meu. Grădina japoneză e pe măsura de toaletă. Camera e strâmtă, catifelată, ca un pânțec. În cutia de tablă încuiată se află jurnalul meu, *Incest*. Pe masă, manuscrisul lui *Alraune* și două scrisori de respingere de la Simon and Schuster, pentru *Chaotica*¹ și jurnalul copilăriei, cu prefața lui Rank. Scrisoare de la tata: „Nu puteam să-ți scriu fără să-ți fac morală, și nu voiam să-ți fac morală”. Oglinda de mână a lui Hugh, pe care mi-a dăruit-o cu o poezie.

1 Aparent, o primă versiune a nuvelei *The Voice*, care a intrat în volumul *The Winter of Artifice*. Anaïs Nin își botezase locul de muncă, unde primea pacienți pentru psihanaliză, „Hotelul Chaotica”.

De câte ori mi se ia ceva, de câte ori pierd pe cineva sau ceva, de câte ori trebuie să mă despart de ceva sau de cineva, reacția mea e creatoare. Huck a remarcat că atunci când l-am pierdut pe tata, am devenit tata; când mă dezamăgește Henry, devin scriitoare; când mă dezamăgește Rank, devin psihanalist. Totul trebuie înlocuit și recreat. Totul trebuie să iasă din mine și să fie totuși eu, să fie parte din mine. Eu creez tot ce e perisabil, evanescent, înșelător. Îmi creez autosuficiența, siguranța de sine, autofecundarea. Dar pentru că sunt femeie, nu vreau să trăiesc fără nevoi. Și continui să am mari nevoi. Nimic nu înlocuiește viața sau dragostea. Am avut nevoie de un tată; am avut nevoie de Henry; am avut nevoie de protecția lui Hugh, de loialitatea lui, de credința lui; am avut nevoie de înțelegerea lui Rank; am avut nevoie de scrisul lui Henry; am avut nevoie de echilibrul tatălui meu; am avut nevoie de dragoste. Cumplite, imense, devoratoare, cutremurătoare nevoi. Viața mă forțează să previn și să tratez nevoile - să fiu un cosmos în sine: bărbat, femeie, tată, mamă, amantă, copil. Toate rolurile!

Ce extenuant!

Astăzi sunt fericită. Singurul trist e Huck - dar până și Huck e fericit pentru că, așa cum spune el, i se întâmplă atât de multe lucruri, atât de multe! Atâtea schimbări, atâtea emoții, atâtea extaze, atâtea experiențe! Trăiește! Viața include durere. Este imposibil să-ți trăiești viața fără durere.

Îl ajut pe Hugh bancherul - îi psihanalizez șefii, ca să-l scap de temeri, de timidități, de închipuiri, pentru el îi umanizez și pe vicepreședinți!

Henry, rămas singur într-o seară, se teme să nu mă piardă. Dacă, dacă ar fi din nou înghițit de monotonie, de spații îngrădite, de sclavie! Dragostea lui pentru mine este egoistă, ca a mea pentru Hugh.

Împing dorința și viața sexuală a lui Huck în fundal, prin magia vorbelor.

Simbolismul culorilor, culorile de când eram fetiță. Cum am învățat de la mama, albastru pentru minte și spiritualitate. Am ales corai și turcoaz în studioul din Boulevard Suchet, și negru. Apoi portocaliu, verde și negru la Louveciennes (de la corai la portocaliu - expansiunea unui sentiment primitiv).

Cu June și pentru June am adoptat, scurtă vreme, violetul. Culoarea nevrozei și a morții.

Am venit la New York în alb și negru. Am purtat la primul sărut al lui Rank. Albastru pentru fidelitate!

După Rank, șoc - am tânjit din nou după violet: moarte. Și haine bărbătești: pentru a-l suplini pe Rank și a nu mai avea nevoie de el.

Huck extrem de impresionat de ceea ce am scris în jurnal despre minciuni: „iluzii de basm“ (într-un discurs ținut lui Henry într-o după-amiază, în grădină, la Louveciennes, după episodul cu tata)¹.

Sâmbătă m-am destrăbălat la cumpărături. Mi-am cumpărat o rochie turcoaz și bijuterii cu imitații de turcoaze. Am închiriat un radio pentru Henry (substitut al cadoului de la Huck, pentru a mă detașa de cadourile lui).

Ca metabolism: Henry e prea încet și eu sunt prea rapidă. Toți căutam alchimie umană pentru echilibru. Eu am nevoie să fiu încetinită și Henry are nevoie să fie grăbit.

Acum caut (prin medicamente) să fiu încetinită în mod natural, fără să am nevoie de Henry!

1 „Când am spus o minciună a fost un *mensonge vital*, o minciună dătătoare de viață”, amintea Anais Nin la data de 5 august 1933. „Nimeni nu mi-a fost recunoscător pentru minciuni. Acum vor ști adevărul. Și crezi că lui Hugo [Hugh] o să-i placă ce am scris despre el mai mult decât ce i-am spus sau am sugerat prin eschivările mele ?“ [Vezi *Incest*, Humanitas, București, 2002, p. 255. (N. ed.)]

Doctoria care mi-a fost prescrisă pentru menstruația întârziată (toate simptomele unei sarcini) trebuia să dea rezultate într-o săptămână, dar după două administrări și-a făcut efectul cu câteva minute înainte ca Huck să sosească de la Philadelphia (așa cum avortul a devenit realitate când s-a întors de la Londra).

În discuțiile cu Huck mă obolesc foarte tare explicațiile lui nesfârșite. Nu poate ignora nimic, nu poate lăsa nimic la voia întâmplării. Viața lui înseamnă în principal analiză. Simt inevitabil nevoia să mă distanțez de intensitatea explicațiilor lui. Tot ce facem sau ce spunem poate fi explicat, deși din fericire asta nu ne împiedică s-o facem sau s-o spunem. Mă inspiră și mă stimulează, dar trebuie să scap.

Vineri, când a venit, Huck tremura de intensitate și bucurie.

Am trecut pe lângă un magazin de chilipiruri și am cumpărat un jurnal superb legat, la un preț de nimic. Jurnalul a renăscut, datorită marelui entuziasm arătat de Rank față de el, ca document uman.

Entr'acte: Analiza violonistei, pacienta mea favorită. (O iubesc.)

Către Richard (care îmi scrie: „Sunt într-o ceață densă cu privire la cum te-așputea găsi“): Neînțelegerea nu ți se da-

torează ție, ci faptului că, indiferent cât de inteligentă aș deveni, nu am nici un control asupra stărilor mele. Văd fiecare

zi prin prisma unei stări de spirit care rămâne un element schim-

bător și incert. Din fericire, starea predominantă în această Coney Island a stărilor, care sunt eu, e un sentiment de mirare,

frumos, magie, miracol. După cum am spus: când încerci

ranjează atât de tare să ai ca partener un vulcan, Coney Island
și cascada Niagara la un loc ? Suntem de acord asupra
esenței,
a nucleului. Detaliile, care sunt interesante pentru artist -
mă
refer la culoare, fapte dramatice, experiențe, moduri de
expri-
mare - diferă. Dar e distractiv, cred eu. La urma urmei, a
opune
puțină rezistență face jocul mai interesant. Stimulente - nu
hipodermice (adică sedative).
Astăzi sunt fericită. Astăzi este Soarele. Te deranjează
stă-
rile de spirit care sar ca greierii, privitul printr-o altă
fereastră
de fiecare dată? Totul este, din punct de vedere mental, un
joc de puzzle, nu-i așa ? Te deranjează atât de tare să nu poți
fi
prea sigur sau ca eu să nu fiu prea exactă ? Știi că în poezie
și
în viață ceea ce contează este extazul, iar extazul este uneori
un
pic difuz, ca beția. E amuzant să lași lucrurile să se întâmple,
să le lași să curgă. Aranjamentele, ordinea, sinteza creativă
vor
veni întotdeauna. Chiar în viață, în natură, este mereu un
pic
de dezordine, un pic de capriciu. Te deranjează ? Se
datorează
bogăției excesive a materiei.

Va trebui ca lucrurile despre care nu am fost în stare să scriu
să rămână pierdute. Acum nu mă mai pot întoarce. Pe mine
nu mă interesează decât prezentul. Starea prezentă este totul
pentru mine. Extazul momentului. Zi de zi. Plenitudinea fie-
cărei zile este uluitoare. Ieri, femeia de la magazin care mi-a
împrumutat o eșarfă lungă, pentru că singura mea rochie de
seară s-a pătat într-o noapte, când Henry era plin de dorință

Ciorapi remaiati cu douăzeci și cinci de cenți bucata. Scri-soare către tata: „Te rog, admiră-mă - tu ești singurul care nu e mulțumit de mine. Te rog, fii un tată indulgent". Ra-dioul mergând. Țigări Old Gold. Note de psihanalist despre violonistă. Îmi dă primii bani pe care i-a câștigat vreodată, într-o zi o s-o descriu pe de-a-ntregul. Va fi una dintre prietenele mele. Am plăcut-o din prima clipă. Sărurile de baie de la Eduardo s-au terminat. Sandalele mele de la Paris s-au uzat. Am aruncat mănușile de la Paris. L-am citit pe Hemingway și mi-a plăcut sinceritatea lui. A plătit pentru ea. *House of Incest* crește frumos. În fiecare zi Țes și rețes un nou plan care o modelează, o reface. Dar ea conține cheile tuturor misterelor. Huck spune că jurnalul copilăriei a fost o scrisoare către tata, pentru că semnam de fiecare dată. Scriu cu un stilou dăruit lui Joaquin, gravat cu numele lui, pe care el mi l-a dat mie. Niște fotografii bune ale mele, făcute pentru Huck și cu Huck, trimise lui Hugh și date lui Henry. Frances Schiff s-a dus la culcare; [Richard] Osborn a înnebunit și a fost internat într-un sanatoriu; prietenii lui Henry sunt toți morți; scrisorile lui Huck, atunci când nu sunt înecate de dragoste, sunt o algebră abstractă a emoțiilor umane. Eduardo se bâlbâie în bilete scrise cu răsuflarea tăiată, dar afecțiunea dintre noi e solidă și statornică. Mama nu s-a măritat cu [Senor] Soler în Mallorca. Joaquin nu a părăsit-o pe mama când a venit aici singur, ci a realizat că nu poate trăi fără curajul ei.

Nu vreau să-mi petrec un an din viață rescriind cartea lui Rank despre incest. Vreau să-mi scriu propriile cărți. Eu sunt scriitoarea și artista pentru Rank - așa cum Henry a fost scriitorul pentru mine și în locul meu. Dar acum vreau să fiu eu totul. Vreau să fiu o lume întregă prin mine însămi, pentru că - ei bine, pentru că așa am chef. Am chef să joc toate rolurile.

Când îmi trimit pacienta dansatoare să danseze, simt că aș putea s-o fac și eu, mi-ar plăcea s-o fac. Când îmi trimit pacienta actriță să joace, simt că mi-ar plăcea să joc. Când violonista cântă la vioară eu sunt cea care îi insuflă muzica, mă

revărs în toate aceste lucruri, dăruind psihanalizei mai mult decât dăruiesc alții, forța mea, creativitatea mea.

Dar să mă concentrez. Mă concentrez asupra poeticei *Alraune*.

Jurnalul însă - jurnalul meu, sunt atât de fericită că te-am găsit din nou. Uneori, între doi pacienți, o însemnare fugă-ră este de ajuns. Este lumea mea, egoul meu. Mărturisit, recunoscut, sincer. Nu-mi va mai fi rușine de el, nu-l voi mai ascunde, nu-l voi mai înfrumuseța.

Mă gândesc la asta când spăl vase împreună cu Henry. Sunt fericită pentru că Henry a mai scris poezie, la fel de bună ca primele pagini din *Primăvara neagră* de la Louveciennes, și i-am spus ce simțeam despre visul renăscut, care făcuse posibil scrisul de intensitatea asta. Mă bucur și mă amuz când mă gândesc la ce ar spune Katrine Perkins dacă m-ar vedea spălând vase cu Henry, și Bill Hoffman, cu majordomii și portarii lui cu mănuși albe, și Patrick, șoferul familiei Wolfe, și toți cei care cred că sunt minunată, fragilă și regală! Și dragostea asta romantică pentru Henry, apărarea lui Henry. Surâd în timp ce frec tigăi, și mă minunez. Nimeni nu știe unde sunt când plec de la Barbizon Plaza. Spun că sunt la Forest Hill, la familia lui Hugh. Hoffman mă roagă să joc golf și să merg să călăresc. Huck mă așteaptă cu colivia lui de aur. Cumpăr mănuși de șaptezeci și nouă de cenți și violonista spune: „Este cel mai frumos lucru care mi s-a întâmplat vreodată. Mă simt bine, dar mi-e teamă să nu mă gonești”. Are o atitudine religioasă față de psihanaliză. Am hotărât că dacă psihanaliza este o seră, o accelerare a dobândirii înțelepciunii și a dezvoltării, experiența de viață trebuie oricum trăită până la capăt, complet, în ciuda ei; tot ce este trăit în imaginație este otravă. Ii spun violonistei să se ducă în Italia și să-și trăiască sfârșitul iubirii ei pentru violonistul italian, chiar dacă acum știe că iubirea nu e reală, că e muribundă. Eu neg de fapt valoarea înțelepciunii ca forță vitală. Înțelepciunea trebuie folosită numai pentru a învinge

moartea, ruina sau tragedia, dar nu ca substitut pentru viață. Sunt pentru trăirea pleneră a greșelilor, a erorilor. Sunt împotriva accelerării artificiale a procesului de creștere. Să ajuți numai în fața unui obstacol, să sari când călărețul s-a împotmolit.

Țin discursuri elocvente pentru a anima, a inspira. Îmi dau mie însămi foarte multă bătaie de cap.

Nu sunt scriitoare sau artistă, ci scriitoare de jurnal, *documentaire*. Am acceptat. Jurnalul e opera mea principală. Post-mortem. Câteva scrieri minore: *Alraune* și *Chaotica*.

Credința mea în Henry ca scriitor este absolută. Toți ceilalți se înșală. Dar eu mai știu și că Henry nu ar fi fost scriitor fără mine. Iluminarea interioară și poetică a vieții lui a venit prin mine.

21 martie 1935

Plouă. Mă îmbrac încet, mă urnesc greu, pentru că la ora unu iau trenul spre Philadelphia și nu vreau să-l părăsesc pe Henry. E ca și cum ai părăsi soarele, marea, hrana, sexul, visarea sau vinul pentru geometrie. Deși Huck e plin de pasiune și emoție, nu asta vreau de la el. Tânjesc după sosirea lui Hugh, ca să fiu salvată de Huck, de *noptile* cu Huck.

Știu că merg prin viață ca un om beat. Sunt beată de iluzie. Dar oricât de beată aș fi, sunt lucruri pe care nu pot să nu le văd, lucruri feroce de reale. Închid ochii și mă învârtesc, mă învârtesc. Mă învârtesc, cred, trăiesc febril și agitat, mă înalț în extaz, dar tot timpul realitatea mă privește fix, cu ochi urâți. Știu că dacă deschid ochii voi fi insuportabil rănită de urâtenie.

Când l-a văzut pe Rank, Joaquin a fost copleșit și cuprins de disperare: „O, câtă urâtenie, câtă vulgaritate”. Henry spune: „Un tip cât se poate de neatrăgător”. O autoare scrie: „Am văzut un omuleț urât, cu dinții stricați”. Cât am su-

ferit, câtă silă mi-a fost de respirația lui urât mirositoare și de transpirația lui continuă. Este tot timpul înfierbântat și apoplectic. Înghite hrana vorace și totuși fără a-i simți gustul. Mi-e groază să mă duc acolo, să fiu închisă cu el într-o cameră o zi și o noapte. Nu mă lasă să dorm. Mă grăbește când mănânc.

Banchetul intelectual mă va ține pe linia de plutire. O orgie de idei. Șampania înțelegerii. Ceea ce m-a sedus este creația lui, „Dr. Rank“ - nu bărbatul. Uneori se teme de asta: „Sunt ca un om bogat care se teme că este iubit pentru banii lui“ (pentru că este „Dr. Rank“) - și chiar asta e adevărul.

Creație. Forța creației omenești - dar, o, tragedia omului! Simțeam compasiune pentru Huck-copilul; compasiune pentru bărbatul atât de singur în lumea de cărți pe care a creat-o. Pentru fiecare lucru pe care l-am trăit (Tema dublului, Donjuan, Incest, Adevăr&Realitate) el a scris câte o carte! În cărți și-a trăit dublul lui, Don Juan-ul lui, incesul lui. El aparține cărților, locul lui e printre ele. Acolo e măreț. În viață e comun, vulgar, urât, imposibil.

Sunt încă în epoca tumultului: Coney Island și cascada Niagara. Așa vreau să fiu. Nu vreau să stau pe loc. Să joc șah cu explicații și să stabilesc un orar (Unde te duci ? mă întrebă Richard) și un itinerar. *Voyage sans billet de retour.*

Stau sub casca de uscat părul, cu unghiile proaspăt lăcuite. Prezentul. O servietă cu *Alraune* - sper să lucrez în tren. Cu *Adevăr și realitate* de Otto Rank. Cu pantofi și o pălărie, un ruj și un fard de obraz și jurnalul.

25 martie 1935

Omul care mi-a luat jurnalul, așa cum nevroza mi l-a redat, ca pe o operă unică, datorită entuziasmului arătat de

el. El mă incită și mă inspiră să lucrez. Admiră *Araune* și vrea s-o publice.

Începem acum un alt jurnal geamăn, în care scriem o pagină eu, o pagină el.

26 martie 1935

Modul lui Henry de mă ocroti: spală vasele ca să nu-mi stric eu mâinile, pe care le adoră; îmi taie carnea când e prea tare. Dar nu vrea să taie obscenitățile din *Tropical Cancerului* pentru a-1 publica [în Statele Unite] și nu-i cer asta, deși integritatea lui înseamnă vieți separate - omenește separate. Foarte dezordonat și pervers când se apucă să croiască drum cărților sale. Le dă cui nu trebuie, alege cele mai ineficiente metode, le respinge pe cele inteligente. Frustrare și eșec. Alaltăieri seara i-am vorbit cu o blândețe aproape divină, cu tact, cu indulgență. A fost impresionat. I-am arătat cât de contradictoriu se comportă, cât de încăpățânat este, totul cu o asemenea blândețe că a doua zi s-a apucat din nou de lucru, febril și lucid. Nimeni nu ar mai fi reușit asta. Oricine altcineva îl face combativ, recalcitrant, ilogic.

Natura lui Henry este feminină în toate privințele. Când ura lui este hrănită de înfrângere, scrie emoțional și prost. Aceleași emoții pot trece în poezie și extaz, în profetie, când eu îi calmez emoțiile irosite, depresiile. Într-un fel, cu Henry dau tot ce am mai bun în mine. Sunt tandră, indulgentă; am un tact divin, pe care nu-l am cu alții. El e mișcat, înțelege, se topește, reintră în armonie.

Suntem cu toții oameni parțial nebuni, cu zone de luciditate. Când sunt cu cineva care nu crede în mine acționez nebunește, dezechilibrat, și mă simt deposedată de toate calitățile mele. La fel se întâmplă și cu ceilalți. Mama dă tot ce are mai bun cu Joaquin. Tata dă tot ce are mai bun cu Maruca. Henry dă tot ce are mai bun cu mine. Huck dă tot ce are

mai bun cu mine. Îndoiala creează o formă de nebunie. Frica zdruncină.

Hugh ar trebui să fie aici, într-una din călătoriile lui, chiar la Washington, acum. Așa că trebuie să inventez weekenduri la Washington, cu detalii. Vorbesc despre război, despre politică, pentru că dacă Hugh ar fi aici așa fi informată. Vorbesc despre Ethel și mama Guiler și golf, deși acum o oră l-am părăsit pe Huck la Barbizon și am vorbit despre femeie, psihologie, adevăr și realitate. Trebuie să condensez ceea ce am aflat și am discutat cu Rank ca fiind rezultatul unui prânz de o oră luat împreună, pentru că Henry, când l-am tatonat, nu a vrut să accepte să mă duc nici măcar la film cu Huck.

Spun minciuni și pentru a-l împiedica pe Henry să descopere că Hugh nu este aici (de exemplu, Henry se întâlnește aici cu doamna Nixon, și ea știe că Hugh era la Londra). Nu pot să-mi las nici prietenii să se întâlnească, pentru că soții Maynard știu că Hugh nu e aici; Frances Skiff știe că mă văd cu Rank atunci când se presupune că sunt cu Hugh; Henry crede că sunt la Forest Hills când eu nu sunt acolo; iar Hoffman voia să trimită mașina după mine la Forest Hills, și eu nu pot lăsa pe nimeni să vină acolo pentru că am spus familiei Guiler că sunt la Philadelphia, ca să nu mă întâlnească cu ei. Huck crede că nu mai am o viață sexuală cu Henry, totuși sarcina mea datează de când el era plecat în sud, și cum nu am bani de avort va trebui să împrumut de la Huck, iar medicul ar putea menționa din întâmplare perioada în care am rămas însărcinată. Lorraine [Maynard], care știe că Hugh nu e aici, mă invită la conferința lui Seabury, și cum eu nu pot să merg, Henry vrea să se ducă și ar fi stat lângă Lorraine - doar o întâmplare l-a împiedicat să se ducă. Ne-am putea întâlni oricând pe stradă cu cineva din familia Guiler, care și-ar putea da drumul la gură în fața lui Henry: „Și până la urmă când vine Hugh ?“

Camerista spaniolă care ne face curat în cameră crede că lucrez în teatru. Femeia de la magazinul de lenjerie crede că Huck este „tăticul” și complotează ca să-l facă să-mi cumpere desuuri, de dragul ei și al meu! îmi face cu ochiul pe la spatele lui. Ethel [Guiler] crede că rochiile americane îmi vin bine, pentru că sunt mai tinerești, că redevin fata de altă dată și nu mai sunt palida *femme fatale*. îi trimit *Chaotica* lui [Jack] Kahane. Lorraine îmi scrie rece, formal. Huck îmi scrie că l-am schimbat în mod fundamental, iar tata spune că nu mai am nevoie de el. îmi trimit pacienta actriță la Clubul Art Worker, unde am lucrat ca model, și îmi doresc să re-trăiesc perioada aceea pentru că pe atunci încă nu mă trezisem. Beau whisky cu Henry și mă face să vorbesc despre violonistă, pacienta mea favorită. îi scriu lui Huck că îmi place tocmai pentru că e plină de emoție, de poezie, de extaz. Detești să vindeci oamenii de momentul beției pentru că acele momente de beție sunt cele mai frumoase din viață. Când te îmbată de un sentiment, oricare ar fi acela (pe ea o îmbată acum un sentiment imaginar), nu mai vezi realitatea sau urâtenia. Păcat că sunt nevoită s-o trezesc. M-a făcut și să râd, pentru că a spus că ar trebui să-i avertizez dinainte pe oameni cum arăt, fiindcă altfel ei ar putea avea o asemenea surpriză încât ar fi puși în inferioritate și nu ar mai putea gândi limpede. Revine mereu la ideea că se aștepta la o ființă cu înfățișare cabalină, masculină, poate foarte în vârstă. Ideea că femeile delicate nu pot face o meserie bărbătească.

29 martie 1935

Iau prânzul cu Katrine Perkins în camera mea. Ea e ca o floare, însetată de realitate. Este, spune Huck, întruchiparea mea ca soție ștearsă și săracă de bancher, tânjind după libertate; și mi-e milă de ea și de cea care eram eu însămi și îi vorbesc așa cum cineva își golește casa în vreme de război în beneficiul răniților.

Ideea de a include facsimilele a trei pașapoarte în *Chaotica* pentru a răspunde tuturor întrebărilor concrete. Ironia de a da culoarea ochilor, greutatea, culoarea părului, înălțimea, adresa, naționalitatea etc., exact ceea ce oamenii spun că lipsește.

Henry a scris, în același timp cu Rank, o prefață mai bună la *Child Diary*. Mai umană, mai artistică și mai poetică, profundă ca intuiție. Rank, una mai cosmică, filozofică, ideologică. Citind prefața lui Rank, Henry a spus: „Ce scrie aici e prea mult pentru mintea mea înceată. Cazuistică. Minte de creștin versus minte de evreu”.

Huck consideră jurnalul meu neprețuit: punctul de vedere al unei femei - biologicul separat de ideologic, în mine. Psihologia feminină dezvăluită (simțul protector al femeii, agresivă ca o tigroaică numai pentru a-și apăra copiii. Nici un pic de masculinitate, numai ceea ce este sigur, categoric, interpretat greșit drept masculinitate).

Despre scrierile lui Henry: trebuie să *epurer* (rafinez) prostul gust, emfaza, excrescențele. Așa cum aș fi putut-o face pentru D.H. Lawrence. în *Primăvara neagră* (copilăria, atelierul de croitorie, epilogul), Henry a creat acum o operă de artă. Dar încearcă s-o mutilizeze incluzând fragmente mai vechi, imperfecte, ca și cum ar acorda o orchestră. Injectează din nou vaccinurile sălbatice ale epocii lui preartistică!

— Dacă sunt artist, cum spui tu, a zis Henry, atunci tot ce fac e bine.

— O, nu, am râs, nu ești artist tot timpul. Doar din când în când.

Mi-e greu să fiu riguroasă, pentru că îmi plac unele din aceste bucăți neorganizate, discordante, fără legătură, fără nerv.

Henry, ca și în viață, nu judecă. Include totul. Nu poate evalua; nu poate doza, compara sau selecta. Nu are pic de gust. Dar când, intuitiv, atinge perfecțiunea sau scrie fragmente

perfecte, trebuie să mă lupt cu el ca să nu le strice. Nu știe să evalueze nici oamenii, nici propriile scrieri, decât ulterior; vede tot ce văd și eu, dar mai târziu.

Un copil care a vrut să plece în Africa. Album cu detalii și planuri, orare, poza unui avion etc. Școala era departe și pentru el a devenit Africa, dar când s-a mutat în apropierea școlii nu s-a mai dus, pentru că el își dorea călătoria, aventura drumului până acolo.

Lumea mea reală moștenită de la Henry și June - vulgaritate și prost gust -, pentru că alte realități, rafinamente, nu mi se păreau reale.

Eu și Huck ținem un jurnal geamăn de idei.

Când scutură pe fereastră fața de masă verde cehoslovacă, doamna Miller se teme de fiecare dată că ar putea arunca lucruri valoroase și de neînlocuit, bijuterii, manuscrise, daruri. Spală vasele pentru că Henry este cuprins de febra unui desen în acuarelă. În drum spre casă, de la Barbizon, doamna Miller s-a oprit să-i cumpere vopseluri. I-a fost prezentată lui George Buzby, un uriaș blond atrăgător, de tip arian, un produs exclusiv al rasei nordice, forță fizică și prestață, absența fantomelor, chipul fără amintiri, tiparul ideal, blândețea și aerul maiestuos al unui Jupiter. Un fel de regalitate, implacabilă ca munții, marea sau cerul. Am fost puternic atrasă - vreau să spun, doamna Miller. Doamna Miller bea întruna whisky cu lingura ca să-și depășească infirmitățile ancestrale, negând orice slăbiciune organică și deloc răbdătoare cu hipersensibilitatea ei psihică. Domnul Miller scrie *Primăvara neagră*, iar George Buzby consumă un pahar de whisky la fiecare zece minute pe ceas, fără a-și pierde duritatea de stâncă.

Alraune nu înaintează, dar *Chaotica* și *Child Diary* au ajuns astăzi în mâinile lui E.P. Dutton. Am cumpărat costumul negru cu buzunare bărbățești - cât mi-am dorit cos-

tumul ăla de paisprezece dolari - un nou rol, americanca elegantă și optimistă, strălucire și tinerețe.

Violonista spune că nu-i pot șterge sentimentele față de mine pentru că sunt calde, dulci și dătătoare de viață și pentru că sunt numai ale ei. Îi scriu pe cartea mea despre D.H. Lawrence dedicația: „Pacientei mele preferate”, iar ea o citește în lift și se împiedică și cade pe stradă, la ieșirea din hotel - ca atunci când a vrut cu orice preț să îngenuncheze în fața lui Dumnezeu în plină stradă și a făcut-o, pretinzând că își leagă șiretul la pantof.

Eduardo îmi scrie atât de uman; îmi spune că Saturn a trecut prin Casa Soarelui și a lui Jupiter, așa că e firesc să fi avut zile mai întunecate. Dr. Finley spune că nu sunt însărcinată și îmi dă un tratament pentru tiroidă ca să mă îngraș, să ajung din nou la starea de bine pe care am avut-o în timpul sarcinii.

Huck va ține o conferință despre psihologia femeilor. Eu i-am îmbogățit cunoștințele despre femeie și viață, iar el mi-a îmbogățit cunoștințele cu privire la scrisul meu. Interpretarea pe care a dat-o el scrierii *Alraune*, în care rățăcesc orbește, împiedicându-mă și șovăind, a fost un mare dar¹. Spune că și-a dorit întotdeauna să scrie poetic, dramatic, și că eu scriu basmul nevrozei, poetizându-i limbajul. Îmi amintesc noaptea când nu am putut să mă culc până nu i-am arătat mai întâi pagina despre basm și minciuni din jurnalul meu. Iar acum, în timp ce scriu *Alraune*, sunt conștientă că știe foarte bine ce vreau să spun și că e sensibil la frumusețea pe care o adaug povestirii.

1 „*Alraune*, reinventarea modernă a simbolului răutății feminine, de către o femeie, ne stârnește interesul și curiozitatea din multe puncte de vedere”, scria Otto Rank într-o prefață la povestirea lui Anais Nin. „Ne va dezvălui mai multe despre secretul femeii sau va confirma pur și simplu că femeia nu este - nici în viață, nici în scris - nimic altceva decât o reflecție a ceea ce bărbatul vrea ca ea să fie, reușind astfel să o transforme?” Vezi *Anais: An International Journal*, voi. 3, Massachusetts, 1985, pp. 49-54.

Violonista face legătura între ce i-am spus în timpul psihoterapiei despre idealismul ei și ceea ce am scris despre Lawrence și „idealurile moarte”. Îmi mai dă trei cărți de Hemingway și îmi spune că îmi va face cunoștință cu el. Buzby spune că el consideră cartea mea despre Lawrence una dintre cele mai bune două cărți despre Lawrence (cealaltă fiind prefața lui Aldous Huxley la *Scrisori*), dar nu poate crede că eu am scris-o, după ce a văzut „o femeie atât de plină de tinerețe, de farmec, de frumusețe”.

Când dr. Finley îmi spune că nu sunt însărcinată, n-o pot crede - nu pot crede în fericire. O, Doamne, de ce nu pot să cred în fericire? Te rog, Doamne, vreau să cred în fericire, vreau să cred că mi se vor întâmpla lucruri bune, că am ajuns la capătul necazurilor. Pentru că mă simt atât de bine și arăt atât de bine, cred că sunt însărcinată și va trebui să fiu operată, și de unde o să iau bani, și poate o să mă atașez iar de embrionul meu și se vor ivi alte și alte complicații. Clopotele bisericii bat în timp ce stau la Elizabeth Arden [salonul de înfrumusețare de pe Fifth Avenue] cu fața acoperită de o mască și aproape că ajung iar în preajma lui Dumnezeu, ca atunci, la spital, și tot ce îmi spun este: Te rog, lasă-mă să cred în fericire. Nici Henry nu poate să creadă, nici unul dintre noi, cei care am fost fie foarte săraci, fie foarte bolnavi, fie foarte singuri. Îmi este greu să cred în fericirea continuă, susținută, așa cum îmi este greu să cred în dragoste. Beau whisky și mă gândesc: o, la naiba, la naiba cu atâta intensitate, la naiba cu toate. Emoțiile lui Huck, dorul lui de mine nu-mi trezesc nici un fel de sentiment; mă fac doar dură și indiferentă. Impresia egocentrică a lui Henry că tot ce scrie este interesant, că scrisorile lui ar trebui publicate, și insistența lui că stângăciile, bâlbâielile, șovăielile și inconsecvențele sale sunt neprețuite îmi stârnesc cinismul.

Rank preferă să-mi facă daruri pentru care trebuie să-i fiu recunoscătoare în loc să-mi trimită pacienți care m-ar ajuta să fiu independentă. Soarele strălucește deasupra paginii

pe care scriu; mi-am ondulat părul - o zi de frivolitate, pentru că m-am simțit neagră, tristă și cinică. Motive în plus ca să devin tot mai independentă și mai stăpână pe mine.

Henry a început să se agite și a scris o operă marginală, din fragmente disparate, ajungând într-un final la sâmburele de cristal al *Primăverii negre*; apoi tot mai voia să includă și didactica, opiniile, disertațiile plicticoase, pe care și le colecționează cu multă nostalgie. Nu poate face diferența, e aproape daltonist! S-a prăbușit la prima audiere a criticii mele, care a fost extrem de blândă, n-am spus decât că ele nu își au locul în *Primăvara neagră*, atâta tot. Mediocritate. [Emil] Conason l-a acuzat că e înconjurat de prieteni mediocri. Este adevărat. Sunt tot atât de mediocri ca niște bancheri și am fost nespus de deziluzionată de superficialitatea și slăbiciunea lor. Mai mediocri decât bancherii, pentru că sunt și leneși. Am zilele mele de luciditate și de realism.

Huck e surprins pentru că dau numărul camerei sale de la hotelul din Philadelphia. Văd viața dual, realitatea și visul. Văd diafragmele, trusa de duș, dopurile de ceară pentru urechi topindu-se pe pernă, pentru că altfel sforăitul lui Huck sau al lui Henry mă ține trează. Știu că inima îmi bate prea tare când beau whisky și că vena albastră de la tâmplă, pe care [prietenui meu] Enric o remarcă la Richmond Hill [la începutul anilor '20], acum se umflă când râd. Văd tot ce vede Hemingway, tot ce vede Dreiser, tot ce vede Henry, dar detest asta și mă îmbăt cu alte lucruri și îmi plac lucrurile care mă îmbată ca să pot uita. Văd că îl întrec pe Huck în generozitate, în puterea de a accepta și a înțelege. Văd că mi-e greu să trăiesc cu Henry; că, dacă mă obișnuiesc să dorm până târziu și să stau trează noaptea ca să-i fac pe plac, imediat ce mă obișnuiesc cu asta, el se trezește la opt dimineața, se scoală plin de energie și mă tachinează că sunt leneșă. Mereu contra. Exact ca mama, acel mod negativ de a-și afirma voința. Faptul că planul meu era să scriu

un jurnal imaginar al inocenței mele, să i-l las lui Hugh și să dispar după ce îmi voi fi înscenat sinuciderea dovedește că nu frica de a fi abandonată sau de a pierde pe cineva este cea care mă face să mint, ci un profund instinct de a proteja. *Minciuna este singura cale pe care am găsit-o ca să-mi fiu credincioasă mie însămi, ca să fac ce-mi doresc, ca să fiu ce-mi doresc, provocând cât mai puțină durere celorlalți.* Pentru a menține iluzia, trebuie să mint. Henry crede că părul meu este ondulat natural. Huck crede că nu mă culc cu Henry. Henry se încruntă la vederea taiorului pe care mi l-am dorit atât de mult, așa încât trebuie să inventez ceva ca să-i explic cum și de ce l-am luat până la urmă.

Eu, ca femeie care scrie întotdeauna „eu“, sunt mai cinstită decât Henry, care generalizează cu „orășeanul târziu“, omul modern, când de fapt se referă numai la el și face lucrurile să pară cosmice, când de fapt sunt subiective. Eu accept faptul că sunt în întregime subiectivă și cosmică doar pentru că sunt femeie, iar femeia este cosmică, după cum spune Huck. Huck e plângăcios și sentimental, atât de posesiv și acaparator în viața amoroasă. Și-a dat seama că aceste crize ale lui se datorează noii vieți, că eu m-am ales cu povara haosului, a nebuniei lui afective. *Maladif.* Dragostea lui nu e dragoste, e o boală, e absolut nevrotică și mă simt devorată.

1 aprilie 1935

M-am întâlnit cu Huck în gara Pennsylvania împotriva voinței mele. Mă întristase gândul că-l părăsesc pe Henry. Eram retrasă și preocupată. Încetul cu încetul, Huck m-a recâștigat cu spiritul, generozitatea și pasiunea lui.

Voiam doar să vorbesc. Îmi era groază de momentul în care avea să mă sărute. M-am eschivat. Am propus să ieșim (întotdeauna vrea să mă încuie, la fel ca Hugh). Am văzut superbul Planetariu. Am fost uluiți, am râs, în spiritul nostru foarte iute. Apoi am luat ceaiul și Huck mi-a vor-

bit despre neliniștea lui în Philadelphia, despre plictiseala lui. Treptat, a fost ca și când m-aș fi obișnuit cu Bestia și aș fi reușit să uit totul, în afară de luminozitatea aceea a minții și forța pasiunii lui. Treptat, am putut să-l las să mă mângâie, gândindu-mă mereu cu disperare la Henry.

Ca și cum Huck m-ar penetra cu noi tentacule, ar penetra noi zone ale mele și treptat, treptat, Henry este eclipsat de un foc intens, de suflarea feroce a vitalității și siguranței lui Huck, iar Henry pare să fie teribil de slab și de inert, acel Henry care a venit cândva de la Paris nu mai există, s-a întors Henry cel adevărat, cel leneș, inert, lipsit de voință. Și sunt tristă, sunt tristă, teribil de tristă că există atâtea fisuri și crăpături în viața mea cu Henry încât forța lui Huck se poate strecura prin ele și mă poate apoi invada. Mă simt prizonieră. Nu-mi pasă, dar asta numai pentru că știu că plec luni. Mă pot bucura de noile discuri cumpărate de Huck, îmi pun rochia rusească, luăm mese ușoare, afară plouă și noi stăm de vorbă cu o seriozitate profundă, dar și cu umor, un umor iute, înțepător. Huck a spus cândva cu uimire: „Doamne, ce iute ești! Trebuie să fiu pe fază în fiecare clipă”. Un astfel de umor nu poate fi reprodus, pentru că este evaziv, improvizat. Apoi cavernele, explorările: psihologie feminină.

E drept, cu el sunt cel mai acut eu însămi, dar i-am spus că deunăzi eram îngândurată pentru că mi-am dat seama că el avea parte de *mine* cea firească, imperfectă, egoistă, nu de mine cea ideală. Nu de mama bună care eram pentru Henry, nu de falsa veselie, eroismul de fațadă, dulceața forțată, abnegația. El m-a creat pe mine cea adevărată și știe că întotdeauna e așa. Și în psihanaliză, când el e nevoit să respingă dragostea care îi este oferită cu generozitate, femeia progresaază de la a dăruia la *a fi* - a fi ea însăși. Mie îmi era rușine, de asemenea, că pentru Huck sunt cam ceea ce au fost Henry și June pentru mine, cei slabi, lipsiți de scrupule, mincinoși, cei care m-au folosit pe mine și darurile mele pentru ceilalți. Când am venit aici (pentru mine, pentru fericirea mea, în

propriile-mi scopuri egoiste) mi-am extins acest sine datorită lui Huck, înțelegerii sale, încurajărilor sale. Știind că în fața lui nu are rost să joc teatru, știind că el cunoaște adevărul, am abandonat orice artificiu, orice efort, orice tendință spre ideal. Și mă bucur de asta. Am regrete melancolice. Am râs de tot ce ni se întâmplă, am transformat totul în comedie, de data asta. I-am spus: „O, Huck, nu știi ce eroină pot să fiu, cât de înțelegătoare, de iertătoare, de altruistă”. Am vorbit despre suferința pe care am îndurat-o făcând-o pe confidenta pentru Henry și June, ca să poată vorbi cu mine, ca să poată fi ei înșiși, indiferent cum m-ar fi afectat asta. Cum mă luptasem să nu-i provoc suferința asta lui Huck. Din cauza generozității lui, sunt extrem de tentată să-i spun totul, să uit de ființa omenească. Am ajuns la concluzia că eu *nu aș putea să distrug* - că pentru a crea trebuie să distrugi și, încercând să creez fără a distruge, aproape că m-am distrus pe mine însămi (minciuni, disociere, acțiuni forțate). Femeia, în general, nu poate distruge. Ne-am gândit că poate de aceea ea nu va fi niciodată un mare artist. Am citit horoscopul lui și am găsit în el lucruri minunate. Am vorbit despre soluție și voință - despre cum se salvează Huck, atunci când simte că se dizolvă, printr-un act de violență și distrugere (felul în care a încercat să se salveze de mine). Încearcă acum să fie nobil și mai puțin uman. Vrea să mă protejeze. M-a întrebat dacă simțeam că aș vrea să mă mărit cu Henry. Cu toate astea, crede că nu am o viață sexuală cu Henry, pentru că atunci când am vorbit despre teama mea că aș putea fi totuși însărcinată, el s-a gândit că sunt deja două luni de la plecarea lui în sud. Recunoaște că nu poate să trăiască fără mine. Și totuși mă place sau mă iubește așa cum sunt, cu ceea ce eu numesc slăbiciunea mea (incapacitatea de a distruge) și egoismul meu (faptul că trăiesc fiindu-mi credincioasă mie însemi), pe care el le numește altfel. Poate că acceptarea greșelilor omenești e necesară pentru a intra în viață. Așa cum eu am fost tolerantă cu Henry și June, tot astfel Huck se înclină în fața acestui fapt pentru că este răs-

plătit cu miracolele vieții înseși, a vieții omenești pe care eu i-o aduc. E tot numai blândețe și înțelegere. Intr-o zi s-ar putea să explodeze (așa cum explodam eu de câteva ori pe an din cauza torturilor provocate de expansiunea egocentrică a lui Henry), dar pot suporta asta, pentru că nu mă tem deloc că l-aș putea pierde și de aceea sunt puternică și fericită. Am vorbit despre rolul lui matern în psihanaliză. El era mamă pentru pacienții lui, la fel cum eu îi eram tată lui Henry (principiul activ, curajos, călăuzitor). „Așadar, am trecut dincolo de nevoia de tată sau de mamă“, a spus Huck. Oare ? Poate spre asta mă îndrept. Cu siguranță lui Huck îi este uneori greu că nu are mamă. Eu refuz să joc rolul ăsta, îl abandonez, nu-mi pasă de soarta lui omenească sau de singurătatea lui. Eu sunt pentru el doar femeie și târfă; accept pasiunea lui fără să i-o întorc, din recunoștință față de marea lui dragoste.

Când ajung aici, la hotel, găsesc două scrisori de la Hugh, care îmi mulțumește că am ațâțat focul din el și promite să se întoarcă la mine cu toate calitățile pe care le admiram la Erskine, Henry Miller și Rank. îl îmbată puterea materială proaspăt descoperită și, între timp, eu îmi rup de la gură ca să-i dau lui Henry, care nu vrea să-și ia o slujbă, și trec prin tot felul de greutateți financiare.

Huck îmi cere să termin *House of Incest*. în tren mă gândesc la florile pe care vreau să le includ și la ceea ce a scris Huck despre mine pe 20 martie: „Ești măreață. Ești măreață în viață așa cum eu sunt măreț în creație (scris). Tu ai trăit creația mea (dinainte - eu nu te-am creat decât ca femeie). Și în acest sens tu ești mai bună, iar filozofia ta de *trăire* (nu de viață - asta e ceva abstract) este *adevărată* - este cea la care am ajuns eu în *Truth and Reality* - pe hârtie! Ca psihanalist, am urmat calea abstractă. Ca ființă omenească vreau s-o trăiesc din plin pe cealaltă acum, așa cum ai făcut tu, cu tine.

Și pentru că tu ești măreață în trăire, scrisul tău nu este numai un document uman rar - unic ci este măreț. Dacă va fi prezentat într-un anume fel, care va permite oamenilor să-i vadă măreția. Și asta vom face“.

În autobuz am scris: „Tocmai omul care a ucis jurnalul, catalogându-l drept nevroză, mi-a redat acum dorința fierbinte de a-l continua". Într-o zi, la Philadelphia, în camera 1 205, îi dădusem să citească volumul *Incest* din jurnal și apoi îl rugasem să nu-l citească, gândindu-mă că detaliile despre trecutul meu l-ar putea răni ca ființă omenească. Dar voiam să-l citească pentru conținutul lui. În tren, în drum spre el, îmi dădusem seama foarte limpede că eu fusesem cea care, tot timpul, interpretase și trăise filozofia lui Rank. Opera lui conținea introspecția psihologică și interpretarea vieții mele. Eu fusesem actrița. Încercasem toate rolurile (și de asemenea, a adăugat Rank, exprimarea lor poetică în scris). Aceasta era prima pagină a unui volum cu copertă verde, căruia după aceea i-am adus un frate, legat în piele roșie, și acum le folosim pe amândouă ca jurnale gemene, făcând schimb în fiecare săptămână.

Mă întorc mereu cu teama că l-am pierdut pe Henry, că poate s-a dus undeva, s-a îmbătat și a rămas la vreo femeie. Mi se strânge inima de durere și poate de sentimentul că merit o astfel de pedeapsă. Îi telefonez cu voce răgușită.

A venit să ia prânzul cu mine; nu mai aveam răbdare până seara. Am făcut dragoste. Henry a spus: „Crezi că am fost la un chef, nu-i așa ? Ei bine, am o surpriză pentru tine. N-am fost, am stat acasă, am lucrat și am pictat acuarele cu Emil".

Brusc, sunt atât de fericită, atât de fericită că este încă al meu, încă aproape. Când ajungem acasă ne odihnim și îl privesc cum doarme, cu o bucurie ciudată, deplină, pur și simplu pentru că este acolo, indiferent de cum se comportă sau dacă eșuează; îl iubesc foarte mult, într-un fel orb, necondi-

ționat. îl privesc cum doarme și mi se pare că asta e tot ce îmi doresc, pe Henry, doar pe Henry întins lângă mine. Nimic altceva, nimic altceva. Imediat uit ridicarea pe culmi împreună cu Huck - pentru o singură mângâiere, o singură atingere a trupului lui Henry, a mâinii lui Henry pe piciorul meu, pentru plăcerea de a sta întinsă lângă el, răsuflarea lui pe fața mea, buzele lui pline lângă ale mele, aș arunca tot restul - pentru sunetul vocii lui, pentru râsul lui, pentru părul de pe ceafa lui, pentru ochii lui albaștri ca dimineața, pentru fața lui de chinez melancolic, pentru pălăria lui lăsată pe o ureche.

Dacă Huck e cel care îmi dă puterea de a fi fericită cu Henry, și poate că așa este, numai cu Huck nu aș putea fi fericită. Ce-i drept, nu știu care dintre ei mă face fericită.

2 aprilie 1935

Controlul medical arată că *nu* sunt însărcinată. Huck știa.

15 aprilie 1935

Cum îl ajut pe Huck să scape de probleme și cât de mult îi place să fie și el, la rândul lui, ajutat. După o închețare sexuală în Atlantic City, în după-amiaza sosirii noastre, m-a dorit din nou noaptea, când eu nu mai voiam. Simțea asta, dar nu se putea abține, așa că m-a posedat în timp ce eu pur și simplu zăceam, pasivă. Pe când stăteam întinsă, lăsându-l să-și facă plăcerea, alunecasem undeva departe, ca atunci când eram nevoită să-i cedez lui Hugh; numai că Hugh nu simte totul la fel de intens ca Huck - nu atât de conștient. Așa că la sfârșit a fost trist și l-am lăsat să fie trist - nu aveam ce să spun. Pasivitatea mea era tot atât de naturală ca și dorința lui. Nu puteam fi împăcate. Și dacă vorbeam, simțeam că mă puteam învinovăți singură de indiferență, trădând astfel faptul că îi sunt în mod fundamental indiferentă sexual lui Huck. Așa că l-am lăsat să adoarmă, simțindu-mă oarecum

dură și nepăsătoare. Abia în după-amiaza zilei următoare, după o împreunare fierbinte, oarbă, care l-a liniștit, m-am simțit destul de sigură pe mine încât să pomenesc de tristețea lui din noaptea precedentă, spunând:

— Erai trist pentru că am fost pasivă aseară ? De ce să suferi din cauza asta - am dat atât de mult ieri după-amiază, a fost atât de intens! Aseară mă simțeam pur și simplu liniștită și împăcată.

— Da, a zis Huck. Când e numai sex, când nu e o expresie a comuniunii noastre, mă întristează, pentru că sexul pur și simplu este un lucru care separă, nu unește. Știu că ar fi trebuit să te las în pace aseară. Erai obosită. Știam că nu fac bine, pentru că nu mă pot bucura când tu ești pasivă. Pur și simplu nu pot.

I-am vorbit despre dragostea lui posesivă, despre felul în care se agăța de mine, spunându-i:

— Tu m-ai învățat să cred și să nu mă agăț cu disperare, iar acum vreau să-ți ofer și eu același curaj pe care mi l-ai oferit tu.

Mi-a răspuns că nu era din pricina spaimei, ci a vârstei lui, a faptului că era mai aproape de sfârșitul vieții, a fricii că se apropia de final. Ori de câte ori vorbește despre vârsta lui îi spun lucruri minunate, ca acum:

— Organic, ești foarte tânăr, pentru că nu ai trăit, nu te-ai mistuit.

— Dar se spune că, dimpotrivă, organismul se atrofiază dacă nu trăiești.

— Nu cred asta. Și în orice caz eu sunt cea în măsură să judece tinerețea ta organică!

Adevărul este că Huck e insașiabil. Cere mai mult decât Henry.

16 aprilie 1935

Scrisoare către Huck: Tu m-ai salvat atât de durere, cât și de irealitate și vreau să fac același lucru pentru tine. Ai tre-

zit-o pe Prințesă (la șase!) și m-ai eliberat de toată durerea
vieții. Vreau să fac la fel pentru tine. Sper că fac. Sper că
ceea ce
ți-am spus în ultima noastră dimineată a fost adevărat. Știi,
în
noaptea aceea când m-am dus la culcare, după ce mi-ai
vorbit
și eu te-am înțeles greșit, cred că n-a fost atât faptul că nu
te-am
înțeles, cât convingerea că nu puteam face nimic, pentru că
tu
sufereai de durerea vieții, de sentimentul unei posibile
pierderi,
de primejdia prea plinului și de durerea de a te retrage, dar
nu
vreau să spun că trebuie să te retragi din nou în carapacea
ta.
Nu ai cum să fii prea mult pentru mine. Îmi place felul tău
de
a fi, exploziv, îmi plac sifoanele, îmi plac bogăția și
plenitudinea
ta. Nu ezita. Nu ezita, nu te reține. Știu ce simțeai. Și eu mă
simțeam la fel după ce mă confesam, după ce îmi
dezvăluiam
secretele, sau unele dintre ele! Mă cuprindea panica.
Simțeam,
în mod straniu, că tot ce puteam face pentru tine era să
adorm,
să-mi păstrez veselia și nepăsarea, pentru că asta era ceea ce
îmi oferise viața; și că te puteam ajuta să trăiești mai
departe,
lucru care cere curaj, doar rămânând *insouciant*; dar te
iubesc
atât de mult încât dimineată starea ta m-a afectat și pe
mine,
fără a-mi schimba însă propria stare, aceea de încredere,
lipsa
oricărei dureri, curaj, seninătate, grație înțelepciunii tale și
tu-

1 în limba franceză, în original.

în ultima ta scrisoare îmi spui că unul dintre motivele pentru care nu mi-ai mai scris e că nu am nevoie de tine. Nu uita însă că atunci când mi-am dat seama că nu am de jucat nici un rol în viața ta, sau în orice caz nici un rol pe măsura energiei mele și a bogățiilor pe care le-am adunat, pentru că eu mă revărs, sunt prea vie ca să trăiesc „între paranteze”, cum spuneai tu cândva, așteptând vizita anuală la Valescure - când mi-am dat seama de asta, eu nu te-am părăsit. Am bătut din picior furioasă și am plâns; apoi mi-am asumat o sarcină, un rol, un loc al meu în care să fie nevoie de tot ce am de oferit. Nu eu te-am părăsit pe tine prima, ci mai degrabă tu care, des-coperind un Vezuviu, ai crezut că îl poți pune în fereastra ta ca pe un mic ghiveci, în timp ce lucrei!

Vezi tu, acum pot râde de toate astea. Dar acum ar trebui să fii bucuros că ai scăpat de Vezuviu, bucuros că cer altora ceea ce tu nu mi-ai putut oferi.

Fiecare dintre noi e făcut să joace un rol principal. Iarna trecută, când credeai că ar trebui să mă mulțumesc să stau la mașina mea de scris și să vorbesc cu tine o după-amiază pe săptămână, mă simțeam sufocată. Acum sunt fericită. Am o viață plină - o viață adâncă, liberă, bogată și incitantă. Între Henry și psihanalistul meu, îți poți închipui că funcționez la capacitate maximă: soție, iubită, critic, mamă, muză, soră, par-teneră, sfătuitoare, amantă etc., etc. Da, am o mulțime de lucruri de făcut.

Să nu ai nici un regret, dragă *papa*. Fii fericit. Scrie-mi așa cum stăteam noi de vorbă pe întuneric, când ne spuneam

ei devine dureroasă, distructivă. A înțelege, a ne înțelege
unul

pe altul reprezintă un lucru pozitiv și constructiv. A
construi,

a crea, asta îți dă forță. A nu înțelege doare și distruge. Scri-
sorile sunt un efort de a înțelege. Fără să vrem, ne rănim
unul

pe altul. Dar nu crezi că am putea să ne facem și bine ?

N-aș vrea să crezi că din vanitate mi-am dorit admirația
ta,

cum ți-am spus în glumă într-o altă scrisoare; mai degrabă,
îmi

lipsește încrederea în mine și trăiesc din dragostea și
încrede-

rea altora. Am nevoie de asta, așa cum ei au nevoie de
încre-

derea mea în ei, de admirația mea. E o slăbiciune, dar nu e
vanitate. Tu ai crezut că *maman* mi-a distrus încrederea în
tine,

dar de cum te-am văzut, de data asta, această încredere a

17 aprilie 1935

Felul în care am remediat faptul că nu-l doresc pe Huck
a fost foarte straniu. Adopt o atitudine pe care nu am adop-
tat-o niciodată în legătură cu sexul. Mă pregătesc pentru îm-
brățișarea lui gândindu-mă la sex - la sex în sine. Exact pe
dos față de ceea ce simt pentru Henry, a cărui apropiere o
doresc. Mă excit gândindu-mă și simțindu-mă o femeie hi-
persexuală, o târfă. Închid ochii și caut să devin conștientă
de cât de mult doresc un bărbat - orice bărbat, orice mână,
orice gură, orice penis - spunându-mi: Orice bărbat, vreau
orice bărbat. Închid ochii și încerc să uit că e Huck, să uit
imaginea lui Huck, e doar un bărbat foarte pasional. Nici
așa nu-i pot suporta gura (așa cum nu pot suporta gura lui
Hugh). Abia în ultima vreme am descoperit, în urma unei
discuții cu Henry, că târfele se feresc întotdeauna să fie

sărutate, sub diferite pretexte (pentru că nu e dragoste, dragostea trezește dorința gurii). Gura lui Henry mă atrage ca un magnet. Așa că mă comport ca o târfa cu Huck. Mă excit chiar din recunoștință, gândindu-mă la tot ce mi-a oferit el; sau mă excit devenind dură: Ei bine, asta e, el ți-a oferit atât de multe, acum plătește, răsplătește-1! Răsplătește-1! Nu simt nici o dorință. Trebuie să mimez sexul. Și Huck e atât de plin de dorință și de dragoste!

Viața e plină de profunde nedreptăți. Pe unele încerc să le remediez. De exemplu, l-am făcut egoist pe Henry determinându-l să trăiască pentru el însuși, răsfățându-l și adorându-l, îndeplinindu-i toate dorințele; și acum Huck m-a făcut pe mine egoistă, ajutându-mă să devin în mai mare măsură eu însămi prin psihanaliză și prin călătoria mea [când l-am urmat la New York], răsfățându-mă și iubindu-mă, orice aş spune sau aş face. Eu nu pot decât să-l ajut să trăiască și el pentru el însuși, pentru plăcerea lui. Îl întreb: Ce vrei? Dar nu pot reechilibra balanța. El este Cel Care Dăruiește! Weekendurile noastre la Atlantic City au fost frumoase, chiar dacă ne iubim din motive diferite și în feluri diferite. El m-a convins să termin *Alraune*. El m-a ajutat să descopăr sensul și apoi am putut face o sinteză. El hotărăște: „Păi se termină aici, cu dansatorul, bineînțeles. Și pagina asta despre droguri (când îi spun lui Alraune: « Voi scrie pentru tine - ăsta va fi drogul nostru ») nu poate fi eliminată. E importantă. Spune exact ce am simțit când am citit manuscrisul în tren. E ca un drog. M-am trezit când am ajuns la sfârșit, ca dintr-un vis. Dacă oamenii îți acceptă limbajul, vor fi drogați”.

Am dobândit elocința de care aveam nevoie prin discursurile rostite în timpul psihanalizei. Ca și perioade mai susținute de luciditate. Arta limbajului. Efectul limbajului artistic în locul celui științific. Henry stă și pictează acuarele. Scenă pe tema muncii și a leneviei. Spune că sunt atât de activă din cauza unor dereglări glandulare. Eu îl acuz de falsitate,

de glorificarea leneviei chiar atunci când scrie, adică lucrează. Nu-mi place felul în care disprețuiește și batjocorește oamenii care lucrează. Ne certăm. Eu zic: „Eu nu te fac să te rușinezi de lenea ta, nici tu nu trebuie să mă faci să mă rușinez de munca mea“. A refuzat o slujbă. Nu cer o schimbare concretă (să-și ia o slujbă), ci o schimbare de atitudine. Nu-mi plac rândurile false din *Primăvara neagră*: „Moțai în timp ce se aud sirenele fabricii". Insultă toți muncitorii din lume.

Pentru că am spus că sunt dezamăgită, Henry a fost zdrobit. I-am spus că nu și-a ținut promisiunea pe care mi-a făcut-o la început: „Literatura nu înseamnă nimic pentru mine dacă nu te pot avea. Vreau să construiesc o lume pentru noi“. Nu a construit o lume pentru mine ca femeie. Știu că e prea leneș și prea slab ca să facă asta. Nu vrea decât să scrie. Am plâns.

Zădărnicie. Slăbiciune. Îl accept așa cum e. Pictează. E ca un copil. Ascultător. Cedând. E gata să moară când îmi pierd încrederea în el. E zdrobit de cea mai mică îndoială a mea. În scris e un criminal, un asasin, un caricaturist. E vitriolic. Nu mă mai chinui să cer de la oameni ceea ce nu pot da. Fiecare cu firea lui. Henry mi-a împlinit visele despre el ca scriitor. A scris o prefață minunată la secțiunea „noptii" din *Alraune*, dovedind extraordinare noi profunzimi de înțelegere¹. Îl iubesc. Nu vreau să-l arunc în lumea largă, în mijlocul greutăților, al slujbelor detestabile. Nu pot s-o fac. Sunt dispusă să muncesc pentru el.

Credința mea este uneori ezitantă și nesigură, am nevoie de realitate și realism.

1 Comentariile lui Miller la prima parte *din Alraune*, secțiunea „noptii", au fost incluse probabil în prefața la ceea ce a devenit *The House of Incest*. „Este un limbaj dincolo de limbajul nervilor. Efectul este acela al luminii stelare aduse în miezul zilei și această imagine este potrivită, pentru că diferitele personificări ale nevrozei sunt aici captate și fixate în noapte..." Niciodată folosit în legătură cu cartea, acest text a apărut pentru prima dată în *Anais: An International Journal*, voi. 5, Becket, Massachusetts, 1987, pp. 111-114.

Cantina. Să preferi camera ta nu din indiferență față de lume, ci dintr-o capacitate exacerbată de reacție la ea. Am obosit să-l compătinesc pe portarul care dormitează în fața mâncării la cantina unde mă duc de obicei. Evit locul pentru că italianul cel chipeș îmi mai dă niște sos și se interesează dacă mă hrănesc bine sau nu, așa că trebuie să fiu recunoscătoare, iar eu am obosit să mai simt. Prefer să mă duc undeva unde nu sunt cunoscută și unde mă pot odihni după efortul pe care mi-l cer toate lucrurile omenești. Admirația casierei. Mă crede dansatoare sau actriță. Vorbim despre lacul de unghii.

În timp ce aștept o pacientă trebuie să fac niște schimbări printre fotografiile din fața mea. Trebuie să pun fotografiile lui Hugh peste cele ale lui Henry, Huck și Eduardo. Fiecăruia îi pot scrie fără să-l înșel, la momentul potrivit: „Am în față fotografia ta“.

18 aprilie 1935

Pacienții. Plâng atunci când descoperă că sunt propriii lor călăi, și nu victime ale altora. Sunt psihic responsabili pentru atitudinile lor față de lume. O interpretare imaginativă, în funcție de fațetele subiective, personale. Lumea se schimbă conform conceptelor noastre. Vinovăția pentru toate conceptele noastre și partea ei creativă în construirea unui adevăr dureros. Rank spune că psihanaliza e reevaluare. Lipesc aici chitanța pentru curățarea rochiei mele roșii de catifea de pata făcută de X. Întâlnire în cabina mea, când a încercat să mă violeze, și în cele din urmă a terminat pe rochia mea, în timp ce eu mă opuneam. I-am arătat această chitanță lui Huck fără a-i spune adevărul.

Psihanaliză: 1. Dansatoarea: banală, neinteresantă. 2. Sora ei: actriță, inertă, pasivă, interesantă. 3. Violonista: bogată în sentimente și poezie și originală în acțiunile ei. 4. Evreica rusoaică: poetică, sensibilă, visătoare.

Huck a spus: „Trebuie să fie minunat să fii psihanalizat de tine“. Și ne jucăm schimbând rolurile. Are nevoie de ajutor, dar nu l-a mai primit de la nimeni până acum. În viață îi lipsește complet experiența. Inteligența lui, mintea lui iute îl ajută, dar îi lipsesc blândețea, grația, relaxarea, ușurința și fluiditatea.

Nu o dragoste homosexuală, ci o dragoste pentru diferite părți din noi înșine încorporate sau trăite de alții. Henry își iubește eul sensibil în Fred [Perles]. Eu mi-am iubit eul dramatic în June, *realizat* în June. Henry își iubește propria slăbiciune în Joe O'Regan și în Emil Schnellock, ca reflecții ale feminității și bolii lui.

Supărarea lui Huck pentru că mi-am vărsat geanta când m-am urcat în tren. Singura imperfecțiune în weekendul nostru. Dragostea și nevoia de perfecțiune. Henry m-a vindecat de asta, dar tot nu pot să închei nici o discuție cu o frază stridentă. Neliniștea mea la gândul de a-l pierde cu totul pe Hugh este inexplicabilă, poate cu excepția atașamentului față de o primă iubire ideală, ireală, romantică.

Am terminat manuscrisul lui *Alranne*. Henry a fost impresionat de noua lui formă.

Dragostea mea imensă față de *toți* oamenii și *toate* lucrurile nu este nevroză, ci *dragoste*, atașament, pasiune.

Vorbind cu Huck de romanul despre Henry și June [*Djuna*], i-am spus: „Vei fi șocat de irealitatea lui!“, pentru că el zisese (ca să se consoleze) că viața mea omenească împreună cu Henry nu fusese reală (numai că acum este - a devenit reală atunci când i-am dăruit durerea). Huck a spus că trebuia să scriu despre ea ca s-o fac reală, a trebuit să joc rolul de a trăi și apoi să trăiesc cu adevărat (cu Huck). Dar eu știu foarte bine că îmi trăiesc acum viața reală cu Henry și că viața mea cu Huck, cel puțin în ceea ce mă privește, este ireală, pentru că eu sunt îndrăgostită de o minte, de creația

unui om. Este reală însă pentru el, mai reală decât tot ce a trăit. Asta e iluzia pe care trebuie să continui să i-o ofer.

22 aprilie 1935

E ca și când m-aș afla într-o barcă și m-aș strădui să mă salvez, și mereu cineva mi-ar cere ajutorul cu atâta disperare încât nu mi-aș mai putea permite să trăiesc pentru mine însămi. Huck m-a ajutat și apoi, când am devenit puternică, s-a prăbușit; iar acum vrea grijă, ajutor, psihanaliză și nu știe cum să trăiască, sau cum să fie fericit, și faptul că-l învăț mă înfundă la loc în beznă, în toate îndoielile și geloziiile mele legate de dragostea lui Henry.

Niciodată liberă. El e atât de întunecat, atât de greoi, ca Hugh. Nici un pic de bucurie. E obosit. Și mereu eu vin să-mi dea forță și capăt slăbiciune. Abia am ieșit eu însămi din beznă și trebuie să-mi cheltui forțele pentru a-l salva pe Huck. Partea cea mai rea e că nu simt nici un pic de dragoste omenească față de Huck, nu simt tandrețe sau milă. Ieri, când s-a prăbușit, am fost furioasă și dură. Oboseală. Dar mai ales tristețe, pentru că nu poate avea totul așa cum își dorește - pe mine. Absolutul.

Voința creatorului, spuneam cândva, care nu se poate împlini decât în creație. Cu siguranță niciodată în viață, unde trebuie să accepți atâtea limitări, atâtea imperfecțiuni și compromisuri, pentru a fi fericit. Acum Henry e cel înțelept, înțelept pentru că a trăit. Huck e tânăr, pentru că înțelepciunea câștigată din idei este inutilă, de fapt contrarie vieții. Dintr-o relație stimulantă, creativă, a devenit acum una distructivă, pentru că eu nu-l iubesc pe Huck și trebuie să mă prefac. Și nu mai pot să mă prefac. Trebuie să trăiesc conducându-mă după adevăratele mele sentimente. Și Huck e cel care m-a ajutat să află care îmi sunt adevăratele sentimente. Iluzia pe care trebuie să i-o ofer lui Huck îmi este insuportabilă acum. Vreau s-o risipesc chiar de la temelii, în loc s-o sporesc. Fiindcă însuși Huck spunea: „Fericirea întemeiată

pe o iluzie nu e posibilă. Poate face un univers rău“. El simte ceva din adevăr, dar eu îl amăgesc. Simulez. Boala mea în weekenduri e cauzată de repulsie, de dezgustul de a fi în locuri izolate cu Huck, pentru că asta înseamnă apropiere de corpul lui. Interpretiez altfel. El vrea să mă creadă. E ușor să dai iluzia dragostei. Te ajută celălalt.

Psihanaliză: Un tânăr sculptor spune ceea ce eu am spus mereu, că psihanaliza e ca o aventură amoroasă. Produce același extaz, eliberare, înnoire. *A-ți descoperi intriga vieții*. Ideea limitării creatoare în viață. Uși care se închid pe măsură ce mergi înainte, cortine de tăcere și inerție. Obstacole ca niște aisberguri. Animale sălbatice. Păduri de păr, cactuși. Ideea că limitarea este înăuntrul nostru, ca o malformație, dorind imposibilul. Imaginația care ne trage spre *trop* (prea mult). Evadarea posibilă prin renunțare în viață și creație în artă.

Merg spre casă și mă gândesc: In cartea mea pot ordona, conduce, merge, râde, striga, comite acte de violență, ucide. Sunt creator și rege. Aceeași voință, aplicată în viață, te ucide. Toți creatorii sunt nefericiți în viață. Toți creatorii sunt absolutiști. Obosiți să lupte împotriva limitărilor vieții. In artă nu există limitare. Cred că asta nu e ideea mea, ci a lui Rank.

Huck înțelege că mă înfurie să mă văd în el, luptându-mă cu vechile mele tristeți idealiste, vechile mele complicații, de care sunt deja atât de departe. Tristețea lui în viață - ca a mea când Henry doarme fără griji sau mănâncă vesel, sau se uită la un film fără nici o neliniște. Eu, complet singură, luptând cu îndoielile, temerile, tristețile, șocurile, surprizele mele. După multă experiență vine nepăsarea, înăsprirea. Suferințele lui *Werther*, mari și profunde, cauzate de conceperea propriei vieți ca un întreg. Nu e nici o bucurie în asta. Bucuria e doar în lucrurile mărunte, cele care sunt distruse de marile filozofii ori de prea multă cunoaștere. Așa cum nu mă pot bucura de cele mai multe discuții pe care le aud, pentru că am dobândit prea multă înțelepciune. Am

lăsat să mă cuprindă somnul în timp ce Huck învăța să trăiască, pentru că asta nu se poate învăța decât trăind. Eu am învățat să trăiesc din felul în care adormea Henry. Am învățat astfel că nu trebuie să-ți pese prea mult, că e mai bine să adormi.

Psihanaliză: După ce e vindecată, nevroza rămâne ca o singurătate și mai acută într-o lume nouă, pentru că sunt mai mulți nevrotici decât non-nevrotici.

Dacă nu m-aș fi revoltat sexual împotriva lui Hugh, nu l-aș fi urât niciodată. Îl iubesc ca pe un frate, profund. Nu-l urăsc decât sexual, așa cum și pe Huck îl urăsc sexual.

I-am spus lui Henry: „Am acceptat totul, te-am acceptat așa cum ești, ți-am acceptat scopul, nevoia de credință, nevoia de libertate. Nu am încercat niciodată să te îngrădesc într-o casă și într-o slujbă. Te vreau liber. Sunt dispusă să fac sacrificii. Vreau să continui să trăiesc visul nostru, nu să-l transform în realitate. Dorința mea de femeie, sau lumea mea, trebuie sacrificată. Viața împreună e imposibilă. Întreruperile sunt concesiile făcute realității. Va trebui să mă întorc la Hugh în fiecare weekend. Dar tu ești fericit? Vocea ta sună ca și cum aș fi ucis ceva în tine, ca și cum ai fi deziluzionat. Eu nu sunt deziluzionată, dar nu mai am iluzii. Cred în tine și în ceea ce faci, dar nu aștept fericirea ca pe un panaceu. Când ai bani îi ai doar pentru o zi. I-i dai lui Joe într-un acces sentimental de bețiv. Dar nu mă deranjează. Așa ești tu. Așa e viața. Nu pot să-ți cer să joci toate rolurile. Îmi place fantezia în care trăim. Sunt mai fericită trăind visul nostru dement“.

Henry a spus: „Cred că în felul nostru dement, fantastic, noi vom ajunge mai departe decât reușesc alți oameni prin mijloace realiste“.

Dar mai departe în fantezie, nu în viața omenească. Pentru viața noastră omenească și pentru a fi împreună am luptat eu, cu toate minciunile și șiretlicurile mele. Durerea din

glasul meu e doar prețul pe care l-am plătit pentru a ajunge la asta. M-am revoltat. Recunosc. M-am revoltat așa cum se revoltă orice femeie. Scopul bărbatului: să sacrifice întotdeauna ceea ce este cald și uman. M-am revoltat împotriva faptului că nu sunt scopul vieții tale.

Am văzut un film, *Living on Velvet*, care ne-a întristat pe amândoi. Bărbatul posedat de aeroplanul său. Femeia încercând să-l rețină pe pământ. La un moment dat, înfrântă, îi dă drumul spunând: „Nu mă iubești”. Veșnica lamentație. Diferența e că Henry nu l-a înțeles decât pe bărbat, nebunia acestuia, ambițiile lui, în timp ce eu îi înțeleg pe amândoi. Ii spun adeseori lui Henry: „Oferă-mi doar înțelegere și o să-mi fie mai ușor să trăiesc, să renunț la lumea mea de femeie”. Toate acestea pentru că întoarcerea lui Hugh amenință viața noastră împreună, pentru că din nou mă înfurii în sinea mea că am căutat în Rank (așa cum am făcut cu tata, cu Henry, cu dr. Allendy) un mariaj mai apropiat de ideal, mai intim.

Ideal. Asta am spus la început: o atracție ideală față de Rank. Era o atracție față de un ideal. Instinctul se revoltă împotriva idealului. Trebuie să rămân cu Henry, indiferent cât de mult sufăr. Nu pot trăi cu idealuri. Este, așadar, Hugh un ideal ? Natura e împotriva idealului. *Rien à faire*. Eu am încercat. Am încercat din răputeri. Am încercat să acționez împotriva naturii, a lui Rank, a idealului, a înțelegerii, a păcii, a fericirii. Să trăiesc numai pentru mine. Să trăiesc un instinct și un vis - pentru un aviator! Îl tachinez pe Henry în legătură cu avionul lui. E ciudat. Sacrificiul pe care îl fac pentru Henry nu pare prefăcătorie. Joc teatru, mă prefac veselă, curajoasă - dar e mai firesc decât să pretind că îl iubesc pe Rank.

24 aprilie 1935

Aspectele caricaturale ale vieții reapar atunci când pălește beția iluziei: Huck, altundeva decât în apartamentul lui, prima dată când l-am văzut purtând pălărie, în plină lumină a

zilei, la Bois. La New York, cu melon și guler de blană, cu trabuc, ca un negustor evreu. Noaptea în care și-a dorit tandrețe aici, noaptea în care mi-a fost atât de rău după două zile de criză biliară încât nu am putut suporta să doarmă cu mine în patul meu mic. I-am văzut venele varicoase de pe picioare și am simțit mirosul răsuflării lui. Dar când iubești, nimic nu îți repugnă. Eu văd caricaturi în toate. Văd caricaturi ale mele în Huck, în tata. Văd tot ceea ce a înfățișat Henry atât de sălbatic, cu ura lui față de deziluzie.

Viața cu Henry se apropie de un sfârșit temporar, pentru o lună sau două, și mă apasă o mare tristețe. Uit de egoismul lui, uit fereastra deschisă chiar dacă mi-e frig, masa din mijlocul camerei, ca la țărani, lumina din tavan în loc de veioze și penumbră, orele neregulate, capriciile, fobiile, nebunia, contradicțiile lui. Uit egoismul lui profund. îl iubesc.

A terminat de rescris *Primăvara neagră*. A scris minunatul capitol despre „Orășean”. „Burlescul”, în care sunt fragmente ce mă fac să plâng. Aseară mi-a citit cu voce tare. Știu că e minunat. Știu că merită multe sacrificii.

Sunt obosită.

Mă bucur că vine Hugh, de parcă ar veni Joaquin. Și totuși asta mă ia de lângă Henry. Dar lupt cu tristețea. Mă gândesc la asta ca la o nouă aventură. Împachetez. Pregătesc surprize pentru Hugh. Montreal. Iar ne mutăm. În weekendul trecut petrecut cu Huck, i-am trimis lui Hugh o telegramă amuzantă în care făceam aluzie la numeroasele lui profesii: „întâlnim vapor. Sper recunosc bancher, artist, pictor, astrolog, înțelept, pungaș. Voi flirta cu toți”. Și înainte de asta, ceva despre eterna aventură. Ce fidelitate față de trecut ! Mă gândesc la Hugh în termeni de pace, de odihnă. Orice altceva necesită efort, curaj, tensiune, muncă.

Lui Henry îi lipsește decadența Parisului, bătrânul Paris somnoros. Mie îmi place viteza animalică de aici, uraganul

unei rase tinere. Nu mă deranjează că nu are sens, că e ca o fabrică. Am propriul meu sens. Are optimism, mai presus de toate - optimism. Izvoare. Nerv. Dinamism.

Sunt obosită.

Am lucrat din rășputeri. Am dobândit elocvență. Dar ajung mereu la aceeași concluzie: vreau să-mi trăiesc propria viață, nu să-i ajut pe alții să trăiască. Mă frământ. Devin agitată și nerăbdătoare în fotoliul meu de psihanalist. Naiba să vă ia, pot face totul mai bine ca voi, am făcut totul mai bine ca voi, am trăit cu mai mult curaj, am făcut tot felul de lucruri, am plâns mai mult, am râs mai mult, m-am mișcat mai mult, am adunat în mine mai mult; ceea ce îmi spuneți e rareori nou, rareori mai bun decât ceea ce gândesc, fac, spun eu în fiecare zi. Am fost mai bolnavă decât voi. Încă mai sunt. Sufăr nebunește de gelozie. Voi suferi întotdeauna de îndoielile dragostei. Mai mult decât voi toți. Între discuțiile noastre, am scris.

Dar nu am nici un fel de regret. Dragostea mă face să cedez din nou, dragostea, compasiunea, interesul. Dragostea îmi inspiră discursuri minunate, vehemente, pentru a combate obsesiile lui Henry că scrie în gol, că e asemenea unui șobolan prins în cursă, în timp ce *Tropicul Cancerului* circulară [printre editorii americani], iar *Primăvara neagră* nu a fost încă arătată nici unui editor. „Ce-ai spune dacă și cărțile tale ar fi arse, ca ale lui Lawrence, sau dacă ai fi într-adevăr persecutat și trimis la închisoare ?” Nu poate suporta refuzurile, tăcerea editorilor tradiționali, excluderea formală din reviste, comentariile stupide ale agenților literari. Se smiorcăie, se frământă. Ce vrei tu, Henry al meu ? O să-ți publici singur cărțile. O să facem rost de subvenții. O să reușim și știi foarte bine asta. Nu te-am dezamăgit până acum, nu-i așa ?

Ceea ce trebuie să combat nu sunt decât temeri și frustrări de anticipare. Dar când vorbesc, el înțelege. Înțelege atât de mult încât în ziua în care am spus: „Femeia adoptă ideologia bărbatului, așa cum eu am adoptat-o pe a ta”, s-a arătat plin de îndoieli! I-am absorbit filozofia de viață. Îmi

place vocea lui plângăcioasă, dar când mă trezesc într-o încăpere plină de prieteni de-ai lui, „oameni calzi, smiorcăiți, indolenți, fleșcăiți, nepăsători”, atunci e prea mult și mă înfurii și mă revolt, sub aparența de bucurie și toleranță, mă înfurii pe tot acest gunoi alb. Și totuși, văd întotdeauna aceeași înflorire caldă a sângelui, a instinctului și a nepăsării și e bine, ca la tropice.

Tata îmi scrie ca un pastor protestant, Joaquin ca un preot catolic, mama ca unul iubitor, dar permanent deconcertat, Hugh încearcă să recupereze, să devină, spune el, mai mult decât Rank, Henry și Erskine.

„*I Believe in Miracles*“, se tânguie radioul la fiecare colț de stradă. „*Blue Moon*“, cântă toate radiourile, pe toate ferestrele deschise. „*Night and Day*“ se aude plângăreț, ca o incantație primitivă. *Night and Day. Night and Day. Night and Day!*

Un pacient îmi spune: „Am o aventură amoroasă cu o voce. O voce care ajunge la lucruri atât de profunde din mine încât nu pot să-mi dau seama ce mi se întâmplă. E magic”. El e cel care a folosit cuvântul. Spune că a descoperit din nou, prin mine, sentimentul miracolului. Miracol.

Bucuria lucrurilor mărunte e tot ce avem pentru a combate tragicul vieții. Plăcerea de a primi o poșetă albă de la Huck. Plăcerea de a mă plimba pe străzi aglomerate. Sărurile de baie Elizabeth Arden: mușcată. Cămașă de la Ascot verde-smarald pentru Hugh și aparatul electric de bărbierit, plus calculatorul de buzunar. Setul de sticlute miniaturale lucrate manual, găsite la Grand Central, amintind de perioada în care Huck lucra într-o fabrică de sticlă de lângă Viena. Colecția mea de pești rari, exotici, conservați de japonezi în sticle pictate.

Din jurnalul dublu ținut împreună cu Huck: Ei minciuna îi e necesară pentru a menține ruptura. Negarea - întot-

deauna doi dar raționalizată ca fiindu-i necesară celui-lalt - pentru a-l face fericit pe celălalt. Menținând iluzia sau, mai degrabă, construind iluzia. Acest lucru trebuie contrariat dacă e prea ireal prin realitatea pură, prin rutina vieții care nu e nici reală, nici viață, dar prin durere devine reală : crearea realității (ca și a irealității) prin posedarea durerii, dar din nou, pentru echilibru, prin posedarea irealității, care e fericire.

El îmi spune: Dând oamenilor iluzia dragostei, iluzia de a fi iubiți așa cum vor ei să fie (Maya), ea își folosește instinctul matern, transformându-l în iluzie ca scut. Față de ce ? Față de viață sau de sine ? Autoamăgirea e necesară pentru a-l înșela pe celălalt, dar dacă autoamăgirea devine adevăr (adică o minciună conștientă), atunci minciuna indică autoamăgirea; adică dacă minciuna e necesară pentru a asigura dragostea (față de sine și față de celălalt), atunci și dragostea e neadevărată. Minciuna de teama pierderii (furie), a pierderii dragostei! Pierderea dragostei interpretată *pentru* celălalt, dar poate tot pentru celălalt - crearea unei lumi uterine în care să poată trăi; lume uterină înseamnă lume a egoului, unde totul este așa cum vrea el să fie, sau așa cum are nevoie. Ea știe, simte când și de ce are el nevoie, asta e adaptabilitatea ei; ea este mediul bărbatului, mediul schimbător, posibil. Unde este adevăratul tău eu - nu e în scrierile tale, nici în trăirile tale, nici în jocurile tale - unde ?

2 mai 1935

Park Avenue nr. 7. Chiria 125 dolari. Apartamentul 61. Cumpăr o cămașă de noapte albă, așa cum mi-a cerut Hugh, pentru înnoirea căsătoriei noastre. *Tout ce que jefais, c'est pour me distraire de mon grand amour pour Henry.*

Când îl las singur pe Henry în weekenduri, el vine acasă seara, pentru că nu găsește nimic altceva de făcut.

Mă lupt să baricadez intruziunea lumii, a politicii, a războiului, a comunismului, a revoluțiilor, pentru că eleucid viața individuală când ea e tot ce avem, tot ce am. După discuțiile cu Emil sau alți bărbați, Henry se întoarce la mine zdrobit, pesimist, iar eu rămân indiferentă la problemele lumii, căutând să mențin o fericire de zi cu zi. Alții își doresc această dezintegrare exterioară, pentru că este un bun pretext sub care să-și accepte distrugerea interioară. Gata cu arta, gata cu cărțile, pentru că se apropie războiul. N-a mai rămas nimic pentru care să trăiești în afară de lumea feminină - dragostea dintre bărbat și femeie. Femeia are în mod fundamental dreptate. Apăr din ce în ce mai mult viața. Urăsc politica, istoria. Te privează mișelește de fericirea individuală. Războiul, care distruge viața individuală.

Către Henry, într-o seară: De ce să n-o luăm în glumă? Nu vrem să fim liberi din punct de vedere economic, trăind banal, ca niște oameni obișnuiți. Tu nu vrei o slujbă obișnuită. Eu nu vreau psihanaliza, sau orice altceva, ca pe o rutină, ci ca pe o aventură. Ei bine, atunci ar trebui să ne conformăm cu slujba mea ca soție a lui Hugh. Gândește-te cum ar fi dacă te-ai fi căsătorit cu un căpitan de vas (o, semnificația!): „Trebuie să plec pentru câteva luni“. Imaginează-ți că ești căsătorit cu o actriță: „Plec în turneu“ - sau cu o dansatoare. Acceptă separarea. Eu voi continua să fac tot felul de scamatorii ca să trăim cât mai mult împreună. (Ce mai scamatorie s-a dovedit a fi! Huck m-a convins să vin de la Paris, făcând astfel posibilă viața mea cu Henry. Ce ironie!)

Henry, solemn: „Avem nevoie de o tipografie. Visăm. În felul nostru fantastic, am putea fi liberi. Nu știu“.

Discurs elocvent ținut lui Henry, ca să-l vindec de a-și mai dori slujba mea ca psihanalist. După discuție, Henry renunță. Devine din nou viou și jucăuș. Simt că am câștigat o bătălie împotriva tragediei. Sunt veselă, deși despărțirea îmi rupe inima.

Am ales un apartament lângă Henry. I l-am arătat lui Huck pentru aprobare. Numai de nu s-ar mai văicări, n-ar mai transpira, nu și-ar mai pierde suflarea!

Durerea identificării: Când sunt cu Huck, confund și identific unele dintre sentimentele mele față de el cu cele ale lui Henry față de mine, pentru că par similare, iar asta mă face să mă tem de toate (să mă îndoiesc de dragostea lui Henry), la fel cum, pentru că unele dintre sentimentele tatei semănau cu ale mele, am ajuns încurcată și confuză în ceea ce-l privea.

E a doua oară când asupra lui Huck s-a lăsat un giulgiu negru. Depresiile lui sunt cumplite și animalice. Zace oftând, prăbușit, cu fața pământie, cu răsuflarea ca moartea. Moarte zugerăvită pe toată fața lui. Și atunci nu simt nici un fel de milă, doar furie. Nu vreau să fiu mama lui. Îmi cere prea mult. E prea greoi, prea tragic, prea tânăr în viață, în trăire. Nu găsesc vorbe de compasiune, nu am răbdare cu el. Eu îi iubeam forța. Îi iubeam talentul, nu pe Huck cel slab, bolnav, uman. Îl găsesc extrem de ridicol - pentru că nu-l iubesc. Nu sunt mișcată de suferința lui - pentru că nu-l iubesc. Mi se pare ridicol, comic în cămașa lui de noapte, ca o femeie, ca o femeie bătrână. Atunci îl urăsc. O arăt. Spun lucruri dure. Nu pot să-l sărut. Mă dezgustă. Îl dojenesc că nu știe să fie fericit. Dacă încearcă să se poarte ca Henry (pentru că i-am spus că tot ce am făcut pentru Henry în iarna asta a fost pentru că era foarte bolnav), va descoperi că nu-l iubesc. Poate că a descoperit deja. I-am explicat furia mea ca o revoltă împotriva rolului de mamă milostivă.

Stau în apartamentul din Park Avenue, într-un salon american tipic, cu mobilă din perioada Adams, așteptându-l pe Huck, care de luni nu mai poate lucra. Zice că e obosit, obosit și fără chef de viață, dar totul e plin de aluzii la nevoia lui de mine. Și îi detest dependența. Nu i-am putut scrie. I-am trimis telegrame, în care e mai ușor să scrii cuvinte goale.

Sunt gata să mă prefac din nou, indiferent de ce ar avea nevoie, ca să-l fac să se simtă bine, să-l ajut să treacă prin experiența americană, pe care numai eu am făcut-o posibilă, pentru că la Paris nu ar fi avut curajul să plece dacă nu aș fi promis că vin și eu. Știu că l-am dezamăgit - n-am vrut să merg cu el până la capăt. Dar mi-a cerut prea mult. Tot ce vreau este să nu-mi otrăvesc viața cu tragedie. Lacrimile îmi sunt epuizate, capacitatea mea de suferință e epuizată. Am ajuns la nepăsarea, nonșalanța și egoismul lui Henry!

Sunt capabilă să stau în fața unei cești de cafea în timp ce Huck suferă, în fața unei cești de cafea și a unor felii de pâine prăjită, bând și mâncând încet, cu plăcere, și simțindu-mă infinit mulțumită, stând pur și simplu singură, eliberată de griji, eliberată de milă.

Am ajuns la capătul milei descoperind că eu am fost cea care și-a creat propria suferință, așa cum și alții își creează propria suferință. Eu sunt de vină pentru atitudinea mea, pentru dorința mea de a suferi. Așa că acum știu că Huck trebuie lăsat în pace până când își epuizează suferința, aplecarea tragică. Bietul Huck. El m-a făcut puternică și acum e gelos pe ceea ce mi-a oferit. Învăț atât de repede! El e mai bătrân, mai inflexibil.

2 mai 1935

A venit Huck. Din nou furios și dur. Mi-a spus că viața lui a fost întotdeauna un dezastru, că întotdeauna va fi un dezastru, că a știut tot timpul că în viața mea nu era loc pentru el, că nu-i plăcea rolul pe care l-am făcut să-l joace, că îl folosisem.

Toate astea erau adevărate. Nu am putut spune decât: „Și nu ți-am dat nimic în schimb ?” Da, nu nega asta, dar el, el dăduse totul, pe el însuși. Stătea în fața mea, plângându-și de milă și contemplând ce-mi oferise. Eu nu socotesc niciodată ce i-am oferit lui Henry; nici nu iau vreodată înapoi. Am înțeles că Huck fusese mai puțin generos cu mine

decât am fost eu cu Henry. Dar în privința dragostei nu era nimic de spus sau de negat. A știut tot timpul. A plecat, după ce amândoi am spus foarte puțin. Nu am simțit nici un regret, nici măcar nu am putut să mă mișc de pe canapeaua pe care stăteam. L-am lăsat să plece. L-am urmărit pe fereastră. Nici un sentiment. Avea și valiza cu el.

M-am așezat și i-am scris lui [George] Buzby: „Uită de publicarea manuscrisului meu“. Oricum ne întrebam dacă n-ar fi prea periculos să-l publicăm. Apoi m-am întins.

Inelul pe care i l-am dat lui Huck - cel al tatei - îi fusese dăruit unui tată și nu unui soț. Nu mi-a trecut niciodată prin minte să i-l dau lui Henry. Dar acum o voi face, pur și simplu pentru că Henry e tot ce îmi trebuie. Mă pot dispensa de tot ce nu este el. Lui Huck i-am dat ceea ce puteam dăru - plăcere - asta-i tot. *Viață.*

Huck mă roagă să-l iert. „Poți, pentru că știi că nu eram în apele mele ieri. E o nebunie ce-am spus și ar fi trebuit să mă oprești. Faptul că am fost atât de nedrept cu tine m-a îmbolnăvit și mai tare, firește. N-a fost corect.”

In trenul spre Montreal: Dragul meu Huck, nu ai fost ne-drept și nu ai spus lucruri nebunești deunăzi. Ai spus adevăruri cumplite, fatale. Este adevărat că relația noastră a fost unilaterală și că doar tu ai oferit; este adevărat, din păcate, că nu ai putut să fii tu însuși cu mine - tu, cel uman. Este adevărat că rolul pe care ți l-am distribuit în viața mea nu este destul de important pentru importanța și absolutismul tău. În privința afirmației că te-aș fi folosit, care m-a durut cel mai mult, am știut și m-am luptat din răspuțeri să nu fie așa. M-am străduit să nu te folosesc, să nu am nevoie de tine, și tu știi asta. Am luptat împotriva generozității tale. Nu mă justific. Am avut într-adevăr nevoie de tine. N-o să mai am niciodată,

dragoste, dar eu îl mai iubesc încă pe Henry și nu pot să-ți ofer ceea ce meriți. Iubirea pentru el, oricât de imperfectă, e fatalitatea și destinul meu. Când mi-am dat seama de asta, în- dată ce a venit Henry, am încercat să salvez dragostea noastră ideală pentru că m-am gândit - mai mult decât atât, m-am identificat atât de profund cu tine încât am văzut în dragostea pe care mi-o purtai același fel de dragoste pe care eu i-o port lui Henry și îmi ziceam: Dragostea mea pentru Henry o să se stingă încet, ca dragostea lui Henry pentru June. Nu mă puteam împiedica să simt că era la fel. Că tu vei suferi, probabil, așa cum am suferit eu așteptând ca sentimentele lui Henry pentru June să se stingă. Și în același timp detestam să te văd suferind.

Spui că nu te-am lăsat să ai reacții omenești. Nu, dar am fost conștientă tot timpul de toate reacțiile omenești pe care le-ai avut. Le simțeam și eu cu tine. Fiecare etapă era o tortură pentru mine. Am eșuat. Te-am făcut nefericit. Aveam atâta încredere în final! Nu mai am, pentru că tu ești prea corect ca să poți trăi. Eu am acceptat inegalitățile dragostei. Tu, nu. Nu poți. Și ai dreptate. De ce ai face-o ? Tu nu ești femeie. Tu ești cel care are curajul să se rupă de ceea ce îi provoacă durere. Nu am ce să-ți iert. Ai fost minunat, ai făcut lucruri supraomenești, lucruri divine. Ceea ce ai oferit nu te va sărăci. Iartă-mă pentru iluziile și amăgirile mele, pentru că te-am amăgit pe tine și m-am amăgit și pe mine, pentru falsele mele speranțe că dragostea ideală o poate învinge pe cea nevrotică, sau cum numești tu iubirea mea pentru Henry. O, iartă-mă. Mă simt îngrozitor, îngrozitor de umilă, îngrozitor de tristă, zdro-

Când erai bolnav știam că e revoltă și nefericire. Eram fu-
rioasă că nu puteai întreține iluzia. Vreau să fac ceva pentru
tine, și totuși trebuie să mă țin la distanță. Sunt ultima per-
soană care ți-ar putea face bine. Ce ironic și îngrozitor! Nu
vreau să-ți fac ceea ce alții mi-au făcut mie. Cu Henry a
trebuit
să joc un rol supraomnesc. Crede-mă, prefer asta rolului
crud
și distructiv pe care a trebuit să-l joc cu tine. Țin prea mult
la
tine ca să-ți fac asta.

Te implor, Huck, să nu ai nici un fel de regrete. Fiecare
moment de bucurie pe care ți l-am oferit a fost otrăvit de
un
moment de durere. Știu asta. Nu se poate face nimic, nimic.
Forța pe care mi-ai dat-o dispare când dispari tu, așa că nu
simt că aș fi luat ceva de la tine. Nu rămâne nimic altceva
de-
cât amintirea a ceea ce ești ca ființă omenească. Aș vrea mă-
car să știi că ai fost iubit pe deplin și că iubirii tale i s-a
răspuns
la fel din clipa primului nostru sărut până în cea a sosirii lui
Henry la New York. Total, absolut. Gândește-te numai la
asta.

Hotelul Mount Royal, Montreal. Camera 6 022. Mare
emoție când îl revăd pe Hugh, o iubire tandră. Din partea
lui, pasiune, revărsare continuă de dorință. Un nou Hugh,
care îmi mulțumește pentru că l-am lăsat să fie el însuși, con-
tinuând să fiu eu însămi. A trăit din plin la Londra, e mai
liber, mai vesel. îl întristează să descopere că e tratat ca un
înțelept, ca un sfetnic, ca un tată și nu ca ființă omenească.
Femeile îl tratează la fel ca pe Rank. Dar, se consolează Hugh,
forța spirituală și forța senzuală sunt unul și același lucru,
sunt la fel de puternice. Are multe de povestit, e plin de viață.
L-am întâmpinat parfumată din cap până-n picioare, într-o
cămașă de noapte albă, transparentă. Acum pot fi mai iu-
bitoare. Trupul lui nu-mi provoacă repulsie. E atrăgător. E
plăcut să mă supun lui, după Huck.

Viața mea cu Hugh e absolut ireală și lipsită de sens. Calitățile, noblețea lui mă mișcă. Spune: „Când mă întorc la tine, mă întorc la singura viață reală - singura viață omească pe care o am. Am învățat să te apreciez mai mult ca oricând, să-ți apreciez reacțiile și expresivitatea”.

Cred că viața lui la Londra a fost un început, ca viața mea în Montparnasse. Nu încă reală, dar din ce în ce mai reală, așa cum mi s-a întâmplat și mie. Acum juca un rol, cum spunea Huck despre mine; mă imita. Se gândea la mine în timp ce făcea asta, se gândea la viața mea pariziană cu artiștii, viața pe care nu am împărtășit-o cu el. E tânăr, puternic, fidel, loial. Trăiește de pe o zi pe alta. Măcar acum sunt dreaptă cu Hugh. Înainte am fost profund nedreaptă, în lupta mea pentru integritate. Îl uram. Acum îl iubesc așa cum îl iubesc pe Joaquin.

Trăim numai de pe o zi pe alta. Ne plimbăm cu o canoe pe Râul Ottawa, ca într-o lună de miere. Facem glume, joc mici scene de gelozie ca să-i fac plăcere. Râdem.

Rezist impulsului de a mă duce să-l îngrijesc Huck cel bolnav. Nu pot să fiu și amantă, și infirmieră. O altă femeie va trebui să fie infirmiera. Dacă dăruiești viață, dăruiești și durere. Bietul Huck, atât de singur.

Acceptare, fatalism, resemnare. În timp ce Hugh vorbește despre afacerea lui, eu studiez stucatura pereților. Spune că îi place puterea, vrea putere. Acum are putere, voință, dinamism. Putere. Putere. Putere. Vrea puterea și vrea să fie înconjurat de artiști. S-a întors cu un pulover pe gât, de culoarea smaraldului, pantaloni gri cu pătrățele delicate și o haină cum poartă artiștii. A locuit pe Charlotte Street, a făcut horoscoape pentru pictori, a cunoscut-o pe amanta lui Epstein¹, a stat la Royal Automobile Club, a băut bere și

¹ Jacob Epstein (1880-1959), născut la New York, a studiat la Paris cu Auguste Rodin, apoi s-a stabilit în Anglia, devenind unul dintre cei mai importanți sculptori britanici. A fost implicat, se pare, într-o serie de aventuri extraconjugale cu modelele sale și a avut cinci copii cu trei femei

whisky. Își trăiește propria viață. Desenează. Îmi dăruiește libertate. Îmi dorește trupul. Facem schimb cu tandrețe. El îmi acordă libertatea pe care Huck nu mi-a putut-o acorda, libertatea de a-mi fi credincioasă mie înseși, iubirii mele pentru Henry. E fericit pentru că e liber și uman cu mine. E mândru de mine. Împreună suntem o mare forță. E în el un amestec minunat: dragoste de putere pe pământ și dragoste de artă. „Sprijină-te pe mine“, îmi spune. Bietul Huck! O prea profundă cunoaștere a adevărului, o prea mare capacitate de sondare distruge *viața, care este iluzie*. Și-a distrus propria viață prin absolutism. A vrut să fie Hugh, și Henry, și toată lumea pentru mine. Întotdeauna pierzi ceva. Eu îmi pierd marea compasiune, care mă făcea slabă; tandrețea, blândețea. Îndrăzneală. Trebuie să mergi mai departe. Eu mă crispam și eram lașă. Am fost nevoită să-l rănesc pe Huck; era inevitabil. Durerea pe care o provoc ca *femeie*, ca *amantă*, vreau mereu s-o șterg din cauza dragostei mele materne. Vreau să am grijă de bărbații pe care îi rănesc.

O, Doamne, nu sunt atât de imună afectiv cum par.

11 mai 1935

Park Avenue nr. 7. Ap. 61. Biroul luminat de soare. Zgomotul traficului de pe Thirty-fourth Street. Razele soarelui încălzindu-mi pielea în timp ce copiez liniștită în jurnal ultima însemnare a lui Huck: „Îți mulțumesc pentru scrisori. Eu chiar nu am putut scrie. Mă doare prea tare. Nu știu când o să se termine, sau cum“. Copiez totul încet, de parcă ar fi un text foarte vechi. Mi-e un dor acut, profund de Huck numai ca interlocutor. Nu fizic, nu uman. Doar de acea înțelegere divină, acea capacitate de reacție și clarviziune, de perechea minții mele. Dar adulterurile mele spirituale și

diferite, în timp ce era căsătorit cu credincioasa lui susținătoare Margaret (Peggy) Dunlop, care a murit în 1947. „Amanta“ pe care a cunoscut-o Hugh Guiler s-ar putea să fie Kathleen Garman, care avea să devină cea de-a doua doamnă Epstein.

mariajele de gânduri au luat sfârșit. E mai bine să fii singur. Mai bine să fii singur decât să te prefaci că iubești. Îmi port părul ridicat în coc, *a la Recamier*. Sunt îmbrăcată într-o rochie de seară cu flori, pe care am cumpărat-o ca să i-o arăt lui Hugh când vine acasă. E pentru weekendul la familia Perkins. Împachetez bijuteria de turcoaz ca să i-o înapoiez lui Huck. Îi trimit o telegramă, pentru că Hugh vrea să-l vadă. Mă simt rece, fatalistă, profund sătulă de luptă și indiferentă. Analiza, fericirea, ambele îi fac egoiști pe oameni. Până și Hugh a devenit egoist, pentru că el e mai natural, iar toți ceilalți pretind că sunt ideali. O lume mai puțin ideală, mai puțin falsă, mai onestă, fiecare pentru el însuși. Totuși, lui Henry încă îi mai dăruiesc.

Henry a terminat *Primăvara neagră* și se întâlnește cu William Carlos Williams. I-am spus că ceva s-a frânt în mine, nu spiritul, nu curajul, ci absolutul. Absolutul. O altă căutare a idealului. Am ajuș să mă resemnez cu realitatea - cu faptul că, dacă fac din Henry un soț responsabil, îl distrug pe Henry vagabondul și visele noastre, de dragul vieții ome-nești. Dar era greu, cumplit de greu să îi separ. Henry era ca de obicei, resemnat, trist, blând, dezmierdător, înfrânt. El nu luptă decât în scris.

Iat-o, așadar, pe doamna Guiler într-o nouă rochie de seară, cu ceva zdrobit pe veci înăuntrul ei, absolutul. Ceea ce voiam era Henry și viața cu Henry. Să te îndrepti direct către ce vrei, așa cum atât de naiv a tins Huck spre mine, în-seamnă să distrugi acel obiect al dorinței, să-l cufunzi în realitate și tragedie. Eu, cea rebelă, cea încrezătoare, am fost zdrobită exact în același moment în care eu însămi am zdrobit absolutismul, intransigența, idealismul lui Huck.

Numai în creație există posibilitatea perfecțiunii.

Trena rochiei s-a așezat în cercuri în jurul picioarelor mele. Acvariul e expus sub sticlă. Floarea de mare înflorește

albă, cu picouri de praf de cărbune. Scoica s-a despărțit de geamăna ei, pe care o păstra Huck. Huck are jurnalele pe care le scriam împreună.

Un pacient îmi dă treizeci de dolari, pe care i-i voi da lui Henry pentru chirie, și o carte, *Moll Flanders* a lui Daniel Defoe, cu dedicație: „Practic primul roman în limba engleză, celei dintâi și celei mai minunate doamne din lume, de la cineva pe care l-a înviat din morți”.

Ciudat. Pe prima pagină scrie: „Moli Flanders... a fost doisprezece ani târfa, de cinci ori nevastă (o dată, chiar, târfa pentru propriul ei frate), doisprezece ani hoată, opt ani infractoare deportată în Virginia, iar în cele din urmă s-a îmbogățit, a trăit cinstit și a murit căindu-se”.

Îmi place totul în afară de sfârșit.

Montreal. Mimizez dragostea pentru Hugh. Cred că uneri și el face același lucru, dar nu știe, căci el e mai mult sclavul obișnuinței și al idealurilor. De-abia mai pot să-mi dau seama acum dacă emoțiile lui sunt reale. Sunt atât de obișnuită să cred că Hugh e sincer! Dar mă întreb și dacă există un Hugh, dacă nu e doar robotul meu, care face și este tot ce m-ar putea mulțumi pe mine.

Însă râdem împreună. Suntem veseli. Îmi place puloverul lui verde smarald.

Mă trezesc țipând:

— Ascultă, șarpe de peluză englezească, închide fereastra!

— Ia ciripește, a zis Hugh, cu *cine* ai flirtat ?

— Fă-mă să ciripesc.

Mă prefac că-l iubesc. Mă prefac că cele cinci luni au fost prea lungi.

Când mă port frumos, Hugh spune: „A, deci ți-e frică de mine!”

Da, frică să nu mă procopsesc cu alte cinci luni. Inconștient, pregătesc o nouă evadare, prefăcându-mă că despărțirea a fost dureroasă.

Hugh zice că mă iubește mai mult acum, comparându-mă cu alte femei sau alți bărbați pe care i-a cunoscut.

Că îmi iubește slăbiciunea și curajul cu care lupt împotriva acestei slăbiciuni. El nu regretă nimic; nu are nici un regret pentru durerea pe care i-am provocat-o. Totul a fost bine, așa a simțit la Londra. A trăit. Spune că cel mai mult iubește sensibilitatea reacțiilor mele. A cunoscut artiști și modele și și-a amintit de vremurile când eram și eu model.

Tensiunea și eforturile mă obolesc. Hugh vrea să mă protejeze. O să-l las. Spune că, atunci când lucrez, îi răpesc orice stimul de a lucra și el. M-am simțit oarecum prăbușită când dorința mea de absolut a fost zdruncinată de viață. Mă simt înfrântă, așa cum a fost înfrânt Huck. Nu poți avea absolutul. Cu cât te resemnezi mai repede, cu atât mai bine. Eu mă resemnez cu viața așa cum e, pentru că a o reface înseamnă o luptă îndelungată, o ratare a tuturor momentelor ei bune. Am învățat să accept limitele impuse dorințelor și visurilor mele, ceea ce e foarte greu pentru naturile cu o voință puternică. Hugh spune că nu se poate dizolva până la capăt cu artiștii. Nici eu nu pot să mă dizolv până la capăt. A devenit mai dinamic și mai uman. El e iubit pentru ceea ce oferă (horoscoape, ajutor, protecție), nu pentru el însuși, și asta îl întristează, la fel ca pe Huck. Se consolează cu gândul că puterea spirituală asupra oamenilor este la fel de puternică sau chiar mai puternică decât puterea senzuală. Așa cum Huck spune că s-a temut întotdeauna că e iubit pentru psihanaliza sa la fel cum alți bărbați sunt iubiți pentru bani. Din păcate, exact așa s-a întâmplat!

Nebunie, provocată de faptul că văd că Huck mă iubește așa cum îl iubesc eu pe Henry (voia să trăiască pe o insulă pustie cu mine, mă voia singură, departe de alți oameni) și asta mă face din nou să mă îndoiesc de dragostea lui Henry, pentru că aveam, în relație cu Rank, sentimentele gregare ale lui Henry, și asta putea însemna că Henry nu mă iubește. Identificarea dragostei lui Rank pentru mine cu dragostea mea pentru Henry era foarte dureroasă și trebuia risipită de pasiunea lui Henry, de dovezile lui de dragoste mereu reînnoite, de fiecare dată când mă întorceam la el. Nu aș mai

fi putut îndura analogia asta. E sursa unei mari dureri, această comparație a felurilor de a iubi, întrebarea dacă un anumit fel înseamnă a iubi cu adevărat și altul a nu iubi.

Astfel de speculații nu duc decât la moarte și disperare. Mă vindec prin viață, trăind mai departe, îndrăznind, înfruntând. Comparația și identificarea m-au dezintegrat și m-au ucis cândva (în relația cu tata). Mă simt mai sănătoasă psihic acum decât am fost vreodată, dar am niște coșmaruri cumplite. Am dinamitat un oraș. Am fost într-o încăpere plină de animale moarte. Am văzut un prunc abandonat și am hotărât să-l adopt. Când am dat să-l sărut, a început să semene tot mai mult cu un babuin. Gura îi era respingătoare. Mi-am zis: bine că bebelușii nu trebuie săruțați pe gură. Eram atât de îngrozită de urâtenia lui, încât mă întrebam dacă nu ar trebui omorât pentru că ar fi fost nefericit. Huck mi-a spus odată că, atunci când l-a născut, mama lui a fost profund șocată. Zicea că era de o urâtenie monstruoasă, cu tot corpul acoperit de păr negru. Am vorbit foarte des cu Huck despre ideea de a-l adopta pe micul Huck, copilul din el, față de care simțea o bizară, dar foarte puternică autocom-pătimire. Mi-a dat o poză cu el când era mic. Ochii i-a avut întotdeauna foarte frumoși și însuflețiți. S-a născut bătrân.

Vis: îmi înfig ace de siguranță în burtă, apoi le închid de parcă ar fi perfect normal. în China. Toată lumea pleacă din case pentru că urmează un cutremur. Apar fulgere, dar cad în mare. Orașul e salvat. Cineva îmi spune că Henry a murit. O durere cumplită. îl caut peste tot. (Scrierile lui Henry despre artist în China. Deprimat de sterilitatea americană.)

14 mai 1935

Prânz. Rebecca West, care e îngrozită de ceea ce lipsește în America: „Știi cobaii ăia, crescuți fără magneziu, sau cam așa ceva, care și-au pierdut sentimentul matern ? Ei bine, americanilor... le lipsește un anume element. Care este ? Nu

i se spune *suflet*. Se găsesc alte nume pentru el. E vorba de profunzime; profunzimea le lipsește".

Vrea lacul meu de unghii. Nu și-a terminat noua carte din cauza unei operații. A crezut că nu va supraviețui: „N-o să mai văd niciodată primăvara! “ Abia apoi omenescul. „Poate eu nu sunt umană”, a spus ea. „Îmi plac sentimentele dintre cele două femei din cartea ta. Nu mă deranjează să fiu mental singură, cum pari tu să fii. Dar eu sunt mult mai în vârstă decât tine. Soțul tău e foarte drăguț, dar am fost atât de surprinsă că e soțul tău - tu nu ?“

Carne de crab și căpșuni. Indigestie. Sifon. Nervozitate din cauza potopului de invitații.

Henry mi se pare iar mort, inert, pasiv, ca o plantă, din punct de vedere intelectual. Cred că îmi este îngrozitor de dor să vorbesc cu Huck. Această inerție a lui Henry m-a împins către Huck. Henry e epuizat. El nu poate decât să scrie cărți și să mediteze. Să trăiască în amintiri. Nu s-a trezit la viață decât când l-am torturat părăsindu-l.

Voi fi în stare să îmi accept cu adevărat singurătatea mentală? Voi fi în stare să trăiesc numai din pasiune și din instinctul omenesc de apărare ?

Weekend la familia Perkins. Katrine e o victimă a vieții ei bancare. E prea târziu să mai poată fi salvată. Îngropată de vie în mormântul ceremoniilor, îndatoririlor, obligațiilor, ritualurilor, convențiilor familiale. Victima subnutriției. E anemică. Peste tot oameni, sute de oameni, fără nici o valoare. Sunt înconjurată de oameni făcuți din celofan. Un pustiu. Da, Huck l-a umplut, dar a trebuit să *plătesc* cu dragoste.

Ca să mă consolez pentru lipsurile profunde, înot în sus, spre suprafață, suprafața de celofan a sărurilor de baie din coral, a rochiilor noi, a obiectelor, a sandalelor, a cămășilor de noapte delicate, a luxului. Iar sunt moartă de foame. Probabil am tenie. Și bietul Huck e foarte bolnav, dar ce pot să fac ? Ce vrea el nu pot să-i ofer.

Scrisoare către Huck: Vreau să știi că nimeni nu-ți poate lua locul vreodată, că îmi este foarte dor de tine, că n-o să mă mai simt niciodată atât de aproape de cineva, n-o să mai fiu niciodată atât de autentic măritată cu sentimentele și gândurile cuiva, că mi se pare o tragedie că tu, din cauza viziunii tale prea realiste, nu ai putut să te mulțumești cu ce am avut, cu iluzia, cu îngemănarea și disparitatea, pentru că acum nu mai avem nimic.

Mi-e dor de tine tot timpul, oriunde mă duc. De nu m-ai fi iubit! De ți-ar fi ajuns ceea ce ți-am oferit! Nu pot să nu te regret în fiecare clipă. Nu pot să nu-ți vorbesc. Poate te va face să te simți ceva mai bine să știi că, în felul cel mai profund, ceea ce simt pentru tine e dincolo de dragostea omenească. Într-o zi, Huck, când vei trece dincolo de a mă iubi sau a mă urî omenește, întoarce-te la mine ca să nu mai fiu atât de singură, atât de îngrozitor de singură. Ai putea crede că am fost crudă recunoscând toate adevărurile pe care tu le-ai știut mereu. Eu cred că mai degrabă tu ai fost crud cu tine însuși pentru că nu ai putut accepta fericirea pe jumătate. Nu există absolut pe pământ. Dar vreau să știi că te regret.

Vreau să știi că singurul lucru pe care nu ți-l pot ierta este sentimentul tău că te-am folosit. Nu am făcut decât să iau ce mi-ai dăruit, pentru că atunci când te iubeam total, mi se părea că așa trebuie. Mai târziu, la despărțire (am recitat scrisoarea

22 mai 1935

Li trimit mamei exemplare din *New Yorker*. Le scriu tatei, lui Eduardo, lui Joaquin. îl psihanalizez pe sculptor și o pregătesc pe violonistă să plece în Europa. îi înapoiez lui Rank unul din manuscrisele lui, pe care îl dădusem unui editor. îl seduc pe Henry și încerc să-l scot din depresie, ducându-l să luăm cina pe Broadway.

Aseară am hotărât să mergem la film. Așteptăm autobuzul. Se uită la mine și simțim dorința în aceeași clipă. Spune: „Hai să ne întoarcem în camera noastră”. Și ajungem în pat. După aceea vorbim despre viitor, despre renunțarea la Louveciennes, despre călătorii. Eu vreau să merg în sud. Hugh o să mai plece. Pictez tablouri foarte luminoase. Strălucesc de o sănătate firească, de absența oboselii, de acceptare, de dispoziții filozofice. îmi place totul, chiar și să fiu scoasă la teatru de bancheri.

Frances Schiff, o prietenă din anii de școală, își cumpără un neglijeu roz și mascara și crede că îmi poate imita viața. Rebecca West mă prezintă ca pe „femeia care a scris cea mai bună carte despre Lawrence” și zice că sunt „frumoasă”. Doamna X spune că par atât de fragilă încât nu își poate imagina cum profezez psihanaliza. Domnul Y este atras de mine și spune că se teme, pentru că sunt genul de femeie care lasă cicatrici.

22 iunie 1935

Louveciennes. Acasă. Amintirile dau buzna. Insomnie, rezistență, melancolie. Nu, nu, nu. Patul persan. Tic-tacul ceasului. Lătratul câinelui. Maria servindu-ne. Mama și Joaquin veniți în vizită. Eduardo vorbind despre astrologie. Tommy râzând. Becuri lipsă. Chiriașii au luat din lucruri, cărțile sunt prăfuite, sticlele colorate nu mai strălucesc la fel de tare, încăperile colorate nu mai sclipesc. Covoarele sunt uzate, geamul de sticlă al măsuței mele de toaletă e spart, galeriile

perdelor lipsesc. Unde sunt scaunele de grădină ? Franța e bătrână. *Elle est faisandee*, răscoptă. O uram, în timp ce veneam cu trenul, din cauza ridurilor, a bătrâneții ei, a mirosului de brânză mucegăită cu viermi verzi, a mirosului de monede. Pe vapor m-au năpădit fantezii întunecate. Doctorul Endler avea să mă aștepte pe chei.¹ Urma să fiu dusă înapoi la spital și să trec din nou prin aceleași lucruri. Prin toate. Apoi aveam să-mi amintesc fiecare detaliu al acelei *fausse couche*. Sau aveam să-mi imaginez casa cafenie a tatei. Cu toți pereții cafeniei. Nu vreau să-l văd pe tata. Nu vreau trecutul. Casa putrezește. Ii iubeam bătrânețea. Acum detest mirosurile mucegăite ale decadenței. Trecutul, ah, trecutul. Rânced, cu miros de naftalină, de brânză, pisici moarte, șoa-reci morți, atât de ridat și de murdar. Stăteam lângă același șemineu, acum patru ani, cu Hugh, și el spunea: „Știi că ai o aventură cu Henry“. Biroul în care am scris despre June/Alraune pentru că sufeream de gelozie. Grădina unde am luat cina cu Rank și unde m-am culcat cu Henry, în spatele tufișurilor. Zidul se prăbușește. Mamei i se pare frumos. Eduardo se bucură să fie din nou în cuibul lui. Eu sunt tristă. Nu mai e locul meu aici. Și-a trăit viața, e mică, decrepită. Am fost pe vârful unui munte, am fost liberă. Trebuie să prind trenuri. Am prea mult timp să meditez. Trecutul meu. In cea mai mare parte, durere. Hugh stând la picioarele patului, zdrobit, după ce citise romanul despre Henry și June, iar eu încercând să-l conving că totul e ficțiune. Greutatea cu care făceam rost de pâine, unt, lapte. Aerul mohorât de la Louveciennes, fețele împietrite din spatele perdelelor, câinii lătrând. Pace. Acasă înseamnă pace. O închisoare. Pentru mine e o închisoare. Mă simt prizonieră. Sunt tristă. Am auzit la radio *You and the Night and the Music*. Brusc am simțit că tânjesc după New York. E ora zece. Suntem obosiți.

¹ Un doctor german refugiat la Paris, prieten cu dr. Otto Rank, care se pare că a asistat la avortul lui Anais Nin în august 1934. Vezi și *Incest*, pp. 391-403.

Avem atâtea de făcut în casă! Bat clopotele bisericii din sat. Țânțari. Furnici. Muște. Șoareci. Câini lătrând. Mirosoasă de caprifoi.

Lucrurile noi pe care le-am adus, cadouri pentru toți, rochia persană de bumbac imprimat cu fustă largă, pijama-ua albă și pelerina albă de beduin tivită cu roșu, o haină albă și o pălărie grecească albă, noua valiză pe care mi-a dat-o Rank, vasele albastre din lemn cu steluțe, lucrurile noi.

Un nou eu, un nou eu care nu-și mai găsește locul aici, într-o casă moartă. Un nou eu, fără casă și fără loc de odihnă, aventurier și nomad, pentru că acum *mi-am acceptat singurătatea* și astfel nu mai am casă și nici soț. Fienry e încă pe mare, mereu glasul sentimentelor mele. Am cumpărat *două* rochii indiene, dintre care una pentru studioul lui Henry. Oamenii din jurul meu nu se schimbă, așa ca mine. Parcă aș trăi prea repede și mereu anticipând. Am părăsit atâția oameni - soții Bradley, soții Vine, Louise de Vilmorin, Roger Klein, soții Guicciardi, familia lui Hugh -, în spirit sau în fapt. Să mă întorc aici a fost ca și cum aș fi prinsă într-un cerc. Lupt împotriva repetiției. Spun: „O să facem o seară de astrologie, cu farfuriile albastre cu steluțe la cină, și o să-i invităm pe [dr.] Allendy și pe [Antonin] Artaud". Dar nu vreau să fac asta. Nu mă interesează.

Pe vapor am avut foarte multe coșmaruri. Mi se părea că femeia de la masa de alături semăna cu doamna Rank. Și totuși, mă plimbam înfășurată în pelerina de beduin, atrăgând atât de tare atenția încât am fost fotografiată. Și dansam, dormeam și mâneam caviar, homari și clătite flambate, dar nu voiam să mă întorc. Zece și douăzeci. Radioul. Repetiția. Ceea ce pare un coșmar e repetiția. Întoarcerea. De asta bărbații călătoresc pe vapoare, traversează Africa, merg prin Tibet, urcă pe Himalaya, trăiesc în colibe, mor de foame, cerșesc, vând, zboară, se târăsc prin deserturile Arabiei. Ca să fugă de repetiție, de banalitate și de repetiție. De asta bărbații citesc și se urcă în avioane, schimbă femeile, își ștampilează pașapoartele, înoată, schiază sau se sinucid. Față-n față cu propriul suflet.

Unde o să-l reîntâlnesc pe Rank ? La Cafe du Rond Point, unde ne întâlnim în drum spre cameră. În Villa Seurat, în timp ce mă plimb cu Henry sau car sacoșă de piață a lui Henry. Parisul e ca un târg de mâna a doua. Ieftin. Totul e mic și anapoda. Nu e vânt. Se spune că are farmec. Eu simt însă mirosul descompunerii. Sunt îndrăgostită de lumile noi, posibile numai în America. Sertarele căptușite cu satin din casa din Jericho, Long Island. Simboluri. Zăpada de pe pervaz care a îngreunat fereastra, când am încercat s-o ridic după ce m-am culcat cu [George] Turner. Taxiuri prin viscol ca să-l prind pe Rank, cu părul în dezordine, scriindu-mi la șase dimineața ca să se poată detașa și elibera de durere. Radiourile din taxiuri. Prăjitură cu glazură la drogherie și: „Sunteți artistă ?“ Culori vii și întinderi nemărginite, vastitate și abundență, carton și un târg mai mare, mai plin de viață. Monedele zornăie în aparatul de taxat al autobuzului de pe Fifth Avenue. Zornăit de nichel în aparatele rotative de la bariere. Empire State Building, de unde orașul se vede ca o hartă. Acolo sus cântă canari. E posibil să cânti fără să simți pământul sub picioare, fără crengi aruncate pe pământul umed, unde ploaia aduce degradarea, iar vântul hârtii și frunze care trebuie măturate. Suc de ananas din America tropicală la micul dejun și știri de la carnavalul din New Orleans, negri mari care servesc prânzuri sudice ușoare în trenurile cu aer condiționat și oameni atât de umili și recunoscători pentru tot ce le dăruiești, o țară care îți cere originalitate, o țară în care poți oferi.

Tata își face tratamentul pentru reumatism; Joaquin nu ia premiul întâi la Conservator; instalatorul a așteptat trei zile ca să repare țevile; cearceafurile miros a mușgai; casa asta e acum la fel cu cea din White Plains, din care viața mea se scurgea încet, lăsând în urmă pereți unsuroși și covoare pătate, și o tăcere pe care acest jurnal s-a străduit zgomoșos s-o rupă.

27 iunie 1935

Mă așteptasem la prea mult, mă așteptasem ca Rank să-mi dea libertatea lăsându-mă să-i moștenesc opera, dar nu mi-a oferit asta. M-a făcut prizonieră, dependentă de el. Mă așteptasem să fac avere și să devin editorul lui Henry. Mă așteptasem la mari expansiuni, la uriașe schimbări exterioare, pe măsura schimbărilor din mine. Camere luminoase, în culori perlate, vapoare, călătorii, India, China și Spania, plutire, înot și zăcere, o sărbătoare a vitezei, a înălțimilor, a oceanelor și senzațiilor noi.

Dar Henry stă la mașina de scris. Suntem în biroul de la Louveciennes. Hugh e la Londra. Fred [Perles], Roger [Klein] și Maggy vin la cină. Emilia calcă. Sunt din nou fericită, într-un fel delicat, umed. Fac eforturi serioase pentru un *atterrissage* blând. Am aterizat, am aterizat din călătorii fantastice prin toate cotloanele vieții americane, prin lumea minții și a creațiilor lui Rank, prin experiența psihanalizei, a eliberării de Hugh, a flirtului excesiv, a triumfului, a dobândirii acelei înțelepciuni pe care o avea Henry. I-am spus aseară lui Henry că era înaintea mea în trei lucruri pe care le-am învățat în sfârșit: înțelepciunea vieții și nu a minții, eliberarea de absolutul romantic și posedarea propriului suflet. Michael Fraenkel înțelege idei, nu înțelepciune, nu înțelepciunea lui Henry.

Fraenkel mi-a telefonat îndată ce a ajuns. Visez la tipografie, un vis imposibil. Sunt incurabilă. Tata îmi scrie scrisori jucăușe. Ii răspund și eu cu unele la fel de pline de umor. Râs fals. Trebuie să mă mișc altfel, nu pe o distanță, ci dintr-un centru. Trebuie să-mi sublimesz dragostea de aventură.

Așadar - tipografia. Ideea mă înflăcărează, înflăcărează pe toată lumea. Tuturor le place ideea de a-și scoate propria carte, de a munci cu propriile mâini. Din nou China, cum o numește Henry, China artistului. Casa începe să-și exercite farmecul asupra lui Fraenkel și Fred. Au venit aseară la

cină. Fred a spus că seamăna cu casa din *Le grand Meaulnes*. Un basm. Am lucrat la ea. Henry lucrează și el, slavă Domnului. Mese luate pe îndelete, în grădină. Sunt împăcată. Louveciennes devine un centru. Când eu nu mă deplasez, oamenii vin la mine. Iar călătoria la Louveciennes este pentru ei o aventură.

Așa că încep un *tourbillon interieur*, un misterios vârtej lăuntric. Mă simt mai puțin intensă, mai puțin creativă. Mă simt ca un artizan nepriceput. Refuz să trudes, să transpir, să revăd sau să rescriu, așa că n-o să produc niciodată o operă solidă; dar faptul că emit constant idei și planuri, că încep, lansez, incit și anim îi va face pe alții să producă. Mie îmi plac numai prospețimea, aruncarea seminței, primul elan, saltul creativ și deschiderea de noi drumuri.

Aseară, discuție însuflețită. Henry blând și profund. O casă condusă neglijent, destulă nepăsare ca toată lumea să se simtă în largul ei. Paturi făcute în ultima clipă pentru Fred și Fraenkel. Am luat capul de negru sculptat în lemn și l-am pus pe pat și pare uluitor de real - un negru mare adormit în cearceafuri trandafirii. Am râs. A venit și Eduardo, expansiv și plin de forța pe care i-o dă munca lui de cercetare. îl aduc înapoi pe Fraenkel în seara asta. Soare. Pace. A fost greu numai să stau pe loc fizic, să schimb nivelul și ritmul. Acum îmi place. îmi place ce a scris Henry despre asta.

Fred și Henry vorbesc despre sinceritatea mea. Toți scriem despre aceiași oameni, însă atât de diferit. Eu sunt fidelă vieții, ca orice femeie. Cartea lui Fred [*Sentiments limitrophes*] le place foarte mult tuturor, inclusiv tatei.

29 iunie 1935

Fii puternică și tăcută. Fii puternică și tăcută. Într-o oră, Fraenkel mi-a spulberat liniștea și puterea acaparându-l pe Henry, tipografia, dominând Louveciennes, vorbind neîntrerupt toată noaptea și toată ziua de azi. Sunt zguduită de

antagonism, de gelozie, de singurătate. Iar Henry, ca de obicei, în căutare de hrană, noutate și stimul, ascultă așa cum îl asculta pe [Walter] Lowenfels; Fraenkel, ca și Lowenfels, este atât de gelos pe mine încât mă exclude cu totul, spunând : „*Primăvara neagră* este rezultat a tot ce s-a întâmplat între Lowenfels, Henry și mine“.

Henry mi-a luat apărarea în cursul serii: „Discuția asta a fost minunată, nu-i așa ? Ei bine, am avut unele și mai bune singur cu Anais, chiar aici, în camera asta“. Henry era uman și blând, dar Fraenkel era beat de el însuși, de propriul discurs, un egoist suprem, având nevoie mai presus de orice de putere.

Atunci mi-am dat seama că Louveciennes era un refugiu, mi-am dat seama că dacă îl deschideam în fața lumii nu aveam unde să mă mai refugiez de lume. Fraenkel nu a vrut să ia trenul spre casă aseară. A stat și a tot stat. I-am lăsat vorbind în grădină. Am venit aici să prind puteri. Jurnalul meu, sunt cumplit de umană și de imperfectă. Numai de-ar fi fost Fraenkel uman și blând, de m-ar fi inclus!

Stăteam în pat. A intrat Fraenkel, schimbat, blând. De ce ? Pentru că găsisese cartea lui, *Fratele mai mic al lui Werther*, însemnată de mine și îi plăcuseră notele. A venit foarte aproape de mine și a spus: „Numai tu știi ce înseamnă cartea asta. Mai bine decât Henry“. Și-a atins cartea cu drag, cu tandrețe, cu aceeași dragoste de sine pe care o avea Rank pentru micul „Huck“, copilul din el; dar această amintire m-a făcut să-mi fie dor de Rank. Mi-e din ce în ce mai dor de el, dar știu că asta se întâmplă numai când sunt la ananghie, deprimată, agitată, când îmi pierd puterea, și nu datorită dragostei pe care o dorește el. Visez la bunătatea lui, la înțelegerea lui.

După sentimentul de invadare pe care l-am avut săptămâna asta, am început să prefer ca tipografia să fie la Villa Seurat, pe care o numesc acum „Rusia“, iar viața la comun în contract cu „partul“ de la Louveciennes. Nu se putea

să-i suport pe toți aici, atât de aproape. Acolo pot să intru și să ies, să plec. Iar asta va rămâne refugiul meu.

Intelectualii ca Fraenkel nu au tact, nu au nimic sfânt, nu au simțul incintei, nu au sensibilitate în relații. Sunt anarhici și lipsiți de toate cele omenești.

Seara, Henry și cu mine am discutat singuri despre tipografie. I-am spus că eu consideram imposibilă asocierea cu Fraenkel și de ce. Henry știa că am dreptate. Dreptatea venea, ca de obicei, dintr-o stare de nervozitate haotică, tumultuoasă, în care știam că instinctul meu lucrează, dar nu vedeam clar ce se întâmplă. Ceva mă avertiza în legătură cu pericolul reprezentat de atitudinea dominatoare a lui Fraenkel, și anume cu faptul că în cele din urmă și eu, și Henry aveam să ne revoltăm. Am stabilit să-i spunem că eu aveam deja banii, așa că nu putea să participe și el. Am stabilit să-l lăsăm să vorbească, ceea ce adoră, în timp ce noi aveam să acționăm. Eu și Henry mereu la unison, fericiți să lucrăm singuri. Fraenkel ca stimul, dar nu ca asociat.

Când ceva nu merge - ce tristețe. Nu văd foarte limpede. Simt o revoltă. Mă suspectez de feminitate, gelozie, sindrom premenstrual, nevroză, toate slăbiciunile posibile; dar acești factori nu fac decât să exagereze, să deformeze și să sporească, ei nu provoacă în mod fundamental revolta. Sunt semne de pericol. Trebuie să mă supun lor. Nu vreau ca independența noastră să fie blocată de Fraenkel. Nu mă pot subordona lui Fraenkel, i-am spus lui Henry. El nu e axa mea feminină. Nu-mi pot schimba orbita. Nu pot să muncesc decât pentru Henry, nu pentru Fraenkel.

Fraenkel vorbește despre creația perpetuă. E un extremist. Foarte sensibil, complet cerebral. Are o latură respingătoare - atrăgătoare este numai strălucirea minții lui.

Trebuie să pătrund din nou în interiorul meu și să sublimez energia pe care o simt. Mi-e un dor disperat de Rank în seara asta. Tânjesc după înțelegerea lui. Cu Henry există

o înțelegere a sângelui, a celulelor, a subconștientului, sentimente selenare, comunicare vegetală, simbioză între semințe, armonii mai profunde, imposibil de formulat. Este cu fiecare zi mai frumos. O dragoste selenară. Foarte puține discuții despre relație, foarte puțină analiză, doar înflorire și stimulare.

Aseară Fraenkel vorbea despre cum ne-am săturat cu toții de logică, despre cum suprarealismul, umorul și haosul au ajuns să distrugă acea logică total diferită de viață, de loc inspiratoare. Noi elemente ce stimulează. „Fucrul viu“, cum spune Henry. Am recunoscut această calitate în Henry și i-am cedat, în ciuda propriei mele stări de cristalizare, am cedat haosului său, pe care eu, ca femeie, ar fi trebuit să-l am, dar pe care l-am strivit pentru a juca rolul tatălui intelectual și al soțului mamei - pentru a lua locul tatălui meu absent (Rank) m-am îndreptat către Fawrence, ca să-l laud în Lawrence, apoi l-am găsit în Henry.

Îmi propun să nu mai ies niciodată din jurnal ca să scriu romane, ci să revăd și să extind forma jurnalului. Am talent pentru jurnal și nimic altceva.

30 iunie 1935

Mi-am dilatat din nou sufletul, l-am extins, l-am lărgit. Prin astrologie. L-am întrebat pe Eduardo de Fraenkel. Eduardo a spus că el a fost cel care a plantat sămânța, el era liderul. Așa că am abdicat. Am vorbit cu Henry. Aveam să mă supun lui Fraenkel dacă așa era bine pentru Ideea, pentru Planul nostru. Eu, ca femeie, prefer să trăiesc și să lucrez singură cu Henry. Aseară am simțit o imensă pace - Henry și cu mine, lucrând unul cu altul și unul pentru altul. Dar trebuia să mă autodepășesc. Henry a spus: „Te străduiești prea mult“.

Îndată ce Eduardo m-a dus în zonele stelare, am putut controla revolta feminină pe care am simțit-o ieri! Astăzi mă simt împăcată, după o luptă furtunoasă cu mândria și egoismul meu. Nu trebuie să mă comport prea mult ca o

femelă. Am glumit cu Eduardo pe tema asta. I-am spus, cu o plecăciune: „Acum, sub influența ta, i-am scris o notă de abdicare lui Fraenkel". Eduardo a aplaudat.

Ieri, ideea de a împărți tipografia cu Fraenkel era intolerabilă. Căci, în afară de faptul că el trebuie să domine tot ce atinge, nu știe să răspundă nevoii mele de participare feminină mistică - cea indirectă, pe care Henry o știe. Henry știe cum să-mi dea locul de care am nevoie, pentru că el știe care este locul femeii în celulele vieții unui bărbat. Fraenkel, nu. Are o anume răceală, la el totul e doar idee. Nici un pic de sentiment, nici un pic de delicatețe. O minte necruțătoare. Mă consideră o minte scăpărătoare, dar ofensează femeia.

Am câștigat o bătălie cu egoul meu. Sunt epuizată, tremur. O, monștrii pe care i-am creat și cu care trebuie să lupt! Gelozia mea, hipersensibilitatea mea, nevoia mea de asigurări. Dar am făcut-o și simt o pace religioasă. Henry, în toate astea, e infinit răbdător, calm și tandru.

1 iulie 1935

Mă lupt cu o depresie sufocantă. Nimic nu mă ajută. Nici discuția cu Fraenkel, în care m-a lăudat și mi-a arătat înțelegere, nici blândețea lui Henry, nici soarele, nici tandrețea lui Hugh, nici a lui Eduardo. E un blestem. Sunt asaltată de tot felul de mici monștri, gelozie pe sănătoasa și proasta de Joyce, amanta lui Fraenkel. Inventez scene interminabile în care îl văd pe Henry părăsindu-mă pentru Joyce. Mă torturez cu imagini, temeri, îndoială de sine.

La New York parcă nu era așa, sau o fi fost acolo mai mult echilibru, mai multă strălucire în care toate astea se înecau? Aici mă simt mai slabă. Tânjesc după New York și după Huck. O, singurătate, în atâta dragoste și grijă din partea tuturor. Când i-am lăsat pe Henry, Fraenkel, Joyce și Fred la cafenea, m-am simțit ușurată. Foarte recunoscătoare că puteam să scap de ei, pentru că totul e durere -

cea mai mică privire sau vorbă care nu-mi este adresată sau e adresată împotriva mea. O clipă de ușurare în mașina mică, înghesuită între Eduardo și Hugh, o singură clipă. Apoi din nou durere, durere peste tot, în toate, fără nici un motiv. Vechile dureri, cele noi, repetându-se.

Furtunile selenare!

O dată pe lună, furtuna selenară. Praf în ochi și fantome în vene. Se varsă sânge de femeie și toată forța se scurge. Neptun și Luna. Ce coșmaruri, de trădare și persecuție. Toți sunt trimiși pe pământ ca să facă farse și răutăți. Fraenkel devine un Caligula roman care inventează torturi pentru mine. O aduce pe fata de la Follies, Joyce, antiteza mea, numai ca să-l îndepărteze pe Henry de mine. Sănătatea și prostia ei mă offensează. Totul mă rănește. Totul e închipuit. Acum știu asta. E pur și simplu ca atunci când privești spectacolul nebuniei, dar el continuă, continuă, ca o furtună selenară făcută din tainice și obscure tristeți.

5 iulie 1935

Eduardo spune, pe bună dreptate, că a fi conștient nu e dureros dacă te îndrepti într-o direcție, dacă faci sau crezi ceva în această stare. Dacă stai liniștit și conștient, putrezești. Eu sufăr profund pentru că mi-e dor de ritmul electric al New Yorkului (sau de Rank?). Era ca și cum ai fi avut sub tine o cursă de cai nebunească, dându-ți o vigoare animalică. Aici e ca într-un tomberon de gunoi. Henry spune că sufletul se extinde în acest tomberon. Nu și al meu. Eu am fost beată de libertate și senzații, de măreție, spațiu și dinamism.

Parisul este un petic de vegetație. Unde îmi sunt aripile, avioanele, vapoarele, trenurile și strălucirea New Yorkului? Vreau să plec. Louveciennes e prea mic pentru mine. Viața lui Henry e prea înceată și somnoroasă.

Mă spulber, *je pietine sur place*.

Sunt în așteptarea unui amant. Eu trebuie să fiu ruptă, sfâșiată, trebuie să trăiesc urmându-mi demonii și imaginația.

Sunt neobosită. Totul mă cheamă. Stelele mă trag iar de păr. Simt că trebuie să mă supun - cui ? Nestatorniciei. Sunt în aşteptarea *bărbatului la care visam când îmi vorbea Huck* - bărbatul care avea să mă mântuie de ei toți. Nimeni nu a fost destul de puternic ca să mă mântuie de ambivalențe și diviziuni. La Louveciennes există o ordine, o Ordine divină de care am nevoie pentru a continua să lucrez. Viața neîntreruptă lângă Henry e imposibilă, pentru că astfel nu sunt eu însămi. Totul e așa cum vrea Henry. Măncăm și dormim la orele stabilite de el, mergem la cafeneaua lui, la filmele alese de el, citim cărțile lui, gătim pentru prietenii lui, totul e numai pentru el. La Louveciennes totul e pentru mine.

Astăzi îl învălui pe Henry în dragoste, în tandrețe. În altă zi îl învălui pe Hugh în tandrețe, pentru că are un carbuncul. Am grijă de el în mod absolut. Trebuie să-i fac o vizită de două ore tatei, pentru că pleacă în sud.

Acest eu crește fără a putea fi controlat. Sunt mai puțin fericită decât atunci când nu aveam un eu.

Când îi pun întrebări lui Eduardo, numesc răspunsurile pe care le primesc Astroanaliză. Zice că Marte este în casa Balanței, așa că îmi trăiesc propriul Marte în loc să îl las pe Henry s-o facă. 11 întreb: Să mă imbarc mâine? Să mă duc undeva ? Să mă supun mie însemi sau să râd de mine însămi ?

De ce nu mă poate reține nimic ? Henry scrie, nu trăiește. De Fraenkel nu mă pot apropia prea tare, așa cum nu ar fi trebuit să mă apropii prea tare de Rank. I-am oferit lui Rank o viață în doi prea plină, prea completă la New York. După aceea, n-a mai putut fi doar un amant. Dacă n-aș fi făcut asta, poate că nu mi-ar fi cerut totul. Și încă ne-am mai întâlni în camera franceză urâtă pentru câteva ore pe săptămână.

Mă simt atât de bizar eliberată; nici o limită, nici un zid, nici o teamă, nimic nu mă reține de la aventură. Mă simt oarbă, mobilă, fără cămin ori axă. Abia acum devin cu

adevărat periculoasă pentru fericirea lui Hugh, a lui Henry, a mamei sau a lui Joaquin. O tigroaică liberă, dezlănțuită.

Sacrificii. M-am întors de la New York, departe de munca și libertatea mea, pentru că Hugh a venit să mă ia, crezând cu atâta candoare că aveam să mă întorc. M-am întors pentru că Henry nu voia să rămână la New York. M-aș fi întors pentru Huck, pentru tata, pentru mama și Joaquin. Nu pentru *mine*. Pentru mine, voiam New Yorkul, munca mea, independența. Cu Henry acolo, un nou rol mare de interpretat, de recreat. Aș fi putut oferit atât de multe acolo, aș fi insuflat sentimente și spirit tuturor celor care s-ar fi apropiat de mine.

Dar aici ?

6 iulie 1935

Tata și cu mine în grădină. El spune: „După ce s-a întâmplat între noi, atât de intens, atât de fantastic, magnific, nu am mai putut avea aventuri obișnuite. Totul mi se părea atât de stupid și de banal. Știam că ăsta a fost punctul culminant al carierei mele”.

Ar fi putut fi și punctul culminant al carierei mele, numai că eu nu eram pregătită pentru asta; eram slabă, dependentă și mă agățam. Aveam nevoie de cineva care să-mi fie aproape. Propriul suflet nu-mi aparținea, ca acum. Acum am învățat să trăiesc singură. Intr-un fel, chiar trăiesc singură. Sunt mai izolată și autosuficientă. Acum înțeleg ce voiai cu un an în urmă, când mi se părea un loc prea auster și singuratic pentru mine. După asta, am simțit pace și un mare val de iubire și tandrețe. *Les fiances eternels*. Maruca încă mai spune: „Trebuie să-i lăsăm pe logodnici singuri”.

însemnări făcute pe vapor: Flirt la New York cu George Buzby, Donald Friede, Norman Bel Geddes, viceconsulul cubanez, în ultimul moment, cu o oră înainte de plecare. Mă simt atrasă de atât de mulți oameni în același timp! Dar

superficial. Bill Hoffmann nu e deloc supărat pe poznele mele. Un sărut la despărțire.

L-am condus pe Henry cu o noapte înainte ca Hugh și cu mine să ne îmbarcăm. Atât de multă dragoste, întotdeauna. O imensă tandrețe. Tânjesc să plec cu el. Când am venit să-l trezesc, în vinerea aceea, era deja treaz și se gândea: De-am putea pleca împreună! Și mi-a spus: „Dar de data asta totul e bine, navigăm amândoi în aceeași direcție”.

El s-a îmbarcat pe *SS Veendam* vineri, iar sâmbătă Hugh și cu mine ne-am îmbarcat pe *SS Champlain*. Așa că l-am simțit aproape. Ne-am trimis unul altuia radiograme. Pe același ocean, în același timp.

Am plecat încărcată de triumf ca femeie, ca psihanalist, în ultimul moment, două paciente au venit să-mi ceară ajutorul, două femei de cincizeci de ani, care se agățau disperate de mine. Am căpătat o minunată fermitate blândă.

Lowenfels a capitulat când mi-a citit romanul despre Henry și June și *Alraune*. A spus că sunt o ființă omenească, un artist creator, și că mă subestimase (încăpățânarea lui de a mă privi ca pe o femeie de societate bogată, care îl patronează pe Henry, dând cea mai ieftină interpretare relației noastre!).

Uimitor, uluitor, incredibil, să te poți bucura de o masă indiferent unde sau cu cine. Înainte, nu puteam mânca bine în fața unor străini. Eram întotdeauna emoționată și încordată. Să poți scrie scrisori când vrei, să telefonezi fără timiditate, să nu fii intimidat de nimeni. Nu-mi mai e frică de inteligența lui Fraenkel. Am ieșit din închisoarea timidității mele. Nu mai am nevoie de tata, nu mai am nevoie să fiu înțeleasă. Nu mă mai apasă acum gândurile care îmi aparțin numai mie. Nu am nevoie să împărtășesc nimic. Am învățat puterea distructivă a comuniunii de la Rank.

Ce odihnă, ce pace simt acum, departe de căutările lui neîncetate, de scormonile lui! Îndată ce m-am despărțit de

Rank am intrat în adevărata mea lume feminină de percepții necerebrale. Exaltarea mentală pe care o simțeam cu Rank, banchetul ideilor au dispărut ca un fum. M-am cufundat într-o mare seninătate, o viață psihologică selenară.

Mi-e dor de el, dar nu mai vreau psihanaliză. Am nevoie de mișcare și senzație; e ca și cum nu am fi trăit împreună niciodată, ceea ce dovedește că ideile și creațiile lui Rank au fost cele care m-au reținut, ca și dragostea lui, dar că în mine n-a fost niciodată dragoste.

Când l-am întâlnit pe Henry la Gare du Nord: fericire. Am făcut dragoste pe canapeaua din garsoniera lui, ceea ce i-a amintit de suferințele lui când a crezut că mă pierduse. S-a zvârcolit, fără să închidă un ochi, adormind în sfârșit când a văzut luna și a simțit că îl priveam.

10 iulie 1935

Mi-a fost foarte rău, am fost nevrotică, închisă în mine și, în cele din urmă, bolnavă. Mă simt prea mare și prea plină pentru toate astea, de parcă aș fi călărit un cal de curse și aș fi fost împinsă brusc într-o casă de melc. Îmi reprim o forță uriașă pe care n-o pot folosi aici. Am pierdut ritmul alert pe care îl aveam la New York, ca o beție. Rank avea ritmul meu. Aici mă simt sufocată fără munca mea. Nimeni nu are același ritm cu mine. Ce m-ar putea ajuta ? Să iau un alt vapor. Nu pot să scriu, nu pot să citesc, sunt *fremissante*, neliniștită, febrilă; fac un salt, merg cu pași mărunți, alerg mereu fără țintă. O imensă luptă ca să mă liniștesc. Toți ceilalți sunt mulțumiți. Henry e în elementul lui. Hugh și Eduardo discută. L-am pierdut pe Rank, și acum ? Henry e timorat și pasiv, dar ritmul lui e rapid. Rank era îndrăzneț în toate privințele. Sunt în așteptarea cuiva. Un nou iubit cu cizme de șapte poște, ca ale mele. Și tata e timorat. El nu se gândește la nimic altceva în afară de a se pune la adăpost de boală, de bătrânețe și de moarte.

11 iulie 1935

Reacția pătimașă a lui Henry, gelozia lui pe Fraenkel. Un film care ne-a dus în Egipt. Am avut experiența infinitului. Toate astea m-au ajutat să-mi uit chinurile și stările de sufocare. M-am îndepărtat de fricile mărunte ale vieții, de durerea tuturor relațiilor; am creat cu speranță, am adus oameni la Louveciennes.

O, ce efort am făcut ca să mă adaptez la Louveciennes și la Villa Seurat - eu, cea umană, atât de satisfăcută, și demonul din mine mereu îmboldindu-mă, trupul meu atât de fierbinte de pasiunea lui Henry, viața mea atât de ocrotită de loialitatea lui Hugh.

Viață dublă: Villa Seurat, dezordine și spirit gregar. Louveciennes, ordine și izolare. Dar nu pot sta prea mult cu Fred, Brassai, Roger, Maggy. În afară de Fraenkel sunt cu toții ofiliți, slabi, plângăcioși și lipsiți de grandoare. Ceva a deșteptat acum în mine grandoarea și devin agitată.

Fred îmi descrie romanul ca pe un imn închinat iubirii. Astăzi el e un romancier reputat, admirat.

Când gelozia mea de femeie s-a calmat în fața faptului că Fraenkel a devenit lider, mi-am dat seama că de Fraenkel avea nevoie Henry și că recunoscusem acest lucru de mult, când am încercat să i-l dăruiesc pe Rank lui Henry. I-am spus atunci lui Rank în cursul psihanalizei că, în cartea lui despre Lawrence, Henry ajunsese mai departe decât mine și că, deși puteam să-l urmez, cu siguranță nu mai puteam să-i îndrum, ajut sau critic munca. Era nevoie de o minte mai cuprinzătoare și mai puternică decât a mea pentru a ordona viziunile lirice și instinctuale ale lui Henry. Am crezut că Rank avea să satisfacă această nevoie. Dar Fraenkel e cel mai potrivit. El hrănește explorările intelectuale ale lui Henry și mă eliberează de o povară prea grea, pentru că ani de zile eu am fost totul pentru Henry, n-a mai fost nimeni altcineva, îmi amintesc luptele mele cu cartea [lui] despre Lawrence în

rue des Marronniers¹ și, în cele din urmă, descurajarea mea. În timpul perioadei Clichy, înconjurat de Fred etc., Henry nu avea egal și eu trebuia să fiu receptorul, stimulatorul de idei, ceea ce era mult prea greu pentru mine. Spengler, de exemplu.

Acum, că între mine și Fraenkel există o înțelegere separată, intimă, chiar mă bucur că Henry și-a găsit omul, lumea și egalul intelectual. Se întâmplă un lucru ciudat. În discuții, Fraenkel este întotdeauna cel subtil, cel înțelept, cel înțelegător. Henry nu vorbește atât de înțelept când e în fața mai multor persoane ca atunci când e singur cu mine. Sunt nevoită să-i țin partea lui Fraenkel. Atunci bolboroselile lui Henry se accentuează și mă supăr pe el din cauza primitivismului său, a lipsei sale de înțelegere (il caricaturizează pe Fraenkel), apoi mă simt prinsă într-o capcană a naturii, pentru că iubesc cu pasiune un bărbat care nu e deloc apropiat minții mele, ci sângelui și corpului meu - adevăratul mariaj este cu Rank și acum cu Fraenkel. Fraenkel știe că îl înțelege și, ca și Rank, are foarte puțini oameni cu care poate stabili un contact, astfel încât prețuiește mult înțelegerea.

La aceste discuții, în cele din urmă rămân tăcută. Dacă aș vorbi mai mult i-aș revela lui Henry un întreg sistem de gândire, pe care nu i-l dezvălui niciodată, pentru că ar râde de el, trădând în fața lui Fraenkel sentimentele și instinctele care într-un fel emoțional, obscur, mă leagă de Henry. Nici Henry nu se gândește la mine în termeni de spirit; el nu știe că pot sări mai repede și mai departe decât el, departe și de Fraenkel, dar simte că sunt altfel fiindcă am un corp și un sânge diferite de ale lui Fraenkel, care îi aparțin lui, o ființă selenară.

Clipa aceea de căldură trupească pare să te poată uni atât de profund și de misterios - mângâierile lui Henry, vocea,

¹ În iarna lui 1933-1934, la sfatul doctorului Rank, Anais Nin se mutase singură de la Louveciennes într-un hotel de lângă Bois de Boulogne, unde închiriasse o cameră și pentru Henry Miller, care renunțase la apartamentul din Clichy pe care îl împărțea cu Alfred Perles.

tandrețea, tăcerile lui. Acum, pentru Henry, eu sunt realitatea. Simte dragoste față de mine și nici un pic de dragoste față de Fraenkel, nici un pic de căldură trupească. Face glume pe socoteala lui. S-ar lăsa unul pe altul să moară de foame. Pe un alt plan se întâlnesc la altfel de banchete, ca ale mele cu Rank. Dar pentru Henry, în cele din urmă, acest lucru nu are o importanță supremă; și nici pentru mine nu mai prezintă Ideea.

Pace. Mi-am ucis în sfârșit disperarea. Când am ieșit de la film, eu și Henry am traversat Parisul, de la Operă la Montsouris, mai bine de o oră. M-am epuizat voluntar, am băut vin, m-am gândit la călătoria noastră în Egipt și la infinit. New Yorkul, spuneam noi, nu a fost construit cu sentimentul eternității.

Singură cu Henry pentru prima dată de când ne-am întors, pace, tăcere și profunzime; facem dragoste, eu picotesc, am un orgasm în tren, în timp ce citesc o carte de pornografie.

Îmi iau rămas-bun de la tata, care e trist. Ceea ce avem noi în comun este această melancolie profundă, deghizată în veselie pentru toți ceilalți.

Pace.

Fraenkel vine mâine-seară. Nu mai simt încordarea micilor gelozii și temeri. Mă agăț mai puțin sălbatic, mai puțin bolnăvicios de Henry. Din nou îmi înfrâng propriul primitivism, mă ridic, caut un destin suprapersonal. O, durerea pe care nu o poate măsura nimeni, curajul de care ai nevoie ca să trăiești, să iubești, să râzi, să uiți, să lichidezi fiecare zi așa cum o face Henry, Henry, care poate lua totul de la capăt în fiecare zi.

Annis: Zeița celtă a Lunii. Zeița Pământului.

Anahita: Zeița-mamă celtă, cu fiul ei, Myhtra; zeița persoană a Lunii.

Anatis: Zeița egipteană a Lunii. Nana din Babilon.

Anu: în sudul Franței, cunoscută sub numele de „cea strălucitoare”, patroana fertilității, a focului, a poeziei și a medicinei. Cunoscută și ca Anu cea Neagră, care în folclor devora bărbații sau îi transforma în lunatici.

Anaitis: Zeița dragostei sexuale, nu a castității. Zeița maz-deică a Lunii.

14 iulie 1935

Ne propunem să ne publicăm singuri, deși nu avem încă o tipografie. Fred a botezat tipografia „Siana”, inversând literele numelui meu, lucru pe care cred că l-am făcut și eu cândva, în jurnalul meu de copil.

Lucrul care mă face să sufăr e căderea dintr-o viață de mișcare - acțiune - într-un ritm lent. Nu pot să stau cu Henry și prietenii lui ore în șir într-o cafenea. Pur și simplu nu pot să stau de vorbă zece ore, cum fac Henry și Fraenkel. Eu tânjesc după viață și mișcare. Mă străduiesc să-mi reprim energia, dar nu pot să scriu, să citesc, să merg la film sau să ascult muzică. E ca și cum inima mea ar bate prea repede, ca și cum aș fi început să alerg, și sunt singură. Fraenkel e plin de înțelegere, dar el e necoordonat și nehotărât.

A venit aici. I-a plăcut Louveciennes, s-a înțeles armonios cu Eduardo. Henry a fost gelos. Fraenkel a vrut să rămână aici pentru totdeauna. Henry e imposibil. Lucrează la *Tropicul Capricornului*. Îndată ce viața îi intră pe un fâgaș, îi plac pălăvrăgeala, cafenelele, lenevirea, superficialitatea, copilăriile. Se prostește cu Fred. Sunt plină de resentimente, plictisită și nefericită. Din nou o revoltă secretă, ca atunci când am plecat la New York cu Rank. Temerile, lașitățile, patetismele lui. Detest faptul că suntem într-un acord senzual atât de profund. El nu gândește ca mine. Sunt furioasă că bărbații care gândesc ca mine (Rank, Eduardo, Fraenkel, Hugh) nu sunt și răspunsul sângelui. Sunt furioasă pe natură.

Spiritul gregar al lui Henry. Musafiri la micul dejun, la prânz, toată ziua, numai că nu dorm cu noi în pat. Nu. Urăsc modul lui de viață. Viața lui irosită, de clown.

Mă întorc cu ușurare la regatul meu de la Louveciennes. Îi ascund lui Henry o anumită austeritate și spiritul laborios al vieții mele care înfloresc la Louveciennes. Întotdeauna mi-am ascuns, din teama de ridicol, marea seriozitate și dragoste de muncă. M-am jucat destul cu infantilismul lui Henry. M-am plictisit. Din nou sentimentele mele par alterate, dragostea mea pare să pălească. Când intru în camera lui și îl găsesc dormind și sforăind, cu gustul vinului pe buze, când Fred abia a plecat și Fraenkel trebuie să vină, iar pe biroul lui sunt doar câteva pagini de zece zile, detest să mă culc lângă el. Totuși o fac și ne cufundăm în senzualitate, până la fund, dar ceva în mine rămâne mereu intact, singuratic, mereu fără pereche, neînsoțit, și nu pot accepta asta; în străfundul ființei mele, nu pot.

În sfârșit cred că mi-am înecat spiritul marțial. După încă o seară și o dimineață de neagră nefericire, m-am așezat foarte hotărâtă și, ca să mă încălzesc, am început să copiez jurnalul de la New York. Dar îmi venea să scriu printre rândurile acestuia, să extind și să dramatizez însemnările din jurnal. Mă întrebam dacă fac asta pentru că l-am pierdut pe Rank și îmi este dor de el, de sufletul lui profund și de mintea lui sclipitoare. De ce nu-mi încep cartea despre tata? Adevărul este că tata înseamnă foarte puțin pentru mine acum; în sfârșit, l-am îndepărtat din viața mea. Îl iubesc așa cum îl iubesc pe Joaquin, o dragoste a sângelui, dar nu mă simt apropiată de el. Trăim în lumi separate. Fără dragoste sau ură nu pot scrie despre tata. E indiferență. În timp ce pe Rank, într-un anumit sens, încă îl mai iubesc și mă gândesc la el.

Cred însă că mi-am găsit stilul. Voi lua jurnalul și îl voi rescrie mai complet, mai artistic, păstrând în același timp sinceritatea și exprimarea directă. Jurnalul ca dezvoltare a graficelor și evoluției febrile.

Să recreez New Yorkul pentru că l-am pierdut, pentru că sunt bolnavă de dragoste pentru splendoarea și accelerația ritmului său. Mi-e dor de el. Trebuie oare să scriu mereu

sub căpăstrul dorului, să tânjesc după ceea ce e îndepărtat și pierdut ?

Când îmi telefonează Henry mă eliberez de durerea geloziei. Mi se pare că, lângă el, am suferit continuu de toate felurile de gelozie. June, cea supremă; târfele; femeile care-mi semănau cel mai puțin. Doar celelalte aventuri amoroase pe care le-am avut mi-au adus alinare. Am fost distrasă de incidentele cu Eduardo, Allendy, Artaud, tata, Rank. Iar acum mă simt pierdută, pentru că nu mai am nimic care să-mi abată gândurile de la Henry. E insuportabil și comic, pentru că și Henry simte la fel. Nu trebuie să spun decât că George Buzby arată bine ca să-i stârnesc neliniștea.

În regatul meu de la Louveciennes, Eduardo e acum singur, aproape de noi. Jucăm badminton, mâncăm împreună, vorbim.

Eduardo și cu mine vorbim despre absoluta lipsă de înțelegere a lui Henry, lipsa unui punct de vedere coerent asupra oamenilor, a filmelor, a cărților. Totul e distorsionat, ceea ce permite caricatura, burlescul și invenția. Contradicții, haos și iraționalitate. El scrie despre June, dar nu e June. Ceea ce știe despre mine e numai ce i-am spus eu, ceea ce scriu, jurnalul; dar nu l-aș lăsa să mă picteze. Face caricatura lui Fraenkel, a lui Fred, a oricui. Ar fi comic dacă eu aș înfățișa aceleași personaje, sensibilitatea lui Fred, șiretenia lui Fraenkel, farmecul lui June.

Henry mi se pare acum răuvoitor pentru că îl văd atât de adesea cu prietenii lui, dar acel Henry pe care l-am creat numai pentru mine există numai câtă vreme cred eu în el. Și își joacă rolul pentru mine, fiindcă asta îl face întotdeauna să aibă o părere mai bună despre el. Cât detest că mi se deschid ochii în privința lui Henry!

Când suntem singuri, totul e bine; spune lucruri înțelepte, e tandru. Dar l-am văzut atât de mult cu alții și mă revoltă. Trădare, contradicție, inconsecvență, labilitate, lașitate, exploatare, răutate, spirit distructiv.

Maggy: „Înainte de a citi romanul tău, eram plină de resentimente față de lume, plină de amărăciune, de furie și încordare lăuntrică. Îți răneam pe alții, dar când l-am citit, m-a tulburat atât de tare că s-a întâmplat ceva cu mine. A fost atât de mișcător, atât de plin de simțire...” Maggy e grecoaică, are ochi de cărbune și dinți uluitori. Se teme de viață. Roger, iubitul ei, este unul dintre puținii francezi care îmi plac. A scris o scrisoare romantică despre Louveciennes și copilăria lui. Se îndepărtează de Franța spre haosul, geniul și profunzimile englezilor.

17 iulie 1935

J'ai finalement tordu le cou a Mars.

Această imensă forță vitală care mă chinuia a fost în sfârșit împlănită, *pentru moment*. Mă refugiez în scris, dar nu voi scrie decât până va sosi timpul pentru următoarea mea explozie și expansiune. Fraenkel scrie. Henry scrie. Este al meu mai mult ca oricând. Joyce s-a îmbarcat astăzi.

Copiez din jurnalul de la New York în fiecare zi. Mă alimentează.

Zac prefăcându-mă bolnavă. Vezuviul e intern. Nu vreau să pierd nici un strop de aventură, sânge, dragoste, sex, mișcare, giumbușlucuri, toată acțiunea zgomotoasă. Nu am ce face cu literatura.

Pentru scrisul vizionar: în liniște perfectă, să devii un mediu, să vezi mai mult, mai departe, să simți cosmosul.

„Bătăile inimii mele m-au trezit”, scria Gabriele D'Annunzio.

21 iulie 1935

Am ieșit din atelierul Sylviei Maynard din New York într-un fel țeapăn, somnambulic. Ceea ce caut eu nu se află acolo. Mă simt mare, umflată. Nicăieri nu e loc pentru mine,

nu am pereche. Henry e atât de timorat și de pasiv! Rank era îndrăzneț.

Eduardo despre povestirea mea *Alraune*: „O viziune apocaliptică. O scriere care poate avea un viitor strălucit. O scriere clarvăzătoare, vizionară”.

Prin vis, Henry a făcut un salt în propria lui realitate, în propria lui lume, unde patru sau cinci cântece se contopesc, iar carnea și spiritul devin una cu adevărat.

Fraenkel simte nevoia să aibă întotdeauna dreptate. Dar mă și apreciază. „Tu și cu mine avem același fel de minte. Un sistem guvernat de minte.” Spune că influența lui Henry mă delatinizează (haos, instinct), că m-a scos de pe șine. Dar cât de tare m-a stimulat! Fraenkel spune că eu știu exact când să mă opresc, că am simțul formei. Henry poate să-și strice cele mai bune pagini. Fred numește romanul meu un imn închinat dragostei.

Anaïs către Henry: „Ți-ar plăcea să-l cunoști pe Brâncuși ?“

Henry: „Nu-mi plac profeții. E o poză”.

Henry către Roger Klein: „Tu n-o înțelegi pe Maggy pentru că ea se află pe un prag superior. Un prag sănătos și rezonabil. Tu ești nebun de legat”.

Henry este îndrăgostit de cadranul colorat al ceasului de la Trinite.

Acum vreo săptămână, Henry a început să scrie despre June. M-a durut puțin când am citit ce a scris, și totuși l-am simțit atât de aproape - era atât de pasional în dezmiertările lui, atât de conștient de mine, atât de prezent, fără nici o nuanță schimbată în dragostea lui - că nu eram tristă. Acum două seri, când am sosit, scria. I-am povestit despre noul mod al lui Hugh de a-și exprima gelozia. De fiecare dată când știe că mă duc la Villa Seurat (acum stă acasă toată ziua, e în concediu), face dragoste cu mine - nu ratează

niciodată; chiar și în ultimul moment, când mă îmbrac, mă aruncă pe pat spunând: „Vreau să te obosesc înainte de a pleca, să fiu sigur de tine, să fiu sigur că nu-ți mai rămâne nici un pic de dorință”. Sau: „Trebuie să-mi plătești, altfel nu te las să ieși”. Spune asta râzând, dar și serios. Stau pasivă sau mă zbat, prefăcându-mă că sunt excitată. Toate acestea mă îngreșează, mă rănesc.

Când i-am povestit, Henry a zis:

— Acum înțeleg de ce îi făceam asta lui June când pleca la întâlnirile ei cu Jean.

Am tăcut. Apoi am spus:

— E ciudat, gândurile tale revin la June; în loc să legi incidentul ăsta de viața noastră, îl folosești ca să scoți în evidență viața ta cu June.

Henry a înțeles ce simțeam, dar a spus foarte sincer:

— Totuși, nu e cum crezi tu. Interesul meu pentru viața aceea este acum aproape științific, ca al unui detectiv, nu omenesc. Se întâmplă, pur și simplu, să mă lupt cu mai multe mistere. Și vreau să fiu sincer. Vreau să-ți arăt paginile. Te deranjează? Nu-mi dau seama ce fac.

Am spus că nu mă deranjează. Am citit paginile în care descrie cum vorbea June, primul lor sărut, prima ei minciună. Am făcut comentarii. Stăteam lângă Henry. El a zis:

— Scriu atât de detașat, atât de încet. Nu sunt îndrăgostit de ceea ce scriu. Singurul lucru care te-ar putea răni ar fi dacă m-aș întoarce în trecut ca să-l îmbrățișez, dar nu asta fac.

— Am crezut că o să te îndrăgostești din nou de June.

— Nu, nu s-a întâmplat asta, a răspuns Henry. Mîntea mea e cea care lucrează. Simt că am dormit în timpul întregii mele vieți cu June, că a fost un vis, că am fost somnambul.

— Ea voia, avea nevoie ca tu să fii adormit.

— Îmi dau seama că ea a fost creația mea. Știi, Joyce m-a iritat. Am văzut în ea câteva dintre lipsurile lui June. Face aceleași remarci prostesti, ignorante. Are toate defectele americanelor, încăpățănarea, lipsa de simțire și înțelegere. Îmi

dau seama, Ani's, câte am învățat din romanul tău, câte am învățat din felul tău de a fi direct și sincer, din integritatea ta.

Mi-am dat seama din nou că îl întregisem pe Henry, că îi dădusem înapoi sufletul ucis de June. Era mișcat în timp ce vorbea.

Nu aveam să coborâm să-l vedem pe Fraenkel.

Am vorbit despre lumea lui Fraenkel, despre viziunea lui asupra lumii, care se potrivește cu cea a lui [Oswald] Spengler. Am spus că eu îi înțelegeam lumea, dar nu mă simteam conectată la ea, că mă simțeam conectată la viitor.

Fraenkel a zis, mai târziu, că nu făceam decât să sar peste obstacole, peste război, distrugere, moarte, intrând în viață, pentru că eu reprezint viața.

„Lumea întreagă”, am spus eu, „a suferit de durerea conștiinței. A trebuit să fie vindecată prin explorarea inconștientului, pentru a i se regăsi sursa.”

Henry: „Dar nu a fost psihanalizată toată lumea”.

Eu: „O, ba da, a fost, nu individual, dar prin infiltrație, contagiune, contaminare, prin ceea ce circulă în aer; prin literatură, muzică, pictură, filozofie. Tot ce se întâmplă unui grup se întâmplă de fapt maselor, lumii”.

Ieri i-am spus lui Fraenkel: „Dacă vrei să-l vezi pe Fraenkel viu, uită-te în ochii mei...” Din nou miracolul. Lui i-a plesnit crusta, pielea întărită. Sufletul lui, îngropat de viu pentru a trăi în lume, a înflorit. Fraenkel cel încrezător, cel sensibil, s-a trezit.

E aici pentru câteva zile. Spune că June e o pisică vago-boandă, un hibrid.

Villa Seurat: Chana Orloff, Richard Thoma. Rue des Artistes: Fujita, o vizită la Brâncuși, *Foret Blanche*, *Colonnes sans fins dans Ies nuages*, bătrânul profet, Cafe Roumain, discuri din Bali, ochi negri și barbă albă. Piscuri acoperite de zăpadă. Munți de gips.

Viață vegetativă cu Henry. Fiori de dragoste. Umezeală pe frunze, freamățul revenirii la viață. Nimic pe lume nu e ca topirea și cedarea în fața celuiilalt. De fiecare dată capitulez cu o parte a ființei mele, renunț la o idee, accept, sacrific pentru Henry, îl accept pe Celălalt, e ca și cum lanțul inflexibil al Sinelui s-ar rupe. Când descopăr că povestea târfei pe care a cunoscut-o e adevărată, îl sărut. Mă predau continuu: pe mine însămi, geloziile mele, pretențiile mele, egoismul meu. De fiecare dată când mă topesc, se întâmplă ceva cu feminitatea mea, cu eul meu femeiesc. Fiecare rafală de senzații, de lepădare de sine, aduce o înflorire ciudată. Sunt fericită într-un fel divin, nu într-unul omenesc, de parcă asta ar fi o religie, nu o dragoste obișnuită, mereu mai mare decât mine însămi.

24 iulie 1935

Sunt din nou îndrăgostită. Nu singură cu Henry. Pur și simplu îndrăgostită. Am simțit asta azi-dimineață. Ascultam un disc cu *Blue Moon*. Tocmai îi servisem lui Henry micul dejun. Soarele cădea pe balcon. Încăperea era plină de lumină și de celule vii. Henry nu poate să mă urmeze. El cântă numai în cuvinte. Nu cu sângele, nu ca mine, nu cu aripi. O dragoste omenească. Simt că o să vină cineva, o să vină cineva. Stau cu sufletul la gură, atât de vie, așteptându-i sosirea.

Când ieșeam de la Villa Seurat 18, Chana Orloff m-a strigat de la fereastra ei. Văzând-o, mi-am amintit de Rank. De l-aș putea avea pe Rank fără trupul lui sau fără dragoste sexuală ! Nu. Nu pe Rank, deși mă tulbura gândul că l-aș putea vedea din nou, datorită Chanei Orloff. Ce pot să-i spun ? În nici un caz adevărul. Să inventez ceva, cum ar fi că eram îndrăgostită de Rank, că nu puteam suporta să-l revăd ? Atunci i-ar spune și el ar fi furios la gândul că tot mai mint. Sau poate ar crede.

Mă simt ca o femeie îndrăgostită în timp ce cumpăr cafea, „San Paulo”, pepene, pâine și unt pentru Henry. Abia m-am

desprins din brațele lui, dar lumea pare mai vie și mai sălbatică decât el. Henry a încetat să se mire. Eu abia încep. Chana Orloff, la fereastra ei, rugându-mă să vin s-o văd, îmi provoacă un mic spasm, pentru că ea se vede cu Rank.

Mă simt ca o femeie îndrăgostită în timp ce merg pe Villa Seurat în rochia rusească roșie și haina albă, îndrăgostită de lume și de cel care va veni, care e pe drum, cel care va călători cu mine, al cărui trup l-aș putea iubi, indiferent dacă mințile noastre sunt gemene sau nu; un trup pe care l-aș putea iubi, pentru că acum sunt îndrăgostită de trupuri, de tinerețe, de sânge și carne. Nu caut visul - sau gândul. Mă simt ca o femeie îndrăgostită în timp ce mă urc în tren ca să iau prânzul cu Hugh și Eduardo în grădină, sau în timp ce fac plajă, când îmi ofer trupul soarelui. E un pic prea suplu, dar pielea e frumoasă și catifelată și pare foarte tânără. Nu am vârstă, așa cum alții nu au vârstă fizică pentru mine. Eduardo mă întrebă: „Câți ani are cutare?” Nu știu. Niciodată nu știu. Nu știu decât vârsta sufletelor lor, a experienței lor, a dorinței lor, a îndrăznelii lor. Nu există timp. Nu există vârstă. Sunt încă Bilitis; iubesc bărbatul într-un fel senzual, în sfârșit, iar sufletul meu nu-mi va sta în drum. Aștept *bărbatul*, nu mai aștept *copilul* sau *tatăl*.

Periam haina lui Henry pentru că avea întâlnire cu editorul lui. O, Doamne, am uitat, [Jack] Kahane mi-a acceptat romanul despre June și Henry, mă pune să semnez un contract. Da, am un contract în buzunar.¹ Periam haina lui Henry și el voia să-și dea pantofii la lustruit pentru că era timid, pentru că este timid. Devine o celebritate, primește scrisori de la Ezra Pound, T. S. Eliot, o recenzie de Blaise

1 Deși lui Anaïs Nin îi fusese oferit un contract pentru mai multe cărți de către Jack Kahane, editura acestuia, Obelisk Press, a publicat numai nuvela „Henry și June” - intitulată în cele din urmă „Djuna” - ca parte a volumului *Winter of Artifice*, în iunie 1939, cu doar două luni înainte de moartea lui Kahane. Volumul conținea și povestea tatălui, intitulată „Lilith”, și „The Voice”, bazată pe experiența psihanalizei la New York.

Cendrars, 130 de exemplare din *Tropical Cancerului* vândute până acum. Când se trezește mă ia în brațe. Va mai fi oare cineva atât de tandru - mereu o mână pe trupul meu, mereu o mângâiere ascunsă în vreun cotlon al trupului meu, mereu o palmă fierbinte și dezmierdătoare, o gură deschisă ? Așa că uităm de discuția noastră, în care eu lupt împotriva tendinței lui de a cataloga totul, pentru că totul i se pare interesant.

Cât a cântat discul, m-am simțit mișcată până în măduva oaselor, până în fundul stomacului, totul în trupul meu s-a tulburat și s-a deschis.

Îl caut pe El în mulțime.

Dragostea asta ori o să măucidă, ori o să mă salveze pentru totdeauna.

În tren am fost cuprinsă de o febră ciudată, apoi, ajunsă acasă, m-am așezat și am potolit-o copiind pentru Fred povestirea mea „Waste of Timelessness”, care încă îmi mai pare ironică.¹ Unde e acum ironia mea ? Rank a făcut-o să înflorească, iar acum a dispărut din nou. Vreau să-mi regăsesc ironia. Nu e nici un pic de ironie în dragostea mea pentru Henry, deși ar merita-o atât de des; și sunt rănită de *Scenariul* lui, făcut după *Alraune*, pentru că nu conține nimic din *Alraune* - nimic în afară de înveliș - și a adăugat munți, măști, nisip, temple, clădiri, zgomote, spațiu, schelete, gemete, dans, dar nici un înțeles, nici un înțeles. Moarte, boală și obiecte. Aș putea să-l caricaturizez pe acest Henry găunos care merge pe străzi observând totul cu ochi leneși, ca să înțeleagă mai puțin, și care compensează din plin acest

1 Nepublicată în timpul vieții lui Anais Nin, „Waste of Timelessness” a devenit povestirea care a dat titlul unei culegeri de șaisprezece proze timpurii, publicată pentru prima dată în 1977 ca o „carte numai pentru prieteni” (*Waste of Timelessness and Other Early Stories*, Magic Circle Press, Weston, Connecticut. Reeditare: Swallow Press/Ohio University Press, Athens, Ohio, 1993).

lucru când inventează cu geniul lui - inventează, da, creează o altă lume. Dar numai în cartea lui, cum a spus Fraenkel, nu în viață.

Dați-mi înapoi orbirea! Unde mi-e orbirea ?

A venit Fraenkel pentru câteva zile. A revăzut *Alraune* temeinic, cu simț critic. M-a sfătuit să continui să scriu așa cum o făcusem în introducerea la povestirea despre tata, care începea cu: „îl aștept. L-am așteptat douăzeci de ani“. M-a determinat să devin critică, așa că am făcut tot felul de tăieturi și corecturi la *Alraune*.

Siana Press o să publice *Scenariul* lui Henry. El a stabilit ordinea. Apoi *Alraune* a mea. Apoi o scrisoare de o sută de pagini către Fred despre călătoria la New York, *Aller Retour New York*, pe care eu o consider neimportantă¹, dar astfel Henry își arată lipsa de valori și facultăți critice. E îndrăgostit de scrisorile lui către Emil *et al.* - tot ce reprezintă filozofia sa a imperfecțiunii, cultul pentru natural.

Îl înjur pe Fraenkel, îl înjur pentru că o redeșteaptă pe Anaïs Nin, cea care critică scriitorii și bărbații. Detest asta, așa că mă îndrăgostesc. Vreau să iubesc. Nu vreau să văd o realitate hidoasă sau să râd de ea. Fraenkel spune: „Ai folosit o poveste cu două fețe, simbolismul zi-noapte, dar nu ai folosit fața zilei sau fața nopții. Eu am inventat asta: *fața zilei*. Mi se pare foarte frumos".²

¹ În cele din urmă, *Aller Retour New York* a apărut sub sigla Obelisk Press în octombrie 1935, într-un tiraj de 150 de exemplare, semnate Henry Miller. *Alraune* a lui Anaïs Nin, intitulată în cele din urmă *House of Incest*, a apărut în 1936 sub sigla Siana Press (Villa Seurat 18, Paris), într-un tiraj de 249 de exemplare, tipărite prin relațiile lui Michael Fraenkel la tipografia Saint Catherine din Bruges, Belgia. *Scenariul* lui Miller, sub sigla Obelisk, a fost publicat în iulie 1937, în 200 de exemplare semnate și numerotate. Acest „film cu sunet" a fost, după cum se spunea în dedicație, „direct inspirat de o fantezie numită *The House of Incest*, scrisă de Anaïs Nin".

² Michael Fraenkel a publicat în cele din urmă „The Day Face and the Night Face" în numărul de Crăciun al efemerei reviste *Delta*, editată

Cu o zi înainte ca Rebecca West să vină la Paris, am avut un vis: lucrăm ca prostituată într-un combinezon roz. Am fost dată afară pentru că foloseam prea multă *ață*. Cineva ridică bucatile de *ață* și mi le întindea. (Mă întreb dacă are legătură cu tiparul meu, cu nevoia mea de a lega lucrurile între ele, de a *coase totul la un loc*.)

Ies cu Rebecca. Henry o insultă. Ea îmi oferă o cameră plină cu săruri de baie, parfumuri, truse de toaletă etc. Mă copleșește cu daruri. Îmi dau seama că e lesbiană și că mă așteaptă. Folosesc darurile ei ca să mă aranjez și mă duc în camera ei, dar mi-a luat jumătate de oră, iar ea a obosit să aștepte.

A doua zi după ce i-am primit telegrama, a venit la Louveciennes cu soțul ei. Toate după-amiezile și serile noastre s-au scurs într-o cheie umoristică. Mi-am învins timiditatea și am devenit foarte comică și foarte ageră. M-am menținut la nivelul ei de conversație, care este unul de superbă inteligență. Ochii ei arzători! La început n-a vrut să stea cu mine pe scaunul pliant, pentru că păream neglijate, dar în întineric i-a plăcut. Hugh și Harry Andrews conduceau mașina, responsabil, în timp ce noi priveam stelele. Ea spunea că volumul lui [Joseph] Deitel despre Ioana D'Arc a fost scris de o companie care făcea reclamă la suține: „Totul despre bustul Ioanei”. Îi simțeam lipsa de încredere în sine. Spunea că nu putea nici măcar să se imagineze asemenea geniului monstruos care se uită mulțumit în oglindă și zice: „Și când te gândești că am talent!” Este hipersensibilă la critici.

de Alfred Perles, Henry Miller et al., în Villa Seurat 18. Prezentând textul ca pe un fragment din *The Personal Experience*, Fraenkel îi scrie unei iubite care pleacă despre dualitatea personalității ei: „Numai în acele momente din noapte când, cum spun eu, îți cădea fața ta de zi, puteam ajunge acolo - la acea altă porțiune din tine, celălalt eu al tău, ascuns de tine, necunoscut ție... Pleci și tot ce rămâne suntem doar eu și o lume de idei, dar fără vreo idee de lume”.

A doua zi am mers împreună la cumpărături (săruri de baie). „Ce prostii vorbim, Anais!“ Am râs și am vorbit despre rujuri. I-am rimelat genele. Va purta o copie a pălăriei mele albe. S-a dat cu lacul meu de unghii. Îmi place corpul ei, pământesc, plin. Are sâni frumoși. Și pielea bronzată, ca a creolelor. În adâncul ochilor, melancolia lui Rank, dar pentru cei din jur - doar scânteie și umor.

Două ore, singure în camera ei, purtăm o discuție aprinsă, încercând să ne povestim viețile. I se pare că eu sunt mai puternică decât ea. Ea e încă victima propriei matrice a durerii. Eu sunt liberă. „Tu îți dansezi viața“, îmi spune. Toate acele *grandes lignes* ale vieții noastre sunt la fel. O copilărie grea: tatăl ei a părăsit-o când avea nouă ani. La douăzeci de ani a fugit cu H.G. Wells. A avut un copil la douăzeci și unu. Soțul ei parcă ar fi fratele lui Hugh, iar amanții ei seamănă cu Henry. Îmi povestește despre „Tommy“. Eu încerc să-i dau forță. „Ești cea mai remarcabilă femeie pe care am cunoscut-o“, a spus ea. Emoție și haos. Ea nu a fost la fel de sinceră cu ea însăși ca mine, nici în scris, nici în viață.

29 iulie 1935

Când îi aud vorbind pe Fraenkel și Henry, îmi amintesc de Rank, care știa cu mult mai multe decât ei și care era mai uman. De ce știu deja toate replicile schimbate între Henry și Fraenkel, de parcă aș fi auzit totul dinainte? Rank îi depășea cu mult, în ciuda eșecului său ca scriitor. Fraenkel și Henry se exprimă mai bine: ei sunt artiști. Rank era mai profund și mai mare, dar nu putea nici să scrie, nici să vorbească bine. Magia lui era dincolo de artă. Știa prea multe.

2 august 1935

M-am întâlnit cu Chana Orloff. Mi-a spus că Rank plecase la New York la o lună după ce sosise aici. Am simțit

o mare durere. Atunci mi-am dat seama că sperasem să-l văd din întâmplare - să-l întâlnesc când ieșea din Cite Universitaire, sau la Cafe Zeyer, sau acasă la Chana Orloff. Am știut atunci că sperasem asta, pentru că sunt încă îndrăgostită de mintea și de sufletul lui. Mă tem de această bruscă poetizare a lui Rank. Tatăl ideal trebuie să fie mereu departe și inaccesibil. Dar cât de mult tânjesc după lucrurile îndepărtate. Mi-e dor de măreția lui. Rank-amantul m-a privat de Rank-tatăl. Un tată trebuie să fie întotdeauna înțelept. Când i-am spus lui Henry că Rank fusese tatăl ideal, mi-a răspuns: „Acum eu sunt tatăl, tatăl și fiul“. Dar nu e așa, pentru că Henry e tatăl doar intermitent. El nu trăiește după înțelepciunea sa și nu are altă putere decât cuvintele sale. Eu sunt mereu îndrăgostită de înțelepciune, de divinitate, de creație omenească; mereu îndrăgostită de cea mai apropiată manifestare a divinității în om.

I-am scris lui Rank un bilet care urma să-i fie transmis: „Nu m-am putut desprinde complet de tine. Atât de mult din noi era încă profund unit. O să te mai văd ?“

4 august 1935

Numele pe care mi l-a dat Brâncuși: La Castanuela. Îmi dau seama că mă îngrozește dezacordul, pentru că mi se pare că el distruge dragostea și conexiunea. Ori de câte ori Henry și cu mine suntem în dezacord, cred că n-o să se mai apropie niciodată de mine. Totul se bazează pe senzația că dragostea (apropierea) e fragilă, dar că există o dragoste (dragostea ca dorință sau antagonism) care e rezistentă și se hrănește din ură. Dragostea aceea n-o cunosc. Exact ca Rank. Nu pot crede suficient în legătura mea cu Henry, pentru că nu are continuitate. De multe ori cred că a murit în intervalele în care nu îl văd. Nu am încredere în distanță sau în timp. Când mă întorc la Henry, simt înstrăinarea până ajungem în pat, iar dezmierdările lui restabilesc curentul dintre noi. De aceea spunea Rank că nu putea crede în viața

sau în dragostea noastră decât dacă trăiam alături de el tot timpul. Am nevoie de fraza pe care o spune Hugh în fiecare zi, de gestul pe care îl face întotdeauna Henry, de spiritul posesiv al lui Rank. Credința lui Henry nu are nevoie de asta. El crede pentru că nu gândește în aceste intervale. El crede așa cum crede un copil.

Către Rebecca: Trebuie clarificate multe din cele ce-mi spui. Trebuie sa vorbim despre asta. Deocamdată nu pot să-ți spun decât atât: păstrează-ți credința în dragoste, căci ai tendința să șovăi. Face parte din încrederea ta în tine și zdruncinările ocazionale ale acesteia. Nu da prea multă importanță gesturilor, scrisorii care nu a fost scrisă etc. Stai liniștită, crede și așteaptă. Tot ce se întâmplă în Londra depinde mai mult de tine decât ai putea crede vreodată. Totul e creat de imaginea pe care o porți înăuntrul tău. Dacă te pot ajuta să ieși din asta măcar o dată, vei sta cu adevărat de cealaltă parte a suferinței. Este o evadare. Așa cum cineva se poate trezi dintr-un coșmar. Vreau să-ți dau putere să te trezești. Sunt foarte aproape de tine.

Neptun provoacă îngrijorare cu privire la lucruri care nu ajung să se întâmple niciodată.

Îl iubesc mai puțin pe Henry, proporțional cu antipatia pentru prietenii lui, pentru viața lui, cafenelele lui, nesinceritatea lui, cruzimea lui față de alții, înșelăciunile, imitațiile, împrumuturile, hoțiile lui. A trebuit să rivalizeze cu psihanalista din mine și s-o imite. A trebuit să scrie despre Lawrence. Acum ia tot ce a învățat de la mine și îl psihanalizează pe Fraenkel, dând totul drept metodă proprie. Joacă rolul lui Rank, identificându-se cu el, deși îl detestă pe Rank. Toți facem asta, dar o facem cu sinceritate. Eu am devenit psihanalistă. Henry într-o zi mimează înțelepciunea psihanalistului, iar a doua zi își distruge toată munca.

O dată pe lună devin instinctuală și nevrotică. M-am dus la Henry într-o zi când eram la ciclu. El a început să vorbească despre *Alraune*, să spună că o ratasem, că Fraenkel reușise acolo unde eu dădusem greș, descriind senzația îna-

inte de cristalizarea gândului. La asta se adăuga faptul că, de câte ori vorbeam despre tipografie (un mit), Henry ocolea menționarea ei și considera că trebuia să ne ocupăm de jurnalul copilăriei mele. Așa că furia mea a crescut teribil, deși nu a izbucnit instantaneu. Am alimentat-o o zi întreagă. Apoi, într-o dimineată, am explodat:

„Dacă am ratat *Alraune*, cum ai zis, nu ar fi avut nici o importanță pentru tine, pentru Fraenkel, sau pentru Rank, așa cum a avut. De fapt tu ești o *girouette*. Acum te întorci după egocentrismul lui Fraenkel, după nevoia ta de el. Mi-roase a pisici vagaboande. De ce nu vă futeți voi trei între voi, ar fi mai cinstit ? Nu faceți decât să stați în cafenele și să bârfiți. Dar orice ai spune nu-mi va ucide încrederea în mine. N-o să-ți dau voie. Durează o viață întreagă să construiești această încredere și n-o să te las s-o ucizi“.

Dar Henry era într-o dispoziție foarte blândă, foarte înțeleaptă. Mi-a răspuns cu blândețe. A încheiat zicând:

— Nu vezi ce înseamnă toate astea ? E vorba de încrederea ta în tine. Când ea șovăie, mă vezi diferit, vezi toată lumea diferit. Acum îți par răutăcios și distructiv, dar nu m-am schimbat față de tine. În legătură cu scrisul tău, ești întotdeauna prea sensibilă. Eu nu m-am schimbat și știu că aceste furtuni se stârnesc ori de câte ori simți că relația noastră e amenințată de o terță persoană. S-a întâmplat cu Lowenfels, cu Fred și acum cu Fraenkel. Atunci începi să te îndoiești de mine. Îți imaginezi că stăm toți trei și te bârfim. Dacă vrei să știi, ți-am apărut *Alraune*. M-am opus unora dintre intervențiile lui Fraenkel. Am spus că e ca un recif de corali într-un bol cu apă. Uneori gândurile tale sunt precum cristalul, precum coralul. Dar în jurul lor e apă, senzație. Fraenkel a scurs o parte din apă. El nu vrea decât gândul mineral. Eu cred în nehotărârea ta.

— Henry, am nevoie de încrederea ta în mine, altfel nu pot lupta cu lumea. Cu Fraenkel trebuie să mă lupt, pentru că El nu dă nimănui locul pe care îl merită. Are atât de puțină încredere în el însuși, încât trebuie să dea pe toată lumea la o parte.

Henry a zis că și el trebuia să lupte cu Fraenkel pentru ceea ce i se cuvenea.

După o vreme ne-am dat seama că eram de acord. Henry era foarte tandru, plin de înțelegere. Dar el poate înceta brusc să fie înțelept și poate deveni naiv.

— Dacă îți păstrezi mintea limpede tot timpul, zice el, pierzi foarte mult. Când totul devine absurd și tu pleci, adeseori se întâmplă lucruri chiar în fața ta.

Henry îmi spune asta în timp ce stăm în pat.

— Da, știu, pierd lucrurile acelea, dar ele sunt mărunte și neînsemnate, în timp ce, din cauza setei mele de lucruri mărețe, mie mi se întâmplă lucruri mărețe și deloc stupide, mari aventuri, precum cele cu Allendy, Artaud sau Rank.

Și vorbesc, vorbesc despre lucrurile mari și importante care mi se întâmplă în timp ce el stă într-o cafenea cu Fred, clovnul, și Fraenkel, trapezistul mental.

Mi-e greu uneori să cred că Henry este ceea ce este pentru mine. Rank spunea că acesta nu e adevăratul Henry. Că adevăratul Henry era omul urii, al cruzimilor, al cicatricilor lăsate cu sânge rece și al indiferenței.

Când descrie felul în care râde de Fraenkel, cum îl ajută pe Fred să fure de la Fraenkel, Henry îmi dă aceeași senzație ca atunci când eu îi descriu lui trădările mele față de Hugh, toate șiretlicurile, iar el, văzând diavolul din mine, își pierde pentru o clipă credința în loialitatea mea.

E gelos când mă vede în rochia rusească roșie, a lui Rank, pe care spune că o port prea des. Diferența e întotdeauna *dragoste*. Dacă nu iubești, ești în stare ba de una, ba de alta. Mi-e greu să cred însă în această dragoste, când pentru toți ceilalți Henry este în primul rând cel care ia.

Când Henry adaugă înțelepciune căldurii și blândeții lui, devine bărbatul pe care îl iubesc la nebunie. Instinctul și ideile se întâlnesc atunci - dar acest lucru se întâmplă rar.

Fraenkel mi-a scris un Zid Chinezesc ideologic de teorii ale vinovăției, atât de impermeabil încât singura modalitate

de a nu-mi petrece următorii douăzeci de ani despiciând firul în patru cu el era să plonjez dedesubt și să îi atac nevroza. La asta a răspuns și mai strălucit, cu o perfectă autoanaliză - la care eu am răspuns: „Dar *celălalt*, celălalt lipsește cu de-săvârșire din viziunea ta“. Intre timp, Henry îl ataca și el - iar Fraenkel, singur în garsoniera lui, s-a simțit persecutat și a avut dureri în piept. În aceeași noapte, în timp ce-mi răspundea: „Mi-ai retezat capul“, i-am scris o scrisoare plină de omenesc pentru a contrabalansa cruzimea ideologiei. El, desigur, a fost copleșit atât de violență, cât și de dulceață. A venit la Louveciennes. Am făcut pace. Pace. Noaptea, în birou, după ce Eduardo și Hugh s-au dus la culcare, a spus:

— M-am opus protecției și căldurii tale. Știi de ce. Mă torturezi când te apropii de mine ca o femeie ce nu poate fi a mea. Eu sunt un extremist; ori ești a mea, ori trebuie să fii bărbat. Dacă aș fi în locul lui Henry, nu te-aș împărți cu nimeni.

— Noapte bună.

A fost atât de mișcat încât m-a tras spre el pentru un sărut pe jumătate, un sărut ireal. Și asta a fost tot. Ne înțelegeam. Admirația și atracția lui către mine cresc cu fiecare zi. În cunoașterea femeii e ca un copil. Îmi iubește forța.

Zilele următoare la Louveciennes pot fi definite prin căderea carapacelor, a cochiliilor, a crustelor, a măștilor. El a devenit din ce în ce mai sensibil, mai el însuși; a început să fie luminos. Acest trup mic, ca un schelet, fără carne. Totul numai gând și sensibilitate, mai cald la atingere decât mi-am imaginat.

În ziua în care a trebuit să mă duc la Paris să-l văd pe Henry, a încercat să mă facă să pierd trenul. Cocheta cu ideea de a mă duce el în Mexic, în loc să fie dus acolo de mine și de Henry. Eduardo, spunea el, putea să vină de asemenea, pentru că nu el mă răpise, ci Henry și Hugh. Eram atât de fascinată de planurile lui încât chiar am pierdut trenul, în timp ce Fraenkel spunea: „Tu trebuie să fii păstrată, îngrijită cu atenție. N-am simțit asta niciodată în legătură cu

Henry sau cu Fred. Ei sunt puternici și tot nu încercă lucruri atât de complicate, atât de rare ca tine. Viața ta e remarcabilă, felul în care ai ținut-o în echilibru, deși mereu atât de plină, totul atât de plin“.

Realitate. Când te afli în inima unei zile de vară ca în interiorul unui fruct, privindu-ți degetele de la picioare date cu oă, privind praful alb al străzilor liniștite și somnoroase de pe sandalele tale, soarele care ți se strecoară pe sub rochie, între picioare, privind lumina care îți lustruiește brățările de argint și adulmecând mirosurile brutăriei, *le petit pain au chocolat*, urmărind mașinile care trec, pline de femei blonde ca fotografiile din *Vogue*, apoi o vezi pe bătrâna *femme de ménage* cu fața ei arsă, de culoarea fierului, plină de cicatrici, și citești despre bărbatul care a fost tăiat în bucăți și acolo, în fața ta, e trupul ciuntit al unui om în scaun cu rotile, iar mirosul de coafor înalță încă un imn realității.

5 august 1935

Când am ajuns, Henry își terminase toți banii și nu mânca nimic la prânz, așa că am început prin a mânca la masă, în mijlocul camerei; apoi ne-am dus în pat, și e ciudat cum ne contorsionăm noi trupurile în poziții atât de diferite de cele ale corpurilor umane, astfel încât la paroxismul bucuriei trupurile noastre să nu pară omenești, ci de animale, satiri, rădăcini de copac, negri, sălbatici, indieni. Irecognoscibili. Nu Henry și Anaïs, atât de deformați, de alterați de senzualitate. Apoi parcă pregătim din nou masa și eu tai o vânată, căutând, cu multă grijă, suculența. Și cădem într-o pace profundă, întinși pe canapea, vorbind despre opiu - opiul somnului și opiul acțiunii. Henry spusese: „Când sunt trist, mă culc“. Și brusc am înțeles că atunci când sunt tristă, eu trebuie să acționez.

Când ies din mica bucătărie corpurile ni se ciocnesc, se freacă unul de altul, se lipesc; între timp, eu scriu povestea

despre Rank, despre cum sângele nostru nu se lipește, în ciuda pasiunii.

La micul dejun e soare pe balcon. Arunc așternuturile pe balustrada aflată în plin soare. Spălăm vase. Scriem. Henry, după ce i-am criticat părțile prea faptice ale scrisorii lui de două sute de pagini către Fred, e jignit în amorul propriu, dar face niște adaosuri și o transformă într-o frumoasă cärtică.

Sugerez să pornim o campanie mai târziu ca să adunăm un grup de donatori în jurul lui Henry cu această scrisoare, în loc de *Scenariu*, care este ezoteric și limitat. O botezăm *Aller Retour New York*. Vorbim despre diferențe, despre diferențele supreme dintre mine, Fraenkel și Henry. Henry vorbește despre diferențele sufletești și despre cum Fraenkel, până și când pare să aibă dreptate, e depășit de Henry, care are dreptate într-un mod mai profund, mai aproape de suflet și oarecum miraculos. În timp ce vorbește despre Fraenkel, eu mă gândesc la Rank și scriu despre Rank.

Fraenkel îmi admiră scrisoarea pe care i-am trimis-o, care avea un scop fatal, mai limpede. Se pierde însă în marea celor cincisprezece pagini de atacuri instinctuale, ca de taur, ale lui Henry. Henry are miros bun, nu însă și minte. Dar are miros foarte bun. Ori de câte ori Henry adulmecă, miroase, urinează, cu siguranță e ceva în neregulă! Iar când eu nimeresc exact locul, atunci știm. Împreună suntem morali ! Când îi văd nările fremătând, când transpiră și înjură, știu că suntem pe calea cea bună, dar adeseori el se pierde la jumătatea drumului. Și atunci întru eu, adulmecând aerul cu un nas care seamănă mai degrabă cu un aeroplan sau un far!

Uneori mă tem că jurnalul oferă o imagine meschină, pentru că las la o parte arta și ideologia, adevăratul conținut al discuțiilor mele cu Rank, cărțile, critica, descoperirile, ideologiile. Dar nu scriu cartea care conține toate cărțile.

Cuprind numai viața care curge în jurul cărților, în spatele lor. Găsesc motivații pentru anumite acțiuni, în misiunea mea de a-i scuza și justifica pe ceilalți. Sunt precum paznicul pitonului despre care vorbea Rebecca [West]. Când a fost întrebat cum hrănea pitonul fără a-și pune viața în pericol, el a răspuns: „A, îl hrănesc cu un băț, pentru că el nu are destulă minte cât să facă diferența dintre o mână și un băț“.

Cum spuneam, Henry se teme să iasă din bârlogul lui (comunicarea noastră din garsonieră), de teamă să nu-l piardă. „Crezi că o să te întorci, ca prin vis, și o să găsești Villa Seurat 17, Villa Seurat 19, dar nu și 18.“

Henry, devenind din ce în ce mai Bărbat, începe să deteste rolul de Tată al lui Hugh. Să-i spună Hugh (din cauza situației financiare) unde să se ducă, ce să facă. Semn bun! Când vorbim despre călătorii, zice că i-ar plăcea dacă banii ar veni de la el. Voință negativă. Obiectează la mutarea din octombrie pentru că e fericit. Dar trebuie să mă îndepărtez de Hugh.

Hugh a găsit un limbaj în astrologie. Acum poate spune tot ce spunem noi și poate înțelege tot ce suntem și ce spunem. Înainte, singurul lucru de care mă plângeam era faptul că nu-și putea articula gândurile. În astrologie e creativ, activ și expresiv.

Henry crede în viață, dragoste și bani așa cum crede un copil. Vor veni întotdeauna de la Dumnezeu, de undeva.

Lucrez la jurnal, copiez niște însemnări pe care le-am făcut rapid într-un carnețel la Villa Seurat. Fac însemnări despre povestea cu Rank și copiez jurnalul de la New York. Retrăiesc minunata intensitate a New Yorkului. Dactilografiez pentru Eduardo, fac plajă, joc badminton. O zi la Louveciennes. Scrisori de la John și [Norman] Bel Geddes. Dar nu scriu nici o carte. Scriu circular, periferic, în jurul a toate. Amantul, *amantul* pe care îl așteptam cu atâta nerăb-

dare era din nou starea de graviditate, care e fericirea supremă. Cât îi regret sfârșitul de fiecare dată, medicamentul care face să curgă din nou sângele necreator. N-are rost. Nu e posibil să nasc un copil fără cezariană, iar cezariana e periculoasă pentru inima și starea mea generală.

Al cui copil ?

Instantaneitatea gândului produce gândul cristalizat - cel mai pur, în opinia lui Fraenkel. Eu spun că teama de lume produce cristale în scris. Fraze cristalizate, fără cusur, perfecțiunea și luciul lucrurilor neomenești, ca stilul meu de început, în *Alraune*. Dar astfel de cristale sunt respingătoare pentru oameni. Nici un fel de imperfecțiuni omenești, umezeală, apă, transpirație, halou, respirație, căldură trupească ori miros. *Inattaquable*, suprafața invulnerabilă a cuvintelor. Lucrurile importante care au fost lăsate deoparte în jurnal pot fi găsite în cărțile lui Rank, în cărțile lui Henry, în cărțile lui Fraenkel, în suprarealism, în operele lui Artaud, în psihanaliză, în scrierile lui Breton, în revista *Minotaure*.

10 august 1935

Două zile de arșiță albă.

Sunt prea plină de *Modernes* al lui Denis Seurat, de idei, fraze, planuri, imagini, extaz. Mă grăbesc să-l fecundez pe Henry. Ameninț să scriu o carte însuflețită despre scrierile lui, despre el, așa că se aprinde. Vorbim despre Spania. Mă simt clarvăzătoare, ard. Vorbim despre perioada clasică. Scriem cu bucurie, pentru că ne-am scuturat de nefericire. Cultul durerii aplicat la scris. Sunt atât de surprinsă că scriu fără durere încât nu-mi vine să cred că scriu din nou.

În octombrie mă mut. Sacrific New Yorkul pentru Henry. Ceea ce îmi doresc este să plec la New York, cu Henry, să fac psihanaliză, să mă bucur, să fiu liberă. Henry vrea Europa.

Sunt tânără, pot să aștept. Lui îi lipsește curajul de a cuceri lumi noi. Eu pot să aștept.

Când scriam că sunt îndrăgostită, John Erskine ne scria că vine la noi, Allendy îmi cerea o întâlnire, Fraenkel cădea sub vraja mea; dar nimic din toate astea nu e destul de mare sau destul de bun. *Alors f'attends.*

Acum că nu mai e Rank, îl pot iubi în voia mea, mult mai frumos; sunt liberă să iubesc în el ceea ce poate fi iubit. Trebuie să existe o distanță.

Revărs tot ce creez. L-am copleșit pe Elenry cu foc, idei, viziuni. I-am spus să renunțe la sinteza imposibilă a cărții despre Lawrence și să-i preia fragmentele perfecte.

Îmi fac bagajele ca să mă duc să mă întâlnesc cu Rebecca la Rouen.

Continui, scriu pe îndelete despre nasul, urechile, gura, părul, mâinile, pielea, alunița lui Henry. Corpul celui iubit trebuie explorat complet. Descrierea e un act de iubire. Poate că vreau să scriu despre el în loc să scriu despre tata sau despre Rank, ca o altă dovadă de iubire. Iubirea cea mai reală.

Alaltăieri am lucrat până au început să mi se spargă vișoarele de la ochi.

Oare scriu despre Rank ca să fiu aproape de el ? Am fost învăluită de sentimente de compasiune în timp ce îi citeam scrisorile.

Seara m-am îmbătat cu Eduardo și Hugh. Am fost caraghioasă. Hugh a spus că dimineața, în drum spre Paris, s-a gândit tot timpul la cât de mult mă iubea și cât de minunat era că trăia cu mine. Cu toate astea, Eduardo spune că el compătimentește foarte tare pe oricine încearcă să fie soțul meu!

Nu mai am nevoie de suferință. Mi-am confecționat un suflet, mare cât lumea întreagă, care tot dă pe dinafară, și trebuie să chem mereu instalatorul.

Să scriu tot ce văd în Henry și în jurul lui. Pur și simplu să scriu ce văd. Văd întotdeauna într-o sută de dimensiuni. Văd ca un bețiv.

În New York l-am ocolit pe John, când mi-am dat seama că încă mă poate tulbura. Acum e supărat. Aseară, în mașină, cufundându-mă în întuneric, știam că îl doresc senzual și că încă mi-ar plăcea să-i simt trupul peste al meu, asta-i tot - o reacție foarte animalică. Pur și simplu o dorință de a mușca din trupul acela mare, senzual, și de a auzi vocea lui senzuală mormăind de plăcere. Îmi place să mă gândesc la ziua în care eram amândoi în călduri. Îmi place să mă gândesc la asta, la John „întărit” în pantaloni, cum a spus atunci, când m-a șocat pe moment - exprimarea, nu senzația.

N-am scris niciodată despre seara cu Rebecca la New York, despre nopțile din Harlem, despre scamatorii și despre *foire-u* de pe Broadway, despre burlesc, care a ajuns să-mi placă atât de mult. Îmi plăcea vulgaritatea. Spectacolele de pe Broadway. Broadwayul noaptea. Cina la Rainbow Room cu vechiul meu admirator, domnul Freund, care încă își mai amintește de Monte Carlo, Nisa, dansul de la Hotel Eden. George Turner, care vine într-o după-amiază cu zăpadă, un don Juan ușor prăfuit, cu un corp care seamănă prea mult cu al lui Hugh și care îmi amintește de Hugh, implorându-mă. E mai ușor să spui da decât nu. E mai ușor să te culci la pământ decât să te zbați, cum am făcut eu cu alte ocazii. În New York fiecare invitație este o cursă, fiecare vizită o luptă. Mă simt foarte ușoară și neatinsă după George, bucurându-mă că l-am înșelat pe Rank. Când a intrat, câteva minute mai târziu, aprins, zguduit de dragoste, mi-a plăcut că îl înșelasem. Nimeni nu are dreptul să se agațe de o ființă omenească așa cum a făcut-o Rank.

Însemnătatea momentelor *de bonheur simple* în cărțile moderne. Ridicate în slăvi pentru că sunt atât de rare pentru

noi, nevroticii, așa cum extazul și tragedia sunt pentru ceilalți. Harriet Hume mâncând dintr-o pungă cu cireșe, ceașca de ciocolată a lui Colette, ceașca mea de cafea la Roger Williams.

12 august 1935

Rebecca s-a lansat în cea mai fericită aventură amoroasă a ei. Spune că se simte datoră față de mine. Eu i-am dat curaj, în timpul discuțiilor noastre la Crillon, să-și ia inima-n dinți. Am ghicit limpede situația. Ne-am întâlnit la Rouen cu toții, Hugh, Eduardo și Rebecca, într-o dispoziție de *chablis* și *Bourgogne*. O discuție spumoasă, cu căderi bruște în profunzime. Fermentul admirației. A mea față de sâni ei bogăți, pielea de țigancă, ochii arzători, umorul și ironia ei. A ei față de „frumusețea“(!) și accentul meu. Când am trecut podul, ea s-a oprit să mă sărute pentru că spusesem *cow-webs*, cu accentul pe vacă, cea care dă lapte. E foarte caldă, dar umilă și timidă: „Te-ai plictisit?“ Se destinde în aerul tolerant al Franței. Mâncăm cu poftă, fantastic, la orice oră. Ne plimbăm prin Rouen dimineața. „Ce tălpi frumoase ai. Ce încântătoare ești!“ Cu o seară înainte, când Hugh parca mașina în garaj, m-am dus la ea în cameră și am stat de vorbă despre „Tommy“ și am sărutat-o de noapte bună, foarte pasional, de câteva ori pe obraz, râzând. Intre noi e vigoare și căldură. Eu, beată și drogată, exaltată. Ne întoarcem. Facem haz de casa dărăpănată, prost îngrijită de la Louveciennes. Râdem de defectele Emiliei. Nu mai roșesc. Râdem. Ea stă în pat dimineața. Hugh și Eduardo sunt plecați. Ne petrecem cea mai mare parte a zilei povestindu-ne viețile, care seamănă în mod bizar. Îi dau să citească introducerea la povestirea cu tata. E nevoită să se oprească, pentru că o face să plângă.¹

¹ Pronunție greșită a cuvântului englezesc *cobweb*, „pânză de păianjen“. *Cow*, în engleză, înseamnă „vacă“. (N.t.)

Facem o plimbare și ne pierdem în labirintul conversației, astfel că ne trezim în Marly la ora la care suntem așteptate acasă la cină. Suntem nevoite să-i telefonăm lui Hugh, să vină să ne salveze.

Are limba ascuțită și nu suferă de naivitate. O să fiu oare la fel de ageră la vârsta ei ? Descrierile pe care le face oamenilor sunt necruțătoare. Are umor. Gesturile îi sunt lejere, pământeste, încântătoare. Cel mai bine îi stă întinsă pe canapea, ciufulită și nearanjată, îmbrăcată neglijent, cu picioarele ei foarte puternice și curbele accentuate provocându-mi oarecum aceeași tensiune ca și Dorothy [Dudley]. Sunt îmbrăcată în pijama și sunt tentată să fac dragoste cu ea, cu sâni ei.

Citind despre copilăria mea, a spus: „A fost exact la fel. Și tu îți amintești de pietrele colorate din ferestre ?“

Într-o ședință de psihanaliză și-a descoperit o amintire: tatăl ei o violase. Psihanalistul a spus că era o fantezie obișnuită a femeilor, un vis, o dorință, o teamă; a pus la îndoială veridicitatea amintirii. Rebecca a susținut că era reală, dar acum nu mai e sigură.

Două lucruri nu am îndrăznit să-i povestesc: despre aventura mea cu tata și despre faptul că mi-am ucis copilul. Nu știi cât de departe m-ar urma în bizar. A ieșit din viața ei englească rigidă, eliberată de Franța, liberă și pasională, „lacomă ca un porc“, cum zice ea, dar cât de liberă ?

„Ești atât de plină de viață“, a spus ea.

Admiră comportamentul meu senin. Nu las niciodată să se vadă în afară haosul. În viață eu am fost mai puternică și mai liberă. La patruzeci și doi de ani, ea spune: „O să închiriez o garsonieră pentru « Tommy ». Cu câtă inteligență îți conduci tu viața, Anais“.

În timp ce aștept să se trezească îmi copiez jurnalul de la New York. Astfel, Rank se amestecă într-un fel viu cu prezentul.

Rebecăi nu-i place deloc cum scrie Henry. Consideră prefața mea la *Tropical Cancerului* o bucată minunată de vie,

care nu are nici o legătură cu cartea. „El nu are viziune”, zice ea.

În birou a remarcat că nu a mai văzut niciodată cărți atât de serioase într-o atmosferă de veselie, lejeritate și joacă. Da, toată seriozitatea îmbrăcată în castaniete, șaluri de dantelă, acvarii de sticlă, pietre colorate, pereți portocalii, costume. Psihanaliza îmbrăcată în poezie și parfum.

Eu am purtat ieri rochia mea neagră, cea în care m-am îmbrăcat de atâtea ori pentru psihanaliză și pentru Rank. Cele două tăieturi dezvăluie sânii. Rebecca a spus: „Bineînțeles, era perfectă pentru psihanaliză, care este o cedare a sânelui pentru a-i hrăni pe alții...”

Rebeccăi i-a plăcut când Hugh și Eduardo ne-au dus să mâncăm languste la unsprezece dimineața, fără nici un motiv, pur și simplu pentru că păreau apetisante când treceam pe lângă ele. Și criza de râs isteric a lui Hugh în grădină, din cauza serviciului lent al Emiliei, o isterie comică născută din ani întregi de răbdare față de serviciul prost, pentru că eu m-am atașat de Emilia și ea mă adoră.

Rebeccăi îi place haosul creativ și faptul că a trebuit să rupem langustele cu degetele, pentru că nu aveam clești.

Privind ultimul vagon al unui tren: „Chiar trebuie să mă urc? E atât de indecent expus”.

În tren, sărutându-mă, a spus: „Nu pot să-ți spun cât de minunat a fost. E ca și cum aș fi avut o nouă aventură amoroasă!”

O perioadă magnifică. Ea și-a întrerupt ritmul convențional - acea rupere de ritm după care trăiește mereu Henry. O continuă rupere de ritm *assouplie la fantaisie*, sporește imaginația. Viața cealaltă, convențională, o ucide. Mi-a spus că s-a simțit atât de bine la Louveciennes încât, pe viitor, îl va numi *pântecul*: „Să toastăm pentru întoarcere!”

Aș vrea s-o ocrotesc, deși eu am treizeci și doi de ani, iar ea patruzeci și doi.

Mi-a spus că a fost copleșită de bunătatea noastră extravagantă față de ea. Tot ce am născocit noi trei, o primire cu adevărat regească, fără prea mult aur.

Eu sunt mama grupului, în sensul că eu o iau întotdeauna înaintea lui Hugh, Eduardo, Henry sau Fraenkel în a crea viață și în a da viață. Sunt Mama Tuturor, cea care îi dă lui Henry putere și înțelepciune să stea pe picioarele lui; cea care îi oferă lui Hugh psihanaliză, îl incită să trăiască; cea care îl scoate pe Eduardo de ani întregi din singurătatea lui. Și în cele din urmă, când reușesc - Henry se descurcă singur și evoluează uimitor, îndrumându-l el pe Fraenkel acum, Eduardo s-a împrietenit cu Fraenkel și locuiește cu el, Hugh a ajuns să se bucure de viața lui boemă din Anglia - când ei zboară din cuib, apoi Joaquin, violonista, toți - atunci mă uit la cuibul gol și plâng. Eduardo, într-o dispoziție expansivă, fraternizează în sfârșit cu Henry, toți sunt în mișcare. Henry vorbește ca Rank și descoperă ceea ce eu știam de mult.

În mișcare, când privesc vârtejurile pe care le ridic, schimbările pe care le aduc, viețile transformate, mi se face frică. Frică să nu fiu abandonată. Lui Henry și Fraenkel, Rebeccăi, fiecăruia dintre ei îi spun acel lucru care să-i dea încredere. Laptele care iese din sânul meu este psihanalitic, ceva dincolo de analiză, făcut din compasiune, înțelegere, viziune asupra destinului celorlalți. Simt că aș putea influența și viața Rebeccăi, spre libertate. Ei mi se supun și mă urmează, îmi aruncă în față propriile cuvinte. Henry spune acum ceea ce spuneam eu despre Allendy în întunericul grădinii de la Louveciennes. Dar el, cu cea mai profundă umilință, spune: „Tu știi toate astea. Tu ai spus toate astea“.

Dar copiii se întorc. Henry nu m-a iubit niciodată atât de mult ca acum, ca aseară. Hugh se întoarce, Eduardo se întoarce. Fraenkel e cel mai pervers dintre ei. Am mai puțin răbdare cu el pentru că e atât de *invidios*, atât de lipsit de generozitate. El se luptă ca o femeie, cu instrumente meschine. // *est le plus malade*.

Din cine știe ce motiv ciudat, Hugh a fost foarte îndrăgostit de mine cât a stat Rebecca aici. Parcă văzându-mă în carne și oase, văzându-mă aprinsă, ei vor să facă dragoste cu această siluetă dansatoare.

Eduardo descoperă acum plăcerile conversațiilor bogate pe care eu le-am avut la Clichy, își ascunde reticențele. Încercasem de atâtea ori să i le împărtășesc! Eu am fost cea care a avut ideea ca el să stea din când în când la Fraenkel. I-am spus: „Tot oscilezi între Paris și Louveciennes. Stai aici câteva zile. Bucură-te de discuții și de oameni”. Și acum se supune și se duce acolo, îi place, iar eu mă întunec și stau cloșcă pe cuibul meu gol!

Când am ajuns la Villa Seurat ieri-dimineață, la micul dejun, Eduardo a fost cel care s-a aplecat pe fereastra locuinței lui Fraenkel să fluiere de „bună dimineața”. Iau micul dejun cu Eduardo și Henry, care încearcă să-mi facă un rezumat a trei zile petrecute cu Fraenkel. Îmi povestesc cum descrierea schizofreniei i se aplică și lui. Cum *Tropicul Cancerului* e o carte de canibalism și sadism. Henry cel din perioada aceea, în a cărui cameră mă duceam și în a cărui sensibilitate plonjăm, trecând prin acest edificiu, dincolo de el, dincolo de această atitudine, această carte pe care el o puneă între el și lume ca să pareze loviturile.

Cu Fraenkel am vorbit despre Rebecca. O plăcea ca femeie, îi plăcea aerul ei sănătos. Am vorbit despre faptul că eu le-o iau înainte, ducând o viață mult mai aventuroasă datorită puterii mele de a acționa, de a juca feste, de a înșela, de a minți. I-am spus lui Henry: „în loc să le numești feste, de ce nu folosești un cuvânt mai frumos, numindu-le creația mea?” Această creație o admiră Fraenkel. Am căzut de acord că Rebecca era mai realistă decât mine. Și o scriitoare clasică, în timp ce noi suntem romantici.

Noaptea, Henry îndrăgostit. Mă acoperă cu sărutări. Îmi așază mâna pe penisul lui. Pe jumătate adormiți, pe jumă-

tate visând, facem amor până mă aduce la paroxism. Valuri-valuri de dorință. Adormim îmbrățișați. Îl anunț că i-am spus Rebeccăi că o să mă mărit cu el. *Era lună plină.*

17 august 1935

L'inconscience du monde, care făcea posibil ca eu să port o rochie roșie de catifea dimineața, la Richmond Hill, ducându-mă la New York ca să-i pozez lui Richard Maynard.

Ieri a fost o zi importantă pentru mine ca scriitoare. În noaptea precedentă, am ieșit cu Eduardo, Rodina și prietena ei lesbiană, Carol, și Hugh. La Balul Tabarin. Eram obosită după ziua de orgie cu Rebecca, după ziua și noaptea cu Henry. Mi se plimbau prin minte diverse sintagme: *reve eveille*, vis cu ochii deschiși. (Analiză proustiană.) *Uextase joint à l'analyse*. Neplăcerea față de realismul meu feminin, atât de clar separat de eul meu ideal.

Ieri-dimineață m-am dus la Elizabeth Arden ca să-mi împrăpătez tenul. Faptul că stăteam culcată acolo, relaxată, mi-a indus un fel de visare, care îmi amintea de starea pe care am avut-o când am fost sub anestezie, dar era mai plăcut. Atunci am văzut realitatea și subconștientul împreună; fuzionau sau alternau armonios. Și Hugh spusese că aveam momente când eram nebună. Starea de graniță, trecerea de la normalitate la fantezie și nevroză, asta voiam să prind. Am început un nou monolog despre tata, nu despre Rank. Am dat fuga la Henry. Avea un comision de făcut. M-am așezat la mașina lui de scris și într-o viteză disperată am scris cinci pagini într-un stil nou, începând în prezent, în salonul de la Elizabeth Arden, despre picioarele tatei. Acum știu cum o să scriu cartea asta.

Însemnări: Mereu eter. Întru și ies din tunelul conștientului și inconștientului cu detalii realiste complete și cu cel mai pur *reve eveille*.

În același timp primesc încurajări de la Dorothy Dudley, laude călduroase atât pentru romanul meu, cât și pentru *Alraune*. În roman sunt o pionieră a descrierii relațiilor dintre femei, zice ea. *Alraune* este flacăra albastră, comuniunea pură. Pentru mine, romanul este focul. Sunt aproape eu înșămi în *Alraune* pentru că este în consonanță cu viziunea mea. Personajul lui Henry din roman - aproape că poți să-l miroși. E atât de dramatic și de puternic! Și peste toate acestea, o scrisoare entuziastă de la Katrine, care a dat scrierile mele spre lectură ginerelei ei, editor.

Și pe deasupra știu că acum pot să beau vin fără să mi se facă rău. La treabă, așadar!

18 august 1935

După ce am recopiat *Alraune*, am scris despre jurnalele care ard în cartea despre tata. Mi se pare că așa nu mai am cum să mă împotmolesc. Imit jurnalul, aproximându-i tonul sincer și plenitudinea.

22 august 1935

M-am întors acasă de la Villa Seurat cu trăiri foarte intense, am copiat zece pagini din jurnalul de la New York (am nevoie să retrăiesc mereu aventurile febrile și triumfurile de la New York); apoi, într-o stare de mare exaltare, am scris două pagini despre muzică pentru cartea despre tata. Muzică. Asta e unul dintre cuvintele-cheie. Muzică. El, muzicianul, nu a făcut lumea să cânte pentru mine, nu m-a lăsat să cânt sau să dansez. „Nu am putut niciodată să dansez în jurul tău, o, tată. Nimeni nu a dansat vreodată în jurul tău. Îndată ce te-am părăsit, tată, lumea întregă a început să cânte.”

Nevroză: să atribui sarcinii fiecare schimbare fizică. Pentru că m-am îngurășat, am dat fuga la doctor să mă consulte.

încă nu pot crede în fericire. Tânjesc după New York, după idilele, plăcerea și intensitatea de acolo. Nu mai tânjesc după Rank.

Joquin ne trimite primele drepturi de autor pentru sonata lui, șaptezeci de franci. Primele drepturi de autor ale lui Henry se vor duce pe tipărirea *Scenariului*. Henry este atât de uman!

Rebecca îmi trimite o scrisoare necruțătoare despre cartea lui Fraenkel, care, crede ea, este patetică pentru că nu conține nimic ce n-ar putea fi spus în două pagini. E de părere că e găunoasă și repetitivă. Crede că nici Fraenkel, nici Henry nu au deloc simțul realității, care e baza literaturii - a vieții, de fapt. Ei stau și vorbesc despre o Anglie imaginară, despre cititorii imaginari ai lui D.H. Lawrence; împrășcă peste tot cu platitudini. Nu i se pare că ei ar câștiga ceva din apropierea mea; nu e decât o imensă pierdere de timp și energie, sunt oameni care iau, satisfăcându-mi instinctele materne, dar eu n-ar trebui să-i las să mă distragă, ar trebui să trudesca mai departe la propria-mi operă...

În seara asta stau în birou, beată de muzică, scriind scrisori, dansând scrisori. Muzica este pentru mine un stimulent de primă clasă, mai puternic decât vinul. Sunt beată. Comunic cu oamenii. Scriu numai ca să comunic cu oamenii. Iubesc oamenii.

Gelozia lui Henry e la fel de intensă ca a mea. Nu mă lasă să-i cunosc prietenii tineri și frumoși. Mi-a luat mult timp să am încredere în dragostea lui. Nu am vrut niciodată să-mi las haine la el, pentru că îmi aminteam de povestea cu soția lui care o găsisse pe June îmbrăcată în chimonoul ei. Mi-l imaginam lăsând o târfă să-mi poarte lucrurile. Îmi aminteam alte pângăriri de care îmi povestise și propria mea atracție față de pângărire.

În monologuri nu există punctuație.

îmi plac toate lucrurile de dimensiuni anormale, ireale. Fie prea mari, fie prea mici.

Louveciennes. Hugh e sănătatea mea psihică. Altfel, lumea ar părea întotdeauna cu susul în jos. În Hugh e sănătate, pace, rezistență la schimbare, dragoste eternă, rutină. Dar cel care dă dovadă de cel mai mult simț ocrotitor e Henry. Când Fred a spus că anumite părți din romanul meu sună ridicol în franceză (ca și Lawrence), iar eu am fost distrusă, Henry mi-a luat apărarea și a venit la mine, și mi-a luat capul în mâini, lipindu-se de trupul meu în timp ce vorbea.

5 septembrie 1935

Intr-o după-amiază, la Fraenkel, Eduardo, Henry, Fraenkel și cu mine am compus împreună o piesă pe tema morții lui Fraenkel. El ne cere să credem în moartea lui, așa cum au crezut oamenii în moartea lui Cristos, pentru că atâta timp cât nu credem în moartea lui, nu va putea învia.

Henry nu a murit niciodată astfel, deși a atins același abis al suferinței. Probabil pentru că și-a trăit până la capăt suferința; nu a fost o suferință provocată de frustrare. Frustrarea provoacă moarte. Suferința, absolută și reală, nu ucide.

I-am spus că acest lucru se întâmplă pentru că el știe atât de bine că înțelepciunea ucide viața, pentru că el insistă mereu asupra unui echilibru: o zi de înțelepciune, una de nebunie ! Că el are mai multă dreptate când scrie nonsensuri - fantezie sau burlesc, ca în scrisorile de la New York - decât atunci când își prezintă descrierile și impresiile din New York ca înțelepciune. Nu poate scrie înțelept, precum Keyserling, sau serios, ca Duhamel. El nu știe; nu are decât viziunea lui nebunească, fantastică. E contorsionist. Într-o seară a spus foarte serios, după ce Fraenkel îi demonstrase că el mereu caricaturizează oamenii: „ Nu mai vreau să fiu contorsionist". Il atrage înțelepciunea, îl fascinează. Nu ajunge la ea decât în mari străfulgerări divine, cu multe recăderi.

Am găsit modul în care pot turna tot ce gândesc sau simt în fiecare zi într-o carte care să nu fie jurnalul. Cartea mea despre tata e scrisă ca jurnalul. Bineînțeles, nu intră totul în ea, dar aproape în fiecare zi gândesc sau fac ceva care e legat de povestea aceea. Cartea mea despre tata e bună pentru că e scrisă la cald. În cartea asta îl descriu pe Henry cu mai mult umor, mai neglijent. El a izbucnit în râs când a citit scena în care apare prima oară și fraza mea de început, „Totul e bine“. Scriu cu mai puțin respect sau naivitate, dar nu cu mai puțină dragoste. Lucrez încet, de mână, în timp ce Henry scrie povestea lui Max.¹

Fraenkel e împotriva lui Henry. Hugh e împotriva mea. Cei fără culoare, care nu fac gesturi mari, sunt acuzați că le lipsește generozitatea. Henry și cu mine dăruim într-un fel atrăgător, dar iluzoriu, nu real. Însă lumea are nevoie de daruri iluzorii, sau de darul iluziei.

S-a terminat cu regretele în legătură cu Rank.

Sunt din nou prizonieră într-o viață prea strâmtă, deși Dumnezeu știe că e destul de plină. Am scris vreo sută de pagini din cartea despre tata. Luni dimineața plec de la Louveciennes cu Hugh; mă opresc la bancă să pun jurnalul de la New York în caseta de siguranță, pentru că am terminat de copiat. Iau un taxi până la Villa Seurat. Când ajung îl văd pe Eduardo ducând lapte pentru micul dejun împreună cu Fraenkel. Ne sărutăm unul altuia colțurile gurii. Fug sus. Henry deschide ușa exact când mă pregătesc să bat. Mă simte când vin. E în toane bune pentru că a primit o scrisoare de la un nou admirator și ne așezăm să lucrăm la campania de trimitere prin poștă a abonamentelor pentru Numărul Unu

¹ Povestea întâlnirii întâmplătoare a lui Henry Miller cu un refugiat cerșetor, la Paris, a apărut pentru prima oară în volumul *Max and the White Phagocytes*, publicat de Obelisk Press în octombrie 1938, apoi în primul număr al revistei americane *The Phoenix* (toamnă 1938).

din Seria Siana, *Alter Retour New York*. Scriu o mulțime de scrisori. Apoi fac cumpărături pentru prânz. Eduardo îmi duce sacoșa de piață, ca să putem sta de vorbă. Băiatul pe care îl iubește se prostituează; „face” Cafe Select; și în ciuda horoscoapelor care indică o relație de dragoste, băiatul vrea să rămână la profesia lui, iar Eduardo e trist.

Iau masa împreună cu Henry. E foarte afectuos. Tragem un pui de somn. Mă posedă atât de violent încât îi spun că trebuie să mă fi transformat într-un vagin uriaș. Sunt atât de elastică și flexibilă, stau cu picioarele cât pot de ridicate, cu spatele curbat, oferind întregul ca pe un buchet, iar lui Henry îi place să-l privească, îi place să-l vadă, roșu și lucios, alunecând înăuntru și în afară ațățător. La un moment dat îmi pierd complet capul, intru în transă, înnebunesc, toată numai sex, sex orb, fără identitate ori conștiință. Și Henry, tot inconștient, murmură „Ticălos nenorocit”, ceea ce mă face să râd. Adormim râzând. Draperiile negre de catifea sunt trase. Henry doarme adânc.

La femme de menage spală vasele. Eu fac o baie. Îmi pun rochia corai cu guler Medici, ascund totul sub o pelerină neagră și trec pe la Richard Thoma, ca să recuperez manuscrisul lui *Alraune* pe care i l-am împrumutat și exemplarul meu din revista *Minotaure*. Îmi spune că a creat o rochie pentru mine. El nu aparține epocii noastre suprarealiste. E romantic și decadent. Nu-mi spune povești fantastice, ca atunci când ne vizita, pentru că știe că nu le cred, deși îmi plac și știu că sunt o prelungire a scrisului său.

Mă întorc la Henry. Îi aduc o sticlă cu pudră de talc. Îi fac cafea. Lucrăm până la ora cinei. El corectează ce am scris despre tata. Zice că e bine. Vrea să meargă la film. În timp ce privește minunatele imagini din China mă ia de mână; ne comunicăm stările emoționale prin atingere. Ieșim de la film transpirați. Henry e flămând și mănâncă supa rămasă. Eu detest supa la Louveciennes, dar îmi place să-i fac supă lui Henry, pentru că lui îi place și pentru că aburește pe masă și pare un liman, tot aburul ăsta, când afară plouă; iar Henry e fericit că are o locuință stabilă și nu vrea să se mute.

Marti după-amiază mă duc la familia Harvey. Kahane e în vizită la Henry, așa că mă opresc să-l rog pe Fraenkel să vină cu mine. E singur. Se bucură că mă vede. Henry mă ține departe de el. Dorothy i-a spus lui Fraenkel că se vede că e îndrăgostit de mine. Eu știam asta. Știam că se va repeta povestea din *Werther's Younger Brother*: Henry, exact ca în cartea lui Fraenkel, și „Matilda”, soția fratelui său, femeia tabu.¹

După vizita la familia Harvey, stau cu Fraenkel la Select. E puțin beat. Când îi spun că e timpul să mergem pentru că mă așteaptă Henry, zice: „O, exact ca Matilda”. Toți suntem victimele unor tipare și teme obsesive. Când ne întoarcem, Kahane e tot acolo, așa că ieșim cu toții să cinăm în oraș.

Miercuri. Eduardo vine cu un volum din *Encyclopaedia Britannica* despre „culoare”, ca să discute cu Henry. Luăm prânzul. Henry mă sărută din jumătate în jumătate de oră; după fiecare scrisoare fie îmi face masaj, fie îmi frământă trupul. La cinci nu mai avem stare și ieșim. Trecem pe la librărie să ne luăm banii pe cărțile vândute, în valoare de douăzeci și cinci de franci, mottoul nostru fiind „De la suprarealism încolo”. Cumpărăm a zecea parte dintr-un билет de loterie. La poștă.

Vorbesc din nou despre nevoia de anonimitate, ca să-i protejăm pe Hugh, pe tata, pe mama, pe frații, prietenii, amanții mei. I-am scris lui Kahane încercând să-l conving. La șase și jumătate trebuie să mă întâlnesc cu Hugh și să-i mulțumesc pentru florile pe care mi le-a trimis la Villa Seurat cu cartea lui de vizită: „Hugh. Pot să te văd mâine?” Trandafiri roșii superbi, trimiși la adresa unde se presupune că locuiesc singură într-o cameră. Mă întorc cu mașina la Louveciennes.

¹ Inspirat de *Suferințele tânărului Werther* de Goethe, Michael Fraenkel și-a folosit propria experiență, de a se fi îndrăgostit fără speranță de iubita fratelui său mai mare („durerea modelatoare a vieții mele”), ca subiect al unui roman, pe care l-a și publicat la editura proprie, Carrefour, în 1930.

Joi. Nu pot să lucrez. Mă simt dezrădăcinată. Mi-e dor de Henry. Sunt singură toată ziua cu radioul, sucule de portocale, munca, o scrisoare de la Katrine în care îmi spune că Jim McCoward n-a înțeles romanul meu: publicarea la New York este exclusă.

A trebuit să-i spun Emiliei că plecăm în America, pentru că Hugh n-o mai poate suferi și a angajat pe altcineva, iar eu îl las, pentru că nu intenționez să stau acasă prea mult și vreau să fie bine servit și îngijit când ne vom muta la Paris. Ea a plâns, am plâns și eu. Dacă n-ar fi fost el, aș fi păstrat-o pe Emilia până la moartea mea, din milă, dorință de a o proteja și afecțiune, până când pânzele de păianjen m-ar fi sufocat, până când mizeria din jur m-ar fi dizolvat, până când hainele mele ar fi putrezit, până când m-aș fi dezintegrat din cauza nepăsării și ineficienței care mă înconjoară.

M-am apucat să rescriu romanul la persoana a treia, încercând să adaug puțină substanță și să atenuez naivitatea începutului.

12 septembrie 1935

Nu are destulă substanță.

Tata și cu mine nu ne scriem. Refuz să mă port ca un copil ascultător care îi scrie mereu, așa cum am făcut la New York. *Ceea ce urăsc cel mai mult e o zi întreagă la Louveciennes în compania trecutului meu.* Trebuie să merg înainte foarte repede, să pun multe întâmplări între mine și trecut, pentru că încă este o povară.

Ieri, a fost o seară frivolă cu Bill Hoffman, cu soții Barclay Hudson, Henri Hunt și Hugh. Lumini strălucitoare, o cină savuroasă la Maxim, Cabaret aux Fleurs cu Kiki.

Hoffman a fost din nou amețit de mine. E îndrăgostit de veselia mea. M-a întrebat din nou: „N-ai vrea... ?“ Era foarte roșu, după o lună de vânătoare în Scoția. Cu șampanie, totul ar fi fost posibil chiar acolo, cu ajutorul luminilor, al muzicii, al alipirii în dans, al căldurii trupurilor împerecheate, al sânilor goi ai dansatoarelor, care l-ar fi făcut cu-

rios în privința alor mei. Dar a doua zi îmi dau seama că e imposibil.

Față de Henry nu am niciodată remușcări. El a luat întotdeauna de la viață tot ce i-a oferit. El m-a învățat să iau. Nimic nu m-ar putea împiedica vreodată să iau ceva ce mi-aș dori, dar Bill, care vânează în Scoția și poartă cămăși de mătase, nu mă tentează. Acum însă cunosc adevărata veselie, departe de Henry, adevărata uitare de sine, și cunosc beția, iar când sunt beată sunt spirituală și de o veselie contagioasă.

Plăcere. Henry îmi refuză mereu plăcerea, instinctiv. Mă îngrădește. Se afirmă exact așa cum făcea Eduardo, spunând „Nu“. Dacă vreau să aprind focul, Nu. Dacă vreau să merg la Select, Nu. Dacă vreau să văd un film bun, n-are chef să mergă prea departe și mă duce la cinematograful din cartier, Alesia, unde mă chinuie plictiseala și de puricii!

Astăzi m-am gândit serios să devin o *cocotte* de lux. Vreau bani, parfum, lux, călătorii, libertate. Nu vreau să stau închisă în Villa Seurat și să găsesc pentru imbecili ca Fred și prietenii timorați, burghezi, slabi, plângăcioși ai lui Henry. Și *irosirea*. Nu pot să-mi irosesc viața astfel. Am nevoie să creez continuu sau să mă bucur de viață intens. Nu pot nici să stau ore în șir cu Fred, Benno, Max, Roger, Brassai, Fraenkel.

Eduardo este în situația în care eram eu cu June. Suferă de aceleași greutăți de a intra în viață, nervozitate, stomac deranjat, insomnie, surescitare, neliniște, spaime, retragere, nevoia de a se izola ca să-și regăsească forța, teama de a se lăsa în voia lucrurilor, nevoia de a juca șah. *Il vit encore en jouant à la vie*.

Se identifică pe el și pe băiatul pe care îl iubește cu mine și June. În același timp, cum se întâmplă cu îndrăgostiții, descoperă că puterea lui de a iubi crește și se extinde, așa că dă fiecăruia ceea ce merită, iar eu sunt copleșită! Stăm

la Select și îl privim pe iubitul lui căutându-și clienți. Are pălărie și cravată noi, verzi. Îl zăresc în trecere pe Marcel Duchamp, arătând ca un om mort și îngropat de mult, care joacă șah în loc să picteze, pentru că e mai aproape de imobilitatea completă, cea mai bună poză pentru un mort. Ochi de sticlă și piele de ceară.

Și Dorothy Dudley, care nu mai știe unde se află, arată ca un câine șpiț. Recunoaște anumiți oameni, mâncarea, băutura. Dar în restul timpului ochii ei privesc lumea ca dintr-o corabie pe valuri, fără a părea că disting ceva.

Am în mine microbul jazzului american. Predomină o globulă de jazz, nici albă, nici roșie. Aștept pe cineva. Nu e în Franța. Simt asta. Unde e ? Dacă nu vine curând, o să mă rătăcesc în cine știe ce periculoasă aventură banală. Mi-e atât de frică de aventuri banale! *J'ai la fièvre de nouveau* (Iar am febră). *Il est en retard* (întârzie). *El* nu trece prin fața cafenelelor franțuzești, unde eu am întâlnire cu Prezentul.

Trece pe aici Anne Harvey, care îmi spune că Brâncuși e *en arret*. Și-a descoperit filozofia și nu mai vrea să fie strămutat, ceea ce se aplică și tatei. Nu vor să fie mutați din loc.

Mi-e groază să mă duc în Spania cu Henry, pentru că asta va însemna cafenele, străzi, târfe, străzi, cafenele și filme. Nici o aventură uriașă sau fantastică. Cafenele. La fel cum stau aici cu Eduardo, bând *vin d'Alsace* și uitându-ne la June, minorul - o, atât de tânăr - făcând rost de clienți.

Vreau să fiu curvă, dar nu știu cum se face. Să stau la Cafe Marignan și să las un bărbat cu mașină galbenă și terrier scoțian să mă ia cu el ? Banal. El, cel pe care îl aștept, trebuie să știe să asculte. S-ar putea să fie în Spania.

Adaug pagini la cartea despre tata, despre perioada eclipsată a vieții mele, a vieților noastre. Eclipse. Vremea când pozam pentru pictori. Nici un pic de savoare. Viața mea la Havana. Primul an al căsniciei mele. Savoarea întâmplărilor. De ce adesea vine doar *en retard*, când trăiești o altă

viață sau când povestești cuiva incidentul ? În discuțiile cu tata s-a redeșteptat în mine toată aroma copilăriei. În timp ce vorbeam, am simțit toate gusturile. Dar nu toate revin cu aceeași intensitate. Multe lucruri pe care i le-am descris tatei le-am spus fără nici o plăcere, fără nici un gust în gură. Unele porțiuni din viața mea au fost trăite ca sub efectul eterului, și multe altele într-o stare de eclipsă totală. Unele s-au limpezit mai târziu; adică s-a ridicat ceața, evenimentele au devenit mai clare, mai apropiate, mai intense, și au rămas parcă dezgropate pentru totdeauna. De ce unele au revenit la viață și altele nu ? De ce unele au rămas fără aromă, iar altele s-au încărcat de o aromă sau un sens nou ? Anumite perioade, ca aceea în care am lucrat ca model, atât de intensă la vremea ei, aproape violentă, nu au avut niciodată gust. Știu că am plâns, am suferit, m-am revoltat; am fost umilită, am fost și mândră.

Povestea pe care i-am spus-o tatei despre vremea în care pozam, sau lui Henry, nu a fost lipsită de culoare ori intrigă, dar a rămas fără aromă. Nu a fost neînsemnată în lanțul vieții mele, căci am reținut-o ca pe prima mea confruntare cu lumea.

A fost perioada în care am descoperit că nu eram urâtă, un moment foarte important pentru o femeie. A fost o perioadă dramatică, începând cu prima oară când am pozat pentru pictori în costumul Watteau și sfârșind cu a fi starul Clubului, fata de la Gibson și model pentru multe coperte de reviste, tablouri, miniaturi, statui, desene, acuarele. Am scris chiar și un roman despre asta.¹

Nu cred că ceea ce trăim vag sau într-o stare de irealitate, ca prin vis sau ceață, dispăre complet, pentru că îmi

¹ Anai's Nin și-a abandonat în cele din urmă romanul *Aline's Choice*, pe care îl începuse în 1923; i s-a părut că suferea de o „viziune dezechilibrată”. „Evadam din mizerie, tristețe, naturalism, cinism, urâtenie fizică și sufletească”, nota ea în jurnal în februarie 1926. „Falsificam cu scopul de a înfrumuseța.” Deși numele eroinei ei amintește de *Aline et Valour*, se pare că Anai's Nin nu cunoștea pe atunci romanul lui Sade.

amintesc de o plimbare cu mașina prin Louveciennes cu mulți ani în urmă, când eram nefericită, bolnavă, indiferentă, ca într-un vis. Plimbarea asta, pe care am făcut-o cu toate simțurile adormite, am repetat-o aproape zece ani mai târziu cu simțurile treze, sănătoasă, cu ochii limpezi și am fost surprinsă văzând nu numai că îmi aminteam drumul, ci și fiecare detaliu al acestei călătorii pe care eram convinsă că n-o văzusem și n-o simțisem. Era ca și cum aș fi fost somnambulă, în timp ce o altă parte a corpului meu ar fi înregistrat și observat prezența soarelui, albeața drumului, striațiile radiatorului, în ciuda incapacității mele de a gusta. Astăzi văd fiecare frunză din fiecare copac, fiecare chip de pe stradă - și totul limpede, ca frunzele după ploaie. Totul foarte limpede.

E ca și cum, înainte, aș fi avut perioade de miopie, un fel de orbire psihologică față de momentul prezent, și mă întreb ce a provocat această boală. Poate un singur necaz, un șoc, să provoace orbire, surzenie, somnambulism, irealitate ? Astăzi totul e absolut clar, ochii se concentrează cu ușurință asupra prezentului, se concentrează pe conturul și culoarea lucrurilor, care devin la fel de luminoase și de clare cum sunt la New York ori în Elveția, sub zăpadă. Intensitate și limpezime, dincolo de percepția senzuală.

Nevroza e ca o pierdere a tuturor simțurilor, a percepției cu ajutorul simțurilor. Provoacă surzenie, orbire, somn sau insomnie. Dar de ce anumite lucruri revin la viață și altele nu ? Psihanaliza, de pildă, a redeșteptat vechea mea dragoste pentru tata, pe care o credeam îngropată. Care au fost construcțiile vieții ce au căzut complet în uitare ? Ceea ce a fost intens, viu, dispare uneori pentru că intensitatea însăși a fost insuportabilă. Dar de ce lucrurile fără însemnătate se întorc limpezi și curate, brusc întrupate ?

18 septembrie 1935

Eduardo e influențat de suprarealism. Strălucirea de după, umbrele aruncate de lucruri de mult trecute. Unde e Rank ?

Tendue vers l'impossible toujours, moi. Mereu caut imposibilul. Când scriu, îmi consum nevroză. Din nevroză, scriu. Astfel, procesul creației este pentru mine unul trist. Aș prefera să fiu animatoare într-un club de noapte și să dansez jazz până mor.

Ieri, furtună selenară. Așa că am făcut o dramă din două lucruri: prietenii lui [Henry] banali, buni de nimic, și faptul că se folosește de oameni. M-am revoltat împotriva faptului că îi folosește pe prietenii mei ca să-l ajute pe Fred, și împotriva susținerii lui Fred, care nu e decât o copie ieftină a lui Henry.

Oricum, i-am dezvăluit lui Henry neliniștea și deziluzia mea. Să plec de la Louveciennes, care e în afara lumii; să intru la Villa Seurat, dacă Villa Seurat ar fi numai Henry - dar Henry e înconjurat de Fraenkel și de Fred. Ce sărăcie și monotonie! Pot să fac piața pentru Henry, pentru că îl iubesc; nu pot să fac piața pentru Fred. La New York era la fel. Acum văd mai limpede. Henry are prieteni banali și îi face să pară extraordinari caricaturizându-i. Li inventează.

Eu, ca și June, atrag oameni neobișnuiți, extraordinari, ca Louise, Artaud, Rank, Eduardo, Allendy, Rebecca, Bel Geddes.

A folosi oamenii: Henry a pierdut prietenia lui [Aleister] Crowley împrumutându-se de la el și apoi fiind prea timid ca să-l abordeze, convingându-l astfel pe Crowley că de fapt nu-i pasă de el și doar l-a folosit. Iar acum îi scrie o scrisoare de scuze. De data asta a fost sincer. Dar tot restul timpului, nu abordează oameni decât pentru a-i folosi. L-am văzut folosind nenumărați oameni. Nu înțelege că pe ceilalți îi rănește să fie folosiți. Nu știe că numai în dragoste poți să te folosești de celălalt. În dragoste nu se cheamă că te folosești. Dar în rest, ceea ce face se numește curvășărie.

îmi amintesc că atunci când i-am cunoscut pe June și Henry nu auzisem niciodată cuvântul *folos*. Eu nu știam ce înseamnă să cerșești sau să folosești pe cineva în mod deliberat. Am învățat. Am făcut de multe ori asta pentru Henry. I-am imitat pe ei. Henry e profund viciat. Se poartă ca o curvă în mod natural. Și cât de urât cerșește, cu aroganță, cu cinism. Uneori cu umor. Atunci îți e mai ușor să-l ierți. Scrisoarea lui imploratoare către Fred¹, pe care are de gând s-o trimită la toată lumea, e plină de umor. Dar lista lui m-a înfuriat. Toată lumea. Toată lumea pe care abia am cunoscut-o și cu care vreau să mă împrietenesc. Asta e mai ușor de înțeles - simte că ei l-au înșelat într-un fel și vrea o compensație - dar ce compensație! Exact ca June: când l-a pierdut pe Henry, a vrut bani.

Furtuna a trecut. Henry își înclină capul și așteaptă să treacă furtuna. Pare blând și plin de remușcări. Am plâns. N-am câștigat nimic, nu s-a schimbat nimic. Îmi dau seama că sunt singură. Stăm în pat și el își acoperă defectele cu o revărsare de mângâieri. Mă culc. N-am câștigat nimic, nu s-a schimbat nimic. Aventuri, petreceri strălucitoare departe de Henry, nu cu Henry. Viața lui e nebunească, e ca un circ. Nu pot să râd tot timpul. Nu e întotdeauna amuzant. E ca și cum ai avea un copil care te epuizează jucându-se. Nu poate ieși nimic extraordinar de aici. Mereu un circ. Fred ca o maimuță. Fraenkel ca un șoarece, ronțâind cuvinte. I-am spus lui Henry că a încercat mereu să facă o glumă din orice ca să eludeze responsabilitatea a tot ceea ce face.

Acum sunt bolnavă fizic. Întoarcerea în Franța a fost un pas înapoi.

¹ Un pamflet de douăzeci de pagini, „What are you going to do about Alf?” („Ce aveți de gând să faceți pentru Alf?”), care solicita subvenții pentru a-l trimite pe Alfred Perles în Ibiza, ca să-și poată termina romanul. Acest pamflet a fost publicat în octombrie 1935 din fonduri furnizate de Henry Miller și distribuit gratuit.

Poate că îmi periclitez fericirea. Există fericire și există aventură. De la Rank, nu am mai avut parte de aventură. Rank a fost o aventură pe care el a luat-o prea în serios. Aventurile nu trebuie niciodată considerate reale. Poate că eu mi-am făcut viața cu Henry prea reală pentru că îl iubesc atât de omenește, realitatea lui îmi rănește dragostea.

Dar dragostea lui, dragostea noastră ne ține în viață. Încercăm să reparăm fisurile, crăpăturile, cu săruturi pasionale. Ne agățăm unul de altul. Suntem geloși. Dragoste. Dragoste. Dragoste. Nu vrea să mă ducă în cafenele. Se teme să nu mă piardă. Dacă vorbesc de Londra, întreabă: „Ce vrei să faci la Londra ?“ New Yorkul e condamnat, fiindcă pentru mine e plin de strălucire.

Întorcându-mă la Louveciennes cu Hugh și găsind două scrisori de mulțumire de la pacienții mei din New York, amândoi înotând prin viață datorită mie, recunoscători, uit din nou de propria-mi tristețe.

Când sunt tristă, îmi păcălesc uneori tristețea plimbându-mă până la epuizare. Îmi ofer *o fete des yeux*. Mă uit în fiecare vitrină. Rue Saint-Honore, rue de la Boetie, rue de Rivoli, avenue des Champs-Elysees, Place Vendome, avenue Victor Hugo. Îmi cumpăr reviste de modă și contemp-lu viața aristocraților din *Vogue*, întrebându-mă unde aș putea purta asemenea lucruri - nici la Louveciennes, nici la Villa Seurat. Efemerul teatral al combinațiilor mele. Nici un fel de valori solide, pentru că știu că totul se va schimba curând, pentru a se potrivi schimbărilor interioare. Nu cumpăr niciodată pentru durabilitate, ci pentru efect, pentru iluzie. Se instalează o deteriorare rapidă, ca în cazul decorurilor de scenă. Irealitate. Nu am unde să mă așez.

Mobilitatea creatorului, schimbarea, transformările nu inspiră încredere umană. Toți avem nevoie de un lucru sau de o ființă *stabilă*. Iar ființa stabilă e stagnantă. Henry e Knut Hamsun, chiar și când spune că nu mai vrea să fie contorsionist. În clipa următoare zice: „Poate că nu asta vreau să spun“.

A doua zi dimineța își reîncepe povestea despre Max. Îl falsifică pe Fraenkel, de dragul poveștii, dar și pentru că nu-l cunoaște. Când cunoști, e greu să falsifici. E ca acum, când cunosc sensibilitatea și înțelegerea lui Dorothy Dudley, în ciuda caricaturii pe care i-am făcut-o.

Fixația mea pentru Henry este axa lui stabilă. Câtă vreme eu cred în el, nu va trebui să fie închis!

Hugh este axa mea și mă împiedică să înnebunesc. Dacă aș trăi cu Henry, aș înnebuni. Îi datorez totul lui Hugh, toată forța mea, tot curajul de a trăi până la capăt pe alte planuri, îi sunt atât de recunoscătoare pentru că îmi dă libertate, pentru că mă lasă în banii mei și pentru că e mereu acolo când mă întorc, întotdeauna șifonată și cu destule cicatrici. Dulcele, tânărul meu tată.

Acum știu ce vreau. Pe cineva care să mă ajute să fiu rea, să mă împingă în miezul aventurii. Henry, Hugh, tata, Rank - ei toți mă trag înapoi, mă trag înapoi în seriozitate, pentru ei înșiși.

Strălucirea, strălucirea New Yorkului, chiar și pe o tețghea de drogherie. Atâția bărbați îndrăgostiți de mine acolo, pe care nu i-am gustat: Buzby, Donald Friede, Bel Geddes; acum și Frank Parker, ginerele Katrinei, pentru că mi-a citit romanul. Vreau să merg la New York cu Hugh în primăvară, și totuși nu vreau să-l părăsesc pe Henry. Sunt posedată de dorința mea de a pleca și risc să pierd tot ce iubesc cel mai mult de dragul aventurii.

5 octombrie 1935

Nu am cunoscut niciodată atât de multă plăcere și atât de puțină mulțumire. Plăcere: intrarea în familie a lui Feri, băiatul ungar iubit de Eduardo. Un băiat drăguț, care seamănă cu Joaquin. Îmi place. Are doar douăzeci și unu de ani. Mă îndrăgea încă dinainte de a veni la Louveciennes. M-a văzut la cafenea cu Fraenkel. Mi-a trimis un parfum

prin Eduardo. îl iubesc cum îmi iubeam frații. Odată cu el, mi-a intrat veselia în casă. Eu eram singura care dansa neobosită, mima, se juca. Acum eu și Feri îi însuflețim împreună pe Eduardo și Hugh. Dansăm. Eu l-am învățat să danseze. Spunem ghicitori. Mergem la curse duminica după-amiază. La Prunier, să mâncăm stridii cu vin alb. M-am îmbrăcat în hainele lui, care mi se potrivesc. Nu aș putea arăta ca un bărbat, dar ca un spiriduș, da. Nu mai vrea să se întoarcă la Select sau la meseria lui. Pune flori în vase, face fotografii, sculptează, repară fonograful și își scrie jurnalul în maghiara. Atmosferă de râsete, de joacă: de asta am avut atâta nevoie în viața mea cu Henry, care mă limitează la monotonie, refuză să călătorească, vrea să stea pe loc. O supapă. Vreau să mă îmbrac ca un bărbat și să pornesc în aventură. Simt plăcere. Mă pot bucura acum de lucrurile de care nu m-am putut bucura până acum. Mâncare, băutură, automobilism, plimbări, băutură, briose la Cernay-les-Vauz. Cluburi de noapte, jocuri de noroc. Fântânile de pe Champs-Elysees jucând în soare. Eleganță, aristocrați, pedichiură, o nouă pălărie Borgia, violet, o geantă neagră de mușama și mănuși. *Vogue*. Să dansez cu americanul Roberts și să fiu îndrăgostită de el o seară, și el la fel, datorită ritmului. Senzația de eliberare de vină, de restricții.

Disperare pentru că viața lui Henry și a mea nu pot funcționa, în ciuda pasiunii. Izbucniri și revolte amare din partea mea. Una a fost provocată de gestul lui prostesc de a-i trimite lui June o scrisoare în care cerșea pentru Fred (umor macabru, aș zice); un formular de abonament lui Dreiser, care l-a umilit la New York; scrisori rugătoare lui Buzby, care îl umilește tot timpul.

— Vreau să-l irit continuând să-i cer, zice Henry.

— De ce continui să cerșești ? spun. Am făcut din tine un om liber. Întâlnește-te cu oamenii ca un egal, nu întotdeauna ca să obții ceva de la ei. Asta îți distruge toate relațiile. Așa l-ai pierdut pe Crowley. Ai complexul unei curve, uiiți

că oamenii au complexe când se simt folosiți. Adu-ți aminte ce ți-am spus despre tragedia lui Dreiser. În ziua în care vei ajunge o celebritate, vei cunoaște durerea de a vedea că oamenii vin la tine nu din dragoste, ci pentru strălucirea numelui tău și ceea ce poți să faci pentru ei. Femeile vor vrea chiar să se culce cu tine pentru numele și puterea ta. Tu nu înțelegi niciodată ce simt alții, care vor să-i plăci pentru ei înșiși și care văd că nu faci decât să-i folosești. Încerc să te fac conștient de propria-ți valoare. De ce trebuie să mergi tot timpul din ușă-n ușă, ca un cerșetor ?

Henry spune că asta dă celorlalți plăcerea de a dăruii.

— Da, îi răspund, dar nu le face plăcere să fie obligați să dăruiască, să fie bruscați și insultați, cum faci tu. Eu refuz să mai cerșesc pentru tine. V-am imitat în joacă pe tine și pe June, împotriva adevăratei mele firi. Detest să cerșesc sau să folosesc oamenii. Ce făceai în Clichy ca o farsă este acum, într-o relație reală cu lumea, pur și simplu pueril, ridicol.

Nu a protestat. Era convins. Dar și eu eram convinsă de inocența lui. El nu cunoaște pe nimeni altcineva decât pe el însuși, sau ceea ce face el altora. E absolut incapabil să înțeleagă alți oameni. Adorm gândindu-mă: „Ești inocent. Ești un inocent”.

Henry a fost rănit. Simt din nou, din cauza pasivității lui, a lipsei de reacție, că l-am rănit. Apoi mă simt vinovată, slăbită pentru că a trebuit să fac o asemenea operație. Mă simt zdrobită și obosită. Gata să-i accept gesturile nebunești sau prostești de dragul bieteii noastre iubiri.

Fraenkel e supărat din cauza caricaturii pe care i-a făcut-o, iar Henry nu vede de ce.

Și astfel - trebuie să trăiesc singură, fără Henry. Să renunț la absolut.

L-am urât o zi și o noapte. Apoi m-am întors la el. Săruturi pasionale, scuze. Mângâieri atât de plăcute, poate din cauza suferinței și antagonismului, a disperării. Asta e tot ce am. Asta e tot ce-mi oferă. Primesc, dorindu-mi să sudeze

totul în aceeași clipă. Dar sunt frustrată de visul imposibil. Despărțirea e necesară, iar în cele din urmă pasiunea va muri.

Cu disperarea asta, mă arunc în senzație, plăcere, analiză, băutură, jocurile cu Feri. O să mă duc singură la Londra. O să găsesc un alt Rank. Mă simt aproape de Hugh, care e atât de bun cu mine; îl iubesc cu o recunoștință profundă. Și în legătură cu el am refuzat să accept limitarea. Să-i întorc spațele, să abandonez absolutul, să alunec spre stânga, spre dreapta, să mă dezintegrez ?

Henry! Henry! O, Henry al meu! Toate femeile trebuie să-ți fie infidele, trebuie să te părăsească, pentru că tu nu ești bărbat, tu ești copilul care sugă la un sân până dă sângele.

6 octombrie 1935

Jazz la radio. Feri a dansat cu mine până am atins extazul. Dar mi-e rău fizic, rău pentru că puternica mea dorință de aventură și intensitate e frustrată. Limitări peste tot. Bani, inerția lui Henry, ura lui față de New York. După câteva zile de plăcere cu Hugh, Eduardo și Feri, ne-am potolit pentru că ni s-au terminat banii. M-am simțit profund înfrântă, pentru că nu puteam să mă duc la New York, să lucrez și să trăiesc liber. Trebuie să mă descurc cum pot cu Parisul, pe care îl urăsc. Henry mă sacrifică fiecărei nevoi a lui. A trăi cu el și a fi dependentă de el ar însemna moartea mea ca individ, ca artist, ca femeie, ca tot. Numai Hugh m-a ținut în viață, iar Henry nu mi-a dat nimic în afară de ceea ce dă o mare pasiune - șansa de a te dărui. Dar dincolo de o anumită dăruire față de Henry, se află moartea.

Așadar: aventură.

Nu știu cum s-o găsesc, de unde să încep. Mă duc singură la Londra, în prima săptămână din noiembrie. Mi-ar plăcea să merg la Veneția și în India.

Ce nu pot să fac: să-mi termin cartea despre tata - să psihanalizez oameni ca să câștig bani pentru nimicuri de lux.

14 octombrie 1935

Încă mă mai lupt cu demonul. Am găsit un titlu pentru romanul meu chiar înainte de a i-1 da lui Kahane -104° Fahrenheit. Am avut mare grijă de Henry cât a avut gripă, dar l-am părăsit pentru că era weekend - simțind profund dragostea lui.

Deunăzi, când se lăuda cu fericita lui stare de nepăsare, inconștientă, nevinovăție, o lume ca a unui copil, fără neliști de nici un fel, zicând: „Sunt atât de fericit”, nu m-am putut abține și am replicat:

— Da, dar nu-i faci și pe ceilalți fericiți. Așa ai pierdut-o pe June.

Mi-a răspuns:

— Vrei să spui, de fapt, că așa o să te pierd pe tine.

După asta s-a îmbolnăvit, parcă pentru a mă chema înapoi. Dar mă simt împietrită, singură și deziluzionată. Henry a spus: „Simt că nimic nu ar putea merge vreodată rău între noi. Toți oamenii care dau ceva lumii provoacă mari suferințe. Eu sunt unul dintre aceștia”. Henry trăiește după legile egoului său, așa că trebuie să fac și eu la fel. Mai târziu, noaptea, când s-a îmbătat, a spus că vrea să meargă la Londra, după o seară oribilă la Kahane, unde a vorbit ca într-un delir. M-am culcat lângă el, chemându-l pe Hugh ca un copil rătăcit. Suferind din cauza *diferențelor*. Dimineața, pe jumătate adormiți, ne-am sărutat și mi-am uitat durerea. O zi minunată, armonioasă. Amor sălbatic.

Feri e vanitos, fermecător, orgolios, timid, de casă; iubește ca un copil, nu ca un bărbat; e marțial, lăudăros, iubitor de senzații. Grijiu, galant, aristocratic, deloc moale. Când dansez cu el îi simt sensibilitatea și nervozitatea, ca pe a unui cal de curse. Are un cult pentru mine, ca și un fel de atracție. Ne apropiem foarte mult de dragoste. De-ar avea dublul vârstei pe care o are! Arată minunat în hainele lui, deloc efeminat, ci îngrijit și elegant. Avem aceeași înălțime și conformație.

Adevărul este că revin încet la firea mea, la tot ce am lăsat în urmă iubindu-l pe Henry, la dragostea mea profundă pentru frumos, armonie, ordine, pentru o imaginație neirosită. În plus, la recunoștința și dragostea mea pentru Hugh, care mă lasă să fiu eu însămi. O dorință inconștientă de a nu mă duce la Villa Seurat, unde fiecare oră e irosită, risipită, dispersată, pierdută în haos, vorbe, pustiu. Nu pot să lucrez acolo. Mi-e dor de Louveciennes, pe care înainte îl detestam. Mi-e groază de ziua de luni. Simt că mă dezintegrez, că Villa Seurat îmi devorează creativitatea. Mă întorc din dragoste, dar știu acum că această dragoste e un compromis, o cedare lașă în fața iubirii, împotriva nevoilor și tânjirilor sufletului meu, împotriva a tot ce-mi trebuie, iubesc și sunt. Cu o pornire religioasă, îl iubesc pe Hugh, tot ce mă lasă să fiu, să fac, să simt, să gândesc. Adevăratul meu tată ideal e Hugh. Henry e copilul meu; așa că voi muri fără un partener, fără o dragoste egală, o dragoste care să aibă vârsta pe care o am eu astăzi.

16 octombrie 1935

O fericire profundă când l-am văzut pe Henry ieri și totul a fost ca înainte. Mi-am epuizat furtuna de critici. Refuz să sacrific viața și dragostea pentru o *idee* despre cum ar trebui să fie sau să trăiască Henry. O profundă tandrețe, pașiune, pace.

Henry lucrează la *Primăvara neagră*, paginile despre plimbări obsesive. Iubesc această carte. El încearcă să fie atent, după ce a trecut prin spaima că m-ar putea pierde. Trecem de la izolare la cea mai pasională apropiere.

Dar suntem singuri. Descurajează vizitele prietenilor pentru că are mare chef de lucru. Îmi regăsesc bucuria și îmi trimit la naiba toate ideile și idealurile. Îmi vreau iubitul, pe Henry, pur, întunecat, fără cuvinte, instinctiv, o negare a planurilor mele, a dorințelor cerebrale. O, cel ce-și poate anihila simțul critic față de viață și ființele omenești ne apropie

de divinitate. Gătesc - cântând încet. Îmi port părul ca o țigancă, buclele îmi ajung până la nas! Henry e gelos pe Feri. „Să nu faci un bărbat din el!“ Și astăzi, când am plecat, spunând că o să mă întorc vineri, Henry a spus că era prea mult până atunci!

Să nu fii niciodată critic, să-ți râzi de absolut, să-ți râzi de ideal. Închide ochii.

19 octombrie 1935

Ieri, când am ajuns la Villa Seurat, Henry m-a întâmpinat cu sărutări și m-a vrut în pat imediat. Era într-o stare care încă mă mai mișcă atât de mult încât mă pierd în dragoste și dor. Moale, vulnerabil, serios, visător, tandru și atât de aproape de mine - dincolo de orice cuvinte. Ne-am privit și ne-am tot privit. Uneori, când vin cuvintele, dacă Henry spune sau scrie ceva ce pare să demonstreze că nu ne-am înțeles unul pe altul, trebuie să-mi amintesc această *tăcere* și *apropiere* cu care mintea nu are nimic de-a face, o *apropiere* mai profundă decât înțelegerea. Dacă vorbim sau dacă o anume scenă arată că atunci când folosim cuvinte nu suntem la fel de apropiați, asta nu face decât să dovedească falsitatea *cuvintelor*, a *gândirii*, a *expresiei*. Tot ce nu s-a spus între mine și Henry, tot ce nu se va spune niciodată, e ceea ce există de fapt între noi, ceea ce nu poate fi spus decât cu degetele, cu buzele, cu penisul, cu picioarele, cu atingerea pielii, cu mirosul trupurilor, cu vocile ce scot doar gemete, sunete animalice, cu atingerea părului, divinul limbaj al trupului.

O simfonie, un vis. Stăm înținși pe canapea ascultând *Le Sacre du printemps*, paginile din *Primăvara neagră* sunt pe birou, cina pe aragaz. Sunt îmbrăcată în rochia persană. Am scris aici aproape fiecare mângâiere, pentru că numai asta înseamnă viață și de rest nu-mi pasă. El e așa cum e.

Mă întorc la Louveciennes să-mi trăiesc propria viață - să-mi găsesc propriul eu, dar e o nevoie minoră în compa-

rație cu aceea de dragoste. Dragostea e pe primul loc. Dragostea, pierderea, capitularea.

Mi-am descoperit adevărata dragoste pentru Hugh, mi-am recunoscut nevoia de el. Dragostea pentru pacienții mei bolnavi.

Plăcere. O noapte în Louveciennes cu Eduardo, Feri, soții Guicciardi; spunem ghicitori, ne prăpădim de râs. Îmi regăsesc inteligența și limba ascuțită, când nu sunt timidă. Mimez într-un stil comic. Bucurie. Nu vreau discuții. Discuțiile nu mă satisfac, cu excepția aceloră dintre doi oameni, care înseamnă a relaționa. Discuția de aseară dintre Kahane, soții Roberts, Henry și Fred a fost stupidă.

Colette Roberts face o distincție subtilă: „Romanul tău m-a mișcat. E uman și real, dar este o *experiență* recreată și, pentru că se petrece la un nivel mai profund decât cel la care experimentează oamenii de obicei, e un fel de geam în jurul ei, ca geamul pus deasupra tablourilor la Fuvru. Vezi foarte bine tabloul real, aproape că-l simți, dar există un geam“.

Însemnare: Teama de moarte vine atunci când nu trăiești ; a fi viu înseamnă a trăi cu fiecare bucățică și celulă din tine. Părțile care nu au acces se atrofiază când li se pune stavilă, ca un braț mort, și infectează restul corpului cu germele morții.

Am învățat de la Henry să fac dragoste râzând, cu veselie. Asta iubea Rank cel mai mult la mine, că râdeam de plăcere în timp ce făceam dragoste, în loc să fiu intensă ori dramatică. Spunea că toate femeile pe care le cunoscuse erau prea serioase în dragoste.

Fraenkel: „June era un copil patologic care făcea din întâmplare combinații de culori reușite, cum fac nebunii, nu era o *creatoare*“.

Am ucis artistul din Hugh pentru că sunt eu înșămi un artist atât de complet. El mi-a ucis trăirea intensă și veselia. Asta a fost efectul pe care l-am avut unul asupra altuia. Când ne despărțeam, el devenea artist, iar eu îmi regăseam exuberanța.

Sunt mereu vie, entuziastă, surâzătoare, deși în străfundul meu totul mă întristează și am un simț tragic al vieții. Sunt geloasă maladiv pe *toți* iubiții și prietenii mei.

La New York citeam *Vogue*, ca să aflu mai multe despre weekenduri stilate și despre cum să te porți cu major-domul !

Suntem acasă la Henry. Henry, Fraenkel și cu mine stăm de vorbă. Henry a ieșit să ia câte ceva pentru cină. Fraenkel s-a repezit la mine strigând: „Anis! Anis!“ și m-a sărutat, cerându-mi să-l sărut și eu. Ne-am sărutat de mai multe ori, în picioare. N-am simțit nimic. Cred că zâmbeam, probabil ironic. Simțeam la fel ca pentru Artaud - o dorință de a excita, dar nu și de a răspunde. Eram amețită. N-am spus nimic. Fraenkel a zis: „De când aștept asta! Ești minunată“. M-a lăsat rece.

Mi-am șters rujul și mi-am pudrat fața. Apoi am văzut pe masă portofelul lui Henry, pe care îl uitase. Mecanic, m-am uitat ce avea înăuntru. Am găsit o fotografie de-a fetiței lui¹ și una de-a mea. Asta m-a făcut atât de intens fericită, să descopăr că purta cu el fotografia mea, încât aproape mi-au dat lacrimile. Mă iubește, mă iubește. Și întreaga seară a luat altă savoare.

Mutându-mă într-un apartament din Paris [subînchiriat de la Louise de Vilmorin] și făcându-mi bagajele, văd etiche-

¹ Barbara, născută pe 30 septembrie 1919, când Henry Miller era căsătorit cu Beatrice Sylvas Wickens, a fost primul lui copil. După divorțul său, în 1924, Miller nu a mai avut nici un contact cu fiica lui vreme de mulți ani.

tele de New York pe geamantan. Tânjesc după New York. Dar am discutat din nou cu Henry despre asta și nu vrea să meargă. Pentru el e deprimant și respingător. Fac bagaje. Mă gândesc la Rank.

28 octombrie 1935

Avenue de la Bourdonnais 13, al șaselea arondisment. Ei bine, avionul meu a decolat de la Louveciennes și s-a oprit la Paris. Mi se pare că nu e decât o escală. Încerc să mă conving să mă stabilesc aici. Am venit cu bolul pentru pești pe genunchi, cu scoica, acvariul, cristalele mele. Am schimbat decorurile Louisei, am ascuns figurinele de porțelan, ceasul francezesc cu mozaic, tablourile franțuzești *bon-bon*, bric-à-brac-ul Louis XV, XVI sau XX! Am o dulce senzație de lux pentru că telefonul se află lângă cotul meu, ca în filme, iar eu stau culcată într-un pat alb din satin, cu cearceafuri brodate cu inițialele Louisei. Am găsit scoicile ei, puse bine.

După divorțul ei de Henri [Hunt], stă la Verriere și vine să-și viziteze copiii. Henri și copiii lui locuiesc la celălalt capăt al marelui apartament, până când vor pleca la New York.

Am dat fuga să-l văd pe Henry, atât de fericită să fiu mai aproape de el. Un pat alb de satin, un telefon, un apartament mare. Când pleacă Henri, cei doi copii ai mei, Eduardo și Feri (*Chicuelo y Chiquito*), se vor muta aici. Îmi face bine prezența Louisei. O s-o vizitez și pe ea.

New Yorkul pare ceva mai aproape. O trimit pe una din pacientele mele acolo, eliberând-o de sub autoritatea tatălui ei. Într-un fel indirect, mistic, anul ăsta am dansat, am jucat teatru, am cântat la vioară și am fost la New York. Pacienții mei au făcut toate astea. Am câștigat o mie de franci pe douăzeci de ședințe, pe care i i-am dat lui Hugh, pentru că suntem cam strâmtorați. Simt o dulce, stupidă fericire. Vedem Turnul Eiffel foarte aproape. Oamenii studiază pianul și cântă prost. Totul e dulce, veridic, real.

Nu pot să mă odihnesc niciodată. Încerc să creez o nouă viață. N-aș putea trăi viața de rigolă a lui June; poate că aș putea să trăiesc una ca a Louisei, în stratul superior, și să aduc în ea tot ce mă deosebește de ei: profunzimea mea. Luxul e dulce, e minunat. Am nevoie de lucruri exterioare pentru că mă trezesc tristă în străfundul meu; apoi, cu ajutorul frumuseții, al căldurii, al decorului, al soarelui, al lucrurilor liniștitoare, al voluptății, mă înalț către bucurie. Climat, ambianță - mă influențează, mă ajută să visez.

Cum mă ajuta Rank să visez! Îmi amintesc cu recunoștință sosirea mea la New York, camera pregătită, florile primite în fiecare zi, cum eram servită, mesele în cameră, taxiurile, piesele, restaurantele superbe; ideile cu care ne hrăneam, mai multe cu fiecare zi, înflorind în fiecare zi. Te poți îndrăgosti de ceea ce spune un bărbat. În camera mică, încălzită de adulația lui, intram în transă. Visam. Eram legănată. Instinctul lui de ocrotire, de posesiune era imens. Mă învăluia. Eram bucuroasă. Scriam scrisori vesele. Nu lucram. Strângeam tăieturi din ziare ca să-l fac să râdă. Planificam și interpretam viața: scrisori aruncate prin tubul de sticlă, ascensoare cu uși de aramă, cameriste în rochii apretate, de culoare verde deschis, elegantă, lumini blânde, radiatoare du-duind, fluierând. Afară, zăpadă. Eu făceam decupaje și lipeam fragmente în albumul nostru amuzant, pe care el l-a distrus. Ieșeam să cumpăr obiecte simbolice, o căsuță din bărne pe ușa căreia am scris: „Nu deranjați”. Puck - Huck. Un automobil în miniatură înainte de a alege unul adevărat, creioane cu capac în formă de inimioară sau două lumânărele lipite, care ardeau, pe care le-a găsit când a venit acasă de la o conferință. Se juca. Își punea haina ca pe o pelerină și dansa prin cameră, ca-n filme, urcându-se și coborând de pe canapea, de pe scaune. Eu mă îmbrăcam special pentru el, dansam pentru el. În fiecare seară un alt costum.

Venea între două ședințe de psihanaliză: „Scumpa mea l’ Ca să râdă de biletul pe care îl găsisese în ușă sau ca să-mi spună cum se descurcase cu pacienții, ce se mai întâmplase.

Atât de ager, atât de intens. Fericirea lui ca un foc, arzându-l, mistuindu-l.

Intr-o duminică după-amiază am îmbrăcat rochia roșie rusească. Încăperea era inundată de reflexiile soarelui și zăpezii. Într-o vază erau niște flori albe. El s-a așezat pe canapea și a remarcat luminozitatea lucrurilor din jur. Și eu eram luminoasă; asta îl uluia. Eram ca în transă, ca într-un vis. De-ar fi putut continua visul, de-ar fi știut că pentru mine era un vis - apropierea, același ritm de gândire și de simțire -, de n-ar fi vrut ca totul să fie atât de real! Cum a destrămat, cum a distrus realul cea mai frumoasă dintre irealități; căci acum știu că bucuriile mele cu Rank erau mistice, de un fel de care s-ar putea să nu mai am parte niciodată. Ce tragedie că trupul lui a devenit atât de important, că a șters, a distrus îngemănarea. Eu, în căutarea unei uniuni mistice, amintindu-mi doar minunatele discuții în întuneric, în pat, și nici una din dezmiertările lui - nici una în afară de atingerea părului lui dimineața, când venea în patul meu ca un copil; uimită că părul lui era atât de moale. Discuțiile noastre aveau un efect magic, un conținut atât de profund, încât astăzi, în ciuda a tot ce s-a întâmplat, încă mă mai simt mistic căsătorită cu un omuleț care nu a putut transcende micimea umană, care a distrus un vis, o iluzie, o fantezie și, odată cu ele, viața.

Știu că ne înțelegeam unul pe altul până la capăt. Știu că astăzi, dacă Henry ar vorbi, ar ieși la iveală tot ce el *nu înțelege*. Dragostea noastră trebuie să înflorească din tăcere și mângâieri.

30 octombrie 1935

Ieri am început să mă gândesc la scrisul meu - viața părându-mi-se insuficientă, ușile închise fanteziei și creației. Mai scrisesem câteva pagini din timp în timp. În dimineața asta m-am trezit serioasă, lucidă, hotărâtă, într-o dispoziție austeră. Am lucrat toată dimineața la cartea despre tata.

M-am plimbat pe malul Senei după prânz, fericită că sunt lângă râu. Comisioane. Oarbă în fața cafenelelor, a strălucirii, a agitației, zumzetului și culorii vieții, care stârnesc doruri atât de mari și nu dau niciodată răspuns. A fost ca o febră, ca efectul unui drog. Avenue des Champs-Élysées, care mă tulbură. Bărbați care așteaptă. Ochi de bărbați. Bărbați care mă urmăresc. Dar eu eram severă, tristă, retrasă, scriindu-mi cartea în timp ce mergeam.

N-am nici un ban. Așa că închid ochii în timp ce trec pe lângă magazine.

Henry lucrează. A tăiat paginile care nu mi-au plăcut la New York, cu „Eu moțai în timp ce voi munciți, fraților”. Trebuie să se ferească de două lucruri: unul e stilul bombastic și moralizator al filozofului de mâna a doua; celălalt, pasajele feminine, personale, banale - cele meschine.

E clar acum că eu am mai multe de spus și n-o să le spun niciodată atât de bine, iar el are mai puține de spus, dar le spune minunat. Este de asemenea clar că suprarealismul este pentru el, nu pentru mine. Stilul meu e simplu în cartea despre tata, direct ca în jurnal. *Documentaire*. Al lui e bogat și nu se adresează minții.

2 noiembrie 1935

A doua zi, am început să lucrez cu zel. Am intrat într-o stare gravă, intensă, meditativă. Mi-am pierdut interesul pentru viață, pentru tot ce mă mișca luna trecută; m-am întors spre înăuntru, scriind toată ziua la cartea despre tata, chiar și în timp ce mă plimb sau mă duc la filme. Mă simt severă, singură, plină de amărăciune, înfrântă. Viața nu a reușit să se materializeze, să fie ce vreau eu, astfel încât cartea crește. Sunt palidă, retrasă, izolată. Urăsc arta, munca, scrisul, dar e singurul remediu. Trăiesc bucurii întunecate atunci când simt că am lucrat bine. Anumite pagini despre tata sunt profunde și tulburătoare. Sunt profund sinceră. Stilul meu e alb - nu

mă gândesc niciodată cum voi spune ceva pur și simplu spun.

L-am întâlnit pe Cristos pe Champs-Elysees, cerșind. Cristos sub înfățișarea unui artist ungar care cerșea. Mă voi duce să-l văd.

Viața și-a pierdut gustul miraculos. Totul pare realist, ca viața lui Henry. Scriu, scriu tot timpul, tânjind totodată după noi amanți. Ceea ce a murit sunt discuțiile mele cu Henry. Nu-i mai simt tovarășia, pentru că spune absurdități. Proust nu e profund pentru că a scris despre societate!

7 noiembrie 1935

Am scris ultima pagină a cărții despre tata, despre ultima oră când am ieșit de sub anestezie ca să văd o fetiță moartă, cu gene lungi și cap micuț. Fetița a murit în mine și, odată cu ea, nevoia de un tată. Marea emoție cu care am scris ultimele pagini, înțelegând ultimele rânduri abia după ce le scrisesem, în timp ce Eduardo și Chiquito jucau cărți zgomotos, iar Hugh lucra la un horoscop.

Cartea nu e terminată, e gata numai pe jumătate, pentru că scriu mai întâi paginile încărcate de emoție, haotic, așa cum am scris romanul despre Henry și June. Apoi va trebui să umplu golurile și să construiesc. Începând din 28 octombrie am fost serioasă, capricioasă, profundă, solitară, retrasă, cunoscând doar bucuriile austere ale creației. Luna trecută puteam găsi plăcere în a mă îndrăgosti de o pălărie, o pălărie luxoasă din catifea violet, cu o pană lungă, chiar din anii 1860, cancan - și a o purta, făcând senzație.

Și acum.

Dumnezeu Tatăl.

Nouă și jumătate. Familia Hunt pleacă la New York - cele trei fetițe se pregătesc. Mama și Joaquin, care se pregătesc și ei să plece la New York, stârnesc o furtună de dor.

Nu există nici o îndoială că dacă îmi doresc cu putere un lucru trebuie să-l fac, sau mă va ucide - dar se pare că îmi doresc întotdeauna ceea ce nu pot avea: pe tata când eram mică, pe John, New Yorkul.

A doua furtună, când Roger îl dă afară pe Fred, așa că Fred vine la garsonieră. Deja i-am dat de tradus ca să-l țin pe linia de plutire - nu pentru că aş avea nevoie. Așa că îl implor pe Henry să nu ne strice viața. Prefer să-i plătesc nota de la hotel lui Fred, orice. Henry a fost dulce și chiar s-a simțit prost că eram obligată să-l întrețin pe Fred, când știe că-l disprețuiesc. Am fost conștientă tot timpul de *exagerarea* sentimentelor mele, dar nu m-am putut abține. Când îmi vine ciclul, înnebunesc. Tremuram, îmi venea să plâng, eram cufundată în tragedie. A trebuit să plec de la Henry deși eram liberă, iar în taxi l-am strigat pe Hugh cu voce tare. Fără Hugh aş fi într-un spital de nebuni acum. E în mine o anumită slăbiciune - o cumplită nevoie de alții. La un moment dat totul se prăbușește în interiorul meu și ajung la disperare. O înțeleg atât de bine pe Louise că ia droguri! Sau pe June.

Fred în garsoniera noastră! Henry îmi spune că vrea să facă sacrificii. „Dar știi că n-o să te las să mori de foame, Henry. Du-te și fă un sacrificiu adevărat, atunci. Cere-ți drepturile de autor și dă-i-le lui Fred, în loc să-ți publici *Scenariul* - atunci vei afla cum mă simt ajutându-l pe Fred, când tot ce pot să fac aş vrea să fac pentru tine.“

Intre timp, Kahane îmi spune că mai trebuie să lucrez la romanul despre Henry și June. Stuart Gilbert îl admiră. Zice că oricine îl citește are impresia că Henry e un porc norocos, un geniu care scapă mereu cu fața curată și pe care femeile n-ar trebui să-l iubească!

Dar Henry, foarte tandru, foarte serios, nu vrea să mă lase să plec până nu vom găsi amândoi seninătatea și înțelegerea. Despre New York: eu îi vorbeam înțelegător, când el a spus:

„Mă simt atât de egoist". I-am spus că nu ar avea nici un rost să mergă la New York numai ca să-mi facă mie pe plac, dacă asta l-ar face să sufere. Că nu e vina nimănui că avem nevoi diferite. Am părut mai înțeleaptă, mai blândă decât mă simțeam - înăuntrul meu totul era furtună, durere și nebulie. Ură față de Fred, care e fleșcăit, slab, *sournois*, inert, parazit, neajutorat, prostănac, inutil. Stă cu gura deschisă, imitându-l pe *Henry*, murdar, o caricatură a celor mai mari defecte ale lui Henry - un fel de Henry mai mic, mai slab, mai prăpădit. Revoltă! Symbolism: Fred ca întruchipare a tot ce detest în viața lui Henry. Simplul fapt că îl văd mă înfurie. Dar eu și Henry pășim braț la braț, stând de vorbă până târziu în noapte, pentru a găsi o altă cale, a hotărî ce să facem. Henry înțelege că nu vreau să-i dau mai mult lui Fred. Deodată devin tăcută, admițând. Să-l ajut cumva, dacă Henry nu va strica echilibrul vieții noastre. Nu pot veni în garsonieră cu Fred acolo. E bizară și urâtă această exagerare. Nu greșesc cu totul, dar sunt prea vehementă. Nu am nici o încredere în dreptatea mea. Mi-e rușine de izbuclnirea mea, pentru că Henry e tandru. La naiba cu dorința de dreptate, dreptate numai cu alții, pentru alții. Apoi mi-e rușine de Hugh, care își face griji în legătură cu banii și e atât de generos. Hugh, sufletul meu, izvorul meu de viață, fratele meu, tatăl meu, puterea mea pe pământ.

Vine un moment când simt bucurie în capitulare - ca o ispășire religioasă a sinelui. Acest sine enorm, atât de ego-centric, de flămând, de devorator. Trebuie să-l anihilez, așa că mă plec, mă plec. E oare necesar ?

8 noiembrie 1935

Sunt departe zilele când plecam de la Clichy pentru că eram epuizată sau bolnavă din cauza mâncării proaste, la ore neregulate. Acum plec ca să-mi salvez fericirea, să salvez frumusețea. Mă întreb când - chiar înainte de a deveni totul monoton, sau când simt că mă sufoc, că nu mai am răbdare ?

În seara asta nu voiam să-l părăsesc pe Henry, pentru că era într-o dispoziție tandră, pasională. Dar apoi a trebuit, din recunoștință față de Hugh, care m-a salvat de disperare aseară. Am plecat spunându-mi că încă un minut mi-ar putea ucide fericirea. Fred și aerul lui de cartier de ratați. Fraenkel, bolnav de propriile gânduri, mirosind a moarte. Dar am plecat la timp. Eram tristă că plec, cu gustul sărutului lui Henry pe buze. Henry mă regretă, îl aud spunând: „Mă exciți atât de tare... atât de t a r e . . î i v ă d f a ța s c h i m o n o s i ță d e d o r i n ță , î m b ă t r ă n i ță , c r u d ă , z g u d u i ță d e d o r i n ță .

Am văzut-o pe Louise plângând la plecarea copiilor ei. Incapabilă de tristețe îndelungată. Ca și June - doar o furtună. Viață ireală.

Scriu cartea despre tata. Pagina despre Amazon. Scriu despre simbolismul bulevardului Champs-Elysees. *Angoisse*. Să pierd ceea ce am, să fiu prizonieră într-o viață sau în alta. Ambele insuportabile, singură. *Angoisse*, temeri, îndoieli.

Ce mă *ajută* să visez: luxul, frumusețea. Nimeni nu înțelege. Toți cred că iubesc luxul pentru el însuși, intrinsec, nu ca pe niște obiecte ce înăbușă realitatea. Sordidul mi-a stârnit curiozitatea, dar și ura.

Încerc să nu-l scot pe Henry din elementul lui, cum fac alte femei. Doamna Rank l-a scos pe Rank din elementul lui. Lui îi place ce-i place și lui Henry, dar ea îi aranja casa, împrejurimile, prietenii, viața. În secret, el voia să trăiască așa cum trăiește Henry.

9 noiembrie 1935

Allendy vine la cină. Eduardo și Chiquito se mută la mine. Eu, slăbită de furtuna selenară, pierd sânge. Plâng la unison cu mama, foarte sentimental, ea încercând să-mi înțeleagă *motivele* - și sfârșind prin a mă crede inocentă, deși trăiesc cu un „homo“ și mă duc în Montparnasse. „Cred că tu poți să atingi murdăria fără a te murdări.“

O sărut și mă simt foarte aproape de ea. I-am explicat că, dacă societatea i-ar exila pe homosexuali, ei ar deveni periculoși - răi - ca tinerii vinovați de delikte minore, care sunt trimiși la închisoare și apoi devin infractori. O discuție emoționantă. De ce îl întrețin pe Eduardo ? Ca să-i dăruiesc un cămin, înțelegere, încredere în sine. Toată lumea din Havana vorbește. Se vorbește despre mine la ceaiuri. Pfui. Nu-mi pasă. „Dar vreau să mă înțelegi tu, mamă. Trebuie să încerci să înțelegi de ce fac anumite lucruri, chiar dacă nu-mi accepți ideile. Pur și simplu ca să știi și să fii de partea mea.“

13 noiembrie 1935

Tot ce scrie sau face Henry este „burlesc“. Acum el și Fraenkel scriu un *Hamlet* burlesc. Burlesc: bicicleta de pe peretele garsonierei. Discuții, mic dejunuri, scrisori, relații *burlești*. Nu știu ce caut aici. În fiecare zi trebuie să rânjesc și să flămânez. Tot ce simt e prea sincer, prea uman, prea omenesc, prea real, prea profund. Îmi scriu cartea despre tata și mi-e foame.

Sunt cumplit, cumplit de singură, cumplit de singură. Plină de revoltă și ură față de Henry. Ură față de dragostea care mă ține acolo. De ce nu pot să mă desprind ?

Un conflict imens între eul meu feminin, care vrea să trăiască într-o lume condusă de bărbat, să trăiască *împreună cu* bărbatul, și creatoarea din mine, capabilă să creeze o lume a ei și un ritm al ei, în care nu poate găsi un bărbat cu care să trăiască (Rank a fost singurul care avea ritmul meu). În această lume creată de bărbat, adică de Henry, nu pot să trăiesc ca eu. Simt că îl întrec în anumite lucruri, singură, singuratică.

15 noiembrie 1935

Odată ce am atins fundul, m-am ridicat din nou ca să-mi reconstruiesc viața. M-am trezit și am scris cincisprezece scrisori, ca să chem oameni în jurul meu și să stârnesc un

uragan. Apoi m-am luptat cu Henry ca să înțeleagă ce se întâmplă și, cu ajutorul lui, mi-am dat seama că resentimentele și agitația mea erau provocate de faptul că el mă sacrificase - mă privase de New York și de orice posibilitate de expansiune și viață *modernă* (New Yorkul îl ucide). Eu îl iubesc și nu vreau să-l sacrific. De aceea am început să lupt împotriva lui Henry însuși. Dar cred că s-a terminat cu asta. Încerc să mă bucur de viață, știind că destinul meu este să iubesc *cu tristețe*, și mereu numai ce e nociv pentru mine, să fiu limitată, sufocată de dragoste, sacrificată dragostei, tradiționalismului lui Henry, iar acum definitiv prizonieră înăuntrul vieții lui burgheze. Dar trebuie să găsesc compensații, *chemins detournes*: Londra. New Yorkul primăvara. O viață febrilă aici, la Paris. Mă simt prinsă și totuși trebuie să mă extind cumva.

În brațele lui Henry capitulez. Îndată ce-l părăsesc, dorința mea e atât de puternică încât mă ucide - dorința mea de aventură, expansiune, febrilitate, fantezie, frumusețe, grandoare.

Vizita Louisei a schimbat tot - m-a purtat în vis. Cu ea pot să visez. A citit *Alraune* și a fost foarte mișcată. Mi-a citit din a doua ei carte. Irealitate, basm, descântec, evadare din viață. Ochii ei deschiși larg, nebunește, ca ai lui Artaud. Viața ei are grandoarea pe care o iubesc; ea are aripile, puterea. Discursul ei e creație. Greșeala pe care am făcut-o înainte, care a pus capăt relației noastre, a fost că timiditatea și pasiunea mea de a intra în conexiune nu s-au armonizat cu incapacitatea ei de a intra în conexiune cu cineva, cu schizofrenia ei. „*Je ne bâtis rien de durable*“ (Eu nu construiesc nimic durabil). Am învățat să mă descurc fără acest lucru omenesc... să accept aceeași plutire pe care o are tata... să trăiesc în fantezie, fără partea omenească.

Prezența ei m-a transportat. Cu câteva ore înainte, scriam în jurnal și simțeam cum totul se prăbușește în mine. Când am văzut-o, mi-am dat seama unde puteam să-mi regăsesc corabia, călătoriile: numai în vis, în droguri, în creație

și perversitate. Am hotărât să mă port necugetat, să fac și să încerc totul, pentru că nimic nu mă reține pe pământ și nu mă tem de moarte. Dacă nu mor eu prima, va muri dragostea mea pentru Henry. Îmi voi trăi până la capăt febrilitatea, mă voi deghiza în bărbat, mă voi intoxica de oameni, viață, zgomot, mișcare, muncă, creație, și totul pentru a ști și a simți. Nici o teamă și nici un respect pentru viață, pe care nu merită să o târăști după tine.

Jazz. New Yorkul, în anumite zile, mi-e mai aproape decât alte lucruri. Acum New Yorkul la care visez este probabil Rank, fericirea pe care mi-a oferit-o în tot ce era în afara realității. Poate că la tot ce se află în afara realității omenești voi ajunge singură.

Louise se întoarce ca să-și schimbe rochia pentru seară. *Les metamorphoses*. Sunt foarte importante. Voi trăi prin metamorfozele mele în loc să plec în călătorie. Louise mă poate ajuta să rezist. Dorințele mele par să fie atât de bizar inumane. De ce New York - departe de Henry, Hugh, Eduardo și Chiquito ? De ce nu mă reține dragostea, dragostea mea pentru ei ? Să mă rețină ? Ce mă bântuie oare, făcându-mă să mă îndepărtez de ceea ce alții numesc fericire ?

Ceea ce era atât de important și de frumos cu Rank erau jocurile noastre, jocuri de vorbe în întuneric, mersul la teatru și rescrisul pieselor, descoperirea, notă cu notă, a simfoniei lumii, a sensului ei; jocul gândurilor noastre, căsătorindu-se în spațiu, alergatul, cântatul și strigatul pe coridoarele invențiilor noastre! El a distrus un vis pentru a mă ține în brațe, pentru a-mi penetra corpul, pentru a-mi atinge pielea! A distrus o lume, o mare exaltare, ca aceea pe care o simt din nou în seara asta. Louise, Louise, Louise, Louise. Ceea ce ne-a înstrăinat cândva a fost gelozia ei pe mine. Are atât de puțină încredere în ea. N-o să-i fac asta. N-o să încercăm să ne

întâlnim în lume, ci întotdeauna singure, în visul nostru de opiomane.

Nouă și jumătate. Am terminat de scris paginile pline de emoție ale cărții despre tata.

Mă lupt cu dualitatea și ambivalența lui Henry când scrie despre idei. Exprimă o idee și, simultan, burlescul sau negarea ei. Cartea lui despre Lawrence suferă din pricina asta. Am avut o ceartă zdravănă, în care m-am străduit să-i arăt că un om poate fi contradictoriu, dar nu ambivalent, pentru că atunci creația este imposibilă.

Încet, îmi descoperă înțelepciunea.

I-am prezis ce vor crede oamenii despre campania de sprijinire a lui Fred, pentru care Henry a scris acea caraghioasă scrisoare de cerșetor. Nici un răspuns.

Alter Retour New York; în nici un caz destule abonaamente cât să acopere cheltuielile, iar reacția foarte slabă. Ca femeie, detest să am dreptate. Să am dreptate în legătură cu Fred, cu faptul că lumea urăște să fie folosită și jefuită. Mă tem acum de golul pe care Henry l-a creat în jurul meu. Îndată ce cerșesc pentru el pierd un prieten, Henry insultă și înstrăinează. Trebuie să încep să-mi creez o lume separată de Henry, așa cum a trebuit să încep să scriu astfel, departe de Henry și Fraenkel. Dar, Doamne, cât urăsc singurătatea!

Este de asemenea adevărat că gelozia mă împinge să mă retrag. E ceva între Henry și prietenii lui bărbați ce eu nu pot împărtăși, un element acrobatic, nesincer, burlesc, iar eu mă simt geloasă și singură. E adevărat că asta mă face să-i abandonez și să merg mai departe pe cont propriu. Acum Henry miroase a Fraenkel, așa cum înainte mirosea a Lowenfels.

21 noiembrie 1935

Lovindu-mă mereu de imposibilitatea de a atinge absolutul, reîncep să dansez. Din ziua în care am văzut-o pe Louise am început să compun un *tourbillon*, un balet, o sim-

fonie. Am scris scrisori, chemându-i pe toți în jurul meu, pe [Rene] Lalou, pe [John] Charpentier, [Salvador] Dalí, Anne Greene. Și, simultan, am primit invitații de la Colette Roberts, de la familia Ferrant, de peste tot. Din disperare, o disperare profundă, fundamentală, am început să dansez. I-am scris lui Monsieur le Verrier, căruia îi plăcuse mult cartea mea despre Lawrence. Un bărbat de cincizeci de ani, înalt, evreu, tipul intelectual-religios. S-a îndrăgostit de mine la prima vedere. Iar eu mă simt exaltată și dezgustată deopotrivă, mereu vrăjită de minte, de vârstă, de spirit. Mi-a telefonat în dimineața asta, extaziat de romanul meu despre Henry și June. Kahane refuză să-l publice *așa cum e*, în favoarea cărții despre tata, din care a citit câteva rânduri și a spus: „Clasa-ntâi. N-am nici o îndoială”.

Seară febrilă cu Henry, Fraenkel și Colette. Fraenkel îi spune lui Henry exact ce i-am spus și eu, numai că se exprimă mai bine, punând totul pe seama acelei voci firave din interiorul lui Henry care mormăie: „Rahat, rahat, rahat, porcării de la un cap la altul” și care va sfârși prin a-i distruge viziunea asupra conexiunii tuturor lucrurilor.

Radioul merge. Scriu. Dansez ca să nu mor. Am nervii întinși la maximum. Febră. Disperare în fața vieții. Absolutul. Henry e îndrăgostit de mine. Eu învăț să trăiesc de la el; adică să fac compromisuri, să cedez, să accept; așa că trec în cealaltă extremă a absolutului - dispersie, febră, scindare, tensiune, boală, febră.

Am început paginile despre Orchestră din cartea cu tata, în care apar vioara și trupul de femeie văzute într-un tablou pe *quai* Saint-Michel. Ideea de orchestră germina deja în mintea mea. Dar marea suferință pe care am simțit-o noaptea trecută, din cauza geloziei pe doamna Ferrant - care are un chip minunat și niște sâni generoși, tipul vulgar de frumusețe, foarte pe gustul lui Henry - m-a împins să scriu niște pagini isterice.

Asta e boala mea, acum știu, cea mai însemnată cauză a suferinței. Aseară, în taxi, în drum spre casa Ferrant, alarmată deja de descrierea lui Henry, „o femeie cu un chip foarte interesant”, cântam, mă străduiam să fiu puternică, hotărâtă să-l seduc pe Ferrant, încurajată de admirația lui le Verrier. În timpul serii mi-am dat seama că Henry n-ar putea-o iubi pe doamna F. Ar putea fi doar sex. M-am resemnat, amintindu-mi de câte ori mă înșelasem imaginând scenarii, câtă suferință inutilă, cum încercam să râd de gelozia lui Henry, de frica lui de a nu mă pierde, care e chiar mai mare decât a mea. Dacă eu îl pierd, îmi pierd durerea. Dacă el mă pierde, își pierde viața și fericirea. Eu aș fi salvată fără el. El s-ar scufunda.

Cancerul geloziei. Viața e prea grea. Mă întorc, ca o femeie care se îneacă, la adăpostul iubirii lui Hugh, la camera albă, la senzația de căldură, de moliciune, de lux ca paliativ. Am scris zece pagini fără să mă opresc, într-o oră și jumătate. Sufăr de mici disconforturi, nevralgie, probleme cu stomacul. Sunt slabă, nervoasă.

Rank a avut dreptate. Am crezut că o să fiu fericită fără el. Nu pot. Sunt momente când mă simt gata să renunț la Henry și la Hugh pentru Rank, așa cum voia el; așa cum renunți la viața pământească pentru mănăstire, pentru pacea și puterea pe care mi le dădea. Mi-aș forța trupul să se supună. Mă gândesc intens cum mi-aș forța trupul să se supună, să-i cedeze lui Rank, uitându-mă la poze erotice, care au efectul ăsta asupra mea.

Mai târziu: După rândurile de mai sus, scrise în pat, m-am masturbat, pentru că noaptea trecută, când Henry m-a posedat, după petrecerea de la Ferrant, n-am simțit nimic. Apoi am stat liniștită o vreme, spunându-mi: Stai foarte calmă și nemișcată. După care am mai scris două pagini. Și sunt extenuată.

25 noiembrie 1935

Suferința a durat o zi și o noapte. O noapte de adevărată agonie, în care mi-am imaginat că totul s-a întâmplat deja. O zi urâtă și mai tare de Fred, care mi-a spus că Henry zisese că doamna Ferrant semăna cu June. Eu, cea rațională, spunând: „E bine dacă se întâmplă ceva care să ne despartă. Nu am fost în stare să mă desprind din proprie voință. Nu sunt fericită cu Henry. În ziua în care o să ne despărțim, voi fi salvată, viața mea va începe“.

Apoi l-am văzut pe Henry cu alți oameni. Am devenit mai tăcută, resemnată, indiferentă. În seara aceea ne-am întâlnit la Kahane ca să vorbim cu Jonathan Cape, care m-a ținut de mână în taxi, în fața lui Henry. Această mică victorie m-a amuzat pentru câteva minute. Dar mă simt moartă și rece. Toate astea după ce îi sacrificasem New Yorkul. Prea mult.

Din nou durerea mă face să scriu. Și astăzi, în sfârșit, cartea mea m-a acaparat. Viața, New Yorkul, Henry - totul a devenit mai puțin important. Sunt obsedată de cartea mea.

Aștept o schimbare a lui Henry, dar este foarte periculos să-i măsoar dragostea în funcție de dorință, în funcție de sex. Ieri, când am stat o oră împreună, îi era frig și se simțea obosit, așa că l-am încălzit cu trupul meu și a adormit ca un copil. Altădată mi-ar fi plăcut tandrețea lui. Ieri mi s-a părut ca un semn rău. Și trebuie să-l pierd pe Henry, pentru că nu-l pot părăsi. Mereu același lucru. L-am părăsit de atâtea ori, dar nu mă pot desprinde complet. Ce chin!

Azi-dimineață m-am trezit și am lucrat bine, dar mohorât, fără nici o bucurie. Din nou trebuie să lucrez disciplinat, ordonat. Trebuie să mă trezesc devreme. Fac gimnastică, iau medicamente, mă străduiesc să fiu puternică în acest chin al creației, care mă ucide. Îl detest. Dar e singurul lucru care îmi face viața suportabilă.

Astăzi m-am eschivat de la o petrecere la Colette. Nu pot înfrunța oamenii - e un efort prea mare. Henry a fost posomorât și concentrat pe munca lui. Mă simt abandonată și gata să fac ceva nebunesc. Dacă nu aș scrie cartea, aș pleca la Londra.

Acum știu că pasiunea mea pentru Henry agonizează încă de când l-am părăsit pentru Rank, că revolta mea din aceste ultime luni o dovedește, că nu mai sunt sclava lui, dar că gelozia mă poate face să sufăr, pentru că sunt sclava durerii.

Astăzi, însă, robia față de durere a încetat și văd limpede cât de departe sunt acum de Henry; văd că, pe măsură ce dragostea a slăbit, mi-am separat viața din ce în ce mai mult de a lui. Nu-i mai iubesc gesturile infantile, prostești, fără sens.

Sunt o mare liniște. Asta după ce ieri i-am spus lui Henry: „Mă simt ruptă de tine“. El a atribuit ruptura vieții noastre agitate, în care i-am acordat mai puțin timp. Dar când am putut să mă duc la Villa Seurat, am ales să rămân acasă.

Sunt calmă și detașată, posedată de cartea mea și eliberată de această sclavie față de durere care nu are nimic de-a face cu dragostea, pentru că dragostea mea cedează în momentele când pasiunea nu e destul de puternică încât să sudeze toate elementele discordante. Pasiunea a murit.

26 noiembrie 1935

Henry mi-a făcut o *scene de jalousie* din pricina lui Jonathan Cape. Credea că nu am vrut să merg la Colette luni seara ca să ies cu Cape. Se simte nesigur, se îndoiește de mine. Mi-a vorbit despre greutățile noastre. Am încercat să ne unim din nou și ne-am găsit pentru o clipă liniștea doar în profunzimea plăcerii sexuale. I-am spus, vorbind despre cartea mea, că nu aș fi scris-o niciodată dacă aș fi avut de la viață ceea ce-mi doream.

- Ce-ți doreai ?
- Independență.
- Asta e rău, a zis Henry.

— Nu mă gândesc la independență față de tine.
Se îndoia de asta.

Ca să ies din criza de gelozie, m-am ridicat, în dorința de a răni în loc să fiu rănită, de a-l face pe Henry gelos, ceea ce am reușit, datorită lui Jonathan Cape.

Sau îl iubesc mai puțin. Nu știu.

Văd limpede un singur lucru, și anume că schimburile și discuțiile lui cu mine au dat naștere *Primăverii negre*, care este divină; că discuțiile lui cu Fraenkel dau viață unui *Hamlet* care încurajează boala lui Henry, aceea de a încerca să fie un om al ideilor și, în același timp, să nu creeze nimic în lumea ideilor - nimic altceva decât imitație, travesti, burlesc -, și care este acum o creație atât de derutantă încât Fraenkel e pierdut, așa cum și eu m-am pierdut în cartea lui Henry despre Lawrence pe vremea când îi luam în serios gândirea.

Acum văd nebunia tuturor scrierilor lui, valoroase doar ca poezie. Când exprimă ideile lui Rank, Spengler, Lawrence, le exprimă mai bine decât au făcut-o ei: el e scriitor.

Dar aici, cu Fraenkel, imitația, parodia ideilor, e flagrantă și cred că *Hamlet* va ieși o comedie, deși știu că Henry crede că el contribuie cu atitudini originale, cu idei originale. Se va râde de el ca filozof, ca psiholog și critic, așa cum lumea a râs la *Personal Recollections of Joan of Arc* a lui Mark Twain, pentru că știa că Twain era umorist.

Henry nu scrie *Hamlet* decât pentru că e mai ușor, discursiv, cuprinzător, dar nu intenționează să facă din el o farsă. Îl văd serios, îl aud serios; însă lumea va vedea numai o farsă.

Și nu pot să spun nimic: în primul rând, pentru că detest rolul de critic (prefer să încurajez, nu să ucid); în al doilea rând, pentru că ar însemna că sunt geloasă pe Fraenkel; în al treilea rând, pentru că Henry perseverează în anumite direcții perverse, iar dacă ripostez devine și mai încăpățânat. M-am străduit atât de tare să-i abat gândurile de la cartea

despre Lawrence, atât de tare! Dar e încăpățânat, indiferent cât de blândă sau plină de tact sunt eu.

Ce îi place lui e să poată arunca ceva în cutia de scrisori a lui Fraenkel, ca să primească apoi scrisori de la el.¹ Cred acum că Fraenkel e o minte strălucită, fără nici o scânteie de originalitate. Amândoi sunt plastici, dar amândoi sunt *scriitori, poeți, da*. Expresia nevrozei lui Fraenkel e minunată. Contribuția lui Fraenkel în domeniul psihologiei este absolut nulă.

Gândirea, psihologia, filozofia sunt produse ale seriozității, nu ale jocului cu cuvintele. Ei jonglează cu vorbe strălucitoare și cu ideile altor oameni, în timp ce eu scriu în tăcere, serios și omenește. Când Henry mi-a citit paginile despre orchestră, a spus că îl depășisem.

Mă simt, de asemenea, prea obosită ca să încerc să-l salvez pe Henry. Nici unui om nu i s-au oferit vreodată atât de multe pentru a deveni mare, nici unui om de pe pământ. Căci, pe lângă dragoste, eu aveam și înțelepciune.

Nu-l pot salva de clovneriile lui și ceea ce mă mișcă e că, atunci când face pe psihologul sau pe filozoful, este atât de nepriceput. De ce nu se mulțumește să fie un mare poet? Am fost hipnotizată, vrăjită multă vreme de limbajul lui Henry, așa cum prezența lui și dragostea mea m-au hipnotizat, făcându-mă să cred că sunt fericită și să mă bucur de lucruri profund găunoase. Ca femeie, mă întristează să fiu atât de lucidă.

1 Așa-numita corespondență *Hamlet* (un alt titlu, sugerat la început, era *Valsul văduvei vesele*), care a continuat până în 1938, a fost concepută oarecum în glumă, ca un mod de a prelungi discuțiile celor doi. Avea să fie publicată în momentul în care atingea o mie de pagini. „Discuțiile acestea”, își amintea Henry Miller, mulți ani mai târziu, „erau orice, numai discuții nu. Deși mi se părea că nu obțin nimic de la ele, eram fascinat. Rar am văzut doi oameni mai deosebiți decât mine și Fraenkel. Aveam impresia că jucăm bowling... El așeza popicele și eu le loveam cât puteam de bine.” Fraenkel a publicat primul volum al acestor *Scrisori Hamlet* la Puerto Rico, în 1939, iar volumul al doilea în Mexic, în 1941, în tiraje de câte cinci sute de exemplare.

Seară. Mă lupt să-mi țin capul deasupra apei. Iau lecții de gimnastică după ce l-am părăsit pe Henry. Scriu câte zece pagini pe zi. Primesc vizite. Scriu scrisori.

Joaquin e la New York cu mama.

I-am trimis lui Henry un mesaj: „Totul e bine“. Am simțit nevoia să-l liniștesc. Cred că nu poate fi învinovățit pentru nimic; nici pentru că e bătrân și își dorește pace, rutină și stabilitate, nici pentru că urăște telefoanele, avioanele, călătoriile, strălucirea.

5 decembrie 1935

Apropiere sexuală - întotdeauna -, dar nu altceva. Dacă aș avea curajul, m-aș elibera, pur și simplu pentru că Henry îmi este acum ca o piatră atârnată de gât. Nu-mi oferă decât nefericire, pentru că este cu adevărat imposibil și josnic ca ființă umană. N-o să se desprindă niciodată de Broadwayul lui, de psihologia căutătorului de aur. Acum se interesează de adresa lui Rank pe la ziare, ca să-i trimită cartea lui Fraenkel [*Bastard Death*], prefată de el. Storce nume de la toată lumea. E inflammat de egoism, slăvindu-se pe el, slăvindu-l pe Fraenkel. Înșelătorii grosolane, trucuri ieftine, curvărsărie - merge orice. Așa că i-am spus: „Bine, n-ai decât să-ți continui intervențiile pentru publicare, dar pe mine să nu contezi.“

Literar, am divorțat de ei. Spiritual. Ideologic. Și, de fapt, și în viață. Îmi trăiesc adevărata viață aici. Numai de-aș putea divorța complet! Henry poate să aibă singur grijă de el, iar eu am obosit să mă tot sacrific. Încerc să mă salvez. Vreau fericire, înțelegere. Nu vreau să-l rănesc sau să-l distrug pe Henry cu nevoile mele. Așa cum am descoperit că nu trebuie să aștept anumite lucruri de la Hugh, voi învăța și să nu aștept împlinire de la Henry. Rank avea dreptate. Viața lui Henry este ieftină, vulgară. Îndată ce-i pomenesc de cineva, vrea adresa lui, ca să-l învâluie, să-i cerșească tot ce poate.

Mă înec. Simt că Henry mă distruge. Nu mai simt nici o bucurie. Nici un fel de expansiune. Doar gelozie de ambele părți. El simte că mă îndepărtez. De ce trebuie să aștept ca un accident din afară să ne despartă ?

Sunt slabă. Slabă.

Mă simt slabă și mică. Dragostea lui Hugh e forța mea divină. Mă sprijin pe el. Mă ascund în brațele lui. Ii ofer dragoste, pentru că am încredere în el. El e puterea mea.

Dacă prin relație „nevrotică” Rank înțelegea una care provoacă durere, atunci nu fac decât să mă salvez de durere acum, în loc s-o fi făcut cu ani în urmă. Nu pot suporta această dezintegrare înceată a iubirii noastre. Aș vrea să se termine repede. Încerc o sută de căi de a mă distrage de la această tristețe: interes față de alți oameni, Colette, Maggy, de Maigret, le Verrier, Charpentier, Allendy, Zadkine. Înot cu „suita” mea. Ies cu ei. Mă zbat singură pentru publicarea cărților mele. Iau ceaiul la Smith sau la cafeneaua maghiară. Sunt foarte apropiată de Eduardo. Ne înțelegem unul pe altul, pentru că suferim în același fel. El, cu superficialul lui Chiquito, care e incapabil de pasiune. Am accese de ascetism. O foame de pace. Am rătăcit iar drumul, pentru că drumul egoului meu - să trăiesc pentru el - nu mă face fericită. Dar e o dăruire, și nu acea dăruire de moarte pe care mi-o provoacă Henry.

Seară! După o săptămână de furtună selenară - deodată pace, fără nici un motiv. Nu se schimbă nimic în jurul meu. Când ies din *folie de doute*, aud vocea lui Henry la telefon: „Aș vrea să te văd”. Ne întâlnim la o cafenea. E tandru, uman. Pentru el nu s-a întâmplat nimic. Nu s-a întâmplat nimic, îmi spun. Dar ce se întâmplă înăuntrul meu ? Mă prefac veselă, pentru că port ceva în poșetă. Sunt ca o femeie care ascunde un revolver și e veselă, pentru că stă în puterea ei ca totul să se sfârșească. Doar cu câteva clipe înainte de a mă întâlni cu Henry l-am sunat pe Allendy și l-am lingușit

ca să-mi dea niște *chanvre indien* [hașiș] - un drog despre care mi-a spus că e inofensiv.

Mi-am dat seama că o săptămână pe lună, săptămâna de dinainte să-mi vină ciclul, mă port ca o nebună. Văd totul enorm, amenințător, tragic; îndoielile, geloziiile și temerile mele sunt intensificate, exacerbate: pesimismul, critica distructivă, actele distructive care urmează intensificării durerii.

Nu există nici un remediu pentru asta. Din aceste intensificări creez. Cartea despre tata, de exemplu. Dar, omenește vorbind, e insuportabil. Faptele sunt prea mărunte: grija lui Henry pentru Fraenkel, Fraenkel încercând să-l convingă pe Hugh să iasă cu o târfă, crizele bănești, ezitățile lui Kahane în privința romanului despre Henry și June.

Apoi, deodată, așa cum toate acestea au fost cauzele suferinței mele, la fel de ușor ajung motive de răs, sau măcar de înțelegere. Ca atunci când Henry mi-a dovedit o grijă și o dragoste pe care nu le arată prietenului său, „Boris”*. Când am văzut femeile frumoase de la Bal Tabarin și am înțeles cum putea un bărbat să le dorească. Sau când Kahane i-a spus lui Henry: „Am trei contracte importante pentru anul viitor: al tău, al lui Anaïs și al lui Cyril Connolly”.

Mergând spre casa lui Allendy, mă gândeam: mă simt paralizată de atâtea restricții. Parcă ușile mi se închid. New York, bani, publicare, psihanaliză, aventură, tot ce vreau, în schimb, îmi duc fructe bietului Monsieur Lantelme, hârtie de scris lui Fred, bani lui Henry.

Dar am cutiuța cu *chanvre indien*. N-o s-o folosesc decât dacă o să am nevoie. Pot să-mi țin capul deasupra apei. Dar sunt mult prea obosită ca să mai lupt. Lupt, *je me débats*. Am luptat cu toate problemele mele. M-am luptat pentru New York. Am încercat să obțin ajutorul lui Allendy pentru psihanaliză. M-am dus la dr. Jacobson. Am vorbit cu toată lumea. Am scris scrisori. Pentru publicare am fost la fel de activă, atât în New York, cât și aici. Pentru bani, am

încercat să fac psihanaliză. Aventură ? Nimeni nu mă atrage, nimeni nu mă tulbură, nu e nimeni pe măsura mea.

Mă plimbam cu Henry pe malul Senei. El spunea: „Mă simt ușor deprimat de inerția lumii”. Mi l-am amintit pe Lawrence întorcându-se la Frieda, zdrobit de lupta lui cu lumea. Un Henry deloc brutal și un pic descurajat. Așa că sentimentele mele curg din nou, ca Sena la picioarele noastre. *Encore un moment de bonheur.*

Eu și Henry, braț la braț încă o oră, ne plimbăm. Are nevoie de mine. Ceața ne face să tușim și îmi încordează nervul acela din stânga feței care mă doare și când beau vin. *Chanvre indien* în buzunar. Zi după zi, să poți trăi numai din fapte. Henry e aici, lângă mine. Asta e un fapt. Cât e aici, crede, taci, apoi lucrează.

Simt nevoia să scriu despre Rank.

Credința lui Henry în fapte, meditația, nimic înainte sau după. Nici psihanaliză, nici deteriorare. Gelozie, da. A încercat să reconstruiască acțiunile mele prin mici întrebări, cu un tremur de neliniște ascunzându-se în spatele fiecăreia.

6 decembrie 1935

Discuție cu Hugh azi-noapte, în pat:

Anaïs: „O să mai scriu o carte”.

Hugh: „Despre ce?”

Anaïs: „Despre Rank”.

Hugh: „Trebuia să-mi dau seama. Când scrii, ești mereu cu un bărbat în urmă. Ce aș vreau eu să știu, e *cine* vine după Rank”.

Anaïs: „Asta aș vrea să știu și eu! Aș vrea să-mi poți spune!”

Tandrețea poate ajunge adesea pe o culme a dragostei, cum se întâmplă între mine și Hugh. Tocmai continuitatea și soliditatea ei pot da naștere iubirii. În acest moment, tandrețea mea față de Hugh se aseamănă cu dragostea. Mă

interesează ce face el. Fac totul ca să-l mulțumesc. Când vine acasă își găsește baia pregătită, cu săruri în ea. Ii dactilografiez scrisorile cu răbdare. Sunt răbdătoare cu memoria lui proastă.

Eduardo și cu mine, gemeni în nevroza noastră, în hipersensibilitate, în felul de a iubi, ne sprijinim adeseori unul pe altul cu o imensă tandrețe, o mare înțelegere.

În timpul acestei săptămâni pline i-am scris lui [Jules] Supervielle. Astăzi ne-am întâlnit. O față ca a lui Erskine, dar ochii umezi, visători. Un bărbat bântuit, cu rădăcini ome-nești. Îndrăgostit de mister. Mi-a citit noile lui poezii. Am vorbit despre supraréalism. Lui nu-i place, preferă simplitatea, simbolurile umane, ca acelea ale mitului. „E haotic și ridicol”, am spus. „Eu cred că visele au o claritate, o lumenozitate.” Supervielle visează toată ziua.

Sunt din ce în ce mai mult împotriva supraréalismului, a credinței că la vis se ajunge prin absurd și negarea tuturor valorilor. Să montezi o bicicletă într-o cameră, să stăruie asupra absurdului, să așezi o umbrelă pe o masă de operație, să pui orice are valoare, ca psihanaliza, lângă un număr de music-hall, e pură distrugere. Să descrii ceea ce merită distrus în viață este altceva decât să faci viața ca atare să pară lipsită de valoare, haotică, de dragul râsului. Henry nu vrea decât să râdă. Supraréalistii nu vor decât să râdă de inconștient. *Ce sont des farceurs.*

Supervielle creează o lume. Ea are case, mări, oameni, climă, umor.

Înțeleg acum că greșeala mea a fost să îl iau în serios pe Henry. Am căutat un înțelept, un filozof, acolo unde nu era decât un umorist.

Eu caut bărbați ca Rank, care nu sunt umoriști. Bietul Rank, a vrut să râdă în biografia lui Mark Twain pe care a

scris-o. Dar el nu se pricepe la răs. Mă bucur că Henry m-a făcut să râd, dar nu vreau să *trăiesc* într-un circ.

Oamenii critică *Aller Retour*, spunând că nu are nici o valoare.

Nu pot să-l salvez pe Henry de a fi tratat ca un elev de școală. Kay Boyle a crezut că e un bărbat foarte tânăr, când i-a scris o scrisoare de admirație în limbajul ei propriu! Henry glumește, dar se crede serios. Ca atunci când a crezut că poate prelua rolul lui Rank și s-a închipuit psihanalist. Totul e o glumă: broșurile, propria reclamă, proiectele, dorința bruscă a lui Fraenkel de a publica toate jurnalele mele sub formă de set, de pe urma căruia el să câștige apoi treizeci de mii de dolari. Ține minte asta, biată Anaïs, cu visele tale, cu seriozitatea ta, tot ce face Henry e o glumă: grădiniță, circ, music-hall, teatru de varietăți. Orice idei, orice cunoștințe i-aș aduce, ele trebuie caricaturizate. Și ce încredzătoare îi ascultam discursul despre Lawrence!

9 decembrie 1935

Mă năpustesc asupra mea cu o severitate clinică. Mă acuz că îmi distrug viața prin critici, îndoieli morbide, obsesii, îndată ce rămân singură se pornește un flux maladiv de imagini morbide: autoflagelare, gelozie, obsesia cu Henry, îndoială. Toate astea sunt o manifestare a nevrozei pentru că nu am după ce fapte să mă călăuzesc. Oricum, motivele sunt cele pe care le descriu în jurnal. Dar nu am scris cât timp petrec torturându-mă astfel. Așa că mă tratez ca pe o persoană bolnavă. Sugestie: citesc, scriu, încerc să mă simt și să mă comport activ. Gelozia și îndoielile sunt negative. Dar lupta de a trăi pozitiv, adică de a citi, a scrie, a iubi, a vorbi, e atât de intensă!

Trebuie să mă duc la New York, care mă salvează de mine însămi. Viața într-un ritm lent mă ucide. Melancolia mă devorează.

îmi propun să mă duc pentru o lună. Cu cei cinci pacienți care mă așteaptă, pot să-mi plătesc toate cheltuielile și să mă întorc cu trei sau patru sute de dolari. Pentru o lună ar veni și Henry. Putem răspândi câteva exemplare din *Tropicul Cancerului*.

Acțiunea mă salvează dintr-o mare nefericire. Sunt o ființă bolnavă. Îmi devorez viața analizând-o. Trebuie să am mai multă viață și mai puțin timp.

Aici nimic nu mă interesează. Nimeni nu mă reține. Încetineala mă ucide. Am hotărât și să-mi arunc cenușa în cele patru vânturi! Am obosit de-atâta dragoste profundă, care nu-mi provoacă decât durere. O, Doamne, vreau fericire, fericire, fericire.

îndată ce mi-am făcut planul pentru New York, m-am simțit bine, energică, vie, optimistă. Electricitatea îmi traversa din nou corpul. Am scris scrisori ca să mă anunț...

Multă muncă, zile pline, tensiune. Un oraș mare cu care să mă lupt, pe care să-l cuceresc, bărbați cu care să mă culc. Nu pot să mă culc cu paznici de muzeu. Henry vrea să se lase să rânzezească, pentru că acum e bătrân. Dar eu sunt tânără. Eu am nevoie de foc și electricitate.

12 decembrie 1935

Acum e mai limpede. M-am revoltat împotriva rolului meu de mamă. Iar Henry nu a devenit bărbat. Așa că mă văd silită să continui s-o fac pe mama, pentru că el este mereu copilul. Nu pot să-l fac mai înțelept. Nu pot să-l salvez de greșeli. Nu pot decât să fiu indulgentă, oarbă. Eu sunt cea care s-a schimbat, nu Henry. Dragostea mea altruistă, gata de sacrificiul suprem, s-a sfârșit. Când sunt la ciclu, instinctele îmi ies la suprafață. Gelozie, îndoială și spirit posesiv, în contrast cu rolul meu conștient de mamă ideală, caracterizată prin înțelegere, toleranță, altruism. Decalajul a fost prea mare, așa că mi-a fost iar rău, ca la New York.

Groaznic de rău, am vomat și am fost amețită - toată ființa mea fizică revoltată, scindată, otrăvită.

Conflictul meu interior este că instinctiv am încă nevoie de Henry, dar tot instinctiv nu am încredere în el. Știu că trăiește numai pentru el însuși. Trece printr-o veritabilă fază de megalomanie. Își propune să facă o broșură cu scrisorile pe care le-a primit în legătură cu *Tropical Cancerului*, cu fotografia lui, horoscopul lui etc. Compusă cu umor. Dar efectele umoristice sunt adeseori cât se poate de sincere în intenție. Ca să compenseze faptul că Jack Kahane nu face nimic. Publicarea broșurii va costa cinci mii de franci. Acum Fraenkel e dispus să-l sprijine pe Henry - dar nu e dispus să-l lase să facă tot ce vrea. Henry trimite telegrame la mii de oameni. S-a îmbolnăvit pentru că Fraenkel nu i-a dat banii în mână, pentru că oamenii îi rezistă, îl umilesc. Pentru că „scrisoarea” de la New York a fost un eșec. Toată lumea spune că e plină de amărăciune, nu de umor, și prea personală, prea lipsită de importanță, are prea mult din Henry.

Din nou, când s-a îmbolnăvit, am spus: „O să-ți dau eu banii pentru broșură. Dar vino cu mine la New York ca să facem rost de ei. Dacă ajung la New York, pot să câștig 750 de dolari într-o lună. Pot să mă întorc cu 400. Consider-o o lună sacrificată ambiției tale”.

Henry spusese deja că o să meargă cu mine - asta n-a făcut decât să-l îmbuneze, dacă mai era nevoie. O ușoară mită! I-am spus: „Știi că sunt singura care îți va da banii fără să te întrebe cum o să-i folosești”. Dar știu foarte bine că o să-i folosească aiurea - că poate va capta atenția publicului, dar că oamenii serioși îl vor crede țicnit. *Tropical Cancerului* nu e o carte care să scuze megalomania.

Dintr-un sentiment de vinovăție, mă include în planurile sale fantastice. O să-i ceară bani lui Fraenkel ca să scoată *Alraune*. Eu văd însă imposibilitatea tuturor acestor gesturi și îi spun cu blândețe: „Cere-i lui Fraenkel numai pentru tine. Din punctul lui de vedere, poate părea ciudat să-i ceri să mă ajute, când îl am pe Hugh. Nu-ți bate capul cu mine. Lucrează pentru tine”.

Adevărul e că mă revolt împotriva cerșetoriei, a popularizării, exagerării și prefăcătoriei. Îmi face greață să acționez astfel, să mă folosesc de oameni, să joc farse, să fiu meschină și zgomotoasă.

Așadar, mama nu mai este oarbă. Ea nu mai are nici o speranță de a da naștere *bărbatului*.

Către Allendy: Acum trebuie să fiu inteligentă și să-mi trăiesc până la capăt viața de mamă și viața de femeie. La New York, am de gând să-i accept pe toți amanții care îmi vor ieși în cale, să-mi trăiesc viața ca femeie, ca animal sexual, să-mi răzbun stupidul rol de mamă, sclavia, să-mi bat joc de instinctul care mă leagă de Henry. Mă simt plină de amărăciune și deziluzionată. Vreau să-mi bat joc de corpul meu, de sângele meu, de sexul meu, care mă leagă de un copil, de instinctul care mă distruge.

Fraenkel despre romanul cu tata: „Structura este mereu magnifică. Puternică. Dar cărămizile sunt puse prost“. E ca și cum aș vedea armătura, structura, cu puterea viziunii mele, ca o clarvăzătoare. Dar nu aș vedea cărămizile. N-o să mai accept nici un fel de ajutor. O să stau în picioare sau o să cad, așa cum sunt.

Seara: Henry a venit să mă vadă. Ce comic mi se pare, sau ce ironic, când își exprimă gelozia: „Sigur nu mergi la

15 decembrie 1935

Hugh a plecat la Biarritz. Am dat fuga la Henry. Era încă obsedat de scrisorile primite, scrisorile trimise, afaceri, planuri, broșura lui, bani, propria promovare. Nu aud nimic

altceva de luni de zile. Și *Hamlet*. Către miezul nopții, am simțit o descurajare cumplită. Am explodat. Am spus că mă duc acasă și că o să mă întorc când o să redevină uman. Eram orbită de disperare. I-am spus: „înțelegeam când erai obședat de creație, pentru că era ceva ce puteam respecta. Dar nu înțeleg obsesia asta pentru afacerea de a te promova...”

Și am plecat. A crezut că o să mă întorc. Fusese blând, ca de obicei, neavând nimic de spus în apărarea lui. Nu m-am întors. M-am dus acasă și m-am culcat, luând drogul.

Am văzut o imagine ca de vis. Marea neagră, nemișcată, obturată de un zid, blestemată. Dar sub ochii mei barajul s-a transformat într-un zid de cărți, niște cărți enorme. Hârție. Cât de limpede este înțelesul. Sugeam penisul unui bărbat fără picioare, suspendat în aer. Nimic altceva. O senzație trupească de îngreunare, febră. La patru m-am trezit și mi-am zis: am pus prea mult la suflet noaptea trecută.

În după-amiaza asta am lucrat. Tânjesc după forța, după înțelegerea lui Rank - mariajul mistic. Și aseară, dormind cu Henry, l-am visat pe Rank, ba chiar am visat că îl doream pe Rank. În vis îi spuneam: „O dată, doar o dată”.

Am renunțat la aproape toate cadourile pe care mi le-a făcut Rank. I-am dat turcoazul Marucăi, poșeta albă mamei, cartea despre corăbii micului Paul. N-am păstrat decât cămașa de noapte din dantelă și valiza.

Le Monocle, cu Eduardo și Chiquito. Îndată ce am intrat, am văzut o femeie îmbrăcată ca un bărbat care m-a atras. Am dansat cu ea. Am întrebat-o cum o cheamă. „Fred.” M-a șocat. Dar m-am gândit mult la ea astăzi și vreau s-o revăd.

„Fred.” Fred e pe jumătate franțuzoaică, pe jumătate ru-soaică. Ochi albaștri, ca ai lui Allendy, o față rotundă, un nas mic, trăsături blânde, negroide, dar ochi luminoși.

Comte de Maigret [vecinul lui Henry] vine la petrecerea de ziua lui. După cină, am întâlnire cu [Joseph] Delteil.

Acum că știu că nu e decât vina lui Saturn, caut metode de a supune depresia fără a mă revolta împotriva limitărilor, fără a da vina pe Henry, pe bani ori pe Paris pentru nemulțumirea mea.

18 decembrie 1935

Bărbații - Herbert Read, Lowenfels sau Fraenkel - îi pot spune lui Henry că *Aller Retour* nu e bună de nimic sau că o mie de pagini despre *Hamlet* sunt prea multe, pot face orice alt comentariu sau aduce diverse critici: și el le primește bine. Dacă îi spun eu, o ia personal. Așa că tac, deși cred că în momentul ăsta Henry e pur și simplu plictisitor. Ieșind de la un film comic, începe să-l atace ca pe o manifestare a nimicniciei Americii, ca un reformist.

Dar trebuie să tac. Lumea îl va lovi pe Henry cu destulă cruzime. Nu sunt aici ca să judec sau să critic, ci doar să iubesc. Așa că, în pat și la naiba cu valorile!

Am uitat-o pe „Fred“ de la Monocle, pentru că Henry m-a posedat sălbatic marți dimineată. Marți a fost o zi de căldură trupească și delicii în dormitor, de sărutări multe și vorbe puține, de visare, mâncare, atingeri, mormăieli, gemete, gâfâieli și alte expresii ale comunicării primitive.

Să scriu despre Henry ca *natură*.

M-am întors marți seara obosită, fericită, o adevărată femelă.

Diferențe între naturile sexuale. Unora le place furia; natura stârnită până la mânie și ură, aproape până la nevoia de a distruge. După aceea, pacea. Pentru că Henry nu are voință, întregul lui corp, mâinile, degetele au ceva maleabil, moale, insinuant, relaxat, care e mai propice sexului decât gesturile încordate, nervoase ale lui Hugh sau Rank. Cel puțin pentru gustul meu. Henry mă înmoaie. Ceilalți mă tensionează.

22 decembrie 1935

Pregătiri de Crăciun. Împotriva voinței mele, pentru că eu și Hugh suntem oboșiți de superficialitatea, vanitatea și egoismul lui Chiquito, iar bradul și toate celelalte sunt pentru el. Descopăr infantilismul homosexualilor. Pentru că îi dau lui de Maigret un tort de ziua lui, se bosumflă și strică petrecerea.

Pace cu Henry, pentru că am luat hotărârea să joc numai rolul femeii, al mamei, de a aproba, a încuraja.

Nu mi-a făcut nici o plăcere că l-am văzut pe tata câteva ore. Când ne sărutăm de rămas-bun, suntem pe punctul de a ne dezlănțui, dar e un zid între noi.

Stările sumbre, nervoase, sunt mai ușor de controlat. Îmi ascund bucuria că plec la New York. Voi ajunge la timp pentru concertul lui Joaquin. Îmi controlez dispoziția morbidă spunând „Merde“ sau „Și ce-i cu asta ?“ Sunt dură cu mine însămi. *Eh bien, et quoi ?* Înțeleg gelozia ca pe o suferință imaginară, vreau să spun atunci când nu există nici un motiv pentru ea. Lacrimile le păstrez pentru catastrofele reale.

Devin și mai dură. Mă lupt cu disperare pentru sănătate. Când nu pot să scriu, împletesc un preș, ca să-mi țin mâinile ocupate. Mă întreb dacă o să-l văd pe Rank la New York. Il sacrific pe Henry numai pentru o lună, față de cele șapte luni pe care eu le-am petrecut aici, în iad. Oare văd lucrurile astfel pentru că îmi place să merg înainte, să las în urmă din straturile vieții, și mi se pare insuportabil să mă întorc într-un loc neschimbat ?

Manii: nu pot să văd sticle pe un raft fără a mă strădui să torn medicamente în sticlele fără etichetă, în care nu vor arăta a medicamente. Arunc sticle sau cutii în care nu prea mai e nimic, pun rămășițele într-o altă sticlă, reducând, înfrumusețând, eliminând gunoiul, valorificând totul, dând altora ceea ce nu folosesc.

Mania ordinii când sunt nefericită. Să nu las nimic ne-terminat. Minimum de hârtii, întotdeauna îndosariate. Îmi aranjez mereu în mod automat biroul, masa de lucru, cu mare precizie. De fiecare dată când ies trebuie să mă întorc să văd dacă am încuiat cutiile de metal, ca să nu vadă Hugh jurnalele și scrisorile. O dată, în timpul unei seri petrecute cu Henry, am crezut că uitasem cheia acasă. M-am albit. Mi s-a oprit inima de frică, am înghețat brusc, imaginându-mi durerea lui Hugh. Ce ușurare când am găsit cheia în poșetă!

3 ianuarie 1936

O mare fericire cu Henry de când am renunțat la lupta pentru idei. Dulceață, pasiune, umor. Îmi corectează romanul despre tata. Spune că sună ca o traducere.

Planurile pentru excursia la New York mă fac puternică și încep să acționez concertat. Acțiunea mă recompune. Sunt întregă, încordată, ca un cal gata de cursă. Îmi fixez țeluri. Fraenkel n-o să-i dea lui Henry banii de care are nevoie pentru Seria Siana decât în schimbul a ceva ce Henry nu poate să facă: să devină difuzor pentru cartea lui Fraenkel, mergând din librărie în librărie. L-am eliberat pe Henry de sentimentul vinovăției pentru că acceptase acest lucru. Mereu intră în câte un conflict. Simte că ar trebui să facă sacrificii ca să câștige bani. Așteaptă să-i spun eu să n-o facă. Zice uneori că simte că n-ar trebui să accepte viața ideală pe care i-o ofer.

Dacă e lângă mine, pot lucra bucuroasă la New York. Vreau să îi dau lui Henry ce-și dorește. Vreau să ajung să fiu publicată. Nu vreau să cerșesc sau să mă conformez regulilor sau ordinelor cuiva. Îmi place psihanaliza, este ceea ce vrea lumea de la mine. Nu pare să-mi vrea scrierile.

În psihanaliză, știi că apropierea de ființele omenești este iluzorie: ele sunt discipoli, nu prieteni. Dar eu am prieteni, iubiți, tot ce-mi dolesc. Vreau să mă întorc cu o mie de dolari. Și vreau ca intensitatea vieții să înece introspecția și obsesiile morbide.

4 ianuarie 1936

Hugh îmi cumpără o pălărie bărbătească albă, o eșarfă albă și o bluză rusească de lână albă, pentru costumul cu taior. Luăm ceaiul împreună. Ultimele ore sunt întotdeauna foarte dulci. Simt o dragoste profundă față de el! Primesc scrisori de la New York. Cei zece pacienți care mă așteaptă. Când aud jazz simt fiorul aventurii, de parcă psihanaliza pe care am de gând s-o practic ar fi o idilă. Visez la miracolele pe care le voi înfăptui. Îmi cumpăr bucuroasă noi jartiere, un nou parfum, o nouă pereche de mănuși. Îi cer lui Kahane banii care mi se cuvin din investiția în *Tropicul Cancerului* ca să-i plătesc drumul lui Henry. Pe dinăuntru mă simt pregătită pentru un nou ritm, ritmul New Yorkului. O să am grijă de cei cu viețile distruse, cei zdrobiți în mașinărie. Dar eu nu sunt victima acelei mașinării. Eu stau afară și mă pot bucura de pulsațiile ei enorme, fantastice, și de zgomot.

Durerea de a mă despărți de Hugh, de Eduardo e resimțită doar de *femeie*, de ființa omenească, dar altfel sunt posedată de nevoia mea de activitate fructuoasă, de consum, febră, plenitudine, exces.

Bradul de Crăciun se usucă, Lantelme e salvat, Joaquin cântă la Havana, mama scrie scrisori vesele, Thorvald plănuiește să plece la New York, Rank nu e la New York. Eu și Eduardo suntem uniți de suferința în dragoste. Louise mi-a trimis o sticlă de șampanie, Roger mi-a trimis trandafiri, James Boyd mi-a trimis romanul lui. Katrine „dansează pe tavan“ de bucurie că vin.

Iau cu mine șase sticle cu prafurile de îngrășat ale doctorului Jacobson. Trebuie să completez toate fragmentele erotice din jurnal. Când idealizam perioada în care am pozat ca model, deghizam adevărul, care a ieșit la iveală în mod violent într-o noapte, în timp ce vorbeam cu Henry. Șocurile de care am avut parte pe când pozam au fost atât de puternice, încât s-au scufundat ca niște bolovani grei. Și eu am

tot înfrumusețat amintirea, fără să văd, fără să aud, ca în roman, și până și astăzi fac așa când pomenesc de perioada aceea. Henry m-a forțat să dezvălui adevărul, pentru că are un nas extraordinar pentru adevăr, pentru realitatea nudă.

Viața de aici e prea domestică. Apartamentul drăguț, ci-nele drăguțe, prietenii în culori pastel, totul e difuz. Restricții financiare, restricții la publicare. Deschideți ferestrele! Haideți să lăsăm să intre magnificul, splendoarea, munca devotată, miracolele, cafeaua și pâinea prăjită, surâsurile, miracolele, cafeaua și pâinea prăjită, sănătatea, jazzul, schizofrenia, ascensoarele rapide, bărbații cu trupuri numai bune de iubit, mințile neîngrădite ce nu tulbură fericirea nimănui, primitivii.

5 ianuarie 1936

Visez un prânz pantagruelic pentru care o femeie vine și-mi cere bani. Spun că îi voi plăti, deși știu că nu am bani. Mi se dă o umbrelă uriașă, pe care abia o pot ridica. Încerc să scap de ea și o ofer celor trei preoți atrăgători. Viziuni după ce citesc ziarele. Râurile se revarsă și inundă cimitire. Morții nu pot fi îngropați. Dar cei care au fost îngropați și-au schimbat oare locul ? Ar putea sicriul unui soț înșelat să plutească până la el acasă ? Bani putrezeau în apă. Cadavrul zăcea pe pat. Cuplul se înecase și zăcea pe același pat.

Despărțirea care se apropie aduce o nouă exaltare dragos-tei dintre mine și Hugh. îmi spune că depinde de mine pe viață. Eu îl fac fericit sexual, cu mare tandrețe.

12 ianuarie 1936

Exaltarea crește. Fraenkel îmi împrumută în mod spontan o sută de dolari și îmi scrie o scrisoare frumoasă. Toate iubirile mele sunt exaltate, elevate. Iubirea pentru Eduardo, pentru Hugh. O ură imensă față de Franța. Cu regiunile ei

acoperite de apă, inundate. Aș vrea să se îmbolnăvească de-a binelea.

Febra crește. Și slăbiciunea, de asemenea, și mă întreb de ce trebuie să caut mereu confruntări și necazuri. Am o dorință irepresibilă de senzualitate, de a scăpa de absolutismul femeiesc. Femeia e senzuală numai când e îndrăgostită. Asta mă înfurie. În această privință aș vrea să fiu ca un bărbat. O voce care seamănă cu a lui Erskine, auzită la film, încă mă mai poate tulbura. O simt în stomac, în intestine, în pânțele, până-n tălpi. La naiba, o să-l am înainte de a muri. O să aud vocea aia gemând de plăcere.

America, o țară deloc senzuală, reprezintă pentru mine senzualitatea, pentru că acolo sunt bărbați cu care îmi doresc să mă culc. Harlem, jazz și teatru de varietăți. Potențial de vitalitate fizică, de frumusețe. Cred că vorbesc despre senzualitatea estetică. Henry poate fi satisfăcut mult mai ușor.

Eduardo și Chiquito sunt absorbiți într-un joc de cărți. Hugh îl citește pe Rank. Încă de când am hotărât să plec la New York, îl citește pe Rank și îmi citește din când în când și mie cu voce tare, plin de admirație, de entuziasm. Îl psihanalizează pe Eduardo. Participă la rolul meu de psihanalist, imitându-mă. Cred că atât Henry, cât și Hugh sunt niște femei pe care eu le-am fecundat mintal, pe când Henry m-a fecundat senzual, iar Hugh are grijă de mine. În mod simbolic, astăzi mi-a donat sânge, ca să mă ajute să combat o eczemă, ca a tatei!

Mi-e greu să mă despart de Hugh, fie și pentru un timp. Mi-e teamă să nu-l pierd. În mod simbolic, caut pretexte ca să mă duc pe avenue de Champs Elysee, adică la Hugh. De pildă, în timp ce mă aflu la Villa Seurat, spun că trebuie să mă duc la coafor. Odată ajunsă acolo, mă simt ușurată. Trec pe la bancă. Hugh e acolo. Apoi mă întorc la Henry. Lunea, după un weekend lung, am mereu același sentiment legat de Henry. Un sentiment de nesiguranță. Sunt nerăbdătoare să ajung la el, temându-mă oarecum de vreo schimbare, de

vreun șoc. Pacea nu există aici, pe pământ. Mă cuprinde neliniștea chiar și atunci când Eduardo sau Chiquito se îndepărtează de mine.

Când am plecat de la Henry la ora unsprezece, supărată, și m-am întors acasă, deși Hugh nu mă aștepta, am spus: „M-am întors numai ca să fiu cu tine“, ca Hugh s-o ia drept o dovadă de dragoste față de el. Imit spontaneitatea dragostei lui. E ușor, pentru că eu chiar îl iubesc. Dragostea mă inspiră să-i fac demonstrații lui Hugh, ca să-i hrănesc sentimentele, așa că poate părea o dragoste absolută, un lanț infinit de dovezi de afecțiune.

Henry vrea și el să facă psihanaliză. O să-l las!

13 ianuarie 1936

Am fost la Henry și el mi-a spus, când eram în autobuz, că problema noastră cu locuința s-a rezolvat pentru totdeauna, pentru că Fraenkel îi va închiria o cameră la Villa Seurat și, după trei ani, Henry va deveni proprietar și nu va mai plăti chirie.

Auzind asta, am înnebunit brusc. Am rostit cuvinte violente cu o voce joasă: „Dacă aș crede că va trebui să-mi petrec restul vieții în Franța, m-aș sinucide astăzi. Henry, tu mereu alegi calea cea mai ușoară. Ca să poți dormi mai mult dimineața, în curând o să vrei să trăim într-o colibă. Eu sunt fericită numai pentru că trăim de la o zi la alta și sper mereu la ceva nou. A avea o proprietate în Franța îmi ucide toate visurile de viață minunată. E ironic că tocmai tu ai început să te temi atât de tare, încât să trăiești ca un nevrotic, sau ca un burghez, și să te pregătești pentru bătrânețe. Tu nu faci niciodată planuri, iar acum faci planuri pentru moarte și vrei să mă îngropi de vie. Vrei să mă omori“. A fost ca o furtună tropicală. Henry nu a spus nimic. A renunțat la idee - atâta tot. L-am implorat să-mi înțeleagă izbucnirea. Era ca și cum

i-aș fi spus: „Știi, mi s-a oferit gratuit o cameră la New York, așa că trebuie să ne mutăm acolo..!”

În garsonieră am avut o cădere nervoasă. O stare de reală neliniște, de reală disperare. Henry a fost în sfârșit mișcat. Ajungem din nou în pat - dezmierdări, dragoste. Dar de data asta ceva s-a rupt. Henry mi-a ucis speranțele de viitor. Eforturile mele sunt în zadar, destinul meu e să fiu îngropată de vie mai întâi de Hugh, apoi de tata, apoi de Henry. Hugh îmi dăruiește acum viața, prin faptul că mă lasă s-o caut în afară. Tata nu mi-a oferit decât moartea. Henry îmi dă viață ca femeie senzuală și îmi ucide adevăratul eu.

18 ianuarie 1936

La bordul lui *SS Bremen*, cabina 503C. La început n-am vrut să te iau cu mine, jurnalul meu. Să fiu nevoită să te ascund, să mă tem să nu fii descoperit. Asta începe să mă obosească un pic. Am crezut că voi călători mai ușor, dar, în același timp, am simțit din nou *ce personaj* ești, cum a te abandona pe tine ar însemna să abandonez o bună parte din mine. În seara asta, singură în cabina mea, cu Henry dormind în 565 și mie fiindu-mi dor de Hugh, mi-am acceptat singurătatea, slăbiciunea, nevoia de tine. Cu un spasm de plăcere, te-am scos din cutia de metal în care țin exemplare ale jurnalelor mele - o prezentă, o consolare. N-am vrut să-mi arăt vulnerabilitatea în fața lui Henry și să-i spun: „Dormi aici. Mă simt singură”. Trebuie să-mi ascund sentimentalismul de el, pentru că nu-l împărtășește. Față de tine nu trebuie să-l ascund. Mă simt mai puternică atunci când te țin pe genunchi. Eu nu sunt făcută pentru lume, pentru ceea ce vreau să dau sau să smulg lumii. Dorințele mele sunt imense, la fel și slăbiciunea mea.

Te prezint detectivului. Ascultă raportul lui: Am urmărit-o pe Anaïs până la apartamentul ei din avenue de la Bourdonnais și am văzut-o cărând două valize pline cu cărți din Villa Seurat. Examinând aceste valize, am văzut pe ele eti-

chete dintr-o călătorie făcută de Henry Miller cu *SS Veendam* în iunie. Aceste valize au fost lăsate în hol. Domnul Guiler a venit acasă la prânz, a comentat prezența lor, dar nu le-a examinat. De asemenea, Anaïs Nin s-a dus la Banca Chase ieri după-amiază și a încasat un cec în valoare de două mii de franci, semnat de Jack Kahane. Cu acești bani s-a dus la Linii Maritime Germane și a cumpărat un bilet împreună cu domnul Miller, cabina 565. L-am auzit cerând „cabina cea mai apropiată de 503“. Domnului Kahane ea i-a spus că acești bani erau pentru călătoria ei, o necesitate de ordin practic. Nu i-a spus că erau pentru domnul Miller. Acești bani i se cuvin în urma investiției ei în cartea domnului Miller. Domnul Kahane se poate întâlni oricând cu domnul Guiler, iar povestea cecului de două mii de franci va fi divulgată.

Nu vă temeți, domnule Detectiv, am găsit deja o explicație dacă se întâmplă așa. O să-i spun domnului Guiler că acești bani erau ai lui Miller, din drepturile de autor, și îmi fuseseră virăți mie pentru că îmi este mai ușor să încasez cecuri.

Mereu pe punctul de a fi descoperită, am dat o petrecere și mi-am strâns toți prietenii la un loc: Supervielle, Charpentier, Maggy, Colette, Roger, Genevieve Klein, Kahane, Zadkine, Anne Greene, Jacques, fratele lui Roger, soțul lui Colette, Barclay Hudson cu soția lui, madame Charpentier, madame Lantelme etc. Petrecerea a fost neobișnuit de reușită.

Detectivul a fost de părere că am acționat foarte imprudent.

I-am scris lui Henry un bilet de capitulare: „Nu-mi face nici o plăcere să merg la New York. Nu pot să fac nimic din ce nu vrei și tu .

O luptă prea dură împotriva feminității mele; sunt oboșită, în adâncul meu, de atâta luptă.

Voi continua să consemnez aventurile Detectivului: Anaïs Nin a fost întâmpinată la Cherbourg de Henry Miller, care

a strigat-o „Anis |“ pe geamul trenului. Dorința lui de a se simți bine predomină. Nu voia să meargă la New York, dar îi plac mâncarea bună și luxul de pe vapor, de care nu a avut parte niciodată.

Joi. Traversarea a fost tristă. Henry devine schizofrenic când călătorește. Am avut același sentiment de frustrare, de gol, pe care mi l-a dat și la Chamonix. Numai că de data asta am înțeles de ce. El însuși mi-a spus: „Fiecare călătorie pe care am făcut-o a fost dramatică, tragică, șocantă, un eșec. Nu simt nimic“.

Era atât de dispersat, de vag, de ireal, încât simțeam că sunt singură pe vapor. Un Henry fantomatic, lipsit de afecțivitate, indiferent, non-uman. Am căutat să ajung la el și n-am putut, nu avea nici un pic de căldură, nu era în nici un fel conștient de ce se petrecea în jurul lui. Totul a devenit ireal și în fiecare noapte mă simțeam singură și mă gândeam că asta se întâmpla pentru că era nefericit. Intr-o dimineață, în zori, m-am dus în cabina lui și m-am strecurat la el în pat. M-a sărutat, dar nu era ceva real. Aseară m-a posedat, dar și asta a fost ireal. Henry nu era nicăieri. Azi-dimineață am discutat despre asta. El mi-a vorbit despre șocul pe care îl reprezentase fiecare călătorie. Când a venit în cabina mea, l-am sărutat tandru și i-am spus: „Voi fi amortizorul tău de-acum înainte. N-o să mai ai niciodată șocuri. Sunt un amortizor bun, uite ce grasă sunt! “

Dar mă bucur că acostăm. E simbolic pentru tot ceea ce face ca viața cu Henry să fie atât de dureroasă pentru mine, pentru că la cea mai mică mișcare el își pierde substanța, se dezintegrează; integritatea lui e doar tranzitorie. Ajunge slab, dispersat, fără identitate, emoție sau sine. Și ăsta e bărbatul de care mă străduiesc să rămân aproape, acest nisip, apă, ceară, vată, nor numit Henry. Pare palid, șters, pierdut. Nu mai are vitalitate; ochi palizi, irealitate, lipsă de convingere, pluitire, nici un fel de sine sau de voință de a se aduna. Pentru mine, e mai rău decât să fiu singură. Cealaltă călătorie a mea,

de una singură, a fost mai ușoară. Iar pe asta, în care am crezut că o să fiu fericită pentru că mă simțeam atât de întreagă cu Henry, pe asta vreau s-o uit.

New York. Barbizon Piaza. Înainte de a acosta, mi-am dat seama că nu după New York tânjeam, ci după compania lui Rank și după orgasmul cel mai pasional al lui Henry, care vine atunci când e torturat. Am acostat cu ochii realiști, cu ochii deschiși asupra unui New York nud, asupra singurătății spirituale și mentale.

Henry e în continuare într-un fel de stare catatonică, are dureri de cap puternice etc. Îmi pare rău pentru el și îi propun să plecăm înapoi. Încerc să-i înțeleg nevroza, să-l ajut, dar propria mea nevroză îmi îngreunează situația. Propria mea boală, care e faptul că mă îndoiesc de dragoste, interpretează o criză de schizofrenie drept indiferență. Ceea ce aș putea înțelege ca psihanalist mă face să sufăr ca femeie. „Simt distanța ca pe o rană.“ Mă trezesc plângând. New Yorkul mi se pare rece - este literalmente dureros de rece, violent. Mă simt slabă, expusă, singură. Când am nevoie de forță îmi dau seama că Henry e povara mea, copilul meu.

Concertul lui Joaquin a fost ca un șoc, o tensiune, un plonjon în lume. Au răsărit tot felul de fantome din trecut, oameni din Richmond Hill. Joaquin n-a fost la înălțime.

Simt confruntarea mea cu lumea ca fiind *inegală*.

27 ianuarie 1936

Oameni. Oameni care vin să le dau forță și înțelepciune. Iar eu mă uit la ei cu tristețe și, în taină, mă simt slabă și șovăielnică. Un pacient se simte bine și spune: „Am nevoie de un prieten“. Un alt pacient e bine și spune: „Am nevoie de un prieten“. La un moment dat, stând în camera lui Henry și ascultându-l pe prietenul lui, Emil Conason, mi-am zis: când vor pleca, o să-i telefonez lui Rank. N-o să mă duc cu ei la cină. Și nu m-am dus. M-am întins în pat.

Plăcere provocată de admirația agentului literar Barthold Fles. De puterea mea asupra destinelor altor oameni. Dar vocea umană din mine plânge, așa cum plângea și în Rank, cerând să i se permită slăbiciunea. Sunt atât de timidă, încât am un șoc când sună telefonul.

Nevroză.

Pustietatea unei lumi pline de putere. Nu există destulă dragoste - am nevoie de mai multă dragoste. Stau și iau cina singură, gândindu-mă cum mă jucasem cu un pacient și cu Conason. Râd în sinea mea. Râd de propriile-mi scamatorii, care nu par scamatorii în momentul în care le fac. După aceea chicotesc. E ceva mai multă răceală în mine, ceva mai puțină simțire, și aș putea deveni diabolică, în felul meu de a jongla cu sufletele. Nu cred că dragostea unei paciente care mă adoră e reală. Așa că mă joc de-a v-ați ascunselea. Când cred că sigur nu mai are nevoie de psihanaliză, accept să cobor și să beau un cocteil cu ea. Dar, în timp ce mă pudrez, mă gândesc că dacă beau un cocteil o să mi se facă rău. Așa că trebuie să găsesc o scăpare. Mă prefac atunci că nu m-am hotărât încă. *Et le manege recommence.*

Cu Fles, mă ascund în spatele faptului că sunt străină. Vizita lui Joaquin, prânzurile cu mama, toate încep să mi se pară ireale, îndepărtate.

31 ianuarie 1936

Intr-o seară, când eram în pat cu Henry, am intrat profund în starea lui. I-am înțeles paralizia, îndepărtarea de realitate. Trecutul era prea dureros. Încerca să-l uite complet. I-am propus să ne întoarcem. Înțelegeam că suferea. I-am spus că pentru mine nu conta decât fericirea lui. Atunci mi-a vorbit din propria-i înțelepciune de viață. „Dar poate că îmi va face bine.“ Întotdeauna acceptă. Eu întotdeauna mă lupt. A doua zi dimineța a început să lucreze la *Tropicul Capricornului*. O alchimie a trecutului. Durerea a devenit creație

și, în același timp, i-a revenit pasiunea. Până atunci nu simțise nici o dorință față de mine.

În noaptea următoare am ieșit cu Fles. Am băut whisky. Am stat la bar, iar Henry a început să se prostească. „La fel ca supa”, am spus eu. Whisky-ul nu m-a amețit. M-a făcut să simt disperare, slăbiciune. Întreaga disperare a călătoriei mele a ieșit la suprafață; neliniște, singurătate, nefericirea lui Henry, teama mea de vechiul Henry, o mie de temeri, imagini întunecate, contorsionate, mă împingeau să-i părăsesc. Ajunsă înapoi la hotel mi-am luat drogul, sperând să devin inconștientă. În loc de asta, anxietatea a crescut, inima mea părea să cedeze, m-am întins pe pat și am plâns isteric. Doamne, Doamne, adu-l pe Henry înapoi, adu-l pe Henry înapoi. M-am ridicat. Am sperat să aud zgomotul ușii lui deschizându-se. Îmi imaginasem că avea să stea în oraș toată noaptea, îmi imaginasem că avea să se poarte cu mine așa cum se purtase cu June. Vedeam un Henry crud. Îmi pierdusem puterea. Simțeam că în locul inimii aveam o gaură în corp, că lipsea sâmburele vital, că viața mi se sfârâma, credința mi se sfârâma, forța mi se sfârâma. Am plâns, m-am rugat. L-am strigat pe Hugh. Am încercat să-i telefonez lui Rank - un tată! Nu i-am putut găsi numărul de telefon.

Două ore de coșmar. A venit Henry. Nu era beat. Zăceam pe pat și plângeam isteric. Henry s-a aplecat asupra mea cu cea mai profundă îngrijorare: „Anis, Anis, mi se rupe inima să te văd plângând. Ce-am făcut? Nu ți-aș face nici un rău. Anis, nu face asta”. Mi-am mărturisit toate temerile. „Nu ți-aș face asta. Trebuie să ai încredere. Ala era un Henry de acum treisprezece ani...” Era înțelept, tandru. Înțelegea. Mă torturam fără nici un motiv - teama mea de beție, de un alt Henry. Și-a dat seama că mă simțeam vinovată pentru că îl făcusem să se întoarcă în trecut. Dar scrie. Acceptă viața așa cum e. Spune că nu trebuie să încerc să-l protejez.

I-am spus, printre suspine: „Nu puteam suporta felul în care îți vorbea Fles. Te-am văzut din nou rănit de America.

Te-am văzut din nou înnebunit de durere, te-am văzut bând pentru că erai rănit“.

Henry mi-a spus cândva că trebuie să accepți - să accepți. Acum scrie, în timp ce eu îmi primesc pacienții în camera de alături.

După furtuna asta s-a lăsat pacea. Ii simțisem dragostea, blândețea. El îmi simțise dragostea. Ceea ce strigam de fapt, întinsă pe pat, era „Henry, nu-mi face asta, nu-mi face asta, te iubesc atât de mult!“

Ce să-mi facă ? Să bea - și de la băutură să treacă la cruzime și senzualitate. Îmi exprimam teama față de *instinctele* lui.

Am hotărât să rămânem, să ne îndeplinim sarcinile concrete pentru care veniserăm. Henry are de făcut multe vizite. I se pare că toate astea ar putea fi benefice pentru *Tropicul Capricornului*. Mi-am regăsit forța. Câtă teamă de durere! Și Henry a fost surprins că cineva putea suferi atât *fără să se întâmple nimic*.

Să cobori în întuneric. Asta căutam atunci când voiam să mor, cu Henry și June, dar acum îmi provoacă neliniște, spaimă. Vreau să trăiesc, fără durere - te rog, o, Doamne, Doamne.

1 februarie 1936

Aici băutura este cel mai mare dușman al meu. Bel Geddes bea și mă face și pe mine să beau. Miriam bea și încearcă să mă îmbete și pe mine. Nu-mi place să mă îmbăt. Dar detest și să stric plăcerea altora. Și e ceva ce trebuie împărțit. În sfârșit, Henry a înțeles faptul că eu trăiesc într-o lume elizeică în care nu am nevoie de băutură. Pentru că legătura reală îi ia locul. Aici nu există nici o legătură, nici o conexiune, doar o teamă de ea - așa că să bem! Și sunt pierdută. Mă ucide fizic. Aseară nu m-am putut opri după șampania băută cu Bel Geddes. Adevăratele mele bucurii sunt scufundate în postludii, mahmureli, frustrare. Nu am sentimentul bogăției,

al plenitudinii, al bucuriei. Doar o lălăială inutilă. Ca să nu fiu singură, ca să mă apropiu de ei, beau. Dar nu sunt fericită. Eu nu aparțin lumii ăsteia. Eu iubesc oamenii, dar trebuie neapărat să ajung ca ei, să beau cu ei, ca să mă pot apropia de ei ?

Bel Geddes a fost dezamăgit să audă că nu eram singură aici și voia să mă ducă în Harlem. I-am spus de Henry. Nu mai vreau să joc nici o comedie. Simt că devin atât de profundă, atât de gravă, încât mă apucă spaima.

Salvarea prin iubire: suferințele violonistei sunt acum mai importante decât mine. Îmi simt puterea crescând din nou, înflorind.

Ce frică le e americanilor de intimitate! De ce ? Din cauza goliciunii lor interioare! Butoaie de vin. Sticle de whisky. Miriam, atât de intensă în timpul psihanalizei, nu poate da ochii cu mine în exterior decât dacă e beată.

Cină de duminică la doamna Thoma. Un cadru estetic, mâncare excelentă, conversație inteligentă. Doamna Thoma are o față ca de porțelan. Dar gura îi tremură în mod ciudat, de parcă i-ar clănțâni dinții. Simt o milă imensă. A avut o cădere nervoasă. Mergem cu toții la un meci de hochei. Madison Square Garden. Violență, viteză, forță fizică, lumini puternice, mirosuri puternice, muzică tare, voci răgușite țipând, nasuri sparte, intensitate. Masă rotundă la bar, pentru membri. O duzină de pahare de whisky cu sifon. John Houston îmi vorbește cu fața la câțiva centimetri de a mea și cu genunchii atingându-i pe ai mei. Bel Geddes, care crede că sunt o persoană extrem de interesantă, devine gelos. Nu a digerat încă faptul că există un domn Miller în viața mea. Aici discuția devine dură, înghețată, caustică. Se continuă pe același ton la Reubens, în timp ce Eddie Cantor dă o petrecere numai pentru bărbați, iar regizorul Max Reinhart ia cina cu două actrițe și un scenograf. Doamna Bel Geddes are nas de nevăstuică și limbă de viperă. Ochi batjocoritori.

Bel Geddes are suflet bun și e slab. John este în mod hotărât vital, aspru, cinic, dar îmi place. Raymond Massey m-a interesat la început, cu ochii lui exoftalmici și fața uscată, de drogat, dar John era mai tangibil. Nu m-am putut bucura de petrecere după miezul nopții. Făceam eforturi ca să rămân prezentă. Sofisticarea mă descuraja. După o vreme, îmi venea să fug. Faptul că Bel Geddes îmi strângea mâna din când în când nu mă consola deloc. Mi s-a făcut frică să nu fiu batjocorită, ridiculizată. Mi se părea că ei ridiculizează totul, pe toată lumea. M-am simțit ciudat.

M-am dus la culcare la două și jumătate și am visat că mâna mea stângă fusese înlocuită cu una nouă. Mă uitam la ea și spuneam: „Ce ciudat e să ai o mână care nu e a ta. Mă întreb a cui a fost până acum“. O piscină. Oameni batjocoritori. Tata într-un bungalow. Se pregătea o cină uriașă. Nu vreau să-l supăr pe Cook, dar e ceva ce trebuie să obțin de la tata prin mijloace necinstite. Mă ascund sub fereastra lui. El mă prinde.

John Huston mi-a spus: „John Erskine încerca s-o facă pe spiritualul“.

La Greenwich am mâncat prepeliță și orez sălbatic.

Am vizitat-o pe doamna B. Am pășit în casa ei cu sentimentul grav al sacralității vindecării. Mă întrebam dacă aveam să devin o sfântă. Mă tem de spiritualitatea mea. Văd nenorocita asta de lume concretă extrem de viu, dar mă simt ruptă de ea. Miros flori, mănânc orez sălbatic, caut căldura, urăsc frigul, iau trenuri, mă bucur de cafeaua fierbinte, dar sunt departe. Întreg New Yorkul nu mai înseamnă nimic pentru mine acum, fără Rank. Îi port cartea cu mine.

În mijlocul cinei de la familia Thoma, îmi amintesc brusc de Henry și îmi spun: e posibil să mă fi simțit bine două ore fără el ? Rareori am parte de o viață separată de cea a lui Henry.

Mă așez în camera lui acum. Pictează o acuarelă. A fost într-o dispoziție morbidă, iar acum se trage mai aproape de mine. Nu știu dacă asta e schizofrenie sau sfințenie. Mă simt mai aproape de oamenii care suferă decât de râsul lui Eddie Cantor. Boala mea câștigă teren. Se instalează melancolia. Pot visa oriunde, reveria mea în tren, în autobuz, în timp ce mă odihnesc, în timp ce fac baie, e o luptă împotriva melancoliei.

Seara începe foarte bine. Sunt prezentată ca femeia care a scris o carte despre Lawrence și ca prietenă a Rebeccai West. Toată lumea este mereu surprinsă că o scriitoare arată astfel. Oamenii sunt atrași de mine.

Dar încetul cu încetul, deși intru cu vioiciune și sunt gata să mă dăruiesc, încetul cu încetul, plăcerile și exuberanța mea pălesc. De ce ? O frază neglijentă, absența, ironia - chiar și când nu-mi sunt adresate mie - încep să-mi înghețe sângele. Vocea mi se stinge. Vorbesc mai puțin convingător, revin la „formă”, la fraze convenționale. Ce e mai rău? Îmi pierd încrederea. Mă tem să plec, pentru că îmi imaginez sarcasmul lor după ce aș pleca. Senzația asta de disconfort crește. Tot ce am vrut să spun îngheață în mine. Gâtul începe să mi se contracte și nu pot nici să beau, nici să mănânc. Vreau să plec, simt o nevoie imperativă de a pleca. Îmi găsesc scuze proaste. Fiecare minut rămas devine o tortură. Zâmbesc aproape rugător, cerând să fiu lăsată în pace. Mă întorc acasă furișoasă. Știu că mi-am stricat seara. Am făcut asta de multe ori. Și cu Henry.

Între timp, Bel Geddes ar vrea să se culce cu mine. Și John Huston îmi arată un interes înflăcărat. Doar gelozia îi face doamnei Bel Geddes nasul mai lung și limba mai veninoasă.

Încet, plenitudinea pentru care am venit aici începe să mi se dezvăluie. Îmi vin pacienți. Violonistul, cu dulceața, încrederea, infantilismul lui. Domnul M., a cărui obsesie de a conduce transformă psihanaliza în duel - dar la prima ședință

i-am dărâmat falsul eșafodaj și l-am făcut să spună: „E minunat. N-am mai simțit niciodată așa ceva”. Doamna B. se scoală din patul în care boalește și se pregătește să vină la mine. Katrine se întinde aproape imediat ce ajung la ea acasă, de parcă psihanaliza ar fi o plăcere.

Mă duc pe viscol să-l văd pe Waldo Frank, ai cărui ochi sunt atât de intens strălucitori și clarvăzători, care este blând și uman, delicat, și vorbește ca un adevărat artist. Mă primește cu o privire atât de vrăjită încât îi vorbesc cu ușurință. Pot să dansez pentru el. Atingerea, ochii lui, o bogăție neașteptată. Așa că pot vorbi cu propriul meu glas, iar el îmi citește din *Virgin Spain* descrierea pe care a făcut-o femeii catalane, pentru că spune că mi se potrivește. Bem vin de Porto. Camera lui e simplă, ordonată. Ochii lui par mirați. Și astfel, el își poate da seama că nu cunosc nici moartea, nici lucrurile finite, că nimic nu e finit, că nemulțumirea mea este un neastâmpăr creator și nu proastă dispoziție, curiozitate, așteptarea de noi miracole. El îmi dă o senzație de tinerețe, de întreg, de dulceață. Pare oarecum descumpănit, de parcă aș fi materializarea bruscă a unei fantezii, și mă acceptă în izolarea pe care o caută, în care trăiește cu cartea pe care o scrie. Eu nu bruiez actul de creație. Pașii mei sunt tăcuți, dansează fără zgomot, iar vocea mea nu face scrisul să tremure. Ne întâlnim în tăcere. Exaltare în albastru intens. Și alb.

Din nou în viscol, nu-mi simt corpul. Sunt ca într-un vis. Așa că mă bucur să-l găsesc pe Bill Fïoffman așteptându-mă, cu aerul lui de parcă tocmai s-ar fi întors de la o vânătoare de prepelițe în Georgia, sau s-ar fi dat jos de pe un cal a cărui poză apare în ziarele de duminică. Cu el, merg veselă prin mocirlă până la barul Piazza; îmi spune: „Crezi că o să facem dragoste vreodată?”

M-a iertat pentru data trecută, când îi promisesem, înainte de a pleca el în sud, iar apoi îl refuzasem, după ce el trecuse trei săptămâni imaginându-și scena. Banalitatea lui,

barul Piazza, fac lumea să stea pe patru picioare, iar dezordinea din sângele meu pare să fi încetat. William are o erecție în timp ce dansăm, iar când mă întorc la masă, mă joc prefăcându-mă că citesc viitorul în sticla de apă, în lipsa unui glob de cristal, și spun: „Văd o idilă *cinq â sept* în viitor". Dar nu din motivul pentru care am spus „da“ anul trecut.

Anul trecut obosisem să refuz, să eludez, să mint, să spun „nu", și îmi doream foarte mult să fiu *une femme ordinaire*. De data asta mi-e teamă să nu devin o sfântă. Corpul meu îmi scapă de sub control. Henry mă posedă febril și rapid când sunt pe cale să întâlnesc un alt bărbat, cu dorința biciuită de gelozie. M-a regulat cu mult aplomb înainte de a mă vedea cu Waldo Frank. E ca și cum ar vrea să întâlnesc alți bărbați purtând sperma lui în pânțele. I-am dus sperma la Hugh, la Rank, la Allendy, la Eduardo, la Turner, în multe locuri. Dar profunzimea răspunsului meu, împlinirea dorinței noastre, o dorință sălbatică, îmi lasă un tremur în trup, ca o sârmă ce continuă să vibreze. Penisul lui Henry mă aruncă în realitate și mă duc la Waldo Frank și la Bill Hoffman cu teama de a nu deveni o sfântă, de a nu fi ademenită din nou în cele mai albe colțuri ale visului, cu aripi de călugăriță ca niște mici pânze de corabie, cu zăpadă și cu păsări de porțelan pictat care se agață în pomul de Crăciun. Din penisul lui Henry curge sperma cu care dansez, iar trupul meu simte dorința lui Bill și a încetat să alunece și așa vrea să vină mulți bărbați și să-și înfigă penisurile între picioarele mele, pentru că sunt atât de departe de dorință, atât de departe de carnea asta pe care am acoperit-o cu mosc și patchouli, carnea asta ce calcă pe zăpada udă în sandale, pentru că am un sentiment atât de puternic, atât de puternic al minunii, al miracolului.

Nu pot să cred că o să mă ud la picioare, că o să mă doară gâtul, pentru că oare nu magia l-a făcut pe domnul M. să-și înțeleagă astăzi sufletul, iar pe violonist să-și înțeleagă visul ? Și dragostea mea pentru Henry se revarsă într-o dorință de a fi în mod absolut femeie, de a rămâne lângă el, a rămâne în lumea lui, pentru că e lumea lui și el se află în ea.

Văd zăpada murdară ca pe un morman de bandaje îmbâc-site ale unui oraș schilodit. Văd linia gurii violonistului, care seamănă cu a tatei. E ciudat, iubesc atât de mult lumea, mă mișcă, nu se revarsă nici un pic de ură din mine, o văd atât de limpede, cu ochi ce văd corpul și aparența - și totuși trebuie să-i fiu recunoscătoare unui Bill Hoffman pentru dorința lui, mâna lui atingându-mă, pentru tot ce e după chipul și asemănarea vieții, banal, simplu, whisky-ul, nota de plată, chelnerul, câinele care stă legat la garderobă, cuvintele lui: „Îți iubesc veselia, umorul, ești un animal de rasă“.

A, un animal de rasă! N-a spus că sunt o sfântă. Nimeni n-a spus. Sacralitatea cu care vindec, emoția pe care o simt la miracolul nașterii și renașterii perpetue a omului, asta mă face să mă tem să nu mă trezesc în alb, transparentă, izgonită pentru totdeauna din senzualitate și pământesc!

15 februarie 1936

Intr-o seară Henry era plecat, lăsându-mi, cum face adesea, senzația că el aparține mulțimii, străzii, vieții exterioare, niciodată tăcerii, lui însuși, mie.

A venit Waldo Frank. Am știut, după privirea lui, că voia să se apropie de mine. M-am îmbrăcat și m-am parfumat pentru apropiere. Nu-l primesc nici azi, conștient. În seara în care a venit am știut că va spune: „Lasă-mă să mă apropii de tine“. Astea au fost primele lui cuvinte. Am simțit că ne întâlniserăm într-o liniște ciudată, într-un fel neformulat, misterios. Mi s-a părut foarte firesc, foarte simplu, foarte armonios să-l las să mă sărute, să-mi dau hainele jos. Un vis. Nici un pic de senzualitate, de dorință, de pasiune. O străfulgerare a ochilor, o întâlnire oarbă sub nivelul conștientului. *La Catalana*. Dulceață, delicatețe și muzicalitate. Nici o disonanță, nici o tensiune. „Eu sunt copilul care nu se teme de nimic.“ Ochi limpezi, de o strălucire intensă. Nici o senzație de real și nici un pic de senzualitate, deși ne culcăm împreună, și îmi zic: Henry, de ce mă lași mereu atât de singură ?

Nu răspundeam senzual. Dar nu m-am obosit să *joc* teatru, să mă prefac. Am fost pasivă și tăcută ca o plantă. Pasivă și tăcută, cum visasem să fiu cu bărbatii. Netemătoare și liniștită. Nu-mi era frică să cedez, să-mi arăt goliciunea. Henry, de ce mă lași atât de singură în sufletul meu, în sufletul meu, astfel încât sunt nevoită să-i las pe alții să se apropie de sufletul meu, din cauza singurătății ? Tu ești omul mulțimii, al străzilor. Eu stau întinsă în pat lângă un străin, ca să mă simt întreagă ca femeie. Waldo Frank a fost delicat și firesc. Un poet ținut în realitate, cum sunt poeții în America, infectat de monotonia vieții de aici. Nu e nebun, și nici un om atât de mare încât să abandoneze și să lase în urmă America, pământul lui, banalitatea Americii; el e poet, delicat și sensibil, plin de Dumnezeu și de simplitate. „Dumnezeu mi te-a trimis, *la Catalana*, ca să-mi pot termina cartea." Ceea ce mă face să mă simt singură, Henry, sunt oamenii ieftini, stridenți și banali pe care îi frecventezi. Stau goală lângă Waldo Frank și simt aceleași dezmierdări ca acum unsprezece ani, când îi citeam cartea, *Rahab*, pe care mi-o dăduse Helene Boussinesq.

Ne-am întâlnit în liniște, dulce, firesc. Am fost fericită după aceea, neatinsă, ca o fecioară, și totuși conștientă că fusem atinsă, încălzită, că atinsesem și încălzisem. Știe că îl iubesc pe Henry. Ieri mi-a reproșat: „Nu ești plină de mine". Așa cum i-ar spune o femeie unui bărbat. Nu vrea nimic altceva, nu vrea să ieșim. Vrea să stea închis, cu mine și cu cartea lui. Vrea visul și izolarea, vrea acea senzație blândă, de cochilie, în care sufletul își găsește forța. Henry e pe stradă, Henry e la film. Henry e cu oameni zgomotoși, găunoși. Ochii lui Henry privesc în afară, totdeauna în afară, nu are pic de interioritate. O întâlnire, ca o rugăciune într-o lume haotică, întunecată, cu Waldo Frank. Atingerea liniștitoare a mâinilor, ca în cuvintele lui Lawrence: „Orb, orb ne atingeam unul altuia trupul și se cobora pacea".

Viscol. Străzile sunt ca o *mer de glace*. Doamna B. plânge. Antonia Brico îmi umple cămăruța cu răsuflarea unui animal,

stând cu picioarele desfăcute. Doamna E. strânge din buzele subțiri de femeie anglo-saxonă amărâtă de o viață lipsită de pasiune. Dorrey suspină în timp ce îmi povestește cum poeziile ei au fost găsite la școală și citite cu voce tare, în bătaie de joc, în fața întregii clase. Helen spune: „Mi-ai dăruit mai mult decât ar putea dăruia altcuiva orice ființă umană”.

Îl salvez pe artistul batjocorit în America. Îl salvez pe copilul brutalizat, pe individualistul supus de mase. Cumpăr o uncie de mosc și o uncie de patchouli ca să-mi fac propriul parfum. Sunt torturată de propria-mi boală.

Într-o seară, Henry s-a dus la varietăți.

Am ajuns acasă la miezul nopții, prea obosită ca să dorm. I-am încercat ușa - nici un răspuns. Am încercat să dorm. Tot felul de imagini au început să mi se perinde prin fața ochilor. Henry bând cu prietenii lui de nimic. Henry cu târfe. Toată noaptea. Eram mistuită de febră, de disperare. Am îngenucheat să mă rog. Aveam o senzație de singurătate intensă, adâncă. Eu îmi bat joc de mine în timp ce Henry se amuză. Eu sunt prea obosită ca să mă mai joc - ca atunci când eram mică și îi priveam pe frații mei jucându-se în grădină. Aveam de făcut treburi gospodărești, iar după asta nu mai aveam putere să mă joc și să râd. La fel și azi. Toată ziua au venit oameni, oameni care mă folosesc, mă tratează ca pe un simbol, ca pe un oracol, oameni care îmi cer forță și înțelepciune. Iar eu sunt slabă, pentru că nu pot fi puternică decât în doi, în îngemănare, iar Henry nu-mi dă senzația că e o parte din mine.

M-am rugat. Am plâns. Inima îmi bătea cu putere. În zori m-am dus în hol să iau cheia de la camera lui. Voiam să mă duc în camera lui. Voiam să-l omor și apoi să mor și eu. Bătrânul de la recepție n-a vrut să mi-o dea. Era împotriva regulamentului. La șase am coborât din nou, cu o poveste. Domnul Miller era fratele meu. Era plecat și avea în cameră un medicament pentru somn. Nu dormisem toată noaptea. N-ar putea să mă lase măcar să iau medicamentul? A trimis

băiatul de serviciu. S-a deschis ușa. Henry dormea, venise acasă devreme. Dormea și când bătușem prima dată. Tremuram, plângeam. M-am urcat la el în pat. A fost tandru. Am adormit.

Și asta a fost o furtună selenară. Totul pentru că îmi epuizez forțele. Prea multe poveri pe umerii mei. Îmi dăruiesc toată forța, oricui se apropie de mine. Nici unul dintre acești oameni nu îmi dă el mie forță. Nu am nici un prieten. Sunt singură și îi învăț pe alții, iar Henry se joacă. Încearcă să lucreze, dar de fapt se joacă de-a lucrul. Nu face psihanaliză în mod serios, nu e în stare de asta. Se joacă și o face pentru el însuși, iar oamenii simt asta - că e *numai pentru el*.

Waldo Frank a venit din nou, tot pentru el însuși, pentru cartea lui. Nu-l mai vreau. El nu e bărbat. M-am prefăcut un pic, iar el a simțit. Nu-l sun când telefonează și-mi lasă vorbă. E rănit de indiferența mea. Încearcă să se țină departe. A spus că se teme să nu se îndrăgostească. Luăm cina în cameră. L-am excitat până la exasperare, dar eu am rămas netulburată. El s-a autodepășit. Indiferență.

Ca psihanalist, îl imit pe Dumnezeu. Iar asta mă aduce foarte aproape de Dumnezeu — de singurătatea lui. Așa că îl simt aproape. I-am simțit prezența de două ori - în muzică și în soarele din dimineața asta. Dar când ești psihanalist e mai greu să fii uman. Bolnavii sunt invalizi. Ei nu sunt egalii unui bărbat sau ai unei femei. Ei nu vor decât un doctor, un tată, o mamă. Eu vreau să fiu umană. Am obosit să-l imit pe Dumnezeu, aș prefera să am prieteni.

Am dăruit până am ajuns în pragul morții. Supraomnesc. Așa că am cedat, atât fizic, cât și în puterea mea ca femeie față de Henry. M-au secătuit invalizii.

Henry nu se dăruiește. Lui nu-i pasă de alții. Pentru el ăsta e un joc.

Astfel, ca psihanalist, el e egoist și își urmărește doar propriul interes. Se joacă de-a psihanaliza ca să scrie despre ea.

Nefericirea nu-1 mișcă. Dacă n-aș crede că e atașat de mine, aș tremura în fața răcelii lui. Când se joacă de-a psihanalistul, îi văd latura urâtă.

Vrea să demonstreze că tehnica mea (sau a lui Rank) este greșită. Nu înțelege. Vorbim ore în șir. El bolborosește că experiența este mai bună decât psihanaliza. Dar când a încercat, a descoperit că nevroticii sunt incapabili să pătrundă experiența. Suntem de acord asupra unui singur lucru: experiența ne învață să acceptăm imperfecțiunea ca mod de a trăi. Psihanaliza dusă la extrem, cum o practică Rank, duce înapoi la o concepție idealistă despre viața fără nevroză. Rank credea că viața mea cu Henry este nevrotică pentru că este nefericită și nu înțelegea că nu pot accede la o viață fără greutăți pentru că ar fi fost o viață fără pasiune - viața cu el, de exemplu. E aproape la fel de rău ca a crede că perlele și automobilele aduc mai degrabă fericirea unei femei. Rank și-a împins credința în psihanaliză până la așteptarea unei vieți omeneste fără suferință. Dar asta nu e întotdeauna viață. Eu mi-am acceptat propria natură, cu limitările ei. De pildă, natura mea e să dăruiesc, să iubesc. N-aș putea fi fericită fiind iubită de Rank - primind - deși ar fi bine pentru mine. Eu am preluat toată suferința. Viața mea cu Henry nu e fericită. Dar natura mea a construit-o, a ales-o. Totul în afară de fericire e nevroză. Așa vorbește omul înțelept, nu omul experimentat. Experiența am dobândit-o de la Henry.

O seară cu bancheri, dineu la Piaza. Lux. Muzică. Urcându-se în taxi, gazda îi spune soției sale: „Cum se cheamă teatrul ? Teatrul Henry Miller. Ești sigură ? Da. Șofer! La teatrul Henry Miller! Nu știam că e la teatrul Henry Miller!”

Credeam că m-am îndepărtat de viața mea cu Henry. Alte niveluri. E ca și cum aș fi într-un ascensor care se tot plimbă în sus și în jos - sute de etaje. Ajung în grădina de nori a lui Dumnezeu - nu mai sunt etaje deasupra. Un planetariu. Soare. Și dâre de umbră pe pereții unei încăperi. Un alcov.

De ce ? întinsa în pat, ca la spital, prezența lui Dumnezeu mai întâi în lumină, apoi în întuneric. Un alcov. De ce ? Ceva pe care să mă întind, să mă întind. Credință.

Lumini roșii. „Jos! Jos!“ anunță telefonista. Un bărbat care șchioapătă; un bărbat cu mâna paralizată, care nu poate să cânte la vioară; un bărbat îndrăgostit de mama lui; un bărbat care nu-și poate scrie cartea; o femeie abandonată; o femeie paralizată de sentimentul vinovăției; o femeie care moare de rușine din cauza dragostei ei pentru o altă femeie; o fată care tremură de frică. Să eliberăm sclavii de coșmaruri, de fantome și de neliniști. Să le ascultăm plânsul: mă simt moale și iradiantă. Nu e oare o slăbiciune să ascultăm plânsul copilului din noi ? Nu va înceta niciodată să se lamenteze decât dacă va fi consolată, dacă i se va răspunde. Copilul cere să fie înțeles; atunci va sta liniștit în noi, ca temerile noastre. Va muri în pace și ne va lăsa ceea ce lasă copilul bărbatului care trebuie să supraviețuiască: sentimentul miracolului. Telefonul anunță: „O telegramă pentru dumneavoastră. Să v-o trimit sus ?“ Da. „La mulți ani, Hugh.“ „La mulți ani, mame, Joaquin.“

Lumini roșii. Coborâm! Virginia mă așteaptă ca să luăm prânzul împreună. O, nu ți-ai pus cizmele. Trebuie să continui să pozez pentru lume. Virginia a venit să se uite la cizmele mele, la oja mea. Virginia vrea cizme ca ale mele. Vorbim despre parfumuri. Ea arată ca o bijuterie bizantină. Totul numai auriu, verde, ruginiu, luciu și niște sâni pe care mi-ar plăcea să-i sărut.

Lumini albe. Urcăm! Henry, în camera lui, îi scrie lui Fraenkel, aceleași cuvinte despre jocul de-a Dumnezeu, despre cum preferă să fie om. Scrie mult despre psihanaliză. Pictează acuarele și studiază muzica. Asta mă face să fiu extrem de fericită, în extaz, nu știu de ce. Muzică. Petrece ore în șir studiind muzica. Mi se pare că prin muzică ne ridicăm în ascensoare rapide, silențioase spre planetariu, împreună.

Lumini roșii. Coborâm! La drogherie, cer cafea și calomel. Mă prăbușesc fizic. Nu schimbarea de altitudine, urcările și coborârile bruște mă amețesc, ci dăruirea. Părți din corpul meu, din viața mea trec în alții. Simt ce simt ei, mă identific cu ei. Neliniștea lor îmi pune un nod în gât. Limba mi se îngreunează. Mă întreb dacă pot continua - nici un pic de obiectivitate. Trec în ei ca să iluminez, ca să revelez. Dar nu pot rămâne departe. Mă uit pe fereastră. Oamenii patinează în parc, orchestra cântă, e duminică. M-aș putea plimba cu Henry prin Champs Militaires, de-a lungul Senei. Pe-atunci nu-mi recunoșteam fericirea. Tânjeam după intensitate. Copiii râd și râsul lor urcă până la etajul douăzeci și cinci, la fereastra lângă care stau.

Lumini roșii. Coborâm. Tot timpul cât cobor mă gândesc la problema simetriei spirituale. Răzbunare. Nevoie de echilibru. În cutia poștală sunt scrisori de la Hugh, Eduardo, Chiquito, Lantelme, Hanns Sachs, un bilet de la Waldo Frank: „De ce nu mă suni ?“ Un manuscris respins. O invitație la un cocteil. Nota de plată săptămânală. O carte.

Thurema mă scoate la cină - femeia pe care a iubit-o Joaquin, călugărul. Joaquin, fiul, a repudiat-o de dragul mamei lui. Ea mă atrage. Sunt pustiită, epuizată, dar încă mai trebuie să lupt. A venit cu tot felul de prejudecăți legate de munca mea. Trebuie s-o cuceresc.

Lumini albe. Urcăm! Când Henry deschide ușa, eu mă așez în prag răsând de oboseală, iar când mă întind în pat își bagă mâna între picioarele mele și mă posedă rapid și excitat, pe la spate. În timp ce eu vorbesc la telefon cu Bel Geddes, refuzând pentru a unsprezecea oară să merg cu el în Harlem, fiindcă nu-mi place dezbaterea cu privire la planurile amoroase.

La subsol se află cufărul meu gol și valizele goale, așteptând momentul imbarcării. Acolo unde ascensorul atinge pământul, e isterie și întuneric. La parter mă așteaptă Anaïs

cea luminoasă, care călătorește pe valuri de mosc și pat-chouli, așteptând să fie întâmpinată de domni din Norwalk, doctori din Brooklyn, modele de artiști din Bronx, agenți literari care vorbesc impecabil rusește, celebrități, persoane necunoscute, oameni săraci, oameni timizi, bancheri, președinți de bancă, asistenți sociali, comuniști, revoluționari, floarea aristocrației sudiste, snobi, conducători ai maselor, muzicieni, navetiști. Bărbații cu voci puternice încă mă excită, dar majoritatea americanilor au voci ca de femeie, iar femeile au voci masculine. Trezeci și șase de etaje, cu femei de serviciu care fac curat, cu bărbați care mătură covoarele, cu scrisori care cad prin fanta specială. Trezeci și șase de etaje pentru activitățile mele, trezeci și șase de celule. Dar nu pot face mai mult de cinci ședințe de psihanaliză pe zi. Descopăr o limită a puterii mele. Mereu trupul, care impune limite.

2 martie 1936

Mă sună Hanns Sachs. Din nou monstrul, fața inumană, buzele care par jupuite de piele, ochii bulbucați, carnea tristă, o caricatură a lui Rank, un șoc. Mă așteptasem... așteptasem? A fost cucerit și m-a invitat un weekend la Boston, unde locuiește. „Sper că nu ești dezamăgită”, a spus. Dar eram.

Thurema, femeia pe care Joaquin o iubește și și-a refuzat-o. O femeie pe măsura mea. O iubesc. Mă iubește. Două seri cu ea m-au excitat. Forța ei, eul ei activ au fost distruse, ca și ale mele, de pasivitatea bărbaților pe care îi iubim. Dar ea și cu mine suntem clocotitoare, extravagante, avem celulele vii, reacții, ritm, prezență, electricitate. Vocea ei răgușită, trupul plin de forță, felul de a fi deschis. Joaquin i-a cerut să mă salveze. Eu însă am câștigat-o pentru viața mea. Ea crede în mine.

Intre timp, mintea mea lucrează plină de zel. Mă folosesc de trucuri, de istețime, de sprinteneală. Manipulare inteligentă. Doamna B. spune: „Ce minte ai!”

Henry, mereu atât de cinstit în legătură cu el însuși:

— Urăsc munca (psihanaliza).

— Chiar dacă o faci ca să obții ceva ce-ți dorești ? (publicarea cărților noastre).

— Să muncești pentru ceea ce-ți dorești, da, așa e cinstit, dar eu nu cred în asta.

— Cum ai de gând să obții ceea ce vrei ?

— O să fur, o să împrumut. Da, o să jefuiesc.

Așa că aici se termină avântul lui de a fi psihanalist - tot în farsă, într-o experiență hazlie. Eu însă continui. Tot râzând, dar râzând pentru victoriile mele, pentru înfrângerea zilnică a greutăților, râzând atunci când câștig, călăuzesc, salvez, descopăr.

Am plâns, pentru că am crezut că Henry ar putea deveni Rank, prin cine știe ce minune. Nu, m-am înșelat. Dacă s-ar întâmpla așa, asemeni lui Rank, el n-ar mai râde, carnea i s-ar întrista, mâinile și-ar pierde moliciunea. Și totuși, Doamne, ce dor îmi e de dinamism, de voință, de forță. Tânjesc după ele. Tânjesc. Asta mi-a lipsit tot timpul - forța care îmi dădea viață.

Henry e gelos. „Nu te duce în Harlem.“ La fel de gelos ca și mine. Bel Geddes a obosit să mai telefoneze. Apoi s-a înfuriat. Apoi a devenit gelos. La cină, la ei acasă, soția lui spune:

— Sună-l pe Henry, convinge-l să vină și el.

— Nu, Henry nu mă interesează.

S-a certat cu ea toată seara. Ea voia ca Henry să fie acolo, dar Bel Geddes mă voia pe mine. În Harlem, dansând, eram ușor beată și m-am dezlănțuit senzual. Dorința lui. Dorința lui - cer atât de puțin din punct de vedere senzual de la bărbați, în afară de Henry. De ce ? De ce trebuie să se îndrepte toată setea mea numai spre Henry ? Distrug, despart, descarc intensitate, gelozie; prind în gheare. îl electrizez pe Bel Geddes. Nu mai poate dansa. E supărat că i-am rezistat. Dar în Harlem nu-i mai rezist. Vreau pământ, această poftă pe

care celelalte dorințe ale mele o distrugneau perpetuu. Nu simt nici o dorință pentru Waldo Frank, pentru că el e un om mărunț. Nu am nici o dorință pentru trup, ci pentru ceea ce se află înăuntrul lui, ceea ce se află în carne; lumea, gândirea, creația, iluminarea.

Thurema e aici - palpabilă. I-am spus:

— Mi-ai oferit ceva minunat. Nu știu ce e. Sentimentul că am o prietenă. Ai foarte multe să-mi oferi.

— O, Anai's, răspunde ea, la celălalt capăt al firului, în noaptea în care am plecat de la tine n-am dormit. M-ai îngrijorat atât de tare. Păreai atât de obosită. Am crezut că eu te obosisem. Nu știi ce fericită mă faci. Nu știu dacă am mai ținut atât de mult la cineva.

Ne tremură vocile. Plenitudine. Să poți spune tot ce vrei să spui. Am luat cina în camera mea pentru că vorbeam cu atâta entuziasm - despre Joaquin, viața ei, viața mea. L-a pierdut pe Joaquin pentru că a făcut ceea ce fac și eu atât de des: s-a avântat, a acționat, s-a exprimat. Și ei toți, Joaquin, Eduardo, Hugh, John dau înapoi de frica naturii, a femeii, a pasiunii, a plenitudinii. Și noi îi iubim pe bărbațiiăștia negativiști, fricoși. Lui Henry îi e frică de câini, de o mie de lucruri. Trupul este un instrument care produce muzică doar atunci când este folosit ca trup: în sex, în senzualitate - ca trup. Sfințenia sau extazul religios nu sunt atinse decât printr-un triumf: corp-viață, minte-viață, suflet-viață. Mereu o orchestră și, așa cum muzica trece prin ziduri, la fel senzualitatea trece prin corp și atinge extazul dincolo de formele morale, în dragostea de orice fel, între bărbați și între femei! La orchestră se ajunge printr-o plenitudine ce se ridică până la Dumnezeu, în timp ce solistul vorbește propriului suflet.

Extaz. II simt acum pentru că rațele mele șchioape dansează. Invalizii mei cântă. Așa că sunt fericită și mă culc cu Henry într-o frenezie, și el mă muceș de câni

Zăpada s-a topit. Hugh îmi telegrafiază: „Mi-e îngrozitor de dor de tine. Încearcă să te întorci pe 14 martie”.

Henry lucrează. Eu mă joc de-a Dumnezeu cu dragoste, cu dragoste. Toți îmi primesc dragostea. Fac însemnări ca să mă întrezesc. Cer onorarii scăzute. Facturile mele sunt mici. Îți mulțumesc, Doamne, pentru că mă lași să gust din toate, să nu las nici o coardă neatinsă, nici o celulă închisă, nici un nerv tăcut, că am o mie de ochi la fiecare terminație nervoasă, că sunt în simbioză cu planetele, iar umezeala mea curge peste tot în picături albe ca zăpada.

Îmi văd acum pacienții ca pe niște victime ale vieții americane. Idealul supraviețuirii celui mai puternic. Nici o iertare pentru cei slabi. Mușuroaie. Pierderea individualității și a respectului de sine.

Capul lui Henry când se apleacă să se încheie la pantofi: atât de umil, cu pielea și părul atât de delicate. Părul lui are o strălucire specială, o luminozitate, ca al lui Paderewski. Materialism spun că se datorează luminii reflectate de scalpul chel.

Am visat fraza asta: „Ce ciudat e să ai o mână care nu e a ta”.

Singură, în pat. Profund mulțumită. Henry mă posedă cu pasiune. Pacienții mei se vindecă. Am devenit aproape un cult. Sunt dorită, iubită, adulată.

Nu că aș dori alți bărbați. Dar îmi este atât de frică să-mi reduc viața la un absolut (viața cu Henry), încât simt că trebuie să mă deschid, să mă îmbogățesc, să mă extind, să mă salvez de nebunia dependenței. Nu-l vreau pe Bel Geddes ca bărbat, dar vreau o noapte în care să-l pot uita pe Henry. Când îl înșel, sunt fericită. Mă simt pregătită pentru rățăcirile lui constante, pentru împrăștierea lui. E a doua oară când îmi provoacă un șoc. Mi-a vorbit despre fiica lui. A auzit că e

frumoasă. Se gândește la ea. Dacă ar avea bani, ar căuta-o, ezită numai pentru că îi este rușine de viața lui.

Când pomenește de ea îmi îngheață inima - simt șocul, brusca nemișcare. E ca o înjunghiere. Eu ar trebui să mă duc s-o văd, să-i reunesc. Eu ar trebui să provoc toate lucrurile minunate. Dar eu nu mai sunt femeia nobilă de altădată. Simt că aș putea ucide ca să-mi apăr singura fericire de pe pământ. Simt că acum, când am convins lumea de bunătatea mea, sub acoperirea acestei bunătați, pot comite crime. Nimeni nu m-ar bănuși. Era o vreme când m-aș fi dus la fiica lui Henry, aș fi iubit-o, aș fi servit-o, i-aș fi dăruit-o lui Henry. Acum însă mă gândesc: dacă se întâmplă între ei ceea ce s-a întâmplat între mine și tatăl meu ? Și vreau să mor, să ucid, să asazinez. Îmi trec planuri nebunești prin minte. O să pretind că mă duc să pledez pentru Henry. O să-i înstrăinez. Apoi visez că Henry și cu mine o căutăm și ea are doar șapte ani - e un copil. Îmi zic: realitatea e întotdeauna mai puțin cumplită decât îmi imaginez eu. Ceea ce-mi imaginez este cum fiica lui Henry devine o parte din viața lui și el o idolatrizează, iar eu nu sunt capabilă să suport asta. Trebuie să am o dragoste doar pentru mine, iar Henry este bărbatul pe care sunt nevoită să-l împart cu lumea întreagă, iar acum și cu fiica lui. Ceea ce știu eu despre viață, despre tata, despre mine însămi nu face decât să mă sperie.

Aseară trebuia să mă duc la apartamentul lui Donald la unsprezece. Am luat cina cu Henry și am fost la film. Seara ne-am bucurat unul de celălalt în pat și ne-am odihnit împreună. A fost foarte blând; la film m-a ținut de mână. Și nu-mi venea să-l părăsesc și să mă duc să fac dragoste cu Donald. Am rămas, pentru că mă ținea de mână și pentru că era tandru, se agăța de mine.

Mă simțeam sfâșiată între bine și rău. Să iubesc sau să ucid. Să distrug sau să dau viață. Niciodată până acum nu m-am mai aflat la o asemenea răscruce, între emoțiile mele primitive și impulsurile nobile. Nimeni nu așteaptă de la mine

altceva decât noblețe. Dar acum știu că m-am forțat să fiu nobilă. În străfundul sufletului meu, vreau să ucid, să posed, să păstrez. O, Doamne, o, Doamne. Azi-dimineață, când m-am trezit, m-a învăluit o senzație de dulceță: o s-o iubesc și pe fiica lui și o s-o primesc în viața noastră. O să încerc s-o iubesc, așa cum o iubisem pe June.

Nu cred ce spun. N-o să fac asta.

5 martie 1936

Thurema, o țigancă cu ochi albaștri. Cu păr sălbatic, trup puternic, gropițe. Foarte caldă și vie. Stăm de vorbă cu pasiune și entuziasm. „Vreau să-ți dăruiesc ceva, Anaïs”, și îmi dă un minunat medalion de argint pe care îl purta la gât. Pentru că îl adoră. Nu l-a câștigat pe Joaquin, dar l-a trezit din morți. De la June, n-am mai simțit pentru nici o femeie ce simt pentru ea. Toată seara trece ca un vis. Dansează, vorbește spaniolă, a fost crescută în Mexic. E muziciană. E aprigă, directă. Când a plecat, la miezul nopții, în timp ce aștepta liftul, m-am plimbat de colo-colo prin camera mea, agitată. Apoi am țâșnit afară. Era încă în hol. M-am dus la ea și am sărutat-o. Ea m-a strâns în brațe. A spus: „O, scumpa mea. Îmi vine să te strâng la piept până te sufoc”.

6 martie 1936

Ușorul tremur rămas de la dansul din Harlem, unde am spus „da”, mă face să mă îmbrac agitată, în starea în care te îmbraci pentru astfel de evenimente, și să mă întâlnesc cu Bel Geddes la barul Ritz. De plăcere. Bem, mâncăm. Kit Kat Club. Teatru de varietăți. Răspund atingerii lui. Broadway.

Bel Geddes mă găsește interesantă. Vorbim complet aiurea, nimic nu consonează în afară de curenții sângelui. E generos, prietenos, promiscuu, experimentat. „Pari foarte liberă”, spune el. Îmi las frazele neterminate. Viață obișnuită.

Plăcere, în cazul ăsta, pentru că nu e deloc dragoste. Dacă nu e dragoste, nu e suferință. Nu-mi pasă ce face, ce vede, pe cine strânge în brațe în timp ce mă strânge în brațe. Plonjez în aventură cu gura larg deschisă, către lumină și negrese lascive, către șampanie și promiscuitate. îmi trec pe la urechi diverse nume. „Când l-am văzut pe Reinhart... Miriam Hopkins... Când am luat cina la Paris cu Eva le Gallienne... Când am scos... “

La unu mă duce la el la birou, unde e un salon mare, cu divan și șemineu. Aprinde focul. Prima ciocnire e înflăcărată. Eu sunt numai trup, carne, sânge, excitată de vigoarea lui, de senzualitatea lui. „Ai talent“, spune el. „Oamenii liniștiți, cu atâta febră interioară.“ L-am surprins și l-am excitat.

La trei, când am pășit afară, în noapte, m-am întrebat din nou dacă numai dragostea mă putea face să răspund cu orgasm, cu absolut, sau dacă puteam fi liberă să trăiesc pofta trupească. Dacă sexul ar fi doar o joacă. Părea singurul lucru care m-ar putea elibera de Henry. Mă gândesc la Bel Geddes cu căldură, deși nu iubesc câtuși de puțin ceea ce este.

Ce ciudată e contopirea asta cu un străin. „Ești minunată, ești minunată, ești minunată.“ La trei dimineața, hotelul are un aer bizar. Era supărat că îi rezistasem atâta timp, că ne pierduserăm timpul. Voia să mă ducă în atâtea locuri! Era sătul de fețele de păpușă și frumusețile neinteresante de pe Broadway. Felul în care fraternizează cu lumea mă amuză. Pentru o seară, m-am amuzat.

îndată ce-l uit pe Henry, mă simt bine. Faptul că cea mai profundă dragoste trebuie să fie în cea mai mare parte durere este o boală din interiorul meu. Imaginația mea se avântă mereu înainte, să vizualizeze tortura, să creadă ce e mai rău. Până și aseară mi-am închipuit că în ziua în care Henry o să-și îndeplinească dorința, care e chiar aceea de a fraterniza cu Broadwayul și Hollywoodul, va trebui să-l părăsesc. Are dorințe atât de meschine și de copilărești. O noapte cu Bel Geddes e un accident pentru mine, dar Henry ar putea să-și petreacă toată viața cu oameni găunoși și să fie fericit.

La zece dimineața, îi spun violonistului că a te abține să trăiești înseamnă a muri și că, pe măsură ce dăruiești mai mult din tine vieții, ea te va hrăni mai mult. Il sfătuiesc să danseze, să se ducă în Harlem, unde negrii sunt firești.

La unsprezece, explic sentimentul de vinovăție al artistului.

La douăsprezece, vorbesc foarte blând și tandru cu o fată orfană de mamă.

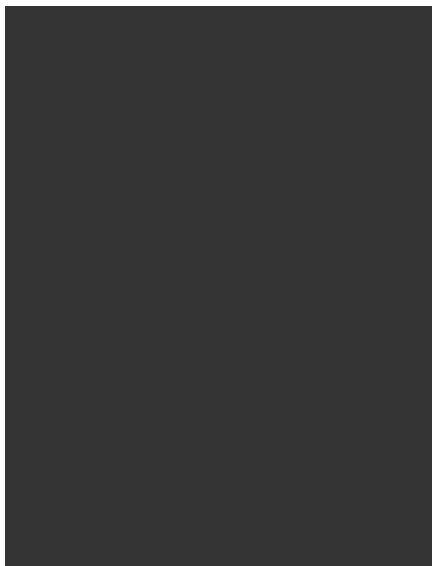
La unu, iau prânzul la Saint Regis cu doamna Hunt și vorbim despre soții noștri, despre bancă, haine, Elizabeth Arden și alți oameni de la bancă. După prânz sunt amețită de băutura și mi-e somn.

Pacienții mei se simt atât de bine încât încep să am timp liber după-amiaza. Katrine scrie despre mine: „Are o extraordinară capacitate de înțelegere a problemelor umane. Arată ca o fărâmă de copil, dar are înțelepciunea Sfinxului. A fost un copil foarte sensibil și suferința ei i-a dat atâta compasiune față de suferințele altora, încât își dorește să-i ajute. E foarte frumoasă; are degete lungi și subțiri, cu unghii vopsite în culoarea focului. Arată ca o mică prințesă orientală*.

Schizofrenia seamănă cu indiferența. E ușor de interpretat ca atare. Când l-am părăsit pe Henry la Paris era într-o stare schizofrenică, iar eu am crezut că era inertie, indiferență, și am vrut să-l rănesc și să-l provoc. Pericolul schizofreniei este să cauți un alt șoc ca să te trezești, să cauți durerea.

Rank s-a întors din sud, iar eu n-am făcut nici o mișcare. Am senzația că în sfârșit îmi trăiesc viața instinctuală, toate impulsurile. Credeam că voi înțelege ce simte un bărbat după ce a fost cu o târfă. Dar e altfel. Mi-e puțin greață de sex. Aseară, la teatrul de varietăți, când Bel Geddes a ales locurile în lojă, uitându-mă la scaune, m-am gândit că erau toate pătate cu spermă și, brusc, stridența, obscenitatea întregii scene m-au revoltat, deși râdeam la glume. Am greșit lumea, îmi spuneam. Asta nu e lumea mea.

Hugh („Hugo“) Guiler,
Eduardo Sanchez și Anais
Nin, în grădina casei
de la Louveciennes,
la începutul anilor '30

Louveciennes,
vedere parțială a
fațadei casei

Henry Miller și
Alfred Perles
în apartamentul lor
din Clichy, în 1933

Dr. Otto Rank

Louise de Vilmorin

Rebecca West

7 martie 1936

Între mine și Thurema se menține o apropiere necunoscută între bărbat și femeie - adică prin *semne*: prin atenție, expresivitate, prin ceea ce ne spunem una alteia. Când i-am descris întreaga mea viață Thuremei, a spus: „Ai nevoie de o femeie în viața ta“. La fel spusese și Eduardo. Dar de la June nu mai iubisem nici o altă femeie. O iubesc pe Rebecca, dar e prea bolnavă, prea nevrotică, prea dificilă ca prietenă. Îmi place Louise în imaginație, nu ca personaj uman, și e oricum prea departe. Thurema este foarte caldă și îmi vine în întâmpinare, astfel că ne ciocnim cu mare forță, nu în spațiu, iar impulsurile uneia către cealaltă sunt sincronizate. Îmi place fața ei, ca de țigancă, exceptând părul blond. Are gura mare, generoasă, spirituală; ochii ei sunt de un albastru intens, aproape întunecat; poartă rochii la fel ca ale mele (și-a cumpărat aceeași rochie persană înflorată), bijuterii ca ale mele, cape; dar ea e mai *laisser-aller*, mai nesăbuită, mai neglijentă, lucru care-mi place. Are o voce frumoasă, nu atât de joasă ca a lui June, dar bogată. E în ea o anume noblețe, un primitivism, o sensibilitate. Dar viața ei a fost atât de săracă, atât de îngrădită. N-a avut curaj să trăiască. Acesta va fi darul meu pentru ea.

9 martie 1936

E ca un joc de *quilles*. Într-o zi, la Paris, făcusem o listă în caietul meu: Bel Geddes, Donald Friede, Waldo Frank, viceconsulul cubanez, Buzby - nu în ordinea asta. Când l-am văzut pe Donald cu Kay anul trecut, chiar înainte de a pleca din America, am fost atrasă de corpul lui senzual - o față și un corp făcute pentru dragoste. Cărnos, flexibil, relaxat; iar ochii lui au recunoscut în ai mei o curiozitate francă. Sâmbătă a spus: „îndată ce te-am văzut, am știut că avem aceeași atitudine, aceeași reacție emoțională. Vezi tu, eu sunt realist. Toată lumea din jur se amăgește cu privire la ce vrea. Eu nu.

Eu vreau sex. De fapt, prefer orgiile, consider că te satisfac cel mai profund".

În noaptea în care am ales să rămân la film cu Henry, Donald mă aștepta în camera lui de hotel cu încă o femeie. Atitudinea lui nu făcea decât să răspundă stării mele de spirit actuale, evreul rus extrem de chipeș, înalt, gras, ca un spaniol, cu piele aurie, ochi strălucitori, o frumusețe feminină a trăsăturilor. Știam, instinctiv, că acesta era răspunsul la fuga mea dureroasă de dragoste, de orgie. Știam că presimțisem plăcerea lui Donald, cultul, perversitatea.

Așadar am ajuns în pat. Mi-am desfășurat toate talentele. Mă simțeam în largul meu, relaxată. N-am simțit orgasmul. Eram fidelă precum îi e târfa bărbatului ei. Dar am intrat în joc. Iar el era nesățios. A fost epuizant. Intorcându-mă la hotel, mi-am spus: singurele exerciții fizice pe care le-am făcut la New York au constat în futut. Nici o plăcere senzuală - dimpotrivă. Mă tot gândeam: se termină în curând! Felul în care mă îmbrăcam râzând pentru ocazia respectivă și măsurile de precauție pe care mi le luam arătau limpede ce mă așteptam să se întâmple. Nici o plăcere senzuală, ci un fel de ușurare că scap de *sentiment* - ca și cum prin gimnastică așteptam eliberarea de emoție și de suferința din dragoste. Ca și cum prin gimnastică învățam nu numai suplețea fizică, ci și cum să-mi domin sensibilitatea, o altă *souplesse*.

Aritmetică: un bărbat, doi bărbați, trei bărbați. Gimnastică: să cazi pe un pat, să te fuți, să te îmbraci. Plăcere în loc de fericire. Donald îngenunchind deasupra mea, cu o burtă ca a lui Bachus. Nu mai vorbim. N-are rost să le vorbești bărbaților. Dacă vorbești, descoperi că nu sunteți de acord. Dacă vorbești, ideea de a sta goală în pat cu un asemenea bărbat devine ridicolă. Foarte puțină conversație cu Bel Geddes. Aproape deloc cu Donald. Pe când se îmbracă, îmi place mai mult. Din ce în ce mai mult, pe când se pregătește să plece. Un bărbat foarte chipeș luându-și rămas-bun de la mine. Nu știu nimic despre el. Îi cunosc corpul. La naiba cu ce cunosc. Să te fuți. Să te fuți. Să te fuți. Să-ți îneci sufletul ce se tân-

guie întruna. Să-ți îneci lacrimile. Să-ți îneci gelozia. Curiozitate și aventură. Reportaj. Mișcare. Plec din Hotelul Fifth Avenue.

La Henry. Henry se odihnește. A doua zi cu Henry. Regulatul cu alți bărbați mă face mai degajată cu Henry - mai puțin sentimentală. Să te fuți. Să te fuți. Să te fuți. întotdeauna mă bucur că l-am înșelat. îmi provoacă plăcere. Mă răzbun pentru ceea ce el nu este.

Am uitat de el două ore, o seară - foarte bine. Câtă ușurare ! Acum îl indispun gândurile despre război, nu pentru ceilalți, ci pentru că oaza lui pariziană ar putea fi distrusă. Se teme pentru siguranța lui - se vaită.

Război. Prima dată când am auzit cuvântul am avut un șoc. Hugh o să fie în pericol. S-ar putea să fim despărțiți.

Când i-am făcut o scenă lui Henry - spunându-i că ar putea lua în serios psihanaliza măcar o lună ca să obțină ceea ce voia -, deși a negat, cuvintele mele au avut un efect puternic asupra lui. L-au *întregit*. Brusc, a început să lucreze, să-i predice lui Emil Conason despre diletantismul lui, realizând că întotdeauna eu îl împiedic să se dezintegreze.

Acum lucrează, nu pentru că eu cred în muncă, ci pentru că eu cred în întreg. I-am spus: „Tu și Fraenkel ați sta veșnic la o masă, ca doi ruși, discutând despre toate lucrurile pe care vi le doriți, dar n-ați mișca un deget. Eu am dorințe și trebuie să mi le îndeplinesc. Nu moralitatea mă împinge să muncesc, ci faptul că nu există altă cale de a obține ce vrei“.

Bel Geddes voia să vină la cinci. în starea de spirit lucidă în care mă aflu în timpul zilei, n-aveam chef de el. Trebuie să mă excit în acest scop dansând, mâncând, bând. După aceea mă așteaptă William, apoi o orgie cu Donald, apoi am terminat. Pe Waldo Frank l-am abandonat. îmi ofer o șansă reală de a testa gimnastica și aventurile fără sentiment. Știu deja că asta nu mă poate ține pe pământ. Te rog, bărbate, ține-mi corpul pe pământ, cu dorințele tale, căci sunt gata de plecare și zbor.

11 martie 1936

Luni seara. A venit Thurema. Soțul ei voia să ajungă de vreme acasă (la țară), așa că ea a hotărât să rămână toată noaptea. Amândouă ne doream asta. După cină, în camera mea, am vorbit întruna. I-am dăruit covorul meu alb, fiindcă dormitorul ei e alb. Când ne-am dezbrăcat au început râsetele; ea râdea de lenjeria mea de corp, de dantelă, de cămășile de noapte transparente - nu voia să se îmbrace cu așa ceva. I-am pregătit o baie parfumată. Voiam să-i văd trupul - nu că aș fi simțit vreun impuls sexual, dar simțeam atâta dragoste, atâta nevoie de mângâiere și tandrețe. Eram însă amândouă timide. Nu i-am văzut decât spatele. Am lăsat-o să facă baie. Era extrem de naturală. Îmi admira mâinile, picioarele; mă găsește frumoasă. Am făcut glume, ne-am tachinat, am râs. Cum arătam cu mască pe față? Aveam să-i arăt. Aveam să mă spăl pe față. Aveam să dormim una cu capul la picioarele celeilalte. Ea a deschis fereastra. New Yorkul era acoperit de ceață. Nu se vedeau decât luminile clădirilor. Se auzeau sunete înăbușite, zgomotul rațelor din Central Park, sirenele vaselor de pe râu. Un aer umed, încărcat de ceață umplea camera. Aveam să fac nevralgie, dar nu-mi păsa. Thurema stătea întinsă lângă mine, cu vocea ei vibrantă, vocea ei care adună râs și plâns deopotrivă, cu gura ei mare cu gropițe. Vorbea despre viața ei. Povestea căsniciei sale era atât de tristă că m-am dus la ea și am luat-o în brațe. Mi-a respins compasiunea, pentru că nu voia să fie ca oamenii care veneau la mine să-i ajut. E plină de îndoieli în ceea ce o privește. Crede că tot ce face, face greșit. Crede că eu sunt ca Joaquin și curând mă voi îndepărta de ea. „Aveți asta în sânge.”

Am stat de vorbă, ne-am sărutat, am suspinat și ne-am minunat una de alta. Dragostea noastră se revărsa fără umbră de sexualitate, dar cu fervoare fizică, cu pasiune. Am stat de vorbă și am râs, am încercat să dormim, și mai întâi ea s-a simțit protectoare, apoi eu, apoi a început un du-te-vino, un du-te-vino constant de grijă, de compasiune. E toată numai

emoție. E atât de minunat, o experiență atât de nouă să-i simt în întuneric moliciunea și căldura. Îmi doream să-i ating sânii, dar nu voiam să mă înțeleagă greșit. Nu exista neînțelegere - din nou o separare de experiențele din jurul nostru. Am râs de Antonia.¹ De lesbianism. Ea pare o femeie care a trăit, așa cum îi păream eu lui June. Nu-i lipsește nimic, deși nu a cunoscut decât un soț și dragostea ei frustrată pentru Joaquin.

Îndată ce a plecat, a doua zi dimineața, mi s-a făcut dor de ea. Mă simțeam obosită, dar transportată și fericită. Atât de fericită și de puternică. Thurema a venit când încercam să mă sinucid din nou (să-miucid sentimentele, sufletul, adevăratul eu, ca să sufăr mai puțin). Dar îndată ce am văzut-o, am știut că aceasta era o dragoste autentică și că, având-o pe ea, nu mai puteam duce o viață falsă. Am renunțat imediat la Bel Geddes, la Donald. Sunt îndrăgostită, sunt îndrăgostită de dragoste, de puritate, de întreg. Fața Thuremei, totul - viața din ea. Vocea Thuremei în urechile mele. În seara aceea, când m-am întors de la concert, deschizând ușa camerei mele, mă așteptam s-o găsesc acolo. Singurătatea mea se sfârșise. Trecând pe lângă ușa lui Henry, nu m-am întrebat unde era. A doua zi dimineața, când Henry a început să-mi povestească despre cum își petrecuse seara, n-am simțit șocul rece și dureros când a ajuns la fraza: „Soții Matisse mi-au făcut cunoștință cu o fată - un caz pe care vor să-l tratez”. (De trei lucruri mă temeam aici: că Henry o să aibă o pacientă, fiindcă sunt sigură că n-ar rezista ofertei sexuale așa cum rezist eu dorinței tuturor bărbaților de care mă ocup; că o să bea; că o să se îndrăgostească de fiica lui.)

Concertul Antoniei a fost unul dintre punctele culminante ale carierei mele de psihanalist. M-am dus acolo plină

¹ Organizator și concertmastru al unei orchestre feminine, Antonia Brico era faimoasă, se pare, pentru numeroasele ei relații cu alte femei.

de sentimentul puterii mele, știind că mă duceam să-i transmit forță. Am privit-o și am vorbit puțin. Voia să urce imediat pe scenă. A dirijat minunat - un demon, o forță, un spectacol pasionant, magnific. Întreaga Carnegie Hall era electrizată. Lumea spunea că era cel mai bun concert al ei. I-a telefonat Thuremei: „Știi cine a reușit asta, cine m-a făcut să dirijez ? - Anais“. Antonia a spus că mi-a simțit prezența toată seara, mi-a simțit forța în spatele ei. Iar eu am simțit întreaga orchestră, și forța ei. Puterea ei m-a înfiorat, dar ceea ce vedeam în fața ochilor era fața Thuremei, a Thuremei pe care mi-era dor s-o văd.

Concertul m-a lăsat în extaz, beată de muzică, de magie și de forța mea de a crea - de a salva, de a construi. Compasiunea, dragostea și un sentiment religios m-au condus spre psihanaliză. Însă mă tem de sfințenie. Mă tem să nu fiu mai degrabă genul religios decât artist.

În seara următoare, Thurema a venit doar la cină. Am renunțat la întâlnirea cu William (care însemna cină, dans, futut). Eram fermecată de ea. Ne-am dus la restaurant și am comandat ceva de mâncare - apoi am plecat și am cerut să ni se trimită în dormitor. Voiam să fim împreună, aproape una de alta. Îmi era rău. Dar am mers cu ea prin ploaie până la Carnegie Hall. M-am întors și m-am dus la culcare. La miezul nopții, a apărut. Voia să mă ia la ea acasă și să aibă grijă de mine. Ne-am îmbrățișat cu pasiune.

A doua zi m-am dus la White Plains, la ea acasă. Când a cântat la harpă, am plâns. Cântă viguros și delicat, așa cum e și ea, și m-a făcut fericită. În așteptarea trenului, ne-am sărutat. Exultam. Se lăsase din nou ceața. Ea număra zilele pe care aveam să le mai petrecem împreună, până la plecarea mea.

Azi la telefon avea o voce rănită. Mi-am dat seama imediat. Am întrebat-o de ce. N-a vrut să-mi spună decât că era tristă. Am sunat-o și eu seara și am descoperit până la urmă că terminase de citit romanul meu despre Henry și June. „Înseamnă că te-a rănit, Thurema. Eu te-am rănit ? Ce s-a în-

tâmplat ? E vreo problemă cu noi două ? Asta e tot ce mă interesează!“ N-a putut să-mi spună. Ea însăși nu știe de ce suferă, sau din ce cauză, sau ce simte. E toată numai inconștient, muzică, mișcare. Vine mâine.

Am refuzat orgia lui Donald. I-am spus râzând că mă îndrăgostisem și că nu mai aveam timp pentru „plăcere“. Ce ușurare, când încetez să mă prefac, să trăiesc rațional și-mi redevin fidelă mie însemi. Pentru mine, reală e numai dragostea pentru Thurema. Am scăpat și de Waldo Frank. I-am citit ce scrisesem (sărind peste „un bărbat insuficient de mare“), recunoscând delicatețea a ceea ce fusese, dar refuzând să continui. Thurema a înlăturat totul.

Waldo Frank a fost surprins de lucrurile pe care i le-am citit, de acuratețea lor. Cum puteam vedea și spune toate astea atât de repede ? Surprins, de asemenea, de felul brutal în care am încercat să-l îndepărtez - o discuție despre false motive, cum ar fi: „Nu-ți place să te joci“. Vulgarizând sau trădând cele petrecute între noi - un gest brusc de distrugere, căci să respingi pe cineva e foarte greu. Am fost agresivă și marțială. Dar el a fost calm și a început să vorbească despre asta exact așa cum scrisesem eu.

16 martie 1936

Thurema era geloasă pe roman și se temea că tot ce am făcut a fost poate nesincer și „doar ca să am despre ce să scriu“ - se temea de literatură. Am luat-o în brațe și i-am explicat cu blândețe diferența dintre viața omenească și literatură, așa cum o învățasem din viața mea cu Flenry. Se temea de „note false“. I-am spus cât de bine îmi distingeam eu emoțiile reale de jocuri, cum dragostea foarte reală înlătură pentru mine jocurile. Am liniștit-o, am forțat-o să-mi facă mărturisiri. E o femeie rănită, emotivă, nesigură - mă simt atât de protectoare. Ea e cea rănită - nu eu - ea are suferințe reale. Mi-am uitat toate stările și toate dramele imaginare acum, ca să am grijă de ea. Dragostea mea îi dă forță,

dar se pare că am și puterea de a o răni. Viața mea, plinitudinea ei, ceea ce ofer celorlalți, toți oamenii îndrăgostiți de mine - totul îi provoacă teamă, așa cum îmi provoacă mie teamă trecutul și prietenii lui Henry.

O prietenă scrie în jurnalul ei: „Am luat azi masa cu Anai's. Este absolut încântătoare, atât de feminină, și m-am desfătat cu liniștea prezenței ei subtil parfumate. E prima femeie la care nu m-a deranjat parfumul. Cred că mă înțelege neobișnuit de bine. E fascinantă. Are o anumită rezervă, și totuși nu mă simt câtuși de puțin constrânsă în prezența ei. În ciuda înfățișării și exotismului ei, e foarte umană și apropiată mie temperamental. Sunt întotdeauna complet relaxată cu ea. L-am cunoscut pe agentul ei, Barthold Fles. E îndrăgostit lulea de Anaîs“.

Motiv de gelozie: în ziua în care am adus un ceas deștepător ca să mă trezesc, mi s-a stricat ceasul de mână!

17 martie 1936

Încă o noapte cu Thurema, care e agitată, încordată, nefericită, explozivă. Încerc s-o ajut. Zice că eu nu de un tată am nevoie, ci de o mamă. Probabil are dreptate. Așteptam de la bărbați ceva ce numai o femeie îmi poate oferi. Ei e greu să-i dăruiești, pentru că ea e toată numai emoție și nu are putere de analiză, e greu s-o ajuți. E rănită și șocată de viață. Vorbind cu ea, fie și despre minciunile mele, văd gura ei mare surâzând iertător în semiîntuneric. A spune totul despre viața mea înseamnă Henry, June, Rank și Waldo Frank. Ceva e lăsat la o parte: tata, aventurile neînsemnate, avortul. Pe moment, uit de toate astea. Nu au nici o greutate pentru mine. Când ajunge la concluzia că sunt sinceră, că bănuielile lui Joaquin privind degradarea mea sunt neîntemeiate - când știu că am câștigat-o și m-am dăruit cu absolută fidelitate -, atunci mă întreb. Dacă i-aș spune restul, aș pierde-o ? Nu e pregătită. Numai lui Rank i se putea spune totul, pentru

că el înțelegea totul. Și mă uit la ea cu ochi limpezi. În întuneric îi spun:

— Nu te gândi acum la minciunile și înșelătoriile mele. Eu sunt ca un magician într-un spectacol de vodevil. E singurul lucru amuzant din viața mea!

— Dar într-o zi, a spus Thurema, vei fi descoperită și toți te vor alunga și atunci vei fi nevoită să vii la mine.

— Eu trăiesc de pe o zi pe alta. Sunt nechibzuită și curajoasă. Râzi, Thurema.

Și încep să-i povestesc cum le-am promis atât lui Hugh, cât și lui Henry banii pe care îi câștig aici. Cum îi datorez lui Fraenkel o sută de dolari, plus banii pentru tipărirea cărții mele. Cum încă nu știu cum o să rezolv toate astea.

— Adevărul e că întotdeauna găsesc o soluție. Rank spunea că așa îmi folosesc eu energia creatoare. Spunea că astea-s minciunile mele creatoare!

Apoi ne sărutăm. Mă întind deasupra ei și o sărut repetat, erotic, îi sărut gura mare cu gropițe și simt cum crește pasiunea în mine, cum urcă sălbăticia. Simte și ea.

— Ah, Anaîs, aproape că aș putea...

Apoi suspină.

— Știu. Te gândești la Joaquin. Ai vrea să fie unde sunt eu acum.

Tac și devin mai tandră. O consolez. Fiecare nou val de emoție aduce cu el imaginea lui Joaquin. O întristează.

— Gurile voastre nu seamănă.

Gura lui Joaquin e subțire, ca a tatei.

Adormim una în brațele celeilalte. Ii spun că aș vrea să fiu bărbat și să-i fiu amant. Ea visează că mă dezbrac în fața ei și că am penis, și spune în vis: „De ce l-ai ascuns de mine? De ce nu mi l-ai dăruit?”

Am visat odată că June avea penis, dar în ambele cazuri eu sunt cea care joacă rolul amantului, deși sunt mai feminină. Henry era de părere că Thurema e hotărât masculină.

Intre timp, peste tot în jurul meu, oamenii se trezesc la viață. Prieteni și pacienți. Dar cei pe care i-am părăsit - Hugh

și tata - sunt bolnavi și triști, și nu pot să-l resuscitez pe frațele meu, Joaquin.

Henry simte puterea banului și nu mai vrea să se întoarcă acasă. Vrea să rămânem aici să lucrăm, să dăm lovitura. Acum îi e frică de Franța, pentru că nu mai reprezintă un liman. Dă dovadă de o lașitate teribilă, bizară, mereu un instinct de conservare; e împins de frică, nu de dragoste. Sper că nu vorbește serios, fiindcă Hugh îmi scrie scrisori de dragoste care mă sfâșie și nu vreau să-l părăsesc. Henry spune: „Ești un amestec de emoții sălbatice și psihanaliză”.

L-am lăsat pe Henry la biblioteca publică și m-am întors încet pe jos. Vremea era blândă, adia vântul. Mă simteam ca June, plimbându-se, tristă și plină de compasiune.

18 martie 1936

N-am destulă încredere ca să trăiesc sau să iubesc decât dacă sunt în centru, dacă înrobesc sau posed total. Asta e eșecul meu. Henry e posedat numai de egoul lui - de el însuși. Și asta mă va răni întotdeauna. Cred în Hugh, în Rank și Thurema, pentru că ei se dăruiesc. Nu l-am văzut pe Henry înrobii și posedat decât o dată, când l-am evitat, l-am înșelat și l-am părăsit. Oare neîncrederea mă face să-mi fie greu să accept dragostea neomenească a lui Henry sau nu sunt destul de puternică pentru a trăi cu cineva care își aparține? E îngrozitor să am nevoie de această sclavie și să cred numai în sclavie. Ultima scrisoare a lui Hugh m-a afectat profund. Am simțit pentru prima oară legătura atât de puternică dintre noi. Mă întreb cum de l-am urât vreodată, cum de-am fugit de el, cum de l-am chinuit. Când mi-a scris: „Sunt nebun? Sunt obsedat de tine. M-ai înnebunit”, i-am simțit gura, trupul întreg, sensibilitatea, emoția, și am simțit cât de mult îl iubesc - poate era o dragoste ce nu voia să rănească - nu, e dragoste, căci n-am ezitat nici o clipă să rănesc alți oameni sensibili, să-l rănesc pe Turner, sau pe Waldo Frank, sau pe

Rank. Dar pe Hugh n-o să-l rănesc. îl iubesc. Nu e doar milă, e în sângele meu, în sufletul meu. El nu îmi e doar sclav. A pus, nu știu cum, stăpânire pe mine.

Aseară, după ce a zis: „Mă întorc pe la zece“, Henry a plecat să caute cărți și să bea cu un barman. S-a întors după miezul nopții, desfătându-se cu niște fraze din Goethe. L-am așteptat, iar când a venit i-am spus că viața noastră nu e umană, că el nu e uman. A răspuns că de vină era „situația“, munca noastră, camerele noastre de hotel - dar știu că de vină sunt eu. Cu Rank puteam crea o lume, un cămin, o lume completă în orice cameră de hotel, oriunde, oricând.

Dar în timpul furtunii selenare, mă îndoiesc de tot ce simt, analizez totul. Nu vreau decât să-l cred, așa cum Hugh vrea să mă creadă pe mine. Îndată ce se întoarce și-l am în fața mea, simt că e nevinovat. Asta numai pentru că în sinea mea sunt profund onestă și știu că nu e bine să vrei să pozezi sufletul și trupul altcuiva, simt că supliciul vieții mele cu Henry egoistul este o pedeapsă bună, o pedeapsă bună, binemeritată, pentru că i-am făcut pe ceilalți (pe Hugh, și mai ales pe Rank) să sufere din cauză că nu mă pot poseda.

19 martie 1936

Discuție cu Henry după film despre creștin și barbar. Attila și Cristos. Ambii cucerind în cele din urmă lumea, unul prin forță, celălalt prin dragoste și blândețe, ambii făcând și bine, și rău. I-am spus lui Henry că *Tropical Cance-rului* este „barbar“, că scrisul lui în general este barbar. E într-o asemenea contradicție cu blândețea lui, dar sub blândețea și moliciunea lui, Henry e inuman - adică ar face orice ca să obțină ce vrea, iar ceea ce vrea este întotdeauna pentru el însuși. Nu dăruiește nimic; adică nu se dăruiește. Cristos s-a dăruit.

Henry m-a încolțit cu întrebarea de ce mai scriu încă în jurnal - fiindcă nu-mi pot lăsa la o parte adevăratul eu; adică

nu pot obține ce vreau pentru că întotdeauna renunț sau cedez în favoarea altcuiva. Dar i-am răspuns:

— Nu mă descurc rău, cu șiretlicuri și așa mai departe.

Deodată, ochii lui Henry s-au umplut de lacrimi, gura i s-a strâmbat și a spus:

— E vina mea, bineînțeles. E vina mea. Am făcut exact ca toți ceilalți. Te-am secătuit. Am folosit sprijinul tău ca să mă dezvolt eu însumi. Dar dacă trebuie să cresc pe seama ta și să te sufoc, mai bine mă lipsesc de tot. Te rog, fă ce vrei, mereu de-acum încolo...

Emoția lui era extraordinară. S-a întins deasupra mea și m-a sărutat. I-am spus de mai multe ori:

— Sunt fericită, sunt fericită. Nu știu de ce.

Apoi m-a posedat, cu sălbăticie, iar eu am țipat, dar n-am simțit nimic. Eram prea emoționată.

Mi se părea că acele clipe de omenesc ale lui Henry recompensau totul. Sunt singura care-l poate face să se simtă uman. În rest, Henry este Attila, câștigând forță, devorând, luptând pentru el însuși, pentru egoul lui.

Înainte de această discuție, într-o agonie a singurătății (Thurema e o povară), i-am scris lui Rank, rugându-l să ne întâlnim. Acum mi se pare mai puțin important și mi-am dat seama că apelez la el ca la dăătorul de viață.

Pe Thurema o dorea capul. „Tata avea dureri de cap de felul ăsta și a înnebunit. Crezi că o să înnebunesc și eu, Anai's?”

Visează că e adormită cu eter și se trezește îngrozită.

Scrisoare către Hugh: încă mă mai doare când mă gândesc că ai fost bolnav. N-ar trebui să-mi risipesc toate forțele aici în timp ce tu ești singur la Paris. Nu știu ce demon inuman mă împinge, iubitele, să împlinesc un destin inuman și te rog umil, umil de tot, să mă ierți pentru toate lucrurile inumane pe care ți le-am făcut sau ți le-am cerut. Ți mulțumesc spășită pentru că ți-ai sacrificat fericirea ca să mă lași întotdeauna să fac ce vreau, chiar și atunci când te rănea. Mă doare să mă gândesc

la tot ce ai făcut, și cu câtă dragoste; sper doar că ai aflat și tu un pic de fericire în viața noastră. Sper că ceea ce-ți pot eu oferi merită toate astea, că atunci când dăruiești, dăruiești, înțelegi, ierți - că asta îți poate aduce bogății, că acest ego monstruos care mă împinge să creez, să trăiesc bizar și complicat, departe de casa mea, departe de bărbatul pe care-l iubesc, îți poate îmbogăți cumva viața. Poate oare această expansiune pe care ți-o datorez, poate ea să revină mereu către tine, către sursa ei, să revină și să te umple de viață, de bucurie și extaz ? O, dragul meu, dacă mă iubești, poate că aceste lucruri inumane pe care le fac nu sunt atât de monstruoase; totuși, în seara asta aș renunța la orice, la scris, la psihanaliză, la cultul care crește în jurul meu, la acțiunea mea în lume, pentru o clipă alături de tine, o clipă de apropiere de tine, trup lângă trup, să te mângâi, să te iubesc și să te primesc înăuntrul meu pe tine, care ești deja încastrat în mine, ești parte din mine, sălășluiești în sufletul și-n trupul meu...

Dragostea asta, știi, e născută din recunoștință, dintr-o legătură care nu e liberul-arbitru. Dragostea pe care o simt e fraternă, dar când o revărs - n-are decât s-o interpreteze cum vrea - e dragoste.

Lui Eduardo (care suferă de o gelozie nebună): Am revenit la dorința de a dărui individual celor pe care îi iubesc: lui Hugh, ție, prietenilor mei - și nu colectiv. Nu mi se pare uman și nici satisfăcător să ajut oameni pe care nu-i cunosc când i-aș putea ajuta pe *mon petit cousin*, pe soțul meu, pe prietenele mele. Mă întorc la intim, la personal. Poate că de fapt relațiile dor - psihanaliza însă nu doare, doar mă obosește -, însă femela din mine nu-i satisfăcută. Vin acasă curând, ca să mă dedic iubirilor mele - adică ție.

Și Thuremei, care e isterică și pe care n-am avut timp s-o ajut.

20 martie 1936

Altă discuție vitală cu Henry despre prietenii noștri. El e de părere că sunt distantă și că nu mă dăruiesc, fiindcă eu nu mă pot dărui superficial tuturor; mă atașez în schimb

puternic, intens, de câțiva. El nu înțelege sau nu știe ce au însemnat Rank, Louise, Thurema, Rebecca West, Eduardo. I-am spus că noi doi căutam lucruri diferite. El e mulțumit să fie înconjurat de o mulțime de oameni care nu sunt vital importanți pentru el. Singur spune că nu l-ar deranja dacă vreunul dintre ei ar muri, oricare. Acestei mulțimi îi consacră timpul lui, energia lui; el discută, dar nu se dăruiește. Eu da. Și mă țin departe de mulțime. Am discutat despre firea lui extravertită. I-am spus că n-a avut decât un an sau doi de trăire interioară, la Clichy și la Louveciennes, unde eram practic singuri, și că o lume în care are doar munca lui și o femeie înseamnă pentru el singurătate. E un cerc complet, care a produs *Primăvara neagră*. Pe urmă, când a început să tânjească din nou după lume și eu i-am oferit o casă și o viață deschisă către lume, s-a întors din nou înspre afară. L-a lăsat pe Fraenkel să-l cotopească, pe Fraenkel, care are pretenții pe care eu nu le-am avut niciodată, pretenții egoiste, căruia nu-i pasă de scrisul lui Henry; așa că Henry a trăit tot anul trecut pentru Fraenkel, pentru scrisori, pentru *Hamlet*, și pentru conversații, și *s-a pierdut pe el însuși*. Venirea aici a schimbat ceva - l-a reintegrat. Când îl izolez, n-o fac doar pentru mine, Dumnezeu știe, căci devine el însuși. Eu îl influențez să *devină el însuși*, nu să mi se dăruiască.

Oricum, în privința prietenilor, am clarificat totul. Am făcut glume. Henry a spus: „O să-i aliniem și o să-i împușcăm“. I-am răspuns că nu-mi pasă de nimic câtă vreme diferențele noastre de opinie nu ne despart. Interpretează în mod greșit distanța pe care o păstrez, și care se datorează în mare parte timidității, drept spirit critic. Este adevărat că în sinea mea îi critic pentru că nu sunt importanți pentru mine, dar nu-i detest și nu mă port urât cu ei.

Munca lui Henry, pe care acum o ia în serios, îl face să înțeleagă mai multe. A înțeles că mă comportam după cum îmi era firea; deși am plâns în timp ce stăteam de vorbă, i-am spus că visasem să descopăr că prietenii și viața lui aveau să fie și viața mea, dar îmi fusese greu să despart viața mea și

prietenii mei de ai lui și să creez o viață nouă. Asta nu se întâmplase fără suferință, căci visul meu e căsnicia. Văd acum că New Yorkul este locul unde pot trăi cel mai bine această a treia viață, care nu e nici a lui Hugh, nici a lui Henry, ci a mea. La Paris trec din patul lui Henry în al lui Hugh, nu-mi mai rămâne timp ori energie pentru nimic. *Aici* da, pot chiar să scap concret de amândoi. Henry nu știe la ce oră vin acasă. Rezultatul a fost, anul trecut, relația cu Rank; anul acesta, cu Thurema. E greu să crezi în dragoste. În pasiune, e mai ușor, pentru că e intensă și evidentă. Să scriu despre Sinuciderea unui suflet.

23 martie 1936

Sâmbătă dimineața sunt în tren, în drum spre Thurema. Soarele cade pe scrisoarea pe care i-o scriu tatei. Thurema, într-o haină roșie, cu părul ca o coamă de leoaică, rătăcindu-se cu mașina. Micul Johnnie, băiețelul ei de șapte ani, patinează în timp ce noi stăm de vorbă. Thurema și cu mine stăm întinse pe canapea după prânz și eu zic:

— Tu nu crezi în dragoste. Ți-ai pierdut încrederea în tine.

Sună telefonul:

— Fiul dumneavoastră a fost lovit de o mașină. E la spital.

Thurema plânge isteric. Ne ducem la spital. Pe drum, vedem bicicleta lui zăcând pe marginea drumului, făcută zob.

— A murit, o, Doamne, a murit.

Pantofiorii lui sunt lângă bicicletă.

— A murit, o, Doamne...

— Nu, nu, spun - nu, nu.

Johnnie n-a murit. E doar plin de zgârieturi și plânge isteric.

În drum spre gară, Thurema spune:

— Ce simt eu pentru tine, Anaïs, e atât de ciudat încât încep să cred că e anormal - suntem anormale.

Atunci am paralizat. Să te joci în fiecare zi de-a Dumnezeu, să salvezi oamenii de nefericire, tragedie, boală, moarte - și

apoi, Johnnie e lovit de o mașină și brusc mie nu-mi mai pasă. Există un destin mai puternic. În fața lui, abandonez orice efort. Nu-mi mai pasă de ziua de mâine, de munca mea, de Hugh sau de Henry. Nu-mi pasă. Nu mai am sentimente.

Aseară, odată cu duritatea, au venit și eliberarea, nesăbuița. Teama de moarte, apropierea morții, ne aruncă într-o viață nesăbuită. Rank spunea că atunci când am hotărât să mor, să mă duc oriunde, să fac orice (înainte de a-i întâlni pe Henry și June), atunci am început să trăiesc. Așa că, din nou, sunt nesăbuită. Simt că trăiesc doar clipa.

Aseară am ajuns la familia Hilers (Hilaire) într-o dispoziție rebelă, o dispoziție profund comică. Am dansat caraghios, am dialogat cu Hiler cu un *accent du Midi* și el a zis: „Ești singura de aici care nu e cenușie. Tu ai culoare”. Bucle până la nas, un parfum care stârnește comentariile liftierilor, pleoape verzi, limbă ascuțită, cruzime. Îl fac gelos pe Henry. Gelozia îi trezește dorința. Toate instinctele crude trezesc alte instincte. Simt că dacă aș înceta o clipă să simt, aș deveni un demon. Când nu am sentimente, sunt crudă și îmi vine să fac rău. Așa că bag frica în Henry, ceea ce-l face să uite să mă facă geloasă, așa cum face prin trecutul lui, prin dragostea față de femeie, susceptibilitatea lui superficială față de toate femeile și fidelitatea profundă față de mine, pe care o văd, dar în care nu cred în mod absolut.

Simt că semăn cu June astăzi mai mult decât oricând. Nesăbuița, prin neîncrederea în ziua de mâine, prin conștiința violenței vieții - ele biciuiesc instinctul de a trăi, un bici, o bicicletă sfărâmată pe șosea. Niște pantofiori zăcând lângă ea. Furie împotriva lui Dumnezeu.

Am fumat o țigară cu marijuana la familia Hiler.

Când crezi ești grijuliu, îți economisești forțele pentru creație. Nu bei, pentru că devii inconștient, încetezi să trăiești, și-ți iubești conștiința, iar violența te umple de o furie și o ură oarbă, de impotență poate, deci nu e o putere supremă. Foarte bine, Doamne, dacă e să fie distrugere, o să-mi zdro-

besc mai întâi sufletul, care mă doare, care mă împiedică să râd, să mă frâng și eu, să trăiesc, să lovesc, să urăsc. Nu cunosc nimic între durere și duritate, indiferență. Fie simt tot ce i se întâmplă Thuremei, fie nu simt nimic altceva decât violență și furie, ca Henry. Nu-i pot salva pe toți cei răniți. Vreau să ucid acest suflet care vede rănille.

29 martie 1936

Donald nu s-a lăsat descurajat. Mi-a telefonat că trebuie să mă vadă înainte de a pleca definitiv la Hollywood. Nu puteam să mă duc în după-amiaza aceea. Atunci vineri seara, pe la unsprezece. Am luat cina cu Henry, care era amețit și som-

noros. L-am părăsit la zece și jumătate, spunându-i că mă duceam la o petrecere să-l ascult pe Sasha cântând. Il ascultasem pe Sasha chiar în după-amiaza aceea. Eram beată de muzică și de oboasă. Cu o noapte înainte dormisem cu Thurema. Și pentru că nu dădeam nici un semn de pasiune, m-a implorat s-o sărut. Am sărutat-o din ce în ce mai sălbatic, până când a început să geamă și să suspine și iar ne-am oprit amândouă pe muchia unui gest pe care nici una dintre noi nu-l dorea cu adevărat. Am tachinat-o, am râs, am fost amuzantă. Când m-a întrebat: „Crezi că suntem lesbiene?“, i-am răspuns: „Nu încă“. În momentele când deveneam pasionale, își amintea de Joaquin. Ar fi vrut ca Joaquin să fi fost la fel de liber ca mine.

În taxi, în drum spre hotelul lui Donald, mi-am pregătit intrarea. Aveam să fiu foarte stăpână pe mine, echilibrată, matură, misterioasă, dar foarte fermă în refuzul de a face amor. Aveam să-l fac să vorbească despre el. Aveam să spun: „Mă interesezi, mi-ai stârnit curiozitatea“. Aveam să-l farmec cu conversația mea.

Când am ajuns, am fost condusă în apartamentul lui. A telefonat că era reținut la o petrecere și lăsase un bilet în care îmi spunea să mă delectez cu țigări, ceva de băut și o carte pornografică intitulată *Fecioara rătăcitoare*. Am citit

cartea. Am fost ușor excitată de descrierile de partide sexuale. Cel mai mult m-au excitat propriile mele dorințe și imagini erotice, curiozitățile, dorința mea pentru o femeie, dorința mea de orgie.

Donald mi-a telefonat din nou: „Dacă vine Arline, ofe-ră-i ceva de băut și roag-o să aștepte”. Așadar o invitase și pe femeia pe care voia s-o cunosc. Cea care era acolo în noaptea în care am rămas la film cu Henry. Ideea mă încânta. Eram singură în apartamentul lui Donald. Aș fi putut pleca. În schimb, m-am uitat prin jur. Era amenajat în stil franțuzesc. Nu-mi plăcea. Mirosea a bătrânețe și a urină. Patul era într-un alcov. Am luat din nou cartea. Două lucruri mi-am imaginat și mi-am dorit mereu: să-mi strecor mâna sub fusta unei femei și să-i pipăi fundul; să pipăi și să sărut niște sâni frumoși.

Nu simțeam nici o ezitare, ci doar o anume timiditate. M-am întrebat dacă aș ști ce să fac, dacă aș face-o bine. Știam ce gesturi fizice se așteptau de la mine. Eram profund curioasă în privința femeii.

A venit Donald și, o clipă mai târziu, femeia, Arline. Luminosă, cu privirea senină, simplă. Față albă, deschisă, gesturi leneșe, un corp bine făcut, sub o bluză și o fustă simple.

Ne-am așezat toți trei pe canapea, sorbind din whisky. Donald m-a mângâiat. Arline a început prin a-mi admira mâinile, apoi s-a apucat să mă sărute ca un bărbat, cu limba. Iar eu am început să-i fac toate lucrurile pe care voiam să le fac unei femei - să-i mângâi sâni, să-mi strecor mâna sub fusta ei. Între timp, Donald îngenunchease în fața noastră și se uita sub fustele noastre, cu un deget în ea și unul în mine. Am început să mă ud. Gura ei avea gustul lui June.

Ne-am dezbrăcat. Ea s-a ridicat o clipă ca într-un salt, cu sâni plini îțindu-se în sus, cu un trup frumos, catifelat, cu rotunjimi. Donald m-a așezat pe pat și a început să mă lingă. Făcea dragoste mai mult cu mine, poate pentru că eram oaspetele de onoare. Multă vreme am stat toți trei înlănțuiți, dezmierdând, sugând, mușcând, sărutând, folosindu-ne de-

getele și limbile. Donald n-a penetrat-o pe nici una dintre noi. S-a lăsat supt până a terminat. Eu am simțit cu buzele gustul unui vagin de femeie. Nu mi-a plăcut. Avea un puternic miros de scoici, detestabil. Mi-a plăcut însă când mi-a oferit fundul. Îmi plăceau sânii ei, gura ei și mă amuza că, în timp ce-l mângâiam pe Donald și ne îndeplineam obligațiile de femei, eram de fapt mult mai interesate una de alta. Ne priveam peste trupul lui cu o anume apropiere, în vreme ce Donald rămânea pe dinafară, neutru. Câteodată capetele noastre ajungeau unul lângă altul, când îl sărutam amândouă pe Donald. Ne plăcea să ne găsim gurile în același loc și atunci ne opream și ne sărutam. Când Donald, satisfăcut, a adormit, noi am continuat să ne sărutăm și să ne spunem: *Ce încântătoare ești, ce catifelată, ce frumoasă*. Ea a zis: „Ai cea mai fină piele, un trup ca de fată. Trebuie să ne mai vedem”. Nu avusesem nici un orgasm, deși umezeala curgea și eram excitată. În adâncul meu, nu eram destul de liberă. Mă prefăceam. Dar curând, curând, abandonul total avea să vină. Încă mai tânjesc după dragoste, dragoste, dragoste.

Simțeam că nu avusesese orgasm. Nici măcar nu era udă. M-am întrebat de ce s-ar preface. Mi se părea că era doar dornică să ne satisfacă pe mine și pe Donald. I-am spus: „N-am mai făcut asta niciodată”. A râs: „De ce nu?”

Ceea ce-mi place e abandonul. Donald, Bel Geddes, Arline. Cât sunt de feriți de griji și gelozie. Ușurința. E o lume în care oamenii folosesc vesel și firesc șiretlicurile pe care le folosesc și eu ca să-mi asigur alibiuri, fără a fi acuzați. Am auzit-o pe Arline telefonându-i cuiva care o aștepta și spunându-i că era la o petrecere. Apoi ea și Donald au inventat pe cine ar fi putut vedea acolo. Se mișcă, se fut, uită, totul cu grație. Ea stătea în fața oglinzii, privindu-și chipul. Donald mi-a spus: „Îmi pare rău că nu te mai văd. Îmi place felul tău direct de a fi”.

Am condus-o acasă. În taxi, în fața unei Arline complet îmbrăcate, mă simțeam timidă. Mi-a mărturisit că Donald

îi spunea mereu că îi va face cunoștință cu o femeie frumoasă, dar n-o făcuse niciodată până în seara asta. Îmi spunea „iubit”. N-aș fi întrebat-o niciodată dacă ne mai puteam vedea. Nu știam dacă trupul meu avea vreo valoare în lumea aia de rahat. Dar, din tot felul de teste, descopăr acum că sunt considerată un animal valoros.

Am vrut s-o întreb dacă îi plăcuseră mângâierile mele. Ce intimitate, când eram goale, și ce străine ne simțeam acum, îmbrăcate. Dar un lucru învățasem despre lumea plăcerilor, și anume tăcerea. Lucrurile se savurează într-un fel de tăcere și inconștientă. Asta ar putea fi legea plăcerii: să nu gândești și să nu simți. Eu am învățat această tăcere, această nepăsare. Nu pun întrebări. Mă las dusă.

Mi-am spus, amuzându-mă în sinea mea - dacă m-ar întreba cineva: îl cunoști pe Donald, o cunoști pe Arline ? Ei bine, aș răspunde, m-am culcat cu ei, le cunosc intim fiecare parte a corpului, mirosul, gustul, textura pielii, dar în rest - vă rog, faceți prezentările.

Arline mi-a luat numărul de telefon. Nu credeam în interesul ei față de mine. Îmi ziceam: ea e o cunoscătoare, e mai sofisticată, mai experimentată. N-o să mă placă. Mă temeam că mă va considera neinteresantă, că-mi va descoperi naivitatea.

Dar mi-a telefonat azi și, când i-am auzit vocea, am simțit această caldă cunoaștere trupească, această prietenie trupească sau căldură trupească. Marea mea singurătate a fost atenuată de contactul trupurilor noastre. În timp ce psihanalizam oamenii în timpul zilei, pe ea mi-o imaginam fizic, nu pe Donald. Îi vedeam vulva, smocul de păr, fundul. Ce minunat. Femeie. Femeia din ea. Libertatea ei, natura-lețea ei mă atrăgeau. M-a făcut s-o uit pe Thurema, care era numai crispă și inhibiții. Așa cum soarele te face să uiți de griji. Soare. Mare. Natură. Tăcerea sentimentelor. Eliberarea de sentimente. Greutățile, emoțiile, complicațiile cu Thurema. Sufletul mi-e obosit. Sau poate cedează.

4 aprilie 1936

La bordul lui *SS Bremen*. Beată și înnebunită de durere, singurărate, regrete, emoții. Numai de n-ar fi încercat Rank să mă posede în exclusivitate, de-ar fi rămas doar amant! Nu știu ce spun.

Când am ajuns la el acasă, stătea în ușa, cu atâta tristețe, dorință, tandrețe în ochi încât am fost profund mișcată, mișcată așa cum nu mă așteptasem să fiu. Tot ce a fost frumos a revenit într-o străfulgerare, am fost copleșită de regrete.

Când vorbeam, magia renăștea, ca înainte. Privirile noastre nu se dezlipeau una de alta. Ah, singurăratea, singurăratea. El, mai subțire, mai tânăr, bronzat, blând. Și surâsul. Surâsul atotștiutor. Nu mai era rezistență fizică, ci dragoste, doar dragoste. O oră ca să-l văd, mai scund decât mi-l aminteam, mai slab, mai sănătos, mai puțin urât, cu ochi atât de blânzi, cu surâsul atotștiutor. Fatalitate. Totalitate. Da, este așa cum i-am scris, am rămas fidelă celor întâmplare între noi și nimeni nu a mai ajuns atât de aproape, mistic vorbind. Eu n-am acceptat parțialitatea. El spune asta. El n-ar putea fi mai puțin întreg. Râul [Hudson] curge pe sub fereastra lui, el e resemnat, lucrează ca înainte, nu există nici o altă femeie în viața lui. Dar se teme, se teme de femeie, de viață, de mine. Se controlează.

Ochii noștri spun totul. Vorbele noastre nu spun nimic, în afară de momentul în care convenim în glumă să semnăm un contract în alb. Fără să știm ce vrem. De ce n-a luat el tot ce-i puteam dărui ? De ce s-a agățat de mine, s-a agățat, s-a agățat, s-a agățat ? O oră care mi-a justificat călătoria la New York. Fulgerul înțelegerii. Aproximarea de el. „O să te pierd din nou ? O să te pierd din nou ? Mi-ar fi mai bine în viață dacă n-aș cere absolutul”, a spus. Mai bine în viață, îmi puteam oferi trupul lui Donald, Arline, Bel Geddes, Frank - de ce nu i-l puteam oferi la fel de ușor și lui Rank ? De ce nu ? Ei nu cereau sentimente. Oferi carapacea, cu buze și vulvă umede. Posesie. Ce înseamnă să fii posedat ? Henry

a avut parte de totalitatea mea, dar această totalitate, când a devenit insuportabilă, când am descoperit că el nu era întreg, de teamă, s-a scindat și m-am îndreptat spre Allendy, spre Rank și ceilalți. La New York am trăit într-un milion de bucăți. Un milion de bucăți. Dragoste fragmentată. Când am început să mă îndepărtez de un Henry fragmentat, evaziv.

M-am îndepărtat atât de mult!

M-am pierdut din nou. L-am pierdut. Am fost eliberată zile în șir de obsesiile mele.

Alte iubiri.

Pasiunea pentru Thurema a pierit. Nu știu ce a ucis-o. Are ceva ce paralizează viața. Frica. Frica ei. Frica ei de viață ucide viața.

Durerea de a-i părăsi pe Rank, pe Thurema. Mi se părea că întreaga mea ființă era atât de stârnită încât îmi simțeam toate iubirile deodată, și era insuportabil. Atât de multe iubiri. Ce sunt eu ? Amanta Lumii. Înnebunită de dragoste. Înnebunită de dragoste. Întregu-mi trup în suferință, suferința despărțirii, a pierderii, a schimbării.

Henry a venit la unsprezece, când vaporul începuse să se miște, întrebându-se mirat: „Ce se întâmplă?”

Henry era acolo. În toate aceste ultime zile, când îl vedeam atât de rar, când îmi petreceam serile cu Thurema, dimineața mă uitam prin crăpătura ușii lui - crăpătura pentru micul dejun - și îi vedeam pantofii, cămașa albastră de pe fotoliu, pantalonii și mă gândeam: *Henry e acolo*, apoi simțeam o mare liniște și mă duceam să-mi iau micul dejun cu un fel de bucurie recunoscătoare. Henry e acolo. Henry e acolo.

5 aprilie 1936

Henry și cu mine stăm de vorbă tihnit, dar cu pasiune, despre schimbările din noi. Acum înțelege ce am scris pe

vapor în drum spre New York anul trecut, că el și cu mine, prin interacțiune, am făcut schimb de suflete. El e clasic, mai înțelept, a câștigat enorm ca putere de înțelegere. Eu am devenit guvernată de afecte, primitivă. El are mai puțină nevoie de relație directă, de experiență directă; el cunoaște acum oamenii prin înțelepciune, prin înțelegere. Eu mă arunc în trăirea directă, în experiența plină de pasiune. Călătorim în sensuri opuse. Remarc toate acestea pe un ton tragic. Nu și Henry. Spun:

— Pentru că apoi vom fi despărțiți, ca două planete care se deplasează în direcții opuse.

Henry răspunde:

— Spui asta pentru că întotdeauna ți-a fost frică de despărțire, dar eu am încredere. Relația noastră e solidă. Poate suporta totul.

El are încredere. Eu nu. Văd în toate o amenințare, un sfârșit, o ruptură. În certuri, în dezacorduri. Mi-e frică să mă extind *complet în felul meu, numai pentru că l-aș putea pierde pe Henry*. Încerc să-mi potrivesc ritmul cu al lui și nu merge. În zilele acelea, la New York, când îmi trăiam aventurile, uitam de Henry, dar mă și gândeam: probabil n-o să ne regăsim niciodată.

Pe vapor, sufăr dacă sunt nevoită să stau singură. Distanța dintre noi - o lungă după-amiază. Se întâmplă ca Henry să nu fie omul care să se fi simțit vreodată apropiat de cineva. A fost întotdeauna independent față de părinți, față de soții, n-a fost niciodată ca Hugh sau ca Rank, genul care se dizolvă în celălalt.

Când sunt nevoită să dau ascultare dorințelor mele, cum ar fi călătoria la New York, sufăr din cauza unui conflict oribil cu eul meu feminin, care se teme să nu-și piardă fericirea personală în efortul de împlinire. Pentru Henry a ieșit bine; experiența lui cu psihanaliza i-a sporit înțelegerea. Chiar mă ajută acum, când iau totul prea personal și mă implic afectiv. Asta înseamnă că cea mai mare parte din ce am făcut pentru mine i-a îmbogățit atât pe Hugh, cât și pe Henry. Trebuie

să țin minte asta. Dar femeia din mine se vaită și visează să cedeze, să se piardă pe sine, să renunțe, să capituleze.

Henry combate jurnalul. Eu spun că are o rațiune de a fi pur omenească. E un prieten. Mă face să mă simt mai puțin singură. Dar el susține că e dăunător pentru mine ca artist. E o căutare a adevărului. Îmi ucide imaginația. (Ciudat cum am ales știința psihanalizei, singura care m-ar putea face mai exactă, mai sinceră.)

Am lămurit multe între noi în această călătorie. Henry zice că imaginea pe care o arăt lumii încă nu este cea reală. Este o imagine idealizată, chistică. Mi-a vorbit despre mască, încearcă să-mi scoată la iveală personalitatea reală. Henry și psihanaliza mă ajută să fiu sinceră.

La New York am avut odată o seară în care am stat singură. Am luat cina în grabă, entuziasmată de toate ideile pe care le aveam în cap. Mă bucuram că sunt singură cu jurnalul. Aveam o mulțime de lucruri de spus. E vorba de *comuniune*!

I-am spus lui Henry: „Gândirea tuturor bărbaților e ipocrită, pentru că e impersonală. Femeia e mai aproape de adevăr, pentru că ea ia totul personal”.

Rank se consolează cu *idei*. Eu n-am putut accepta totalitatea, pentru că însemna perfecțiune și mă simțeam vinovată dacă acceptam iubirea absolută. Și am învățat limbajul bărbaților; folosesc interpretarea lui Rank, care pare mai cuprinzătoare și rănește mai puțin. Vină. Orice vrei. El nu știe că totul se leagă de iubirea trupească, atingere, dezmiertare, gură.

E ciudat totuși că, de vreme ce bariera sexuală s-a rupt în mine (nu în întregime!), de vreme ce am învățat să mă culc cu străini, am învățat să-mi placă trupuri, trupuri de străini, de vreme ce nu mai sunt Fecioara „*sauvage*” și tot ce e trupesc pare mai ușor, la fel mi se întâmplă și cu Hugh

sau Rank. E mai puțină senzație personală, mai degrabă una generală, din uter. Bărbații, nu bărbatul. Henry voia să-mi pierd totalitatea (care înseamnă ochi, suflet, sex orientat spre Henry), astfel că a creat Târfa. Iar acum, de dragul măreției sufletești și spirituale a lui Rank, m-aș putea culca cu el. Dar de ce să facem speculații ? Asta nu vom putea recupera niciodată. A ajuns să-i fie teamă să se dăruiască. N-o să se mai dăruiască niciodată.

Pacienți care spun că au încercat să gândească psihanaliza. Henry i-a spus unuia dintre ei: „Nu gândi. E o aritmetică ce se desfășoară în întuneric”.

Henry Mann spunea: „Henry nu are priceperea și subtilitatea ta. Văd din psihanaliza pe care i-a făcut-o lui C. că nu ajunge în profunzime. El e mai superficial”.

Nici unul dintre pacienții lui nu a suferit la despărțirea de Henry. Nu exista un atașament profund. Henry este destul de onest ca să recunoască asta, în contrast cu reacția pacienților mei, și să spună: „Poate nici nu le-am făcut psihanaliză”.

Nu vrea să depindă nimeni de el.

A fost uluit de cât am suferit când am părăsit New Yorkul. Henry are o anume duritate, o lipsă de atașament și de dragoste.

La multe din cele spuse de Rank am răspuns: „Nu știu. Am încetat să mai gândesc”.

„Te invidiez”, a zis Rank.

Mi se părea că în fața lui eu eram cea dizolvată senzual, cea care trăia doar prin simțiri, nu prin idei. Poate că asta era ceea ce salvasem de forța lui analitică, viața mea afectivă. Mă deranja că nu lăsa lucrurile așa cum erau. Dar îmi lipsește atât de mult forța lui când sunt cu Henry!

Aș fi lăsat bucuroasă explicațiile la o parte și aș fi încercat contactul fizic. June așa rezolva totul. E un mod de a fi fericit, orb. Ideea doare. Conștiința doare. Știința doare.

Luciditatea doare. Relațiile dor. Viața doare. Dar să curgi, să plutești, să trăiești natural nu doare. Mi se închid ochii. Plutesc, plutesc într-o lume de senzații.

Henry îl citește pe Emerson, pe Emerson care m-a tulburat atât de tare când aveam șaisprezece ani. Pe Henry, Emerson îl trezește. Eu nu-l vreau pe Emerson acum. Nu mai vreau zone arctice.

Scrisoare către Rank: Ai spus că nu vrei să scrii, dar n-ai spus că nu vrei să scriu eu. O singură scrisoare, te rog, pentru că sunt lucruri pe care trebuie să le știi, lucruri care pot să alunge tot ceea ce ne doare. În scrisoarea pe care ți-am tri-

mis-o de la Montreal, scrisoarea de despărțire, n-am avut drep-

tate deloc. N-am știut, n-am știut până nu te-am văzut, acum

câteva zile. Nu m-aș fi despărțit niciodată de tine, niciodată, dacă n-ai fi vrut să renunț la iubirile mele materne. N-am în-

cetat nici o clipă să te iubesc. Deunăzi, când te-am văzut, m-am

simțit exact ca înainte. Totul era complet, era întreg. N-a avut

loc niciodată o schimbare în dragostea mea, ci o frică de integritatea ta, care m-a făcut să mă retrag fizic pentru un timp.

Nu știu de ce trebuie să-ți spun toate astea. Știu că e prea târ-

ziu. Am văzut totul dintr-odată, în ochii tăi. Am simțit că to-

tul era ca înainte, dar că nu va reveni nicicând la viață, pentru

că tu nu mai credeai. Ochii tăi păreau blânzi, dar erai ironic.

Poate mă înșel. Înțelegerea mea pălește. Acea căsnicie supremă

a eşuat, dar nu-mi mai pasă. Trăiesc orbește, natural. Poate că

să-l păstrez pe bărbatul care simte și gândește ca mine încât aș fi făcut și aș fi spus orice. M-am oprit pe la mijloc ca să-mi beau cafeaua cu Henry, să facem o plimbare pe chei, să luăm cina, în timpul căreia am mai avut o discuție intimă, personală, din acelea care stârnesc din nou tot ce simțim; Henry spunea că sunt în mine atâtea lucruri latente, în sens emersonian, atât de multe pe care nu le exprim, dar pe care oamenii le simt; oamenii simt toate misterele, secretele, straturile infinite. „Crezi că am caracter în sensul emersonian ?“ l-am întrebat. „Asta e bogăția ta cea mai mare“, a zis Henry. Apoi am citit din Emerson și am fost invadată de puritate și grandoare. I-am spus lui Henry că probabil el are un suflet mai mare decât al meu, pentru că el era simplu, nu ca mine, deșartă, zgomotoasă și strălucitoare. Am citit până la miezul nopții, apoi am făcut dragoste cu sincronizarea perfectă a orgasmului și a spasmului dintotdeauna, o armonie totală, apoi Henry m-a învelit foarte tandru și m-a lăsat singură. N-am putut să dorm. În minte mi se compunea urmarea la scrisoarea către Rank. Am aprins lumina și am terminat-o, simțind o imensă comuniune cu Rank, imediat după comuniunea cu Henry. Curgerea a doi curenți puternici.

Iar astăzi, după noi dezmierdări, Henry se poartă foarte blând, foarte tandru. Am simțit o undă de forță. Il voiam pe Rank în condițiile puse de mine; îl voiam pe Rank pe culmi, pentru beții, nu pentru viața de zi cu zi. Mi-am amintit că mă plimbam pe Fifth Avenue cu Thurema în ultima noastră seară împreună și eu am spus: „O să ne urcăm pe Empire State Building și o să te las acolo, în vârful lumii, până mă întorc“.

Beție. De ce a vrut Rank să prindă această flacăra care sunt și s-o transforme în nevăstă ? Eu n-am să stau locului niciăieri, din cauza multiplelor mele laturi, a straturilor și a mistrelor latente, a ceea ce voi deveni.

Totalitatea nu e posibilă, fiindcă eu nu pot fi întregă decât în relație cu mine însămi.

Vorbesc cu Henry despre ceea ce e personal în femeie, despre suprastructura bărbatului, despre teama mea de invenție, minciunile mele, felul în care caut adevărul, sau o suprastructură în artă. Cred că mi-e frică de deformare în artă pentru că simt că de asta am parte în viață.

În zilele în care nu numai că sunt îndrăgostită de lumea întreagă, de bărbat și femeie, de fostele mele iubiri, de trecutul meu, de toți cei pe care îi cunosc, dar și de mine înșami, atunci iată cum mă văd: vie. Văd și iubesc dansatoarea, piciorul ușor, eforturile de a râde, de a fi superficială, gravitatea și îndrăzneala mea. Ceea ce-mi place cel mai mult la mine sunt îndrăzneala, trucurile, curajul, felul în care îmi sunt fidelă mie însemi, fără a provoca prea multe neazuri sau prea multă durere. Focul din mine, felul în care îi scuz și-i înfrumusețez pe ceilalți, credința mea în ceilalți.

Ceea ce urăsc sunt vanitatea mea, nevoia mea de a străluci, nevoia de aplauze și sentimentalismul meu. Aș vrea să fiu mai dură. Nu pot să fac o glumă, să tachinez, să râd de cineva fără regrete.

Am aterizat cu bucurie la Paris. Mulțumită. Soare. Libertate. Liniște. Hugh care îmi oferă liniște, care nu mă rănește niciodată. Dulceață.

Hugh a planificat o excursie în Maroc. Marocul era un vis.¹

Fez. Tocmai am plecat de pe balcon, unde am stat să ascult rugăciunea de seară ridicându-se deasupra orașului. Coșeșită de tot ce am văzut.

¹ Anaïs Nin și soțul ei s-au îmbarcat la Marsilia pe 15 aprilie 1936, cu destinația Alger, iar de acolo au plecat cu trenul spre Fez. Două zile mai târziu, de la hotelul Palais Jamai, Nin îi scria lui Henry Miller: „Te bucuri că am venit fără jurnal?” Amintirile ei povestite ulterior, din care sunt incluse aici numai câteva paragrafe și care au apărut în întregime în *The Diary of Anais Nin, 1934-1939*, au fost adăugate, se pare, la volumul inițial din jurnal după întoarcerea ei via Cadiz, Granada și Sevilla. O parte din impresiile ei i-au fost transmise și lui Miller într-o serie de cărți poștale și scrisori scurte (vezi *A Literate Passion*, pp. 299-305).

Mister și labirint, străzi complicate, ziduri anonime, taina caselor fără ferestre la stradă.

Fez e imaginea eului meu interior. Asta explică fascinația pe care o exercită asupra mea. Poartă un văl. E plin și inepuizabil. Labirintic. Atât de bogat și de proteic încât eu însămi mă pierd.

Fez e un drog. Te prinde în mreje.

Straturile orașului Fez seamănă cu straturile și secretele dinăuntru meu. Ai nevoie de o călăuză. Călătorind, adaug tot ce văd la ființa mea. Nu sunt o simplă spectatoare. Nu e vorba de observație pură. Ci de experiență. De expansiune. E uitare de Sine și descoperirea sinelui afinităților, a infinitului, a lumilor nemărginite din interiorul sinelui.

Mă întorc la un Henry pasional, un Henry mai iubitor decât îmi amintesc să fi fost vreodată. Atent. Treaz. Eu, atât de pasională, până-n vârful unghiilor. Noaptea trecută a fost incredibil - să poți ajunge la paroxisme fizice din ce în ce mai înalte. Mi-am băgat limba întregă în gura lui, cum nu mai făcusem niciodată, un nou abandon, pur și simplu limba întregă, pe care a reținut-o între dinți; și sexul, ca o gură larg deschisă, un orgasm cutremurător. Și o discuție la cină despre cea mai profundă diferență dintre noi: noblețea mea, mândria mea, și grosolănia lui. Zicea că era ceva ce nu putea pricepe, așa cum eu nu puteam pricepe cerșetoria și auto-miliriile lui. El a deschis subiectul. Eu m-am bucurat, fiindcă era o vreme când Henry încerca să sfărâme în mine ceva ce era întreg, ceva ce el nu putea vedea, posedea, înțelege, și în astfel de momente simțeam că încercă să mă distrugă. Il imploram să nu încerce să mă schimbe, să mă banalizeze, să mă vulgarizeze. În timpul călătoriei, ca și în timpul șederii cu tata, descoperisem o esență care nu se putea dizolva. Pot să-i cedez lui Henry ca să-i fac pe plac până la un punct, pot să fiu flexibilă, suplă, înțelegătoare cu el, dar am ceva ce nu pot schimba care îl deconcertează. Aseară mi-a spus, cu lacrimi în ochi:

— Dar acum văd că e o noblețe, ceva ce eu n-o să am niciodată și nu pot înțelege.

— Numai să nu fie ceva ce urăști.

Dar îi stârnește antagonismul, așa cum pe mine slugăria și clovneriile lui mă umilesc. În astfel de momente mă simt întotdeauna răsplătită pentru tot ceea ce Henry nu vede (și prin urmare nu iubește); eu mă apropii ceva mai mult de adevărata fericire și afecțiune. Din când în când, se întâmplă și miracole. Henry vede și atunci ajunge să iubească.

Sunt într-o stare de spirit foarte sănătoasă. Am învățat să întorc fluxul gândurilor melancolice. Demonii care mă devorează par înfrânți. M-am întors din Maroc dolofană și liniștită, psihic vorbind. Nu mă las să lăncezesc. Mai puțin chin, anxietate, reflecție asupra unor imagini dureroase; realizez că totul se află în imaginație. Nu știu ce m-a însăntoșit. Am plecat în Maroc fără jurnal. Gândurile despre eșec, visele de suferință, accentul pe limite, înfrângeri, discordie, toate astea au dispărut. Lucrez și cu autosugestia; *îmi călăuzesc visele*.

M-a ajutat să-l văd pe Hugh cum suferă noaptea când nu poate să doarmă. Am văzut exagerarea, risipită de ivirea zorilor.

Bucurie. Speranță. Putere prezentă și viitoare. Nici o teamă. Nici o neliniște. Râs. Eu și Henry am râs chiar și când i-am găsit un prezervativ în buzunar. Sunt conștientă de forța legăturii noastre. Pot să râd de lucrurile mărunte. Să râd.

Desinvolte.

Henry atât de evident îndrăgostit. Mă tachinează în legătură cu New Yorkul. A visat cum un vapor se scufunda, dar el mă ținea în brațe și nu se temea de nimic. Am ezitat să pun mâna pe jurnal. E legat de boală. E posibil un jurnal sănătos ? Nu știu. De ce a fost întoarcerea asta atât de diferită de cea anterioară? Pentru că am sfârșit-o cu New Yorkul ? Am atins limita ? Mi-am epuizat febra ? Sunt ca o

femeie însărcinată. Plină și bogată. Înfloritoare. Și trupul meu la fel.

Sănătate ?

Sfârșit ?

12 iunie 1936

Afară. Afară. Mai întâi a fost Fez-ul afară, soarele, marea. Apoi Parisul afară și eu pe străzi, alergând între avenue de la Bourdonnais și Villa Seurat. Cartea, *The House of Incest*, sosind în pachete mari. Scrisori de trimis. Coaforul. Rimei turcoaz pentru gene. Betty de psihanalizat. Noul apartament ales pe quai de Passy, pe malul Senei. Scrisori către Thurema, căreia Rank i-a dat viață. Am grijă de Henry, care trece printr-un „buzunar de aer“, cum zice el.

Pierdută, dispersată, nisipoasă, frivolă, deconectată.

Injecții pentru tuse măgărească, tuse grea noaptea și oboeală, dar și eforturi de a rămâne sănătoasă.

Apoi scrisori superbe de la Charpentier și Madame Charpentier despre *House of Incest*. Nici un ban de la New York. De plătit taxele lui Henry. Cumpărături pentru noul apartament, care trebuia să fie modern cu orice preț, o necesitate psihică. Împrejurimi noi, un ceas de perete făcut din scoici, carpete albe de lână din Maroc, telegrame trimise prietenilor din toată lumea și prieteni noi, și vise prevestitoare, încă nici un nor. Nici un pic de gelozie. Afară.

George Turner devenind din nou febril, nesocotindu-mi ordinul (dat la New York): doar o dată, apoi uităm totul. El și cu mine, împreună cu soția lui și cu Hugh, înghesuți în lift, lipiți unii de alții, o mare învolburare de globule roșii și albe. Ne pipăim unul pe altul prin această învolburare. În taxi, genunchiul lui lipit de al meu mă face să mă simt ca în liftul de la Barbizon Piaza coborând rapid, ah, atât de conștientă de această vitalitate fierbinte dintre picioarele mele în timp ce merg. Așa că atunci când telefonează și mă imploră, consimt la o întâlnire cândva în viitor.

Apoi soarele a dispărut cumva. A dispărut. Am rămas fără bani. Am încetat să trimitem cărți și telegrame. Afară. Să mergi afară. Steaguri roșii fluturând.

Titluri din ziare: „*C'est done une reforme ? Non. Sire. C'est une revolution*”. „*Les greves*” (Greve). „*Greves terminees*.” „*Greves nouvelles*.” „*Greves en cours*.”

Afară e numai iarnă și urât.

13 iunie 1936

Fraenkel pleacă în Spania pentru că Henry este infidel ideilor, relațiilor. Nici o continuitate. Roger mă invită la prânz. Soții Saharov surâd afectat, hiperestetici, prea multă artă. Dineu astrologie, căutând un soare în Capricorn și întâlnind-o pe Marguerite Svalberg, scriitoare, visătoare.

La Louveciennes, mă îmbrac din nou cu hainele lui Chiquito și Fraenkel e atât de excitat încât îmi fură un sărut.

Mă plimb pe malul Senei, gândindu-mă la agerimea lui Rank. Agerimea lui Rank. Să scriu acum despre el, să am bucuria de a retrăi toate astea ? S-o fac ? Sena curge. Eu sunt în viață. Vreau să rămân vie omenește. Jonathan Cape mi-a respins romanul despre tata.

Când a început otrava să acționeze din nou, insidios ? Când s-a spart strălucitoarea carapace exterioară ? Mă înec din nou, brusc, în melancolie. Mă înec. Am obosit să-l ajut pe Henry să trăiască și să scrie. Nu. Nu Henry. Ci otrava. Fără nume.

E asta agonia jurnalului ? Ultimele vestigii ale cancerului ? Vindecare ? Cicatrici ? Găsesc tot mai puține de spus despre boală. Iată. Jurnal. Doctor. Iată-mă.

E șapte și jumătate și sunt flămândă și obosită.

15 iunie 1936

Să-l luăm pe Gonzalo [More]. Gonzalo e un tigru care visează. Un tigru fără gheare. Gonzalo și soția lui, Helba

Huara. Aud despre ei, despre peruani, femeia al cărei dans fără brațe a inspirat dansatoarea din *House of Incest*. Aud că e bolnavă de doi ani. O visez palidă, epuizată, nici o le-gătură cu dansatoarea strălucitoare pe care am văzut-o, apoi o văd intrând în studioul lui Roger, arătând exact ca în vi-sul meu, și o îndrăgesc instantaneu, și ea pe mine. Gonzalo e înalt, cu pielea smeadă, cu ochi de animal și păr negru pre-cum cărbunele. Mă tulbură prezența lui fizică și aerul lui visător. Astăzi, plimbându-mă, am simțit o fierbințeală între picioare, gata să cad în brațele cuiva, din dragoste de dra-goste și dragoste de viață și dragoste de bărbați, pentru că simțeam o fierbințeală atât de mare între picioare.

Gonzalo. Sau George. Mereu un bărbat neobișnuit și unul comun, iar din cauza celui neobișnuit, a lui Gonzalo, mă tem să nu sufăr, așa cum am suferit din cauza lui Artaud și a lui Eduardo. Așa că ies din nou, dansând cu Helba Huara, stând de vorbă cu Gonzalo, sărutându-l pasional pe Henry, plângând pentru că Henry scrie despre June. Aici e dure-rea, aici e boala. A pierde. Frica de a pierde.

Mă tem să nu-l pierd pe Henry în favoarea Helbei, sau în favoarea femeii din Budapesta cu care urma să se vadă. Când se discuta despre Budapesta, într-o seară, cu el de față, am suferit atât de mult încât nici n-am putut vorbi. Îmi era rău de durere. Demonul, ăsta e demonul; jurnal, doctor, lume, Dumnezeu, vindecați-mă, ajutați-mă, salvați-mă. Su-făr, sufăr cu umilință.

Pentru că Henry nu e întreg, nu e un absolutist, trădează pe toată lumea, până și pe el însuși și pe Dumnezeu (scrie în cartea despre June). Henry nu a fost sincer decât cu mine, ceea ce l-a salvat și ca artist.

După una dintre discuțiile noastre aprinse, Henry s-a re-tras din viața stupidă de cafenea. Începe totul singur, dar atât de dureros, atât de stângaci. Până și azi își începe cartea despre June cu un citat laborios din Abelard. Eu sunt de pă-rere că citatele sunt literare. Nu sunt bune decât când ai de-a

face cu idei, nu cu experiența. Experiența trebuie să fie pură, unică. Nu-mi spui: „Tot ce simt pentru tine a fost exprimat de Nietzsche”.

Henry se teme de foame sau de boală tot atât de mult cum mă tem eu să nu-i pierd pe cei pe care îi iubesc.

Când sunt în reverie printre oameni, vocea îmi vine din altă lume. Henry a remarcat contrastul dintre conversațiile mele calde, apropiate, pasionate (în cea mai mare parte cu el) și atitudinea mea slabă, ineficientă, de pe altă lume, când sunt mai mulți oameni în jur și îmi pierd interesul.

Le sunt recunoscătoare bărbaților care mă pot îmbăta puțin fizic, pentru că mă eliberează de robia mea afectivă și obsesivă față de Henry. Plăcere.

26 iunie 1936

Quai de Passy 30, Paris, al șaisprezecelea arondisment. Etajul 7.

Un nou decor, creat fără speranță ori bucurie, fără sentimentul permanenței sau convingerea că ar fi potrivit. Dar inevitabil frumos. Frumos și modern, simplu, estival, plin de bucurie. Pereți portocalii, covoare albe de lână din Maroc, scaune din stejar natur și piele crem, o masă uriașă din lemn de pin cu suprafața sablată ca să arate ca nisipul palid de pe plajă. Luminozitate, fără formalism, fără somptuozitate.

Creat în zile fierbinți și în chinurile unei perioade de separare de Henry, suferind din cauza neomeniei lui atunci când scrie și de gelozie.

Ii sunt recunoscătoare lui George Turner pentru puterea lui *de me distraire de ma douleur*.

Da. Turner. Din noaptea petrecută în apartamentul lui, când am dansat împreună și am simțit o dorință violentă; apoi la New York, unde nu l-am vrut din cauza lui Henry și a lui Rank, și totuși i-am cedat; apoi la Paris, în lift și în taxi, din nou beție; apoi, într-o după-amiază, a venit să mă

vadă și eu eram înfiorată și plină de dorință, și am făcut dragoste în patul meu, dar eram agitată și nu mi-a plăcut.

Dar ieri, ieri a venit aici, și mai erau în apartament Madeleine, omul care muta mobila și Chizuito, în camera de alături; iar eu și George ne-am așezat pe canapea și am simțit valuri de dorință violentă, gurile ni se deschideau din nevoia de a săruta și de a mușca, privirea lui era încetoșată și a spus:

— Eram excitat numai la gândul că vin aici. Doamne, ești cea mai senzuală femeie pe care am cunoscut-o vreodată, aș vrea să te posed chiar în clipa asta, mă doare cât de mult te doresc. Hai să ne imaginăm - desfă-ți picioarele, desfă-ți picioarele. Aseară mi te-am imaginat, mă jucam cu tine, făceam tot felul de nebunii.

Ne-am ridicat în picioare lângă fereastră.

— Pot să-mi bag degetul acolo, pot ? Lângă fereastră, mi-a ridicat rochia și mi-a simțit mierea curgând. Și ameteala, senzația de cădere, de topire, nevoia de gură și sex.

— Îți arăt apartamentul de închiriat, ca și cum ai vrea să vii să stai acolo, am spus. Hai să ne prefacem.

Am fugit cu el jos, dar apartamentul de închiriat era ocupat, așa că ne-am oprit în liftul foarte mic și eu am zis:

— Hai să rămânem aici și să apăsăm pe butonul de etajul opt.

Și acolo ne-am oprit. Ii țineam penisul în mână, era atât de tare, atât de mare și deja un pic umed, și m-a posedat chiar acolo, în liftul cel mic, sălbatic, oh, sălbatic, în timp ce liftul urca și cobora de mai multe ori, așa că acum ori de câte ori urc și cobor mă simt beată de dorință. Și cine e George Turner ? N-are importanță. Nimic nu mai are importanță în afară de beția asta.

Azi l-am văzut pe Henry. îmi scosesem inelul. A făcut o scenă. S-a aruncat asupra mea cu atâta dragoste, atâta dragoste, agățându-se de mine, că toate temerile și îndoielile mi s-au spulberat. I-am spus că mă simțeam ruptă de el, cum mă mai simțisem și în timpul altor izbucniri ale nepăsării

lui. L-am rugat, l-am implorat să-mi spună adevărul: era totul bine între noi ? Dar cum pot să cred în Henry, când eu ieri l-am putut dori cu pasiune pe George și azi mă puteam topi de dragoste și pasiune pentru Henry ?

Ce ușurare, faptul că nu-l iubeam pe George, senzualitatea pură; ce refugiu de suferință! Cât îmi plac vorbele lui George, avansurile lui erotice, felul în care face dragoste, afectivitatea lui, fața mobilă, feminină, ochii albaștri, pasionali.

Henry e îngrijorat cu privire la vârsta lui, la faptul că îmbătrânește.

E ciudat cum am dansat cu George acum vreo opt ani și el m-a fermecat (farmecul lui era proverbial în bancă; cariera lui amoroasă, cum era vânat de femei). Dar nu existase acea scânteie violentă care transformă farmecul în dorință.

Se pare că sufăr mai mult de teama că îl pierd pe Henry atunci când îl înșel. Cred că aștept pedeapsa. Nu știu. Noaptea. Caut noaptea, ca să simt, să trăiesc, să cunosc doar prin căile nopții, sensul, viziunea focului. Ori de câte ori Henry se îndepărtează de creația lui, plonjez în noapte, în senzualitate, și ea vine întotdeauna *după* un moment întunecat de durere (ca la New York), când îl simt pe Henry numai nisip și material spongios, fără substanță, nimic de care să te prinzi, abis, dizolvare.

Noaptea de chin la New York, noaptea în care a început cartea despre June, când eu am plâns: „Ține-mă, Henry, ține-mă strâns, îmi va fi greu să suport asta omenește. Te iubesc în felul acela absolut despre care tu spuneai că nu mai există. Cred că tu mi te-ai dăruit mie, așa cum mi-ai scris atunci, prima dată când am fost la New York“. Mi-am revărsat toate sentimentele: „Astăzi am nevoie să te aud spunând că totul e bine între noi doi. Am nevoie să te aud spunând asta“. In loc s-o spună, Henry m-a sărutat apăsător și, după ce am făcut dragoste, a continuat să mă sărute - aici începe dragostea.

3 iulie 1936

O, jurnalul meu, ce revărsare de viață! Toată gelozia, toată durerea dizolvate în bogăția trăirii senzuale, în dorința mea pentru George. Eu și George dansăm din nou la petrecerea de casă nouă, dansăm sub felinarele palide din hârtie pe muzica fredonată de trei tahitieni, în timp ce sora lor dansează. Sena curge, licărește, tahitienii dansează și cântă, pereții portocalii, lumina felinarelor, și Gonzalo magnific, *le tigre qui r'ève*.

Gonzalo, indian incaș, cu ochi și păr de cărbune, cu o față frumoasă. Îmi amintesc prima noastră întâlnire, când frumusețea lui m-a șocat, întunericul, intensitatea. Gonzalo, mistic, visător, pur; *noblesse*, grandoare, calitate, profunzime, rasă. Gonzalo șoptindu-mi în timp ce dansam: „ Anaïs, Anaïs, ești atât de puternică, atât de puternică și atât de fragilă, ai o asemenea forță! Mă tem de tine. Ce influență ai asupra mea! Mă tem de tine, Anaïs, cea mai frumoasă muzică pe care a creat-o tatăl tău e vocea ta, e atât de ciudată, ești toată numai sensibilitate, ești floarea a tot și a toate, ești stilizarea, parfumul tuturor lucrurilor, ești unică, Anaïs”.

Toate astea în spaniolă. Sângele meu înțelege spaniola. Aud spaniola prin întunecate canale subterane. Mereu am așteptat limbajul spaniol al dragostei. Ca să-l aud mai bine, obrazul meu atinge obrazul lui întunecat de indian și aș vrea să mă țină în brațe așa cum mă ține George o clipă mai târziu, să mă țină numai ca să mă simtă, să mă strângă fierbinte, și dansăm, cu sexele sudate, fierbinți, arzânde, spunând: Desfă-ți picioarele, Doamne, te vreau îngrozitor, te-aș poseda chiar aici. Curvă, curvă, în sfârșit curvă.

Dar dansul cu Gonzalo e un vis. Anaïs, te-ai lovit cu capul de o mie de ori de zidul realității, tu nu vezi orașul, casele, bărbații ca atare; tu vezi dincolo de ele.

„Anaïs, am văzut mii de femei, dar nici una ca tine...”

De ce, Gonzalo, de ce tu nu mă strângi în brațe ca George ? De ce întotdeauna trupul o ia într-o direcție și

visurile mele în alta ? Gonzalo, stau aici în seara asta, cu ochii tăi ca noaptea, o noapte fără lună. Trăiesc acum în noapte ca o lună ce sunt, ca numele lunii pe care îl port, stau aici cu tine pentru că m-ai învăluit în visuri. Mă tem de tine tot atât de mult cât te temi tu de mine. Mă tem de vis, de visul care mă smulge de lângă George, care dansează fierbinte, lasciv, erotic, cu gura roșie, cu ochii languroși. George e gelos pe Gonzalo, mereu emoționat, senzual, George mă ciupește, mă înșfacă, i se taie răsuflarea, e bolnav de dorință. Gonzalo e și el gelos, intuitiv, mă caută, mă găsește dansând în colțul cel mai întunecat cu George. Sena licărește, curge, luminile râd, oamenii dansează, sărutându-se pe balcon. Allendy privește, de Maigret, Henri Hunt, Marguerite Svalberg, bărbați, femei, femei frumoase, cu fețe catifelate, senzuale, o ambianță senzuală, toată lumea e senzuală, mulțumindu-mi azi pentru o petrecere minunată, minunată, e ca o noapte la club, pur și simplu o noapte pe balcon, poezie, Gonzalo - leul mândru.

A doua zi Henry pare departe și, odată cu el, durerea constantă pe care mi-o provoacă spiritul său distructiv, căci acum știu că Henry distruge tot ce iubește, devorează tot. Dacă eu sunt poezie și iluzie, așa cum June era poezie și iluzie, el devorează, devorează totul cu realismul său, distruge, trebuie să distrugă, să devoreze. E subtil, nu știu cum se întâmplă. Trăiesc din nou, singură, cu Helba, cu Gonzalo, din nou iluzie, poezie. Încep să înfloresc iarăși - noi creații, o pelerină albă pe care o flutur în timp ce revoluția vuitește în jurul meu - trebuie să fie mai multă poezie, mereu mai multă.

Gonzalo. De la bun început, vocea lui m-a chemat. Câtă tandrețe în vocea lui, câtă ardoare. Prima dată când ne-am întâlnit el i-a spus lui Henry: „Soția ta e minunată, e superbă”. Și mie mi-a fost frică, așa cum ți-e frică de frumusețe. Casa mea e ca interiorul unei cochilii, alb-crem și oranj pal, luminoasă. Cu Gonzalo totul rămâne nespuse, el mă simte întregă, nu există cuvinte, ci valuri-valuri de cunoaștere mis-

tică. Visător. Visător. Adormise cu cartea mea lângă el, o citise iar și iar; *House of Incest* e ca un drog pentru el, mi-a spus.

Cercuri. Douăzeci de ani în care am așteptat acest moment, momentul în care mă întind într-un pat de hotel din Cadiz fără un jurnal, pentru că apele otrăvite ale regretelor și recapitulărilor și-au încetat curgerea. Jurnalul ca oglindă, jurnalul ca asigurare, jurnalul în loc de conversație, odihnindu-se acum în timp ce și eu mă odihnesc pe un pat dintr-un hotel din Cadiz, fără a avea nimic la care să meditez, nimic de rumegat. Viața a trecut așa cum am trecut eu prin Fez, nelăsând nici o urmă. Soarele e pe apă, ochii și gura mea sunt deschise, trupul meu e deschis, respir și iubesc fără nevoia de a spune: *Respir, iubesc*. Când am fost prinsă în pivnițele întunecate ale catedralei, când eram copil, mi-a fost frică să nu rămân închisă între zidurile propriilor mele spaime; eram legată și bandajată în durerea mea ca o mumie, din cauza calvarului de douăzeci de ani de îndoieli. Un lung sir de lupte cu un sine schilodit.

În trăirea senzuală e numai plăcere, ca în a iubi pe toată lumea în loc să-l iubești pe Unul Singur. Gonzalo, tu ești Unul. Ce-o să-mi ceri ? În ziua în care George mi-a putut oferi beția ca beție a pasiunii am fost recunoscătoare. Gonzalo, te-ai întors oare ca să-mi reamintești de iubire când sunt o târfa, când mi-am despicat fustele și mi-am făcut o nouă jachetă din marochin roșu, când nu mai vreau să tind spre nimic din ce nu poate fi atins, nici spre lună, nici spre stele ? Mă bântui, Gonzalo. Mi-ai spus, în spaniolă: „Te-ai putea amesteca vreodată cu cineva care nu are sângele tău ?“ Vorbește despre sânge din cauza cuvintelor în spaniolă.

5 iulie 1936

Petrecere. în atelier. Cântăreții tahitieni. Mulți oameni pe care nu pot să-i văd ori să-i aud. Gonzalo e mai înalt decât

toți, cu ochi întunecați ca niște caverne fără fund, strălucitori, Gonzalo, cu brațele lui brun-auriu goale, Gonzalo, care încă îmi șoptește în ureche: „ Anaïs, ce forță ești, spirituală și vitală, ești învăluită în mit și legendă, ești ca un bici, când te-am văzut am simțit un șoc, îmi stârnești orgoliul, mă simt treaz pentru prima dată, vreau să *fiu*, Anaïs“.

Dansăm împreună, dar fără senzualitate. Visul ne învăluie, ne vrăjește. Peru. *Hacienda* lui. Cultura indiană, legendele, distanța dintre oameni. Zdrobitoarea imensitate a naturii. Frumusețea corpului său, mirosul părului. Sub atelier, cu un etaj mai jos, este o cameră. Când cobor, Gonzalo coboară și el; suntem împinși, mișcați, orbiti. Cobor și stăm față-n față, eu spunându-i că Hugh o s-o conducă pe Helba acasă (Helba ceruse să fie dusă acasă).

— O duc eu, spune Gonzalo, dar nu se mișcă, se uită la mine.

— Nu pleca, spun eu, și magnetismul ne împinge, împinge trupurile și capetele laolaltă. Spun: *No se vaya, Gonzalo*, stând foarte aproape de el, iar el se uită fix la mine și mă sărută, mă sărută. Tăcere. Alerg sus. El vine și își desface brațele pentru dans. Pasiunea crește, o pasiune ușoară, ca de vis. Ieșim pe balcon, în noapte, asta e noaptea, o noapte perforată de un milion de stele, ca la tropice; stăm suspendați deasupra râului, noaptea, stelele, atelierul în spatele nostru, și ne sărutăm beți, feroce, deplin, el mă lipește de perete, pasiune străpunsă de lumini și stele, pasiune sângerând poezie, pasiune în extazul recunoașterii, săruturi ce urcă, apoi capul lui cade, genele-i lungi și negre îmi intră în gură, gura lui, trupul lui, *mi chiquita, mi chiquita, dime quando nos vemos*.

Mă gândisem odată, în atelier, când a plecat după ce mă vrăjise asemenea unui cântec incaș, îmi vorbise ca prin vis, fără să se miște: O să rămâi la marginea nopții, doar un vis ? N-o să te las, vor fi mai puține cuvinte, Gonzalo, trupul tău e elocvent, visul e intact. Dar săruturile, săruturile ca ploaia și fulgerul, săruturile și ochii ce susțin mândri privirea, ce se deschid, scrutând adânc trupul. I-am posedat trupul, m-am

întins și l-am posedat, m-am întins așa cum se întinde o femeie, deschizându-se, deschizându-se electric, Anaîs, Anaîs, *chiquita mia, chiquita mia*, adânci sunt măruntaiele nopții, înalt e visul de deasupra lumii, groși sunt norii și diafan aerul, greu e râul ce curge purtând cu el stele căzute, mituri și legende, minerale și cactuși.

„Cu cruzime”, a spus el, „cu cruzime trebuie să mă biciui ca să acționez. Suntem atât de bătrâni încât nu mai putem să ne întindem după hrană.”

Singuri, în apartamentul meu, am continuat să ne sărutăm până a doua zi.

Noaptea, pe străzi, ne sărutăm, adulmecăm. „Anaîs, tu poți să înnebunești un bărbat. Mă simt ca drogat. Mă simt așa cum m-am simțit ieșind din speluncile în care se fuma opiu, orbit, drogat. Cât mă atrage gura ta, frumusețea ta, Anaîs, ai niște gesturi incredibile, ajung la extaz doar privindu-te cum te miști și cum mergi, e nevoie de secole întregi de rasă pură pentru a da naștere unui corp ca al tău, mă obsedezi, mă bântui, sunt atât de plin de tine încât nu pot face nimic altceva, nu mă pot gândi la nimic altceva. Știi cele șapte cercuri mistice - șapte cercuri ce trebuie străpunse pentru a ajunge la miez ? Eu ajung la tine încet, încet. Vreau să-ți posed sufletul înainte de a-ți poseda trupul. Te vreau numai pentru mine. Când în sfârșit ne vom ciocni, va fi extraordinar.”

Sunt vrăjită de frumoasa lui față întunecată, de vehemența, de poezia lui. Creează în timp ce mergem, între săruturi, o pasiune albă pe care o amplifică subtil, pervers, prin refuz. Nu vrea să mă posede.

Rătăcim orbește prin orașul urât. E miezul nopții și stăm lângă râu. Pentru prima oară îi simt dorința, dar mă sperie. Prea frumos, prea exaltat. Sunt speriată, mierea îmi curge între picioare, dar fierbințeala e sus, pe cer. Suntem atât de beți de săruturi încât străbatem străzile clătinându-ne. Pieptul lui gol, brun-auriu, silueta lui cu linii molcome, neconstruind nici un os, și totuși suplu, părul lui ondulat, greu,

negru, cu câteva fire albe, ochii mai strălucitori decât ai arabilor, intenși, hipnotici, animalici; gura nu senzuală, ci delicată; sprânceana ridicată, nobilă; grandoare și noblețe de leu. E incredibil: tot ce-aș putea dori fizic, și vehemența lui, capul dat pe spate, revărsând poezie. Nu pot să cred că e al meu, nu pot să-i cred cuvintele, sunt prea frumoase, ca o căsătorie indiană - îndrăgostitul îi face curte zile în șir, se apropie de mireasă atât de delicat.

Plină, plină de Gonzalo, plutind, drogată, ca în vis, m-am dus la Henry, pe care nu voiam să-l văd. Îndată ce l-am văzut a fost ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Henry, vesel, lucrând, îndrăgostit, dând fuga să-mi iasă în întâmpinare în timp ce făceam cumpărături, pentru că începuse să plouă. Henry sprijinindu-mă de o scară și posedându-mă delirant, confiscând orgasmul unei nopți întregi de săruturi cu Gonzalo. Eu - infidelă exaltării, revin pe pământ pentru o scurtă vreme, incapabilă să mă adun, dar cu Gonzalo în mine. Henry putea încă să intre atât de ușor în trupul meu și să distrugă pentru o clipă visul!

Câteva ore mai târziu mă întâlnesc cu Gonzalo. îmi spune : „Ti-am telefonat la douăsprezece, servitoarea mi-a spus că tocmai ieșiseși. Am simțit că știu unde te duceai, ai fost la Villa Seurat, Miller are o putere senzuală asupra ta. O, Anaïs, dar eu te vreau numai pentru mine“.

Așa încep minciunile.

Semăna atât de mult cu Joaquin: mândria, intransigența, renunțarea. Când îi e sete pune un pahar de apă în fața lui și nu îl bea. „Avem o lume întregă de creat împreună." Eu tânjiseam după noapte. Iată noaptea, în Gonzalo și droguri. Simt, în timp ce vorbește febril, fără șir, că țese în jurul meu bizarerii, perversități, și mă simt neajutorată. Mă simt prinsă în jocul lui magic de așteptare și atingere a freneziei. E prea bătrân, spune el mereu, ca să trăiască într-un fel banal; prea

bătrân, prea subtil ca să ia lucrurile de-a gata. Mă conduce pe căi întunecoase, adaugă parfum, tortură, refuz, exaltare.

Scrisoare către Eduardo L. Despre mine pot să-ți spun că acest bărbat, cel mai nobil, magnific, serios, devotat și nepretențios bărbat, m-a salvat de o viață banală, m-a salvat de a fi prostituată. Îmi ține sufletul întreg în mâinile lui aurii. Mă ține într-o stare de extaz, ca la prima comuniune. Nu-mi vrea trupul câtă vreme nu-mi poate poseda sufletul. E subtil, profund, intens și mă iubește la nebunie, o nebunie pe care nu am mai văzut-o niciodată, o nebunie mistică, fără pericolul de a muri, pentru că e o pasiune deopotrivă mistică și omenească, așa cum o simt eu. Nu pot să scriu, să gândesc, să mănânc sau să dorm. Mă transformă și mă înalță.

El o caută pe Anaïs cea din trecut, cea deloc banală, cea mândră și pură. Luptă împotriva lui Henry, împotriva realității, împotriva a tot ce mi-a violat adevărata natură. Vrea să fiu o femeie pasivă. Mă domină, Eduardo. Bărbatul ăsta, din aceeași rasă cu mine, mă domină.

Gonzalo, scriu ca să fiu cu tine, ca atunci când te respir, când îți respir răsuflarea, carnea, părul. La început nu te-am văzut, nu cu ochii sufletului. Ochii sufletului meu erau închiși, Gonzalo, când ai venit tu. Bărbații aveau trupuri. Viața era simplă, fizică, fără muzică. Tu ești mult mai frumos decât ceilalți. Dar nu te-am văzut. Te-am simțit prin întuneric, Gonzalo, în seara asta, în nebunia noastră. Mergem pe străzi, ne sărutăm în plină lumină a zilei. Lumea e distrusă, prăbușită.

„Anaïs, tu nu erai conștientă de forța ta spirituală. Dacă ai fi lângă mine, în noaptea asta, nu te-aș lua, nu așa penetrez o femeie ca tine. Vreau să penetrez cea mai profundă parte a sufletului tău.“ Gonzalo, vreau să-mi amintesc întotdeauna cuvintele tale, pentru că ai vorbit ca propriul meu suflet; ai vorbit pentru amândoi.

„Anaïs, te-am iubit din prima zi.“ Până și în grădina de la Louveciennes spunea: „Tu îl iubești pe Miller“, și a fost ¹

1 În spaniolă, în original.

adevărat până în seara aceea când am stat lângă râu și m-am uitat la el, m-am uitat adânc în ochii lui de arab și l-am întrebat: Ce spun ochii mei, ce spun ochii mei acum?

Nu scriu, respir cuvintele lui dătătoare de viață. Nu vrea să mă ia simplu, imediat, asta ar fi desacralizare. M-a prins într-o plasă de vorbe, a suflat asupra mea o vrajă, m-a sărutat, m-a ținut în brațe, a lăsat mierea să curgă, m-a dezbrăcat, a îngenuncheat în fața mea, m-a adorat, m-a fermecat, dar nu m-a posedat.

Singură în dormitorul de la Louveciennes, sfârșitul Louveciennes-ului, Louveciennes murind în splendoarea unei noi pasiuni. Louveciennes moare, lemnul putrezește, ploaia cade, fantomele se vaită. Mirosoasă de bătrânețe, acoperită de catifea roșie; și Gonzalo indianul, orbitor de frumos ca un vis al Spaniei și al Arabiei, cu capul între picioarele mele, adulându-mă.

„Pielea ta a fost făcută pentru mine. Corpul tău e cel mai minunat din lume. Locul ăsta de la rădăcina nasului tău, distanța dintre ochi - așa arde toate muzeele pentru această linie de frumusețe antică. E atâta frumusețe în fiecare gest al tău, în fiecare detaliu al corpului tău. Anaïs, mă faci să plâng de fericire. Căldura pielii tale, atâta tandrețe, atâta ardoare.”¹

Când pășeam goală era în extaz. Toată noaptea, toată noaptea am visat. El a dormit câteva clipe. S-a trezit plin de dorință, alunecând în mine, apoi ieșind, repede, alungându-și dorința, febra noastră creștea, cuvintele erau ca niște dezmierdări, dezmierdările ca niște cuvinte, ca niște droguri. Din nou dorința lui, renunțarea, febra, visul, extazul.

A ucis în mine rolurile false, cele de curtare activă pe care Henry mi le cerea, instinctul lui de amant spaniol se opunea activității femeii. Am plâns de bucurie, am înțeles pe loc. Am regăsit tot ce era, înainte de Henry, pasivitatea, capitularea.¹

¹ În cea mai mare parte în spaniolă, în original; textul alternează liber între spaniolă și engleză.

Am plâns de bucurie în fața subtilității lui, a tot ce se pierduse în viața mea cu Henry, sporind voluptatea visului, fum și foc arzând, doi amanți acum, nu numai eu, amanta; doi amanți răspunzându-și unul altuia.

Închid ochii și îi văd pe ai lui, intenși și vizionari. Ana'is, asta ești tu, suntem în catedrala Notre-Dame, cântă orga, eu plâng, nori violeți cad de la ferestre. Te caut pe *tine*, înger și demon. Ne sărutăm în întuneric, fața lui e un vis în fața mea, atât de gravă, cu gura delicată, nu senzuală.

Ce e sângele pe care el îl face să fiarbă ? Sângele vechii rase, sângele trecutului meu, mândria tatei, noblețea lui Joaquin, frumusețea regalității. Ce face el să fiarbă? Sufletul meu, Dumnezeuul meu, puritatea mea - și mierea curge. I-am spus, la Louveciennes, că de trei zile curgea și asta l-a încântat atât de mult că încă mai râde când își amintește, *mi vasito de miel*, mierea pe care nu vrea s-o bea. Iar acum am înțeles și gust așteptarea, aprofundarea, nu putem sta o zi fără să ne vedem, dar avansăm printr-un fel de purificare prin foc, prin cele șapte cercuri magice, către centrul ființei noastre, călătorind încet, ciudat. Vorbind puțin, prin beția dragostei noastre, respirând păr, mirosind piele.

„Cum mi-ai umplut viața, Ana'is! Alaltăieri a fost o noapte de dragoste, cea mai frumoasă din toată viața mea. Vreau să te privesc trăind. Ce minune ești, *mi chiquita*. Trupul tău e un miracol misterios. Știi să stârnești pasiunea. Nu pot gândi, scrie sau mânca. Ce beție, *chiquita*. Cad. Nu mă pot gândi decât la tine.“ Vocea lui, vocea lui e joasă, grea, întunecată, bogată. Moliciune indiană, gesturi iuți, sprânceana ridicată, o buclă neagră grea ce îi cade după ureche, toate stârnesc o furtună de dorință în mine. Moliciunea gâtului său, pieptul brun-auriu, capul leonin. Bunătate și noblețe, inteligență iute, vie, arzătoare.

Scriu ca să-l respir. Un sentiment de fatalitate, de extrem; o teamă pe care nu am mai încercat-o niciodată ca acum, acum era o nebunie. Nebunia de a ne săruta pe balconul

acela unde Hugh sau Helba, sau altcineva ne-ar fi putut vedea. Nebunia de a dansa mereu împreună, de a sta mereu împreună. Îl pot mirosi pe degetele mele. Carnea lui, când mă mirosea amețit în catedrală, cu tămâie. Plângeam că sunt atât de goală, atât de despuiată de duritatea mea, de viața mea umană, labirintul vieții mele parcurs din nou pentru a-mi găsi rădăcinile, în tămâie.

Ce nebunie, unde o să ne ducă ? Nu mi-a fost frică de nimic câtă vreme am fost eu amanta, cea cu ochii deschiși, vizionari, dar acum două perechi de ochi ard și suntem doi incantând, mirosind, adulând, în cuvinte, rugăciuni, cu sex și viziune, trup și vise, unde o să ne ducă ? Unde ? Unde ?

Scrisoare către mama: Par cam nebună, dar sunt doar foarte fericită, asta-i tot. Am fost la Notre-Dame ieri după-amiază și am ascultat vecernia, am plâns și mi-am regăsit vechiul suflet. Nu știu unde am fost. Îl regăsisem odată, la spital, ții minte ? L-am regăsit și ieri. Am stat în biserică și am plâns, iar azi sunt fericită. Totul e atât de bine, suntem atât de liniștiți, eu și Hugh, casa e minunată, pisica e tare caraghioasă, avem biciclete și o să plecăm la țară curând, dar nu e deloc soare, nici cald, și din cauza asta nu am reușit să închiriem Louveciennes, nu s-a întâmplat nimic. O să-ți plătesc chiria mâine, arată-i asta și lui Joaquin, e pentru el, e ceea ce se cheamă stilul modern în scris, cu toate frazele curgând una după alta, o fac ca să te amuz, pentru că îți place atât de mult suprarealismul. Sper că Alidei i-a plăcut cartea mea, și ție o să-ți placă într-o zi, nu știu când, atunci când o să-ți dai seama că e toată un vis și că visele sunt necesare vieții, și tu știi că nu toate visele noastre sunt sfinte, nu-i așa, și tu ai avut câteva care nu erau sfinte, dar asta nu e rău și nu schimbă fundamental sufletul, poate cândva vei crede cu atâta tărie în sufletul meu profund încât n-or să te mai supere micile mele nebunii, n-o să te încrunți, ci doar o să ascuți și o să zâmbești așa cum mi te închipui zâmbind și ascultând când ești departe, nu mi te închipui niciodată supărată și nemulțumită de mine, sau dezamăgită, când ești departe totul e dulce, și e ca înainte, întotdeauna, când îți eram pe de-a-ntregul devotată, cum erai și tu copiilor tăi, și acest devotament a rămas, deși viața mea

s-a scindat și trăiesc cu Hugh, numai că tu nu m-ai crezut și m-ai cam îndepărtat, certându-mă pentru lucrurile pe care le făceam altfel decât atunci când eram o copilă, dar în mod fundamental, *Mamacita*, nimic nu s-a schimbat, dacă ești bun nu se schimbă niciodată nimic, te iubesc foarte mult.

14 iulie 1936

Iubesc toată lumea, tot pământul ăsta, toți oamenii - asta e pasiunea și moartea mea, intru în întuneric cu Gonzalo, întuneric, luptă împotriva posesiei și invadării; îmi văd toată viața într-o străfulgerare și din mine rămân doar fâșii când ies din mâinile lui, tânjind din nou după Henry.

Stau lângă Henry după ce am citit șaptezeci și opt de pagini din cartea lui, în care afirmă cel mai tragic dintre adevăruri : „Viața nu mă interesează, tot ce mă interesează e ceea ce fac acum (cartea asta), care e paralelă cu viața, din viață și totuși dincolo de ea... Având încrederea lui June, ar fi trebuit să devin un zeu“.

Acum că a pierdut-o, o iubește prin cuvinte; când era lângă el ura tot ce reprezenta ea, o distrugea, o ataca, așa cum în mod insidios mă diminuează pe mine prin absența adulteriei, prin faptul că nu pare să vrea să mă rețină; nu un act al dragostei prezent, ci o îndepărtare perversă, o pierdere.

I-am spus: „Henry, m-am îndepărtat de tine. Simțeam cum murim lent prin felul în care deromantizai relația asta. Era prea mare. Mai mică n-o vreau. E ceva în tine care probabil nu e capabil de dragoste, care distruge ceea ce iubește. Știam asta și am crezut că pot fi mai puternică, dar mi-ai făcut rău. Am început abia în ultima vreme să trăiesc din nou, să-mi recapăt forțele, pentru că sunt iubită. În viață am găsit ceea ce tu mi-ai refuzat, ceva prea subtil ca să poată fi definit, o moarte pe care ai împrăștiat-o iubind mereu pe alături, altceva, altundeva, nefiind întreg“.

Nici chiar în timp ce scrie despre June nu poate fi fidel acelei pasiuni; se împrăștie, se pierde în alte femei, în alte

dorințe, ca un fluviu prea larg. Nu a iubit-o niciodată cu adevărat în viață, în prezent, în realitate, ci doar prin pierdere și prin durere. Adevărul este atât de crud și toate perversiunile dragostei noastre mă sufocă, propriile mele suferințe, concesiile mele, iertarea, încrederea, dăruirea, și Henry refuzând totul, pasiv, ireal, real numai în prozaic, iar eu renunțând la poezie, căutând-o în altă parte, plângând pentru că lipsește în el. În Henry nu există nici un suflet, deși două femei i-au dăruit sufletele lor. Nu știu.

Am stat foarte tăcuți, apoi Henry a spus: „Știu că e ceva foarte rău în mine, un fel de perversiune”.

Ceea ce aude sunt vocea mea și a lui June, răsunând din mormântul pe care îl face el din momentul prezent, care cere pasiune, și atât June, cât și eu ne-am dus să primim dragoste din altă parte și am plâns după un Henry nenăscut, amantul cuvintelor, poetul care ne cheamă abia după ce am murit.

Stăteam foarte tăcuți și o lacrimă mi-a căzut din ochi, o singură lacrimă albastră din cauza genelor rimelate cu albastru, o lacrimă albastră de epuizare a durerii mele, a singurătății mele în Henry. „O lacrimă albastră, ce caraghios”, am spus. „Privește-o. N-o să fim triști. Nu știu dacă ăsta e sfârșitul. Te iubesc, Henry, dar mă îndepărtez de tine, ca să reconstruiesc visurile pe care le-am pierdut și pe mine înșami; extazul. Scrie-mi, ai grijă de Vis. Aici sunt, râd. Și n-o să fim triști; poate că forța mea va fi mai mare decât a ta, forța cu care cauți moartea vieții. Plec să găsesc viața pe care tu o devorezi într-un fel ciudat, prin urile, negările și renunțările tale.”

Stăteam în capul scărilor. Henry râdea isteric. Henry înnebunit, Henry fisurat. Henry în bucăți, numai creștături, pierderi, dizolvări, răsând, apoi ținându-mă în brațe, sărutându-mă. Nu, sunt moartă pentru tine, Henry, mă așteaptă Gonzalo. El știe că am fost cu Henry toată după-amiaza. Îi spun, malițios și crud, pentru că îl iubesc o clipă mai puțin, un grad mai puțin, o răsufare mai puțin decât mă iubește el pe mine. Henry mă sărută și eu cad în apă, în obscuritate,

disoluție, mariaj în vid, mariaj în disoluție, disoluția lui Henry, apă, dorință, eu cad, el mă duce în brațe până la canapea, e tot numai dorință, el nu poate iubi, el dorește, sexul îi e fierbinte și erect, și degetele moi, dar eu mă gândesc la Gonzalo, care mă așteaptă și nu răspund, sunt pasivă.

Gonzalo aproape că îngenunchează când mă vede: „Anaís!“ Aproape că îngenunchează, zdrobit de neliniște și gelozie. Și eu sunt ruptă în bucăți. O, Gonzalo, întregește-mă. O parte din mine continuă să plângă pentru ceea ce nu a fost împlinit de Henry, pentru ceea ce Henry nu a fost, ceea ce tu ești, în mod divin.

Nu puteam fi singuri, trebuia să stăm cu ceilalți, și a fost o tortură, dorința noastră de a ne atinge, îl simțeam ca pe un magnet, ochii lui mă amețeau. Nu puteam să mănânc. Eram bolnavă de dorință și, pentru că îmi legănam cerceii de coral, pentru că mă uitam cu tandrețe la Pita, la „Puck“, cum îi spun eu, ca să nu mă uit la Gonzalo în fața lui Hugh și a Helbei, și pentru că Pita, când ieșeam, m-a apucat de braț și am început să dansăm grațios, pe stradă, Gonzalo a plecat, întunecat și furios, și a băut toată noaptea, în timp ce eu tânjeam după el și îl așteptam. Se chinuia fără nici un motiv, mă ura, nu voia să mă vadă nimeni, să mă atingă nimeni.

Am dat fuga la el în dimineața asta. Gonzalo, vei avea tu oare puterea să mă întregești ? Rank a eșuat, atâția alții au eșuat.

În culmea durerii lui, spune: „Mergi înaintea mea, vreau să te văd mergând“.

„*iQue agonía, chiquita!*“ Vorbește de renunțare, de suferință. E oare pasiunea numai suferință, posesie, gelozie ? E șocat de nesăbuiința mea, de capacitatea mea de a comite sacrilegii; ne întindem pe patul lui Joaquin, pentru mine totul e dragoste, dragostea e una singură, Joaquin, tata, Henry, dragoste, sex, puritate, visul, unul și-același, aceeași flacără, aceeași arșiță albă, aceeași disperare.

Și eu, și June am crezut că nimeni nu ne putea smulge de lângă Henry. Dacă Henry ne-ar fi reținut, dacă Henry ar fi rătăcit pe străzi strigând: „Vocea ta mă învăluie, Anais, mă înec în ea; vorbește astfel încât să te aud, mișcă-ți capul, râzi, o, Anais, lupt cu vocea ta și ea mă frânge”. Dacă Henry s-ar fi luptat cu ceilalți bărbați, ar fi îngenuncheat, m-ar fi adorat, m-ar fi apărat - dar Henry îmi curge printre degete ca nisipul și apa: „Niciodată nu mi-a păsat destul, viața ar fi fost prea dureroasă, nu mi-a păsat nici cât negru sub unghie”. A urlat din dragoste numai când l-am torturat, iar acum trebuie să-l torturez pe Gonzalo. El îmi cere asta, el mă creează, inventează ce trebuie să fac în continuare.

Înainte de a mă duce la Henry el a suferit, așa că am fost constrânsă să mă duc la el și să-i spun ce s-a întâmplat, dar în fața suferinței lui îmi vine să râd, mânată de sentimentul puterii unui demon, a unor case în flăcări, a cărnii otrăvite. El e viciat, crud - nu puteam avea încredere în el, bucuriile, toate bucuriile noastre erau transformate într-o durere acută, așteptarea, dezmierdările, dorința refuzată, labirintul, claritate în străfulgerări, eu și Gonzalo trecând podul, vântul umflându-mi părul, Gonzalo în extaz, Gonzalo privind albeața feței mele în semiîntuneric, Gonzalo căutând tot ce am fost înainte de a apărea Henry, subtilitățile, totul ducând la lumea brută, simplă, a febrei senzuale în care am căzut, cu George Turner, înainte de Gonzalo.

Și totuși febra senzuală e în mine; visez erotic, visez contrariul vieții mele cu Gonzalo. Visez bărbați uriași care mă posedă și eu am orgasm de mai multe ori; visez bestialitate și mă trezesc cu gustul lui Gonzalo pe buze, dorindu-l; lumea cărnii îmi pare infinit de frumoasă pentru că o străbat atât de iute pe aripile cărnii brune-aurii a lui Gonzalo.

Viața e vis, coșmar, dans, foc și moarte, viață și moarte, eu și Gonzalo ne sărutăm într-o frenezie a pasiunii - „Anais, n-am mai fost niciodată atât de îndrăgostit, e ca o rană” - și stau culcată în întuneric lângă Henry, amândoi fără nici o dorință, și eu plâng isteric, ceva a murit între noi. „Nu

pot să trăiesc fără pasiune, Henry. Ajută-mă să mă desprind de tine. O să am grijă de tine întotdeauna." Henry e împietrit și tăcut. Eu și Henry ne plimbăm și el spune cu voce spartă: „Tu ești unica. Am crezut că tu ești Mama, dar e mai mult decât atât, viața nu are sens de când mi-ai spus de Gonzalo, am trăit un coșmar, e ceva atât de puternic, ceva etern”.

Henry folosind cuvântul *etern*, îmi vine să râd. Henry folosește cuvântul *etern*, iar eu nu mai am pe deget inelul iubirii lui din noaptea în care am stat cu Gonzalo pe malul râului. Eu și Henry ne sărutăm fără dorință, dar cu o dragoste ce îmi otrăvește bucuria, o dragoste muribundă care îmi tulbură când și când visul cu Gonzalo.

Eu și Gonzalo pășim ca într-o beție, sărutându-ne, pe rue de la Gaitee, iar eu văd hotelul în care am fost prima dată cu Henry și merg singură, plângând moartea pasiunii noastre, și când îl văd pe Gonzalo ființa îmi tremură de cât de mult ne-am apropiat unul de celălalt, cât de pierduți eram, Gonzalo bând, distrus de o femeie pe care n-o iubea, plutind în derivă, și eu negându-mi adevăratul eu, trăind în afara visului, ciocnindu-mă de trupuri, doar de trupuri, într-o lume caldă, senzuală, de acută singurătate.

Cât de departe am pătruns în mister; dezmierdările au venit înaintea cuvintelor, iar acum ne trezim din beția sărutărilor noastre, ne auzim unul pe altul vorbind în timp ce visăm fiecare la sufletul celuilalt, și nu pot să cred, nu pot să cred în această coliziune a spiritelor, răs și cunoaștere cuprinse în trupul zeiesc al lui Gonzalo, frazele lui neterminate penetrându-mă atât de subtil, atât de voluptuos. Gonzalo e un virtuos al cuvintelor, prin toate căile sensibilității, nuanțelor, simțurilor și muzicii, concepându-mă și înțelegându-mă înaintea disonanțelor, repudiind disonanțele, reinstaurând visul.

Stăm în fața ușii lui Roger, Roger e plecat. Stăm pe treptele de la intrare, așteptând în întuneric. El mă sărută frenetic și eu mă las pe spate, ca atunci când mi-o cerea Henry și, tot ca atunci când mi-o cerea Henry, întind mâna să-i

deschei pantalonii, dar Gonzalo se retrage, jignit. În tot ce privește sexul, Gonzalo e bărbat, are voință, e orgolios, conduce; o să-mi pună el mâna acolo în clipa în care o să vrea și îmi amintesc eforturile pe care le făceam, violările, pentru a-l mulțumi pe Henry. Trebuia să fiu eu amantul. Acum Gonzalo e amantul. Gonzalo dăruiește, conduce, poruncește, creează, face curte, adulează; eu trebuie să fiu mândră și să primesc. Eu *trebuie să fiu*. El oferă, creează; el a făcut pauzele, ocolurile, ocolurile subtile care ne-au sporit visul, au creat legenda, noaptea din jurul ei, adâncimile, adâncimile.

Plâng de bucurie. „Anaîs, mândria ta, vreau mândria ta, mândria din tine, tu ai trezit-o pe a mea.“ Și eu m-am desacralizat, m-am autoflagelat. Am avut și eu minunata lui *pudeur*. Nu i-am văzut încă tot corpul și, precum frazele lui neterminat, misterul stă suspendat și muzica ne umple de extaz, nopți de extaz, expansiune în infinit, flori ce se deschid, fără a le cădea nici o petală, tăceri, în spatele frumoasei lui fețe antice, fața care a inspirat secole de poezie, se află o lume, o lume imensă, ca aceea din mine, de armonie superioară. „*Quiero vivir, que impulso de vida me das, no sabes lo que eres para mi.*“ („vreau să trăiesc, ce sete de viață îmi dai, nu știi ce însemni pentru mine.“) El cade în fântâni de tristețe, „*Porque te quiero demasiado, chiquita.* Te iubesc prea mult.“

Amândoi simțim boala dragostei, durerea, da, febra devoratoare și dorul, dorul neistovit, atât de profundă e rana făcută de penetrare, cum m-a învăluit, m-a acordat - ce muzician, așteptând parfumul, ora, cântecul.

Oboseală. Plecându-mă în fața miracolului. Uneori nu-mi venea să cred. Privindu-i fața ce se decupa pe fundalul cerului, în timp ce ne plimbam, ascultându-l, nu-mi venea să cred. Visez. Visez fața asta, corpul ăsta, iar în spatele acestei fețe, al acestui trup, o știință, o subtilitate, un vis al sufletului și al spiritului, o delicatețe a texturii, poezie, muzică și ardoare.

O ardoare mai mare decât a lui Henry sau a tatei, o tandrețe pasională, o sumă a senzațiilor, dragostei profunde,

vibrației și senzualității. „Ce magie, Anais. Mă pierd în tine, în ochii tăi, în corpul tău atât de frumos, atât de frumos, în fruntea ta atât de pură și ochii deloc puri, în chipul tău, chipul unei spaniole din Antichitate, linia frumoasă a umerilor tăi și felul în care îți miști capul. Sunt două feluri în care și-l pot mișca spaniolii, unul comun, în stilul fetelor din Madrid care nu-mi plac, celălalt, cum ți-l miști tu, cu mândrie.”¹

21 iulie 1936

Ardem ca niște torțe. Nopti albe. îmbrățișări voluptuoase, direct din somn. M-a posedat abia acum câteva nopți, sâmbătă, în patul lui Joaquin, după ce ne excitaserăm amândoi și refuzase orgasmul de fiecare dată, toată noaptea.

Bucurii străpunse de fiori dureroși când mă gândesc la Henry. Credința și suferința lui Henry. Henry purtând încă inelul și spunând: „Nu mă tem de nimic. Relația noastră e dincolo de toate, e eternă”. Iar eu spuseseam în întuneric: „Gonzalo și cu mine ne iubim”. Dar când Henry a început să sufere, să devină palid, cu ochii încercănați, cu gura chinuită, cu vocea spartă, am început să retractez: nu mă dăruisem. Așteptam. Credeam că legătura fizică dintre mine și Henry murise. Zile în șir am suferit împreună la gândul despărțirii. Astăzi, cu o voce spartă, Henry mi-a spus că voia să creadă în această legătură indestructibilă dintre noi, că încercaserăm să ne eliberăm unul pe altul, dar era greu. O, cât de greu. Și el fusese gelos, dar nu voia să distrugă iubirea noastră cu gelozie, așa cum și eu încercasem să n-o fac. În momentul ăsta suferă, în timp ce eu am acceptat ceea ce el a recunoscut cu sinceritate ca fiind infidelități superficiale.

Când îl văd pe Henry venind spre mine sunt din nou mișcată până în adâncul ființei, mă umplu de o tandrețe imensă,

¹ În spaniolă, în original.

dar nu-l doresc sexual. E ca o dragoste maternă senzualizată. Nu am acest sentiment față de Gonzalo. Pentru mine el e bărbat, tovarăș. Nu știu. Poate geamăn. Își lasă frazele neterminate pentru că eu știu. El e visul pe care îl exprim numai în scris. Așa arată, respiră, vorbește, trăiește. Ce tortură, această ardere căreia nu vrea să-i permită să fie senzuală; fiecare mângâiere conține un sens, fiecare sărut e o comuniune, fiecare act de posedare se trage din scânteia cunoașterii. *Quiero sublimar todo, subir!*

Ascensiune. Corpul meu e distrus, e în flăcări, bolnav și neliniștit, pe culmile ameitoare ale emoției.

Ieri, toată noaptea, mierea mea a curs. Dragostea, seriozitatea și profunzimea din ochii lui îmi tăiau răsuflarea. Gonzalo, n-am mai simțit niciodată, pentru nimeni, ceea ce simt acum. Nu e instinct arzând, ci un fel de pasiune mistică; corpurile noastre vibrează sub stăpânirea ei, vibrează, vibrează, ard, se topesc. O asemenea revărsare de dragoste, dragoste tandră, n-am mai văzut. Îmi arde pielea cu sărutările lui. Stăm ore în șir într-un vis dulce de săruturi și misterioasă introspecție. Își amintește fiecare scenă, fiecare cuvânt, fiecare nuanță a întâlnirilor noastre.

Ne-am despărțit în zori, epuizați, flămânzi. Am dormit numai o oră și jumătate și credeam că sunt prea obosită ca să mai simt ceva, dar când am plecat de la Henry la trei și jumătate (nu fusesem în stare să răspund mângâierilor lui, evitându-le), foamea și durerea au pus stăpânire pe mine și nerăbdarea mea a crescut. Gonzalo mă implorase să ne vedem. Ne-am repezit unul în brațele celuilalt de parcă nu ne-am fi văzut de zile întregi. „Sunt nebun“, a spus el, „sunt nebun.“ Închide ochii, se topește în mine. Suntem ca un drog unul pentru celălalt. Ne întristăm profund când ne trezim.

Toată viața mea s-a oprit în loc. Scrisorile zac fără răspuns, rochiile mele sunt rupte, *House of Incest* adună praful, prietenii sunt uitați, psihanaliza aruncată peste bord,

viața ca o otravă ostuitoare, mintea inactivă. „*Yopersigo lo irreal*“, spunea Gonzalo. „Urmăresc irealul." M-am întors la starea mea originală, irealul, dar nu boala.

Mintea lui, subtilitățile mi se dezvăluie tot mai mult din spatele chipului visător, gânditor. Aristocratică, boemă. Când își piaptână părul lung și pășește maiestuos arată ca un rege. Cu părul vâlvoi, sărutându-mă sălbatic, arată ca un indian. Ochii îi ard cu o întunecime sacră. Pielea lui, sexul lui ciudat sunt întunecate. Pudoarea lui - nu-și arată niciodată trupul dezgolit, nu mă lasă niciodată să-l ating, să-l posed. E tandru pentru că m-am tăiat la degetul de la picior; m-a spălat, m-a bandajat. Același deget sângerând în fața unui Henry neajutorat și inert.

Astăzi l-am implorat pe Henry:

— Când ești atât de îngrozitor de pasiv, de negativist, nu-ți ești fidel ție.

— Sunt dezgustat de insuficiența mea, a răspuns Henry.

îmi vorbește despre cum June i-a ucis încrederea și i-a provocat un șoc teribil:

— Când mă aflu din nou în fața durerii, sunt paralizat, fatalist. Nu pot să acționez.

Când credea că m-a pierdut în fața lui Gonzalo, nu a putut decât să rămână tăcut în întuneric.

Văd că atunci când îl rănesc își pierde puterea, încrederea în el însuși, și pare imperativ să i-o redau, așa că i-o redau, instinctiv, și apoi mă întreb: ce mă fac ? Nu am decât trei seri și i-am promis lui Gonzalo să nu mă duc la Villa Seurat, dar i-am promis lui Henry că vin, și nimeni nu va înțelege că pentru mine dragostea-compasiune e la fel de puternică precum dragostea-pasiune.

Pe Gonzalo nu l-am mințit. E prea intuitiv. I-am spus: „Pasiunea mea pentru Henry a murit". I-am mărturisit de câte ori m-am întâlnit cu Henry.

În același timp, pasiunea mea pentru Gonzalo mă stârnește atât de tare încât mă face isteric de sensibilă și conștientă de

toate iubirile mele, în contact senzual cu toată lumea și, în același timp, mai izolată și mai mândră în visul meu (bietul George, a căzut, el aparține lumii obișnuite), dar fântâna iubirii, a compasiunii curge mai adânc, se revarsă. Sunt prea bogată. Trebuie să dăruiesc. Nu e infidelitate față de Gonzalo, Doamne, nu știu; e ceea ce decurge din ciocnirile mele intime, apropiate, individuale, ceva dincolo de personal și de cuplu, care se revarsă peste lume; e o abundență, muzica și dragostea care abundă după ce mă întâlnesc cu Gonzalo și ne atingem cu trupuri și inimi arzânde, purtând după noi și în jurul nostru halouri, și peste toți ceilalți, peste Hugh și Henry, plouă cu scânteii.

Fața lui Gonzalo. Se lasă noaptea, în care mă pot îngropa cu el, în somn și legături tainice. Cât îi iubesc tristețea, spiritul meditativ, umorul neașteptat, felul viclean și subtil în care calmează gelozia Helbei. La un moment dat, Helba a vrut să mă omoare. Gonzalo a intrat în panică. Abia mai putea vorbi. „Anaïs, mi-e atât de frică pentru tine, o, Anaïs, *mi chiquita*.”

Visează Spania, unde zidurile, convențiile, obiceiurile, legile ar fi făcut întâlnirile noastre mai dificile. Visează drumuri sinuoase, renunțări; drumul drept te omoară, se miră că eu, cu libertatea pe care am avut-o, am păstrat acea fervoare a Evului Mediu, a vieților secrete, închise, inhibitate, o fervoare revărsată și difuzată în viața modernă. Aceste continue în-lănțuiri ale săruturilor noastre, fața lui pe fundalul boitei înstelate sau al unui perete de cafea... Gonzalo. Imnuri de dragoste pentru amantul amantilor, amantul visurilor oricărei femei, posedat de dragostea lui, incapabil să doarmă, să se odihnească, apăsător de conștiință, frică de a nu mă pierde, gelozie, adulație. Scrie pentru mine ca un act de iubire, ca o dezmierdare; forma trupului său e feminină în delicatețea conturului, ochii lui când mă îndrept spre el sunt pătrunzători, vizionari și totuși orbi de emoție.

23 iulie 1936

Curentul mă poartă, iar el strigă în agonie pentru că m-am întâlnit cu Henry: „Trebuie să te am numai pentru mine. Mi-a lipsit puterea de a te smulge complet din viața ta; lanțuri grele te trag în jos, mila și omenia ta“. Gelozia îl torturează sălbatic, disproporționat; contorsionează senzualitatea, nu se supune dorinței care se aprinde; o lasă să ardă și să se stingă, revine pe căi întortocheate când sunt liniștită și ne-febrilă, nu-și arată trupul gol cu mândrie și naturalețe, doar instinctul subconștient arde pur, dar vibrant; și propria-mi naturalețe e zdruncinată, nu pot răspunde, mierea e irosită, noaptea e plină de gânduri; el caută noaptea, din senzualitatea pură se naște visul, pe care el nu-l poate vedea; astfel că pasiunea nu vine ca o explozie, ca o fuziune, ci ca o luptă și o căutare, scăldată în gelozii întunecate, crunte; o vânătaie pe coapsa mea îl urcă pe culmile disperării. În seara pe care am petrecut-o cu Henry a fost înnebunit de durere. I-am telefonat: „Nu suferi, Gonzalo“, și după aceea mi-a spus: „A fost bună suferința, m-a făcut să mă înalț. Anaïs, ce sete de sublimare am!“

Toată dulceața pământului mă cheamă, mă invită. Henry alunecă în mierea mea îmbelșugată cu atâta simplitate, ia pulsul cărnii vii; pântecul îmi tresare de viață și ritm, la fel de firesc ca respirația, carnea stă nemișcată și împlinită, visul se naște din împlinire, nu din rezistențele, pedepsele și reprimările de călugăr ale lui Gonzalo; visul se naște din simplitate, iar eu văd totul sfâșiindu-mă, pământul și cerul.

Gonzalo, cu setea lui de pericol, moarte, eroism. Energia lui se naște din nopțile noastre și vrea revoluții, comunism, acțiune. Născut rege al lumii, el nu vrea creație, ci dramă. Gonzalo, o să vin cu tine în Spania, atunci. O să-mi împlinesc obsesia din tinerețe cu Ioana d'Arc. O să mor împreună cu tine în sânge și tragedie; dar sunt tristă și, în mijlocul

noapții, vorbind despre tata, spun: „Da, vreau grandoare”, iar Gonzalo răspunde: „A fost eroic; există eroism în viața ta”.

Trag obloanele apartamentului. Urăsc ziua. Stau în atmosfera de opiu a cuvintelor, ochilor, febrei și sentimentelor lui Gonzalo. El aruncă în mijlocul visurilor mele comunismul și la început n-am înțeles, am fost rănită că eram zvârlită înapoi în holocaust, că viața era mistuită, că eram smulsă din dulceața vieții senzuale ca să fiu consumată. Din nou bucurii amare, sacrificiu, comuniune, păcat, confesiune, sacrilegiu.

Pot oare să-l înving ?

U întâlnesc dansând, cu o bucurie ce nu se aprinde între picioare; lumea varsă sânge, vreascurile se adună pentru rugul Ioanei d'Arc, al lui Gonzalo, zeu de o înfricoșătoare măreție, pentru care viața nu e de ajuns, care trăiește dincolo de mângâieri, dincolo de bărbat și femeie, care trăiește pentru a nega viața și a-l reafirma pe Cristos. Ce gust de cuminicătură catolică pe buzele mele! Unde e pâinea grosolană, caldă, de truditor, pe care mi-a dat-o Henry ? Stau întinsă lângă Henry, blândă, otrăvită de zborul meu la stele cu Gonzalo, zvârcolindu-mă, cuprinsă de febra spațiilor vaste, a altor extaze incomensurabile, mă înalț și mor în carne și oase!

„*No mires a nadie*. Nu te uita la nimeni”, spune Gonzalo. „Nu lăsa pe nimeni să desfacă toți năsturașii de la jacheta ta roșie, fii numai a mea.” Și totuși e vremea când aleg să fiu îndrăgostită de lume, când moartea revoluționarilor din Spania mă rănește ca moartea cărnii pe care o iubesc, când percep vibrații, prin toate simțurile mele, ale tuturor trupurilor și chipurilor pe care le văd pe străzi; e vremea când sunt sensibilă și deschisă la fiecare frunză, nor, pală de vânt, la ochii din jurul meu, la trupuri, când văd mai clar ca oricând frumusețea lui Pita, moliciunea pielii lui Henry, poezia lui [Conrad] Moricand, puritatea adolescentină a lui Hugh, când mă dizolv de pasiune și tandrețe dincolo de Gonzalo.

Devin mai ușoară și mai pură, pășesc străină de toți și de toate, ca pe vremea lui June, fără pălărie, fără lenjerie de

corp, fără ciorapi, pășind săracă, pentru a simți mai bine realitatea, a fi mai aproape, mai puțin învăluită, mai puțin protejată, pentru a mă purifica, las în urmă oamenii pe care nu-i plac cu adevărat, falsitățile, formele, continuitatea.

îmi doresc să fiu săracă. Dăruiesc tot ce am, rochia preferată, bijuteriile, banii, pentru că sunt împlinită, îmbogățită, fecundată, rănită și posedată, și îi mulțumesc lui Dumnezeu că a lăsat un bărbat să vină, să ia, m-a lăsat să trăiesc, să sărut, să fiu inundată, curtată, arsă, distrusă, să fiu vie. Sunt recunoscătoare, recunoscătoare.

Către un prieten: Nu am fost insensibilă, cum crezi tu, la drama politică din jurul nostru, dar nu am luat partea nici unei tabere fiindcă pentru mine politica de orice fel e putredă până la miez și bazată pe economie, nu pe idealuri. Suferința lumii nu are un remediu decât individual. Cum eu, ca individ, dau totul, nu simt nevoia să particip la o mișcare. Dar acum drama continuă. Spania sângerează în mod tragic. Mă simt tentată să îmi definesc loialitățile. Dar rămân în afară, hotărât, pentru că nu găsesc nici un lider în care să am încredere sau pentru care aș muri, nevăzând decât trădare și urătenie, nici un ideal, nici pic de eroism, de dăruire de sine. Dacă aș vedea un comunist care să fie un om mare, un bărbat, o ființă omenească, l-aș sluji, aș lupta, aș muri. Intre timp însă, ajut în cerc restrâns și aștept. Oamenii mă vor lichida din cauza originii mele (împușcă pe oricine are unghiile curate, se spune în Spania), cu tot cu dăruirea mea individuală. Și odată cu parfumul, cu unghiile curate, catedralele, blănurile și castelele va pieri și poezia. Nu pe rege îl prețuiam, ci simbolul unui conducător. Acum nu mai avem nici conducători, nici ceremonii, nici ritualuri, nici tămâie, nici poezie. Doar o luptă pentru pâinea de zi cu zi. Suntem, cu adevărat, foarte săraci.

25 iulie 1936

Aseară am adormit citind ce scrisesem despre Gonzalo, ca să re trăiesc și să gust experiența. Nu mă pot trezi din vis. Opiu. Când ne întâlnim alergăm întotdeauna unul spre

celălalt. El vine tocmai de la Denfert-Rochereau, numai ca să mă sărute jumătate de oră. Eu trec pe lângă garsoniera din rue Schoelcher, unde m-am simțit cândva atât de singură, trec pe acolo cu Gonzalo. Mergem pe străzi îmbrățișându-ne, sărutându-ne. Mister. Vorbim foarte puțin.

Am ieșit aseară cu Hugh și la unsprezece și jumătate am spus: „Acum trebuie să te las, trebuie să-mi fac apariția la o petrecere pentru cartea mea“. Hugh acceptă, dar insistă să mă ducă acolo. Ii dau adresa Colettei. Intru pe străduța întunecoasă și mă ascund în pragul unei uși până pleacă Hugh. Aștept câteva minute, cu inima bătându-mi tare. Dacă ar aștepta după colț, pândind, dacă m-ar urmări de-a lungul străduței întunecoase din spatele Villei Seurat, m-ar urmări apoi pe rue des Artistes și m-ar vedea oprindu-mă la numărul 10, ar vedea lumina aprinzându-se în garsoniera lui Roger și l-ar vedea pe Gonzalo la fereastră ?

Merg repede. Lui Gonzalo îi plac nechibzuința mea, îndrăznelile mele, riscurile pe care mi le asum. Mă așteaptă în capul scării. Miezul nopții. Flăcări în ochii lui, și chin. Chiar am fost cu Hugh ? A mai venit cineva cu mine ? Veneam de la Villa Seurat ? Am aruncat salteaua pe podea, în spatele unei draperii, „ca un bârlog al opiomanului“, a zis el, și aseară l-am copleșit, tigru a fost eliberat, l-am încărcat de senzualitate. În zori, când m-am ridicat în picioare să mă pieptăn, el m-a tras înapoi; de trei ori în noaptea aceea pasiunea lui a curs în mine. „Ce diferență, cu tine“, striga el, „o, ce simt cu tine, *chiquita*. De ce mă gândesc mereu la tine când aveai doisprezece ani ? Din pasiunea mea de a crea ființe omenеști (el a creat-o pe Helba). Mă gândesc la începuturile tale, înainte de America. Atunci aș fi fost mai aproape de tine. Eu cred în dragostea exclusivă, *chiquita*. Am nevoie să știi că ești numai a mea. Nu pot să te împart cu nimeni. Nu am mai iubit niciodată astfel. La doisprezece ani, erai mai spaniolă.“

I-a văzut pe catolicii din Peru biciuindu-se într-o frenezie fanatică. Atrage suferința. Asta mă face infinit de tristă. Caută tortura. A găsit-o, în trecutul meu plin, în evadările

mele, în sentimentul de nesiguranță pe care i-l dau. Dar sunt tristă. Pentru că dragostea lui e scăldată în durere, cum era dragostea mea pentru Henry. Mă excită profund. Corpul și fața lui mă țin prinsă într-o vrajă. Îl privesc, îl ador din priviri, vocea lui mă tulbură. Ochii lui. Pudoarea lui. Spune că el e creștin și eu păgână. „Eu beau vin roșu, ca sângele lui Cristos”, spune Gonzalo. „Ție îți place vinul alb al lui Bacchus.” E surprins că nu-mi place să mă spăl după ce fac dragoste. Nu te deranjează să simți că a rămas în tine ?

„îmi place”, am spus, „destul cât s-o beau.” Noaptea trece repede. Nu poate dormi din cauza dorinței de a mă săruta.

Îl vede pe Henry la Dome înconjurat de prieteni mediocri și se întreabă: cum rezista Anaïs acolo ? N-o pot vedea pe Anaïs printre ei. Așa că îi povestesc cât am suferit că lui Henry îi plăceau scursurile.

Dimineața eram cu Henry, evitând posesia. El spunea: „Ar trebui să am curajul să plec singur și să scriu”. Dar n-o s-o facă. A apărut *Primăvara neagră*, dedicată mie. Eu sunt armătura lui Henry. Ce se va întâmpla acum ? Pot fi muză fără dragoste ? Dragostea mea e numai compasiune. Nici pic de dorință sau comuniune.

Deasupra unei lumi care se prăbușește. Cu cât se dezintegrează, cu atât îmi vine să afirm mai puternic posibilitatea dragostei personale, a relațiilor personale. Stăm pe salteaua de fumat opiu a unui visător, deasupra vulcanilor, „*Como sabes querer, chiquita*”. Cum știi tu să iubești. „*Que ternura*”, ce tandrețe. După ce mă posedă, mă iubește și mai mult.

Nu a plecat în Spania cu ceilalți.

27 iulie 1936

Prima minciună spusă lui Gonzalo. Aseară m-am dus să iau cina cu Henry. Am discutat ultimele pagini, care sunt cele mai cumplite descrieri făcute vreodată dizolvării și vidului. Am vorbit despre gargantuismul lui Henry, despre faptul

că el caută cantitatea, despre dramele și conflictele sale în fața pierderii sinelui, a organelor vitale, cantitativ, și în fața caracterului impersonal, simbolic, al dramei americane a spiritului care stăpânește prea mult materialul. I-am spus că experiența personală cu June a umbrit brusc experiența mulțimii, a demonstrat că tot restul nu avea nici o valoare.

L-am ajutat pe Henry să-și transforme materialul. Am suflat sens peste străzile și mulțimile lui. Am încercat să-i pun organele vitale la loc înăuntrul său. Până și azi.

Acum, în cartea asta, se dezvăluie înfricoșător boala lui Henry, toate motivele suferințelor mele, dizolvările lui, emoțiile lui atrofiate din pricina mișcării continue în mulțime, eul lui ce se pierde atât de ușor în mulțime („zdrobit de oraș”, scrie el), acest eu pe care l-am urmat, l-am iubit, de care m-am agățat, pe care în cele din urmă l-am reinstaurat în relațiile noastre personale.

Dar ce lume interesantă, lumea lui. Mereu schimbătoare, neliniștită. Pășeam prin ea, redescoperindu-i defectele, monstruozițările, perversiunile, vulgaritățile. Vorbeam din nou în același sens, creând împreună, simultan, și eram înflăcărată. Vorbeam înainte, iar Henry spunea: „Chiar asta aveam de gând să fac...”

Creție.

Nu creez împreună cu Gonzalo. El nu e un creator. El are ochi, urechi, nas, văl palatin, degete, capacitate vizionară, dar nu creează.

Amant. Mă așteaptă în garsoniera lui Roger la miezul nopții. Ii spun lui Henry: „Nu pot rămâne în noaptea asta, pentru că Hugh e la Helba și a insistat să mă ducă acasă, și nu am nici un motiv să fiu plecată toată noaptea”.

Gonzalo stă culcat pe salteaua pe care am aruncat-o pe podea. Nu m-a văzut cu Henry. E vesel, înflăcărat. Corpul lui brun e viu, viu. Iar o oră mai târziu spune: „*Yo no soy creador*“: (Nu sunt creator.) El analizează, filozofează. Nu e un creator. De asta trăiește, de asta a luat toate drogurile, de asta e comunist, de asta e atât de frumos să-l iubești, să trăiești cu el. Își aruncă întregul eu în prezent. În viață. Nici

o scindare. În viața mea e o luptă perpetuă pentru a aduna bucățile. Creator și mort în viață, Henry; bărbat în viață și necreator, Gonzalo; și eu, atât creând, cât și trăind; așa că îl părăsesc pe Henry, o cochilie, o umbră, pentru corpul brun, viu, arzător al lui Gonzalo. Dar sunt tristă, plină de amărăciune. Nici o schimbare în viața mea. Nimeni nu va înțelege. Nimeni. Nimeni. Tristețe. O luciditate profundă, abisală. Abisul sub un sărut. Cad.

Ce cred eu despre „lume”. Când trimit scrisori, telefonez, caut oameni, mă duc la o cafenea, la o petrecere, caut ceva, ca atunci când m-am întors de la New York. Când găsesc (o experiență profundă, Gonzalo), mă opresc să gust, să aprofundez, să mă dăruiesc total.

Henry merge înainte. Alte cafenele, alte filme, alți oameni, mediocritate, un flux. Nici un fel de selecție, nici un fel de aprofundare, nici o judecată de valoare.

30 iulie 1936

Lumea bărbatului în flăcări și sânge. Lumea bărbatului dezintegrandu-se în război. Lumea femeii vie, cum e în cartea asta, cum va fi întotdeauna, femeia dând viață și bărbatul distrugându-se, carniagiu peste tot în jurul meu, moarte și ură și diviziune, și eu atât de obosită să-i mai ridic pe Henry, pe Hugh, pe Eduardo, Rank și acum pe Gonzalo. Slăbiciunea lui Gonzalo, atât de dornic să moară pentru mine, căutând în mine numai beția și visul, iar când nu sunt lângă el, Pernod-ul. Gonzalo cu o sticlă în buzunar, grăbindu-se spre moarte, cu comuniștii, și eu plângând la filmul cu marinarii de la Cronstadt; eroism: eroismul de a muri, dar nu eroismul de a trăi, de a iubi, de a mângâia și de a-ți apăra propria lume, sufletul.

Lumea mea personală e nezdruncinată, dar mi-e greu să aud muzica dacă îmi sună împușcături în urechi, mi-e greu să

aud muzica dacă mama și Joaquin sunt în pericol în Mallorca, Eduardo e în pericol, tata e în pericol în Spania.

Henry scrie, iar eu îl întreb: „Dacă ne-am pierde unul pe altul cum s-au pierdut oamenii în revoluția rusă, ce-ai face ?“ El se îngrozește. Nu are forță să trăiască, el are forță numai în cuvinte.

Capul lui Gonzalo pe sânul meu, visând; tot ce vreau de la tine este visul, tu ai puterea să mă îmbeți, și primul nostru dezacord apare când spun că tu crezi că visul se naște din negarea dorinței. Eu cred că visul se naște din dorința noastră împlinită; după unire, ne ridicăm mai puternici; din senzualitate ne ridicăm mai sus, înflorim mistic. „Tu ești păgână și eu sunt creștin. Eu vreau sublimarea”, spune Gonzalo, înăbușind astfel senzualitatea, iar eu mă simt muribundă, otrăvită, sufocată. Nu mai am senzualitate, acum că ea a murit între mine și Henry. Nu-i pic de senzualitate în sălbaticul Gonzalo, care s-a hrănit cu tămâie, și toată forța mea stătea în trăirea cărnii.

Am obosit să lupt împotriva distrugerii.

1 august 1936

Căldura mea, naturalețea mea câștigă teren. Noaptea trecută Gonzalo a fost mai liber, aprofundându-și mângâierile; adormim saturați unul de carnea celuilalt, scăldați în ea, el stând culcat cu capul între genunchii mei, iar eu cu sexul lui în gură și, încet, mă îndrăgostesc de carnea lui, pe măsură ce devine mai carne; încet, ne posedăm unul altuia carnea, în somn, toată noaptea.

„Sunt un laș, Anaïs. Nu pot să te părăsesc. Nu pot să renunț la tine și să mă duc să lupt în Spania. Așa ar trebui. Mă copleșești și mă droghezi, Anaïs.”

Carnea lui frumoasă, mirosul lui. Voi triumfa eu asupra morții ?

„Pentru că te iubesc, Anaïs, vreau să mor. Numai moartea poate veni după asta, numai moartea e destul de mare pentru asta.”

Nu a plecat în Spania. Mă tem în fiecare zi. Din sete de măreție, de holocaust, ar muri. Exaltarea duce la disoluție. Că Gonzalo distruge viața în jurul lui e evident. Oamenii se uită la mine cu neliniște. Charpentier, care a ghicit, îmi oferă forța lui: „Pari la ananghie, pari pierdută, șovăielnică”.

Par obosită, nervoasă. Nu am nici o bucurie. Cântecele mele vine dintr-o lume distrusă. Unde mi-e bucuria ? O bucurie străpunsă de melancolie. Ce tristețe în dragostea noastră ! Gonzalo spune: „Mi-e rușine de fericirea noastră, când tot restul lumii suferă”.

La opt dimineața dau fuga acasă, la Hugh, la timp ca să-i pregătesc micul dejun, ca să-l trezesc cu tandrețe. La prânz dau fuga la Henry și citim horoscopul lui, făcut de Moricand. La patru sunt lângă patul Helbei, cu intenția de a rămâne; dar Gonzalo mă imploră să nu rămân, să merg cu el la cuibușorul nostru. Suntem obosiți, o să dormim liniștiți împreună. Dar odată ajunși acolo, nici pic de somn, doar pasiune arzătoare. Imediat după noaptea noastră, o nesfârșită sete și foame.

2 august 1936

Noapte. Gonzalo și cu mine ne plimbăm prin Parcul Montsouris. El îi ia pasionat apărarea lui Troțki față de Lenin, ca și comunismului. Dă din cap vehement, mândru, feroce. Pare nobil și eroic. Vorbește.

Eu tocmai m-am întors după o seară cu Henry în care am citit pagini pline de forță, în care am stat în pat și Henry a spus: „îmbătrânesc. Nu mai am dorințe”. Și eu trebuie să-l consolez, să-i spun că e temporar, că munca lui îl secătuieste. Trupul lui e mort. Și odată cu el moare toată fericirea mea senzuală. O covârșitoare tandrețe față de el mă face să vorbesc cu înțelepciune. „Totul e în capul tău acum, scrii despre sex. Când o să termini asta, o să reînvii.” El spune că nu doarește pe nimeni. îi simt dragostea și chinul. E chinuit pentru că în horoscopul lui sunt șapte semne feminine și numai unul masculin.

La miezul nopții mă plimb cu Gonzalo și el vorbește despre nevoia de a te sacrifica și de a muri pentru lume. „O să mor împușcat, Anaïs. Până unde vei merge cu mine ?” *Până la capăt*, răspunde femeia, dar spiritul meu rămâne deoparte, neconvins. În afara lumii, a artei, în moarte. N-o pot vedea decât ca moarte, pentru că nu cred în ea. N-am fost niciodată atât de sfâșiată. Îmi lipsește forța de a-l smulge pe Gonzalo din tragica fatalitate, pentru că dacă smulgi pe cineva care nu e artist din lumea acțiunii și a dramei, îl ucizi. Iar acțiunea și drama mă trag pe mine în jos, pentru că eu nu cred în politică. Artă e singura mea religie. Politică, pentru mine, e moarte și sacrificiu inutil.

Și cartea lui Henry devine uriașă, scrisă cu spermă și sânge, iar Henry devine cu fiecare zi mai delicat, mai fragil, mai plin de suflet. Și corpul meu moare încet pentru că Gonzalo, cu lipsa lui de simplitate, exprimare directă și naturală, ne otrăvește senzualitatea. Încordarea, agitația, cerebralitatea lui mă calcă pe nervi, mă fac să mă simt așa cum mă simțeam înainte ca Henry să mă facă firească și lejeră. Gonzalo tresare lângă mine de exaltare și visuri, tensiuni și vinovăție, și îmi paralizează propriile dorințe, nu pot să dorm, am vise erotice violente cu bărbați mari și brutali care mă posedă. Dar dragostea lui Gonzalo crește, sexul e sacrificat, dar iubirea... în timp ce doarme îi privesc fața, umerii, un Gonzalo feminin, făcut pentru dragoste, frumos de privit când e excitat. Ce importanță are ce anume îl excită ? El e excitat și eu vreau să fiu aprinsă de același foc, dar nu pot. O pagină din scrisul lui Henry mă excită mai tare decât cărțile lui Troțki. Dar Gonzalo vrea să moară.

Trezindu-mă în zori dintr-un somn profund, m-am uitat la el. Slăbiciune și forță. Forța de a muri. Sunt tristă și gata să mor și eu, de neliniște și oboseală, gata să mor pentru că forța pe care am folosit-o ca să insuflu viață operei lui Henry, să le dau viață lui Hugh, Gonzalo și Helbei, mă slăbește.

Mierea nu mai curge. Vremea e cenușie. Nu e vară, nici soare. Tragedie și moarte. Henry spune: „îmbătrânesc”. Il

aud pe Gonzalo murmurând în somn: „ *Mi chiquita tan rica, tan rica tu boquita, tan linda...* “ La douăsprezece, trec pe bicicletă cu Hugh prin Bois de Boulogne. Și cânt. Cânt de bucurie că sunt vie, cânt fără nici o grijă, sfidător, ironic. Cânt, transpir, fac baie, mă fardez, întrebându-mă când o să ajungă războiul aici și pe cine voi salva, unde mă voi duce, la cine, la Henry sau la Gonzalo ? Pe Hugh îl voi părăsi sub acoperirea războiului și a focului. îl voi lăsa să creadă că am murit. Că viața cu el a murit. Hugh nu va suferi dacă e război și nu trădare.

2 august 1936

Gândurile pe care le ai între două întâmplări sunt aproape întotdeauna false. Ce crezi în timp ce trăiești: numai asta e adevărat. Ce gândesc în prezența lui Gonzalo (credință, emoție) e mai fidel decât procesul de separare și înstrăinare care are loc după aceea, născut din neîncrederea mea în dragoste, în mine însămi și în viață. Am încredere numai în ceea ce simt, în ceea ce trăiesc. în momentul în care gândurile și temerile mă despart de Gonzalo, așa cum m-au despărțit de Henry - sunt anihilate de emoție, de prezența celui iubit. Aceste gânduri sunt luciditatea care distruge viața și iluzia, luciditatea care l-a oprit pe Rank în pragul dizolvării. Nimic nu mă oprește, pentru că dizolvarea este o parte a vieții. Rank a refuzat să trăiască și să sufere.

în studioul lui Gonzalo, cu Hugh și Emil. Gonzalo și cu mine, când stăm unul lângă altul, tremurăm de plăcere și încercăm să ne respirăm unul pe celălalt. Un sărut furat pe scara învăluită în întuneric este extazul însuși. Simt cum intră încet în trupul meu, cum îmi posedă trupul.

4 august 1936

Aseară, la Henry, am ascultat vorbăria amețitoare a lui Moricand. Târfă, copil, drogat, schizofrenic. Pe Moricand

l-am ales ca fiind poetul printre astrologi - clarvăzătorul, îl simt fizic. Mi-ar plăcea să mă atingă. În prezența lui simt ceea ce el numește lumea neptuniană, tot ce nu pot exprima, tot ce se ascunde în spatele faptelor mele, al scrisului meu.

După ce l-am acceptat pe Gonzalo ca amant, dar nu ca pe bărbatul care mi-ar fi putut schimba întreaga viață, m-am trezit din nou singură. O imensă dezolare. La muncă, așa-dar. O muncă serioasă, sobră. E greu să lucrezi într-o lume haotică. Dar, cu o voință extraordinară, am început să scriu, să fac din apartamentul meu un paradis al păcii, să trăiesc ca și cum nimic nu s-ar prăbuși. Gonzalo a venit cu gripă și febră. Stăm înlănțuiți pe patul lui Joaquin. El a dormit pe sânul meu și s-a trezit vindecat, fără febră.

10 august 1936

Lumea e în haos. Panică. Isterie. Epidemie. Mama și Joaquin sunt acasă, în siguranță, răspunzând scrisorilor mele înflăcărate. Gonzalo e bolnav, prăbușit, așa cum mă prăbușeam eu înaintea vieții și a conflictului, abia târându-se până la școala de artă. E bolnav pentru că e înfometat de afecțiune, devotament, tandrețe, mari revărsări de pasiune pură. O după-amiază senzuală cu Henry după ce îi duc, așa cum îmi este obiceiul, un strop de mană cerească, și anume cartea lui Moricand, *Le Miroir astrologique*, ca și *VEubage* și *Transsiberien* ale lui Blaise Cendrars.

O nevoie profundă, inexorabilă de ordine stoică. Așa că lucrez la apartament, pun perdele. Îi dau manuscrisele mele lui Dem'se Clairouin. Corectez jurnalele pentru ea. Trimit exemplare din *House of Incest* la Gotham Book Mart, în New York. Scriu scrisori cu fervoare. Ordine. Și când, datorită ordinii, mă ridic deasupra clocotului, simt forța. E sinteza de care am nevoie pentru acțiune, pentru următoarea mișcare. Trebuie să-i călăuzesc pe Gonzalo, Henry, Helba,

mama, Joaquin și Hugh departe de pericol. încep să îmi reiau rolul de creator guvernând și dominând în aspecte mărunte, apoi mă lupt cu nesiguranțele, cu indeciziile, cu ezitățile și moleșeala din jurul meu. Henry e complet dezintegrat, incapabil să muncească. Toți artiștii renunță. Eu continui. E drept că nu pot scrie, dar pot trăi. Pot crea viață în jurul meu, pot da forță, stimula, apăra, iubi, salva. îmi pun toate manuscrisele în seif, împreună cu jurnalul ăsta, pe care îl voi termina diseară.

Noaptea trecută, în casa întunecată a lui Roger, Gonzalo stătea picior peste picior și vorbea: „Am fost crescut în mijlocul celei mai mari cruzimi. La hacienda tatălui meu aveam cincizeci de familii de indieni. Servitorii erau tratați ca membri ai familiei, dar dacă făceau ceva necinstit și erau prinși, exista un tribunal al familiei care îi judeca și îi pedepsea pe loc. Când eram mic am văzut multe torturi. I-am văzut pe catolici autoflagelându-se în biserici. Pe prima mea amantă, am luat-o cu mine într-un sătuc pe care fusesem trimis să-l conduc. Ea avea vreo șaisprezece ani și eu șaptesprezece. într-o zi, nebun de gelozie, gelozie de maur, am torturat-o. Am spânzurat-o de mâini și i-am atârnat o greutate de picioare. Am tras eu însumi de sfoară și am lăsat-o acolo câteva minute. în zece minute un om moare. Am simțit o mare bucurie, și totuși a fost profund nedrept. Iar când am dat-o jos murea de dorință, *se moria de sensualidad*. Toate acestea au fost îmblânzite în mine mai târziu, întâi de iezuiți, apoi de America, și încă și mai mult de Franța”.

Am simțit suflul puternic al vieții sălbatice. Eram avidă de el. îmi părea rău că Gonzalo fusese îmblânzit, că astăzi gelozia lui e masochistă în loc să fie sadică, că atunci când mă bănuiește a fi cu Henry se duce la Dome și se îmbată. Mă simt nespus de dezamăgită. Mă simt deziluzionată. A fost oare vulcanul stins ? Leul domesticit ? Spiritul înfrânt ? Un leu gripat, cu sângele subțiat de Franța, de America. Șapte ani la New York. Șapte ani în Franța. O vitalitate uriașă

secată. *Les rayons d'un feu amoindri*. Tatăl lui era scoțian, mama incasă. Poate că indianul din el se rușinase, învățase compasiunea. Până și catolicii din Peru practicau catolicismul cu sălbăticie și violență. Dar stăm și râdem în mica grădină de zarzavat a Franței, *parmis les jardiniers*. Ce facem aici, ce naiba facem aici ? Un război și o revoluție pot înghiți Franța.

10 august 1936

Gonzalo a spus:

— Când te pun în balanță pe tine, pe de o parte, și tot restul lumii de cealaltă, tu valorezi mai mult. Nu mă pot desprinde de tine. Probabil că sunt un laș.

— Nu ești un laș, Gonzalo. Doar că nu ai destulă încredere în ceilalți, în mișcarea troțkistă. Dacă ai simți o fidelitate reală, o pasiune absolută față de cauză, nici o femeie nu te-ar putea opri. Nu spune că ești laș. Uită-te la mine. Am fost deschisă, gata să fiu atrasă în politică. Îmi las instinctul să mă călăuzească. Nu simt nici o fidelitate și nici o pasiune. Și am încredere în ceea ce simt. Eu nu spun: „Probabil eu mă înșel, iar ei au dreptate”. Eu spun: „Trebuie să am dreptatea mea”. Instinctul tău a vorbit. E nevoie de mai mult curaj ca să-ți susții credința personală decât să adopți ceea ce toată lumea împărtășește. Vei avea nevoie de mai mult curaj ca să rămâi decât ca să te duci în Spania.

Dragostea crește, se adâncește. Simt un elan extraordinar. Mă gândesc la el obsesiv, chiar și când sunt cu Henry. Henry este atât de palid și tras la față!

O viață ciudată. Mă culc cu Henry și facem dragoste complet, ca înainte. Stau întinsă, liniștită și satisfăcută. Lumea fizică strălucește din nou, înflorește. Un fel de pace. Dar asta nu mă reține. Îl las pe Henry și mă întâlnesc cu Gonzalo, ca noaptea, ca focul. Ardem împreună într-un fel de tăcere. Nu m-am luptat ca să-l păstrez. Nu am pledat, nu am vor-

bit. Am stat culcată, așteptând și iubind. Nici o influență directă. Nici un cuvânt. Am așteptat. Și el a ieșit din conflictul care îl măcina. Astăzi desenează toată după-amiaza la școala de artă. Se desprinde încet de Montparnasse și de băutură. Vrea să aibă putere.

A venit Turner și, pentru că nu fusesem cu Henry o săptămână întreagă, pentru că săruturile lui Gonzalo mă excitară, m-a atras erotismul lui, sexul pur. Mă culc cu el și în acel moment îmi telefonează Gonzalo, iar Turner mă mângâie între picioare în timp ce vorbesc cu Gonzalo. Turner, foarte excitat, Turner, care are o erecție și când îmi aude vocea la telefon, și miera curgând, dar fără orgasm, pentru că văd înaintea mea chipul lui Gonzalo, în timp ce Turner îmi șoptește obscenități, cuvinte fierbinți. Și o oră mai târziu mă întâlnesc cu Gonzalo, divin de frumosul Gonzalo, prea nervos și prea rapid. Erotismul mă devorează, setea mea senzuală îmi pulsează înăuntru ca o inimă separată, un foc între picioare aprins de Henry, insașiabil. Nu pot să mă ridic, nu pot să mă ridic de la pământ, nici chiar cu Gonzalo. El e în prea mare măsură zeu, așa că visez noaptea orgasmul la simpla atingere a focului sexual al lui Turner, și mă trezesc cu imagini ale feței lui Gonzalo. Totul în bucăți. Și totuși... în bucăți, în bucăți, trup și suflet atrăgându-mă, creația atrăgându-mă, focul chemându-mă, apă și aer, pe toate planurile. înfloresc, plâng, sărut, iubesc, doresc. De ce nu-mi penetrează Gonzalo nucleul senzual, de ce nu mă posedă chiar acolo ? De ce ? Și Henry agonizând sexual, murind, diminuându-se.

Mama și Joaquin au fost salvați de o scrisoare elocventă pe care le-am scris-o ca să plece din Mallorca. Tocmai la timp.

Nu mai am vești de la tata, dar pentru mine el este deja mort.

Henry este atât de panicat, atât de slab în fața acestei descompuneri, încât s-a dus la culcare. L-am găsit în pat și am fugit ca niște infractori să vedem un film stupid. Câtă slăbiciune în viață!

Pe scrisoarea către Hilaire Hiler, deasupra monogramei mele de pe dosul plicului, am scris: „Pentru comuniști: asta nu înseamnă capitalism, ci poezie”.

Ideile sunt un element separator. Senzualitatea e un comunicant. Cuvintele mentale sunt izolanți. Zilele senzuale te fac să îmbrățișezi totul, toți oamenii, lumea, creația.

Supervielle spunea că el încearcă mereu să țină pasul cu omul care își dorește să fie.

Etat amoureux de l'artiste, perpetuu. Vibrație. În anumite zile văd atâtea guri pe care aș vrea să le sărut. Pentru că mi s-a spus că o anume formă a lobului urechii e un semn al cruzimii, mergeam de colo-colo obsedată, studiind oamenii în metrou, mecatul, pe Gonzalo, pe Henry, privindu-i intens și întrebându-mă: E crud ? E aia o ureche crudă ? Nu mai vedeam decât urechi. Ce urâte sunt urechile! Urechi de muncitori, de bețivi, de vagabonzi, de șoferi de taxi, de măcelari. Ce monstruos!

Ceea ce provoacă îndoială și suspiciune sunt minciunile și trădările propriului eu. Dacă joci teatru, te prefaci, înșeli, atunci viața însăși devine falsă, înșelătoare.

Primul bilet pe care mi l-a trimis Gonzalo a venit după prima vizită pe care am făcut-o în atelierul lui, când mi-am uitat mica agendă. Mi-a adus-o înapoi cu biletul următor: „Ți-ai uitat agenda ieri și, cum presupun că îți trebuie, ți-o aduc înapoi. Aseară atmosfera ascetică a atelierului meu s-a umplut de parfumul ei. A fost atât de ireal și a avut o asemenea putere magică, încât a trebuit să cobor profund, foarte profund în mine însumi. Gonzalo”.

Fac mai multe însemnări despre Fez. Pe străzile întortocheate din Fez nu mai încercam să zăresc acele părți din mine care muriseră, pentru a le împiedica să moară. Nu am lăsat nici o urmă în Fez. Am trăit total fiecare moment. Nu mai e nevoie să scriu în jurnal, văd. Respir. Un calvar al

îndoielii de douăzeci de ani. îndoieli cu privire la orice. La viață, pur și simplu. Și iată Fezul, de forma paginilor din jurnalul meu, numai că eu pot să-mi dau jos burnuzul, pot să-mi descopăr fața către lume.

Relația dintre horoscopul lui Henry și al meu. Aceste două teme, zice Moricand, sunt intim legate, dar în special în planul intelectualului. E un fel de fundament spiritual.

Ciudată... înflăcărea. Mergeam noaptea pe străzi, sărutându-ne printre frazele scurte, neterminate. Deodată, mâna lui foarte caldă, foarte grea s-a așezat pe gâtul meu, gura lui pe a mea, și brusc am fost atât de infinit conștientă, atât de complet, devastator de conștientă de foc, de dragoste, că aproape am căzut în genunchi binecuvântând nu știu pe cine, pentru că pot spune cu adevărat că am cunoscut cele mai înalte culmi ale pasiunii, ale pasiunii totale, senzuale și mistice. Atât Henry, cât și Gonzalo, în feluri diferite, au fost niște amanți minunați, am primit și am dăruit toate mângâierile posibile în lumea oamenilor, și asta e cea mai mare de bucurie ce poate fi cunoscută pe pământ. Dragoste, pasiune, tandrețe.

Gonzalo spune că tandrețea mea e extraordinară, că e de sorginte spaniolă și că nici o americană nu are căldură și blândețe, pe lângă pasiune.

Explorăm împreună viața lui în Peru, viața la Lima, viața cu indienii. Când îmi exagerez laturile diabolice, o fac pentru că atunci când Gonzalo spune „*Bandida, que bandida mi chiquita*“, mă sărută cu și mai multă fervoare.

Către Barthold Fles: Dacă aș fi realizat pe de-a-ntregul ce om schimbător, temperamental, pe care nu te poți baza ești, aș fi spus: Bun, îmi place asta la oameni, toți prietenii mei sunt schimbători, nu se țin de cuvânt, rătăcesc de colo-colo, foarte bine, numai că nu lucrez cu ei, nu-mi pun planurile, speranțele sau activitățile în mâinile lor. Munca mea o țin pentru mine. Cu excentricii stau de vorbă în cafenele. Asta înseamnă că sunt

dispusă să stau de vorbă cu tine în cafenele. Știu că o să mă simt bine. Dar mai înseamnă și că vreau să-mi dai înapoi cartea despre Lawrence și manuscrisele la romanul despre tata. Nu-mi place cât timp s-a scurs de când le-ai luat, timp în care altcineva ar fi făcut o mie de lucruri pentru mine. Nu-mi place faptul că nu răspunzi la scrisori, că ai venit și ai plecat fără să-mi dai nici o veste. Ceea ce-mi place la un prieten nu se potrivește cu lucrurile de care am nevoie de la un agent: ordine, continuitate și încredere. Așa că te rog să-mi returnezi ambele cărți cât mai repede posibil. *Bonjour*, prietenul meu, adio, agentul meu literar.

18 august 1936

Într-o seară, când Gonzalo a venit cu Helba și ne-am plimbat împreună cu Joaquin, am ajuns la disperare privindu-ne, fără să ne putem săruta. După ce ne-am despărțit s-a dus la Roger, a stat acolo și s-a gândit la mine. A luat exemplarul lui Roger din *Tropicul Cancerului*. A sărit în sus de durere, furie și dezgust. Așadar, asta era bărbatul căruia mă dăruiam. Brutalitate, realism, meschinărie, vulgaritate. Avea să se urce pe un vapor și să nu mă mai vadă niciodată. Ce fusese viața mea, în ce fel de lume trăisem, în promiscuitate, mizerie și vulgaritate? Și totuși eu, eu eram ceea ce eram, ceea ce iubea el. Iar asta era scriitorul despre care eu spuneam că e valoros. Întunecați și chinuiți, ne-am întâlnit doar pentru o oră. N-a vrut să-mi spună ce îl apăsa, iar eu eram de parte de a ghici. „Ce-o să ne mai certăm în seara asta“, a spus. M-am gândit că pe tema comunismului. Când a explodat, când ne-am întins unul lângă altul, am încercat să-i explic că asta era Henry înainte de a-l cunoaște eu, că oricum nu era Henry cel pe care îl știam; el mi l-a arătat pe Adevăratul Henry (astăzi, când femeile se reped la Henry și îl întrebă: „Cine e ultima ta pizdă?“, Henry roșește și se îndepărtează brusc de ele).

— Dar toată urâtenia din mintea lui, din el...

— Urâtenia are caracter, Gonzalo, ca în caricaturile lui [George] Grosz sau ale lui Goya.

După un timp însă am realizat că furtuna nu era decât gelozie și emoție și că tot ce spunea era irațional, contradictoriu, nechibzuit, așa că tot ce puteam face era să încerc să-l vindec pe Gonzalo. Apoi totul m-a copleșit, lucrurile care mă făceau să sufăr la Henry, gustul lui pentru vulgar, meschin, superficial. Și am început să plâng.

— Astăzi, oamenii cu care pot trăi nu sunt prietenii lui.

Atunci Gonzalo a fost mișcat. Am spus:

— Ai răscolit un trecut pe care îl uitasem.

— Nu e trecut, a răspuns Gonzalo, cu aceeași intuiție pe care o avea și Rank, de parcă ar fi văzut conturându-se încă umbra lui Henry.

Iar a doua zi l-am văzut pe Henry și tot ce detest la Henry; contrastul dintre el și Gonzalo este atât de violent încât nu mă pot abține de la comparații. Și îi fac o scenă lui Henry în legătură cu un lucru pueril, o scenă oarbă, plină de amărăciune, de deziluzie, fără un motiv concret, inexplicabilă, pe care el o suportă cu capul plecat, și sunt atât de tristă că mi se face rău, pentru că Gonzalo nu mă face fericită cu obsesia lui pentru politică. E dragoste și pasiune, dar nu împlinire ori fericire. El e plin de fisuri, de dualități, de contradicții. Plin de secrete. Și când îl forțez să facă mărturisiri găsesc licăriri de înțelegere, licăriri de luciditate, împreună cu o mare orbire, o absență a unei viziuni fundamentale, mereu lipsind esența. L-am vindecat de atacurile lui la adresa „turnului de fildeș” și a artei, pentru că îi spun:

— Ei bine, dacă vrei să iau atitudine, asta pentru mine înseamnă acțiune. Propriul tău conflict între individualitate și colectivitate se datorează ezitării tale de a acționa...

— O să-ți spun sincer, Anaïs, nu știu ce să fac.

Nu-l pot ajuta, pentru că, după cum am spus, suntem în perioada de *envoutement* (fermecare) a dragostei noastre. Când ne întâlnim suntem flămânzi, ne îmbătăm unul cu celălalt. Nu-l pot îndemna să se ducă în Spania ca să fie masacrat. Nu-l pot îndemna să devină troțkist, pentru că știe

că îmi trăiesc până la capăt ideile. Știe asta. Știe că odată ce credința mea va fi aprinsă, nu voi sta să-mi scriu liniștită cărțile. Dacă nu mă aprind, sunt indiferentă. Nu poate fi vorba de *moyenne*. Doar de extreme. Și stăm acolo, dogorind de dragoste, și ne trezim la fel de flămânzi, fără să hotărâm nimic. În zori ne ridicăm și plecăm, pe jumătate adormiți, la cafeneaua de la Denfert-Rochereau. Cumpărăm un ziar. Sânge, masacre, torturi, cruzime, fanatism.

Gonzalo, la trei după-amiaza, face schițe la Colarossis. Ii fac o vizită. Îl privesc lucrând, dezvăluind latura serioasă, gravă a firii sale. O clipă mai târziu s-ar putea să fie beat și să râdă la Dome.

Henry se smiorcăie pentru că Franța era singura lui speranță de stabilitate. E dependent de orașe, de lucruri exterioare ca să nu se dezintegreze. Mi-e milă de el, dar știu acum că în nici un bărbat care mă caută, mă iubește, mă adoră, în nici un bărbat cu care mă culc n-o să găsesc forță.

20 august 1936

Forța asta pe care o dau altora - tu, jurnalul meu, știi de unde izvorăște. Păcat că tu mă vezi întotdeauna în cea mai nefericită ipostază. Tu mă auzi gemând și lamentându-mă, dar când gem aici, mi-am făcut deja efectul asupra celorlalți. Când îl văd pe Henry a doua zi, el a fost afectat și fie lucrează, fie luptă pentru coeziune. Când îl văd pe Gonzalo nu se mai duce la Dome, ci petrece câteva ore pe zi desenând și cântând singurătatea și izolarea. Lucrurile și oamenii se schimbă. Îmi odihnesc capul aici și plâng, blestem și mă smiorcăi. Dar când te părăsesc, te părăsesc numai ca să crez și să dau viață. Trăiesc într-o epocă de disoluție și dezintegrare. Astăzi, nici măcar creația și arta nu sunt considerate o vocație, un destin, ci o nevroză, o boală, un substitut. Am numit jurnalul ăsta „în derivă”. Am crezut că și eu mă dizolvam. Dar jurnalul și cu mine, împreună, părem să men-

ținem întregul. Eu mă pot dizolva doar pentru scurtă vreme; atunci trebuie să creez și să mă reintegrez. La primul meu contact cu Gonzalo m-am dizolvat. Acum devin întregă.

Dezintegrarea lui Henry este o *fleur de peau*, spunea Gonzalo. A mea e mai profundă. Eu nu sunt zdruncinată de un oraș, ci de o persoană. Acum înțeleg chinul pe care îl simt acolo unde văd lejeritate, abandon, decădere. Nu e genul meu. Eu mă dizolv în dragoste, dorință, pasiune, senzualitate, nu-mi pierd voința decât prin eșec, înfrângere, masochism, moarte. Henry face acum, în *Tropicul Capricornului*, cea mai bună descriere a vidului, a dezintegrării, a decăderii. El simbolizează maladia omului modern. El e una cu haosul lumii, al orașelor, al străzilor. Anonimatul lui mă torturează cel mai tare pentru că e unul colectiv, pierderea sinelui. Eu nu mă pierd. Dezintegrarea lui mi se pare mai fatală decât a mea. Când trec de la o viață cu Henry la niște nopți cu Gonzalo și zile cu Hugh, asta e un circuit, o viață extinsă, dar nu o dizolvare, deși sunt în pragul dizolvării în fiecare clipă.

Cruzimea mea față de Henry pentru pasivitatea lui. Cum îl torturez când mă rănește! Făcându-l gelos, pomenind cafenelele în care am fost, plimbările prin oraș. Apoi îi storc niște vorbe sau gesturi de iubire, pe care atitudinea lui de chinez le înăbușă atât de des. Admiră foarte tare lipsa de compasiune a chinezilor. După ce îl pedepsesc pe Henry pentru cine știe ce mică inerție, îl iubesc mai mult. Așa că ieri eram din nou apropiați, într-o tandrețe profundă, vitală. M-am trezit după dezmiertările noastre vorbind în spaniolă. El m-a tachinat, zicând: „Te-oi fi culcat cu vreun spaniol”. Toate elementele perversității - iubesc ceea ce nu pot admira, viața lui Henry.

La zece m-am întâlnit cu Gonzalo și am devenit din ce în ce mai conștientă că el e amantul din vis. „*Uamant esclava quipourrait etre bourreau*”, spunea Charpentier.

Cântând în întuneric: „*Espana que te mueres, No bas sabido que te quiero*”

22 august 1936

Roger Klein s-a întors din Spania, la unu dimineța, și ne-a găsit pe mine și pe Gonzalo în patul lui. Pentru prima oară într-un pat - până atunci ne culcaserăm pe o saltea pe podea, fără așternuturi, „bârlogul opiomanului”, cum o numeam noi. Gonzalo furase un mic felinar roșu de pe unul din indicatoarele unei străzi în construcție, care dădea o palidă luminiță gălbuie. Ne cufundaserăm în noaptea aceea într-un fel de moliciune fără sfârșit, un izvor de căldură și fuziune, în acea contopire de răsuflări și capitulări ale întregii ființe care duce la uniuni totale, la iubiri periculos de profunde. Treaptă cu treaptă, ca treptele care urcă spre garsoniera lui Roger, pășiserăm tot mai adânc unul în altul, fiecare deschizându-se tot mai mult. Treziți din somn de Roger, am ieșit. Am petrecut restul nopții la Hotel Anjou; cercul fatal al sacrilegiilor, amintindu-mi și de Henry, și de Eduardo.

În noaptea următoare, ciocnire cu Gonzalo, când aveam doar o oră pe care s-o petrecem împreună. Gonzalo vorbește violent, extravagant, nedrept, iar șocul neînțelegerii este la fel de dureros pentru mine ca atunci când m-a atacat Henry pentru prima dată în grădina de la Louveciennes. Mă trezesc brusc la prima neînțelegere, la prima ciocnire, la prima separare.

Chinezii spun că viitorul e doar o umbră a trecutului. Există o umbră a trecutului pe drumul meu și un anume contur al lui, văzut într-un anume moment, mă poate face să tresar de parcă m-ar fi străpuns un cuțit. Am simțit această tortură când Gonzalo a atacat lumea în care trăiesc, civilizația anglo-saxonă, lipsa mea de atitudine politică, o frază din cartea mea. E un asemenea chin, o asemenea teroare, un sentiment al discordiei și al luptei, o oboseală și senzația că toate rănilile mele vechi au fost redeschise, încât atac ca un animal din junglă. Am devenit rigidă, furioasă, imposibilă, plină de amărăciune, închisă și am ripostat, l-am rănit, i-am spus că

nu mai vreau să-l văd a doua zi - cine era el să mă atace pe mine, ce făcuse el cu viața lui ? L-am rănit, pentru că în timp ce-i spun asta îmi dau seama că a reînceput să deseneze, că luptă pentru prietenii lui alcoolici, că bea mai puțin.

Ne rănim unul pe altul.

Și în asta el a găsit o plăcere voluptuoasă, în vibrații, în durere, în răni. Mi-am amintit chiar cuvintele lui: „Cu cruzime mă poți face să creez...”

Dar orele de conflict m-au distrus. Aveam să încep oare o nouă luptă pentru propria-mi existență, avea să fie asta un nou duel, ca acela cu forțele distrugătoare din Henry ? Nu puteam suporta. Eram obosită. Voiam unitate. I-am scris obișnuita scrisoare marca Anaïs, plină de cruzimi pe care nu l le putusem spune niciodată, am citit-o împreună cu el, am ars-o, mi-am regretat cuvintele, am dat vina pe menstruație, pe furtuna selenară, pe umbrele trecutului, pe contorsionările mele, pe frica paralizantă de cruzime și distrugere; am înnebunit din nou pentru câteva zile, simțind ura muncitorilor de pe stradă aliați cu fraza lui Gonzalo: „Vreau să-ți trezesc conștiința de clasă”, și răspunsul meu: „Acum am o atitudine de nezdruncinat. O să rămân în afara lumii, dincolo de temporal, dincolo de toate organizațiile lumii. Nu cred decât în poezie”.

— Dar misticismul lui Marx...

— Nu e misticismul meu.

— Misticismul tău nu e unul religios.

— Arta e religia mea.

În aceeași zi, după vizita lui Gonzalo după-amiază, am plecat de la Henry la miezul nopții, lăsându-l tandru, cu un amestec de suferință și plăcere, am dat colțul străzii, am trecut pe lângă cafenea și am ajuns la o alta, unde mă aștepta Gonzalo. Cu câteva ore înainte, îl lăsasem pe Gonzalo în fața ușii Colettei și ocolisem casa acesteia, îndreptându-mă spre garsoniera lui Henry.

Eu și Gonzalo suntem literalmente beți de sărutări. E trei dimineața și ne plimbăm, oprindu-ne doar să ne sărutăm cu disperare.

— Ce dulci sunt certurile noastre, zice el. Cum a fost seara la Colette ?

— *Hablamos chino.*

— Da, da, ați vorbit în chineză, a râs el, și noi doi am vorbit în chineză, și totul e în chineză și lipsit de sens, în afară de sărutul în care te simt a mea.

Stăteam pe o bancă și priveam umbra crengilor pe asfalt. I-am povestit despre trecutul care era umbra viitorului. În fața unui magazin atârna o uriașă cheie aurită. Am spus: „Gonzalo, ia-o ca să descuiem o casă pentru noi, undeva. Acum că s-a întors Roger, *no tenemos casita*, nu mai avem casă“.

Și nu putem suporta camerele de hotel. Amândoi am fost triști în camera de hotel.

Contrast: Gonzalo desființează călătoria în jurul lumii a lui Cocteau, pentru că nimeni nu ar trebui să scrie despre Grecia, Egipt, India și China în timp ce Spania e în flăcări; dar când mă întâlnesc cu Henry, scrierile lui Cocteau despre China sunt singurul lucru pe care îl citește în ziare și, imediat, se reinstaurează visul în locul violenței, brutalității, sadismului și holocaustului sinucigaș al spaniolilor.

23 august 1936

Gonzalo, nu putem să ne ducem într-o cameră de hotel, și nici într-un apartament, în casa altcuiva. Va trebui să fie ori o rulotă, ori o ambarcațiune.

— O rulotă! s-a aprins Gonzalo.

Ideea ne-a transformat, ne-a transportat.

— O rulotă! O rulotă, un loc în afara lumii care să fie al nostru, Anaïs. Putem să închidem ușa întregii lumi. Îmi dă un sentiment de posesie. Tu o să vii devreme și o să ne pregătim cina la foc. O s-o vopsim în culorile tale. Eu o să am un refugiu, un loc unde să evadez, să fug de mulțime, de oameni. Dar să păstrezi secretul. Nu vreau să știe nimeni. Promite-mi.

Ne plimbăm și visăm. Îmi imaginez un milion de scene, cum îmi aduc costumele, câteva cărți. Gonzalo visează, inventează.

De multă vreme Gonzalo își dorea să doarmă în patul meu, din dormitorul meu, care e acoperit cu catifea neagră. Hugh a plecat la Londra. Așa că m-am îmbrăcat în costumul meu spaniol de Maja, am aprins lumânările aduse de la Fez și el a venit. De trei ori m-am îmbrăcat în costumul spaniol pentru amantii mei. Pentru Henry, care nu a înțeles nimic, a fost doar speriat de ciudătenia faptului; pentru Rank, care a reacționat admirativ, exaltat, umil, dar care nu a intrat în consonanță cu el, căci îl găsea exotic, teatral; și pentru Gonzalo. Când a intrat Gonzalo, cu părul lui negru bogat pieptănat drept, cu aerul lui de grandoare, de noblețe, ce imagine a reflectat oglinda mea! Ce frumusețe - înalt, întunecat, intens, amantul din vis; și eu atât de palidă, cu ochii negri de-a binelea, cu gura ca o garoafă, cu toate amintirile rasei mele fierbându-mi în vine. Eu trăiam dincolo de rasă, în afara ei, dar rasa e o realitate, o realitate a sângelui. O noapte ca în transă, pătrunzând tot mai adânc în straturile ființei celuiilalt. Gonzalo refuză posesia, o pune deoparte, pentru a naște noi lumi de tandrețe, noi expresii, pentru a extinde rezonanțele, căutând nu se știe ce; căutând să uite de sex pentru că, spune el, el și cu mine ne cufundaserăm în realismul acestuia; căutând noi tărmuri, noi senzații încă netrăite.

Pentru a găsi dragostea, infinitul.

Pasiunea asexuală curge peste tot în jurul nostru. Brațele mele îl cuprind, săruturile se multiplică, se întind, acoperă trupul și răsună, cu un ecou infinit, prin carnea devenită adâncă precum o catedrală. Ce transe, ce visuri, ce valuri și explozii de săruturi. Săruturi în somn, suflete atingându-se. Sex ce palpită, dar nu i se răspunde, astfel că sufletul e cel care pulsează, pulsează în tâmples și în corpuri. „Răceala sexului”, spunea el, „a sexului pur”. Toți se plâng. Spuneam asta și când Henry voia numai sex și cel mai adesea vesel,

fără sentimente, fără emoție. Eu o fac întotdeauna cu emoție. Gonzalo cu emoții nesfârșite, cu toate nuanțele și trăsurile sentimentului, cu o mie de schimbări. Din când în când, ne simțim recunoscători.

— In ce moment crucial ai apărut, Anai's.

— Tu ai apărut tocmai când eram mai nefericită, Gonzalo.

Câte lucruri bogate și minunate dezgropăm, câte am îngropat pentru a trăi viețile altora. Dezgropate. Delicii. O mie de delicii. îmi răsucesc trupul, îl înfășor cu trupul meu. Creez peste tot în jurul meu o atmosferă caldă.

Teama de dragoste profundă nu e în noi, nu e în Gonzalo, pentru că el se dăruiește total vieții, el nu e nevrotic și, slavă Domnului, e un estet, și nu un artist. M-am temut de adâncimile acestei iubiri și m-am apărat împotriva ei cu Henry și George. M-am temut că o să pierd pământul, așa că m-am zbatut să-l ating. Iar acum pământul nu mai pare atât de prețios, pare greu și prozaic, îmi înfrânează zborul, e prea mare.

Mă gândesc la viața mea cu Gonzalo ca la un vis și o pasiune. Sunt recunoscătoare. Sunt binecuvântată. După ziua în care Hugh și Helba au stat de vorbă singuri (Hugh o psihanalizează pe Helba), iar Gonzalo și cu mine ne-am dus la o plimbare ca să ne sărutăm, aproape sub ochii lui Hugh, sau ai lui Joaquin, am vrut să mă duc la biserică, să mulțumesc cuiva, plină de recunoștință.

O zi și o noapte din viața mea: dimineața, trimit scrisori creațiilor mele umane, pacienților mei. Vine Betty să-mi citească din manuscrisul ei. înflorește. Spune: „E ciudat, totul pare să fi devenit atât de real, atât de apropiat, atât de vital". Pun paginile ei într-unul dintre dosarele mele, îl capsez de formă și o trimit acasă. La croitoreasă, îmi fac o rochie din șalul hindus, dar nu am unde s-o port. N-are importanță, e necesară, e poetică, stă atârnată acolo, e simbolică, face parte din ritual; poate dacă port rochia asta lumea va înceta să se dezintegreze și să moară. Aș putea stăvili mizeria monotoniei, opri expansiunea prozaicului. Port rochia

pentru Hugh, care e trist pentru că nu-mi mai poate proteja visele, așa cum și eu sunt tristă că nu pot să-l țin pe Henry complet în afara clocotului lumii. îl sărut pe Hugh ușor, pe ceafă, și el spune:

— Arăți așa de bine, de ce arăți așa de bine ?

Răspund:

— Pentru că am făcut dragoste aseară.

Am făcut dragoste cu el și am îndurat-o cu ochii închiși. Dar Hugh e fericit și citim ziarele împreună.

La două și jumătate sunt cu Henry, care spune: „Hai să ne facem siesta”. Soarele strălucește pe patul lui și Henry mă posedă cu o naturalețe simplă, sănătoasă, care atinge suprafața pielii mele, și orgasmul e puternic, dar mi se pare îndepărtat, pentru că e un orgasm fără pasiune, fără miracol, am orgasm, dar miracolul nu mai e acolo, simt o plăcere fizică fără ecouri, ca atunci când mănânc.

Îi citesc paginile, caut să-i redau senzația de siguranță ca să poată lucra. Ar trebui să-i cer să renunțe la atelier, să-și ia o locuință mai ieftină, dar mi-e milă de el când spune: „E singurul loc unde mi-am găsit pacea”. Așa că cedez din nou și discutăm în joacă despre viitoare călătorii, în timp ce eu mă întreb cum am putut suporta să fiu despărțită o zi întreagă de Gonzalo.

Cină cu Henry. Suprarealism englezesc. Cendrars. *Minotaurul*. „Nu simt nici un fel de compasiune”, a spus Henry, „dar reacția defensivă a început de când eram copil. Nu pot să-l înțeleg până la capăt decât pe omul care moare de foame. Nu drama din Spania.” I-am adus o față de masă și cearceafuri. Îi povestesc ce citisem în *Cabala*.

Cabala. La zece seara mă întâlnesc cu Gonzalo într-o cafenea și spun: „Steaua ta se numește Autare”. Ne plimbăm până încep să mă doară picioarele, ne plimbăm sărutându-ne, iar Gonzalo îmi arată desenele lui cu bătrâne grotești și bețivi. „De ce desenez atât de febril pentru tine, când tu nu mi-ai cerut să desenez, ba chiar ai spus « Mă bucur

că nu scrii și nu lucrezi, Gonzalo » ? Ce forță e în iubire, ce forță e în tine, chiar și când dormim unul lângă altul. Simt că se întâmplă lucruri atât de ciudate!"

Dăruiesc mai mult de jumătate din ceea ce am; de asta nu mă pot concentra asupra problemelor mai mari ale lumii : lumea mea individuală, viața mea personală sunt perfecte, prin a dăruii și a primi, pline până la revărsare. Și atâtea nevoi imense lângă mine, în jurul meu. Plutirea este o plutire prin plenitudine și bogăție împărtășită.

31 august 1936

Quai de Passy treizeci. În Peru nebunia se tratează ducând bolnavul lângă o apă curgătoare. Apa curge, el aruncă pietre în ea și nebunia îl părăsește.

Așa că mă uit la Sena, aud strigătele oamenilor: „ *La Rocque aupoteau!*“, Gonzalo și cu mine ne sărutăm, la fel cum odată, de la fereastra trenului, am văzut brusc toți copacii cu *capetele* în pământ și rădăcinile gesticulând în aer; am auzit cuvintele: *Rădăcini, rădăcini!* și o nouă *House of Incest* a început pe când eu și Hugh ne duceam într-o vizită insipidă la familia Turner, iar capul lui Gonzalo apărea oriunde mă uitam, ca un cap mitologic.

Într-o lume în care toți sunt bolnavi de dispersie, în care toți se risipesc, slăbesc, se scindează, înșală, se dizolvă, Gonzalo poate arde complet, cu o intensitate care dă glasului său, până și la telefon, o vibrație ce-mi face părul să se ridice țeapăn, precum copacii de pe marginea drumului. Sena curge și eu arunc pietre, dar nebunia nu se vindecă și *House of Incest* numărul doi se deschide cu rădăcini și cu pagina despre frică, astfel că revoluția mă va găsi nebună de visuri, de pasiune pentru Gonzalo.

Când începe dragostea adevărată ?

La început au fost un foc, eclipse, scurtcircuite, fulgere și artificii; apoi tămâie, hamace, droguri, vinuri, parfumuri;

apoi spasm și miere, febră, oboseală, căldură, curenți de foc lichid, sărbătoare și orgii; apoi vise, viziuni, lumina lumânărilor, flori, tablouri; apoi imagini din trecut, basme, povești, apoi pagini dintr-o carte, un poem; apoi râsete, apoi castitate.

In ce moment pătrunde cuțitul atat de adanc m rana meat
carnea începe să plângă de dragoste ?

La început, putere, putere, apoi rana, și dragostea, și dragostea, și temerile, și pierderea sinelui, și darul, și sclavia. La început eu am domnit, am iubit mai puțin; apoi mai mult, apoi a început sclavia. Sclavie în fața imaginii lui, a mirosului, dorul, foamea, setea, obsesia.

Hilaire Hiler scrie: „*The House of Incest* e foarte tristă și, în același timp, alină ca un drog ce poate stimula și calma deopotrivă”.

Spun oamenilor că nu scriu, dar povestea continuă să se teasă aici, scrisul care nu e scris, ci respirație.

Respirație.

Iubire. îl dezmierd din nou pe Gonzalo.

„*La Rocque aupoteau!*“

Rebecca West îmi telegrafiază să-mi rezerv seara de luni pentru ea.

Moricand spune: „Ești într-o *etat de grâce*. Pentru tine basmul e posibil”.

El mă înțelege, el înțelege lungimile de undă mai ample ale vieții mele, ceea ce el numește *les ondes* - ca un radio divin și misterios, totul din cauza lui Neptun, spune el, și mie îmi place felul lui de a trăi el însuși într-un vis.

Noaptea, în fața ferestrei mele, niște muncitori construiesc fundația pentru Expoziția din 1937, Moscheea din Timbuktu, palate algeriene, pagode indiene și chinezești, o fortăreață marocană de deșert; și în jurul edificiilor vor fi montate vase chinezești, vase malaieziene, șampane.

3 septembrie 1936

M-am mutat la marginea cartierului aristocratic, chiar la margine, lângă un pod care mă poate duce pe malul stâng, în Montparnasse, în Denfert-Rochereau, unde locuiește Gonzalo, în Alesia și Montsouris, unde locuiește Henry. Metroul ne duce și ne aduce, bogați, săraci, ne duce și ne aduce cât e ziua de lungă. Gonzalo stă noaptea pe pod după ce se desparte de mine și așteaptă să se stingă lumina în camera mea. Sau vine când nu ne putem întâlni și îmi privește fereastra. Fereastra largă, foarte largă e deschisă în fața mea. Văd luminile de pe râu, Turnul Eiffel luminat, luna roșie și, pe malul celălalt al râului, Roșii țin o întrunire ca s-o asculte pe Passionaria, femeia-comunist. Gonzalo e acolo. Cui rănd, o să vină să mă ia. Vrea să văd și eu, să aud. Inima mi-e încordată, în fibrilații. I-am auzit cântând acum o oră, când au intrat mărșăluind. Trec taxiuri, pline de oameni care cântă, fluturând steaguri roșii. Ce încordare și furie oarbă simt față de ei! Oarbă, irațională. Instinctul a ales. Îl urăsc pe muncitor. Urăsc colectivitatea, urăsc masele și urăsc revoluțiile.

Dragostea de frumos m-a adus aici, la o întrunire comunistă. Dragostea pentru un zeu brun cu un corp bun de adulat, făcut pentru dragoste, viață și dezmierdări.

Dar întreaga mea ființă se opune - cu violență - și conflictul mă sfășie. I-am auzit cântând în timp ce luam masa cu mama și Joaquin. Mi s-a oprit inima în loc.

10 septembrie 1936

A venit Gonzalo și a spus: „Nu mergem la întrunire. Îmi pare bine că am scăpat de acolo. Devenisem neliniștit gândindu-mă că mă aștepți. Ți-am văzut fereastra luminată tot timpul cât am trecut podul. Ce mi-ai făcut ? Întrunirea nu m-a mișcat. La Passionaria. Vorbe. O mulțime de vorbe și de cântece. M-am dezintegrat. Urăsc masele. *Chiquita mia*, tu ești mai importantă decât orice altceva”.

Săruturi într-un infinit schimb de arome.

În acest ocean de arome puternice, vizita Rebecăi s-a pierdut. Nici o urmă a trecerii ei. Nu s-a putut ridica la înălțimea beției din Rouen, e apăsată de lucruri triviale, vrea să știe de unde am haina și în același moment spune: „Tu o să fii o foarte mare scriitoare, ești mult mai înțeleaptă decât mine, tu înțelegi atât de bine oamenii”. Mi-a lăsat niște flori luminoase pentru că „oamenii simt nevoia să-ți ofere lucruri ciudate”, iar eu simt un fel de deziluzie.

Citeam în *Cabala* despre ghicitul în globul de cristal; toate formele de transă produc același efect magic de *unitate*. Într-o ființă este concentrată, topită, adusă în stare de transă și capabilă astfel de extaz. Extazul este momentul de exaltare care te scoate din totalitate!

Eu sunt precum cristalul în care oamenii își găsesc unitatea mistică. Datorită obsesiei mele pentru esențial și faptului că las deoparte toate detaliile, banalitățile, interferențele, aparențele, privitul în mine e ca privitul într-un glob de cristal. Ei își văd destinul, eul potențial, secretele, eul secret. Rebecca a renunțat la infantilisme și a devenit gravă. Așa se întâmplă întotdeauna. De asemenea, întotdeauna se sperie de ce vede și fuge.

Eu nu cedez niciodată conversațiilor lor ușoare. Tac. Sar peste foarte multe. Mă întorc cu spatele. Sunt mereu absorbită de acest nucleu al fiecăruia, îl urmăresc, mă interesează numai când vorbește el. Miracolul pe care îl aștept, renunțarea la superficial și la falsitate, se petrece întotdeauna.

Când cucerești, ești și mai rănit decât atunci când pierzi. Pentru că simți panica responsabilității. A fost oare influența ta spre binele celuilalt ? A fost bine oare că l-am salvat pe Gonzalo de comunism ?

11 septembrie 1936

O zi și o noapte. Am deschis ochii cu dorința pe care o simt frecvent de a cânta sau a dansa fără să știi de ce, dar în camera mea deja se dansa. Razele soarelui reflectate de

Sena. Cum se face că sunt singură în patul meu ? Am ajuns acasă abia în zori. Când am venit, peticarii scormoneau prin tomberoane și *Ies clochards* încă mai dormeau pe trepte.

Am ieșit din pădurea întunecoasă de dezmierdări, de mirosuri, tânjind să mă rostogolesc și să mă scald din nou în mirosul părului său negru, să-mi acopăr fața cu el, să-i simt pielea, să mă afund în căldură, să plutesc divinizându-l, să înot și să respir în adorație, să-mi potrivesc mâna în jurul sărutului nostru ca și când ar fi o flăcăruie pe care o protejez de vânt; o gură schimbătoare, atât de retrasă la început, acum înflorind, umplând, ieșind în afară, rănită, topită, deschisă, udă. S-au schimbat curenți între ochi, curenți între guri. Am atins atâtea straturi ale ființei, cu degete, guri și cuvinte. Mai întâi ochii, felinare și stele, lumânări, junglă și paradis, iad și dorință.

Gura singură atinge pântecul. Ochii emană nori de vise, cețuri de diamant și sulf, dar gura singură atinge pântecul, gura tremură, se mișcă, înflorește, buzele se deschid și curge răsuflarea vieții și gâfăiala dorinței. Forma gurii influențează curenții sângelui, tulbură, ridică, dizolvă. Să mă scald, să mă rostogolesc, să mă răstorn amețită într-un pat fierbinte - nu există căldură ca aceea dintre două trupuri - asta e cursul vieții.

Hugh a deschis ușa. „Aici erai, pisicuțo - nici nu te-am auzit când ai intrat!” Janine intră încet cu micul dejun, cu ziarele, cu scrisorile. Dacă sunt scrisori de la pacienți, sunt mereu la fel. Copiii mei. Scriu mereu despre adorație, imitație, identificare, recunoștință. Mereu venerație, mirare și mulțumiri pentru miracol. Mulțumesc pentru că m-ai resuscitat. „In curând, voi da un concert. Îmi scriu cartea. Scriu despre copilăria mea așa cum tu ai scris despre a ta. Încă mă agăț de tine. Mă simt singur. Nu am prieteni. Mă căsătoresc, datorită ție. Nu am avut o cădere nervoasă de data asta, datorită ție. Aș vrea să fiu în cămăruța ta de la Barbizon Piaza, să stăm de vorbă. Tu m-ai eliberat. Mă simt mai puternic.” Nu simt nici un fel de iubire pentru ei, decât în momentul

miracolului, ca atunci când violonistul rus a plâns, pe Fifth Avenue, la revelarea sensului vieții sale; când femeia cu răsuflarea tăiată a căzut în genunchi la ieșirea din hotel; fata care a plâns până s-a eliberat de coșmarul ei; primele pagini ale scriitorului care făcuse un blocaj și prima licărire de viață din ochii lui. Înviați din morți. Nu am nici o legătură *personală* cu ei. Nu pot să le întorc dragostea. Totuși, mă consum trimițându-le scrisori magice. Ei nu sunt prietenii mei. Ei mă idolatrizează, mă izolează, mă consideră zeu și interpret și mă fac să mă simt singură.

Dacă e o scrisoare de la Moricand, el îmi mulțumește în numele lui Neptun pentru activitatea mea, care-l salvează de sărăcia lucie. Ii arăt horoscoapele, le trimit la New York, le traduc cu Henry, vorbesc cu Demse Clairouin. Dacă e o scrisoare de la Thurema, e dragoste, egalitate, prietenie, conexiune vitală. Dacă e de la Fraenkel, e boală și univers static.

În timp ce fac baie, mă fardez, mă pudrez, mă parfumez, sună telefonul. Am rupt-o cu Turner, care a fost ultima mea redută în calea invaziei totale a dragostei profunde. Mă abandonez complet lui Gonzalo. La început nu reușeam să-mi îmblânzesc senzualitatea, pe care el n-o putea cuprinde, dar dragostea adevărată m-a posedat atât de total încât atunci când el ne-a obligat pe amândoi la castitate, fără posesie, fără spasm, doar dezmierdări, am fost fericită. „*Chiquita, eres el ideal mio, tu cara, tu cuerpo, todos tus movimientos, tu manera de moverte - eres mi tipo.*”¹

Visez din nou la Gonzalo, visez mereu la Gonzalo, în timp ce copiez jurnalul din 1922 pentru Clairouin, în timp ce scriu scrisori, în timp ce răspund la telefon. Visez mereu la Gonzalo.

Vocea lui ruginită, întunecată, la telefon: „Pot să vin acum ?”

„Vino! Vino!”

1 „Micuța mea, tu ești idealul meu, fața ta, corpul tău, toate mișcărilor tale, mersul tău - ești genul meu.” În spaniolă, în original. (N.t.)

Ne plimbăm, căutându-ne o rulotă.

Ne plimbăm prin satul de peticari și țigani care trăiesc în suburbiile orașului, la Porte de Montreuil. Sătucuri de colibe, cu drumuri late de un metru, cu garduri din lemn negru, putrezit. Colibe prăpădite expuse vântului și frigului, femei și bărbați trăind în noroi, dormind pe cârpe, copii mici. Toate scursurile orașului, rămășițe, zdrențe, țevi sparte, sticle, pantofi scâlciați, haine uzate, lucruri ce nu mai au nici o culoare sau formă, resturi, obiecte sparte fără nume, zăcând în noroi; și bărbați care se apleacă peste ele, târguindu-se și sortându-le. Femei oferind sâni ofiliți. Copii aducând apă de la fântână.

Printre colibe - rulote, rulote mici ticsite de familii mari. Un pat pentru toți. Printre rulote și colibe, o casă drăguță roșu cu negru, o casă de jucărie, cu o grădină în miniatură, cu niște enorme floarea-soarelui, scoici, porumbei; în fundul grădinii, o căsuță roșu cu negru, stranie și ireală, asemenea caselor din basme. Alături se află o colibă, a unui prieten al lui Django, un țigan care cântă la chitară, prieten cu Emil. Emil mi-a povestit că la țigani bărbații sunt făcuți pentru muzică; femeile muncesc pentru bărbați, vând dantelă și fură. Prietenul țigan al lui Django ne arată o rulotă pe care o vrem. Este roșie pe dinafară; înăuntru, un tavan portocaliu și pereți căptușiți cu piele, ca ai fregatelor antice. Un pat suspendat, ca pe vapor. Mici ferestre arabe. Gonzalo nu încapă în ea în picioare. O vrem. Dar e numai de vânzare. Nu ne-o putem permite. Iar ei nu vor s-o închirieze, pentru că e ocupată de un *mutile!*

Am căutat și am tot căutat, prin alte campinguri, alte porți, am văzut trupele care dau spectacole de bălci. *Roulotte à vendre. Pas a louer!* Sărutându-ne și dorindu-ne un loc al nostru, atât de obosiți de întâlniri grăbite, de cămăruța de hotel din rue Vendome. Căutăm. Căutăm pe malul Senei o ambarcațiune. Greuți.

La ora cinei, sunt acasă la Henry, cu picioarele pline de praf.

Henry mă întâmpină cu o blândețe care mă topește. E una din zilele lui tandre. A scris atât de febril că se teme să nu înnebunească. A ajuns atât de departe și de adânc într-un nou limbaj, într-un vârtej, învârtind lumi pentru a reda aroma Broadwayului, a New Yorkului, încât e pierdut. E amețit și singur. E recunoscător pentru relația cu mine, pentru că sunt acolo. Mă atinge cu infinită tandrețe, secătuit de viziuni, și cădem firesc în lumea noastră. Gonzalo-*Leoncito* îmi curge prin vene, prin corp, și fredonează continuu înăuntrul meu. Capul lui zace în spuma veșnicei mele reverii. Nu dispare, nu pălește. E acolo, toată seara, tot timpul cât stau cu Henry, prezent, bându-mă.

Henry se duce la cumpărături în timp ce eu îi cos ceva. Mâncăm simplu, liniștiți, aceleași cuvinte, aceleași priviri, simt o recunoștință pentru trecut, pentru tot ce a fost, recunoștință pentru forța pe care a turnat-o în mine, pentru darul unui sine care își aparține. „Femeilor”, spune el, „nu le-au plăcut cărțile mele, cum ai crezut tu că se va întâmpla. Aici n-ai avut dreptate...”

E adevărat. Lor nu le place să fie depoetizate, naturalizate, tratate din perspectivă sexuală, neromantic. Eu am crezut că o să le placă. Mie mi-a plăcut, o vreme, pentru că fusesem prea mult idealizată și eram o femeie reală, care voia să fie iubită cu pasiune și depoetizată, dar toate astea, în cele din urmă, rănesc,ucid o femeie; și am simțit și eu dezamăgirea, iar azi am fost recunoscătoare pentru ploaia de iluzie a lui Leoncito și pentru vis. La gândul adorației fierbinți a lui Gonzalo am simțit că mă clatin, așa cum am simțit că mă clatin când m-a privit, în metrou.

Stau culcată în întuneric cu Henry. Nu simțim nici o dorință, dar diamantul din mintea noastră, ochiul ascuns, se rotește fantastic! Vocile noastre se rostogolesc și curg, urcă și murmură. Impletindu-se. Impletindu-se pe cărări de clarobscur... *Voie Lactee*. Constelații de idei...

Am pornit în călătorie de la conflictul meu legat de jurnal. În timp ce scriu în jurnal nu pot să scriu o carte. Cărțile

mele nu sunt la fel de bune ca jurnalul. Asta pentru că nu m-am dăruit lor; oare pentru că încerc să curg dual, să consemnez și, în același timp, să inventez, să transform ? Cele două activități, cea transformată și cea naturală, sunt anti-tetice. Dacă aș fi un adevărat scriitor de jurnal, ca Pepys sau Amiel, ar trebui să mă mulțumesc să consemnez — dar eu nu sunt. Vreau să completez, să transform, să proiectez, să aprofundez; vreau această înflorire supremă care vine din creație. În timp ce-mi citesc jurnalul sunt conștientă de tot ce am lăsat nespus și nu pot exprima decât prin creație, stăruind, dezvoltând.

Henry zicea că nu permiteam să aibă loc în mine schimbarea *geologică* - transformarea instrumentată de timp, prin care nisipul devine diamant.

— Nu, este adevărat. Cred că îmi place materialul neprelucrat, îmi place lucrul *înainte* de a fi transformat. Mi-e frică de transformare.

— Dar de ce ?

— Pentru că e o îndepărtare de adevăr. Și totuși știu că se obține realitatea, pentru că recunosc că e mai mult adevăr astăzi în descrierea fantastică pe care ai făcut-o tu Broadwayului decât în schițele mele instantanee de la New York.

Când eram mică am vrut să văd cum crește o plantă. Dădeam pământul la o parte din jurul păstăii care creștea, ca să văd.

Frica de transformare e oarecum legată de frica mea de nebunie, frica de nebunia care deformează toate lucrurile. Mi-e frică de schimbare și de alterare. Scriu ca să combat această frică. De exemplu, mi-era groază de cruzimea lui Henry așa cum altora le e groază de o viață cumplită, de tragic. Găseam plăcere în descrierea bucuriilor noastre, a momentelor de seninătate, înțelegere, tandrețe, ca și cum ar fi fost ceva ce ar fi putut apoi să alunge răul, demonicul, tragicul. Eram extrem de chinuită de nesiguranță. Se întâmpla cam așa: îmi apărea un lucru minunat, ca flăcăruia unui chibrit pentru un primitiv, un miracol. Ca și primitivul, nu știam că se poate

repetă, că mai existau și alte chibrituri, că puterea de a produce o flăcăruie era în mine. În această privință nu am progresat deloc. I-am mărturisit această frică lui Rank. Frica de schimbare a unui chip. Acum e frumos, uman, apropiat. Și deodată devine contorsionat, rău, crud. Dar în jurnal eu am ambele chipuri. În timp ce scriu, risipesc frica de alterare. Viziunea mea asupra lumii e instantanee și eu cred în ea. E realitatea mea. Transformarea pe care o cere creația mă îngrozește. Pentru mine, schimbarea înseamnă tragedie, pierdere, nebunie.

Henry a fost surprins.

— Ei bine, dacă asta e boala mea, Henry, trebuie s-o exprim total *prin* jurnal, să fac ceva din jurnal, așa cum Proust și-a construit opera din boala lui, aceea de a analiza, nevoia bolnavă de a urmări trecutul, obsesia de a-l recâștiga. Trebuie să mă dăruiesc total jurnalului, să-l completez, să spun mai mult, să-mi trăiesc boala până la epuizare. Până acum însă m-am luptat cu boala; am încercat s-o vindec. Tu ai încercat s-o vindec. Rank a încercat s-o vindece.

— Problema, a spus Henry, este una de aritmetică. Nici odată n-o să ții pasul cu zilele. Iar consemnarea lor n-o să te satisfacă. O zi nu e totul. Consemnarea zilei continuă la nesfârșit și ceva mai important e lăsat la o parte, amânat, pierdut. O să fie ca o rețea uriașă care o să te sugrume. Arta necesită un soi de indiferență. Tu cedezi cultului tău primitiv al vieții, adorației tale pentru ea. Și fiecare zi de consemnare oprește curgerea. Fluxul se acumulează în nefericire, provoacă o explozie, o transmutație. Te preocupă, de asemenea, totalitatea. Spui, de exemplu, că ești îngrijorată din cauza portretului lui Eduardo. Nu e complet, ca al unuia dintre personajele lui Proust. Vorbești ca un pictor.

— Vezi tu, simt că portretul lui Eduardo din jurnalul meu este complet numai în momentele în care devine important pentru mine, când intră în relație cu mine. Se ridică și se afundă,

apare și dispare numai în relație cu mine. E ca o statuie fără

descifrată, al cărei mister trebuie dezlegat. Pe când în realitate Eduardo are o viață a lui, o viață independentă care ar trebui inclusă.

De ce nu sunt satisfăcută de o zi - poate numai pentru că nu am făcut-o destul de plină cât să conțină infinitul ? O zi din jurnal ar trebui să fie completă, ca o carte; și toate spațiile pe care le sar, toate brațele care lipsesc, toate straturile care nu sunt luminate pentru că nu le-am atins cu degetele mele calde, nu le-am iubit ori dezmiertat, ar trebui să existe acolo, în întuneric, ca însuși misterul vieții.

Care este cel mai important lucru pe care l-am exprimat în cartea mea despre tata și care nu e în jurnal ?

O zi atât de plină. Oare consemnarea împiedică zborurile supreme ? Fiecare zi de consemnare *se opune* aceluia lucru important sau poate fi făcută atât de grandioasă încât să poată deveni totul, infinitul ? E posibil ca acel lucru să înflorească numai în uitare, în timp, în putreziciune, praf și falsități ? Dacă scriu în jurnal de frica nebuliei, atunci din același motiv creează artistul, cum spunea Nietzsche. Căci de vreme ce artistul *este* viziunea sa despre viață - despre tragic și cumplit - el ar înnebuni, și numai arta l-ar putea salva.

În zori Henry m-a posedat. A fost ca un secret între noi în timp ce ne luam micul dejun, ceva ce s-a întâmplat într-un vis, un vis din trecut, de o oră. Mai târziu, merg pe malul Senei, întrebându-i pe barcagii de o ambarcațiune în care aș putea trăi cu Gonzalo. Un jandarm mă urmărește cum stau și mă uit peste parapet. Își închipuie că vreau să mă sinucid ? Arăt eu ca cineva care vrea să se sinucidă ? Mă urmărește cum cobor scările ca să vorbesc cu proprietarul lui *Nenette*, o ambarcațiune strălucitoare, adorabilă, cu draperii de mărgelile la ferestrele mici. Încep să gândesc și să mă simt de parcă aș fi pe punctul de a mă sinucide. Și de ce ? Pentru că nu mă pot duce în Peru cu Gonzalo, pentru că el a spus: „Dacă descopăr vreodată că nu ești a mea și numai a mea,

exclusiv a mea, dacă desopăr vreodată că te sărută sau te posedă altcineva, o să plec și n-o să mă mai vezi niciodată. Asta m-ar omorî, *chiquita*". Pentru că scenele lui de gelozie ne rănesc pe amândoi, ne sfâșie. Dar mă simt inocentă în urma lor. Inocentă. Mereu inocentă. Inocentă în seara de sâmbătă când n-am putut ieși cu Leoncito pentru că era seara lui Hugh și am încercat să dizolv Luminai, un somnifer, în *tisane* a lui Hugh, iar el a observat culoarea noroioasă și totuși am avut atâta noroc, am fost atât de ocrotită de Aii Baba, zeul bandiților, că el a adormit la zece, iar eu am stat și am așteptat în camera mea (după ce l-am implorat să mă lase să dorm singură) până am știut că dormea, apoi m-am îmbrăcat pe întuneric și m-am strecurat afară din apartament cu infinite precauții, lăsând ușa de la intrare crăpată, pentru că face zgomot când se închide, am coborât două etaje pe scara de serviciu și am luat liftul, am părăsit casa cu inima bătându-mi cu furie ca să mă întâlnesc cu Leoncito la colț, întrebându-mă ce s-ar întâmpla dacă Hugh s-ar trezi în toiul nopții, cum se întâmplă adesea, și ar veni în camera mea.

Gonzalo, uimit și înfricoșat că nu mă voi simți liberă să stau cu el toată noaptea, gândindu-se că o să mă strecur imediat înapoi în pat. Dar ne-am dus în cămăruța peruană de hotel și Leoncito a fost foarte pasional, după zile în șir de dorință înfrânată. La cinci m-am trezit, simțind că trebuia să plec acasă. La cinci și jumătate eram înapoi în patul meu, iar la șase s-a trezit Hugh! Norocul bandiților. Nici un sentiment de vinovăție. Milă și frică, da, îngrijorare la gândul posibilei suferințe a lui Hugh, teamă că ar putea afla Henry sau că Gonzalo ar putea descoperi nopțile mele cu Henry. Dar nu vinovăție. Doar dragoste, o dragoste care mă umple, mă transportă, mă obsedează; nu e nici timp, nici loc pentru regrete, ezitări, oscilări sau lașități. Dragostea curge liber și nechibzuit, zi și noapte. Căci în dimineața de după noaptea asta îi dau lui Hugh tot ce vrea, dezmiertări, posesie, o plimbare cu bicicletele pe malul râului. Un dar pentru Hugh.

Scrisoare către Eduardo: N-ai nimic de spus în afară de adu-larea soarelui, sau a efebului, sau a altcuiva - cu excepția Anahitei, zeița lunii, zărită de muritori și pornind în suprema ei ascensiune mistică ? Nu sunt nebună, doar veselă. Se întâmplă atâtea lucruri comice.

Ar trebui să scriu un imn de preamărire taxiului, care hrănește visul, mă poartă peste tot și îmi încurajează izolarea și reveria. Legănatul lui a dat naștere atâtor fantezii. Taxiul este obiectul care seamănă cel mai mult cu vechile cizme de șapte poște. Răspunde nevoii mele de a face salturi, nerăbdării mele, dorinței mele de reverie, continuă reverie. E viciul și luxul meu. A sacrifica o călătorie cu taxiul e cel mai mare chin pe care mi-l pot provoca. În zilele de nebunie el mă protejează, pentru că pot vorbi în voie cu mine înșămi.

Cred că dacă îmi arunc țigara pe fereastră ar putea să aprindă un rezervor de benzină și să provoace o explozie.

Când ezit, pot ezita mai mult, mai profund, mai cuprinzător și mai îndelung decât oricine. Se întâmplă rar. Întotdeauna știu foarte repede ce vreau. Aleg extrem de repede ceva dintr-o sută de obiecte din vitrină. De la fereastra autobuzului, trecând pe lângă un magazin, zăresc o pălărie și știu că e cea pe care o voi cumpăra. Instantaneu îmi place sau îmi displace cineva. Instantaneu.

17 septembrie 1936

Gonzalo trece prin zile caste, fără posesie. Apoi prin zile de pasiune și senzualitate. Apoi are o criză de gelozie, ca înainte, în care se zvârcolește și se chinuie, agonizează, pune întrebări, se îndoiește de mine, pentru că spune că încă îl *simte* pe Henry în preajmă. Ca să-l consolez, să-l liniștesc, îi vorbesc despre dragostea moartă pentru tata, pentru Henry, îi spun, râzând:

— Gelozia ta e necrofilă, toate astea sunt iubiri moarte!

— Dar tu duci mereu flori la morminte! Câtă dragoste ai față de morți!

Li spun:

— Astăzi n-am fost la cimitir.

Sunt momente în care universul mi se pare profund potrivit pentru mine, frumos, complet. Henry scrie magnific, eu și Gonzalo ne sărutăm, Hugh jubilează pentru nu știu ce triumf în munca lui. Viață, creație, protecție, pasiune.

Sunt profund convinsă de geniul lui Henry, care scrie într-un crescendo spre nebunia pură. Romanul meu despre Henry e profetic. Cum am scris eu despre el, „o nebunie creată de viața însăși“.

Astăzi spune că suprarealismul se naște din viață. Asta e adevăratul suprarealism. Henry - juxtapunere de poetic și urât. Henry e pentru mine singurul suprarealist autentic și creator. Ceilalți sunt teoreticieni. El este suprarealist în viață, în muncă, în caracter. Ceea ce mi-a plăcut la el a fost suprarealismul. Ceea ce m-a făcut să sufăr a fost suprarealismul, pentru că eu nu sunt suprarealistă.

Alaltăieri, când am ajuns, el scria intens și mi-a spus: „Am scris nebunește și nu știu dacă e bine sau rău. Spune-mi tu. Sunt total nebun sau am dreptate total ?“

Am citit paginile și i-am spus că avea dreptate total.

După ce am scris aici deunăzi (despre artă etc.), am simțit pericolul de a transpune nevoia mea de artă în jurnal. Astfel i-aș putea ucide cea mai mare calitate: naturalețea. Trebuie să mă scindez și să fac ceva *separat* - e o necesitate. Nici un fel de conștiință a perfecțiunii nu trebuie să *pătrundă* în jurnal. Adio totalitate, planul meu de a scrie o zi și o noapte până atingeam perfecțiunea.

În timp ce vorbeam cu Henry despre scrisul lui m-am întrebat de ce oamenii numesc totalitatea *unicitate* sau *exclusivitate*. Eu mă simt *întreagă* în timp ce mă împart între

Henry și Gonzalo, pentru motive atât de diferite. Sunt din nou uluită de viață. Oare artistul nu aparține niciodată Unului ? Și totuși mă simt întreagă în interiorul meu. Întreagă atunci când sunt cu Henry și întreagă cu Gonzalo. Ei nu interferează unul cu altul. Gonzalo e visul. Henry mă poate încă aștepta cu pasiune, poate pune stăpânire pe mine cu cele două mâini ale lui și mă poate poseda senzual, fizic, simplu și temeinic, atât de uman, atât de animalic. Și mă pot duce la Gonzalo și mă pot înălța cu el pe nevăzute culmi, unde posedarea e superfluă.

Câtă vreme pentru Gonzalo sunt vis (irealitatea nopții de la Louveciennes, irealitatea plimbărilor, a nopților acasă la Roger; realitatea camerei de hotel, a clipelor petrecute aici, la mine acasă, noaptea ireală din dormitorul meu, când mi-am pus costumul spaniol), el nu suferă. Când licărește legătura senzuală, atunci simte gelozie și groază.

„Ești toată numai a mea? Te-a sărutat cineva? Mă înnebunește să mă gândesc că te-ar putea săruta cineva.”

20 septembrie 1936

Ultima vizită a tatei înainte de a pleca în Elveția. Conversație de salon. Crepuscul. Apoi, brusc, îmi ia mâinile și, cu fața foarte aproape de a mea, mă întreabă:

— Spune-mi, te-a iubit vreunul dintre amanții tăi atât de bine, atât de pasional ca mine ? Răspunde-mi la asta.

Din bunătațe, mint:

-Nu.

— Asta e tot ce vreau să știu. Pentru mine acele două săptămâni la Valescure au fost culmile, perfecțiunea.

Ne-am ridicat în picioare. Ne-am sărutat pe obraz. El mi-a căutat ușor gura. I-am simțit dorința.

— Ce mod ciudat de a te iubi, Anaîs.

Nu simțeam nimic. Am spus:

— *Papacito*.

El a ripostat:

— Nu-mi spune *Papacito* într-un astfel de moment.

Era beat, beat de dorință. A zis:

— Nu vreau să te mai văd. Nu veni la gară. Vreau să păstrez asta, să păstrez asta...

A plecat. Jos s-a întâlnit cu mama. Am văzut pe fața ei. Ea ducea o sacoșă plină cu lucruri pentru mine. S-a așezat în balcon și a început să plângă isteric: „*Voleur, voleur!*” Am consolat-o cu multă afecțiune.

— Nu, i-am spus, nu ți-a furat copiii, noi te iubim din ce în ce mai mult; cu cât îl cunosc mai bine, cu atât te iubesc pe tine mai mult.

Simțeam că suferă profund. Nu simțeam nimic pentru el. Era ireal. Dar suferința ei o simțeam. Am legănat-o, am mângâiat-o, am implorat-o.

— Nu-l văd niciodată. E mereu plecat. Nu înseamnă nimic pentru mine, nu-l iubesc.

S-a simțit consolată. O rănise ca el să o vadă cărând o sacoșă de piață, ca o servitoare.

Noaptea eram cu Gonzalo. El mă conducea acasă. L-am rugat să meargă cu mine un pic mai departe, voiam să văd dacă mama dormea. Eram chinuită de milă, de imaginea ei cărând sacoșa de piață, de plânsul ei isteric. Lumina era stinsă la ea. M-am dus acasă. A doua zi am aflat că adormise liniștită, gândindu-se că tata era cel care părea speriat. Da, părea speriat. „Sunt sigură”, am spus, „că n-a observat sacoșa...”

În ziua următoare mama pleca în Italia, la Joaquin. Am petrecut dimineața împreună, în liniște. Am luat prânzul împreună, apoi, când ea era ocupată, m-am dus să-l văd pe Henry, care mă aștepta în pat și care m-a tras peste el, luându-mă în stăpânire cu mâinile, plin de poftă, posedându-mă cu poftă. Apoi din nou acasă, să iau cina cu mama, pace, atmosferă domestică, mama și cu mine lucrând împreună la un covor, apoi am dus-o la gară, i-am făcut cu mâna, plină de tandrețe și cu lacrimi în ochi, după care l-am rugat pe Hugh să mă lase la o cafenea, unde mă așteptau niște prieteni. „Nu stau mai mult de o oră.” M-am asigurat că Hugh a luat metrourl, urmărindu-l abil până l-am văzut înghițit de intrarea

întunecoasă. M-am întâlnit apoi cu Gonzalo, mergând pe o străduță laterală, unde umbra mea foarte, foarte lungă se întindea până pe trotuarul de vizavi; iar când umbra mea l-a atins pe Gonzalo, el s-a întors și m-a văzut.

Când aveam șaptesprezece ani îmi doream cu ardoare, tânjeam să primesc trandafiri roșii. „*Je voudrais des roses, des roses...*” “ La New York am fost scăldată în cele mai rare flori. La șaptesprezece ani mai scriam: „*Je voudrais qu'il soit pauvre, tres pauvre, et qu'il ait besoin de moi.* Aș vrea să fie sărac, foarte sărac, și să aibă nevoie de mine”.

Era adevărat în cazul lui Henry și era adevărat în cazul lui Gonzalo, care îmi mulțumește că l-am salvat de Montparnasse, de orgii, beție, disperare și gust rău în gură. „Dacă nu te-aș fi întâlnit pe tine, Anaïs, de scârbă m-aș fi dus în Spania și aș fi fost ucis acolo.” Mereu bărbatul leneș, bărbatul vesel, surâzător, care iubește sticla, vagabondul și boemul. Ii invidiez pe cei care pot să bea, să se dezintegreze, să capete lejeritate, neobrăzare, nepăsare, zdrențăroși, bolnavi, pentru că eu nu pot. Ceva mă trage în sus întotdeauna. Mă duc acolo numai ca să-mi găsesc un amant, apoi ies, ies ca să-mi trăiesc extazele, transele, magia, dar nu dezintegrarea. Departe de moarte, decadență, corupție, departe de muribunzi și bolnavi, dar cu regret și durere că i-am ales pe cei viciați, slabi, care se salvează idealizându-mă pe mine, ceea ce nu-mi permite să cobor, să fiu umană, beată sau obscenă.

Imaginea fecioarei, a vieții și creației predomină.

Nimeni nu știe ce fiori erotici mă străbat la vederea unei negustorese vulgare care se apleacă peste marfa ei, expunându-și picioarele până la coapse. Nimeni nu crede că îmi face plăcere bestialitatea cu care scrie Henry, care lui Gonzalo îi face grață. Nimeni nu crede că îmi plăcea felul firesc al lui Henry de a trata femeia ca natură. Dar înțelegerea femeii ca natură duce la depoetizare și la viața prozaică, iar eu a trebuit să regăsesc poezia, în Gonzalo. Când văd filme cu Meyerling, cu Maria Stuart, povești de dragoste romantice,

mă gândesc la Gonzalo și nu la Henry. Povești de dragoste. Romantic: Gonzalo. Dragoste omenească: Henry; uman, fără iluzie. Iluzia este în adorația pe care o primesc. Nu există nimeni în jurul meu care să nu fie îndrăgostit de mine.

Îl văd pe Gonzalo suferind de aceeași gelozie de care am suferit eu cu Henry. În ziua în care știa că o să-l văd pe tata la cinci, s-a oprit în mijlocul desenului pe care îl făcea și a început să sufere, să-și imagineze, exact așa cum mi se întâmpla mie când știam că Henry avea să-i întâlnească pe soții Ferren, sau pe Joyce, sau să iasă cu tot felul de oameni din New York care îl considerau un bun ghid către bordeluri.

Nu sufăr așa cu Gonzalo, nu-mi dau voie. Cu Henry a fost infernal. Am mai multă încredere în Gonzalo pentru că el e genul care urăște sexul de dragul sexului, care trebuie să iasă din paturile femeilor pe care le posedă fără să le iubească și să facă o baie, să se spele, se simte murdar, nu-i plac orgiile, are nevoie de iluzie și spune: „O, Doamne, *chiquita*, ce bine, ce minunat e cu dragoste, cu dragoste!”

Hugh face horoscoape la biroul meu. Ochii îmi sunt oboșiți după ce am copiat Volumul Optsprezece. Sper că Hugh va adormi, pentru că la unsprezece i-am promis lui Gonzalo că mă întâlnesc cu el în apartamentul mamei.

O veselie extraordinară acum, pentru că la început dragostea e ca o boală; oftezi, ești însetat, flămând, febril, dornic de dragoste; apropierea te îmbată, te droghează, te face profund și capricios; iar despărțirea te aduce la disperare. Acum ne-am obișnuit cu boala noastră și din vis și dezmierdări ne trezim râzând...

22 septembrie 1936

Miezul nopții. Lumina lumânărilor. O cameră care a fost a mamei - acum e a noastră. Peste tot, mucerile de țigări ale lui Gonzalo și scrum împrăștiat. Hainele lui Gonzalo pe

jos, toate cu excepția lenjeriei albe pe care nu și-o scoate decât pe întuneric. Pudoarea lui Gonzalo. Adularea trupu-lui. Îmi sărută picioarele. Îmi adoră picioarele. Îmi sărută gambele. Îmi adoră gambele. Forța lor. Îmi sărută un picior de sus până jos. E încântat de umbre, de curbe. Vorbește ex-taziat despre distanța dintre ochii mei. Despre urechile mele.

— Sunt atât de mici, atât de delicate, de încântătoare, in-credibile. Astea nu sunt urechi. Nu arată ca niște *urechi*, Anai's. N-am mai văzut niciodată asemenea urechi încântă-toare. Toată viața am visat urechi ca astea.

— Și căutând urechi, m-ai găsit pe mine!

Ne atingem, până în straturile adânci ale ființei, gravi-tație și adâncime.

— Anai's, te simt a mea. O, Doamne, Anai's, dacă te-aș pier-

de acum, m-aș sinucide. M-ai înrobit, m-ai înrobit cu totul.

Ce înseamnă asta ? Atâtea femei au trecut prin viața lui Gonzalo, așa cum au trecut și prin viața lui Henry, nelăsând nici o urmă; iar eu înrobesc, rețin, fixează, pentru eternitate.

— Cât ne-am schimbat, *chiquita*. Când ai început să mă iubești ?

— Nu știu, totul s-a petrecut inconștient. La petrecerea mea am avut o presimțire.

— La petrecerea ta eram deja nebun, înnebunit de gelo-zie. Și pe bună dreptate! O, *chiquita*, aș vrea să te pot în-chide undeva!

Un visător. Vrea rulota, vrea o barcă, dar stă aici dorin-du-și, oftând. Capitulează în fața greutăților. Eu am fost cea care a făcut astăzi rost *depeniche*, cea care a continuat căuta-rea, cea care a mers de-a lungul Senei, s-a văzut cu Allendy, i-a scris lui Maurice Sachs, a insistat, a descoperit că poate obține jumătate din ambarcațiunea lui Sachs. Izolare pe râu. O cameră mare și un dormitor. Pereți din bârne masive de lemn, acoperite cu smoală. Ferestre la râu. Pupa vasului în spatele patului nostru. Patul nostru. Locul nostru. Entuziasm. L-am sedus pe Sachs ca să obțin tot ce voiam. L-am ferme-

prind pe Gonzalo. Febră. O zi sau două trebuie să țin totul secret. Gonzalo. Amantul meu. Ce trecut rasial, de sânge vechi, vechi de tot tulbură proveniența lui spaniolă, gelozia lui - „*celos de Moro*“ - *Celos!* Simplul cuvânt *celos!* *Mai mult* decât gelozie!

Noapte de dezmierdări, fără posesie... nu înțeleg. O dată a murmurat: „*Soy debil*. Sunt slab“. Altă dată: „*Te quiero demasiado*. Te iubesc prea mult“. Băiatul care a fost opt ani la iezuiți. Nu e firesc. Nu urinează niciodată când e cu mine. Nu stă gol niciodată. După ce adoarme, e mai natural. Atunci îl copleșește dorința, liberă. Niciodată când e perfect treaz. Doar noaptea, în mod misterios, ca o pisică. Dar mereu își trage cu mâna penisul în jos, se controlează; nu mă lasă să i-l sărut sau să i-l țin în mână. Timiditate, rușine, *pudeur*. Dragostea însă e atât de mare, că sexul devine un fleac. Dar astăzi, astăzi, după noaptea noastră împreună, mă întorceam de la râu cu taxiul, citind o carte erotică pe care mi-o dăduse Sachs, când am simțit cel mai puternic orgasm, s-a cutremurat întreg orașul, taxiul părea să zboare prin aer și o dată, de două ori, de trei ori am palpitat într-un lung spasm.

26 septembrie 1936

Seara ne-am dus să vedem barca, luând cu noi cearceafuri și o blană. Ambarcațiunea largă, întunecată, se zărea printre luminile jucăușe de pe pod. Am urcat pe pasarela ușoară. Băiatul Rene, care dormea într-una din cabine, a strigat: „Hei, cine-i acolo?“ Bunicul care locuiește tot acolo, bătrânul râului, cu bluză și beretă albastre, a privit pieziș pe geamul ușitei.

— A, dumneavoastră sunteți, doamnă. Stați să vă deschid.

Ușile s-au deschis. Am intrat în încăperile de bârne, miro-sind a smoală. O lumină difuză venea prin ferestre. Gonzalo a spus:

— E ca o poveste de Hoffman. Ca o poveste de Andersen. E un vis.

Dormitorul nostru. Miros de smoală. Bunicul și Rene s-au dus înapoi la culcare. Ne sărutăm, râdem, ne minunăm, ne sărutăm, râdem, ne minunăm. În sfârșit în afara lumii. În sfârșit am părăsit pământul, Parisul, cafenelele, am scăpat de prieteni, soți, soții, străzi, case, Dome, Villa Seurat. Am părăsit pământul și am pășit pe apă. Suntem pe corabia visurilor noastre. Singuri. Umbre mari peste tot, umbre din Evul Mediu, apa lovind pupa. Cămăruța întunecată de la pupa, ca o cameră de tortură, cu mici ferestre cu gratii oblice.

Gonzalo spune:

— O să te închid aici și o să te torturez dacă mă înșeli vreodată.

Săruturi, răs, pasiune, vis. Apa de la pupa nu e acoperită. Spun:

— O să creștem pești, o să ne scaldăm aici. Biet Leoncito, tu ești de la munte, nu te simți în elementul tău.

— Mă duci pe fundul mării, ca o adevărată sireună.

Ochii lui au adeseori expresia unui om beat, care se clatină. Acum au expresia febrei și a reveriei.

— Unde suntem ? Unde suntem ?

Stăm întinși pe pat, trup lângă trup.

Din când în când trece câte o barcă, tulburând râul; apa face valuri și barca noastră se leagănă. Bârnela mari de lemn trosnesc ușor; copacul care o leagă cu lanțuri de mal trosnește, oftează, jelește. E ca și cum am naviga pe mare. Gonzalo s-a trezit în timpul nopții și a murmurat: „ *Estamos navegando* “. Stăm acolo fermecați, *vrăjiți*, legați, pe jumătate adormiți, drogați.

— Vreau să te țin aici, *chiquita*.

— Vreau să rămân aici...

— Incașii, incașii aristocrați aveau întotdeauna un mic pasaj subteran în casele lor, care ducea la o grădină secretă. O grădină care se numea, în Kicho, *Nanankepicku*, ceea ce înseamnă „nu o casă“.

— Așa o să se numească barca noastră, Leoncito!

— Nimeni nu știe unde suntem. Suntem în afara lumii.

în fiecare clipă unul dintre noi spune: „*jQue felicidad!* *jQue felicidad!*“

Râul e viu, vesel. Smoala de pe pereți strălucește.

A doua zi, la soare, eu și Leoncito ne străduim să aranjăm locul. El și-a amintit tot ce știa de la hacienda lui: tâmplărie, zugrăveală, cum se fac nodurile. Eu am cusut perdele pentru nișa în care se află patul. Deasupra patului este un balcon la care se urcă pe o scară pentru a ajunge la fereastră din mijloc și a ieși pe punte. De jur-împrejurul lui atârnav perdele din pânză de sac, astfel încât patul este complet mascat, ascuns ca sub un baldachin, ca în vechile alcovuri.

În seara aceea m-am dus la Henry, care scrie cu atâta profunzime, cu atâta sinceritate și simplitate despre copilăria lui încât mă face să plâng. Mi-a spus: „Tu m-ai stimulat să continui, deunăzi“.

Citesc, plâng și îmi petrec noaptea cu el. E treaz, gânditor, înotând în creație și imaginație. Vorbim despre vise, limbaj, copilărie. În întuneric. În întuneric mă posedă încet, pe îndelete. Carne și spirit atingându-se misterios. Fără febră. Fără orgasm, pentru că mă gândesc la Gonzalo. Simt legănarea corăbiei noastre, a visului nostru, gustul gurii lui. Mă gândesc la Gonzalo chinuit de gelozie pentru [Maurice Sachs] bărbatul care împarte vasul cu noi, și atât de ușurat când l-a văzut (urât și vulgar). Gonzalo chinuit pentru că știa că aveam să mă duc la o cină de rămas-bun cu Roger și că Henry avea să fie acolo.

Trei vieți. Trei case. Trei iubiri. Oare nu pot lăsa nimic să moară, nu mă pot desprinde de ce a fost, nu pot suporta despărțirea, finalurile, morțile, apusul dragostei - sau iubirile mele sunt eterne și profunde, transformarea sentimentului meu

pentru Henry ne-a adus într-o lume nouă, o prelungire în infinit a unei pasiuni extraordinare, cu reverberații eterne și ecouri până în țării ? Dacă o undă sonoră puternică ar porni de la un cânt al nământului sau al mării cât i-ar lua că ea

stingă, traversând milioane de kilometri ? Să privim viața planetelor, a stelelor, orele multiplicat de o mie de ori, făcând zilele noastre, lunile noastre, anii noștri să pară atât de ridicoli și de meschini. Ce sunt cinci ani de dragoste pentru Henry ? Ce este dragostea asta pentru Gonzalo, ca un nor pe care îl văd de la balconul Villei Seurat ? Pe cer și în mare mor stele și pești, dar nu întregul - mișcarea, evoluția, strălucirea, creația nu au sfârșit. Astfel, iubirile mele continuă, fără limite.

Stau și cos nasturi pentru Henry și, în timpul ăsta, devin brusc conștientă de singurătatea lui, de faptul că nimeni nu-l înțelege ca întreg, de măreția lui, de geniul lui, de faptul că îmbătrânește; de lumea din mintea lui, de înțelegerea dintre noi; de faptul că pe măsură ce înaintează mai adânc în cartea lui și în sinceritate, pe măsură ce Henry cel real se topește în Henry creatorul, pe măsură ce iluminarea îl copleșește pe Henry cel de fiecare zi, Henry cel prozaic, îi atinge chelia, mâinile, casa - pe măsură ce se întâmplă toate astea, ele ne afectează dragostea, gradul de cunoaștere; Henry se apropie mai mult de el însuși, de adevăr și de mine.

În timp ce stau și cos cuvertura pentru canapeaua lui Hugh, sunt conștientă de sănătatea lui precară, de neliniștile lui, de singurătatea lui, de absența geniului, dar și de setea lui de extraordinar, sunt conștientă de minunata lui umilință, care l-a făcut să plângă când a citit jurnalul primelor noastre întâlniri și să spună: „Cât mă detest pe mine, cel de atunci, cât de stângaci am fost, cât de tare se vede stângăcia mea, în ciuda idealizării tale! Tu te subestimezi și mă evidențiezi pe mine, dar se vede că tu ești cea extraordinară! “ În timp ce stau și cos pentru Hugh sunt conștientă de banalitatea vieții lui și de faptul că eu sunt geniul lui, iluminarea lui, veselia lui, nebunia lui. Lumea încremenită a dragostei timpurii.

Când eu și Henry ne trezim, el e cel care cântă, spune prostii, parodiază, sare, se strâmbă, râde. Când eu și Hugh ne trezim, eu sunt cea care cântă, inventează lucruri nostime, îl face pe Hugh să râdă.

Când stau și îi cos lui Gonzalo haina gri ruptă, sunt conștientă de setea lui de miraculos, de foamea lui de dragoste, de singurătatea lui, de sărăcia lui.

Ce fericită, ce profund fericită sunt, învârtindu-mă - o roată a infinitului, a extremelor, atingând boitele creației și pasiunii!

Dacă nu m-aș mișca și n-aș dansa printre ei, toți trei s-ar transforma în stane de piatră, pentru că ei sunt pasivi. Dar, suferință. Gelozia, implorarea înseamnă maximum de activitate pentru ei. Ar adormi dacă aș sta liniștită deoparte. Henry, Gonzalo, Hugh. Un fel de moarte planează în jurul lor, un fel de nemișcare. Doar dansul meu, dansul meu îi animă. Alunec din patul lui Gonzalo ca un șarpe. Alunec din patul lui Henry. Alunec din patul lui Hugh.

Singură cu Hugh, am murit. Henry a ucis-o pe June. Gonzalo a ucis-o pe Helba. I-a ucis instinctele vitale, creativitatea, prin fatalitatea lui orientală, prin capitularea lui.

Eu dansez nestingherită - mă întorc la fiecare plină de lumea dintre ei, de acea schimbare de aer. Dansând, îmi găsesc flacăra și bucuria, pentru că dansez, alunec, alerg, spre barcă, spre quai de Passy, spre Villa Seurat; simt vântul în pliurile rochiei, ploaia în păr și lumina în ochi.

„Uite, Gonzalo, când ne sărutăm se leagănă barca! Facem barca să se legene!“

Un sărut care ne înmoaie picioarele, un sărut care ne suspendă între pământ și cer, ca barca noastră în noapte, când trosnetele și oftatul lemnului greu și putred ne leagănă încet și straniu, ca în mijlocul oceanului. Ieșire din prezent, prăbușire când ajung acasă în Passy și Hugh îmi vorbește despre devalorizarea francului și despre Standard Oil Company; nici o prăbușire la Villa Seurat, când Henry scrie: „Și când trenul se oprește pun piciorul jos, iar piciorul meu face o gaura adanca in vis...“

În timp ce îi cos nasturii lui Henry, nu cos nasturi, ci întreaga lume a lui Henry. Cos laolaltă lucrurile pe care le

dorește, hrănindu-i visul și scrisul; simte grija mea față de ceea ce simte, îl amuză, vrea, față de lacrimile, dorințele, singurătățile, cuvintele lui. Ascult tot ce scrie, sunt prinsă în reveria lui, refăcând-o. Sunt prinsă în reveria lui, cosând nasturi fermecați pe pânza de păianjen a lumii lui, dându-i strălucire pentru că îi iubesc cuvintele, căutând mereu să pun degetul pe sufletul lui ca să-l simtă acolo, să simtă ceea ce simte și apoi să scrie, până plânge de atâta simțire, pentru că eu am luat otrava și amărăciunea, i-am scos *banderillas* de pe corpul sângerând, mânios, pe care lumea l-a pătat și l-a dezi-luzionat într-atât încât tot ce mai putea face era să răcnească, să insulte, să scuipe. Iar acum poate explora, poate explora și scrie. Putem sta culcați în întuneric, vorbind despre limbajul vieții de noapte pe care l-a descoperit. El l-a găsit în nebunia lui, pe care eu n-o pot găsi pentru că sunt prea umană, pentru că eu sunt mama visului, pentru că eu n-aș putea niciodată să visez violent, dar mai ales pentru că sunt mama visului. Cos nasturi, haine rupte, pentru că eu sunt cea care îi dăruiește lui Hugh-tatăl, lui Hugh, care joacă rolul tatălui din grijă pentru noi toți - în timp ce Henry scrie, în timp ce eu și Gonzalo visăm pe barca noastră. Eu sunt cea care *știe* ce face tatăl, care îi mulțumește pentru asta cu o parte din viața ei, care e conștientă, iar când îl părăsesc ca să pășesc în lumile mele magice cu Henry și Gonzalo, sunt tot mama care injectează viață, nu otravă, care nu îi dă lui Henry otrava pe care i-a dat-o June, și care l-a făcut să zacă în șanț, să bea și să înjure (*Tropical Cancerului*), nu-i dă lui Gonzalo heroina care l-a intoxicat până s-a prăbușit ca mort în stradă și a fost dus la spital, cu inima gata să-i explodeze în piept. Simt. Am un fel de milă pentru acei tați și acele mame care nu pot decât să ne dea naștere, să ne hrănească, să aibă grijă de noi când suntem bolnavi și care ne dăruiesc în același timp moartea, pentru că asta e tot ce pot să facă. Ei ne închid într-o lume *greșită*, din care trebuie să evadăm.

29 septembrie 1936

Roata uriașă se învârte, roata a trei zile într-una, trei nopți într-una. La zece și jumătate seara stau în atelierul Colettei Robert, cu soțul ei și cu Henry. Henry e într-una din dispozițiile lui care nu-mi plac. E ordinar, cu fața roșie, fals, vorbește despre Fred și îmi reproșează că nu-l plac, că nu sunt amuzată de *sa veulerie*, de foiala lui, de clovneriile lui. Nu sunt fericită. Colette trăncănește cu suavitatea și infantilismul ei franțuzesc; Robert e ca un câine care se scutură în vis în timp ce doarme lângă foc. Treaz, e doar un câine bun, un câine domestic. Mă uit la ceasul de pe șemineu. Gonzalo așteaptă, așteaptă pe barcă. La capătul unei zile triste, îl am pe Gonzalo, așteptându-mă pe barcă.

4 octombrie 1936

Problema nopților e din ce în ce mai complicată. Hugh este atât de bun. Mă lasă să-l părăsesc la zece și jumătate sau la unsprezece, ca să mă duc la cafenea cu „Colette”. Mă lasă să rămân peste noapte la „Colette”, ca să nu risc întorcându-mă acasă noaptea târziu. Dar lui Gonzalo nu-i ajunge niciodată. Dacă îi spun că avem musafiri, zice „Vino după ce pleacă”. Adesea risc să se întâmple o catastrofă plecând când Hugh doarme. Nopțile pe care le petrec cu Henry sunt extrem de periculoase. Ii spun lui Gonzalo că sunt cu Hugh. Alaltăieri îi spusese lui Gonzalo că Hugh nu se simțea prea bine, ceea ce era adevărat. Gonzalo a zis că va telefona la nouă și jumătate, să vadă ce-i mai face piciorul lui Hugh. A trebuit să-i spun lui Hugh: „Gonzalo m-a invitat la cină. Știi că cinele de la ei îmi fac rău, sunt întotdeauna atât de târzii și atât de grele - așa că i-am spus că iau cina cu tine și că o să mergem la ei mai târziu. Dar am acceptat să iau cina la Colette, așa că, te rog, nu-i spune lui Gonzalo că am ieșit, pentru că se va simți ofensat. Spune-i doar că am ieșit să cumpăr țigări”.

Hugh mi-a promis. Am plecat să iau cina cu Henry. La nouă fără zece, beam o cafea împreună la Zeyer. Am spus că trebuia să mă duc la toaletă. I-am telefonat lui Gonzalo. Norocul meu fantastic a făcut că tocmai îi telefonase lui Hugo, așa că am zis: „Am ieșit numai ca să-ți telefonez ție, Leoncito”.

Norocul e de partea mea. Numai jumătate e noroc.

Dar vineri seara, după ce plecasem de la el la șase, spunând că mă duc acasă, *a simțit* că nu mă duceam acasă și avea dreptate. M-am urcat într-un taxi și m-am grăbit să ajung la Henry. La șapte și jumătate, Gonzalo a telefonat să transmită un mesaj de la Helba, iar eu nu eram acasă, ceea ce i-a confirmat presimțirea că eram la Villa Seurat. S-a chinuit toată noaptea, n-a putut să doarmă, a fost înnebunit de durere și de viziuni - a suferit exact așa cum sufeream eu în nopțile acelea la Barbizon Piaza de gelozie pe fiica lui Henry, pe trecutul lui, pe dragostea lui pentru Broadway și săli de dans. Gonzalo s-a dus de mai multe ori la Cafe Zeyer, sperând inconștient să mă vadă acolo. Întâmplător, în seara aia Henry nu voise să iasă. Cumpărase ceva de mâncare, ne pregătiserăm liniștiți cina și ne culcaserăm devreme. Nu simțeam nici un pic de dorință; l-am lăsat pur și simplu pe Henry să mă posede.

Dar dacă ne-am fi dus la Zeyer...

Aseară, după ce am fost la film cu Hugh, l-am implorat să mă lase să mă duc la Colette să ascult niște muzică - i-am spus că nu puteam dormi și, cum Hugh mă văzuse foarte agitată, înfierbântată de scrierea unei povestiri despre peticari (pe care m-am așezat și am scris-o la zece și jumătate, când m-am întors din Villa Seurat, lucrând tot prânzul și, cu întreruperi, toată după-amiaza), m-a lăsat să mă duc. Când m-am întâlnit cu Gonzalo, era întunecat și furios: „Unde ai fost aseară?”

Am recunoscut doar că mă întâlnisem cu Henry și Kahane și stătusem cu ei vreo oră după ce mă despărțisem de el,

explicând de ce nu fusesem acasă la șapte și jumătate, dar am negat restul.

Când e cu mine crede din nou, așa cum cred eu când sunt cu Henry, așa cum Rank credea în mine când eram acolo.

Sunt îngrozită de suferința lui, pentru că mă întreb: sunt pe de-a-ntregul a lui ?

„Sunt dualități pe care nu le înțeleg”, a spus Gonzalo. „Amândoi avem prea multă intuiție ca să ne mințim unul pe altul.”

Așa cum și Rank avea prea multă intuiție.

Îl voi pierde și pe Gonzalo pentru Henry - întotdeauna va fi Henry ?

Dansez pe un vulcan.

Sâmbăta după-amiaza, iarna, mie și lui Hugh ne place să ne prefacem că suntem bogați. Lui îi place să mă ducă la cumpărături. Îi plac magazinele, are un fetiș pentru lenjeria de corp. Ies cu el îmbrăcată elegant, în costumul negru de catifea, cu mâneci mițoase ca la 1900, cu pălăria mea de catifea cu pană, eșarfă roșie de catifea și mănuși. Toată lumea se întoarce să se uite la mine pe stradă. Luăm un taxi. Bem un ceai undeva. Grija, răbdarea, generozitatea lui Hugh sunt divine. În weekenduri fac tot ce pot ca să-i ofer plăcere. Mîmez dorința, dragostea. Joc teatru ca să-l amuz.

Henry zicea: „Ori de câte ori ești gata să descrii ceva în jurnalul tău, așază-te și scrie despre asta în afara lui, scrie cât poți de mult despre asta”.

Rezultatul a fost o povestire fantastică despre satul peticarilor.

Într-o noapte, pe barcă, Gonzalo a citit vechea mea „poveste a bărcii”, care acum ni se părea profetică.¹

¹ Povestirea lui Anais Nin „Rag Time” a apărut în numărul din august 1938 al revistei *Seven*, o revistă literară efemeră de la Londra, care i-a publicat și povestirea „Mischa and the Analyst”. Se pare că „povestea

Este profetică sau eu am purtat în mine acele fantezii, care acum s-au materializat ?

Povestea bărcii s-a materializat. Să mai inventăm și altele.

„Imaginația nu înseamnă nimic”, am spus, „căci nu am putut să te inventez pe *tine*.”

5 octombrie 1936

Stau cu Gonzalo într-o cafenea și el citește încântat povestea peticarilor. „Fantastic, Anais; găsesc aici unul dintre sentimentele mele, în legătură cu dragostea pentru fragmente, pentru ceea ce e neterminat.”

Stau cu Henry în patul lui și el citește povestea peticarilor. „Ciudată și excentrică, foarte ciudată, minunată.”

Cu Gonzalo, ca și cu Henry, cobor din nou într-un fel de lume subterană, în peșterile lui Pluto, printre *clochards*, peticari, șnapani, hoți, vagabonzi, anarhiști.

Vorbind cu Henry, am spus că nu-mi plăceau clownii, îmi plăceau nebunii. Henry a zis: „Nebunii sunt prea serioși. Mie îmi plac clownii”.

În aceeași zi pot să am momente dulci cu Hugh, Henry și Gonzalo. O discuție jucăușă cu Hugh despre gelozia mea pe motan, pentru că pe el îl poate înveli în haină. Cu Hugh mă simt mică, lipsită de apărare, rănită de lume, dependentă. Mi-ar plăcea să stau ca Mickey în interiorul hainei lui. Ca să stea un pic mai mult cu mine, Hugh merge trei sferturi de oră cu un autobuz, când ne întoarcem dintr-o vizită la Elsa la spital. Întârzie la birou.

bărcii” se referă la manuscrisul „Waste of Timelessness”, o povestire scrisă de Nin la sfârșitul anilor '20, în care protagonista descoperă o barcă veche eșuată în mod misterios într-o grădină năpădită de buruieni. Ea intră în barcă și pornește într-o călătorie imaginară care o duce departe de viața ei convențională.

Cu Henry sunt matură, eu trebuie să fiu cea care protejează.

Cu Gonzalo mă simt protejată fizic. El ar putea pune la pământ un alt bărbat. Are grijă de mine romantic, aprinde focul în barcă. Mă *slujește*. Dar el e un *tzigane*, făcut pentru cântece la chitară și pentru dragoste.

Artistic, are un gust infailibil. El a știut care erau fisurile în povestirea despre peticari. El mă împinge în fantastic, pe care viața mea cu Henry l-a distrus.

8 octombrie 1936

Momente cu Gonzalo când suntem spanioli. Momente când sunt conștientă de originea mea spaniolă, când mă simt în același timp senzuală și pură; când simt cruciulița pe care o purtam la gât, medaliile, tămâia în nări; când îmi amintesc balconul de la Barcelona, micul altar de lângă patul meu, lumânările și florile artificiale, fața Sfintei Fecioare și sentimentul morții și al păcatului; când îmi amintesc tot ce eram înainte de a acosta în America. Mă simt ca o fată de nouăsprezece ani care a fost ocrotită de tatăl și mama ei, care a trăit cu frică și respect față de tată și Dumnezeu, o fecioară. Îmi simt sânii mici în rochia modestă, picioarele lipite, îmi amintesc imnurile pe care le știam și prima spaimă în fața picurării mierii. Mi se pare că Gonzalo a venit de la școala iezuiților pe calul său, după ce a călătorit toată noaptea ca să mă poată zări numai, și mi-a văzut fața ca pe fața Madonei, și se va căsători cu mine și mă va păstra din gelozie numai pentru el, ca pe o arăboaică, și lumea rămâne necunoscută, și florii inocenței sunt încântători.

Simt că Gonzalo l-ar putea ucide pe bărbatul care ar îndrăzni să se apropie de mine, să mă iubească. Simt că nu va putea niciodată uita că am fost o femeie care și-a desfăcut picioarele și a țipat de bucurie și voluptate.

În momentele în care mă posedă, cu picioarele desfăcute pentru el, îi apare în față o imagine. Se oprește ca împietrit

și îmi împreunează picioarele. Văd norul din ochii lui. Se citește în ei un fel de nebunie. Murmură fraze netermina-te. La început, nu știam. Apoi am auzit cuvintele: „Exclu-siv, trebuie să fie exclusiv. Nu pot să suport...” Și știi că își amintește de Henry. Rânduri din romanul meu despre tata (nu i-am arătat niciodată romanul despre Henry).

El suferă, de asemenea, din cauza afirmațiilor mele pă-gâne. Când sunt cu el îmi redescopăr vechea pudoare. Îmi amintesc de copilărie, când nu aveam gânduri despre sex sau senzualitate, dar aveam pasiune. Îmi violentasem oare ade-văratul eu ca să mă eliberez ? Sunt oare atât de păgână, pen-tru că îmi place corpul meu gol sub rochie ? Asociam pudoarea cu inhibiția și o detestam. Astăzi, acum că sunt liberă, mă pot întoarce la pudoarea mea naturală. Dar sunt lucruri pe care nu pot să le recâștig. Am devenit atât de firească în sen-zualitate, că pudoarea lui Gonzalo mă mișcă și totuși, in-stinctiv, încerc să-l eliberez. Încă nu l-am văzut gol; nu i-am văzut niciodată sexul. Face dragoste aproape pe furis. Eu sunt cea care râde și ațâță, eu sunt păgâna.

Tot timpul îi sunt recunoscătoare pentru că îmi iubește adevăratul eu, pentru că s-a apropiat mai mult de sufletul meu decât Henry. Dar orice rău, corupție ori amăgire sunt excluse din mariajul nostru mistic. Nu există întunecimi în-tre mine și Gonzalo. Nici perversiuni.

El își recâștigă vitalitatea, forța și potența. Îmi este recu-noscător. E mai senzual, mai viguros, dar mă inhibă. Nu pot simți orgasmul cu el.

Gonzalo spune: „Vino mai aproape de mine, vino mai aproape. *Pegate a mi. Pegate a mi*“.

11 octombrie 1936

Când m-am dăruit lui Henry, muncii și vieții lui, am pă-răsit și am negat o parte din adevăratul meu eu: adică sub-tilitățile, rafinamentele de simțire, delicatețea în relație. M-am dus la Henry *cunoscându-i* grosolănia, lipsa de înțelegere,

brutalitatea și m-am bucurat de lascivitate, am crezut că mă va întări, așa cum te întăresc viața reală, necazurile, luptele. Dar în toate astea mi-am pierdut fericirea. Henry și-a găsit fericirea în felul în care l-am tratat.

12 octombrie 1936

Două nopți de vis cu Gonzalo. îl văd ca pe un copil. Vital, debordând de vitalitate.

După ce am fost cu el, să mă duc la Henry e ca și cum aș pleca într-o regiune nordică. Ochii albaștri duri, lipsa de emoție. Când sexul se termina, la Henry, nimic nu-i lua locul. Totul era sex, sex. Consuma toată emoția de care era capabil.

Primul lucru pe care îl spune Henry când dau fuga la el în dimineața asta, pentru că e bolnav, este: „îți place chestia asta cu îngrijitul ? Mie nu. Dacă ai fi bolnavă, presupun c-aș fugi de acasă. Eu cred că atunci când oamenii sunt bolnavi ar trebui lăsați să moară, asta cred“.

Știu că bravează și nu-l bag în seamă. își ia romul fierbinte, medicamentele, radiatorul electric. începe să savureze faptul că se simte mai bine sau că îi e mai cald. Dar eu mă simt mai rece față de el, față de egoismul lui. 11 las să doarmă și mă duc fără nici o remușcare să mă întâlnesc cu Gonzalo, care e nebun de gelozie, care a simțit că o să-l văd pe Henry astăzi, care suferă, suferă, suferă. Și stăm în cafeenea, iar eu îi spun lucruri pasionale. „Dacă mi s-ar cere, Gonzalo, dacă mi s-ar oferi ocazia, dacă s-ar întâmpla ceva în așa fel încât să pot face o alegere, te-aș alege pe tine din lumea întregă, aș renunța la toți și la toate pentru tine. Aș lăsa lumea întregă să moară. Numai mila, doar mila m-a făcut să mă duc acolo astăzi. Cu tine simt absolutul, mă simt completă.“

Vocea mea, patosul meu îl mișcă pe Gonzalo. Mă crede. Și îi dau o dovadă de dragoste. Astăzi plănuisem la început să-mi petrec toată ziua cu Henry, dar m-am simțit atât de

atrasă, atât de dornică să fiu cu Gonzalo, atât de descurajată de lipsa de *uniune* cu Henry, de apropiere, de căldură, încât după ce am avut grijă de Henry toată ziua, l-am părăsit, pretinzând că nu mă simțeam nici eu prea bine și promițându-i să mă întorc a doua zi, dimineța devreme. Apoi i-am spus lui Gonzalo că Hugh nu se întorsese și că putea veni. Ce bucurie, să-l aștept în camera mea caldă și parfumată.

13 octombrie 1936

Aseară Gonzalo a fost atât de senzual, pătrunzându-mă, pătrunzându-mă și spunând: „Niciodată nu am mai terminat atât de violent, atât de puternic. De ce termin atât de târziu ? Sunt foarte încet“. Nu pare să știe că asta e bine, bine pentru femeie. Pare să aibă foarte puțină încredere în el, în ceea ce este, în tot ce face, tot ce simte. Lentoare indiană. Atât de plăcută.

Gustul săruturilor lui nu seamănă cu gustul nici unor săruturi pe care le-am cunoscut vreodată. Dincolo de săruturile lui Henry am simțit întotdeauna o orbire, o umezeală, un instinct, un sentiment de animal orb, ceva impersonal; corpul excitat, instinctul.

Cu Gonzalo sunt extrem de conștientă de dragoste, de gustul pielii lui, de noblețea pielii lui, de dorința pătrunsă de sentiment, mai puțină bestialitate, atât de multă cunoaștere *reciprocă*. Îl gust pe Gonzalo dintr-odată, calitatea ființei sale profunde și calitatea cărnii sale, o carne făcută din vise, omenesc și voluptate. Carne și suflet întrepătrunse, fără nimic rău, fără primitivism, amăgire, grosolanie sau lașitate. Expresia ochilor lui e uluitor de frumoasă uneori - n-am mai văzut niciodată arderea spiritului și a vieții deodată - ochi de cărbune, ochi de animal și ochi de suflet - toate deodată - înmuindu-te, tulburând nu știu ce straturi de idealism.

Nu e nevoie să stau cu ochii pe jumătate închiși, cum făceam cu Henry, pentru că uneori vedeam ce e Henry pentru mine, iar alteori pe celălalt Henry, care își dezvăluia subconștientul în opera sa și față de alții, acel Henry *neeroic*, cerșetor, dur, calculat, cinic, iubitor de mizerie și grosolănie, fals, bufon. Știam că era uneori un efort pentru Henry să-l țină în viață pe Henry *al meu*, iar când ieșeam împreună, Henry al meu exploda.

18 octombrie 1936

Gonzalo e atras de sânge, de cele trei zile ale mele de sângereare. O noapte de dragoste orgiastică. Un nou Gonzalo. Sexual, senzual, erotic și extravagant. Nebunia sângelui. Epuizare.

Stă lângă mine și se minunează amintindu-și de luna noastră de castitate.

— Ce ai putut crede ? La început nici eu nu înțelegeam, apoi am înțeles. Am văzut că exista un motiv psihologic. Nu puteam să te posed cum aș fi posedat orice femeie. Însemnai prea mult pentru mine. Mă copleșeai.

— A trebuit să găsești o cale ocolită, să faci cercuri largi în jurul meu și astfel ai găsit o nouă cale către mine, ai atins noi straturi ale ființei.

Prin straturile moi ale pasiunii și reveriei, simt lama de oțel a pericolului.

Distrugere.

Totul în jurul lui Gonzalo devine inert și fatalist. Până și în cele mai mici amănunte, el se blochează.

Helba i-a mărturisit lui Hugh: „Gonzalo și fatalismul lui, Gonzalo care mereu spune *mariana*, mi-au ucis cariera”, în cele din urmă a paralizat-o. Teama lui Gonzalo de succes, de comercializare. „E un boem.” Helba, ca toți muncitorii adevărați, nu e.

Astfel, din nou, eu mă aleg cu boemul, cu distrugătorul, cu greutatea.

Astăzi însă Henry creează, trăiește creativ. Am câștigat. Nu m-a ucis, cum a ucis-o pe June. Gonzalo n-o să mă facă bolnavă și slabă, ca pe Helba; frustrată. Creația care nu se poate exprima devine nebunie.

Sunt sigură de forța mea. Pot să-mi las munca ordonată, serioasă, gravitatea, lumea mea nevoimă și să plec cu Gonzalo, pentru reverie și pasiune.

El e bărbatul pe care mi-l doresc. Țiganul meu. Să-și îndeplinească rolul de sclav și de amant. Voi face eu restul! Pe dragoste și adorație pot construi un milion de lumi, pot crea la infinit. Cu vocea lui, râsul lui, privirea lui asupra mea, pot crea! Cu brațul lui pe după umerii mei, cu bucla lui neagră după ureche, cu picioarele lui încălțate în pantofi gri, umorul lui, dragostea lui pentru vin, sensibilitatea lui, pot crea! Cu adorația și entuziasmul lui, pasiunea și gelozia lui, pot crea!

21 octombrie 1936

Il s'agit de mieux mentir, de dejouer Vintuition meme des autres. Pentru asta mă pregătesc ca o actriță. Îmi studiez rolul. Mă întreb ce greșeală am făcut ultima dată. Am descoperit mai întâi că nu trebuie să mă *gândesc* că o să-l văd pe Henry în timp ce sunt cu Gonzalo. Nu trebuie să trăiesc înaintea prezentului, pentru că Gonzalo simte. Trebuie să intru în starea de a fi absolut și total cu Gonzalo, iar la ora șase trebuie să-l părăsesc pentru un motiv obscur, pe care l-am uitat. Trebuie să intru în starea potrivită poveștii pe care o spun. Dacă am spus că mă duc acasă la Hugh, trebuie să rămân în starea în care aș fi dacă m-aș duce acasă la Hugh - adică resemnată și plină de regrete. Aici începe rolul. Îmi imaginez că mă duc acasă la Hugh și cum m-aș simți. Intru în rol. Ochi triști. Regret. Mă agăț de Gonzalo și de momentul prezent. Nici un fel de entuziasm ori grabă. Oricum,

ca să nu trezesc bănuiele, nu trebuie niciodată să mă grăbesc să plec. Mai presus de toate trebuie să mă situez pe de-a-ntregul *în* prezent.

Dacă aş juca rolul Melisandei, ar trebui de asemenea să fiu pe de-a-ntregul în rol. Nu mi-aş putea lăsa gândurile să cutreiere prin trăirile Ofeliei, sau nu aş fi conştientă că după spectacol îmi voi petrece noaptea cu amantul meu. Totalitate. Când sunt cu Gonzalo, pasiunea mea pentru el mă ajută să plonjez în lumea noastră. *Pas de distractions!* Pentru temperamentul gelos, orice moment de absenţă e fatal. Convingătoare este doar acea totalitate menţinută până la sfârşit. Mă pot concentra cu uşurinţă astfel, mă pot pierde şi abandona în ceea ce fac. Şi făcând asta, sunt din ce în ce mai exaltată de prezent - clipele petrecute cu Henry, Gonzalo sau Hugh. Şi această totalitate pe care ei o simt le dă iluzia perfectă a unei iubiri complete. Îmi propun să fac noaptea mea cu Gonzalo *absolută*, ca şi nopţile cu Henry sau o după-amiază de sâmbătă cu Hugh. *Pas de distractions !* Rareori mă gândesc la Henry când sunt cu Gonzalo. Cu Hugh mi-e cel mai greu să rămân concentrată. Viaţa noastră împreună e cea mai palidă dintre toate, cea mai ireală. Apoi vine Henry, transpus în zone mai reci şi mai palide în comparaţie cu orele febrile petrecute cu Gonzalo.

După ce am fost cu totul a lui Gonzalo ieri după-amiază şi după ce mi-am golit capul de orice gând despre Henry în tot timpul acesta, am putut să mă despart de el la staţia de metrou Gare Montparnasse şi să-l întreb cu un aer pierdut: „Unde schimb metrourul pentru Passy ?“ Iar el n-a simţit nimic, nici un fior de îndoială, nici o teamă. De fapt, reuşisem să mă autosugestionez atât de complet că mă duc acasă, încât o dată, în metrou, mi-am revenit tresărind, cum i se întâmplă unei actriţe când cade cortina, şi abia atunci m-am uitat la indicatoare şi am luat metrourul în direcţia opusă.

Sinceritatea atunci când joci teatru vine din cât de tare simţi rolul. A juca dezamăgirea pe scenă nu îmi afectează în nici un fel sinceritatea trăirii, a dragostei. Ar fi ca şi cum ai

spune că o actriță nu se poate îndrăgosti cu adevărat în viața privată pentru că s-a prefăcut atâta pe scenă. Sinceritatea dragostei, dimpotrivă, mă ajută și mă stimulează să mint mai bine și mai artistic, ca să nu provoc suferință. E un joc în care risc întotdeauna să pierd un bărbat, poate pe toți trei, poate toată viața și fericirea mea. În filme îmi plac întotdeauna poveștile cu spioni, nevoia de a te preface, de a înșela, de a mima chiar și dragostea. Contraspionaj, inteligență, viclenie.

Bunicul bețiv al râului a început să se încrunte când apărem. Doar a fost singur pe barcă atâta vreme. Întunecimea lui Gonzalo îl sperie. Când Gonzalo a aprins soba, a ieșit să ne înjure că făceam zgomot.

22 octombrie 1936

Helba povestește mereu cum a fost când mama ei l-a văzut pentru prima oară pe Gonzalo: „*jAy, que negrito ! Dios mîo, que negrito suspecados*“.

Culoarea păcatelor lui!

Salteaua de pe podea. Bârnela acoperite cu smoală de deasupra capetelor noastre. Soba torcând. Barca trosnind. Apa clipocind pe margini. Semiîntuneric. Umbre. Felinarul de pe stradă licărind prin ferestre. Eu și Gonzalo orbiți de senzualitate - guri, penis, vulvă, dezmierdări, săruturi umede.

Bătrânul țipă, izbește în perete chiar în momentul în care suntem pe culmile extazului.

Gonzalo sare în sus, furios, cu ochii fulgerând, cu părul răvășit, cu trupul lui uriaș încordat, scoțând flăcări pe nări. Se repede la ușa bătrânului, lovind-o cu piciorul, dărâmând-o. Bătrânul e îngrozit. Zace pe jumătate dezbrăcat pe grămada lui de zdrențe, cu bereta pe cap, ținând un băț în mână. Gonzalo zbiară, în franceza lui ciudată, stricată: „Ești un bătrân nesuferit. Ieși afară de-aici. Ieși afară sau acum chem poliția“.

Bătrânul e amețit de băutura. Înfricoșat. Refuză să se miște.

Gonzalo îl trimite pe Rene să cheme poliția. Mă obligă să mă ascund ca să nu fiu implicată dacă se face o anchetă.

A venit poliția. Gonzalo ține lampa cu petrol. Rene vorbește și țipă:

— Imbracă-te. Proprietarul ți-a spus să ieși afară. Am hâr-tiile aici. Imbracă-te.

— Cine a dărâmat ușa, te întreb, cine ? Nu eu trebuie să fiu dus la poliție.

Zăcea acolo, nu-și putea găsi pantalonii, vorbea, polițistul vorbea și el. Nu l-au putut îmbrăca. Bombănea întruna.

— Păi ce-mi pasă mie? N-aveți decât să mă aruncați în râu. Mi-e totuna. Nu-mi pasă dacă mor. Nu sunt rău. Vă fac tot felul de treburi, nu ?

— Faci atâta gălăgie de câte ori venim, e un iad.

— Dormeam dus, dus dormeam. El a dărâmat ușa și acum veniți după mine. Nu merg nicăieri. Sunt prea bătrân. Nu-mi găsesc pantalonii.

Și tot așa o oră întregă, dezvinovățiri, amețeață, logică de bețiv, până când în sfârșit toată lumea a fost copleșită de umorul situației și i s-a spus că poate să rămână dacă stă liniștit.

— *Je ferais le mort*, o să fac pe mortul, a spus. Era extrem de docil, domesticit, prea beat și prea speriat. Eu mă ascundeam în camera de alături, de unde puteam auzi totul, și râdeam la replicile bătrânului. Polițistul a plecat. Rene s-a dus la culcare. Eu și Gonzalo am răs împreună, încă su-părați că bătrânul ne întrerupsese visul, ne violase intimitatea. Gonzalo a spus că ar înnebuni să știe că bătrânul ne văzuse prin vreo crăpătură din perete. Toată pudoarea lui era scandalizată de prezența unei alte persoane atât de aproape de dezmiertările noastre. Pudoarea animalelor din junglă, a pisicilor, această pudoare pe care o aveam și eu și care fusese scandalizată de felul de viață al lui Henry. Și totuși îmi plăcea umilirea secretelor mele, a mândriilor mele. Mă gândeam că îmi face bine deschiderea, absența delicateții, prezența lui Fred în camera de alături.

Acum însă îmi plăcea furia lui Gonzalo - forța lui.

Furia ne-a trezit. Nu se știe cum, am ajuns să vorbim despre filozofia lui Rank, despre nevroza Helbei. Gonzalo eludează viața cerebrală. Înțelege, pune întrebări, spune „Vreau să citesc cărțile astea“ - apoi brusc se întoarce împotriva ei, plonjează în săruturi, înjură lumile intelectuale, lumile literare, pledează pentru viață. Și acum mi-am dat seama ce minunat se potrivește el cu dispoziția mea actuală. După Rank, Fraenkel și Flenry, o mare lenie intelectuală a pus stăpânire pe mine. Când m-am întors de la New York, de data asta, nu voiam decât poezie, emoție, noapte. Atunci a apărut Gonzalo. Noaptea. Visul. Făcut pentru viață și pasiune. Repede, închid și eu ochii, plonjând în săruturi. Nu avem nevoie de idei. Eu și Gonzalo am ajuns în acel punct minunat în care suntem impregnați de *sens*; ceea ce am gândit, studiat, căutat intelectual s-a topit, a fuzionat, a dispărut, doar pentru a colora cu semnificații o viață pasională, dar numai în subconștient. Ne întâlnim în zone mai întunecate. O alchimie bizară. Minte e încețoșată. Trupurile sunt vii, dar nu vii sexual, nu așa cum eram cu George Turner, ci vii împreună cu sufletul, în mister și întuneric.

Acest întuneric vreau să-l păstrez. Aș vrea să-l văd pe Gonzalo numai noaptea. Aș vrea să nu mă mai trezesc niciodată într-o lume a gândului, să uit totul de dragul senzației.

Această licărire de emoție, cu subtile acorduri ale naturii, ale elementelor instinctuale și spirituale, mă satisfac.

Când incidentul cu bătrânul s-a terminat, Gonzalo a comentat finalul lui pașnic. A spus că în aceleași împrejurări un *clocbard* spaniol ar fi dat foc bărcii până acum sau ar fi otrăvit apa pe care o bem, sau l-ar fi asasinat pe unul dintre noi în întuneric. Exact asta îmi închipuisem eu ca va face bătrânul. Sunt temerile pe care Rank le-ar fi catalogat drept nevrotice și care vin din moștenirea mea genetică, moștenirea mea de violență și răzbunare. Gonzalo a spus că ar putea ucide cu ușurință un om într-un moment de furie. Eu știu

ce planuri fac noaptea de a le ucide pe femeile pe care sunt geloasă, de a le otrăvi, de a le arunca pe fereastră. Această violență există în mine și este deopotrivă îmblânzită și puternic hrănită de civilizația occidentală. Îmi place să văd marea forță primitivă a lui Gonzalo străpungând reținerile occidentale. Mi-a plăcut ușa aia dărâmată.

Dar astăzi dușmanul nu este gelozia, ci oboseala. Viața asta pe trei paliere, pe trei niveluri, în trei limbi, trei climate, trei tonuri, trei ritmuri mă epuizează. Sunt extrem de oboșită. Tânjesc după singurătate, după izolare.

25 octombrie 1936

Gonzalo este un vulcan de senzualitate, aprins, niciodată nu-i e de ajuns. Sunt gata să cer îndurare! N-am crezut nici o clipă că, după atâta idealism, castitate, emotivitate, am putea coborî în acest furnal de dorință animalică. Acum totul se repetă până la paroxism, până cădem lați de epuizare, își mânjește fața cu secreția mea și cu spermă, ne sărutăm în miros și umezeală și ne posedăm unul pe altul iar și iar, nebunește. Și totuși nu pot avea orgasm. De ce, de ce, de ce ?

L-am lăsat pe Gonzalo ieri, după ce am petrecut o oră cu el, și m-am dus la Henry; el îmi poate provoca ură, furie, aproape disperare, atât de excitată sunt, nu printr-o mai mare vigoare, ci prin ceva nedefinit, mai lent, mai umed, mai succulent, mai pur animalic decât Gonzalo - sau pur și simplu e vorba de Henry ? îi ofer oare lui Henry fidelitatea *târfei*, fidelitatea orgasmului, capitularea supremă ? Gonzalo nu a ajuns încă la cel mai adânc strat al ființei mele instinctuale. Nu pot să înțeleg. Și totuși dau fuga la el, și nu la Henry, când am de făcut o alegere și sar în sus de bucurie și nesaț când vine fie și pentru o oră, duminică după-amiază. Dorința lui e destul de sălbatică, plină de gelozii și exclusivisme. A fost bolnav de gelozie pe Eduardo. Iar eu par să rămân loială fiecărei relații. Cred că doar durerea mă ține departe de Henry.

Loială relației mele cu Eduardo, îl primesc cu mare bucurie. Mă îmbăt vorbind cu el, îmi regăsesc capul, pe care mi l-am pierdut cu Gonzalo: lumina zilei, analiză, limpezime, destăinuiți complete, nesfârșite. Eduardo se luptă să se despartă de Feri, care l-a amăgit, l-a înșelat și l-a trădat.

Cu Eduardo, viața asta care ne lovește, ne distruge, ne rănește, ne ametește, pare dintr-odată orchestrată. Râul își încetează tumultul; ne golim bărcile de surplus, ca să nu ne scufundăm! Ne îndreptăm spre stele și filozofie ca să strigăm : de ce, cum ? Și ne revoltăm, blestemăm, acceptăm, iertăm ! Oricând suntem luați prin surprindere sau răniți de viață.

Gonzalo vrea să trăiască în opiu și pe fundul mării, în timp ce eu vreau mai mult ca orice să trăiesc. *Mais je suis un poisson volant* (Dar eu sunt un pește zburător).

Henry e înfometat de mine. Mă întâmpină la cinci după-amiază, deja în pat, așteptând să mă întind imediat lângă el.

Veselie. Caut oare numai momentele de extaz?

Nu știu - nu vreau să știu. Vreau să trăiesc până explodez, până explodez de preaplin, până când întreg haremul meu se va întoarce cu gelozie împotriva mea, se va revolta, va divorța de mine, până când ei toți vor țipa de durere și bucurie, furie și dorință criminală, până când mă vor omorî pentru trădările mele. Și totuși, am fost cea mai loială femeie din lume, într-un fel tragic, loială trecutului, iubirilor mele timpurii, *bărbatului meu, Henry, amanților mei, victimelor mele, jocurilor mele, iluziilor, trecutului, prezentului, propriului meu tată și fraților mei!* Prea multă dragoste ! Niciodată de ajuns!

Aș vrea, aș vrea ca Gonzalo să-mi penetreze adânc, cât mai adânc pânțele, să-mi răscolească pânțele așa cum o făcea Henry, să rămână acolo, ascuns în carnea mea. Spune că îl fac să explodeze de mai multe ori pe zi - numai gândindu-se la mine! Sunt îndrăgostită, dar nu marcată, arsă, însemnată de el. E asta dragostea care te face fericit ? Pot

să mă trag înapoi și să-l las pe el să sufere ? Văzându-l cum suferă, mi se întâmplă lucruri ciudate. Când a venit Eduardo m-am gândit cu *plăcere* că Gonzalo va fi gelos. Și-l va închipui pe Eduardo singur cu mine - Eduardo în camera mea.

Și mi-a făcut plăcere să-l văd suferind. Mi-a pus întrebarea pe care o așteptam: „Unde doarme?”

Mi-am amintit de chinul meu teribil în legătură cu Henry, de imaginile care mă țineau trează. Mă gândeam: ce stupidă, toată durerea asta. Mă face să fiu cinică, așa cum mă făcea și suferința lui Rank - să-l văd pe celălalt suferind. Există oare întotdeauna o scară? Trebuie ca mereu unul să sufere și celălalt nu, să existe un decalaj ?

Dragostea instinctuală e ca o rană în trup. Dragostea primitivă e o tortură. Și apare ea doar o singură dată ?

Cutia Pandorei. Vreau să trăiesc cu ochii închiși. Nu vreau să *știu*, vreau să trăiesc.

Cunoașterea te împiedică să trăiești.

Mereu cu ochii închiși și cu mierea curgând...

Dar mă întreb: când îl torturam pe Henry, i se trezea dragostea instinctuală. Oare dragostea mea pentru Gonzalo nu se va trezi decât așa ? E oare asta doar o pauză în suferință, ca aceea pe care i-am dat-o lui Henry după June ? Decamdată, Gonzalo suferă. Eu mă odihnesc. Apoi asta se va schimba. Sau sunt liberă pe veci ?

2 noiembrie 1936

Zile sumbre. Toată lumea e apăsată, oprimată. Eduardo e obsedat de Feri al lui. Hugh e brusc gelos pe Henry și cițește *Primăvara neagră* încercând să găsească urme ale mele. Helba e ca o căprioară rănită - plânge tot timpul. Gonzalo e întunecat și chinuit de un nou conflict. Dacă se duce în Peru, poate să-și ia moștenirea de la mama lui și să rezolve problemele economice pe care le au. Suferă că trebuie să accepte ajutor de la noi. Zice că a trăit orbește, că acum mândria lui e aprinsă, că pune la îndoială valoarea lucrurilor

pentru care a trăit până acum, că a ajuns la capătul negării de sine. (Repetarea unor vorbe de foarte demult ale lui Henry: „Am trăit orbește”.) Dar ce-i de făcut? Nu poate suporta să mă părăsească pentru trei sau patru luni. Eu nu pot suporta să îl las să plece.

Până acum Gonzalo nu a pătruns în ființa mea profund, fizic, nu a atins corzile instinctului. Ieri însă gândul despărțirii a fost atât de insuportabil că m-a făcut să realizez pe deplin legătura dintre noi. Când stătea în mijlocul camerei și vorbea am simțit un dor și o durere în tot corpul, o senzație de sfâșiere pe care o cunosc prea bine. Am ajuns treptat la acest sentiment față de Gonzalo, dar acum îl trăiesc și e covârșitor. Există, cu siguranță, o rezistență foarte puternică la iubire, la posesie, de teama durerii. Încep să sufăr și de gelozie, dar nu voi mai suferi niciodată ca pentru Henry, fiindcă Gonzalo e fidel. Ce ciudat că pot simți această dragoste pentru Gonzalo, deși nu mă posedă sexual. Nu pot avea orgasm cu el.

Curenții subterani diabolici sunt confesiunile pe care i le face Helba lui Hugh, care o psihanalizează folosind tot ce a învățat de la mine. Astfel, prin el aflu că Helba nu l-a iubit niciodată pe Gonzalo cu pasiune, că sunt ca frații, că fatalismul lui a distrus-o. Helba m-a sărutat ieri pasional, cu aceiași ochi de femeie care se îneacă pe care îi avea și June, și ca și cu June, nu am încercat s-o îndepărtez, deși ea a avut crize de gelozie. În fond, ne admirăm una pe alta și, pentru că ne admirăm, ne dăm seama cât de mult are dreptul fiecare dintre noi la adorația lui Gonzalo; și tot ca June, ea nu-i dă drumul în întregime, *numai* pentru că se teme de abandon, *nu* din dragoste pentru el; și *din nou* îmi combat gelozia față de ea prin dragoste, iubind. Îl vreau pe Gonzalo pentru mine, dar văd că devotamentul lui este ca al meu pentru Hugh, pentru trecut, pentru Henry, chiar și când nu îl doresc.

În tot acest timp însă simt că lupt cu o forță întunecată, cu o greutate strivitoare. Mă simt prizonieră. Simt că, în-

conjurată de o mie de ziduri, reușesc să-mi iau zborul, să planez, să-mi creez un paradis fictiv alegând numai momentele intense, discuțiile mele frumoase cu Henry, și nu viața sau oamenii din jurul lui; singurătatea cu Gonzalo pe o barcă, și *nu* întunericul ca de peșteră, umezeala, sărăcia și tristețea din jurul lui, nu apartamentul cu o Helba bolnavă, o Elsa dezechilibrată care țipă, se ceartă sau își atinge gâtul acolo unde a fost operată, așa cum atinge un pianist clapele; nu-l văd pe violonistul dostoievskian nebun, Prague, care mănâncă excremente și se spală pe față cu urină, care s-a căsătorit cu o femeie maniaco-depresivă când erau amândoi internați într-un spital de boli mintale; nici mâncarea servită pe o masă cu pete de vin, scrum de țigară, firimituri.

A fost povestirea mea despre peticari o resemnare amuzată, fantastică în fața zădărniceii ? E viața mea, atunci când pare să culmineze într-un paradis al pasiunii, de fapt în momentul ei cel mai iluzoriu, legănându-se periculos deasupra unei prăpăstii ? Cu cât intru mai adânc în vis, în esență, în maximum, atingând bolta cerului și centrul pământului, cu atât mai tare se strânge funia realității în jurul gâtului meu; cu cât mă mișc în interiorul acestui arc magic, cu atât mă sufoc mai tare sub o teroare și o neliniște fără nume. Expansiune, cât mai largă, ca un compas deschis complet. Pauză ? Sau oboseală. Oboseală a sufletului, a trupului și a sexului... căutând un absolut numai prin multiplicare, un absolut în abstracție, o sinteză de elemente dispersate, nu un singur bărbat, o singură casă, o singură iubire, un singur pat: unul, absolutul în fragmente! Un absolut care nu curge senin, ci pe care trebuie să-l pândesc mereu atent, ca și cum ar trebui să înșfac o stea în continuă cădere dintr-un cer capricios. Iată! Mereu în zbor, și nebunia de a fi prea trează, trecând dintr-un pat în altul, pândind, așteptând.

Când ies din garsoniera lui Henry - Henry, care mă aștepta în pat, un Henry înfometat, nerăbdător să mă posede - văd un bărbat care stă la capătul străzii Villa Seurat.

Este Gonzalo, așteptând să mă prindă, Gonzalo, pe care îl lăsasem la [Academia de artă] Colarossi.

Această forță din mine, care nu a licărit într-un orgasm, nu a luat foc absolut în brațele lui Henry, pentru că nu-l doream, această forță o port acum ca pe o dinamită nedetonată. Dinamita n-a explodat, dar fitilul e aprins, mica flăcără se plimbă în susul și-n josul fitilului cu un fel de veselie dionisiacă, un dans, micile flăcări aleargă în jurul nucleului dinamitei și n-o ating și mă țin cu răsuflarea tăiată, cu nervii încordați, cu capetele ridicate, cu gâturile întinse, nerăbdători, flămânzi, însetați, cu ochii deschiși, cu urechile ciulite, toți nervii așteptând orgasmul care va trimite sângele să îi scalde și îi va adormi.

Nervii treji, clarvăzători, în pragul isteriei, miriadele de nervi în pragul isteriei așteaptă pauza de somn și moarte, așteaptă să explodeze dinamita, să se prăbușească zidurile, să se sfărâme trecutul, așteaptă absolutul care nu fulgeră cerul, mereu fugitiv, incapturabil, *tete de Meduse*, picioare de miriapod, de caracatiță. Oare toate focurile care ard au o sută de flăcări în toate direcțiile, nu a existat niciodată o flăcără rotundă, cu o singură limbă ? De ce această forță, care nu a erupt în argint viu prin vene, de ce ia forme de taifun și se încolăcește în jurul fiecărui monstru care trece pe stradă - ca să-i pună la îndoială intențiile, să-și imagineze perversitățile lui, să se strecoare între îndrăgostiți, între dorințele cele mai întunecate, căutările erotice cele mai negre, poftele cele mai nefirești ?

Acest bărbat cu fetița lui, de ce sunt ochii lui atât de umezi, gura atât de umedă, de ce sunt ochii ei atât de oboșiți, de ce e rochia ei atât de scurtă, privirea lui atât de piezișă, de ce simt atâta disconfort când trec pe lângă ei; de ce e tânărul ăsta atât de palid, cu ochii sălbatici, de ce are spumă pe buze, spumă de veronal; de ce așteaptă femeia aia sub felinar, cu o mână în mașon - un revolver -, de ce l-au ucis cele două surori pe fratele lor nebun, după ce au trăit mulți ani singure

cu el într-o casă mare ?... Soția lui Prague stă perfect tăcută, cu un rid între ochi... Elsa își atinge gâtul tivit de o cicatrice fină, Helba își pune o broșă din care lipsesc toate pietrele. Am mâncat stridii într-o cameră tapetată cu cochilii, așa cum îmi dorisem să fie camera mea, cu pereții plini de cochilii, blănuri și pietre colorate, pentru că eu încă mai caut basmul, în timp ce omul care ne vinde ciorapi și țișări la jumătate de preț poartă cocaină în buzunar. N-am ghicit. Nu ghicesc niciodată lucrurile astea. Asta e inocența mea. Nu inventez și nu descifrez răul sau pericolul decât în momentele în care acea forță din mine, care nu a explodat, mă otrăvește, debordează, se revarsă pe străzi, curge în canal, înregistrează schimbările, bunicul ascuns la prora vasului și așteptând să-l înjunghie pe Gonzalo; percepe rugina de pe lada cu carbuni, crăpătura din acoperiș, ploaia căzând pe podea în băltoace, focul care s-a stins, vinul acrit într-un pahar, mucurile de țișări pe jos și sforăitul amantului; vede, e întristată, închide ochii, atingându-se de urătenie, distrugere, coborând prin chepenguri fără a cădea în capcane, trecând prin toate ca și cum ar fi invizibilă, intangibilă, pe ea automobilele n-o pot lovi, deși traversează fără a se uita în dreapta și-n stânga, dorindu-și mereu fălcile balenei, dezmembrarea între aceste fălci, întâlnind mereu aripi, ochi deschizându-se la trecerea ei, ochi deschizându-se spre ceruri, îngerii dansând pe fitilul dinamitei, flăcări ce se albăstresc ca luminile de veghe mistice din spitale, din mănăstiri; eu încă îi mai ascult pe cei ce plâng, e drept ca sămânța să nu rodească în mine, ca trupul să părăsească pământul tras de coarda nervilor și să-și împărtășească polenul doar în spațiu, căci basmul poartă un veșmânt ce stârnește o adiere, e o distanță între tălpi și pământ sau lemn, pașii trebuie să rămână neuziți, sângele trebuie să rămână argint viu licărind prin venele albastre, albastre ca luminile pioase din spitale, să audă, să prindă ritmul aripilor.

Ce numesc eu paradis: când nimeni nu *suferă* - când știu că mama e fericită, Joaquin își îndeplinește dorințele, Henry

poate să lucreze în pace, Gonzalo e satisfăcut, Hugh mulțumit, Eduardo ușurat de durere, Helba consolată. Dacă *unui* din ei suferă, sufăr și eu - bucuria mea e distrusă. Dacă Gonzalo e chinuit, nu mă pot bucura de Henry. Nu mă pot bucura când celălalt suferă. Asta e adevăratul secret al vieții mele. De asta nu pot exploda, nu pot alege, nu pot sacrifica mai mulți oameni fericirii mele - n-ar mai fi fericire.

În seara când am luat cina la Helba, Gonzalo număra oamenii ca să pună masa și pe el nu s-a numărat.

Gonzalo are o minunată inteligență intuitivă, pe care refuză s-o folosească. Spune că astrologia e „uscată”. Rareori citește.

Zice că iubește la mine căldura, faptul că sunt vie, că nu sunt „literată”.

Uneori, brusc, spune cel mai intuitiv lucru - clarvăzător. Alteori, e confuz și bate câmpii. Am învățat, cu Henry, să primesc înțelepciunea și să trec cu vederea greșelile, pentru că asta e felul de a fi primitiv!

8 noiembrie 1936

Când trebuie să-l aștept pe Gonzalo mă joc cu focul. Încerc să fac felinarele să funcționeze. Felinarele pe care le-am furat nu funcționează. Încerc cu alcool, petrol, gaz. Las felinarul să cadă. Flăcările se împrăștie pe podea. Sticla se sparge. Sunt mici explozii. Privesc totul fără teamă, cu încântare. Focul mă fascinează.

Aș vrea să fiu spioană și să trăiesc aproape de pericol.

Când Turner a dansat cu mine, mai plin de dorință ca oricând, nu am simțit nimic. Nu am simțit nimic cu Henry - nimic. Urăsc cu și mai multă disperare dezmiertările lui Henry. Nu-l simt decât pe Gonzalo. Acum se întâmplă că, stând de vorbă cu Eduardo, am făcut mai multe descoperiri despre sex: unii bărbați au ceea ce corespunde frigidității la femei. Au erecție, chiar ejaculează, dar nu se simt satisfăcuți. Femeile sau bărbații nesatisfăcuți se comportă la fel:

ca mine *înainte* de a-i cunoaște pe Henry, June, Louise, Gonzalo. încordare. Căutare de senzații noi. Febră. Nervozitate. Insomnie. Multă activitate, fără oprire. Nervi încordați.

Satisfacția aduce cu ea relaxare.

Senzualitatea lui Gonzalo a fost complicată - din tot ce mi-a povestit. Foarte mult în imaginație. Înainte sau după. Dar realizarea, satisfacția au fost rare. Simțea dezgust după ce se culca cu o femeie pe care n-o iubea. Când iubea pe cineva, avea nevoie de timp. Acum spune repetat: „Nu am terminat niciodată atât de intens. E atât de puternic, Anaïs, atât de puternic*¹. își varsă întreaga ființă în mine. îmi amintesc că tata spunea același lucru: „*Nunca he venido tan fuerte*“. Eduardo spune că asta înseamnă că e satisfăcut, că a găsit o femeie pe măsură. Va deveni mai puțin agitat, mai puțin încordat, mai puțin nervos. Iar eu, eu devin nervoasă, înfrigurată, imaginația mea e febrilă, nu mai simt acea *apaisement*, legătura mea cu natura, cu pământul.

Nu-mi dau seama dacă e din fidelitate față de Henry sau pentru că trebuie să fiu pasivă și cu Henry trebuia să fiu activă, sau pentru că Henry mi-a transmis lentoarea și acea *detente*, care e minunată în senzualitate. Nu știu. Dar nu sunt satisfăcută. Cu toate astea, simt că iubesc atât de intens încât aş merge oriunde cu Gonzalo. Nu-mi pasă de sex. E desulă pasiune în afara orgasmului.

Poate că am nevoie de timp, cum a avut și Gonzalo. Sau poate că trebuie să mă simt total, absolut posedată - cum m-am simțit câteva săptămâni, când m-am dus la Rank în N.Y., crezând că îl iubesc.

Nu știu. Dar sunt fericită că Gonzalo e satisfăcut. Fericită să-i simt dorința viguroasă.

Vis: stau pe acoperișul unei case din China, așteptând întunericul. Stau printre țiglele acoperișului, făcute din cești și farfurioare chinezești, cu ultimele frunze de ceai încă pe fundul ceștilor. Stau printre cești și farfurioare și aștept întunericul, când am să cobor și să intru pe furiș în oraș.

Alunec pe bârnele din santal și descopăr că pereții sunt făcuți din panouri glisante. O chinezoaică a cărei față părea de porțelan a deschis panoul și m-a invitat înăuntru. Am în-genuncheat în fața unei mese, o imensă farfurie rotundă se afla în dreptul genunchilor mei, plină cu papuci împodobiiți cu perle, un sos din păr de înger, *foligrane*, țurțuri și aur topit. Priveam totul intens și mângâietor pentru că știam că în fiecare încăpere în care aveam să intru, aveam să intru o singură dată și tot ce vedeam aveam să văd o singură dată, așa că priveam mângâietor panoul sculptat, platoul de la picioarele mele. Inhalam mirosul acestei încăperi, vedeam lumina filtrată prin hârtia de pergament. Fiecare panou pe care îl mișcăm mă conducea prin casa chinezească, dar și afară din ea și, odată ce ajungeam afară, avea să fie pentru totdeauna, așa că împingeam panourile zăbovind și treceam prin fiecare încăpere cu regret, privind dezmiertător lumina filtrată, ușor gălbuie. Sculptura în lemn era atât de fină încât m-am gândit că aș putea s-o citesc ca pe o carte. Am început să descifrez semnele sculptate, dar sensul îmi scăpa; îmi amintea de multe lucruri, dintre care pe nici unul nu pot să mi-l amintesc în întregime; și ultimul panou, pe care l-am împins încet, m-a scos pe străzile Chinei cu case fără uși, fără ferestre, cu lampioane legănându-se toate la fel și păpuși așezate pe trotuar.

12 noiembrie 1936

Culcându-se cu mine, Gonzalo spune: „Asta e infinitul”. Culcându-se cu mine, Henry spune: „Un futai bun o să te faci să te simți ca nouă!” Culcându-se cu mine, Hugh spune: „Ai grijă de tine, pisicuțo. Pari obosită”.

Gonzalo înnebunește de gelozie. Hugh devine întunecat, sumbru și tăcut. Henry latră, declamă, delirează despre altceva, *ocolind* afectul geloziei.

Ceea ce numesc eu a crea un paradis pentru mine înseamnă a crea armonie. Întotdeauna încerc să construiesc un

paradis, alegând cele mai bune momente din toate relațiile - când îl găseam pe Henry flămând, pe Hugh nerăbdător să se facă duminică, pe Gonzalo însetat! Eu, gata să cerșesc îndurare, am parte de toată intensitatea pe care mi-am dorit-o. Mi-am petrecut trei sferturi din viață în pat. Mă bucur când sunt posedată doar o singură dată într-o zi. Încerc să evit să mă culc cu Henry și cu Gonzalo în aceeași zi, dar uneori se întâmplă și sperma lor se amestecă în pântecul meu.

Cunosc o singură rețetă a fericirii: să iei sperma a trei bărbați diferiți (cât mai diferiți posibil!) și s-o lași să se amestece în pântecul tău. Dacă transfuzia poate avea loc în aceeași zi, alchimia va atinge perfecțiunea.

Când eu și Gonzalo stăm culcați unul lângă altul, el spune: „Asta e singurul lucru care contează pe lume“. Ca o femeie - s-a născut amantul visurilor oricărei femei. Henry spune jucăuș: „S-au dus douăzeci de pagini!”

La ora două sunt în *Nanankepichu*. Gonzalo îmi șoptește: „/Que Unda hora!“ La cinci sunt într-un taxi care merge pe bulevardul Raspail și ajunge din urmă autobuzul. Gonzalo stă în stație. M-a văzut ?

Frisonul de plăcere al împătimitului de jocuri de noroc. Nu m-a văzut. Visează. E trist. Dacă m-ar fi văzut, ar fi știut că mă îndreptam spre Villa Seurat.

La Villa Seurat, Henry e într-o activitate febrilă. Oameni. Scrisori. Speranțe. Recenzii. Noi prieteni. Idei. Idei.

18 noiembrie 1936

Sunt convinsă acum că sub o aparență echilibrată sunt isterică. Isteria atinge punctul maxim în timpul ciclului. Sunt întotdeauna gata să explodez. Îmi vine să plâng, să râd, să cânt, să dansez sau să țip. Nu pot adormi ușor. Detest liniștea. Sunt liniștită numai când sunt obosită. Detest procesele de recuperare - somnul, odihna, pauzele!

Obolesc foarte tare pentru că *totul* mă atinge și mă mișcă. Nu sunt niciodată indiferentă. Fiecare persoană pe care o văd

îmi răscolește sentimentele, compasiunea, mila; sau îmi stimulează creativitatea. Trebuie să intervin în viețile distruse - să repar, să suflu viață în plămâni înecaților, să-i ridic pe cei căzuți. Sunt amarnic de obosită de suferință, dar se pare că nu există alt mod de a nu suferi în afară de cruzime. Indiferența, pasivitatea sunt imposibile pentru mine. Trebuie să fiu ori masochistă, ori sadică. Atunci când sunt sadică sufăr *împreună* cu victima mea.

Nu ai cum să ieși din sclavie decât devenind vătaf de sclavi.

Nu neg plăcerea pe care o aveam uneori maltratându-i pe Hoffman, Turner și alți bărbați. Dar când Gonzalo stă în brațele mele și îmi spune cât de mult iubește locurile în care a suferit, inima mi se oprește de groază, de oroare, aproape. Se deschide un abis la picioarele mele. Simt atunci că eu sunt cea care *poate* să fie tiranul. Îl simt pe bărbatul care poate fi torturat. Simt sclavul capitulând. Este deșteptat spiritul dominator. Văd acum cât de subtil îl domin pe Hugh, cât de delicat îl domin pe Henry și cât de invizibil îl domin pe Gonzalo. Dar de fiecare dată când îi rănesc, simt tot ce simt ei. Și m-am luptat să-i eliberez de nevoia lor de durere. Gonzalo cerșește suferința. Cu cât revărs mai multă pasiune asupra lui, cu atât este mai torturat de gelozie.

Pentru că ceea ce iubesc ei este forța mea, e greu să nu folosesc această forță cu cruzime. Dar nu o fac. Eu stăpânesc prin seducție, farmec, devotament și întorcând cu dobândă tot ce mi se dăruiește. Dacă multe femei cred că pot face viața a trei bărbați extraordinară, să încerce numai. E nevoie de o agilitate supraomenească, de grijă, de darul învăluirii, darul de a turna atât de mult într-o singură oră încât ea să-i pară bărbatului o zi și o noapte.

20 noiembrie 1936

Nanankepichu: acum avem și un covor negru. Lampa bizantină care strălucea în dormitorul meu de la Louveciennes este atârnată deasupra capetelor noastre. O masă neagră lăcuită. Eu am adus mâncarea, pe care am încălzit-o. Am

mâncat pe o ladă, la lumina lumânărilor. Stau întinsă pe covor, lângă sobă. Gonzalo mă sărută, încălzindu-mi picioarele, încălzindu-mi chimonoul, învăluindu-mă în adorație. Aproape tot ce se petrece între noi se petrece în tăcere. Foarte puțin e adus la lumină, la suprafață.

După ce m-a posedat după-amiază, Gonzalo m-a posedat din nou noaptea, dar cu îndrăzneală, privindu-mă, cu toate emoțiile și ezitarea pierite. S-a uitat la lampă și a spus: „*Lamparita apbrodisiaca* A vorbit despre luna noastră de castitate. A spus că simțise o mare neliniște - întrebase un prieten doctor, care nu zisese decât: „*Eres un anxioso* Acum știa că fusese din cauza mea. Voise să mă pedepsească pentru viața mea senzuală, voise altceva. Am ajuns foarte aproape de împlinire în noaptea aceea. Lampa mică, negrul strălucitor, clipocitul apei - toate astea ne purtau departe. Când am auzit la un moment dat plescăitul apei, am spus: „Sare un peștișor .

A doua zi, la cafenea, îmi face o scenă. „Ai fost la Villa Seurat.“ Spun că nu e nici o diferență față de cum are el grijă de Helba lui bolnavă, surdă. Emoție. Haos. Orbire.

Îl las ca să mă duc la Villa Seurat! *Asta* nu și-ar putea închipui niciodată.

Acolo eu și Henry stăm întinși pe canapea liniștiți și discutăm. E obosit. Vorbim despre tăieturile din ziare. Henry a decupat articole umoristice și fantastice. Eu, orori. Spun: „Hai să facem un scenariu din ele“. Am făcut deja câteva însemnări în jurnalul meu. Lui Henry i se pare o idee bună. Ne apucăm.

Într-o noapte Hugh asculta radioul. După o bucată muzicală a urmat un moment de tăcere, apoi am auzit clar ticăitul unui ceas. Hugh a zis: „Asta e ceasul meu de la amanet, mă cheamă!“

Deunăzi, când ne făceam contabilitatea, a spus: „Știu că mă înșeli, dar știu că o faci pentru ceilalți“.

A spus asta făcându-mi cu ochiul, cu o indulgență divină. Poartă agrafe de hârtie în locul butonilor de aur - *le sous-directeur* al National City Bank!

E fericit. Eu ies în fiecare seară acum, sunt acasă numai sâmbăta și duminica. El vorbește cu astrologi, se duce la filme cu prietenii sau se culcă foarte devreme. E mai bine, spune el, decât dacă aș fi la New York!

Louveciennes a murit. A fost golit, mobila a fost scoasă în grădină și vândută la licitație. Am păstrat un pat arab și alte câteva lucruri pentru *Nanankepichu*. A fost o zi febrilă, tragică și comică. Simțeam puțină durere, încercam să nu-mi amintesc. Dar fiecare obiect vândut la licitație conținea o bucată din trecutul meu. Nu aveam nici un regret, în afară de acela pentru trecerea timpului și moartea caselor, a obiectelor, și pentru trecerea și preschimbarea dragostei. Îmi aminteam mai ales pasiunea mea pentru Henry, mângâierile noastre, discuțiile noastre înfierbântate.

Când s-a întunecat și licitația continua, casa goală, luminată de becuri fără abajur, a mai strălucit o dată ca o moschee, în minunate culori calde, a strălucit viu în acel sat franțuzesc cenușiu și mărunț - și a murit. Toată lumea căra mobilă și decorațiuni, oglinzi, perdele, oale și tigăi; și toate urmele vieții noastre acolo au fost împrăștiate în diferite case.

M-am întors acasă într-o stare de veselie isterică, spunând că vreau să vând în continuare, devorată de o febră de *depouillement* și sacrificiu. Adeseori în ultimele zile am vrut să fiu săracă, pentru că nu pot suporta invidia și gelozia altora. Nu pot suporta să am mai mult decât ceilalți.

Suprarealiștii mă deranjează și mă irită. Sunt aproape de ei, dar nu sunt una dintre ei. Îmi place teoria lor, dar nu și ceea ce scriu.

22 noiembrie 1936

Aseară: camera portocalie incandescentă. Hugh discută despre astrologie cu o americană. Moricand spune: „ // *y a des grandes ondes et des petites ondes, il y a des ondes courtes*“. Vorbește în termeni marini, legănări și valuri. El are limbajul invizibilului și ritmurile poeziei. Evreinov, actorul

rus, gesticulează: „ *Le moi separe de mon moi - le moi archaïque, quiparle, et le moi...* “ Se văd oglinzi și lumânări și fețe repetate la infinit, de parcă rușii ar sta între două oglinzi cu o lumânare. Colonelul Șeremetiev, *Ventremetteur* care se amuză amestecând oamenii, murmură date istorice în timp ce de partea cealaltă a râului se face istoria. Auzim strigătele, agitația, cântecele și difuzoarele. Gonzalo e acolo, dar credința lui e separată de toate celelalte teorii; el are un comunism ideal, un misticism pur, el îi apără pe cei căzuți. Cum l-aș putea eu împinge să-și împlinească destinul și să-și trăiască puterea până la capăt, fără a sacrifica fericirea noastră umană ?

Nanankepichu e atât de minunat, seamănă atât de mult cu un basm!

Ieri dau fuga în Montparnasse pentru un singur sărut, și totuși el mai spune uneori, sălbatic: „Eu te iubesc mai mult decât mă iubești tu! Simt că ești a mea când te țin în brațe - dar după aceea...”

Îi expun lui Evreinov ideea mea de piesă bazată pe psihanaliză și îi place. Încep un scenariu cu orori, dar totul e inventat și arunc articolele decupate la coșul de gunoi.

Gonzalo zice că ar fi fericit dacă m-ar putea încuia undeva.

Face analize obscure, încăpățânate, lipsite de înțelepciune, nebunești. Dacă spun că Hugh e fericit, stă și macină ideea, apoi interpretează că Hugh simte că de data asta nu sunt atât de îndrăgostită cum eram de Henry: pericolul nu e atât de mare.

N-am scris niciodată până la capăt despre chinurile mele din gelozie, pentru că mi-a fost rușine și am încercat să evit asta.

Am o lume întreagă, intelectual, pe care Gonzalo nu o poate penetra - sau, mai degrabă, pe care e prea leneș ca s-o penetreze. Dar e o lume cu care am terminat. Simt eu

însămi o mare lene. îmi place prezentul meu poetic, pluti-tor, moale, sonor, misterios. Astăzi, încercând să scriu pie-sa despre Rank, am simțit un fel de letargie, indiferență; îmi venea să închid ochii din nou. De ce să mă încordez, să lupt ? Dacă ați trăi într-un basm, dacă ați înota în mângâieri, dacă ați trăi printre stele și nori și ați simți sperma caldă curgând în voi, ați scrie ?

24 noiembrie 1936

Nanankepichu e aproape complet construit, bucată cu bucată, efort după efort, cu afecțiune, gând, energie, dorință. Magia cere muncă. în fiecare casă caut maximum de perfecțiune, dar la niveluri diferite. Conform gustului bărbatului. Lui Hugh îi plac ordinea, luxul. Eu adaug căldură, moliciune, frumusețe. Lui Henry îi place simplitatea. Fără a falsifica fundalul de care are nevoie, i l-am făcut cât de confortabil și de satisfăcător am putut. Cu Gonzalo aș fi putut crea un spațiu fantastic, și totuși am făcut încăperea caldă, blândă pentru ochi și urechi. Trei creații, trei fundaluri pe care le-am proiectat pentru *celălalt*.

Nanankepichu e ca un bârlog al opiomaniului, ca nici un alt loc de pe pământ - ar putea fi oriunde și nicăieri, *Povestirile lui Hoffman*.

Orologiul de la Gare d'Orsay se decupa imens în fața ochilor mei. Un imens *cadran* de lumină, cu niște limbi negre imense care arătau toate orele. Ora la care ne întâlneam, ora la care ne despărțeam. Bate gongul. Gonzalo mă posedă în timp ce ora răsună. Gonzalo vorbește emoționat, aprins, despre comunism. Sunt trează, iar el a adormit. Mica lampă luminează un chip pe care părul și genele sunt trasate cu cărbune. Gonzalo, adormit, mă sărută încă.

E miezul nopții când coborâm mica scară. E unu când Gonzalo mă dezbracă. Lungi sferturi de oră încețoșate de reverii plutitoare. Ochi de mătase, muzică. E două când spunem : *Cât de tare ne-am străduit să devenim realiști, și n-am*

reușit. Două și un sfert, când stăm întinși tăcuți, îmbătați de săruturi. În zori mi se face frig. La nouă, lumina dimineții mă face să vreau să fug de realitatea preparării cafelei într-o cameră friguroasă, a feței mele boțite de prea multe săruturi!

Mereu îmi vine să fug când se oprește muzica. Lumina zilei. Soba s-a răcit. Cenușă, vin în cești de cafea, apa clipocind departe, un croissant rece de noaptea trecută, nemișcarea absolută, pauzele și coborârile. Mereu caut muzica. Mereu caut muzica, dansul. Realitatea este o sursă continuă de suferință. Mereu o coliziune.

Aș vrea ca, asemenea lui Henry, să nu-mi pese.

25 noiembrie 1936

Un cort de ceață unsuroasă. O recenzie pătrunzătoare la *House of Incest* făcută de Stuart Gilbert. O noapte minunată cu Gonzalo, în afara momentului când spune: „Eduardo e o victimă a capitalismului. Artaud e o victimă a capitalismului”.

Atitudinea mea s-a schimbat. Simpatizez cu comunismul lui (ură față de nedreptate), pentru că este idealist și pur. Aș fi putut muri pentru Revoluția Rusă când era pură și idealistă. Acum însă e divizată, impură, falsă.

Organizarea lumii este o sarcină pentru realiști. Poetul și muncitorul vor fi întotdeauna victime ale puterii și intereselor. Nici o lume nu va fi vreodată condusă de o idee mistică, pentru că până începe să *funcționeze*, încetează să mai fie mistică. Atunci când Biserica Catolică a devenit o forță, o organizație, a încetat să fie mistică! Realismul cucerește întotdeauna poeticul jucând cartea umanului. Interesul câștigă. Lumea va fi guvernată întotdeauna de oameni fără sufl și de putere.

Astfel că în basm există o pată de lumină crudă. Gonzalo are o sete de sacrificiu pe care și-a satisfăcut-o în viața lui cu Helba. Acum are o sete de sacrificiu și eroism la scară mai mare. Vorbește despre Spania, dar stă întins cu mine pe covorul negru, iar barca se leagăna ușor.

Ceața mă apasă. Duminică am scris febril trei pagini din scenariul meu „horror“. Am început cu tăieturile din ziar, pe care apoi le-am transformat total. Nu am putut continua să copiez jurnalul din 1922 - mă durea prea mult. Numai prezentul pare suportabil. Numai prezentul pare frumos, cu excepția momentelor în care îmi revine vechea dependență de Henry, care deja aparține publicului, ca un star de cinema! În același timp, cu Henry pot împărtăși activitatea electrizantă pe care trebuie s-o ascund de Gonzalo. Henry nu mai doarme! Lucrează, scrie, corespundează, face vizite. Se ocupă de cartea mea. L-a făcut pe Stuart Gilbert să scrie recenzia. Vorbește despre mine. Avem o grămadă de treburi împreună. Și Gonzalo mă blochează. Ritmul lui e lent și vag, plin de irosire și inerție (cum era și al lui Henry!). Așa că plec în grabă de la *Nanankepichu* și plonjez în activitate acasă! Scrisori, vizite și relații. O viață ca o fereastră cu vitraliu.

26 noiembrie 1936

Gonzalo devine exaltat când îmi vorbește despre munca mea, despre valoarea mea și despre cum vrea el să mă dedic scrisului, să nu mă mai dăruiesc altora, să trăiesc pentru mine însămi - exact așa cum deveneam eu exaltată când vorbeam cu Henry. Văd pe fața lui Gonzalo aceeași febră a sacrificiului pe care o aveam și eu, aceeași dorință de abandon, de a te oferi ca jertfă pentru creația cuiva. Își urmează tiparul cu fidelitate. Sunt atât de multe asemănări între mine și Helba - dansul, dragostea pentru formă, grația trupului, intensitatea, felul în care scrie despre copilăria ei, poeziile ei, suferințele ei din tinerețe, faptul că a fost abandonată de tatăl ei, dulceața ei ipocrită care acoperă o fire violentă, minciunile ei, felul în care își controlează firea întunecată.

Gonzalo a văzut în creația Helbei „conturul“, forma, calitatea plastică. Vede același lucru în mișcările mele, în decoriurile mele, în costumele mele, în scrisul meu. A perceput

ritmurile ei așa cum percepe ritmul muncii mele. E sensibil față de dansul ei, ca și față de al meu.

Nevoia mea de a dăruii este un viciu - dar nu unul cu totul distructiv. Poate că mă descopăr prin disoluție. Indiferent cât de mult dăruiesc, nu mă pierd. Dar m-am irosit.

Cu toate astea, a dăruii *înseamnă* a iubi — e o necesitate.

Mă aflu, cu Gonzalo, într-o situație pusă sub semnul ironiei. Nu pot să-i ofer nimic altceva decât pe mine însămi. Nu pot să-l redau pe el lui însuși, așa cum l-am redat pe Henry lui însuși. El *trăiește* dăruindu-se. Desenul nu îi este atât de vital cât să trăiască pentru el. Nu am ce sacrificiu să fac pentru Gonzalo, în afară de acela de a mă dăruii comunismului lui sau de a renunța la el. Asta nu pot să fac. Și văd că el își dorește la fel de mult să fie necesar și folositor pe cât îmi doream și eu. Că poate e făcut mai mult pentru dragoste decât pentru război. Spune că eu îl rețin aici, dar poate că decizia nu ne va aparține nouă - ci soartei. El așteaptă.

Să se ducă sau să nu se ducă să lupte în Spania este acum conflictul de zi cu zi. îl ameninț pe Gonzalo cu „Dacă te duci tu, vin și eu - și o să lupt. N-o să înfășor bandaje, te asigur”. Răniții se întorc. Roger este rănit.

Nu am credință, dar aș putea muri alături de Gonzalo. Nu aș putea trăi fără el.

Gonzalo își dezvăluie secretele doar la sfârșitul nopții, după dezmierdări epuizante.

„Tu nu știi, *chiquita*. Nu ți-am spus niciodată ce tortură a fost pentru mine să-ți citesc cartea despre tatăl tău.“

E chinuit de gelozie pe trecutul meu. „Aș putea uita, *chiquita*, dar e totul scris.” E bântuit de paginile mele despre camera de hotel din Avignon, cu Henry.

îmi amintesc chinurile mele în timp ce citeam descrierile detaliate făcute de Henry femeilor care îi plăceau - lui June.

Am fost copleșită de milă față de Gonzalo. în acel moment aș fi putut să-mi arunc toate jurnalele în râu ca să-l salvez pe Gonzalo de suferință - ceva ce lui Henry nici prin

cap nu i-ar fi trecut să facă pentru mine. Nimic nu-l poate opri pe Henry. El e artistul. Pe mine totul mă oprește: gândul la Hugh, la Henry, la Gonzalo, la tata.

Din acest motiv m-am sacrificat apărând în revista *Confessions*. Nenumărate sacrificii pentru iubirile mele umane - totul în afară de *tăcere*.

Obiectivitatea artistului: Henry s-a simțit îndurerat când mi-a citit manuscrisul despre tata [*Winter of Artifice*], dar l-a supus interesului său față de scrierile mele, cum făceam și eu la început. Acum îmi e mai greu să fiu obiectivă. Îmi spuneam: o să-l părăsesc pe Henry când o să-și scrie cartea despre June. Uneori am impresia că acest presentiment obscur l-a inhibat pe Henry - nu știu.

8 decembrie 1936

O zi și o noapte. Henry mă așteaptă în pat la trei după-amiază, mă posedă, mă dezmiardă; apoi nu putem să dormim sau să ne odihnim, pentru că în capul lui se derulează cu rapiditate imagini. Am scris ceva despre noua lui carte: „*Primăvara neagră* reprezintă viața pe toate palierele. E o orchestră. Henry Miller captează viața vizibilă, viața omenească, viața impulsurilor, a apetitelor, poftelor, urilor, instinctelor și, în același timp, surprinde visul care îl obsedează pe poet...”

Henry a sărit în sus, a strigat, a spus că îl făcea să vrea să se așeze imediat la mașina de scris!

La șapte, Gonzalo și cu mine suntem pe *Nanankepichu*, care arată de parcă ar sta pe fundul Senei, cu toate lumânările și felinarele trimițând raze pe pereții negri de smoală, lucitori. Oglinda are o adâncime și o întunecime pe care alte oglinzi nu le au. Ne luăm cina, stând ca arabii pe covor lângă sobă.

Insomnie. Nu putem să dormim. Ora două. Ora trei. Ora patru. Gonzalo vorbește despre copilăria lui. Seamănă mult

cu a mea prin bunătate, prin devotament față de alții. Când îmi spune că unul dintre secretele atașamentului său față de Helba este tot ce a trebuit să facă de-a lungul vremii pentru ea, lupta și creația pentru viața ei, a vieții ei, eu spun că e la fel [pentru mine] cu Henry. Când devotamentul lui față de Helba îmi rănește simțul posesiv, îl rănesc și eu pomenind de Henry. Gonzalo spune:

— Dacă am trasa un dreptunghi între tine, Henry, Helba și mine, tu ai fi mult mai aproape de Henry decât sunt eu de Helba, pentru că ea e o ființă fără sex - tu însă ești extrem de senzuală, tu te cufunzi în dragoste, cedezi, te abandonezi...

— Văd în tine mai mult decât în alți bărbați, i-am răspuns. Uneori te văd ca pe o figură mitologică.

Nu găsim loc pentru devotamentul unuia față de celălalt. Eu sunt înconjurată de afecțiunea lui Hugh și nu sunt în nici un fel neajutorată. Nici el nu e neajutorat și își refuză tot ce i-aș putea oferi, își poartă vechiul costum, preferându-l celui nou.

Astfel, cu clarviziunea mea, cu nerăbdarea și *temerile* mele, încerc să prevăd, să previn pericolele. El spune liniștit: „Nu forța nimic...”

Mângâierile lui mă excită atât de tare că nu înțeleg de ce, în cele din urmă, nu pot să răspund.

Turner imploră, stăruie, face eforturi, cerșește. Moricand așteaptă în mod subtil. Pot să-i ofer lui Gonzalo toate sentimentele mele, în timp ce Henry spune că uneori sunt prea demonstrativă.

În 1921 scriam că mă voi specializa în fantezie.

Eu stăpânesc prin seducție.

13 decembrie 1936

Cu Gonzalo nu sufăr. Pot să rămân credincioasă naturii mele. Pentru a fi fericită cu Henry ar trebui să fiu mai rece, mai detașată, la fel de egoistă; mai dură.

E ciudat răul puternic, violent care mă avertizează când intru într-un mediu, într-o încăpere plină de oameni, unde nu pot rămâne - adevărată stare de anxietate. Locuri, oameni cu care nu sunt făcută să stau pentru că nu mă pot împiedica să simt golani, dezvățării, oamenii duri, vulgari, caustici, cinici. Sufăr prea mult. Îmi lipsește brutalitatea pentru a trăi astfel. Devin o victimă.

Ca să-l ajut pe Henry să fie natural, i-am îndurat toate mărturisirile. Dar eu nu puteam fi naturală. Acum, ca să nu-l chinui pe Gonzalo, mă abțin de la mărturisiri. Cu el trebuie să-mi strunesc exprimarea, analiza. E o disciplină grea, după ce mi-am dat frâu liber cu Henry. El nu vrea ca lucrurile să fie spuse - aduse la lumină. Eu aveam nevoie de asta. Cu Rank aveam parte de atâta claritate, o claritate supra-naturală, ca o moarte. Cu Gonzalo mă scufund.

Demonul din noi, celălalt, care lucrează în taină, insidios. Demonul meu se demască. Pot să-l văd mai bine. Mă pot vedea intrând într-o încăpere plină de oameni cu certitudinea că voi fermeca pe cineva - o certitudine blândă, care mă amuză.

Mai mult decât de dragoste, bărbații au nevoie de anihilarea singurătății lor - asta este funcția dragostei. Printr-o breșă a acestei singurătăți pătrunde fluidul magic și înrobește.

Și oriunde mă arăt, seduc.

Artaud îi spune lui Gonzalo că sunt un monstru cu ochii verzi, o criminală. S-a întors din Mexic - bătrân, drogat.

Cela m'amuse. Am comis crime fără să mă bucur de frisonul răului. Frisonul pe care îl simt acum e puterea - puterea de a înrobi și de a tortura. *Je m'amuse des crimes que je pourrais comettre*, de scandalurile pe care aș putea să le provoc. *Je m'amuse de mes mysteres.* Nu pot spune niciodată de unde vin. Dar nu e nevoie s-o spun. Știe oare Henry că îmi sorb fericirea de pe buzele lui Gonzalo ? Știu eu că feri-

cirea lui Henry se trage acum din putere, nu din dragoste, din ascensiunea lui, din recunoașterea de care se bucură ?

Stau întinsă și sunt sufocată de neliniștile mele, cele pe care nu le vede nimeni, de teama pierderii, a vieții mele ca un miraj. Mereu mi se taie puțin răsuflarea când încerc să-mi ating închipuirile. Îmi fixez privirea pe inelul albastru ca safirul, pe colierul albastru ca safirul cu stele de argint, pe scrumiera de sticlă albastră ca safirul. Îmi spun: frumusețe, plăcere. O încăpere nemișcată, în care stau printre perne de catifea neagră - aici nu suflă *simoun-vX*, revoluția nu pătrunde în carne, bărbații și femeile nu se torturează unii pe alții. Albastru. O baie de albastru. O simfonie albastră. Albastru. Pace cosmică și mărinimie.

Era adevărat ce spunea doamna Gilbert: am greșit încercând să-mi provoc transa mistică pe căi religioase, în biserică. Am experimentat o transă cosmică, mistică. Am suferit atât de mult, m-am extins atât de mult, am dăruit atât de mult, m-am umflat până la limită, m-am topit în extazul cosmic, acolo, pe patul de spital. Încă puțin mai mult, și aș fi murit. Atât de mare e sentimentul meu de imensitate, de milă pe scară largă, de compasiune, care ajunge la bolnavii mei din New York și în eternitate, de dragoste față de toți cei care sunt singuri, de răutate diabolică ce râde la unison cu toate farsele naturii, cu toate fetele caraghioase și tragice ale naturii.

Experimentând punctele extreme ale compasului, dragostea, pasiunea, senzualitatea, creația, mila, atingi conștiința cosmică superioară sau disoluția.

Eu am început cu o voință atotcuprinzătoare, lipsită de pasiune, de egoism. Apoi, pasiune primitivă și relație personală cu Henry.

Peștii, spune astrologia, au puterea de a se sustrage total contextului imediat și de a se arunca după plac într-o viață imaginară.

Este o zodie a negării de sine și a retragerii. Întotdeauna am vrut să scriu anonim.

Semnul lui Mesia sau al proscrisului.

Soluția finală a problemelor, unele dintre ele trebuind rezolvate prin modestie și umilință. Christoase! Isuse! Spun asta înjurând.

[Charles E.] Carter [*Principles of Astrology*] numește Peștii „grație cosmică”.

Zodia asta are ceva atât de moale, de fin și de maleabil încât adeseori creează o impresie greșită.

Peștii nu cred că cel mai bine e să spui adevărul și, prin urmare, pentru că detestă să rănească, substituie adevărilor mărunte ceea ce ei consideră a fi un adevăr cosmic. Legătura acestui semn cu vrăjitorii și vrăjile este foarte simplă.

Desprindere de lume, sacrificiu de sine, idealuri romantice, inspirație și licăriri ale unei conștiințe mai ample.

M-am apucat de astrologie din lene...!

18 decembrie 1936

Întotdeauna scriu titlul jurnalului înainte de a-l umple. Nici eu însămi nu mi-am dat seama, când am scris *Nanan-kepichu* și *Vive la dynamite*, cât de contrastante erau, cât de opuse. De ce le-am pus la un loc? Profetic. Unul e visul, irealul, pasiunea - celălalt e realitatea, spectacolul lumii, revoluția, anarhia, războiul.

L-am împiedicat pe Gonzalo să se ducă să lupte în Spania. A făcut vreo zece desene. Stă întins liniștit, infinit satisfăcut. Am atins straturi din ce în ce mai adânci de senzualitate - până când într-o noapte a îngenuncheat în fața picioarelor mele desfăcute, le-a ridicat, a pătruns în mine cu o cumplită violență - Gonzalo sălbaticul, excitat - și această imagine a lui, această senzație a forței lui m-a excitat atât de tare încât am simțit că sunt gata să ating spasmul pe care încă nu-l simțisem cu el. Noaptea m-a lăsat tremurând, cu pânțele răscolit. Îl tot vedeam îngenunchind în fața mea, gol, brun, cu părul răvășit, gemând de plăcere.

Din această noapte s-a ridicat precum un leu adevărat și a intrat incontestabil în activitatea lui de agitator, scriitor,

conducător a optzeci de intelectuali sud-americani. Din *Nanankepichu* s-a născut un lider comunist vizionar. Din vis și dezmierdări. El însuși spune: „Tu ai fost aceea - și cât de ciudat că tu, care ești atât de departe de toate astea, ai trebuit în mine această nevoie de acțiune. Dragostea ta mi-a dat forță...”

Prima mea reacție a fost durerea, șocul că din dragostea noastră s-ar putea naște ceva în care nu credeam - acest sentiment de lider, această forță revoluționară. Și șocul era că eu stăteam la căldură, că Gonzalo părea sudat de mine, că alături de el îmi uitam singurătatea, că visul nostru, viața noastră personală aveau să fie sacrificate. Din nou a trebuit să mă dăruiesc creației bărbatului - mai întâi scrisul lui Henry, acum comunismul lui Gonzalo.

Am suferit ca femeie. Stăteam lângă el și plângeam. Nu simțeam nici o dorință, ci doar un chin adânc, sfâșietor, o capitulare. Capitulare. El avea nevoie de credința mea. Helba era împotriva lui. Dragostea mea îi dăduse impulsul. Aveam să-l țin pe loc acum, când îl aprinsesem ? Plângeam.

Dar pasiunea pentru politică a lui Gonzalo, discursurile lui vehemente, sinceritatea lui nu au rămas fără efect. Nu mă câștigase comunismul, ci comunismul lui Gonzalo. Mai presus de orice, înțelegeam că tocmai pentru că era atât de vital, cu sângele atât de fierbinte, atât de plin de pasiune, avea nevoie de acțiune și dramă. Nu poate fi ținut într-un atelier în care să deseneze. E prea înfocat. Tocmai pentru că relația noastră era atât de vitală, cum spunea el, atât de vie, atât de goliță de literatură, de artă, de intelectualism, i-am dat un impuls de viață, nu un impuls de artă.

Ceea ce iubesc la el este tocmai ceea ce îl împinge către complot, anarhie și risc. După durerea de a-i da drumul, spaima că o să ne pierdem visul, că *Nanankepichu* va fi distrusă, sentimentul că eram sacrificată - nevoia *mea* jertfită nevoii lui -, mi-am adunat forțele, din dragoste, înțelegând că eu îl împinsesem să-și împlinească destinul, să nu fie sclavul încă unei femei, așa cum fusese sclavul carierei Helbei,

că asta era rezultatul, iar eu eram cea care îl împingea pe fiecare să-și găsească împlinirea și asta nu putea niciodată să mă îplinească pe mine. De dragul lui Gonzalo, al unui Gonzalo puternic, pentru a-i vedea ochii strălucind de viață, capul mândru, mâinile pline de avânt, am renunțat la dorința mea egoistă de a-l ține în brațele mele, înăuntru și înăuntru unui vis.

M-am trezit epuizată, cu ochii umflați. Gonzalo fusese foarte tandru văzându-mă suferind, dar nu înțeleșese.

M-am dus repede acasă. M-am așezat la mașina de scris și i-am făcut douăzeci și patru de plicuri cu „declarații către prietenii mei comuniști”. I-am dus plicurile. Uneori mă simțeam zdrobită. Mă durea inima. Mă simțeam slabă și îmi venea să plâng. Alteori mă forțam să-mi recapăt voința. Din nou. Femeia trebuie *întotdeauna* să joace un rol, de dragul iubirii. O femeie nu poate niciodată să-și fie total credincioasă sieși, de dragul iubirii. În mod subtil, întotdeauna trebuie să joc rolul amazoanei, a cărei iluzie o dă puterea mea reală. Acum trebuie să fiu o femeie de acțiune, înflăcăându-l pe Gonzalo într-o vizibilă și (pentru mine) *nemetafizică* anarhie. Anarhia lui Henry era literară. El era spiritul mușcător. Cred că îmi plac în taină aruncătorii de bombe, distrugătorii. Îmi place natura. Îmi place puterea. Puterea este periculoasă, oarbă. Transform această putere în creație. Henry a devenit *eficient*, nu doar exploziv, *potent*. Gonzalo n-o să arunce bombe. În el *există* distrugere - dar eu o voi transforma în creație.

Așa că bat la mașină plicuri pentru comuniști. Și mă gândesc la comunism. Acum simpatizez cu țelurile lui. Dar nu mă pot *aprinde*. Această dramă este, pentru mine, o dramă europeană naivă. Și *orice* dramă e lipsită de înțelepciune. Nu trăim înțelept. Trăim *dramatic* - iubiri tragice, energii prost canalizate, greșeli, prejudecăți. Greșeli. Cred în a face greșeli omenеști, a avea iluzii. Gonzalo are iluzia rearanjării lumii. Îi respect această iluzie. O să-l ajut. Sunt deja în afara

capitalismului și fascismului, dincolo de ele. Am fost o anarhistă spirituală. În politică nu am nici un fel de iluzii. Dar am iluzii în dragoste.

Grea, împovărată de conflictul meu, am petrecut o seară veselă, blândă, jucăușă, armonioasă cu Henry, artistul total, care devine mai palid cu fiecare zi. Sângele îi fierbe mai greu - sângele curge prin canalele imaginației și ale amintirii. În întuneric stă pasiv, ca o femeie, și îmi călăuzește cu blândețe mâna ca să-l mângâi. Când pătrunde în mine, umezeala mea îl face sălbatic. Mă excită până la o frenezie bestială - plăcere - plăcere - plăcere - și mă trezesc puternică și veselă.

Mă trezesc puternică și veselă. Debordând de energie, de curaj. Sacrificiul e făcut. Acum sunt extrem de activă. Nu voi privi în urmă. Îi sugerez lui Gonzalo să folosească încăperea mare de pe *Nanankepichu* pentru întruniri. Îmi place să-mi închipui cum completează acolo. Risc. Pericol. Spun: „încuie dormitorul nostru“.

Îmi place pericolul. Îmi plac cei dornici să răstoarne lumea cu fundul în sus de dragul unei iluzii, poate de dragul de a vedea focul și de a auzi strigătele celor uciși! Așa trebuie. Natura lucrează. Trebuie să fie grindină, tornade, cutremure. Sunt necesare. Războiul e necesar. Moartea e necesară. Slavă dramei, mereu neînțeleaptă, mereu nedreaptă, mereu o expresie a nevoii noastre omenеști, dionisiace.

Sufletul meu masculin este probabil un scriitor de satire, un războinic, un erou - căci așa sunt bărbații pe care îi aleg.

Carnea mea feminină e prea delicată. Din fericire, lacrimile mele se transformă adesea în oțel și foc. E uluitor chinul pe care l-am simțit, durerile facerii - o parte din carnea mea se rupea, se sfâșia spre a expune pericolele lumii. Bărbatul stă în brațele mele, se târăște și se odihnește în pânțele mele. Pentru mine sexul nu este numai plăcerea orgasmului, ci și reținerea bărbatului înăuntrul pânțecelui. Bărbatul nu poate simți niciodată singurătatea pe care o simte o femeie - o femeie al cărei pânțec e gol. Bărbatul stă în pânțec

numai pentru a aduna forță. El se hrănește din femeie. Femeia continuă la nesfârșit să-i dea lapte și sânge. Apoi el se ridică și fuge fie la luptă, fie în creație. O *părăsește*. El nu e singur. El are lumea pe care o face. Femeia e singură pentru că ea nu are decât bărbatul - prezența lui, trupul lui.

Eu sunt femeie.

Plâng când el se ridică și acționează.

Mă întreb: unde e Thurema ? Voi avea oare acum nevoie de femeia aceea frumoasă, puternică pe care am cunoscut-o deunăzi ?

Îmi iau jurnalul și mă plimb pe străzi. Completez cu Gonzalo. Cad într-o reverie. A sosit timpul acțiunii și bărbatul se trezește primul. Trebuie să-l ajung din urmă.

Aș putea s-o iubesc pe Thurema dacă ar fi aici. Sunt afectuoasă cu Eduardo, care acum stă la Paris.

Prima *ruptură* în curgerea basmului - la Maxim - un local de lux, de poveste pentru mine, decorativ, strălucitor. Nu vedeam niciodată oamenii - trăiam într-o lume a mea. În ultima vreme - din cauza lui Gonzalo - ochii mi s-au deschis și *le-am văzut* fețele, cu adevărat, fețele celor bogați, ale aristocraților și ale celor proaspăt îmbogățiți. Și erau niște *porcii* și, în afară de Katrine Perkins, nu cunosc nici un om bogat care să aibă vreo valoare.

Bietul Hugh. Devine din ce în ce mai stabil în tranșee, datorită rolului său de tată în apărarea capitalismului. Și eu, care am luptat numai pentru valori reale, pentru independența mea, care mi-am folosit banii numai pentru cei care aveau nevoie de ei și prea puțin pentru mine, aș vrea să renunț la *toate* privilegiile și să dăruiesc și mai mult. Bietul Hugh, pentru că în sinea mea tot ce fac este o amenințare constantă la adresa fericirii lui, și totuși nimic nu mă poate opri.

Lui îi sunt cel mai mult datoare - el mi-a permis să fiu sinceră cu mine însămi.

Să vedem dacă pot să joc rolul amantei unui erou, complotist, anarhist, la fel de vesel și de magnific cum l-am jucat pe cel de muză a lui Henry.

Intre timp, să facem totul cât mai dramatic cu putință. Camera de pe barcă este foarte dramatică. Gonzalo într-o cameră, ținând discursuri, în cealaltă zăcând beat de mângâieri, spunând: „M-ai ținut absolut drogat, timp de două luni”.

Poate că port în mine dinamită și ea nu va exploda numai pe hârtie. Poate că nu jurnalul îl voi arunca, odată, aprins, printre oamenii îngroziți de adevăr.

Când Gonzalo a venit astăzi pentru o oră și l-am întâmpinat dansând, vie, înfierbântată, a rămas toată după-amiaza. Era o zi ca de primăvară. Ne-am dus, inconștient, la *Nanan-kepichu* - și ne-am culcat acolo.

Știu acum că ceva misterios mă oprește să am orgasm cu el, vreo vrajă a lui Henry. Când l-am părăsit, excitată tulburată, am luat două reviste erotice de pe o tarabă și m-am uitat la poze în taxi, în drum spre casă, și am simțit orgasmul cu o asemenea intensitate, acolo, pe bancheta taxiului, că aproape am leșinat.

Noaptea am vise violente. Și cu o noapte înainte ca Gonzalo să devină cu atâta hotărâre activ în Partid am visat că o mulțime de oameni, mase de oameni mă împiedicau să ajung la el. Mă luptam cu ei disperată. Aseară am visat că niște criminali erau siliți să aibă erecție chiar înainte de a fi omorâți și că ei făceau eforturi violente să se excite, dar nu reușeau.

Nu pot să mă culc fără să fiu bântuită de imagini erotice, de dorințe violente.

Sunt atât de excitată de viață - mental, fizic -, trăiesc atât de intens, încât devin imediat conștientă de sexul meu, de faptul că sunt fierbinte acolo, că sunt umedă, de pulsul sângelui și, în același timp, de faptul că sunt în reverie. Gonzalo spune: „Relația mea cu tine este vitală, absolut vitală. Mi-am găsit ritmul sexual cu tine”. Mă răscolește profund să-i privesc plăcerea.

Spune că el are o concepție creștină despre sex - concepția *dragostei*, o concepție feminină. Crede că eu scriu despre sex ca o păgână și, cu siguranță, sunt o păgână în comparație cu el. Dar singurul păgân adevărat este Henry, care poate posedea orice femeie, nu din dragoste, ci pur și simplu *pour satisfaire ses instincts*.

Erotismul mă tulbură. Nici unul dintre oamenii pe care îi cunosc nu este erotic, cu excepția lui Hugh, pe care nu-l doresc, și a lui George Turner, pe care nu-l doresc. Eu sunt erotică și perversă, iar asta o datorez vieții mele animalice, sănătoase, cu Henry, vieții mele emoționale cu Gonzalo. Poate că există și în mine dorințe reprimite. Gonzalo are erotism din belșug. Îmi adoră picioarele, îi place să mă sărute peste tot. Henry nu are deloc. El e simplu.

21 decembrie 1936

O, Doamne, e un val de putere prea mare! Trec de la slăbiciunea extremă la o forță atât de mare că e aproape insuportabilă. E ca Vezuviul, cum îi spun tatei într-o scrisoare de un umor tumultuos. Într-o noapte plâng în brațele lui Gonzalo pentru că miezul dezmiertărilor noastre, cețurile și drogul, sunt din nou amenințate de creație. A doua zi mă trezesc, făcută din oțel și foc - o amazoană.

Îi scriu tatei o scrisoare, ca să fac rost de un aparat (un copiator) de care avem nevoie ca să tipărim propagandă. Îi trimit o scrisoare fantastică, spunându-i că trebuie să muncesc pentru Spania. Evident, își închipuie că pentru fasciști. Ideea diabolică mă face să râd. Te rog, tată, dă-mi aparatul ca să muncesc pentru Spania. Vreau să dăruiesc forța mea Spaniei - mă alătur unui grup de intelectuali - le insuflu forță.

Și o fac pentru comunism. Râd, pentru că această confuzie e un fel de glumă cosmică, de fapt nu-mi pasă a cui parte o iau, se înșală cu toții, toți cei care cred că trăiesc și mor

pentru idei. Ce eroare minunată și ce glumă divină! Ei trăiesc și mor pentru greșeli emoționale. Așa că lucrez pentru Spania Republicană fiindcă sunt îndrăgostită și asta-i tot ce contează. Îmi place să-l văd pe Gonzalo radios, venind cu răsufierea tăiată de la comploturile sale, și să-și lase capul pe umărul meu și să-mi spună tot ce face, și să pregătim o cameră mare pe *Nanankepichu* pentru cei optzeci de complotiști, și sufletul meu de femeie râde de toate categoriile și numele gândite de bărbați pentru că văd prin ele, dincolo de ele. Ei își iau în serios jocul, eu îl iau cu umor, iar ei râd de lacrimile și tragediile *noastre* - care sunt reale! Așa că spun, fascism sau comunism, eu iau partea dragostei; și râd în taină de ideile bărbaților. Li scriu tatei o scrisoare. Adun scaunele laolaltă. Sunt perfect trează și veselă, trimițând scrisori virile în dreapta și-n stânga, răsând! Gonzalo e cucerit și râde și el, spunând că vom publica un manifest pentru fasciști, un singur exemplar, pentru tata!

Așa că forța explodează în mine. Dansez nostim pentru Hugh. Trimit scrisori pline de umor. Sunt conștientă că este un basm pe care îl creez pentru a păstra totul etern și minunat. Nu distrug niciodată o iluzie; nimic nu se schimbă pe harta lumii mele, nici un război sau evoluție nu deranjează fixitatea iluzorie: mama e acolo; Joaquin e acolo - unde erau și când aveam șaisprezece ani -, Hugh e acolo; Eduardo e acolo; dragostea este eternă și eu curg, împiedicând peste tot cutremurele și luptându-mă cu moartea. *Nu voi lăsa nimic să moară*. Monstrul pe care-lucid în fiecare zi este monstrul realismului. Monstrul care mă atacă în fiecare zi este distrugerea. Din duel vine transformarea. Prefac distrugerea în creație la nesfârșit.

Mă simt de parcă aș exploda de atâta forță.

De parcă lumea ar fi din nou o orchestră. Mă simt înălțată, purtată, împinsă de forțe uriașe. Muzică și foc.

Lângă colțul nostru de vis - o încăpere largă va cuprinde creația lui Gonzalo. Și eu îl voi incita, sprijini și impulsiona.

Ce beție, Dumnezeu! Nu e nevoie de vin. Lumea întregă se unduie! Muzică pretutindeni. Scaune pentru complotiști, o sobă și cărbune din propriile noastre provizii.

Bărbatul se trezește primul din paturi de puf și spermă.

Explodez de atâta forță.

Cânt, dansez, mențin totul viu. Henry îi spune lui Eduardo: „Totul i se datorează lui Anaïs, tot ce am fost în stare să fac. La Louveciennes mi-a dăruit totalitatea mea“.

Scrisoare de la un pacient din New York: A fost minunat să vă cunosc și singura mea dorință e să ne întâlnim din nou, într-un viitor nu foarte îndepărtat. Vă mulțumesc de mii de ori pentru sentimentul de eliberare pe care mi l-ați dăruit, pentru capacitatea de a înfrunta lumea cu mai mult curaj și cu mai mult dispreț, astfel încât să mă pot privi gol și să spun: „Asta sunt, asta simt și nu mi-e rușine de mine însumi“. Căci în ciuda tuturor suferințelor și grijilor am un sentiment continuu de reînnoire, de creștere și expansiune. Ce extaze se nasc din bucuriile și tristețile mele amestecate, ce maturități!

Către Henry: Când pleci pe bicicletă îmi fac griji pentru tine toată seara - sunt conștientă de tine cu un sentiment pe care te-ai bucura să-l afli...

Imaginația mea se aprinde la gândul celui jurnal *adevărat* pentru Hugh. Nu știi cât de mult mi-ar plăcea să-l scriu pe tot dintr-odată. L-am început în seara asta. Cinci pagini, toate numai măiestrie. S-ar putea dovedi o minunată mostră de mistificare, cele două fețe ale unei atitudini, iar în timp ce o scriu devine atât de reală pentru mine, la fel ca hotărârea (pentru jurnalul lui Hugh) de a nu mai fi posedată de tine niciodată, pentru că bărbații își amintesc cel mai mult de femeile pe care nu le-au avut, încât cred că dacă ai citi acest jurnal aproape că ai putea să te convingi pe tine însuși că nu m-ai avut niciodată! Confruntarea celor două jurnale ar putea înnebuni pe cineva. Mi-ar plăcea să mor și să-l văd pe Hugh citindu-le pe amândouă. Voi explica în el originea fiecărei *invenții* legate de povestea noastră. Cum am ajuns să cunosc decorul unei anumite camere de hotel din ce mi-ai povestit tu despre ea. Voi reconstrui ședințele cu Allendy: el spunându-mi să fac atent distincția

între aventurile mele *literare* (tu) și cea cu adevărat umană (Hugh!). Ironii. Răsturnări de situație. Când o să-l citești, o să regreti că nu m-ai avut. După o vreme n-o să mai știi dacă m-ai avut sau nu. Depinde ce jurnal citești. Ți se va oferi posibilitatea de a alege! Pentru început, încearcă să îți minte că jurnalul *real* este cel *ireal*. Minunat. *Asta* e jurnalul adevăratelor mele sentimente. Care din ele ? *Tonul*, spui tu, dar când un bărbat este un actor adevărat, nu poți să-ți dai seama din ton. Presupun că sublimesz o situație pe care, în adâncul sufletului meu, o simt prea tragică. Pe care o savurez intelectual. O fac suportabilă. Cum spuneai tu. Astăzi am fost capabilă să văd tot umorul legendei Lowenfels-Constad. Bărbații sunt cei care le duc pe femei la circ, iar femeile se duc ca să-i audă pe bărbați râzând! - Anaïs.

Delicatețea jurnalului din 1921, ca viața în China. Flori. Natură. Atmosferă de vis. Fragilitate. *Formă* perfectă.

Je suis facilement eblouie. Amețesc ușor. Dar e necesar pentru senzația de miracol și extaz. *Eblouissement* este una din stările mele frecvente. Cad ușor în transă.

Felul meu de a vedea oamenii înseamnă să-i absorb. Mă trezesc în interiorul lor, mă pierd în ei, le simt pielea, trăsăturile, mâinile, vocea. Mă impregnez. Transele mele mistice sunt cosmice, nu religioase. Expansiunea îmi aduce întotdeauna același extaz: sacrificiul de sine. (Lucrez pentru Gonzalo. Nu cred în comunism. Eu cred numai în salvarea individuală.)

Scrisoare către tata (care a închiriat o casă la Madrid)¹:

îți

trimit câteva pagini de la început [din *House of Incest*], traduse de Moricand, dar ele nu-ți pot da o idee despre muzicalitatea ei, căci franceza nu se pretează cântecului. Personajele sunt trei femei diferite care se contopesc într-una singură și sunt reprezentate de una singură. Naștere acvatică, simbolism, viață interioară captivă, apoi ieșire la lumina zilei. Descriu noaptea chinului solitar. visele ce preced viața reală. umană. sănătoasă.

1 În franceză, în original.

Adâncimea lucrurilor. Viața noastră subacvatică misterioasă care înghite peste ceea ce suntem și ce facem în timpul zilei.

Ei, destul cu literatura. Am vrut doar să-ți dau impresia că ai citit cartea.

Mă bucur foarte mult să știu că nu te-ai izolat, că te simți viu, că te ocupi de muzică și că sunt destule lucruri care s-o distreze pe Maruca.

Despre noi nu am decât lucruri bune să-ți spun. Atmosfera la Paris e și ea îmbâcsită de politică, dar nu am ajuns încă să trăim în metrou, ca săracii din Madrid. Nu suntem nevoiți să dormim acolo. Folosim metroul doar când mergem în vizită la prieteni, așa că nu putem să ne plângem. De asemenea, nu trebuie să petrecem Revelionul cu același domn de anul trecut, în schimb vom fi alături de cel mai aristocrat dintre rușii albi.

Am descoperit o modalitate de a parfuma apartamentul cu ceva ce nu costă mai nimic (ce miracol!) și miroase bine. Ai auzit de *patchouli*? Era la modă când m-am hotărât în sfârșit să mă arăt în fața acelei societăți extraordinare. Nasul tău l-ar recunoaște.

În momentul ăsta mă gândesc la toate eforturile pe care trebuie să le fac pentru a-mi proteja basmul de atacurile realității. Omor un dragon realist pe zi, dar din păcate carnea lui e prea tare ca s-o mănânci, altfel am putea economisi banii de friptură. Carnea de dragon e imposibilă - gelatinoasă și, în același timp, ațoasă, băloasă și cu zgârciuri.

Ei bine, eu și Culmell tocmai am dansat un dans spaniol cu ritm sacadat și mi s-a tăiat răsufierea, așa că nu pot să-mi termin scrisoarea!

Așadar, scrie-mi. Te îmbrățișez cu toată puterea.

23 decembrie 1936

Simbolismul gesturilor mici: nu reaprind niciodată un foc care s-a stins. Când am fost pentru prima oară la plajă cu Hugh, pe când aveam nouăsprezece ani, am vrut să încălzim mâncarea. Am început să pregătim focul și ne-am dat seama că nu aveam chibrituri. M-am dus cu un ziar la focul făcut de alți oameni, ceva mai departe. Am aprins ziarul, pe

care îl răsucisem în formă de torță, și am alergat înapoi cu el. Evident, din cauza vântului torța mea a ars repede, aproape până la capăt. Hugh tot striga: „Dă-i drumul! Dă-i drumul! O să te arzi!“ Flăcările aproape îmi atingeau mâna. Am continuat să alerg și am aprins focul.

Când aprindem un foc la Villa Seurat, Henry spune: „Fă-1 tu. La mine se stinge întotdeauna“. Și eu aprind un foc minunat. Sunt neînfricată în fața focului. îl ating aproape fără nici o teamă. Când trebuie să aprind soba pe *Nanankepichu* e la fel. Nu se stinge niciodată dacă îl fac eu. Nu trebuie să încerc de mai multe ori, cum li se întâmplă celorlalți.

Bizar symbolism.

Tragedia este că bucuria mea are viață scurtă. Dacă Gonzalo întârzie, dacă Henry mă tachinează, dacă soțul Colettei spune că sunt prea serioasă, dacă Helba își arată gelozia, dacă Henry se entuziasmează în fața unei noi vedete de cinema, dacă Gonzalo se duce la o petrecere și se îmbată și apoi îi e rău două zile, dacă Henry primește o scrisoare admirativă de la o femeie, dacă o revistă îmi trimite înapoi recenzia la *Primăvara neagră* pentru că nu este o analiză a conținutului cărții.

27 decembrie 1936

Noapte de Crăciun. Poisson d'Or. Caviar și vodcă. Tris-tul și delicatul Ponisowsky, sora lui și soțul acesteia. Elena Hurtado arăta ca o zeiță romană antică. Hugh, Elena și cu mine vorbeam la desert cu înflăcărare. Înflăcărarea puterii, înțelegerea imediată. Căntece țigănești. Caviar și vodcă. Vodca e băutura mea. Scrisesem o pagină despre ea cândva, înainte de a o gusta. Iar în noaptea de Crăciun această pagină a devenit realitate. Am băut foc. Un foc alb, care nu mi-a făcut rău, care mi-a aprins capul. Toată noaptea, muzică și foc. Scânteii între mine și Elena Hurtado. Vreau să mă ridic și să dansez. Vreau să mă ridic și să dansez singură. Nimeni nu are ritmul pe care îl vreau eu. Muzică rusească. Picioarele

mele dansează. Capul meu dansează. Mâinile mele dansează. E cinci dimineața. Un rus sparge pahare lovindu-și-le de frunte. E cinci și jumătate și am ieșit pe bulevard, perfect treji. Elena vrea să se plimbe. Ponisowski, trist și delicat, se înclină în fața tuturor dorințelor noastre. Cealaltă femeie este ștearsă și apatică. O să ne ducem să ne luăm micul dejun. Unde ? Elena vrea să meargă pe jos. Mi-ar plăcea să mă plimb cu ea prin tot orașul. Ii spun că sunt recunoscătoare pentru prezența ei, că mi-a dăruit o seară frumoasă. Îmi place să-i privesc fața frumoasă, să-i simt puterea. Stăm la barul Melody. Orchestră argentiniană, câteva negrese, doi-trei bărbați. E șase și jumătate dimineața. Vreau să dansez. Vreau să-mi dansez bucuria și focul. Orchestra cântă un *paso doble*. Mă ridic și dansez, bat din picior, fac o piruetă, pășesc, bat din picior, fac o piruetă. Muzicanții mă încurajează cu strigăte. Negresele strigă și ele. Bucuria, bucuria pe care mi-o dau toate astea!

E șapte dimineața. Zorii sunt albaștri. Ochii Elenei sunt albaștri. În jurul ei e haloul soarelui.

Adorm. Cad printr-o crăpătură, într-un abis. Dar la zece și jumătate sunt încă plină de bucurie și de foc... dansez în jurul mesei de Crăciun. În ultima clipă, îl implor pe Gonzalo să vină și el. Sunt beată. Port rochia mea persană, cu fustă largă; sunt beată, beată. Gonzalo vine. Mâncăm și bem cu veselie. Eu râd, râd întruna. Eduardo e tăcut.

Gonzalo pleacă și eu cad din nou într-un somn adânc. Zac în măruntaiele pământului. Bucurie.

Când eu și Gonzalo ne-am întâlnit, ieri după-amiază, pasiunea a explodat. „O, te-am dorit atât de mult ieri, *chiquita!* Ce frumoasă erai! Cât de vie! Nu te-am văzut niciodată atât de clar - atât de complet. Ce contrast față de Hugh și Eduardo. Erai atât de vie senzual, te bucurai de toate, radioasă, magnifică. Te doream atât de mult!“

Dacă am putut poetiza psihanaliza și stoarce din ea elementele de magie, de ce nu pot face același lucru din co-

munismul lui Gonzalo ? Țsta e motorul vieții mele în acest moment. Drama.

Sunt din nou pe *Nanankepichu*. Gonzalo a adus cea mai mică și mai misterioasă lampă: e în întregime albastră.

Îi spun: „Conflictul meu nu este între comunism și fascism sau anarhie, ci între visare și realism. În lupta pentru libertate religioasă aș fi fost în stare să mor. Când lupta se duce însă pentru independență economică, nu pot să simt drama mistică ori metafizică din ea. Dar sunt alături de tine. Numai tu faci visul perfect. Cu tine am visat atât de total încât acțiunea în lume mi s-a părut la început o moarte, o deziluzie”.

Focul arde din nou. Orgasmul lui e violent și durează mult. Mă sărută cu recunoștință frenetică pentru perfecțiunea ritmului. Plăcerea lui îmi dă o imensă plăcere. Mica lampă albastră nu mai pare albastră. Arome minunate se ridică din mângâierile noastre, ne îmbată în mod repetat. Dorința nu moare odată cu orgasmul.

Discuția pe care am avut-o cu Henry, cu o oră înainte, a fost mai aproape de sufletul meu decât pledoaria pățimașă a lui Gonzalo împotriva capitalismului. Cu Henry am vorbit despre poem. Spunea că în curând nu va mai scrie decât în forma poemului, ca Dante. În curând, va deveni poetul total.

Trebuie să privesc drama lui Gonzalo - legată de comunism sau capitalism - dincolo de aparențe. Trebuie să-l văd în continuare pe Gonzalo trăind. Corpul lui în mișcare, vorbind cu vehemență, tremurând de pasiune, disperat să creze acum în lumea vizibilă. Mai presus de orice, vreau să prind ritmul subteran - căldura sângelui, singurul care înseamnă viață -, ritmul sângelui în spatele dansului, al luptei; mă duc oriunde pulsează acest ritm.

Vreau să dansez și să râd. Vreau să dansez. Nimic nu-mi va zdruncina lumea personală. Nici o furtună de pe mare sau de pe uscat. Pământul se învârte. E comunismul, spun ei. Poezia și ritmul, spun eu. Vodca. Focul. Lupta omului. Ritmul iluziei.

28 decembrie 1936

Quai de Passy numărul treizeci, Paris.

În vis am fost mușcată de un șarpe mic, mușcată de creștet, tare, până m-a durut. Fără spaimă, mi-am smuls părul, l-am scuturat. Am văzut doi șerpi mici pe podea. I-am zdrobit încet, complet. Mă întrebam dacă n-ar trebui să iau un antidot pentru venin.

Cu o noapte înainte, am văzut niște păsărele zburând din gura unui negrișor din Fez. Păsărelele mi-au acoperit fața. Mă temeam că-mi vor scoate ochii cu ciocurile. M-am ră-tăcit în Fez.

Mă dor sânii. Sunt însărcinată ?

O văd pe Elena așezată pe canapeaua mea. Cap de zeiță greacă. Un cap puternic. Elena spune că ar vrea să fie bărbat, pentru că un bărbat poate privi obiectiv lucrurile; el poate fi filozof. Când s-a trezit măritată și mamă a două fețițe a fost îngrozită, aproape a înnebunit. Nu știa pe atunci, dar nu voia să fie mamă - mama unor copii. Voia să fie ce sunt eu, mama creațiilor și a visurilor. Suferea de spaima - spaima de natură, spaima că va fi înghițită de munți, sufocată de pădure, sorbită de mare. Îi e groază de actor și de metamorfoză. Când mi-a povestit visul ei în care era luată pe sus de un centaur, am văzut limpede centaurul și capul ei, capul unei femei dintr-un mit.

Mă gândesc la olimpieni și la mitici ca la niște oameni *mari*, mai mari decât ființele omenești. Elena e mare, cum era și June. Gonzalo pare coborât dintr-un mit. Poate că doar propria mea exaltare îi augmentează, îi zeifică. Poate că eu dau alte proporții oamenilor. Îi numesc oameni *mitici* pentru că au în ceea ce mă privește o semnificație simbolică. Îi separ pe oamenii banali de cei ale căror vieți sunt importante, simbolice, care au grandoare. În lumea asta respir liber. Părăsesc mereu mediocrul, creând o lume. Intră în scenă Elena cu numeroasele ei visuri, cu forța și pozitivismul ei. Locul ei e

alături de June, Louise și Thurema. Henry și cu mine reprezentăm două atitudini opuse. Eu înfrumusețez, romantizez și idealizez - *dar* de pe pozițiile sincerității, ale adevărului. Ceea ce vreau să spun e că Henry *este* un geniu, June *a fost* un personaj, Thurema *este* o forță, Louise *a fost* o personalitate, Elena *este* o valoare, Gonzalo *este* supranatural. Henry spulberă iluzia, satirizează, mimimalizează, caricaturizează, tot de pe poziții de sinceritate și adevăr. Personajele pe care le alege *sunt* niște haimanale lipsite de eroism, mediocre, stupide, obscene. Ne înțelegem unul pe altul și trăim împreună în sinceritate. Vreau să spun că eu am văzut poetul din Henry și el a văzut realista din mine, femeia care știe că miracolele sunt creație, iar creația se naște din muncă, dorință, inteligență, trudă.

Henry m-a ajutat să accept viața; eu l-am ajutat să accepte forța iluziei, în care încetase să creadă pentru că iluziile lui June erau bășici de aer, noncreatoare, false. Iluziile mele sunt creatoare și reale. Eu nu sunt iluzionistul de bălci, înconjurat de cartoane, care face scamatorii. Eu sunt iluzionistul cu putere reală, puterea de a face lucrurile să se întâmple. I-am promis lui Henry că nu va eșua, că voi face lumea să-l asculte, și m-am ținut de cuvânt. Mult din ceea ce mi-am dorit pentru mine însămi nu s-a întâmplat. Când am vrut să trăiesc cu Henry nu am putut - de *dragul* creației noastre, al creației lui. Pentru magie, pentru viziune, muncesc zi și noapte, cu mâinile, cu capul, cu trupul, cu voința, cu suflul, cu rugăciunile mele — în fiecare clipă. Când deschid ochii dimineața o fac pentru a-mi începe nu numai incantațiile, ci și truda, truda, truda și sacrificiile.

Presupun că în ziua în care creatorul vrea ceva *pentru ei însuși*, forța sa magică dispare. Nu pot scrie acum pentru că eu sunt miezul tuturor lucrurilor, sunt înăuntru vieții, înăuntru dragostei, înăuntru creației. *Sunt în flăcări*. Dacă aș atinge hârtia, aș încreți-o.

Nu e vorba de a fi fericit sau împlinit, ci de a fi în flăcări.

Visez că Elsa și Helba se spânzură. Aș vrea s-o văd moartă pe Helba.

între mine și Henry pasiunea a pierit. Nu-l doresc. Cu toate astea, lumea în care trăiam și pe care am creat-o n-o pot găsi cu Gonzalo. În Gonzalo nu există creație. A existat creație între Gonzalo și Helba. El putea să contribuie la munca ei, s-o acompanieze la pian, să găsească nume pentru dansurile ei, să-i insuflă viață. Acum între noi se ridică acțiunea lui în viața politică, ceea ce nu mă tulbură. Eu nu vreau să stăruiesc asupra temerilor mele. Sufăr de prea multă clarviziune, sufăr pentru că văd prea departe! Trebuie să mă gândesc că, având pasiune cu Gonzalo, pot să creez singură. De ce singură? Pentru că mă tem că Henry și cu mine ne vom despărți odată cu trupurile. Iar trupurile noastre se despart.

1 ianuarie 1937

Un pat mare. Un covor de lână moale, alb, din Maroc. Pisica neagră culcată pe un ziar. Hugh întins la celălalt capăt al patului, nebărbierit, bolnav, citind o carte despre chiromanție. Radioul se aude ca prin vis.

Aseară a căzut niște ceară roșie pe podea. Ceară roșie de la lumânările de pe masă și de la felinare. Ceară roșie pe masă. Sticle goale de șampanie și de vodcă. Aseară, în jurul mesei: Gonzalo, Helba, Elsa, Eduardo, Grey cu o fată din Java, Carpentier cu soția lui și mama. Eu, nu. Eu stau lungită în întuneric, în camera mea. Toată după-amiaza am pregătit petrecerea, lumânările, felinarele, fața de masă din hârtie roșie, aranjamentul mesei, dar îmi era rău. Îmi era rău așa cum îmi fusese la N.Y., Louveciennes, Avignon. Aveam ameteți și crize de vomă. Dar m-am îmbrăcat, m-am fardat. Am stat întinsă, apoi m-am plimbat de colo-colo. Am dat vina pe un pahar de vodcă pe care îl băusem cu Eduardo în ziua precedentă la Dome. Am căutat un motiv mai bun și n-am găsit. N-am căutat foarte mult. Gonzalo a venit să mă vadă, plin de adorație. Hugh a venit să mă vadă, zicând: „Te iubesc. Tu ai aranjat totul și merge perfect”.

Cred că ar trebui să atingi mobila spunându-ți: bucură-te de scaunul ăsta; ar trebui să pui masa spunându-ți: bucură-te de masa asta; să aprinzi o lumânare spunându-ți: bucură-te de lumânarea asta. Bucură-te de mâncarea asta, de vinul ăsta, de strălucirea asta, de pereții portocalii. Bucurați-vă unii de alții, de frumusețea lui Gonzalo, de ochii verzi și dinții minunați ai lui Eduardo, de părul negru și greu al Helbei chiar dacă ea e tristă, de ochii prelungi ai Elsei, de silueta de dansator a lui Grey, de pomeții înalți ai javanezei, de porc, de *turron*, de casă.

Stau întinsă în întuneric și mă gândesc la Gonzalo care mi-a spus: „Nu-mi pasă de Crăciun. Nu înseamnă nimic pentru un incaș. Dar legat de Anul Nou am o superstiție: vreau să fiu cu tine“.

Suntem sub același acoperiș. Ii aud vocea. De ce mi-e rău ? Am fost prea fericită. Și fericirea mă zdrobește. Detest să fiu bolnavă. Lui Gonzalo nu-i place boala. Lui îi place sănătatea, vigoarea. Are grijă de Helba, dar se duce în altă parte să caute viața. Iubește viața. Îi place viața din mine. Nu vreau să fiu bolnavă. Vreau să dansez. Nu am de ce să fiu bolnavă. Foamea mea de Henry și a lui de mine s-au sfârșit în aceeași clipă. Fără o tragedie.

E miezul nopții. Ei beau șampanie, spunând, fiecare pe limba lui, la mulți ani. Gonzalo a spus „*Nanankepichu*“. Nu l-am auzit. Dar m-am ridicat. M-am ridicat și mi-am dat seama că nu mă mai clatin. Am ieșit din cameră. Pentru că dormisem, arătam proaspătă și frumoasă în momentul acela. Apariția mea a avut un efect extraordinar. Javaneza și Grey, care nu mă văzuseră niciodată, parcă au fost loviți de trăsnet. Purtam rochia mea corai din lame. Fața îmi era foarte albă. Mă simțeam frumoasă. Dacă te simți tu însăși frumoasă, toată lumea va crede la fel. Eu mă simt frumoasă și puternică. Am băut din nou șampanie. Helba părea îngrozitor de tristă și știi acum că e tristă pentru că o fac să se simtă neatrăgătoare. De trei ani e bolnavă și nu-i pasă. Nu a iubit niciodată cu pasiune, cu dorință. E complet închisă în sine, crede că

dragostea senzuală este respingătoare. Biata Helba. E torturată de ura față de viață, plăcere și dragoste. Poate că acum va fi salvată. Dar între timp mă urăște și mă iubește, mă urăște și mă iubește ca pe viața însăși.

Când Gonzalo trebuie s-o ducă acasă, le lasă pe ea și pe Elsa jos și urcă din nou să mă vadă. Ne închidem în bucătăria cufundată în întuneric și ne sărutăm.

Astăzi alerg la *Nanankepichu* și ne băgăm în pat. Cu o oră înainte, stăteam singură în patul meu și îl doream, îl doream. Ii vedeam corpul îngenunchind în fața mea și pătrunzându-mă cu sălbăticie. Ii vedeam întreg trupul, penisul întunecat, gura mereu flămândă, și doream focul din el. Trei ore împreună, plutind de fericire. Dar îi spun prima mea minciună. Nu știu de ce. Nu credea că vodca poate să-mi facă atât de rău. Spunea că simte că e altceva. Era altceva ? Da, era altceva. Era gaz - intoxicație cu gaz. Inhalasem gaz acasă la Henry. Henry dăduse drumul la gaz. Plecasem la timp, nu se întâmplase nimic. Eduardo simțise mirosul când îi adusese un bilet de la mine în care scria că nu puteam veni de sărbători.

Așa că boala a devenit o dramă. La sfârșit tot ce-mi doream era să-l conving pe Gonzalo de absolutismul meu, astfel încât am ajuns să-i spun că Elena Hurtado e îndrăgostită de Henry. Iar Gonzalo a întrebat: „Nu ești geloasă ?” Și eu i-am răspuns: „De ce aș fi ?”

Mi-a venit ideea că Elena l-ar putea iubi pe Henry pentru că a spus că el seamănă cu un tânăr poet argentinian pe care îl iubise, iar eu nu vedeam nici o asemănare. Acum, partea ciudată e că nu sufăr la gândul că Elena l-ar iubi pe Henry; sau poate o iau cu mult înaintea prezentului ca să nu am un șoc, o surpriză. Henry mi-a spus că întâlnește o femeie minunată. La început am fost geloasă, dar în clipa în care am văzut-o, mi-a plăcut și am fermecat-o. Voiam să aflu dacă trebuia să-mi fie frică de ea ? Era vorba de frică ? Îmi plăcea, o găseam inteligentă și plină de imaginație. Ne înțelegeam. Când

mi-a povestit despre poet și despre asemănarea lui cu Henry, am simțit șocul fatalității. Dar acum pot distinge între spaimele mele, care în trecut m-au făcut să-mi imaginez o tragedie întreagă născută din sentimentele lui Lillian Lowenfels pentru Henry. Mi-i imaginam împreună pentru că ea era vulgară și dură și îmi ziceam că ar putea trăi foarte bine alături de Henry, plăcându-i tot ce nu-mi plăcea mie, pentru că nu avea deloc simțul frumosului, era dezordonată și leneșă, dar inteligentă și plină de un umor lasciv. Amintindu-mi toate aceste fantezii care nu s-au adevărit niciodată, cum aș putea crede în fanteziile mele cu privire la Elena? Care e diferența dintre temeri și clarviziune ?

Trăiesc prea repede. îmi imaginez prea multe. îmi imaginez un milion de lucruri, îmi imaginez în fiecare zi un milion de întâmplări care nu au loc niciodată. Instinctul meu spune nu cu privire la Elena, deși lui Gonzalo îi spun că da. E ca atunci când June l-a lăsat pe Henry în grija mea, prima dată când a venit. Poate că eu sunt cea care a ales-o pe Elena, pentru că Elena, atât de frumoasă, dar cu un corp prea greoi, masculin și matern, nu trezește pasiune, ci un fel de admirație intelectuală. Poate pentru că l-am înșelat pe Henry cu Gonzalo, simt că ar trebui să fiu eu însumi înșelată, și totuși mă simt în mod bizar nevinovată.

Simt că Henry, când a început să creeze, a încetat să mai reprezinte pentru mine viața - creația, da, dar nu viața. Cu Gonzalo, totul este viață. Lui numai de asta îi pasă. Citește foarte puțin. Prietenia lui cu Artaud, de exemplu, se bazează pe discuții, pe ce făceau împreună în teatru, dar nu i-a citit încă nici o carte.

Gonzalo se ridică spunând: „Acum sunt fericit. Anul a început frumos”.

Tot ce simt e recunoștință. Și Henry revarsă asupra mea o recunoștință profundă, liniștită. Mă încredințează că știe că toate lucrurile de care se bucură astăzi i-au venit de la mine și ne cuprinde tandrețea. Regret melancolic că nu am avut tot ce mi-am dorit - o viață cu Henry -, dar uneori îmi spun că dacă aș fi avut o viață cu Henry, nu aș fi făcut decât să

sufăr. Mă încărcăm de obiectivitate în spațiul dintre noi și de vitalitate în timpul scurs între vizitele pe care i le făceam.

Către Lawrence Durrell ■. Am fost atât de impresionată citindu-ți *Christmas Carol* încât mi se pare greu să scriu despre ea. Totuși, vreau să știi că ai făcut un lucru uimitor, ai atins o lume atât de subtilă, aproape evanescentă, ai surprins o atmosferă atât de trecătoare, basmul, visul, viața direct prin simțuri, mirosul fanteziei pure, fraza clarvăzătoare, dincolo de puterea cuvintelor, muzica și ritmul. Dincolo de legea gravitației, haos și zgomotele unor ciocniri invizibile. Un limbaj plin de umbre și de reverberații. Fraze magice ca din incantații. *Misterul*. Ai scris *din interiorul* misterului, nu din exterior. Ai scris cu ochii

închiși, cu urechile astupate, în cochilie. Ai surprins esența, ceea ce urmărim în visul nopții și ne scapă, incidentul care se evaporă când ne trezim - asta ai surprins.

O să vezi când o să primești *The House of Incest* că am încercat să ajung aici. O să vezi că o parte din aceleași senzații ne-au tulburat și pe noi. Cândva, după primul haos produs de ritmurile tale, mă voi așeza și îți voi vorbi liniștită despre acele fraze pe care le consider ca având un sens atât de profund.

Trebuie să-ți fac o mărturisire. Am citit scrisoarea ta către Hemy și de acolo te cunosc. Când am citit *Christmas Carol* mi-a

.....

3 ianuarie 1937

Secretul seducției, în ceea ce mă privește, este demonismul, pe care nu-l trădează nici una dintre acțiunile mele și ¹

¹ Manuscrisul unui poem în proză, tipărit în cele din urmă sub titlul *Asylum in the Snow*. Un prieten al familiei Guiler, Barclay Hudson, aflat pe insula Corfu, îi dăduse lui Durrell un exemplar din *Tropical Cancerului*, gest ce a declanșat corespondența extinsă dintre Henry Miller și tânărul autor britanic, care întrebuse într-una din primele sale scrisori, în decembrie 1935: „Cine este Anai's Nin?”

pe care bărbații îl simt - inteligența mea constă în mister, prefăcătorie și felul în care mă port cu ei. Enigma e minciuna. Minciuna pe care i-am spus-o lui Gonzalo, intenționând să-l liniștesc („Vezi, am renunțat complet la Henry“), s-a transformat într-o dramă, pentru că nu s-a putut gândi decât că încercarea de sinucidere a lui Henry m-a îmbolnăvit, m-a zdrobit. Nu s-a putut gândi decât ce afectată eram de cele întâmplate. Apoi a auzit, din întâmplare, că în ziua de după tentativa de sinucidere Henry mânca pofticios și a dedus că se prefăcea ca să mă recâștige. Simțea tot timpul ceva fals, distonant, dar nu-și dădea seama ce anume. De când i se povestise despre pofta de mâncare a lui Henry și până aseară la unsprezece, când m-am întâlnit cu el, fusese chinuit de gelozie. S-a dat cu capul de pereți, orbit de furie și descumpănit de acest cotlon întunecat dinăuntru, în care nu putea pătrunde. Acum, toată după-amiaza fusesem cu Henry, care mă primise cu pasiune și tandrețe. Nu-i răspusesem la fel, dar îi cedasem. Așa că temerile și îndoielile lui Gonzalo că Henry încă mă mai stăpânește sunt adevărate - dar nu sexual, ci *creativ*. Cu Henry intru într-o lume magică a creației. Încă mai lucrăm împreună. Vrem să publicăm fiecare lucrările celuilalt. Când mă întâlnesc cu Gonzalo și el îmi vorbește despre politică rămân rece. Cu Henry trăiesc poezia.

Ce ironie! Gonzalo mă roagă și stăruie: „Ah, *chiquita*, te iubesc prea mult. Te vreau numai pentru mine“. E ciudată disperarea adâncă pe care o simt în fața îndoielilor lui Gonzalo, disperare că suferă, disperare să-l văd retras și chinuit, încât chiar sufăr profund împreună cu el și ne pierdem în cuvinte inutile și emoții haotice, totul e ceață și nebunie, iar apoi, brusc, cu o vehemență extraordinară, spun:

— Ah, Gonzalo, cum se poate ca asemenea mărunțișuri să-ți sape încrederea în dragostea noastră ?

— Ce mărunțișuri ?

— Câteva amețeli! spun repede și izbucnim într-un râs nestăpănit, stârnit de ceea ce el numește umorul meu diabolic.

Dar în adâncul sufletului meu sunt tristă; sunt la fel de tristă ca și când i-aș fi fost fidelă lui Gonzalo și el s-ar fi îndoit de mine. În adâncul sufletului mă simt nevinovată. Mi se pare că pot să fiu fidelă nu unor oameni, ci vieții cosmice - unor iubiri dincolo de bărbați și indivizi. Eu trăiesc într-o lume misterioasă pe care fidelitatea n-o poate cuprinde. Sunt vie, asta-i tot ce știu - vie și alături de Gonzalo, vie într-un alt vis, cu Henry.

N-am putut să dorm. M-am gândit la planurile de publicare făcute cu Henry, la cât de mult ne plăcea cum scrie Durrell, la banchetul ideilor și invențiilor. Și m-am gândit la politica lui Gonzalo, detestând-o.

— Nu mă simți cu totul a ta când sunt cu tine...

— Ba da, *chiquita*, dar îndată ce urci scărița bărcii intri într-o altă lume.

Trec dintr-o lume în alta, dăruindu-mă pe de-a-ntregul fiecăreia, de ce e asta trădare ? Nu poți să trădezi decât ceea ce există. Ceea ce există în Gonzalo sau între mine și Gonzalo nu trădez. Nu-i dăruiesc lui Henry sentimentele pe care i le dăruiesc lui Gonzalo - nici măcar aceleași dezmierdări. Nu-l privez pe Henry de nimic, pentru că sunt încă fidelă creației lui, vieții lui, și sunt plină de dragoste și atenție.

Eu sunt cea care ar putea să se dea cu capul de pereți compunând acest *absolut în spațiu*, de negăsit într-un singur bărbat.

Sunt zdrobită, sunt zdrobită acum. Nimeni nu ar crede, nu ar înțelege.

Seara: Depun mărturie pentru miracolul vieții, care depășește tot ce am citit vreodată.

Mă ridic slăbită după haosul geloziei lui Gonzalo, simțindu-mă prinsă într-un conflict, sau mai degrabă două. Unu: Cum îl pot împiedica pe Gonzalo să sufere ? Doi: Cum pot poetiza politica ? De fapt, aici e problema. *Pentru mine viața e un vis*. I-am prins mecanismul, supunând-o voinței visului. Am cucerit tot mai mult teren pentru a face visul tangibil.

Cu ciocan și cuie, vopsea, săpun, bani, mașină de scris, cărți de bucate, bureți de duș, am făcut un vis. De aceea renunț la violență și la tragedie. Realitate. Astfel, am făcut poezie din știință. Am luat psihanaliza și am transformat-o într-un mit. Am suportat sărăcia și privațiunile de dragul visului. Am trăit abil, inteligent, critic, de dragul visului. Am mințit de dragul visului. Am cusut și am cârpit de dragul visului, am slujit visul. Am luat toate elementele vieții moderne și le-am integrat în vis. Am pus New Yorkul în slujba visului. Iar acum este din nou o chestiune de vis versus realitate. În vis nimeni nu moare, în vis nimeni nu suferă, nimeni nu e bolnav, nimeni nu se desparte.

Și acum politica. Să pună Gonzalo și numele meu pe listă ? Ar fi mândru s-o facă. Sunt cu el. M-a scos din lumea mea. M-a smuls tradiției. M-a trezit. Iluzie. Vis. Să-mi pună numele pe listă, spun. Văluri. Iluzie. O să fac un poem. Pot face un poem din peticari. Dar nici Hugh, nici tata nu trebuie să știe. Bineînțeles, Elena e „fascistă”. Elena, atât de inteligentă, crede ce cred și eu - dincolo de politică. Visul. Prietena Elenei e Delia del Carril. Delia e prietenă cu tata și Maruca. Delia e „roșie”. E printre complotiști.

Gonzalo m-a întrebat dacă vin miercuri seara. I-am spus că da. Nu cred în asta. Eu cred în dragoste, iluzie și vis. Am intrat în universul psihanalizei, nu ? Cu cele șapte văluri ale mele. Bărbații care reduc totul - toți în afară de Rank — , marii distrugători de iluzii, marii realiști, bărbații care privesc falusul așa cum ai privi un cotlet de miel. Am intrat în lumea lor, le-am văzut dosarele, le-am citit cărțile, l-am găsit pe Rank-misticul printre ei, am trăit un poem, am scăpat nevătămată - liberă, o poetă. Nici măcar pietrele legate de gâtul meu psihanalizat nu pot îneca poeta. Râd. Viața e un dans pentru mine, un dans profund, sacru, vesel, misterios, simbolic, însuflețit. Dar e un dans. Pășesc trăindu-mi visul prin piețe, bordeluri, abatoare, măcelării, laboratoare de știință, spitale, Montparnasse și mă pierd în propriile labirinturi, iar visul care se desfășoară mereu mă poartă cu el. Iluzie.

Politică. Și aici trebuie să dansez în ritmul meu. Voi lua cu mine fața albă, credința (imensitatea credinței mele), răsuflarea și pasiunea. Sunt insuportabil, profund, incredibil de singură, singură, singură în plin furnalul dragostei, în mijlocul unor prieteni excepționali, al unei vieți strălucitoare și interesante, al unor bogății fără sfârșit. Individualistă ca viziune, doar eu văd și aud așa. Mă agăț de visul meu. E oare o crimă să iubești, să iubești, să iubești și să urmezi bărbatul în aventura lui nebunească, atingând guri și trupuri, guri și păr, iubind, adorând, râzând cum am râs eu aseară, spunând: „Câteva ameteți”?

Am atât de multe. Și nu trebuie să păstrez totul. În insistența mea asupra visului sunt singură, când îmi iau pipa de opiu, mă întind și spun: politică, psihanaliză - ele nu au însemnat niciodată pentru mine ce înseamnă pentru alții. Nici New Yorkul. Nici cluburile de noapte. Nimeni din jurul meu. Nici Montparnasse-ul. Numai Rank *știe*. El știe. E ca un secret. E misterul meu. Ei vor întotdeauna ca eu să devin serioasă. Sunt pasionată și febrilă numai când vine vorba de vis, de poem. Dacă mă aliez cu psihanalistii ca să descopăr că nu sunt psihanalistă sau cu comuniștii ca să descopăr că nu sunt din lumea lor, nu are importanță. Îmi simt singurătatea în același moment în care realizez cea mai apropiată conexiune cu ființele omenești, cu lumea, când am un soț, doi amanți, copiii, frați, părinți, prieteni, un râu de oameni care trec pe lângă mine; când sunt în plină mișcare, viață și căldură; când am atins culmea iubirii!

Quand on danse on danse seule. Când faci vrăji, ești singur. Singur pui întrebări diavolului. Singur ești machiavelic. Singur ești cel care iubește. Singur ești iubit. Și când te atașezi profund, prin sânge, sex, suflet de ființele omenești, te simți singur. *Ce qui m'amuse, ce sont les complications.* Ceea ce mă amuză sunt complicațiile. Râd singură. Aici se întâmplă ceva de care nu mă tem. Nu e nebunie, dar ia naștere în spațiu și singurătate. Nu e schizofrenie, e o viziune, un oraș suspendat în cer, un ritm care cere singurătate. Creația apa-

re numai în separare. Lutul e fărâmițat, tabloul început cu pete de culoare separate. Viziunea înseamnă separare. Dragostea înseamnă unitate, întreg.

Muzica îmi umflă pânzele. *Nanankepichu* plutește cu un stindard de foc, pătat de sângele care lui Gonzalo îi place atât de mult.

Mă simt isterică, în pragul extazului și nebuniei. Corpul meu tremură de încântare și disperare.

4 ianuarie 1937

Aseară, după ce am scris toate astea, am așteptat ca Hugh să adoarmă și m-am strecurat pe *Nanankepichu*. Gonzalo era și el epuizat. Ne doream blândețe și seninătate după orgia noastră de emoții. E ciudat să privești o suferință pe care n-o împărtășești. îl văd pe Gonzalo suferind tot ce am suferit eu cu Henry. Pentru că eu sunt toată fericirea lui, spaima că m-ar putea pierde e uriașă. La fel și bucuria lui, când după ce îl satisfac senzual se lasă pe spate și spune: „Nu poți să-ți imaginezi ce plenitudine simt! Totul e minunat!”

Mi se pare că retrăiesc toate bucuriile și chinurile pe care le-am trăit cu Henry, profunzimea lor, spaima și extazul.

Sunt fericită. După unire, care e întotdeauna incompletă pentru mine, simt fericire. Bucuria pe care o simte Gonzalo îmi străbate trupul. Trăiesc în interiorul trupului său.

Ritmul o cere - exact ca în actul sexual. *Unul* este activ și îl obligă pe celălalt la pasivitate. Nu e o tragedie, dar face ca unul să iubească și celălalt să se lase iubit. Eu eram cea care îl iubea pe Henry. Și June la fel. Și sexual, îmi aflu orgasmul în rolul meu activ. În pasivitate simt fericire, dar nu orgasm. Dar sunt fericită, fericită, și îl doresc pe Gonzalo. îl vreau. Când îl văd în public și nu pot să-l sărut mă apucă disperarea.

Il văd pe Henry care, când nu e flămând de sex, e rece și inexpressiv. Dar azi e flămând. Ne băgăm în pat. Deși nu vreau asta, mă excit, mă excit teribil - apoi simt dulceața și *l'ehlouissement* pe care le-a simțit Gonzalo aseară. îmi

fumez țigara cu voluptate. Mă aflu într-un vis și visez la Gonzalo, la Gonzalo. Când am intrat, am intrat plină de vervă, radioasă, vorbind. Îi spuneam lui Henry că sunt fericită. Primisem o scrisoare de la Rebecca West, care îmi arătase manuscrisul meu despre tata unui editor londonez. Primului cititor i s-a făcut rău. L-a lovit ca o otrăvă letală. Celui de-al doilea la fel! Editorul a spus că era o capodoperă, asociatul lui la fel. Dar publicarea rămâne incertă - din motive puritane.

Henry, acum știu precis ce trebuie să fac. În jurnal sunt firească, sinceră. Trebuie să rămân la jurnal. În roman sunt artificială. Trebuie să iau fiecare volum separat și să-l fac să înflorească, să-l umplu, să-l completez. Asta trebuie să fac.

Eduardo îmi spune la telefon: „După ce i-am văzut pe Gonzalo, pe Elena, nu poți ajunge mai sus, ai tot ce-i mai bun. M-ai depășit cu mult în ce privește prietenii”.

Simt puterea. Puterea de a seduce, de a lucra, de a iubi și a fi iubită! Putere. Putere.

Stând în fața lui Henry, gândindu-mă că îl părăsisem în imaginație cu doar o noapte în urmă și văzând cum puteam vorbi și face dragoste, eram perplexă. Creație. Sex. Nici un pic de gelozie. Oare *sentimentele* le-am înlăturat din viața mea cu Henry, sufletul, emoțiile mele care făceau relația noastră insuportabilă ? Oare sufletul și sentimentele le-am revărsat asupra lui Gonzalo, ca pe un foc, pe care el îl ia drept dragoste ? E dragoste ? Nu știu. Nu mă voi întreba. Toate sentimentele mele se îndreaptă spre Gonzalo, răspund sentimentelor lui. Schimbul sexual pur, armonia creatoare, legătura cu Henry - acestea persistă.

Cine are parte de ce-i mai bun ? Dacă aș fi în locul lui Gonzalo, aș prefera sentimentele. Este, după cum spune el, o chestiune de timp. Simt acum că abia în ziua în care îl voi părăsi pe Henry voi simți cu Gonzalo orgasmul care va face

ritmul nostru complet. Mister - câtă dreptate are în gelozia lui, în instinctul lui. Ce putere are Henry asupra mea! Câți bărbați au încercat s-o înfrângă! Cât de tare m-am străduit eu însămi s-o înfrâng! Am uneori sentimentul că celelalte iubiri ale mele sunt ca niște anestezice care să-mi facă viața cu Henry suportabilă, pentru că nu pot suporta durerea.

Accept misterul și încerc să nu trăiesc prea repede din cauza teribilei mele inteligențe, ci să mă pierd în prezent, dăruind tot ce am în fiecare zi, golindu-mă, dormind profund noaptea: astfel trăiesc fără neliniște ori nervi, cu mai puțină spaimă de viața asta care m-a rănit atât de adânc, cu mai multă credință. O zi de siguranță, de certitudini, câștigată prin lupte intense. E minunat să simți că nici o celulă din tine nu doarme, că arzi cu totul. Îmi simt inteligența dansând. Gonzalo vorbește uneori ca și cum eu aș fi cea care trage sforile destinelor noastre. Fiindcă eu *văd*, simt atât de profund ? Sau fiindcă îmi place să mă joc de-a Dumnezeu, fiindcă pentru a-mi crea propria viață, o viață *activă*, fac să fiarbă atâta sânge în jurul meu ?

Neg orice calcul, orice premeditare machiavelică. Dar am mândria asta ciudată, sentimentul că, da, eu am făcut toate astea. Mi-am cucerit prietenii. Am câștigat prin dragoste, devotament și viziune. Am construit cu adevărat, cu clarviziune, viața mea și a celor din jurul meu. Da, am puterea de a înrobi, dar nu de a face robi, ci de a-i face pe ceilalți să se împlinescă.

De ce văd atât de limpede, atât de bine, înșelătoria, șmecheria, talentul cu care pun în scenă cel mai sincer și mai pasionant dintre toate destinele ? Când părăsesc apartamentul, cu Hugh și Eduardo acolo, ca să mă întâlnesc cu Gonzalo. Când îmi dau seama că Eduardo mă poate vedea ieșind de la locul lui și nu numai că îi fac cu mâna, dar îi arăt și sticla de vin pe care i-o duc lui Gonzalo, ceea ce-l face să roșească și probabil să mă considere cinică! Eu nu mă simt cinică, ci plină de umor.

10 ianuarie 1937

Viața mea e tragică numai în relație cu viziunea mea ireală, cu dorința mea de paradis - un paradis artificial. Henry m-a învățat să accept în mare măsură viața omenească așa cum este - m-a învățat pasivitatea. Am învățat să fiu fericită, să mă bucur. Dar am continuat să creez ceea ce eu numesc absolutul în spațiu, un paradis suspendat, făcut din elemente diferite, un paradis compozit, ignorând fidelitatea. Am luat elementele lui Henry, creația și senzualitatea, sufletul și emoția lui Gonzalo, pasiunea, dragostea lui. Din acest motiv eu nu vorbesc niciodată despre infidelitate. I-am dăruit lui Henry o dragoste întreagă, dar am suferit în timp ce aveam o viață umană, cu limitările, imperfecțiunile, tragediile ei. Apoi mi-am trăit visul cu Gonzalo. Apoi viața omenească cere alegeri - din nou absoluturi. Dacă Gonzalo suferă din cauza infidelității mele, sunt pusă în încurcătură. Nu vreau să provoc suferință. Aspirații, dorințe profunde, fără răspuns, mă împing în afara vieții omenești. Un chin extrem de real, o sete și o foame adevărate. Apoi intervine viața omenească. Poate că o să-l pierd pe unul din ei, conform legilor omenești, pentru că îmi doresc fericire și orice absolut e tragic.

Sufăr oribil la gândul că m-aș putea despărți de Henry, simțind că probabil o merit, văzând entuziasmul cald al Elenei față de el, auzind-o cum spune: „E atât de bun, de atrăgător. Seamănă cu bărbatul pe care l-am iubit atât de mult“.

O discuție ciudată. Henry tocmai s-a trezit din somn. Ii spun că îi las lui prin testament tot jurnalul, pentru că vorbiserăm despre asta și Henry se gândise că nu puteam să i-l las lui din cauza trădărilor mele, dar i-am spus: „Ți-l las ție“. Nu are de ce să-mi fie rușine. Îl iubeam pe Henry chiar și când mă culcam cu alți bărbați. Nu i-am fost niciodată necredincioasă. Nu m-ar deranja dacă mi-ar citi tot jurnalul.

Apoi mi-a spus din nou că el era de părere că ar trebui să încetez să scriu în jurnal și să încep un roman.

Nu sunt firească în afara jurnalului. Jurnalul e forma mea de exprimare. îmi lipsește obiectivitatea. Nu pot să scriu decât *la cold*, în timp ce lucrurile se întâmplă. Dacă scriu mai târziu devin artificială, stilizez, devin nenaturală. Am luptat destul împotriva nevrozei mele. Nu mai sunt nevrotică. Știu ce sunt. Sunt asemenea chinezilor. Voi scrie niște cărțicle subțiri - în afara jurnalului. Voi trăi minunat și voi produce un singur poem. Mă simt bine cu mine însămi. Trebuie să perfecționez ceea ce este natural.

— Dacă îl privești dintr-o perspectivă atât de înaltă, nu mai am nimic de spus. Jurnalul e un drog, un narcotic, a spus Henry.

— Obiectezi față de opiul chinezului ? Nu e coerent cu el însuși ?

— Ba da, nimic de zis. Dar ești satisfăcută ? De ce mi se pare că preferi ceea ce fac *eu* ?

— Prefer ce faci tu - munca dinamică, obiectivă, artistică, creativă - da, bineînțeles. Dar poate că însuși devotamentul meu față de ea arată că eu nu am în mine asta. Accept ceea ce am în mine. Am trecut dincolo de nevroză. Am trăit realitatea, am înfruntat realitatea; cunosc realitatea - nu sunt izolată, nu am spaime, neliniști -, dar prefer visul. *La vida es sueno*. Repudiez violența, pentru că am ales visul. Firea mea, temperamentul meu.

În timp ce spun asta cu o siguranță liniștită, dau din mâini cu un ușor fatalism. Henry nu mai poate să-mi reproșeze că nu fac destul *efort* în scris. Fac toate eforturile în viață; tot dinamismul meu se revarsă în viață. În scris sunt pasivă, cursivă, drogată, dar nu pentru că nu mă pot conecta la realitate, ci din cauza urii mele voluntare față de ea.

În ultima mea noapte cu Gonzalo, după ce renunșasem în închipuire la Henry, i-am răspuns sexual pentru prima dată - dar totul se leagă de dorința de a nu-l iubi pe Henry. Totul este pentru sau împotriva lui Henry. Așa cum eu i-am servit lui Henry ca să scape de June! Ce ironic!

Henry n-are decât să citească asta. Căci e și povestea lui June.

Am vrut să ajung înăuntru! Am ajuns atât de adânc înăuntru încât nu mai pot ieși. Lucrul la jurnalele vechi este chinuitor, pentru că face trecutul atât de cald și de viu că încă mă doare! Nu-i pic de obiectivitate nicăieri. Nici o putere de a transforma! Henry e împăcat, transpunându-și viața cu June - obsesia lui e *cum* s-o povestească. Eu sunt înăuntru, cu Gonzalo, care este de asemenea înăuntru. Nu pot vorbi despre creație cu Gonzalo, pentru că el e emoțional, guvernat de afect. De aceea putem avea împreună o lume de sentimente care mă face fericită.

Ciudat. Când ham cunoscut pe Henry eram obiectivă. Am devenit emoțională și guvernată de afect. Elena e acum obiectivă și detașată. Știu ce-o așteaptă!

Gonzalo suferă pentru că citește un manuscris de-al meu și nu-i pasă cum e scris - tot ce-l interesează este că *eu*, iubirea lui, am fost sărutată sau posedată, sau că eu am sărutat și am iubit. De asta îmi dă Gonzalo sentimentul de tu-și-eu - singuri și izolați în mijlocul vieții, mulțimilor, războaielor, prieteniiilor, popularității; iar Henry îmi dă rareori acest sentiment - de fapt, numai la Louveciennes și la New York, când m-a pierdut pentru o vreme.

Lucrul la jurnal seamănă prea mult cu viața. Ating carne reală, lacrimi reale; aud cuvinte reale. E insuportabil. Pot oamenii să-l citească ? E cald, umed, se zvârcolește, emană mirosuri ca însăși carnea. Prea aproape, prea aproape. De aceea lumea lui Henry mi se pare rece și a lui Gonzalo *caldă* ! Senzualitatea, creația nu pot emana aceeași căldură ca sentimentul, un suflet care iubește, o carne care iubește în imediat. Henry iubește în spațiu, în timp, în imaginație. Henry, contrar tuturor aparențelor, nu este *în* viață, înăuntru ei. // *subit la vie*. El suportă viața. Pasiv. Nu acționează niciodată, dar după aceea se varsă în scris.

Pas si vite ! îmi croiesc despletită drum prin cerurile invențiilor mele! Nu s-a întâmplat nimic. Sub suprafața calmă a vieții eu simt întotdeauna demoni! Sub ceața și parfumurile visului simt distrugerea inexorabilă și separarea de viață împotriva cărora mă revolt - împotriva evoluției timpului, când m-am dezvoltat mai repede decât toți ceilalți, când m-am proiectat în afara vieții lui Henry - și totuși nu pot accepta sfârșitul definitiv - ce denaturare! Așadar, ceea ce păstrez aici este exactitatea, răsuflarea și mirosul, pentru a ține totul în viață! Dar nu putem suporta să ținem totul în viață; de aceea ne-a fost dată moartea, pentru că nu putem simți atât de mult, pocnim. O parte din noi trebuie să moară, trebuie să moară pentru a ne elibera, a ne ușura. Cât de lejer mor părți din Henry în el pentru că are darul distrugerii! Eu nu pot decât să adun viața la un loc până devine insuportabilă - preaplinul ei, intensitatea; și explodez în isterie, într-un milion de fragmente, prea multă viață! Prea multă percepere a vieții. Înăuntru. E un chin să fii *înăuntru*, să auzi și să vezi atât de mult, să știi atât de mult, să nu ai nici o detașare sau protecție sau refugiu de a fi în viață! Cineva ar trebui să mă aducă în stare de inconștiență! Să mă omoare. Să mă facă insensibilă, letargică. Părți din mine ar trebui să moară, dar cât de bine le-am împiedicat să o facă! Jurnalul mustește de lucruri vii, plesnește de realitate, explodează de căldură!

Artă. Unde e arta care ne împiedică să înnebunim ?

Când Gonzalo crede că va face rost de bani de la mama lui, spune: „Primul lucru pe care o să-l fac o să fie să cumpăr *Nanankepichu*“. Când vorbim despre revista lui, despre tipografia pe care și-o dorește, despre publicarea scrierilor mele și ale grupului, se teme că o să fim invadați și că o să ne pierdem intimitatea. Vrea să facă rost de o barcă mai mică, unde să poată fi singur cu mine și în jurul nostru să fie numai apă. îl deranjează până și prezența lui Rene pe barcă. îi propun să ne refugiem la prora, într-o mică încăpere vopsită,

cu două ferestre mici, pătrate. Am putea s-o separăm de camera pe care o avem acum și să intrăm acolo printr-o trapă din tavan. Secret absolut. El ocrotește cuplul.

12 ianuarie 1937

După discuția cu Elena am început să sufăr - înăuntrul corpului meu. O durere fizică, în carne, provocată de teama despărțirii de Henry, de parcă mi-ar fi fost smuls din trup. Două zile de durere în care dădeam fuga să-l văd pe Gonzalo câte o oră, aruncându-mă în imensa lui bunătate protectoare, o forță a dragostei pe care o simt chiar și atunci când el e copilul meu - un alt fel de copil. Gonzalo, ține-mă în brațe. Înnebunesc din nou. Creez un paradis artificial, o fericire ireală, iar viața omenească le distruge, li se opune.

Răspund pentru a doua oară mângâierilor lui. Ce bucurie în mine când am simțit orgasmul pentru prima dată în brațele lui, când m-am abandonat pe de-a-ntregul. Nu mă îndoiesc de dragostea pe care o simte. Corpul lui e întotdeauna acolo, gura lui, dezmierdările lui.

Dar durerea, durerea de a mă despărți de Henry! Senti-mentul de vinovăție mă face să cred că o să-l pierd pe Henry din cauza fericirii pe care o caut în afara lui.

Luni mă trezesc. Alerg la Henry. El mă întâmpină cu un sărut cald. E vesel, blând, e ca un vas cu miere. Luăm prânzul împreună. După prânz, e nerăbdător să ajungem în pat. Mă posedă cu poftă, pe îndelete. Eu îi răspund sălbatic. El rostește cuvinte sălbatice. Dormim. Totul pare la fel. Mi-am adus de lucru. Lucrează și el, până plec.

Plec să mă întâlnesc cu Gonzalo pe *Nanankepichu* pentru prima întrunire politică. *Comite Iberien pour la Defense de la Republique Espagnole*. Încăperea mare e luminată de o singură lampă. Bărbații sosesc - mexicani cu părul lung și negru, inele de aur, cămăși colorate; chilieni, nicaraguani, cubanezi gălbejiți, poeți, studenți la medicină, studenți la drept.

Le place locul. E romantic, înfricoșător. Prea înfricoșător. Îi înspăimântă pe cei care nu au actele în ordine. Polițistul care stă mereu de pază în capul scârilor ce duc la chei îl sperie pe [Pablo] Neruda, poetul apatic și bolnăvicios. Fuge să-i spună lui Gonzalo, care îi așteaptă pe ceilalți tovarăși la gara din quay d'Orsay. Gonzalo are un șoc: „Doamne, Anaïs are probleme, am băgat-o într-un bucluc”. Vine grăbit înapoi și ne găsește pe toți fumând liniștiți. Am fost prezentată: „Un nou *camarade*, Anaïs Nin”. Trebuie să plecăm de pe *Nanankepichu*. Toți se tem. Ne ducem cu toții la o cafenea. Gonzalo stă deoparte, fizic mai mare și de o cu totul altă calitate. El e singurul activ, feroce, *întreg*. Ceilalți, palizi, vagi, prozaici. Tema principală e cum să folosească, să exploateze moartea unui poet mexican care a căzut în Spania luptând pentru cauză. Ar trebui scris un manifest. Ar trebui publicate câteva din poeziile lui. Câți bani sunt în *caisse*? Patruzeci de franci. Stop. Cum facem rost de bani? Neruda își freacă mâinile moi și albe de politician. Gonzalo arată ca de pe altă planetă. Felul în care îi cade părul în valuri pe spate sugerează idealism și eroism. Înălțimea frunții lui îi dă o aură de misticism. Gura e ca de copil. Gata să tremure. Privirea din ochii lui e caldă, mângâietoare, magnetică. Are bărbia puternică. Mâinile îi sunt groase și făcute pentru acțiune. E agitat ca un cal de rasă. Nu ar trebui să facă politică. El e un idealist, un luptător. Cum își poate folosi corpul ăsta vital, înfierbântat ?

Mă uit la gâtul lui, la gâtul lui magnific, ca al unei statui, solid, neted. Un animal tulburat de propriul suflet. Indianul întunecat din el, blestemat să aibă un suflet.

Îi dăruiesc mai apoi ochii mei, pătrunderea, înțelepciunea mea, ca să-l incit să acționeze singur. Îi spun că-și irosește forța târându-i pe alții după el. Dar politica *înseamnă* să-i târâști pe alții după tine. E lucrul cu masele.

Aseară am simțit frumusețea politicii. Știam că nu am ce căuta acolo. Dar vreau să stau lângă Gonzalo, să-i fiu loială. *Malaise* printre oamenii aceia, cum simt întotdeauna în

anumite medii - cam cum se simte probabil un cangur dacă e lăsat brusc în mijlocul unei turme de elefanți.

Când vorbește despre rolul artistului în transformarea lumii, îi răspund cu multă dulceață și blândețe:

— Asta credeam când aveam șaisprezece ani. După aceea, mi-am dat seama de zădărnicia acestei idei și am lucrat cu obstinație ca să construiesc *o lume individuală perfectă*. Asta am făcut-o în afară, izolată de realitate.

— Da, dar a sosit momentul când această lume individuală perfectă este blocată de lumea din afară. Acum nu poți merge mai departe. Ești blocată. Scrierile tale nu pot fi publicate, pentru că ultragiază idealurile burgheze. Nu poți să-ți urmezi propria cale pentru că depind prea mulți de tine.

E adevărat. Undeva, la un moment dat, lumea mea individuală se izbește de zidurile realității. Mă confrunt cu catastrofe exterioare - războaie, revoluții, dezastre economice, decadentă, societate putredă.

Henry distruge ceea ce e putred și se oprește acolo.

Și eu ? Eu am construit, ignorând putreziciunea, o lume. Dar în adâncul sufletului, în adâncul sufletului știu că nici o schimbare exterioară nu poate altera mecanismul interior al omului. Știu prea bine că ceea ce ne motivează sau ne blochează sunt psihologia, culpa, frica.

Gonzalo este atât de sincer încât îl respect pentru asta. Cel mai bun moment este când ne sărutăm, când trupurile noastre se contopesc. Când se lasă pe spate gâfâind și spune: „O, Doamne, cât de fericit mă faci...”

Un tipograf care suferea în urma pierderii femeii iubite i-a scris numele cu litere de plumb și apoi le-a înghițit.

Un gangster care a atacat un bărbat ca să-l jefuiască i-a bătut cuie în mâini ca să-l imobilizeze pe o bancă.

Un bărbat și-a violat fiica de paisprezece ani în fața mamei.

În Spania - o luptă de tauri, dar în locul taurului, un om care înfigea *banderillas* explozive în el.

Dinamită în pânțele femeilor.
Patul de pe *Nanankepichu* plutind.

Sinceritate cu Elena. O implor să nu se mărite cu un bărbat pe care nu-l iubește. Mă gândesc sincer la fericirea ei în timp ce stăm de vorbă, compătîmind-o pentru viața ei goală, singuratică. Și totuși sperând că dacă-i vorbesc despre armonia dintre mine și Henry o să simtă că suntem apropiați și n-o să se gândească la el. Eduardo mă liniștește spunându-mi: „Elena are o personalitate prea puternică. Henry n-o să mai vrea o astfel de luptă. El te vrea ori pe tine, ori câte o diversiune sexuală când și când^{EC}.”

Elena - puternică, empatică, hotărâtă, neînduplecată. Ea nu i-ar putea oferi decât aceeași inteligență și înțelegere pe care i le ofer și eu. Nu mai mult. Pe fondul asta lucram la jurnalele vechi pentru Clairouin, ceea ce mi-a reînviat în minte fericirea de vis cu Henry - perfecțiunea relației noastre singuri, izolați de lume. Henry cel din lume e cel care mă rănește, pentru că e atât de feminin, concesiv, impresionabil. Totuși, până și sub *aparența* asta de ușurătate a legăturilor cu alți oameni, îmi dau seama că Henry se leagă de fapt profund de foarte puțini. Numai că el știe cum să creeze legături ușoare, în timp ce eu pot stabili legături profunde sau deloc.

Elena a spus ceva foarte adevărat: mi-a spus că trebuie să trăiesc *înăuntru* sensului, și nu în afara lui. Ceea ce a constituit experiența mea de anul acesta: m-am îndepărtat de psihanaliză, am trăit înăuntru, conștient, și am formulat simultan, în *acțiune*.

Îl văd pentru prima dată pe tata ca pe un copil - copil în mod absolut - căruia îi lipsește în mod natural orice instinct de ocrotire.

Nu mai am nici o amintire despre Donald Friede. S-a evaporat. Probabil că asta e și sentimentul bărbaților față de femeile pe care nu le-au iubit.

16 ianuarie 1937

Oboseală și descurajare. Trebuie să lupt cu masochismul lui Gonzalo. El e un animal perfect, stricat și deformat de catolicism. Are un cult pentru suferință. Și vine tocmai când eu am terminat cu suferința. De ce trebuie să târăsc mereu greutăți după mine ? Oare niciodată un bărbat n-o să meargă înaintea mea, să mă poarte el pe mine ?

Mă lupt ca să-l împiedic să facă focul, vreau să-l pună pe Rene s-o facă. Dar îl face și în ultima noastră noapte împreună e ud de ploaie din cap până-n picioare, iar când se trezește e terminat. A făcut o gripă îngrozitoare. Dau fuga la el a doua zi dimineața și îl găsesc tremurând de febră și tăind lemne pentru foc acasă la el, în timp ce Helba și Elsa dorm. Mă ofer să mă duc să-i cumpăr lemne. Refuză. Își creează nesfârșite complicații, sarcini inutile, face lucrurile în cel mai chinător mod cu putință, își face rău, se rănește. Îi aduc țigări și rom. Se ocupă toată ziua de treburile lui politice. Îmi petrec ziua cu Henry, lucrând la jurnale. La șase devin nerăbdătoare să-l văd pe Gonzalo. Îi mai duc niște țigări și rom, dar așa bolnav cum e, vrea să iasă să participe la o întrunire cu Gide, Malraux și tovarășii lui. Îl las, simțindu-mă foarte obosită și tristă. Mă duc cu Henry la film.

De mult sunt măcinată și slăbită de o gripă intestinală pe care n-am băgat-o în seamă. Am amețeli în fiecare dimineață. Stau în pat doar o zi. Hugh aduce acasă o pisică vagoabandă.

17 ianuarie 1937

Așa te schimbi, nu trăind, *âprivind* viața (uneori netrăind după un șoc, după o experiență tragică, un divorț, o despărțire, copilăria mea), trăind *pentru* alții, *prin* alții sau *ca* alții.

Neg orice calcul. Spun că e instinct. Am mai multe instincte violent impulsive: dorință și ocrotire. Doresc, iubesc,

mă aprind - și, simultan, ocrotesc. Îl feresc pe Gonzalo de chinul trecutului meu. Știind atât de bine ce mi-ar plăcea să aud, ce m-a ajutat să trăiesc, să cred, să mă abandonez, îi pot spune lui ceea ce are nevoie să audă: imit perfect cuvintele și acțiunile iubirii totale (cum am făcut pentru Rank). Îi înțeleg pe alții, le înțeleg temerile, dorințele, durerile; știu *exact* ce să spun și ce să fac. Talentul meu natural de a dăruia mă ajută. Instinctul lui Gonzalo îmi spune că nu sunt cu totul a lui. Trebuie să-i calmez instinctul. Această dorință îmi inspiră cele mai subtile cuvinte sau acțiuni. Astăzi, în timp ce stăteam culcată lângă el, i-am spus:

— Dacă nu te-aș avea, acum aș pleca în Spania, nu în America. America, viața anglo-saxonă s-au sfârșit pentru mine.

— La tine țările se confundă cu oamenii ?

— Da, cred că da.

Știam că se gândește că America era legată de Henry, așa că am brodat pe marginea acestui divorț spiritual de America, din care numai două lucruri mi-au intrat în sânge: limba (nu spiritul) și jazz-ul (ritmul). Am spus: „Probabil e din cauza ta, Gonzalo”.

Nu e o minciună. Începeam prin a spune minciuni și dădeam peste un adevăr! Foarte frecvent spun minciuni care sunt profund adevărate.

Gonzalo zice că are senzația că anul acesta vor avea loc mari schimbări pentru noi toți.

Credința mea în imitația inconștientă, în asumarea unor roluri care preced trăirea adevărată este atât de puternică încât nu i-am arătat romanul meu Elenei, de teamă să nu vadă în povestea June-Anaïs posibilitatea de a i se întâmpla și ei același lucru. O femeie *mai dură* (și Elena *este* o walkirie) ar putea fi fericită cu Henry!

Spun că urăsc psihanaliza, apoi o folosesc ca pe o ordine filozofică, pentru a opri suferința. Jurnalul este leneș. Ar trebui să povestesc mai mult. Cum vorbesc în întuneric cu Gonzalo, luptându-mă cu masochismul lui, despre echilibrul dintre sacrificiu și trăirea pentru sine - din cauza sentimentului de vinovăție, căința creștină. Îi spun că face sacrificii

mai mari decât este nevoie proporțional cu fericirea de care se bucură. I-o spun glumeț, tandru. Zic:

— Gonzalo, gândește-te, când te tai la deget, îmi tai *mie* degetul; când te arzi, când te lovești, chiar și când ești bolnav, îmi rănești mie trupul. Vrei tu să mă maltratezi ?

— Fac progrese. Astăzi sunt cel mai fericit om de pe pământ.

Înăuntrul vieții, înnebunești.

Răspunsul sexual este acum total cu Gonzalo.

Infern. Fie psihanaliza, fie viața e înnebunitoare. Amândouă te aduc în impasuri, ziduri, te închid între ziduri, cu un cer care-și bate joc de tine perpetuu deasupra capului și o pereche de aripi atârdate pe metereze, precum colacele de salvare rotunde de pe bărci, cu instrucțiuni de folosire! Dar cerul care râde e tot *netrăitul și necunoscutul* - șoptind, respirând, oscilând, ca un drum deschis, cu serpentine, care te duce departe de ecuații și emoții. New Yorkul este un *pan-tin*, marionete care dansează. Muzica e afară, muzica e minunată. Dar marionetele sunt agitate și vântul le suflă prin paie și prin umpluturi, iar eu nu pot să le salvez. Am descoperit asta când le-am psihanalizat. Poți salva un *suflet*. Nu poți *crea* un suflet, nu-l poți injecta. În Spania curge sânge. Bestia din Spania, animalul crud, senzualul, maniacul sinucigaș - care trăiește doar în carne și moare de răni ale cărnii. Nu am o viziune acolo, văd sângele dansând, sânge vărsat, fie spermă, fie furie, animalul african dansând și murind, în New York am dansat, pură, sexuală și totuși nu senzuală, parfumată, în ritm. În Spania mi-ar plăcea să mor, să simt cât de vie e carnea când e sfâșiată sau arsă. Stau culcată pe *Nanankepichu*, unde carnea e gustată ca pâinea împărțășaniei, căsătoria raiului cu iadul. Dar se discută despre ce se petrece pe stradă, prea aproape, prea real; discuția este despre drama Spaniei, la care sângele tânjește să participe, și despre sacrificiu. De fapt mă lupt din nou cu moartea, mereu mă lupt cu moartea și cu propriul vertij, propria alune-

care către moarte. Ascensiunea și instinctul vital sunt mai puternice, dar mai puternică e și amărăciunea că orice paradis necesită război și luptă.

Din ce în ce mai puțin. Mai puțină luptă. Sunt mult mai puțin împovărată. Anul ăsta poate că nu voi purta nici o cruce, crucea tatuată pe trupul meu de pioase mâini creștine.

Până și gelozia, până și gelozia o înfrâng cu dragoste. Cu dragoste față de Elena înfrâng această otravă și această putreziciune provocată de gelozie. A-i da lui Henry jurnalul meu ar fi același lucru cu a-i revela tot ce a vrut să știe despre June. Aici misterul este dezvăluit!

Efectul deziluziei din teatrul chinez se aplică și scrisului lui Henry.

E congestionat de entuziasme și idei venite de-a valma.

19 ianuarie 1937

Zi și noapte: îmi închid și încui dulapul plin de rochii parfumate și jurnale. Ies pe stradă, cu volumele de la treizeci și cinci la treizeci și șapte sub braț, ca să completez numele pentru Stuart Gilbert. Ajung la Henry, care mă întâmpină vesel, cu căldură: „Ți-ai pus capa asta frumoasă!“ (Aceași care nu-i plăcea acum o săptămână.) Luăm prânzul, stăm de vorbă, toarcem. Henry se bucură de admirația de care are parte, până și de la școlărițe! Vrea să plece în Danemarca. Decupează o fotografie a lui Mae West pentru că ea s-a născut în Brooklyn. Așteaptă instalatorul. Spune: „Totul e bine. Soba e fierbinte. Am primit o scrisoare frumoasă din Danemarca și una stupidă din Anglia“ (rolul artistului de *sterilizator*, spune un englez). Propune să tragem un pui de somn și mă posedă atât de complet, de absolut, în fiecare adâncitură și colț al trupului meu, încât am sentimentul plăcut al unei lumi eliberate de fantome, pe axa ei, mișcându-se în siguranță, cu o față rotundă care rânjește; un carnaval, un dans. Rădem în timp ce facem dragoste, ne tachinăm și aluzim

iar eu spun: „Acum și soba, și soția ta sunt ațâțate”. Râdem. Dormim. Vine instalatorul. Henry are ceva de terminat. Mă duc la câteva străzi distanță, până la Cite Universitaire, să-l văd pe Eduardo, care nu se simțea bine. Iese cu mine. Luăm ceaiul la Dome, unde toată lumea pare murdară, putredă, trasă la față, sfârșită. Mă întorc la Henry, care toarce încă. Ii povestesc despre Moricand, care spunea că sunt un „soare negru”, ce strălucește înspre înăuntru, în taină. Zice că îmi invidiază nebunia când scriu lucruri precum „filmul” meu - faptul că mă pot detașa atât de mult de realitate, în timp ce el rămâne ancorat în ea.

La șapte și jumătate sunt la Elena, pentru că mi-a scris despre un vis al morții pe care l-a avut, încheindu-și scrisoarea cu „ *Te quiero tanto* “. Te iubesc atât de mult - ca un strigăt de ajutor. Oricât de repede aș alerga, aud întotdeauna glasul celor care sunt în urma mea. Elena e în urma mea în viață, sufocată de spaime, scrupule și convenționalisme. Am crezut că era în fața mea. Dar eu sunt cea care o trage pe Elena afară din întuneric, eliberând-o. Îmi povestește că cineva i l-a prezentat pe Henry gândindu-se că se va îndrăgosti de el.

— Crezi că e genul de bărbat de care ai nevoie ?

— Nu, nu vreau un intelectual. Sunt prea egoistă pentru asta. Nu vreau să fiu sacrificată unei opere.

Îi povestesc câte ceva despre viața noastră. Îmi vine să-mi așez capul pe sânul ei generos și să-i spun: „Nu mi-l lua pe Henry”.

Cum vorbim! Și ei îi place să fie *conștientă* - nu se poate scufunda, nu poate deveni inconștientă. Și ea e masculină prin simțul formei și al sintezei. Și ea trăiește în viteză - cu clarviziune. Stăm de vorbă cu ochii strălucind, inundați de claritate. Îi promit că o voi ajuta să se împace cu ea însăși. Simt că e plină de neliniști și de spaime. Râdem de vremurile când încercam să ne scufundăm, *dechoir*, să cădem; și cum, ca niște colace de salvare, continuăm să plutim. Ca niște surori. Eu

o văd ca pe o *atlantide*. Îmi plac viteza ei, agerimea și sinceritatea. Stăm de vorbă pătimaș, înflăcărat.

La zece și jumătate sunt pe *Nanankepichu*. Gonzalo îmi spune că liga Spaniei este cu ei, încântată să aibă legături cu America de Sud. Ei vor furniza bani, timbre, hârtie, utilaje de tipărit. Gonzalo a scris primul manifest. E bucuros. Eu îi pun întrebări, ascult. Încerc să rămân aproape de el. Nu e foarte diferit de felul în care îmi povestește Hugh despre acțiuni, despre bancă sau despre politică din punct de vedere economic. Mă străduiesc din greu să nu mă port rece. Unde e aerul tare în care am trăit întreaga zi, unde e curentul de minunate invenții, descoperiri, discuții, călătorii, complicitatea pe care o simțeam cu Henry și Elena ?

Când spune cu ură: „Lumea capitalistă a ucis artistul din mine”, îmi dau seama că artistul nu a fost foarte puternic; cum nici viziunea lui Gonzalo despre lume nu e foarte profundă. El vede din afară tot ce vine din interior. Limitările și restricțiile sunt interioare, nu exterioare. Știu că eu sunt responsabilă pentru propriile limitări: milă, slăbiciune. Gonzalo este la fel de plin de emoții - asta e ceea ce a distrus artistul din el, a făcut din el ajutorul supus al altui artist. Dar eu nu pot încă să extind viziunea lui Gonzalo. Nu putem discuta. Îndată ce pomenesc de Elena sare în sus furios și o desființează, din gelozie. Nu o apăr, văd gelozia. Sfârșește prin a spune: „Nu vreau să iubești pe nimeni, bărbat sau femeie, în afară de mine!“

Acest tip de gelozie - cel care îl ucide pe celălalt pentru că e vinovat de a trăi sau de a se bucura în afara celui iubit - eu nu l-am exprimat niciodată, deși l-am simțit. Dorința mea de a *da* viață a fost mai puternică. Eram tristă.

Numai dezmierdările noastre au fost dulci.

Nu puteam să dorm - eram atât de trează - și totuși mă temeam să mă trezesc complet și să *vorbesc* cu Gonzalo. Dimineată. Epuizare și descurajare.

20 ianuarie 1937

Elena s-a îmbolnăvit grav - e intoxicată, sufocată de angoasă. M-am dus acolo pentru câteva clipe și am rămas câteva ore, încercând s-o smulg din întuneric, luminând întunericul, gonind spiritele rele poetic, cu umor, cu afecțiune. Eu, cea sălbatică, citesc hieroglifele obsesiilor ei. Indiferent cât de repede aş alerga, cozile altor fantome mă urmăresc și sunt sortită să aud aceleași cuvinte: „Nu am găsit niciodată pe cineva pe care să mă pot sprijini, pe cineva care să mă înțeleagă - până la tine. Ce forță îmi dai! Mi-e bine”.

Elena stă printre horoscoapele ei cu stele întunecate strălucind, stele întunecate care își înfig cozile în carnea ei, carnea ei colorată de soare. Elena visează un bărbat mare, fără cap, care respiră ca o floare, umflându-și burta ori de câte ori inspiră.

Elena spune că mă va picta în postura lui Daphne transformându-se în plantă.

Elena zice exact ca mine: „Sunt atâția oameni care spun lucruri pe care eu nu le aud sau nu mi le amintesc niciodată ! “

Spune atât de multe lucruri pe care le-am spus și eu că la un moment dat mi-a venit să râd și să-i atrag atenția: „Știi, e foarte caraghios, dar dacă te-ar auzi Henry n-ar putea decât să zică: « Am mai auzit toate astea... »“

21 ianuarie 1937

Henry a citit volumele despre el și June. Clairouin citise de la treizeci și unu la patruzeci și unu (lăsând la o parte *Incest*), iar acum singurul care le citește răbdător și complet e Stuart Gilbert, care e copleșit:

„N-am mai citit niciodată ceva asemănător. *Luciditatea* e uimitoare. Îți dai drumul, și totuși te vezi. E *dedoublement*. Ești în același timp persoana cu sângele cel mai fierbinte pe

care o cunosc și cea mai rece! Uneori ești absolut necruțătoare ! “

Adevăratul demon din mine este acest sine conștient care pare să *țină toate sforile în mână*.

Rareori mi-am pierdut direcția. În viața cea mai haotică, mă simt ca un demon care ține în mână sforile. Uneori mă simt creator, zeu, acționând asupra altora, asupra lui Henry, June, Elena, Hugh, Eduardo, ca un Destin. Eu sunt cea care face mișcările, lucrurile să aibă loc. O „eu“ care *completează* fără complot, un impuls călăuzitor de care sunt conștientă, care mă face să-mi trăiesc viața și s-o creez instinctiv. Există o voință. O simt. Există un demon. Îl simt. Nu sunt întotdeauna conștientă de ceea ce completează demonul. Dar lucrarea obscură continuă: viața mea. Acest demon are ochi verzi și *dorințe extraordinare*, spaime extraordinare și apărări extraordinare, iluzii extraordinare și o neîndurare extraordinară. Aș vrea să fiu într-o legătură mai strânsă cu demonul, își râde de mine. Mă privesc, scriind liniștită. O față inocentă. Un instinct natural, care își împlinește nevoile, își satisface poftele, e uman, demn de milă, necruțător, ca natura. Dar un spirit care *guvernează* natura, ca să domine haosul ...

Stuart Gilbert are dreptate.

Atâta inocență și dragoste aseară, pe *Nanankepichu*. Gonzalo vorbește despre copilăria lui. Parcă îl văd. Frumoasa școală iezuită printre grădini și păduri, într-un lanț de vulcani. Gonzalo la paisprezece ani, nedeșteptat sexual în timp ce colegii lui se culcau deja cu servitoare și prostituate. Timid în fața femeii. La șaisprezece ani o fată îi trimite un bilet: să vină să se întâlnească în parc în timp ce-și face plimbarea. Se duce, dar îndată ce o vede fugă ca o căprioară speriată. În timp ce-mi povestește văd pe fața lui aceeași expresie ca a celor mai blânde animale - căprioara, cerbul tânăr, pisica - moale și animal, un animal cu suflet ancestral, atât de pur. Eu mă simt atât de pură! Și eu m-am deșteptat sexual

târziu. Abia la nouăsprezece ani. Demonul și îngerul dorm unul lângă altul.

Îl ascult cu blândețe pe Gonzalo. Când vorbește despre comunism tremură de pasiune. Când vorbește despre amerindieni - pe care îi conduce în revolta lor împotriva tiraniei albilor - ceva tresare în pieptul meu și îi spun. Amerindianul *epur*. Nedreptate față de cei puri. Dar pentru putreziciunea europeanului - pentru putreda Europă - inima mea nu poate bate. Prefer să ard Europa decât s-o salvez. Foc. Purificatorul. Prefer să văd Europa arzând, pentru că miroase urât. Prefer să-i salvez pe amerindieni.

22 ianuarie 1937

Stau de vorbă cu Elena. Mă plimb cu Elena. Ea spune:

— Mă îmbăt cu tine. *jQue borachera!*

Și eu, mai târziu:

— Cu tine, vreau să fiu deasupra oricărei gelozii.

— Anais, pentru că par atât de puternică, nimeni nu se gândește vreodată că aș putea avea nevoie de ajutor. Tu ești singura care și-a dat seama...

Astăzi o să vină să vadă cum îmi aranjează coafeza părul într-un fel nou. Și eu mă îmbătasem, vorbind despre viețile noastre, despre minciuni și adevăr.

Nu mă pot îmbăta cu politică. Dar mă pot îmbăta cu trupul lui Gonzalo, cu dragostea lui. După ce am străbătut jumătate de Paris cu Elena, mă întâlnesc cu Gonzalo și mă cufund în senzualitate privindu-i nasul atrăgător, căutând orbește plăcerea.

Henry aduce cu el doi oameni pe care îi frecventează și care îi plac: [Abraham] Rattner, pictorul evreu, și soția lui. Incredibil de mediocri, absolut neinteresanți și banali, urâți. M-am străduit să-mi păstrez veselia, dar treptat m-am întristat îngrozitor.

Ceea ce m-a făcut fericită a fost să descopăr că Henry se teme să nu mă piardă, că se agață de mine, că e gelos și

spune: „Cât plec eu în Danemarca vreau să stai aici liniștită și să mă aștepți”. Dar între timp se aștepta să pregătesc o cină pentru Rattnerii ăia imposibili!

Caut beția!

24 ianuarie 1937

Noapte de coșmaruri și insomnie, mă chinui imaginându-mi-i pe Henry și Elena împreună - căci, ca să pun capăt îndoielilor și temerilor, l-am întrebat pe Moricand și el mi-a scris că exista o atracție între cele două horoscoape, dar iluzorie și superficială. Ca o femeie medievală superstițioasă, am întrebat stelele. Mi-am spus: dacă eu îl am pe Gonzalo, ar trebui să-l las pe Henry s-o aibă pe Elena. În tot acest timp Henry nu a făcut nimic ca s-o vadă pe Elena. Dar diferența este că el nu știe nimic și nu suferă, în timp ce eu aș *ști*.

Când am ajuns în punctul cel mai de jos al suferinței, m-am ridicat din nou la suprafață, agățându-mă de fericirea mea cu Gonzalo, de dragostea, intensitatea și sensibilitatea lui, agățându-mă de el și chemându-l. Și doar cu o zi înainte, fusese la Helba și o găsise chinuită de gelozie din cauza mea. După ce am plecat de la ea, i-a făcut o scenă lui Gonzalo. O viață amară. Eu m-am luptat să ies din amărăciune, am dominat-o atât de bine că astăzi m-am întâlnit cu Elena și admirația mea pentru ea era intactă. Zice că oamenii sunt violent atrași de ea, dar niciodată pentru multă vreme.

Ce sclavi ai durerii suntem! Și Helba mă iubește pe mine.

Totul mă înfurie. Și suferința lui Gonzalo, și tot haosul, și durerea, și focul, și amărăciunea! Le detest.

Azi l-am văzut un pic pe Gonzalo. I-am mușcat buza până i-am lăsat semn. Soba cu gaz a luat foc. L-am împiedicat, cu violență, să se apropie de ea, de teama unei explozii. Spunea că ar vrea să dea foc lucrurilor, cum și făcuse odată, cu o țigară. O clipă de pasiune, de viață. „Tu ești viața mea”, a zis. „Afecțiunea mea pentru Helba e una frățească, dar tu ești viața mea, tu ești totul pentru mine.” Și știu că e adevărat.

Ce tristețe și ce otravă! Lupt. Lupt să mă ridic. Lucrez la volumul patruzeci și unu, despre prima întâlnire cu tata, și mi se pare că e bun, are forță. Am citit *Procession enchaînee* a lui Carlo Soares, singura carte cu adevărat nebună, cu adevărat schizofrenică pe care am citit-o.

îmi înfrunt propria răceală. O cultiv, o curtez. Caut gânduri reci, gânduri crude. Simt o dorință de a-i tortura pe alții în locul meu. Mă simt ca o leoaică înfuriată, nu ca un miel creștin dispus să fie sacrificat sau înrobite, ca până acum! Spun: la naiba, la naiba cu iubirea atât de profundă, cu rădăcinile, sexul, sufletul, cu toate!

în taxi, mă gândesc la ce spune Elena despre suflet. *Este mereu acolo*, dar separat uneori de corp, incapabil să se manifeste, deconectat. îmi place ideea pentru că explică una dintre credințele mele dintotdeauna, cercetarea sufletului, căutările labirintice ale sufletului tatei, tendința sa de a eluda, schizofrenia și moartea, tot ce am scris despre fragilul pod japonez pe care încercam să-l trec. Elena are dreptate. Ea spune, ca și mine, „nu știu niciodată adevărata vârstă a oamenilor”. Ea vine în urma mea, la câțiva pași. Vede în mine, cum vedea și June, chintesența ființei sale (la ea, înveșmântată într-un corp mai solid). Eu sunt parfumul. Și îi invidiez corpul de Renoir, mâinile, picioarele și urechile mari, ceafa

de taur. Ea spune: „Arăt ca o lună plină”.

Scrisoare către Durrell: îți mulțumesc pentru că îl vezi pe Henry ca *întreg*. Puțini oameni o fac. îl ciugulesc. Scrisoarea ta pentru el și despre el a fost singura care mi-a plăcut vreodată cu adevărat. Avea o viziune puternică.

Tot ce spui despre *House of Incest* e adevărat, dar numai pentru *H. of I.* Nu scriu întotdeauna cu detașare. Asta e otrava neagră culeasă din *cel mai mare atașament* - față de oameni, adevăr, realitate fără viziune (avem zile fără viziune chiar și când trăim în interiorul sensului), și acea altă față, opusul lui *H. of L.*, e un jurnal de cincizeci de volume! Rădăcinile, solul bogat. ada. sângele și carnea. sovăielile și murmururile dur ome-

nești depășesc chintesenta, fără a cuceri. Astfel, cred în realitatea comună transformată. Cred așa cum crezi și tu. Dar ceea ce ai văzut în *H.of I.* a fost fumul (Henry îi spune „fulgurație nevrotică”).

Da, vreau să schimb și titlul. Pentru mine confruntarea cu un titlu e confruntarea cu imposibilul. Simt viața și creația ca pe o orchestră, o constelație. Un titlu e absolut. Mă îngrozește pentru că eu ador absolutul. Țin în mână multe sfori, dar îmi e frică de semnături. E ceva legat de magie. A conjura sau a nu conjura. Trăiesc, simt, scriu muzică. Un titlu e un cuvânt - *cuvântul*. Poate să distrugă spiritele rele și poate, de asemenea, să le transforme în realitate. Titlurile mele vor fi întotdeauna proaste, poate pentru că eu nu sunt scriitoare. Henry e adevăratul scriitor. Eu doar respir. Respir cu aripioare, cu antene. Cum folosesc cuvintele - atât de definite - când elementul meu e fluid, nu știu. Un titlu, catalizatorul suprem, este un eveniment, îmi amintește că felul meu de a lega trecutul, prezentul și viitorul este atât de viu încât nu pot niciodată începe sau sfârși. Nu pot reține niciodată date, vârste. Ele sunt titlurile. Îndată ce sunt sau scriu ceva, văd metamorfoza atât de repede că titlul dispăre. Asta e o mare. Sau un vis. Un titlu este un act de violență și pozitivism. Știi *Viața e vis* a lui Calderon ?

Poate că într-o zi vei lua partea unuia sau a celuilalt într-o problemă nerezolvată, singura în care eu și Henry nu atingem consensul - niciodată. Eu trec de la jurnalul uman, blând, sincer, improvizat, la stratosferă sau la ospiciu - de la ceea ce este cel mai puțin artificial la artificial. Folosesc o foarfecă ruginită. Decupez mătrăgunele pictate. Dualitate. Henry spune: închide jurnalul, transformarea se va petrece înăuntru - dar eu spun că munca mea netransfigurată e mai valoroasă. Se stingheresc una pe alta. Imediatul îl distruge pe celălalt - și tu te alegi cu fumul. De ce te întreb asta nu știu. Poate pentru că am simțit că foarfecă ți-a tăiat ție un fragment.

De la bun început mi-a plăcut lumea ta „heraldică”. În spațiile ei am simțit credință, simbol, sens. Opusul narcisismului, căci fiecare trebuie să fie el însuși, plus simbolul - un el însuși superior. Opusul nevrozei, căci fiecare trebuie să-și vadă partea într-un întreg, cu credință. Noblețea, care aureolează lumea, o consider o calitate integrată. Un leu-leu, cum ar spune

Lawrence. Nu hermafrodit. Calitate. Caracter intact. Dăruire. Heraldicul (îi analizez doar aromele - nu am citit definiția ta) pare să se supună unei legi a gravitației spirituale. Convulsiile lui în spațiu sunt cosmice, nu în arenă. Am dreptate ? Oricum, este o lume cu o strălucire magică, secretă.

În timp ce lucrez la jurnale am senzația că trec printr-un tunel lung și întunecos, că mă zbat să scap de moarte și sufocare. Abia când June l-a părăsit pe Henry am început să respir. Tot mai mult aer. Întâlnirea cu tata nu a fost o salvare, ci un test, o încercare grea. Tot mai multă lumină și mai mult aer, libertate de mișcare și de simțire, până anul ăsta, care a fost un dans.

Dar până și astăzi detest metrourl!

29 ianuarie 1937

Henry m-a dus să-l văd pe Hans Reichel. Picturile lui sunt frumoase, delicate și pline de mister. Pe când ne întorceam, Henry mi-a spus:

— Acum o să notezi liniștită totul în jurnalul tău. Apoi trebuie să-mi citești, ca să am inspirație. Dă-mi câteva din frazele alea finite.

— Ești prea umil, i-am răspuns. Știi că nimeni nu poate scrie ca tine.

Dar eu nu am văzut niciodată foarte clar felul în care îl fecundam pe Henry, ca într-un act sexual. Mai întâi s-a dus la Reichel ca o femeie în călduri, râzând, mormăind, torcând, șovăind, bătând câmpii. Apoi m-a dus pe mine acolo și eu am fost cea care a văzut ochii, care a vorbit de metamorfoză, comuniune, căsătorie, care a spus tot ce voia să audă Reichel, care a vorbit despre pânțele. Când am ajuns la Villa Seurat ne-am așezat amândoi să scriem. Eu am scris puțin, apoi, în timp ce Henry îmi citea ce făcuse el, câteva pagini uluitoare, m-am lăsat sorbită în impactul vast, sonor, extins, îmbogățit. Dar eu aruncasem *sămânța* - eu îi penetrasem

entuziasmul haotic - și *el* dăduse naștere! „Tu îmi dai idei“, spune el.

O noapte perfectă, ciudată. Se pare că atunci când îmi înfig viziunea puternică în el ca pe un falus sălbatic, o mișc în el, îi răscolesc sângele, plantez sperma solidei mele totalități creatoare, Henry e tulburat și apoi, la rândul lui, vrea să mă posedez fizic, vrea să-și înfigă penisul în mine și să-mi răscolească sângele. Ciclul e complet; ne trezim reînnoiți, fecundați, îmbogățiți.

Suntem atât de divin fericiți împreună când putem *să împărtășim* un entuziasm, să-l înălțăm fiecare în celălalt, să ne deschidem reciproc ochii, să ne excităm împreună. Termometrul se ridică la temperatură maximă.

Suntem nefericiți împreună când, prin eterna lui curiozitate și dragoste de viață, el iubește prea în exteriorul meu și eu mă simt geloasă sau singură. Sau când el simte aceleași lucruri din cauza mea, căci și eu am curiozitate, entuziasm și expansiune.

Gonzalo îmi ucide toate entuziasmele pentru că nu le poate împărtăși. Eu nu le pot împărtăși cu el. Nu pot să-i împărtășesc pasiunea pentru politică. Eu și Gonzalo suntem fericiți împreună numai în *întuneric*.

La Reichel am văzut un clopot care râdea, o petală de floare cu o ureche - și un om disperat. Are o piatră ochi-de-tigru, o bucată de santal, scoici, haine vechi; și e flămând. Henry își arată acum toată compasiunea și generozitatea față de alți scriitori, față de pictori. Ajută, stimulează, încurajează.

Ceea ce simt este o revărsare de dragoste atât de mare încât l-a învăluit pe Gonzalo - dar în centru rămâne Henry. Ii trimit o scrisoare de dragoste Thuremei. O sărut pe Elena de rămas-bun și o trimit la [C.G.] Jung.

După ce m-a posedat Henry mai sunt o sută de dezmiertări nedăruite, cuvinte de spus - focul arde încă.

Îmi trăiesc viața după legi misterioase, dar vreau să dau fiecărui bărbat iluzia de care are nevoie: loialitate, exclusivitate.

Lucrez în tăcere ca să-i dau încredere lui Gonzalo - lui, care are atât de multe îndoieli. Spun și fac toate lucrurile care înseamnă dragoste absolută. Nevoia de a oferi iluzia este mai mare decât nevoia de a fi sinceră cu mine însămi. De pildă, Gonzalo mă roagă atât de fierbinte și disperat să nu cedez mângâierilor lui Hugh încât îi spun că n-o fac. Inventez scena și evoluția rupturii. Susțin că nu mai dormim în același pat. Asta îi dă o mare dovadă de dragoste. De fapt, îmi displac intens mângâierile lui Hugh și prin urmare, deși le accept ca să-l fac fericit, nu consider că am oferit ceva din mine. Întotdeauna am sentimentul că duc o viață pe care nu o poate înțelege nimeni sau care, dacă ei ar ști, le-ar provoca o suferință profundă. Când Henry și Gonzalo vor amândoi să vină la mine cam la aceeași oră găsesc un pretext să-l refuz pe unul dintre ei și îi spun lui Eduardo, râzând: „Ce ticăloasă sunt!“ Eduardo zice că mi se poate ierta totul pentru felul în care o fac. Uneori râd (neprovocând nimănui nici o suferință, pot să râd) de șmecheriile mele. Îmi place să port după mine jurnalul ăsta ca pe dinamită - la îndemâna lui Hugh, Henry sau Gonzalo.

Căutarea neconținută a basmului face prăpăd printre legile omenești.

2 februarie 1937

După noaptea cu Henry și după ce am văzut picturile lui Reichel am scris în sfârșit povestea travaliului, care mă urmărea - cinci pagini de adevăr nud, sălbatic, de inserat în jurnal, ca parte a jurnalului.

Toată ziua povestea mă apasă. Lună plină și febră.

Seară. *Nanankepichu*. Gonzalo e pasional, dar apoi e înfrânt de ceea ce el numește săruturile mele hipnotice și adoarme, ca un copil, epuizat după noaptea trecută, când bețivul de Neruda și prietenii lui l-au dat jos din pat la patru dimineața ca să termine petrecerea cu ei. M-am strecurat afară din pat și m-am așezat pe covor lângă sobă. Lună plină. Totul

era clar conturat în încăpere, dar în tonuri selenare, nuanțe de negru, gri, argintiu, culoarea elefantului, a perlei, a plumbului și a cărbunelui. Gonzalo doarme greu, sforăind. Mă gândesc amuzată la o rugăciune către zei: „Sunt suprem fericită, binecuvântată în toate, dar vă rog, aș putea să am un amant care nu sforăie ?“

Dar noaptea, luna plină și preaplinul din mine mă rănesc. Prea plină. Prea trează. Rănită și chinută de ferocitatea a ceea ce am scris în timpul zilei, stânjenită de sentimentul că lipsea ceva - un sens încă nedezevăluit. Rănită că Gonzalo are atâția prieteni bețivi, rănită de nimic, supărată pe prietenii lui Gonzalo și pe cât de ușor le cedează. Luna plină și neliniștea singurătății. Nu puteam să dorm. Nu puteam să citesc. Nu puteam să scriu. M-am hotărât să plec, să mă duc acasă, doar ca să-l rănesc pe Gonzalo. M-am aplecat asupra lui înainte de a pleca și s-a trezit, atât de surprins de cruzimea mea, deschizând ochii ca să mă mângâie; dar adormind la loc, cu capul pe sânul meu, într-o imensă și pronunțată încredere și pace. Am încercat să dorm. Am visat *Nanankepichu* în trei bucăți. Eu, la prora, luptându-mă cu niște valuri uriașe. O noapte febrilă, neliniștită. O dimineață morhorâtă. Am venit acasă și am adăugat paginile care lipseau, despre cum nu voiam să împing copilul afară - ca o otravă. M-am dus s-o văd pe Maggy și am văzut o fetiță, o fetiță încântătoare, lucru care m-a rănit - portretul viu a ceea ce ucisesem. M-am dus la Dome și m-am întâlnit cu dr. Endler! Ca într-una dintre coincidențele lui Breton, care nu sunt coincidențe, ci puternicele atracții magnetice ale lucrurilor la care ne gândim. Epuizare. Depresie. Ardoarea lui Gonzalo la telefon: „Am așteptat telefonul tău toată după-amiaza, *chiquita*!^V” întâlnirea de o jumătate de oră cu el în ploaie îmi redă căldura și viața. Creația este actul diavolului. Dumnezeu se încruntă în fața ei - așa cum ne încruntăm noi în fața celor care ne inițiază!

Ieșire la film cu Hugh și Eduardo. întrunire comunistă cu Gonzalo. Și pasiunea lui de noaptea trecută, dorința

viguroasă, după o după-amiază minunată cu Henry, completă. Nu mai simt împlinire sexuală cu Gonzalo, ci o bucurie mistică, o senzualitate personală personificată. *Tu*, Gonzalo, *tu* care pătrunzi în mine. Ce extaz! Tu, întunecimea ta, demonul tău revoluționar, ardoarea ta și bunătatea ta. Tu, cu eroismul tău, picioarele tale de oțel, mirosul tău de santal, gândurile tale neterminate, dezordinea ta.

Nu putem fi niciodată cu adevărat infideli, indiferent câte ochiuri facem! Am părăsit Spania. Am găsit gândirea anglo-saxonă și germanică. Am regăsit Spania și sunt despărțită de ea prin *intelect* - lumea interioară. Spania, literatura spaniolă și spaniolii mi se par plini de emoție, elocvență și culoare, dar nu și de sens. Religioși și plini de suflet, dar nu transcendentali. Așa e Gonzalo pentru mine. Ca și June, are momente când înțelege totul, dar e o înțelegere animalică, nu e o lume. Este un fulger. Am descoperit că am încercat să-mi pierd capul și n-am putut. Ce am descoperit în America nu a fost numai limba engleză, ci și conținutul capului meu danez. Descopăr acum că poezia spaniolă are gust de fructe sau de sânge, dar nici un sens. De Gonzalo, la lumina zilei, în lumea conștientă, mă pot despărți. Frazele care îl fac pe el să vibreze (poeziile lui [Rafael] Alberti) pentru mine sunt doar culoare. O fereastră cu vitraliu, grandilocvență, romanticism, nu flăcăruia înțeleaptă a Sfântului Duh.

Când pășesc pe pasarela ușoară a lui *Nanankepichu* ca să ajung pe *uscat*, intru într-o lume solară de o asemenea profunzime, alături de Henry, încât sufletul animal profund, sufletul inexprimabil al lui Gonzalo îmi par conștiința unei femei. Eu am o lume. El nu are o lume. El are un trup - un trup atât de frumos că îmi taie răsuflarea. El are un suflet, un suflet atât de adânc că seamănă cu un imn. Dar sub frunte, sub fruntea-i nobilă, cu tâmplele ei masiv construite, ca ale unei statui grecești, sub frunte strălucesc dorință, intuiție, delicatețe, dar nici o lume, nici o lume cu un cer al ei, cu coloane, ferestre, lumini, furtuni, erectă, creată, compusă. Mis-

terul strălucește ca anafura în *ciboire-ul* ei de aur, cu tămâie mătăsoasă în jur, sufletul, șinele - dar, ca și taina anafurei, e mereu la fel. Iată pâinea și iată vinul. Acesta este trupul meu și acesta este sângele meu. Fiecare zi e trup și sânge. Comuniune.

Eduardo încă mai crește cu noduri, ca un rozariu sau ca o rădăcină contorsionată de copac. Mie îmi plac cei fără noduri!

Depe politică: toate cuvintele astea pe care le aud, discursuri lirice, înflorituri romantice, împletituri sentimentale, rugăciuni și lamentații poetice (toate artă de cea mai joasă speță, desigur) mă irită. Văd în revoluție o chestiune de viață și de moarte, o luptă în care trebuie să intri direct și violent. Aici nu pot suporta intelectul sau irealul. O revoluție este o chestiune vitală de viață și de moarte. De ce vorbesc atâta și recităm poezii spaniolii ăștia ? Gonzalo îmi spune că o mare parte din poezia spaniolă a fost eroică, îndemnând la război, la revoluție. Păcat că el are atributele fizice strălucite ale unui erou, pasiunea și curajul. Ceea ce mă mișcă este că el însuși e dezamăgit de oamenii cu care trebuie să lucreze. Vanitatea și nehotărârea lor îl amărăsc. El se întristează și vorbește despre cum se va duce în Spania să lupte, în timp ce ei își citesc unul altuia poemele mediocre.

4 februarie 1937

Dedublarea, dualitatea vine în momentul în care *mă privesc trăind*. Ia forma unei fantezii. Îmi imaginez că mă privește altcineva. Mă joc de-a altcineva care, ca Dumnezeu, mă poate vedea pretutindeni și trebuie să fie prin urmare chipul vinovăției mele - nu față de mine însămi, ci doar față de cel pe care îl trădez la momentul respectiv. Când am rămas prima dată la Villa Seurat mi l-am imaginat pe Hugh ascultând la ușă toate scenele mele de tandrețe cu Henry.

Acum mi-l închipui pe Gonzalo stând ascuns după vreo fereastră din Villa Seurat și privindu-mă cum fac piața, cum intru la Henry. Gonzalo intră la de Maigret. (O dată, am făcut invers, împreună cu un prieten: când de Maigret abia se mutase și eram curioasă să-l văd, ne-am dus pe terasa garsonierei lui Henry, vecină cu cea a lui de Maigret. Era o zi de vară. Fereastra lui de Maigret era deschisă. Am privit înăuntru. Nu era acolo, dar am râs când am văzut patul nefăcut.) Gonzalo ar putea să se ducă la de Maigret, pe care îl cunoaște, să iasă pe terasă și să se uite în garsoniera lui Henry, ceea ce prietenii lui de Maigret făceau adesea în timpul câte unei petreceri. M-ar vedea pe mine dansând pe muzica *Păsării de foc* cu mâinile împreunate ca pentru rugăciune și mișcându-mi trupul ca o dansatoare din Bali, sau pe reliefuri egiptene - o dislocare. M-ar vedea punând masa și pe Henry întins pe canapea, citindu-mi despre Reichel. În timp ce eu amestec supă, Henry vine prin spatele meu și îmi pune mâinile pe șolduri. Ne aplecăm deasupra unei scrisori de la Durrell râzând și vorbind. Îmi imaginez într-adevăr durerea lui Gonzalo ? Îmi face plăcere? Trec de la această lungă fantezie la alta: Henry mă urmărește când merg de-a lungul cheiului, mă vede coborând scara de pe *Nanankepichu*. Mă vede la restaurant cu Gonzalo, care mă ține cu o mână pe după umeri.

Mă tem că Gonzalo este atât de emotiv în relația asta încât își amintește fiecare etapă, fiecare scenă sau cuvânt. De câteva ori m-a șocat prin tranziția bruscă de la un sărut la o idee. E la fel de împrăștiat ca Henry, cu ochii întorși către lumea exterioară, cu dificultăți în a se concentra (ca în descrierea făcută de Henry unei stări schizofrenice, a tot ce-i trece prin cap când sărută o femeie). Dar Gonzalo are puterea de a se cufunda în dragoste ca o femeie, cu puține excepții, acestea apărând de regulă la lumina zilei - ca și cum lumea lui conștientă și cea inconștientă ar fi profund separate. El spunea, delicat: „Sunt momente când nu pot alunga lumina zilei. Mi s-a întâmplat de trei ori“.

Precizia acestei constatări e uimitoare. E conștient că s-a întâmplat de trei ori. Henry nu e conștient și nici nu ar observa. Mie nu mi se întâmplă niciodată asta. Eu mă pot cu-funda complet, orbește. Pot să mă desprind cu ușurință de realitate. Atât Gonzalo, cât și Henry sunt niște mari realiști - Henry ca german, Gonzalo ca spaniol. Iubesc acest lucru la ei, deși uneori mă lasă singură în extazul meu.

Toți, după pasiune, adorm plini de încredere. În acest moment, stând întinsă lângă bărbat, visez și cântăresc bărbatul. Pasiunea mă trezește. Nu pot să dorm. Stau acolo, cu Henry adormit sau cu Gonzalo adormit și mă minunez de fericirea mea, de nevoia acestei femei de a avea bărbatul în ea. Cele mai extatice momente ale vieții mele sunt cu penisul celui pe care îl iubesc în mine, sau cu capul lui pe sânul meu. *În brațele mele* - treaz, pasional sau încrezător și adormit -, *dar în brațele mele*. Atunci mă simt împlinită. Orgasmul nu e vital: bucuria mea constă în comuniune.

6 februarie 1937

Întotdeauna dragostea mea pentru Henry a fost cea pe care am asociat-o cu toate experiențele, cu celelalte relații ale mele. Dragostea mea pentru Henry se profilează peste întreaga mea viață precum cerul însuși. M-a privit de sus; a fost fundalul, destinul, bolta la care te uiți mereu și de care te simți supravegheat, curcubeul atotcuprinzător care aruncă în jos culorile și razele stărilor lui, ale schimbărilor lui, așa cum cerul aruncă lumini și umbre asupra noastră. După fiecare răsuflare, după fiecare clipire a pleoapei, pe Henry îl vedeam. Când Rank mă iubea, ceea ce trăiam intens erau momentele în care îl vedeam refăcând iubirea mea pentru Henry. Chinurile mele nu veneau din relația cu Rank, ci din identificare și comparații, din întrebări și îndoieli. Mă iubea Henry sau nu în felul în care mă iubea Rank ? A fi June pentru Rank însemna a *deveni* June pentru Henry, a arunca

În torentul dragostei noastre acest nou sine pe care numai pasiunea lui Rank îl făcuse posibil. Și în dragostea lui Gonzalo văd reflexii ale dragostei mele pentru Henry. Când îl văd pe Gonzalo suferind când citește ceea ce scriu, îmi văd propria suferință în fața a ceea ce scrie Henry. Când Gonzalo se străduiește să înțeleagă cât de mult e dramatizare și cât de mult e realitate, când desface încâlceala de fire ca să mă găsească pe mine, cea adevărată, îmi spun în sinea mea: așa își dramatizează Henry dragostea pentru June, care nu a explodat niciodată cu adevărat și nu s-a manifestat atât de viu, nu a fost trăită niciodată într-o asemenea tonalitate sau cu o asemenea intensitate. Brusc, asocierea e Henry. Henry. Pre-tutindenii caut o eliberare de dragostea mea pentru el, o eliberare de obsesie, care e *moarte*. Orice obsesie e moarte. Viața există numai în curenți, iar curenții înseamnă schimbare. Așa că am învățat să curg în jurul lui Henry, îndepărtându-mă de el, dar el încă e cerul care își aruncă toate culorile asupra pașilor, cuvintelor, săruturilor mele. Henry, stările *lui*, eclipsele lui, furtunile lui, indiferențele lui, blândețea lui. Relațiile cu alții se varsă ca niște tributuri în acest cer care absoarbe totul. E mereu cerul, și Henry pe cer, indiferent prin ce țară călătoresc, unde zbor, ce excursii fac și ce amnezii mă lovesc, ce intoxicante și ce sedative, ce droguri iau. Momente de ușurare, de reînnoire, curgerea înapoi spre acest cer etern, fără sfârșit, fără orizont.

7 februarie 1937

Les plus grandes causes des mes souffrances sunt ritmul meu prea rapid și viziunea mea. *Văd* prea repede. Dacă Henry se extinde prea mult, pierde timpul, se risipește, văd. Mult după aceea, vede și el. Dacă Fraenkel e nociv pentru Henry, văd. Mult mai târziu, Henry se desparte de el. De obicei nu spun nimic, dar sufăr. Această conștiință a greșelii, acest avans și această nerăbdare mă fac să cresc spiritual rapid, dar e dureros și mă însingurează. Sunt *obligată* să îmi asum rolul de conducător.

Stând la Dome cu Eduardo, sunt disperat de conștientă că vreau altceva și *caut acel altceva* cu disperare. Alți oameni se mulțumesc să vrea, pasiv. Am văzut un bărbat atrăgător din punct de vedere senzual care părea hindus, prieten de-al lui Gonzalo. Când am trecut pe lângă el, a strigat: „*jAlli va una espanola!*“ M-am întors repede, i-am surâs, am dat din cap. Voiam să-l torturez pe Gonzalo. De ce ? Mă simt dezamăgită, simt beția risipindu-se. S-a creat ceva durabil ? Asemenea lui June, el alunecă în jos, se epuizează. Poate cădea în cea mai banală dintre lumi și când e banal nu-l iubesc, pentru că singurul pe care îl iubesc uman e Henry. Ceilalți trebuie să fie *minunați* - altfel ce sunt, din moment ce nu intră nici în creația mea, nici în ființa mea senzuală ? Gânduri reci. Furie și amărăciune. Așa că îi surâd prietenului lui Gonzalo. Mă răzbun pe deziluzie.

În metrou corectez ce am scris despre Henry și cer, pentru că am bătut la mașină în grabă, chiar înainte să plec la coafor.

Intr-o noapte i-am citit lui Gonzalo povestea travaliului, iar el a fost prins de vitalitatea scenei împotriva voinței sale, pentru că la început realismul l-a șocat. A fost nevoit să se plece în fața unui document atotputernic.

Chiar înainte de lectura asta, îl țineam pe Gonzalo în brațe și eram emoționată până la dizolvare - aproape nu mai respiram -, întrebându-mă dacă dragostea mea devine mai profundă.

Mă tem de miraje. Lucrul la jurnal dezvăluie cumplit mirajul lui Rank, mirajele lui Allendy, tata, Artaud. Mă tem. Fiecare zi este pentru mine atât de plină de metamorfoze înspăimântătoare încât mă pot trezi neiubind pe nimeni. Mă pot trezi puternică, împlinită, simțind că aș putea să scriu superb despre orice. Mă pot trezi, ca Alice în Țara Minunilor, într-o lume a muzicii și a miracolelor. Mă pot trezi, ca Alice, simțindu-mă micșorată într-o lume uriașă, sau imensă într-o

lume în miniatură. Simțindu-mă un demon fără iluzii sau debordând de credință, iluzii și extaze. Extazele mele mă poartă departe.

Gonzalo mi-a dăruit, mai mult ca oricine, visul. Dar și el mă dezamăgește, din cauza politicii, a oamenilor pe care îi frecventează, a intereselor lui omenești, a lipsei lui de creativitate. Ascunde ceea ce scrie. Desenele lui zac într-un sertar (l-am implorat să mă lase să le văd, să le am, să mă bucur de ele). Începe traduceri și se lasă de ele. Vorbește. Lasă totul. June. June. June. Gonzalo, tu ești June a mea - cu toate drogurile și băuturile și discuțiile tale. Șșș! Șșș! Șșș! Ploaie. Râuri ieșind din matcă. Tu mi-ai stârnit iluziile, ai trezit speranțe sălbatice, iluzii sălbatice.

Am început o schiță cu Moricand plângându-se de marile lui nefericiri, dar am abandonat-o. Eram uluită că îmi băteam joc de declarațiile lui tragice, că nu simțeam pic de milă. Acum știu. Este un *voyant*. Ochii lui privesc dincolo de oameni. El adulmecă esența. Este nonuman. Corpul lui nu poate fi cald. E în transă. Nu tremură decât la amintiri perverse, își amintește. Transcende. Vorbește. Dar nu atinge prezentul. El e *le voyant*. Nu există pereți, nici uși, nici conversație, doar monologuri.

Mirajele - pentru mine - se dovedesc a fi vitale, ca nevoile umane la ceilalți: Rank, Artaud. Ei au fost prinși de omenesc.

Nimeni nu e satisfăcut de învelișul său. Dacă eu arăt ca luna și simt în mine o sălbăticie, o senzualitate, o forță pe care corpul meu nu o exprimă, Gonzalo arată ca un primitiv și e catolic. Elena și June arată ca niște vikinge și tânjesc să arate ca mine, pentru că nu li se vede delicatețea.

Îi datorez lui Rank toate deșeurile, toate elementele superflue excluse din jurnal.

8 februarie 1937

Luni am ajuns la Henry, iar el s-a aplecat imediat asupra mea și a început să mă sărute, să mă mângâie, ținându-mă prizonieră în brațele lui cu o intensitate rară pentru el, ținându-mă strâns și vărsându-și întreaga ființă în mine. Am simțit toată forța subterană a dragostei lui. Am adormit. Ne-am trezit. Am vorbit despre „filmul de groază”. Am fumat.

La șapte m-am întâlnit cu Gonzalo pe *Nanakepichu*. Plănuisem să-l mint. Pentru că întotdeauna spune „Dacă te văd cu Henry, plec în Spania” și sunt îngrozită că m-ar putea vedea, m-am gândit să-i spun că am fost căsătorită cu Henry - ca să-i explic de ce nu pot să o rup brutal și total. Trebuie să facem diferite aranjamente ca să ne despărțim. încă mai trebuie să am grijă de el. Nu pot să-mi arunc *fostul* soț. Nu e dragoste, ci respect față de trecut. Hugh m-a lăsat să divorțez de el când m-am dus la New York (ceea ce era spiritual adevărat). M-am măritat cu Henry acolo (spiritual adevărat - cumpărase inelele indiene ale iubirii). Am încercat să trăiesc cu el (chiar am încercat), dar n-am fost fericită. Nu puteam trăi fericită cu Henry (spiritual adevărat). Când s-a întors Hugh, bolnav, m-am întors la el (spiritual adevărat).

Gonzalo a fost șocat și rănit. Mi-a vorbit cu sălbăticie despre cum o să plece în Spania.

- Henry a fost cea mai mare iubire a vieții tale.
- Nu cea mai mare.

Amenințarea cu Spania m-a enervat îngrozitor. Aproape că n-am mai putut mânca nimic la cină. Ne-am dus repede înapoi pe *Nanankepichu* și ne-am aruncat unul în brațele celuilalt, am ars în dezmierdări. Mă dorea violent; ne-am sărutat și ne-am mângâiat ore în șir. Mă întreba:

- Cine e soțul tău ?
- Tu, Gonzalo.

Mai târziu, noaptea, am stat de vorbă blând, tandru, profund. A putut chiar să guste umorul - felul în care acționam ca să-i fac fericiți pe ceilalți. „Ciudat temperament”, a

spus. Mi-a vorbit romantic, mi-a spus că voia să mă aibă înaintea oricărui bărbat și că se gândise adesea cum arătam când eram mică. I-am spus că tot trecutul servise doar la a mă face să-l iubesc pe el mai mult. O dragoste mai adâncă, mai bogată. El a zis că e ca o femeie, pentru că nu se poate bucura pe deplin de sex decât atunci când iubește.

Am stat de vorbă aproape până în zori. În astfel de momente, noaptea, Gonzalo pare să înțeleagă totul - ceea ce mai târziu devine confuz, din cauza haosului din el. Revine mereu la tinerețea lui.

Cu dragostea lui sălbatică și dragostea subterană a lui Henry, eram în extaz. Este adevărat că, din cauza îndoielilor și neliniștilor mele, *nu cred decât în foc*. E adevărat că atunci când am scris cuvântul „Foc“ pe acest volum nu știam ceea ce știu astăzi, că tot ce am scris despre June, care credea în foc, e valabil și pentru mine. Că asta e povestea nevrozei mele incendiare! *Nu cred decât în foc*. Tot chinul meu cu Henry s-a datorat îndoielii. De îndoială fug acum.

Azi însă, acest miraj cu Gonzalo se întrupează în ceva mai cald, mai minunat decât alte miraje. Trupul lui, seducția pe care o exercită sunt mai mari. Farmecul lui. Gesturile lui de copil-și-animal. Felul pisicesc în care își freacă fața. Felul în care i se închid ochii ca la pisici, pleoapa de sus și cea de jos apropiindu-se simultan una de alta. Imensa lui tandrețe, foamea lui de dragoste. Îmi place să-l văd suferind pentru că știu că îl pot face în mod divin fericit.

Elena se întoarce și îmi redeșteaptă neliniștea.

11 februarie 1937

Seară cu Henry, care mă duce la niște prieteni de-ai lui pentru că „o să avem parte de o cină bună“. În clipa în care intru sunt sufocată de atmosfera mohorâtă. Nu pot să mă exteriorizez, să vorbesc și să râd. Mă revolt. Mă uit la acești oameni ordinari și spun: „De ce, de ce, de ce?“ El cedează. Acceptă. Mănâncă și bea, atinge beatitudinea. Eu sunt su-

părată nu pe acești oameni, ci pe Henry, pentru că acceptă și se simte bine. Devin neliniștită, nervoasă, absentă. Tremur de revoltă în fața pasivității lui. Mai bine sunt singură, îi spun: „De ce nu poți fi niciodată singur, de unde *viciu* ăsta pentru oameni, ca pentru filmele proaste ?“

în garsoniera lui, izbucnesc. Haos. Henry este tulburat. Brusc, explodează:

— Nu vreau să înebunesc. Nu vreau să fiu ca Nietzsche. Vreau să accept și să mă simt bine. Am avut ambiții chiar mai mari decât tine. Nu sunt fericit cu adevărat, dar vreau să fiu fericit, așa că iau ce găsesc și mă simt bine. Tu ceri prea mult. Nu-mi pasă.

— E ca un film prost.

— Da.

Ne trecem dezacordul într-un alt plan - o atitudine contrară. El e chinez. Zice:

— Dacă lucrurile merg prost în Franța, plec. Mă duc în Olanda. *Finito*. Evadez. Mai presus de toate, nu cred în luptă.

Vorbind despre prieteni declară:

— Adevărul, adevărul adevărat este că am o mulțime de prieteni care mă iubesc, dar eu nu-l iubesc pe nici unul. De-ar ști cât de puțin îmi pasă!

Pare să-i pese. Devine blând, concesiv, sentimental. Păcălește pe toată lumea. Creează iluzia căldurii. Dar dacă vreunul din ei ar veni la Henry cu o nevoie reală, totul ar ieși la iveală.

Mie pare să nu-mi pese. Eu creez impresia de distanță. Dar dacă cineva are nevoie cu adevărat, descoperă că iubesc.

Chiar în acea după-amiază, Elena spusese: „Henry a fost un accident - necesar ca să te cunosc pe tine. Tu mi-ai dat viața de care aveam nevoie. Știu că Henry nu mi-ar fi putut dărui ce mi-ai dărui tu“.

Chiar și aseară, plictisită și agitată, în război cu Henry pentru că pare să accepte, să iubească pe toată lumea, eu am fost cea căreia i s-a făcut milă de gazda noastră, Betty, retrasă

și tristă. Henry, pe care-l crede prieten, a spus: „Nu mi-ar păsa nici dacă s-ar arunca pe fereastră și ar muri”.

Pentru că lui nu-i pasă, el poate fi în lume tot timpul. Eu, pentru că îmi pasă, nu pot.

El însuși a zis: „Ca o moluscă. Vreau să trăiesc ca o moluscă”.

Toată suferința noastră vine din ritmicitatea pasiv-activ. Moluscă asta mă irită îndată ce ieșim împreună în lume. Henry-în-lume e cel pe care îl detest: sentimentalismul lui, risipirea, entuziasmul stupid pentru toți și toate, dizolvarea, starea lui pasivă, stupefiată, *abrupti*, beatitudinile lui digestive, falsitățile, vanitățile, asprimea și rapacitatea lui, felul în care îi folosește pe alții. În lume e fals și se poartă ca o târfă.

Tânjeam cu disperare după Gonzalo.

Jean Carteret: înalt, cu ochi electrice. Când am deschis ușa, ochii lui au sclipit, pătrunzători. M-a *văzut* imediat, limpede. Eu am văzut ochii unui bărbat. Eu am fost cea dezvăluită. Viziunea lui s-a format chiar mai rapid decât a mea. M-a văzut și a spus: „Ești un personaj dintr-un mit; tu trăiești în mit. Te văd ca pe o oglindă delicată, impecabilă. O oglindă pură. Oglinda e importantă pentru tine. Ziua în care îți va fi adusă o oglindă mare va fi norocoasă. Dacă se sparge o oglindă, vei avea noroc. Iți porți brățara pe mâna stângă: ești dependentă de afecțiune. Dar ușile și zidurile nu există pentru tine. Ești fundamental independentă”.

Plin de electricitate. Încearcă să-și adapteze talentul la astrologie sau la psihologie. Dinamic. O gură senzuală. Partea de jos a feței este vulgară. Partea de sus - iluminată. Bărbia și falca îi sunt ciupite de vărsat. Nu inuman, ca la Moricand, care e depersonalizat. Nu.

12 februarie 1937

Dimineața lucrez la volumul patruzeci și patru, extinzând povestea cu copilul, evenimentele care au urmat, achi-

ziționarea casei din Villa Seurat cu Henry, felul în care m-am bucurat de pasiunea lui Rank, minunata experiență mistică ce rezumă totul, carnea și sângele care m-au apropiat de Dumnezeu, precum simbolul comuniunii.

Elena vine și-mi povestește despre conversația ei cu tata. El își smulge părul din cap din cauza titlului *House of Incest*. Cu atât mai mult cu cât nu poate citi ce conține. I-am scris despre semnificația ei. Elena i-o explică. El spune:

— Anaïs trăiește în irealitate. Mie îmi plac logica și ordinea.

— Anaïs, răspunde Elena, trăiește într-o altă realitate. Ea se poate descurca fără logică și ordine pentru că are propriul nucleu. Tu ești cel romantic și posibil haotic și tu te agăți de ordinea exterioară. Viața ei este un fel de joacă.

Pe mine mă amuză grozav faptul că am dat titlul *Incest*, știind că îi va da tatei fiori de groază, ca sfidare față de marile lui ipocrizii și ca o pedeapsă misterioasă pentru firea lui închisă. Căci am acum un cult al firilor deschise - cele care nu-și acoperă faptele cu rușine, așa cum își acoperă pisicile excrementele. Dacă aş putea s-o fac fără să rănesc pe nimeni, aş da în vileag toate astea. Tata nu se dă în vileag nici măcar față de el însuși. Așa că scriu pe coperta unui caiet, cu litere mari, *House of Incest*. Râd. Așa cum am râs și când am scris prefața la *Tropicul Cancerului*. Îmi place să arunc bombe.

Cu Elena trăiesc o relație perversă de iubire și torturi rafinate. Am iubit-o destul cât să-i salvez viața, să-i redau entuziasmul, apetitul, încrederea în ea însăși. Și totuși sunt momente în care o ascult și o privesc ca și cum aş *trăi* posibila ei relație cu Henry. O privesc așa cum ar putea-o privi Henry. Când spune: „Am un puternic simț al comicului”, simt o împunsătură, căci mă gândesc că ea și Henry ar avea multe în comun. El ar aprecia că ei îi place să mănânce, lascivitatea ei, faptul că ea, ca și el, simte mai mult entuziasm decât dragoste, trăiește mai la suprafață și mai pe pământ.

Când o ajut să se însănătoșească, văd demonul, femeia batjocoritoare, senzuală, egoistă din ea.

Henry, moluscă, nu se mișcă. îi place liniștea. Când ea a plecat în Elveția, i-am spus. Nu i-am spus când s-a întors. I-am spus ei că Henry avea de gând să plece în Danemarca (pleacă într-o săptămână). Am senzația că trebuie să câștig timp, că în vremea asta ea ar putea să găsească bărbatul potrivit și vânătoarea ei sexuală s-ar sfârși. Simt puterea pe care o am asupra ei, nevoia ei de mine și propria-mi plăcere în fața spiritului și imaginației sale. Acționăm una asupra alteia precum electricitatea. Ceea ce admir la ea, cu sinceritatea mea spirituală, ceea ce văd în ea - *asta* mă face să mă tem. Ciudați curenți subterani de iubire, invidie, gelozie. Ea îmi invidiază cu disperare corpul, ca și June.

În timp ce trăiesc această relație imaginară până în punctul ei culminant, ajung la revelația egoismului ei, ca la capătul unei călătorii, și îmi spun că Henry va ajunge și el acolo și se va opri.

14 februarie 1937

După dezmierdări sălbatice pe *Nanankepichu*, Gonzalo adoarme; apoi, la trei dimineața, se trezește și stăm de vorbă în întuneric, culcați unul lângă altul. îi place să vorbească despre copilăria lui. Despre aventurile lui. Despre disciplina catolică. Disciplina iezuită. O Spanie din secolul al XVI-lea.

Se înmoaie povestind cu atâta blândețe. Pe primitivul din el îl iubesc, trupul, sângele, emoțiile lui. I-am spus că dragostea mea pentru el este o dragoste spaniolă din secolul al XVI-lea.

După o noapte cu el rămân flămândă. Dorința este o adevărată foame în trupul meu. Mă doare peste tot, mă dizolv de dorință. Dacă am de ales, alege să fiu cu Gonzalo pentru că sunt mai fericită.

Văzându-l azi pe Tarzan în film, l-am identificat cu Gonzalo. Frumusețea trupului, pudoarea și sălbăticia, amestecate cu tandrețe. Natură. El este pentru mine natura, bună, sălbatică și crudă. Dar el e fidel celei care îl îmblânzește, îl

iubește. Mă simt chiar ca și când aș fi capturat un leu. Demonul din el este un demon revoluționar. Cum să-l ajut să scape de acest demon ?

Rădem atât de mult împreună - fantezii jucăușe. Avem un umor al nostru. Ceea ce avem în comun este vechea rasă. Vechea rasă e cea care ne face pe amândoi să detestăm filmele, în timp ce Hugh și Henry le iubesc. Noi avem nevoie de distracții mai subtile, mai perverse. Noi nu suntem simpli, îl văd din ce în ce mai mult pe Henry ca pe un om simplu în viața de zi cu zi.

Eu doar tolerez filmele. îmi place unul din zece. Pentru mine, este cel mai slab dintre toate drogurile. Orice drog în afară de filme. Sau nici un drog.

18 februarie 1937

Nanankepichu. A doua oară când te aduc aici. O dată, în noaptea singuratică în care am scris povestea copilului, am scris aici în timp ce Gonzalo dormea. Astăzi, pentru că sunt într-o stare de disperare și nimeni nu mă poate ajuta. Sunt un marinar beat, prizonier într-un vas grecesc. Sunt o rebelă. Eu nu am darul resemnării.

Cuvintele-cheie pentru inspirație răsar din discuțiile cele mai banale.

Vreau să scriu o poveste din ceea ce am văzut în oglinzi. Scene care există numai în oglinzi. Miraje.

Datorez patru mii de franci. Am o singură pereche de pantofi. Nici o singură pereche de ciorapi buni.

20 februarie 1937

Henry scrie despre incidentul excursiei lui la Londra după ruptura cu June și îi dă o încheiere complet diferită. În loc să fie victima furiei lui June, el și June stau și beau veseli și, într-un acces de sentimentalism bahic, el îi dă banii. Totul e scris într-o manieră dură, nerușinată. Asta m-a deranjat,

ca și fraza „Dacă aş fi rostit un singur cuvânt, ea s-ar fi întors și ar fi rămas cu mine pentru totdeauna”, care era profund falsă. Mi s-a părut deodată că scrisoarea pe care mi-o trimisese atunci era o minciună și că asta era adevărul. Mi s-a părut că toată tandrețea lui Henry era o minciună și că scrisul lui dur, cinic, îi dezvăluia adevăratul eu. Lumea mea tremura de vechea neliniște. Eram din nou cufundată în cruzime și minciuni.

Henry a spus: „E doar de dragul povestirii”. Dar asta seamănă atât de mult cu lucrurile pe care i le spun eu lui Hugh, încât mi-a venit să râd isteric. Urma să-mi petrec seara cu Henry și deodată, după ce am citit povestirea, n-am mai putut. Eram într-un labirint de îndoieli și minciuni. Henry a spus blând: „Plătești pentru minciunile tale. Asta face totul ireal”. Atitudinea lui era blândă, dar eu tânjeam după omenescul profund al lui Gonzalo. L-am lăsat pe Henry și m-am dus să-i telefonez lui Gonzalo.

Am luat cina cu Henry, timp în care mi-am cultivat veselie născută dintr-un fel de beție a durerii. Mereu imaginea aceea a unui Henry dur suprapunându-se peste Henry cel tandru și groaza de Henry cel crud, Henry cel brutal. Isterică și beată de îndoială și durere, îi spun lui Henry de noua mea povestire cu oglinzi - o povestire despre tot ce am văzut în oglinzi, viață refractată, imagini ce aleargă paralel cu viața, un paralelism al reflexiilor, disociere, dedublare. Henry îmi admiră ideea. Ne întoarcem la el acasă. Îmi vorbește despre poveștile lui Reichel, râzând. Henry nu vrea să se apropie prea tare de ceea ce simt eu. I-ar afecta liniștea, sănătatea.

La zece și jumătate îl părăsesc. Întârzii o jumătate de oră la Gonzalo, pentru că el întârzie întotdeauna - cum fac spaniolii. I-am lăsat o jumătate de oră. Dar când m-am întâlnit cu el, fierbea. „Am fost aici la zece, *chiquita*, și timp de jumătate de oră am fost disperat de gelozie, întrebându-mă unde ești, cine te curtează. Nu-mi mai găseam locul de furie.”

Își lăsase prietenii ca să vină. Ne-am băgat în pat, ne-am dezmiertat sălbatic, profund. M-am pierdut în trupul lui, orbită de părul lui, de gura lui, de statura lui.

— Ce bătălie, ce bătălie duc ca să te am numai pentru mine, a zis.

— O bătălie pe care ai câștigat-o.

El e fericirea mea. Ne-am trezit în zori într-o dispoziție de umor scânteietor, pe jumătate adormiți, râzând, mângâindu-ne, râzând încet. Nici un demon. Nici o fantomă. Dar el suferă. Ce ironie, ce comedie amară! Suferă pentru că e atât de uman, atât de plin de emoții, atât de sentimental. Trecutul *meu* îl doare.

Întreaga mea ființă e întoarsă spre el, i s-a dăruit, s-a detașat de neomenescul vieții mele cu Henry. Îi spuseseam lui Henry: „Nu trecutul tău mă rănește, ci îndoielile prezentului pe care îl evocă acest trecut”. Sunt prea umană ca să continui să trăiesc cu Henry. El are nevoie de o femeie rece, dură. Gonzalo și cu mine semănăm ca tandrețe. Îl iubesc, îl iubesc. Treptat, îl înlocuiește pe Henry în obsesiile mele. *U image de Henry s'efface.*

Sunt sătulă de suferință.

28 februarie 1937

După ce am scris asta duminică, luni am ajuns la Villa Seurat și l-am găsit pe Henry bolnav de gripă; de două zile nu se ocupase nimeni de el. M-am topit și m-am apucat să-l tratez, să-l hrănesc, să am grijă de el - l-am învăluit în tandrețe.

Când mă întâlnesc cu Gonzalo seara, e disperat că Rene, și nu el, manevrează bărcuța pe care trebuie s-o luăm ca să ajungem pe *Nanankepichu*, pentru că Sena a inundat cheiul. E iritat fiindcă Rene e cel care aprinde focul pentru mine, și nu el.

Asta e felul de a iubi al lui Gonzalo. În zori, când am plecat, pe jumătate adormit, cum era, își făcea griji că trebuia să urc scara lungă a cheiului până la nivelul străzii. E limbajul dragostei lui. Ironie.

înapoi la Villa Seurat. Comisioane pentru Henry. Cina cu el. Seara asta e a lui. Vorbim despre suprarealism, pentru că despre asta scrie acum. Eu spun că haosul produs în mod artificial de minte, prin absurdități geometrice, punând pur și simplu o umbrelă pe o masă de operație (Breton), nu e fecund. Singurul haos fecund este cel al emoțiilor, al sentimentelor, al naturii. Henry este un adevărat suprarealist pentru că *haosul* lui nu vine din subconștient. Absurdul nu produce poezie sau fantezie. Vorbim despre psihanaliză și eu spun: „Numai un evreu putea inventa un *sistem* de integrare - noi nu putem fi integrați de viață”. Dar acest sistem nu-i vindecă decât pe cei care au *credință*. Cei care nu au credință nu pot fi tratați. Nu am găsit încă o modalitate de a da *credință*.

Faptul că sentimentele mele oscilează între Henry și Gonzalo și că nu mă pot despărți de Henry se reflectă în drama mea sexuală. Nu pot avea orgasm cu Gonzalo, în ciuda faptului că el e amantul perfect. Când sunt foarte apropiată de Gonzalo, nu pot avea orgasm cu Henry, pentru că Gonzalo mă umple prea mult.

Dar asta îl face pe Gonzalo și mai seducător pentru mine. Îl simt senzual, mai voluptuos decât îl simt pe Henry. Dezmiertările noastre sunt atât de voluptuoase, atât de durabile, atât de subtile, atât de răscolitoare și învăluitoare, încât mă excită complet, din cap până-n picioare. Mă gândesc la gâtul lui, la limba lui, la părul foarte negru de deasupra sexului și îl doresc sălbatic. Tocmai gura, care nu mi-a plăcut la început pentru că era mică, proporțional cu restul feței, și îi trăda slăbiciunea - această gură a devenit infinit emoționantă. Văd cât de sensibilă este, cât de tremurătoare, cât de nesigură. Îi văd delicatetea feminină, văd copilul. Îi presimt capacitatea de a dezmierda. Poate săruta cu orele. Mă excită până la frenezie. Părul său lung, emotivitatea, voluptatea la care femeile visează și de obicei nu o găsesc decât la alte femei. Când scoate limba, îi spun: „*C'est le chant pour*

appeler la plute E cântecul care aduce ploaia, fiindcă mă tachinează pentru faptul că sunt mereu umedă. Henry are poftă, o poftă vorace, Gonzalo însă are gust, un gust arzător, senzual, adorator.

Stând într-o cafenea, mă sărută impulsiv pentru că vorbesc despre scrisul lui Betty. Spune: „Îți ador entuziasmul”. Nu are încredere în el însuși. Când jucăm monede de douăzeci și cinci de centime la aparatele de jocuri mecanice din cafenea, se întoarce cu spatele la aparat înainte să apară rezultatele. Când câștigă, nu-i vine să creadă. Ii atrag atenția și astfel, în joacă, îi redau încrederea. Mă întristează îngrozitor când gelozia lui față de Henry rănește această încredere.

Magia Elenei se împrăștie. Nu știu de ce. „Curtea” mea s-a plictisit deja de ea - Hugh, Eduardo, Allendy, Carteret, Moricand. Simt vampirul din ea.

3 martie 1937

Zori. *Nanankepichu*. Lumina, reflectându-se în Sena cea umflată și turbure, strălucește prea tare. Așadar, e dimineața devreme și eu sunt pe jumătate trează. Mă uit la părul lui Gonzalo, negru precum cărbunele, sălbatic, acoperind perna. I-am strecurat în buzunarele zdrențuite bani pentru chirie, pentru mâncare și pentru medicamentele Helbei. Acum trei zile Hugh mi-a dat tot ce putea să-mi dea și nu mai am nici un ban. Alaltăieri, am plătit dentistul lui Henry. Am șapte franci în buzunar. Am două perechi de ciorapi remaiați, pe care mi le-a dat Betty, două perechi de pantofi uzați, două perechi de pantaloni uzați. Datorez bani mamei, lui Eduardo, doctorului nostru, dentistului, celor de la curățătorie și de la compania telefonică. Mai trebuie să plătesc cei trei sute de franci pentru *Nanankepichu*, chiria lui Henry și să trăiesc până pe 15 martie. Nu mai am cremă de față, nu mai am pudră; am datorii la coafeză, am bijuteriile amanetate. Ii datorez

bani și Thuremei pentru medicamentele pe care le-a trimis. Nu mai e vin pentru Gonzalo în micul butoi, nu mai sunt biscuiți de ronțăit noaptea. Henry are nevoie de lenjerie intimă, cămăși și șosete. Cămășile lui Gonzalo sunt pline de găuri. Amândoi au nevoie de cărbuni, pentru că e frig. Henry nu are covor.

Un tourbillon. Un vârtej.

Lumina și gândul la bani m-au trezit complet. Am făcut ca struțul. Și totuși sunt atât de veselă, nestăpănit de veselă; un pic agitată, dar veselă. Încăperea e inundată de o lumină solară rece, care face covoarele negre și pereții negri de smoală să pară de culoarea fumului.

Trebuie să mă scol.

Gonzalo oftează. Îl sărut.

La nouă Rene mă duce cu barca la scară. Sar peste gard și o iau la fugă, pentru că trecătorii leneși se apleacă peste parapet și privesc Sena, giumbușlucurile lui Rene cu barca, pe mine urcând scara și sărind gardul. Așa că alerg în lumina rece de iarnă, cu zece franci în buzunar, pe care i-am luat înapoi din buzunarul lui Gonzalo. Iau metrourl până la avenue des Champs-Elysees, unde comand o cafea și un *croissant*. Fur zahărul rămas în farfurioară pentru Gonzalo, fiindcă lui cafeaua franțuzească nu i se pare niciodată destul de dulce și poartă cuburi de zahăr prin buzunare. Din fiecare cafea la care mă duc, iau zahărul împachetat în folii subțiri pentru Gonzalo: „Ca să-mi poți lua urma și să știi unde am fost“, îi spun, râzând. Cafeaua e minunată, iar *croissant*-ul fin și cald. Champs-Elysees pare etern festivă, împodobită și aurită. La nouă și jumătate Hugh va fi la bancă. Mă duc la el la birou. Nimeni nu mă vede intrând. Mă așez la masa lui de lucru și fur o sugativă și câteva agrafe de hârtie. Îi telefonez lui Hugh: „Sunt la biroul tău. Am apăsas pe toate butoanele și nu mai am nimic de făcut. Când ai de gând să începi lucrul? Eu sunt deja la birou“.

În timp ce-l aștept pe Hugh îi scriu o scrisoare lui Henry Mann, comunistul, pe hârtia băncii, povestindu-i despre ac-

tivitatea grupului lui Gonzalo și cerându-i să-mi trimită ceva din ceea ce-mi datorează pentru că l-am psihanalizat.

Vine Hugh. Cu mult farmec, seducție și sinceritate, storc de la el suta de franci pentru chiria Helbei, pe care mi-o refuzase înainte și pe care i-o dădusem deja lui Gonzalo! Profund înveselită de această soluție de moment pentru portofelul meu, am plecat să mă întâlnesc cu Betty, pe care promiseseam că o ajut la cumpărături. Am mers cu Betty două ore, am ales un costum din catifea, i-am hotărât garderoba.

La unu eram acasă, pentru prânzul cu Hugh. După prânz am dormit profund jumătate de oră și m-am dus să-l văd pe Allendy, care mă implorase să-l vizitez, ca să-și reinnoiască cererea de a mă culca cu el. L-am amuzat pe Allendy timp de o oră și m-am dus la Elena, pentru că portăreasa ei îmi telefonase neliniștită fiindcă Elena nu venise acasă cu o seară înainte. Gonzalo mi-a spus la telefon:

— Nu-ți bate capul cu Elena, probabil s-a culcat cu cineva.

— Îmi fac griji tocmai pentru că nu are cu cine să se culce. Dacă ar avea, nu mi-aș face.

O găsesc pe Elena dezzechilibrată, după două nopți de insomnie, de plimbări; îmi spune: „Am senzația că provoc repulsie oamenilor, că mă privesc ca pe un monstru. Toți în afară de tine și de Hugh. Mă simt nedorită pretutindeni”.

Gonzalo mă rugase să-i telefonez pe la cinci. Dar la ora aia vorbeam cu Elena despre neliniștile ei și nu puteam să-l sun pe Gonzalo de față cu ea, pentru că era posibil ca întrebarea pe care i-o pusese tata în Elveția - „Cine e Gonzalo ?” - să-i fi trezit deja niște bănuieli și, dacă e inconștient interesată de Henry, i-ar plăcea foarte mult să știe că îl înșel; în timp ce, dimpotrivă, eu încerc foarte subtil să creez în mintea ei imaginea unei profunde unități între mine și Henry, ceea ce îi abate gândurile de la el.

Când o părăsesc pe Elena și îl sun pe Gonzalo, el a ieșit deja. Iar Henry mă așteaptă la cină. Dacă Gonzalo mă sună, servitoarea o să-i spună: „*Madame est sortie pour la soiree. Téléphonez demain matin*”. Și se presupune că sunt cu

Hugh, pentru că a doua zi pleacă la Londra. În timp ce fac cumpărături pentru Henry îl sun din nou pe Gonzalo. Mă simt împovărată. O să dispară din nou toată fericirea noastră de noaptea trecută ? Mă simt atât de veselă, atât de inexprimabil, irezistibil de veselă, încât nu e posibil. Ziua asta nu se poate transforma într-o tragedie.

Îi pregătesc cina lui Henry, dar mă simt împovărată. Henry vine de la dentist, bucuros de o cină gătită în casă. La opt pretind că trebuie să-i transmit un mesaj lui Hugh. Mă duc în apartamentul lui de Maigret și îl sun pe Gonzalo. Telefonase în quai de Passy. Janine îi spusese să sune a doua zi dimineață! Și, chiar mai rău, Hugh îi spusese: „Nu știu unde e Anaïs. Trebuie s-o anunț că mâine plec la opt dimineața, mai devreme decât am crezut. Dacă o vezi, spune-i să mă sune”. Mai rău, Hugh telefonase *chez Colette*, unde se presupunea că eram, iar servitoarea îi spusese că nu știa cine sunt.

Colette era la American Hospital și născuse duminică, în noaptea de luni, pe care o petrecusem cu Gonzalo, se presupunea că fusesem la Colette. Îi telefonez lui Hugh. Nu e stânjenit, ci surprins. Așa că îi promit că o să ajung acasă la miezul nopții. Îi spun lui Henry că Hugh pleacă devreme. Nu pot să-i explic în nici un fel noaptea de luni, pentru că la Henry am rămas vineri noapte și atunci Colette nu născuse încă. Dar ca să-i explic neliniștea mea evidentă, îi vorbesc pe îndelete despre efectul pe care l-a avut asupra lui Hugh faptul că servitoarea lui Colette nu-mi cunoștea numele. Sunt îngrozitor de împovărată, gândindu-mă că lui Gonzalo i se vor redeștepta bănuielile cu privire la locul unde mă aflam. Îl sun de la cafenea și îi spun asta.

— Dacă vrei, ne întâlnim la unsprezece și jumătate, la cafenea noastră obișnuită.

— Da, *chiquita*.

Mă duc cu Henry la film ca să vedem ecranizarea unei piese întortocheate, eliptice și nebunești de Pirandello: *UHomme de nulle part*. Eu spun că e vorba de cel care ne seduce ajungând cel mai aproape de profunzimea noastră

reală fără a se cufunda în ea, atingându-i doar marginile, cum face un nebun sau un nevrotic. Mi-a plăcut. Am stat de vorbă cu Henry plină de căldură și însuflețire. M-am despărțit de el. M-am întâlnit cu Gonzalo. Am băut cu el. Nu se chinuise. Am mers împreună spre quai de Passy. Cădeam de oboseală. A hrăni fericirea a trei bărbați într-o singură zi era o sarcină remarcabilă! La unu, când am mieunat la ușa lui Hugh ca să-l trimit la Londra mulțumit, eram extenuată. M-am prăbușit în pat.

Mă strecor ca un țipar printre obstacole.

Dar dăruiesc viață. Rareori mă leg de moarte. Și totuși, am puterea să distrug.

Viață. Foc. Fiind eu însămi o flacăra, îi aprind și pe ceilalți. Niciodată moarte. Foc și viață. *Le jeu.*

Note biografice

- ALBERTI, RAFAEL: Poet spaniol, născut în 1902, a devenit membru al Partidului Comunist în 1931 și a renunțat la fostele sale lucrări „burgheze”. În timpul Războiului Civil din Spania a compus romane politice pentru republicani. După victoria generalului Franco din 1939, a plecat în exil în America de Sud cu soția sa, Maria Teresa Leon.
- ALLENDY, DR. RENE FELIX (1889-1942): Psihanalist francez, scriitor și cofondator, în 1926, alături de protejata lui Sigmund Freud, prințesa Marie Bonaparte, al Societății de Psihanaliză din Paris. În 1932 Anaïs Nin a devenit pacienta și amanta sa și, ca să își plătească ședințele, a făcut cercetare pentru el în domeniul alchimiei și al misticismului. El a prezentat familia Guiler pacientului său Antonin Artaud, poet dependent de droguri și om de teatru inovator, în martie 1933. L-a avut ca pacient și pe vărul lui Anaïs Nin, Eduardo Sanchez, ca și pe soțul acesteia, Hugh Guiler, căruia i-a stimulat interesul pentru astrologie.
- BEL GEDDES, NORMAN (1893-1958): Scenograf și designer industrial, scriitor. Născut la Adrian, Michigan, a devenit copilul teribil al teatrului american, în anii '20. După ce s-a implicat inițial în filmul mut, a făcut scenografia pentru numeroase producții teatrale, inclusiv pentru *Miracolul* lui Max Reinhardt în 1923 și pentru *Ziegfeld Follies* în 1925. În același an, a uluit Parisul cu o producție grandioasă a piesei *Jeanne d'Arc* semnată de Mercedes de Acosta, cu Eva Le Gallienne în rolul principal. Una dintre ficele sale, Barbara, născută în 1922, în timpul căsătoriei cu Helen Bell Sneider, a devenit actriță de film și televiziune. Recăsătorit în 1933 cu Frances Resor Waite, a locuit într-un apartament din Manhattan, pe East Thirty-seventh Street, aproape până la sfârșitul aceluiași deceniu. În 1935 a

produs și a făcut scenografia piesei *Dead End*, căreia i-a urmat *The Eternal Road* în 1936.

- BRÂNCUȘI, CONSTANTIN (1876-1957): Sculptor român care a trăit la Paris între anii 1904 și 1957. A lucrat pentru scurtă vreme cu Auguste Rodin în 1907 și și-a creat propriul stil „organic”, controversat, prin care căuta să reveleze esența materialelor sale, ca în celebrele *Sărutul și Pasăre în spațiu*. De o bună dispoziție molipsitoare, lui Brâncuși îi plăcea să vorbească și să primească vizite în studioul său alb de la Paris. „Gătea shish-kebab la focul din cămin”, își amintea Anaïs Nin, „și îl servea cu sticle mari de vin roșu”. Printre numeroșii săi vizitatori s-au numărat June Miller și prietena ei, Jean Kronska, când au vizitat Parisul în 1928.
- CARPENTIER, ALEJO (1904-1980): Autor de romane, muzicolog și jurnalist născut în Cuba din părinți de origine franceză și rusă. După ce a fost închis pentru opoziția față de regimul dictatorial de la Havana, a plecat în Franța în 1927, unde s-a alăturat diverselor cercuri de muzicieni și suprarealiști.
- CLAIROUIN, DENISE: Agentă literară din Franța, de origine engleză, care a încercat să trezească interesul editorilor din New York și Paris pentru jurnalele timpurii ale lui Anaïs Nin, scrise în franceză, ca și pentru transcrierile volumelor de mai târziu, în care numele și locurile fuseseră ușor modificate. Anaïs Nin o descria astfel: „Un cap grecesc pus pe un corp de copil durdului”, cu „o expresie de inocență și luciditate. Are ceva mistic sau fanatic”.
- DELTEIL, JOSEPH: Scriitor francez, născut în 1894, biograf al Ioanei d'Arc și al Sfântului Francisc de Assisi, ale cărui texte au fost foarte apreciate de Henry Miller. Căsătorit cu fiica lui Dorothy Dudley, Caroline.
- DE MAIGRET, ARNAUD: Un tânăr fotograf francez care locuia vizavi de atelierul lui Henry Miller și de „biroul” lui Anaïs Nin, pe Villa Seurat nr. 18.
- DE VILMORIN, LOUISE (1902-1970): Scriitoare franceză, membră a unei vechi familii aristocrate, care a întâlnit-o pe Anaïs Nin în 1931. Căsătorită de mai multe ori, a rămas foarte legată de cei doi frați ai săi, Andre și Roger, și a inspirat personajul Jeanne din cartea lui Anaïs Nin *House of Incest* și din povestirea „Under a Glass Bell”. După ce a divorțat de Henri

Hunt în 1935, soții Guiler i-au subînchiriat pentru puțină vreme apartamentul lor de la Paris. Deși era lăudată pentru spiritul, sofisticarea și „geniul său lingvistic”, scrierile lui Louise de Vilmorin au fost acceptate de public abia în anii '50-'60.

DUDLEY, DOROTHY (MRS. HARRY HARVEY): Jurnalist și critic american. Născută în 1884, s-a ocupat de scena literară și artistică franceză în anii '30, scriind pentru câteva publicații americane, printre care *The Nation* și *American Magazine of Art*. Biografia lui Theodore Dreiser scrisă de ea a apărut în 1932.

ELSA: Nepoata lui Gonzalo More, care locuia împreună cu acesta și cu soția lui, Helba, în atelierul de la Paris.

ERSKINE, JOHN (1879-1951): Profesor american, pianist și scriitor de succes (*The Private Life of Helen of Troy*). A fost profesorul de engleză al lui Hugh Guiler, foarte admirat de acesta, la Universitatea Columbia, în anii 1910. S-a împrietenit cu Guiler și cu tânăra soție a acestuia, Anaïs Nin, iar în 1928 i-a vizitat la Paris. Căsătorit, cu doi copii, se pare că a avut câteva amante. Anaïs Nin s-a îndrăgostit de el, ceea ce a grăbit prima criză majoră din mariajul său idealist, deși relația lor nu s-a materializat niciodată și a sfârșit în deziluzie. A încercat să transpună această experiență în romanul său până la urmă abandonat, *John*. (Vezi *The Early Diary of Anaïs Nin, 1927-1931*.)

„FERI”: Tânăr homosexual ungar care agăța clienți în diverse cafenele pariziene, cu care Eduardo Sanchez a avut o scurtă relație.

FLES, BARTHOLD: Agent literar din New York de origine austriacă. A refuzat scrierile lui Henry Miller, dar a reprezentat-o pentru scurtă vreme și fără succes pe Anaïs Nin.

FRAENKEL, MICHAEL (1896-1957): Librar, scriitor și editor american de origine lituaniană, stabilit în Franța în anii '20 vrând să înceapă o carieră literară. Trăind din investițiile sale, a publicat câteva din propriile scrieri - *Werther's Young Brother*, *Bastard Death* ș.a. - și din ale prietenului său, poetul american Walter Lowenfels, ca și alte titluri, sub sigla Carrefour la tipografia Saint Catherine din Bruges, Belgia. În 1930, Fraenkel l-a ajutat pe falitul Henry Miller (care l-a transformat în Boris din *Tropicul Cancerului*) când, pentru scurtă vreme, l-a găzduit la proprietatea sa din Villa Seurat nr. 18. Apoi Anaïs Nin

a închiriat atelierul din această clădire, care a fost prima adresă permanentă a lui Miller la Paris, între 1934 și 1939. Pentru puțin timp, Fraenkel a fost implicat în activitățile publicistice ale cercului de la Villa Seurat, Siana Press, și a aranjat publicarea în 1936 a cărții lui Anaïs Nin *House of Incest*. Scurta sa relație cu Joyce, o coristă din New York, i-a inspirat eseu „The Day Face and the Night Face”, apărut în *The Booster* ca „un fragment autobiografic”.

FRANK, WALDO DAVID (1889-1969): Scriitor american, foarte cunoscut pentru cărțile sale despre Spania și America Latină, mai ales pentru *Virgin Spain* (1926). A urmat liceul DeWitt Clinton din New York, un internat privat din Lausanne, Elveția, și a absolvit universitatea Yale în 1911. După o scurtă ședere la Paris în 1913, s-a căsătorit cu Margaret Naumberg, fondatoarea școlii Walden în 1916. Primul său roman, studiul psihologic al unui paria, *The Unwelcome Man*, a apărut în 1917, dar s-a impus ca autor de ficțiune prin bizara povestire despre o femeie decăzută, eliberată în chip misterios de orice sentiment de vinovăție, *Rahah* (1922). În 1936 lucra la *The Bridegroom Cometh*, unul dintr-o serie de romane lirice care gravitau în jurul celei de-a doua căsnicii a sa, din 1927, cu Alma Magoon, când se presupune că a modificat radical romanul după întâlnirea cu Anaïs Nin. Activist de stânga, a participat la Paris în 1935 la Congresul Internațional al Scriitorilor pentru Apărarea Culturii, controlat de comuniști, ca președinte al Ligii Scriitorilor Americani.

FRIEDE, DONALD: Editor american, născut în 1901, care i s-a alăturat librarului Pascal Covici din Chicago, în anii '30, pentru a crea editura Covici-Friede din New York. La începutul anilor '40, a renunțat la munca de editor și s-a alăturat agenției Myron Selznick de la Hollywood, unde l-a întâlnit Henry Miller, care l-a descris ca fiind „un Cagliostro plâpând, destul de suav și plăcut la prima vedere. Totodată, complet egocentric”. Friede și-a povestit aventurile în anii '20, într-o autobiografie intitulată *The Mechanical Angel*, publicată în 1948.

GILBERT, STUART: Eseist și traducător american care și-a petrecut cea mai mare parte a vieții la Paris și a supraviețuit celui de-al Doilea Război Mondial retrăgându-se la Vichy. Prieten și susținător al lui James Joyce, a cărui carte, *Ulise*, a tradus-o

în franceză și adnotat-o, a scris și introduceri la lucrările multor altor scriitori și a tradus mulți scriitori francezi importanți în engleză, printre care se numără Roger Martin du Gard, care a luat Premiul Nobel pentru literatură în 1937.

GUILER, HUGH („HUGO”) PARKER (1898-1985): Născut la Boston, a fost trimis de părinții scoțieni, împreună cu frațele său, la un internat în Scoția, la vârsta de șase ani. După o copilărie petrecută în paradisul tropical al unei plantații de trestie de zahăr din Puerto Rico (unde tatăl său lucra ca inginer), lumea dură și restrictivă din Ayr, Holloway, și apoi Academia din Edinburgh s-au dovedit traumatizante. În 1920 a absolvit Universitatea Columbia cu licență în literatură și economie și s-a angajat stagiar la National City Bank. A întâlnit-o pe Anaïs Nin, care avea optsprezece ani, la o petrecere în casa părintească din Forest Hills, New York, în 1921. După o curte asiduă s-au căsătorit la Havana, în Cuba, în martie 1923, împotriva dorinței familiei lui, care refuza să o accepte pe fata catolică a unui muzician. În decembrie 1924 soții Guiler s-au mutat în Franța, unde Hugh a fost repartizat la filiala pariziană a băncii, iar următorii cincisprezece ani și i-au petrecut la Paris, până când izbucnirea războiului, în 1939, i-a forțat să se întoarcă în Statele Unite. Încurajat de soția sa, care îl numea „bancherul-poet“, Hugh Guiler și-a urmat interesul pentru muzică, dans, arte plastice și astrologie, dar slujba sa, care implica multe călătorii și perioade lungi petrecute la Londra, unde se ocupa de departamentul de credite al băncii, îi limita pornirile artistice. „Insatisfacția vieții mele a fost rezultatul puternicelor încordări interne, a faptului că sunt tras în două direcții“, scria el despre conflictul dintre ambițiile sale artistice și nevoia de supraviețuire economică. La începutul anilor '30, a devenit întâi pacientul doctorului Allendy și apoi al doctorului Otto Rank. Povestea idilei cu Anaïs Nin, a căsniciei lor și a primilor ani petrecuți la Paris este descrisă detaliat în cele trei volume din *The Early Diary of Anaïs Nin*, care acoperă perioada 1920-1931.

HILER, HILAIRE (1889-1974): Artist american, teoretician al culorii, muzician, povestitor și pentru scurtă vreme manager/coproprietar al Jockey Bar din Paris. A întâlnit-o pe Anaïs Nin în vara lui 1934, la seminarul special al doctorului Rank

pentru asistenții sociali americani specializați în probleme de psihiatrie de la „Psychological Center” din Cite Universitaire, la care a participat după ce citise *Art and Artist*. La atelierul său din rue Broca, îi dădea lecții de artă lui Henry Miller.

HUARA, HELBA: Dansatoare de origine peruană care l-a întâlnit pe Gonzalo More la Lima, unde venise să o intervieveze, după un spectacol, pentru ziarul fratelui său. Deși era măritată de la paisprezece ani, l-a urmat pe Gonzalo la New York, cuplul stabilindu-se până la urmă la Paris. La sfârșitul anilor '20 a apărut pe Broadway în *A Night in Spain* și în alte spectacole exotice, la teatrele Guild și Schubert. La Paris a ajuns să fie cunoscută drept „dansatoarea incasă”, iar Anaïs Nin a văzut-o în spectacolul *Dance of the Woman without Arms* la Théâtre de la Gaïete, la începutul anilor '30. Cu Gonzalo care o acompania la pian, a făcut turul Germaniei în 1933, dar curând boala a obligat-o să renunțe la dansul profesionist. Un ziarist i-a descris spectacolele cu costume elaborate ca fiind un amestec de „sălbăticie și sensibilitate”.

HUDSON, BARCLAY: Scriitor englez și prieten al familiei Guiler. În timp ce se afla în 1935 pe insula Corfu, i-a dăruit lui Lawrence Durrell un exemplar din *Tropical Cancerului*, lucru care a inițiat corespondența și apoi prietenia dintre Durrell, Anaïs Nin și Henry Miller.

HUNT, HENRI: Om de afaceri francez căsătorit cu Louise de Vilmorin. După divorțul de ea, a rămas prieten apropiat al soților Guiler, aceștia locuind pentru scurtă vreme în apartamentul lui de la Paris.

HURTADO, ELENA: Pictoriță aspirantă din America de Sud și mamă a doi copii. S-a împrietenit cu Henry Miller la Villa Seurat și i-a fost prezentată de acesta lui Anaïs Nin.

KAHANE, JACK (1887-1939): Scriitor și editor de origine engleză. A părăsit afacerea cu textile a familiei sale din Manchester în anii '20 și s-a stabilit la Paris. S-a căsătorit cu o franțuzoaică bogată și a creat Obelisk Press în 1930, pentru a-și publica propriile romane „deocheate” sub pseudonim, ca și alte titluri care, din cauza cenzurii existente, nu puteau fi publicate în Marea Britanie sau în Statele Unite. Autobiografia sa, *Memoirs of a Booklegger*, în care povestește relațiile sale cu scriitori precum Frank Harris, Cyril Connolly, Lawrence Durrell și

Henry Miller, a apărut la Londra cu câteva luni înainte de moartea sa subită din septembrie 1939.

KLEIN, ROGER: Intelectual francez de stânga, voluntar împotriva forțelor republicane în Războiul Civil din Spania. El, prietena sa grecoaică, Maggy, și fratele său, Jacques, s-au împrietenit cu Anaïs Nin, care folosea uneori garsoniera lui din al paisprezecelea arondisment, lângă Villa Seurat, pentru întâlnirile cu Gonzalo More, pe care îl cunoscuse chiar acolo, la una dintre petrecerile lui Roger. Rănit în timpul Războiului Civil, s-a întors la Paris, unde, la începutul anului 1936, a avut o slujbă de noapte la săptămânalul *Paris-Paris*.

LOWENFELS, WALTER (1897-1980): Poet și scriitor american. Cea mai mare parte din anii '20 și începutul anilor '30 și-a petrecut-o la Paris, înainte de a se întoarce în Statele Unite, unde a devenit editor la ziarul comunist *Daily Worker*. Împreună cu soția sa, Lilian, îl vizita adesea pe Henry Miller și apare ca Jabberwhorl Cronstadt în *Tropical Cancerului*. O parte din scrierile sale, precum *Elegy for D.H. Lawrence* (1932) și *The Suicide* (1934), au apărut în ediții limitate sub sigla Carrefour a lui Michael Fraenkel.

MILLER, HENRY (1891-1980): Scriitor american născut în Brooklyn. În 1924, după o carieră presărată cu slujbe ciudate și o perioadă lungă petrecută la biroul de resurse umane al Western Union Telegraph din New York, a renunțat la slujbă pentru a se ocupa „serios” de scris. A fost încurajat de a doua sa soție, fosta dansatoare June Smith, care, în următorii șase ani, a asigurat mijloacele necesare traiului lor adesea precar, lucrând ca animatoare sau făcând diverse compromisuri. La îndemnul ei, Miller a plecat în 1930 în Europa. Lupta sa pentru supraviețuire la Paris, fără casă, fără un ban și deseori suferind de foame, a constituit materialul brut pentru primul său bestseller, *Tropical Cancerului*, care a apărut în cele din urmă în 1934, la editura Obelisk, când Anaïs Nin i-a susținut publicarea, împrumutând o importantă sumă de bani. Miller i-a cunoscut pe soții Guiler în decembrie 1931 și, după o scurtă perioadă în care a predat la Dijon, unde ajunsese cu ajutorul lui Hugh Guiler, s-a întors la Paris. Prietenia literară cu Anaïs Nin, care a declanșat o avalanșă de scrisori (vezi *Letters to Anaïs Nin*), s-a transformat în martie 1932 într-o poveste de dragoste pasională,

care va dura mulți ani. Detaliile acesteia au ieșit la iveală în ultimii ani, o dată cu publicarea cărții *Henry and June: The Unexpurgated Diary of Anais Nin, 1931-1932*. June, care făcuse două scurte vizite la Paris în 1932, a divorțat de Miller în 1934, în Mexic.

MORE, GONZALO (1897-1966): Artist și revoluționar peruan, născut în capitala provinciei Punto, pe malul lacului Titicaca. Din strămoși scoțieni, spanioli și indieni, a fost educat la școala locală iezuită. Tatăl său, proprietar de pământuri prosper, l-a trimis la Universitatea din Lima, unde a lucrat și pentru ziarul fratelui său, ocupându-se de rubrica sportivă și de cea teatrală. Și-a încercat talentul de boxer amator pentru scurtă vreme. Când s-a îndrăgostit de tânăra dansatoare căsătorită Helba Huara, a fugit cu ea în Statele Unite. După o perioadă petrecută în America de Sud, s-au stabilit la Paris, unde doi dintre frații săi - scriitorul Ernesto și pictorul Carlos - locuiseră în anii '20. Luptător pentru cauza indienilor din Anzi, Gonzalo More s-a alăturat proaspăt constituitului Partid Comunist Peruan și, în decembrie 1928, împreună cu cel mai bun prieten al său, poetul de origine amerindiană Cesar Vallejo (1892-1938), a creat o „*cellula marxista-leninista-peruana*“ la Paris. Un timp, Vallejo, soția sa franțuzoaică, Georgette, și uneori Ernesto, fratele lui Gonzalo, au locuit împreună cu familia More în locuința spațioasă din strada Froidevaux. În 1933, într-unul din ultimele sale *tournees* cu soția sa dansatoare, Gonzalo a rămas blocat la Berlin când managerul ei evreu a fugit de poliția nazistă, dar au reușit să se întoarcă la Paris.

Student de ocazie la arte, Gonzalo și-a expus câteva lucrări la Paris, dar la izbucnirea Războiului Civil din Spania s-a implicat foarte puternic în lupta antifascistă. Împreună cu Pablo Neruda, Vallejo și poetul cubanez Nicolas Guillen, printre alții, a fondat câteva comitete pentru apărarea Republicii Spaniole. În comunitatea de artiști sud-americani săraci și alcoolici de la Paris, Gonzalo „s-a bucurat de o popularitate neegalată în Montparnasse”, își amintea fratele său Ernesto, „datorată, fără îndoială, spiritului său generos unic, care se manifesta în mii de feluri, în fiecare zi“.

MORICAND, CONRAD (1887-1954): Astrolog francez, oculist, care scria sub pseudonimul de Claude Valence. Cartea sa

Miroir d'astrologie (1928) a devenit preferata familiei Guiler și, pentru că locuia într-o sărăcie lucie, după ce pierduse averea familiei, Anaïs Nin a încercat să îl ajute punându-i pe prietenii ei să îi comande horoscoape. Henry Miller îl descria pe Moricand ca fiind „un dandy incurabil, care duce o viață de cerșetor”.

NIN-CULMELL, JOAQUIN: Pianist și compozitor născut la Berlin în 1908. Fratele lui Anaïs Nin, a plecat împreună cu ea, fratele lor Thorvald și mama lor în „exil”, în 1914, la New York, după ce tatăl părăsise familia. S-a întors în Franța în anii '20 și, împreună cu mama sa, a locuit o vreme la soții Guiler la Louveciennes. Student la Schola Cantorum și la Conservatorul din Paris, elev al lui Alfred Cortot, Richard Vines și Manuel de Falla, și-a dat recitalul de debut la New York în 1936.

NIN Y CASTELLANOS, JOAQUIN J. (1879-1949): Pianist, compozitor și muzicolog spaniol născut în Cuba. În 1902 s-a căsătorit cu Rosa Culmell, fata consulului danez la Havana, și s-au mutat la Paris. Fiica lor, Anaïs, s-a născut în 1903, urmându-i doi fii, Thorvald și Joaquin, născuți în 1905, respectiv 1908. Și-a părăsit soția și cei trei copii în 1913 și s-a căsătorit apoi cu una dintre elevele sale, Maria Luisa Rodriguez, moștenitoarea cubaneză a unui lanț de afaceri cu tutun. Când și-a întâlnit fiica din nou, după douăzeci de ani de la despărțire, s-a iscat o dramă incestuoasă, povestită în jurnalul lui Anaïs Nin *Incest: From „A Journal of Love“*, publicat în 1992 (vezi și *Incest*, Humanitas, București, 2003, 2006).

PERLFEs, ALFRED (1897-1991): Scriitor și jurnalist austriac care a lucrat pentru ediția pariziană a *Chicago Tribune* până ce ziarul s-a retras din Franța în 1934. Prieten cu Henry Miller, pe care îl întâlnește prima oară în 1928, când Miller și soția lui făcuseră o scurtă vizită la Paris, a împărțit cu acesta apartamentul de pe strada Anatole France nr. 4 din Clichy, din martie 1932 până la sfârșitul anului 1933, ca și alte aspecte ale vieții lor mereu precare din punct de vedere financiar. Într-una din cărțile sale, *Sentiments limitrophes*, o înfățișează pe Anaïs Nin ca „Pietă”. După ce și-a pierdut slujba de la ziar, a lucrat o vreme pe cont propriu ca cercetător și autor de discursuri pentru un politician francez.

RANK, DR. OTTO (1894-1939): Psihanalist și scriitor austriac (născut Otto Rosenfeld). Apatrinea de aproape douăzeci de

ani nucleului mișcării psihanaliste născute la Viena când publicarea studiului său, *The Trauma of Birth*, în 1924, a provocat ruptura sa de Sigmund Freud și de discipolii mai ortodocși ai acestuia. În 1926 s-a mutat la Paris împreună cu soția și fiica sa și apoi în Statele Unite, la sfârșitul lui 1934, când situația financiară a familiei se deteriorase. Cărțile sale, *Art and Artist* și *Don Juan et son double*, ca și scrierile despre incest, au avut o mare influență asupra lui Anaïs Nin. A devenit pacienta lui în 1933 și l-a urmat la New York în noiembrie 1934, după ce au început o relație.

SANCHEZ, EDUARDO (1904-1990): Erudit, astrolog și actor născut în Cuba. A venit la Paris în 1930 și, cu diverse ocazii, a locuit la familia Guiler, în casa lor închiriată de la Louveciennes. Fiind vărul și amantul lui Anai's Nin (vezi *The Early Diary of Anais Nin, 1920-1923; 1927-1931*), a jucat un rol important în viața ei. La New York, în 1928, fiind pacient al unui elev al dr. Rank pentru a-și accepta homosexualitatea, a stimulat interesul crescând al lui Anaïs Nin pentru psihanaliză și i-a încurajat scrierile, mai ales studiul despre D.H. Lawrence (vezi și *Anais: An International Journal*, Volumul 9, 1991).

SCHNELLOCK, EMIL (1891-1959): Grafician și profesor american. Henry Miller îl numea „prietenuțul său cel mai vechi”, pentru că absolviseră împreună în 1905 Brooklyn's P.S. 85. În timp ce Miller era în Europa, Schnellock a fost principala legătură a acestuia cu trecutul său în Statele Unite și ultimul contact rămas cu soția lui înstrăinată, June (vezi Henry Miller, *Letters to Emil*).

SOKOL, THUREMA: Muziciană sud-americană. Absolventă a Conservatorului din Mexico City, a fost solistă la harpă și membră a diverse trupe muzicale. În timpul prieteniei cu Anaïs Nin, locuia cu soțul său, Andrew, și cu fiul ei, John, în Long Island, New York.

SUPERVIELLE, JULES (1884-1960): Scriitor francez, născut în Uruguay, cunoscut pentru poeziile, fabulele și romanul său *Le Voleur d'enfants* (1926), care a apărut în engleză în 1967 sub numele *The Man Who Stole Children*. Printre volumele

sale de poezii se numără *Gravitations, Le Forcat innocent, Les Amis inconnus* și *La Fable du monde*.

TURNER, GEORGE: Om de afaceri american, asociat al lui Hugh Guiler, care a curtat-o pe Anai's Nin mulți ani, la Paris și la New York.

WEST, REBECCA, pseudonimul lui CICYLY ISABEL FAIRFIELD (1892-1983): Scriitoare și jurnalistă britanică. După ce a urmat pentru scurtă vreme cursurile Academiei de Arte Dramatice din Edinburgh, a renunțat la actorie și a devenit una dintre susținătoarele timpurii ale cauzei feministe (pseudonimul său este numele eroinei din piesa lui Henrik Ibsen *Rosmersholm*). În 1930, după o relație de zece ani cu scriitorul căsătorit H.G. Wells, cu care a avut un fiu, Anthony, în 1914, s-a căsătorit cu bancherul Henry Maxwell Andrews. Biografia ei, *St. Augustine*, a apărut în 1933, iar unul dintre romanele sale cu tentă psihanalitică, *The Thinking Reed*, a apărut în 1936.